

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

**Східна торгівля Львова в
середині XVI – першій
половині XVII ст.:
збірник документів**

Львів 2018

Рецензенти:

науковий співробітник відділу історії середніх віків Інституту українознавства
ім. І. Крип'якевича НАН України, к. іст. наук Я. Б. Книш;
декан Гуманітарного факультету Українського Католицького університету,
к. іст. наук І. Сковчиляс;
декан історичного факультету Дрогобицького державного педагогічного університету
ім. І. Франка, проф. Л. В. Тимошенко

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Львівського національного університету
імені Івана Франка протокол № від 2012 р.*

С-92 Східна торгівля Львова в середині XVI – першій половині XVII ст.: збірник документів / Упорядник В. П. Кривонос. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 569 с., іл.

До навчального посібника включено документи про торгівлю Львова із містами Близького Сходу, які входили до складу Османської імперії. У науковий обіг вводиться чимало невідомих і маловживаних джерельних матеріалів.

Для викладачів, науковців, студентів.

The textbook includes documents about trade communication of Lviv with cities of the Middle East, which belonged to the Ottoman Empire. Many unknown or scarcely used source materials are introduced into scientific practice.

For teachers, scientists and students.

Науковий редактор
Редактори
Технічні редактори
Комп'ютерна верстка
Художнє оформлення

Роман Шуст
Наталія Царьова, **Модест Чорний**
Наталія Царьова, Наталія Віхоть, Олег Файда
Майя Яковенко, Юрій Лазірко
Володимир Якубовський

ISBN-13: 978-1727611694
ISBN-10: 1727611691

©Львівський національний
університет імені Івана Франка
© Кривонос В., 2018

Передмова

Публікація нових джерел з історії України в період, коли вона стала на шлях незалежності і самостійного розвитку, набуває особливо важливого значення. Сьогодні в історичній науці нашої країни значно зріс інтерес до питань економічного розвитку, до політичних подій, які відбувались в минулому України і які в значній мірі визначили шляхи її розвитку.

В зв'язку з цим публікація документів, які зберігаються у Центральному державному історичному архіві України, м. Львів (далі – ЦДІАЛ) про торговельні зв'язки міста з країнами Сходу має важливе значення, вона дасть дослідникам вітчизняної історії нові важливі і цікаві матеріали про активну участь України у міжнародній торгівлі в період середньовіччя. Переважна більшість документів публікується і використовується вперше, деякі з них частково були використані нами в кандидатській дисертації. Вони розкривають багатий і різноманітний матеріал про торгівлю львівських купців з Туреччиною, Іраном та Східним Середземномор'ям. Підібрані документи дають можливість простежити різні сторони середньовічної торгівлі Львова з країнами Сходу, усвідомити місце України в цій торгівлі, краще зрозуміти політичну ситуацію на Близькому Сході, яка склалась тут після турецьких завоювань.

На сьогоднішній день в історіографії немає спеціальних досліджень про торговельні зв'язки українських земель з країнами Сходу. Деякі питання цієї проблеми висвітлені в працях істориків України (В. В. Грабовецького, Я. П. Кіся, І. П. Крип'якевича, В. П. Кривоноса, Н. К. Кривонос та ін.), Росії (Фехнер М. В.), Молдови (Подградської О. М.), Польщі (Дзюбінського А., Лозинського В.).

Певна увага звернена на публікацію архівних матеріалів. Так, у 1969 р. Я. Р. Дашкевич, вивчаючи українсько-вірменські зв'язки, підготував і опублікував матеріали, які зберігаються у ЦДІАЛ. До публікації ввійшло 59 документів першої половини XVII ст.¹,

У 1990р. В. М. Кравченко та Н. М. Яковенко опублікували документи про торгівлю України в XIV – середині XVII ст.^{1а}. Головну увагу упорядники звернули на розвиток внутрішньої торгівлі України, на торгівлю з країнами Сходу звернена значно менша увага. Отже, на сьогоднішній день поза увагою дослідників, читачів, усіх тих, хто цікавиться історією України, залишається важливий напрямок зовнішньополітичних зв'язків України в період середньовіччя.

Однією з причин цього є те, що в історичній науці довгий час панувала думка, ніби після турецьких завоювань та великих географічних відкриттів у кінці XV – на початку XVI ст. східна торгівля занепала, що торгові шляхи, які вели з Сходу до берегів Середземного моря, втратили своє значення. Проте в останній час ця точка зору переглядається. Вчені О. М. Подградська (Молдова), С. Ф. Орешкова. О. М. Чистозвонов (Росія), А. Дзюбінський (Польща) та інші приходять до висновку, що східна торгівля з країнами Європи не припинилась. Змінились її напрямки, її контрагенти, значна частина східних товарів пішла на північ – через Константинополь, Болгарію, Молдавію і Україну. Цьому сприяла і торгова політика турецьких султанів, які намагались перетворити власну столицю в важливий торговий центр і контролювати східну торгівлю. Це позитивно

¹ Українсько-армянские связи в XVII в/ Под ред. Я. Р. Дашкевича. К.: Наукова думка, 1969..

^{1а} Торговля на Україні XIV – середина XVII ст. (Волинь і Наддніпрянина) Збір. док. / Упоряд. В. М. Кравченко, Н. М. Яковенко. – К.: Наук. думка, 1990.

вплинуло на розвиток східної торгівлі Львова, місто стало важливим центром міжнародної торгівлі, яка активізувалась в другій половині XVI ст. Підібрані документи яскраво підтверджують існування активної торгівлі Львова з країнами Сходу.

* * *

У XVI – першій половині XVII ст. в Європі відбувались значні зміни.

Найбільш розвинуті країни Європи вступили на капіталістичний шлях розвитку. В цей час в Польщі, Литві, а також на українських землях посилюється феодално-кріпосницький гніт. Проте і тут помітні були певні економічні зрушення – в надрах феодалної системи зароджувались товарно-грошові відносини. Збільшення попиту на хліб та інші сільськогосподарські продукти в країнах Західної Європи привело до розширення феодалного землеволодіння. На Україні виникають великі товарні господарства – фільварки, які належали магнатам і шляхті. Особливо швидко йде розвиток феодалного землеволодіння після Люблінської унії (1569). Польські феодали, захопивши українські землі, закріпачували населення. Розвиток тут товарного виробництва привів до зміцнення панщинної системи і закріпачення селян².

У зв'язку з розвитком фільваркового господарства, освоєнням нових земель значно збільшилась площа земель, які оброблялись. Кількість хліба, який вироблявся у фільварках, зростала. Частина його споживалась на внутрішньому ринку, решта продавалась на зовнішньому. Феодали одержували від проданого хліба значні суми.

Певні успіхи спостерігались у тваринництві. Розводили овець, кіз, коней, велику рогату худобу, тисячі голів якої відправляли на ринки Європи³.

Серед ремесел провідне місце займало ткацтво: виготовлення полотна, простого сукна та виробів з них. Інтенсивно розвивалось гончарне та шкіряне виробництво, обробка заліза.

Важливу роль в економіці України відігравали промисли. Високого розвитку досягло добування та обробка заліза. Особливо значного розвитку цей промисел досяг на Волині та Чернігівщині. В басейні Дніпра та його притоків на основі багатих покладів болотних руд в XVI ст. існувало до сотні невеликих заводів. Вони виробляли до 30 тис. пудів заліза і залізних виробів⁴.

Поширеним промислом на Україні було виготовлення скла, емалей, жіночих прикрас, скляної посуду. Вироби з нього продавали на внутрішньому ринку, вивозили за кордон.

Значний розвиток одержали лісові промисли. Лісове господарство постачало важливу сировину для багатьох галузей виробництва. Наприклад, поташ, який виготовляли на Поліссі, на Київщині, Поділлі, Волині використовували при виготовленні скла, мила, фарби, обробці шкіри, в суконному виробництві, виготовленні свічок⁵.

Прибутковим було полювання на хутрових звірів: бобрів, білок, лисиць, зайців, хутро яких високо цінилось на ринку.

² Історія Української РСР. Т. 1. Кн. 2 / За ред. В. О. Голобуцького. С. 152–153.

³ Голобуцький В.О. Економічна історія Української РСР. Дожовтневий період. – К.: Вища школа, 1970. С. 71.

⁴ Компан О. С. Міста України в другій половині XVII ст. – К.: Вид-во АН УРСР, 1963. С. 277

⁵ Голобуцький В. О. Економічна історія... С. 97–98.

Розвиток ремісничого виробництва і промислів сприяло росту старих і утворенню нових міст. Є дані, що на Україні в середині XVII ст. нараховувалось біля 1000 міст, розвиток яких істотно впливав на економічне життя навколишньої території. Найбільшими містами в Україні в XVI–XVII ст. були Київ, Львів, Луцьк, Кам'янець, Острог, Ніжин, Галич⁶.

Слід відзначити, що становище різних українських міст було неоднаковим. Більше 80% їх належало світським магнатам і церкві і лише невелика частина, до 20% належали державі. Королівські міста, перш за все такі, як Київ, Львів, Луцьк, користувались різними привілеями. Становище приватновласницьких міст було набагато важчим.

Економічний розвиток міст супроводжувався посиленням соціальної диференціації міського населення, яке складало три соціальні верстви: патриціат, бюргерство і плебс.

Всією повнотою політичних та економічних прав користувались представники міського патриціату. Найбільш багаті купці вели оптову та роздрібну торгівлю, обмежуючи торгівлю середнього та дрібного купецтва. Окремі групи купецтва вели між собою гостру конкурентну боротьбу.

Населення українських міст не представляло єдиної маси в етнічному відношенні. Крім українців у містах проживало багато іноземців. Так, у Львові проживали поляки, німці, англійці, греки, італійці, сильні позиції мала вірменська колонія. Міський патриціат проводив політику національного гніту і дискримінації купців та ремісників українського походження. Їх обмежували в праві займатись оптовою торгівлею, їм був закритий доступ в цілий ряд цехових об'єднань, забороняли селитись в центрі міста, приймати участь в міському самоуправлінні. Вперто переслідувалась українська мова і культура. Національна нерівноправність поєднувалась з релігійним гнітом, який різко посилювався в кінці XVI ст. Обмеження прав українського купецтва в торгівлі сприяло посиленню в ній позицій купців іноземного походження.

У зв'язку з розвитком продуктивних сил, товарно-грошових відносин, активізувалась торгівля, зросла роль торгів і ярмарків. В період ярмарків місцеві та іноземні купці звільнялись від проїзних і деяких торгових оплат. Львів мав два великих ярмарки в рік (св. Агнешки – в січні і св. Маргарити – в липні). Вони мали міжнародне значення, на них прибували купці з багатьох країн світу.

Проте економічний розвиток українських земель досягався головним чином посиленням кріпосницького гніту. Тому, вже в кінці XVI – на початку XVII ст. все більше стали помітні наслідки фільварково-панщинної системи ведення господарства. Засилля шляхти, швидкий ріст фільварків за рахунок обезземелення селян, привели до масового розорення селянських господарств, основних виробників матеріальних цінностей і споживачів виробів міського ремесла.

Феодально-кріпосницький гніт гальмував економічний розвиток міст. В боротьбі з міщанами шляхта використовувала політичну владу. Ще в 1496 р. Петровський сейм звільнив шляхту і духовенство від сплати митних оплат за продукцію, яка вивозилась з їх господарства і яка купувалась для своїх потреб, що сильно похитнуло позиції купецтва. Шляхта широко користувалась правом встановлювати тверді ціни на товари, в тому числі й на іноземні.

Таксація цін ще більше підривала торгівлю.

⁶ Історія Української РСР. Т. 1. Кн. 2. С. 171–172.

Значну роль в обмеженні прав купців відігравали рішення Петрковського сейму 1565 р., згідно якого польським купцям заборонялось їздити торгувати за кордон, вивозити товари за кордон і ввозити їх з-за кордону. Забороняючи місцевим купцям виїздити за кордон, сейм намагався залучити в країну іноземних купців, примусити їх купувати місцеві товари безпосередньо у шляхти. Встановивши безпосередні зв'язки з ринком, шляхта була зацікавлена у вільній торгівлі іноземних купців, купувала у них товари і не потребувала посередництва місцевих купців.

Розвиток фільваркової системи, привілегії шляхти в торгівлі негативно вплинули на соціально-економічний розвиток Речі Посполитої. Зниження попиту на місцеві ремісничі вироби і ввіз іноземних товарів підірвали основи товарного виробництва, розорили ремісників і купців.

Негативний вплив на розвиток економіки держави мала революція цін, вплив з країни цінної монети. Шляхта, одержуючи значні прибутки від торгівлі хлібом, витрачала їх на предмети розкоші, які поступали з країн Сходу.

В той час, як на Заході феодальні порядки під натиском капіталістичних відносин все більше розкладались, в Османській імперії процес розкладу феодальних відносин ще не починався. Рівень продуктивних сил в турецьких володіннях відставав від рівня продуктивних сил західних країн.

В XVI ст. в Османській імперії, як і раніше, переважало натуральне господарство. Турецькі феодалі не приймали участі в організації виробництва, всі прибутки витрачали на задоволення своїх потреб. Незважаючи на це, в економіці Туреччини спостерігався розвиток продуктивних сил, ліквідовувались наслідки турецьких воєн.

Основним заняттям населення Турецької імперії було землеробство і тваринництво. Поширеними були садівництво, виноградарство. В Греції і на островах Східного Середземномор'я розводили виноград, цитрусові, оливки, виробляли оливкове масло, вино, родзинки.

Кращі сорти білого мускатного вина виготовляли на о. Самос. Чимало оливкових, фігових і маслично-фісташкових дерев та бавовника розводили на островах Хіос і Лесбос. Крім землеробства важливим заняттям населення було тваринництво. В багатьох районах Турецької імперії розводили значну кількість великої рогатої худоби, овець, кіз.

Продукти землеробства і тваринництва давали велику кількість сировини для внутрішнього ринку і для вивозу за кордон, що сприяло розвитку товарно-грошових відносин, активізації розвитку ремесла і торгівлі в містах.

Важливу роль в економічному розвитку країн Леванту відігравали міста. Найбільшим серед них був Константинополь. В середині XVII ст. у місті нараховувалось більше 28 тис. ремісничих майстерень, 32 тис. магазинів, торгових лавок і складів. В місті було 19 швейних, 35 шкіряних цехових об'єднань. Особливо славились продукція ювелірів і граверів, чеканщиків і зброярів. Розташоване на перехресті торгових шляхів, займаючи вигідне географічне положення, місто відіграло виключно важливу роль в торгівлі між Сходом і Заходом. Сюди поступала продукція з багатьох країн Європи, Азії і Африки⁷. Значне місце в міжнародній торгівлі займали острови Егейського моря, вони були сполучною ланкою і місцем складування для купців, які везли товари з Малої Азії в Константинополь і в Європу.

⁷ Новичев А. Д. История Турции. – Ленинград: Изд-во Ленинградского ун-та. 1963. С. 62.

Після здійснення завоювань Туреччина стала основним посередником в торгівлі на суходолі Європи зі Сходом. У XVI ст. турецька адміністрація зуміла створити на своїх шляхах нормальні для торгівлі умови. Оцінивши значення митних надходжень, Порта ліквідувала перешкоди в розвитку торгівлі. Намагаючись піднести значення столиці в торгівлі, турецькі султани Селім I і Сулейман I вжили заходи, спрямовані на перетворення її в центр східної торгівлі. І хоча торгова політика султанів не повністю була реалізована на практиці, вона дала певні позитивні результати. Місто залишилось центром караванної торгівлі з внутрішніми районами Азії, з долинами Тигру і Єфрату, з Персією та іншими країнами Сходу. Занепад середземноморської торгівлі, викликаний великими географічними відкриттями, підвищив значення сухопутних шляхів, які вели з Малої Азії через Балкани, Молдову й Україну в країни Центральної, Східної і Північної Європи. Товари, які виготовлялись на величезних територіях Азіатської Туреччини, Ірану, Месопотамії, могли надходити в Європу в значній мірі через Молдову та Україну.

Слід врахувати, що розвиток східної торгівлі в значній мірі залежав від розвитку політичних відносин в цьому районі. В Східній Європі вони залежали від взаємовідносин між Московською державою, Річчю Посполитою і Туреччиною. В XVI – першій половині XVII ст. Річ Посполита вела постійну боротьбу з Московською державою за білоруські та українські землі. В зв'язку з цим Польсько-Литовська держава намагалась підтримувати нормальні відносини з Туреччиною. В свою чергу складна міжнародна обстановка в Європі змушувала Туреччину підтримувати нормальні відносини з Польщею.

Початок нормалізації відносин між двома державами започаткувало заключення договору в 1489 р. Наступне їх зближення було закріплено договором 1525р. і особливо заключенням так званого “вічного миру” в 1533 р⁸. Після цього майже до кінця XVI ст. між двома державами склались нормальні відносини. Вони розвивались на основі договорів, які періодично заключались або продовжувались у випадку утвердження на престолі нового султана або у зв'язку з його значними перемогами та іншими важливими подіями в 1547, 1554, 1564, 1568, 1591, 1607 рр. Існує думка, що ні один європейський двір не посилав до Порти стільки посольств, скільки Польща. Підраховано, що лише в XVI ст. польські послани відправлялись до Константинополя близько 50 разів⁹.

Відносини між Польщею та Туреччиною в цілому позитивно впливали на розвиток торгівлі між ними. Поряд з політичними питаннями важливе місце в договорах займали питання зовнішньої торгівлі. Статті про торгівлю були обов'язковою складовою частиною всіх договорів, підписаних між двома державами. Вже в першому договорі від 1489 р. підкреслювалось, що купці обидвох сторін можуть вільно торгувати¹⁰. Договір гарантував безпеку купців і збереження їх товарів. Особливо сприятливі для торгівлі умови склались після підписання “вічного миру” в 1533 р., який закріпив досягнуті положення про торгівлю¹¹.

Дальший розвиток торгівлі забезпечив договір від 15 липня 1568 р. В його статтях підкреслювалось, що всі кредитні операції між купцями обидвох країн повинні записуватись в міських книгах, лише такі справи приймались до розгляду судом. Статті договору забезпечували збереження майна померлих в чужій країні купців.

⁸ Czacki T. O handlu Polski z Porta Ottomanską / Dzela T. Czackiego. – Poznań, 1845. T. 3. S. 357.

⁹ Базилев А. Польско-турецкие дипломатические связи в XVI в. / Россия, Польша и Причерноморье. – Москва: Наука, 1979. С. 21–24.

¹⁰ Grzegorzewski J. Dwa fermano z wieku XVII. – Kraków, 1917. S. 12.

¹¹ Abrahamowicz Z. Katalog dokumentow tureckich (далі – KTD). Warszawa, 1959. S. 138–139.

Місцеві органи влади зобов'язані були зберігати товари, які залишились, до того часу, поки родичі не доведуть свої права на майно померлого і не приїдуть за ними з відповідними документами. У всіх наступних договорах статті про торгівлю займали важливе місце і постійно підтверджувались. Не дивлячись на те, що договір 1592 р. підписувався в надзвичайно важких умовах, до його складу входили статті про торгівлю, вони повністю підтверджували статті договору 1577 р.¹² У договорах знаходили відображення нові явища в торгівлі. Так, в договорі від 4 серпня 1598 р. вперше зафіксовано положення про оплати з привезених готівкових грошей. Наступний договір 1607 р. впорядкував оплату цих платежів і забороняв переплавляти привезені з Речі Посполитої гроші на турецькі¹³. Мирний договір 1623 р., підписаний після Хотинської війни, також включав статті про торгівлю, підтверджуючи статті договору 1598 р.¹⁴

Таким чином, питання торгівлі були важливою складовою частиною заключених договорів, що свідчить про значну роль і постійний характер торгівлі у взаємовідносинах між двома країнами.

Європейські католицькі держави, папська курія неодноразово намагались втягнути Польщу в антитурецьку коаліцію. Але правлячі кола Польщі, розуміючи небезпеку війни, не дозволили втягнути країну в конфлікт з Туреччиною і намагались підтримувати з нею мирні відносини. Крім того, бажаючи зміцнити свої позиції у Східній Європі, турецька дипломатія проводила тут політику вигідної для себе рівноваги сил шляхом зіткнення інтересів Польщі і Московської держави. Довгий час Туреччина підтримувала Польщу в її боротьбі з Московією. Коли становище Речі Посполитої зміцніло і вона досягла певних успіхів в Лівонській війні, напрямок зовнішньої політики Туреччини змінюється. Намагаючись зберегти політичну рівновагу у Східній Європі, Туреччина іде на зближення з Московською державою¹⁵.

Таким чином, Туреччина проводила свою політику, граючи на суперечностях Речі Посполитої і Московської держави.

Приблизно в той же час змінюється і політика Польщі по відношенню до Туреччини. Після обрання в 1586 р. на польський престол Сігізмунда III, новий король іде на зближення з Габсбургами, втручається в молдавські справи, в результаті чого відносини між Туреччиною і Річчю Посполитою різко погіршались, а з початку 90-х років вони ще більше загострились¹⁶. На початку XVII ст. справа дійшла до збройних конфліктів. Відкриті бойові дії, які почались в 1620 р., поразка польського війська під Цецорою, поставили Річчю Посполиту перед катастрофою. Проте поразка турок під Хотиним в 1621 р. примусила турецький уряд підписати в 1623 р. мирний договір з Польщею. Пізніше – до середини XVII ст., хоча до відкритих військових дій не доходило, відносини між Туреччиною і Річчю Посполитою залишались напруженими¹⁷.

12 Sas J. Stosunki polsko-tureckie w pierwszych latach Zygmunta III. Przegląd Powszechny. – Kraków, 1897. R. 14. T. 5. Z. 7. S. 235.

13 KTD. S. 314–315.

14 KTD. S. 248.

15 Греков И. Б. Очерки по истории международных отношений Восточной Европы XIV–XVI вв. – Москва: Изд-во восточной литературы, 1963. С. 263.

16 Новосельский А. А. Борьба Московского государства с татарами в первой половине XVII в. – Москва–Ленинград: Изд-во АН СССР, 1948. С. 80.

17 Заборовский Л. В. Россия, Речь Посполитая и Швеция в середине XVII в. – Москва: Наука, 1981. С. 4.

Різке погіршення політичних відносин між двома країнами негативно вплинуло на розвиток торгівлі українських земель з країнами Сходу, в першій половині XVII ст. вона поступово скорочується. Проте рівень і інтенсивність торгівлі залежали не лише від політичних взаємовідносин між країнами. В кінці XVI ст., коли політичні відносини між Річчю Посполитою і Туреччиною стали погіршуватись, торгівля між ними досягла свого найвищого рівня, після чого почався спад. Очевидно причиною цього є перш за все зниження темпів економічного розвитку Речі Посполитої і Туреччини, а також активізація східної торгівлі нововідкритими морськими шляхами. Отже, торгові зв'язки українських земель з Левантом в XVI – першій половині XVII ст. залежали як від рівня економічного розвитку цих територій, так і від характеру політичних взаємовідносин Речі Посполитої з Османською імперією.

Крім того, розвиток цієї торгівлі в значній мірі залежав від митної політики Речі Посполитої і Туреччини.

У XVI–XVII ст. в Речі Посполитій існували зовнішні (прикордонні) і внутрішні митні оплати. Зовнішні оплати брали з товарів, які вивозили за кордон або ввозили з-за кордону. Територія країни була поділена на митні округи, в центрі яких на головних торгових шляхах створювались митні комори, на менш важливих – митні застави, на яких купці платили мито. Кожний округ мав по кілька митних застав. Так, львівський округ мав застави в Галичі, Усті, Монастирищі, Шаргороді, Ярищеві, Ярузі, Могилеві, Рашкові. До складу Волинського округу входили застави в Дубні, Жабче, Кременці, Ковелі, Брацлаві, Вінниці та ін¹⁸.

Східні купці, прибувши на Україну, зобов'язані були зупинитись в першій на їх шляху митниці. Митні чиновники оглядали товар і, оцінивши, реєстрували та опечатували його, вносили розміри митних оплат в книги.

У першій половині XVI ст. митні оплати збирались “по старому, як здавна було за ...князя Вітовта” Чіткої митної системи в той час в Польсько-Литовській державі ще не існувало. Митні тарифи не охоплювали усіх товарів, які провозились через кордон, вони включали лише основні предмети ввозу і вивозу¹⁹.

Намагаючись збільшити кількість грошових надходжень, уряд, починаючи з 20-х років XVI ст. посилює контроль за торгівлею, охоплюючи митними оплатами все нові предмети ввозу і вивозу. Митницям періодично направлялись нові тарифи та інструкції, які постійно доповнювались переліком нових товарів, які раніше не підлягали оплатам. Новий тариф, прийнятий 7 грудня 1561 р. охоплював практично вже всі предмети ввозу і вивозу. Є свідчення про те, що до середини XVI ст. за всі товари, які провозились через кордон, купці платили по 3 гроші від копи, що становило 5% їх вартості. Проте, згідно рішень Петровського сейму 1565 р. за всі товари, які купці вивозили з Польщі, крім існуючого мита в 3 гроші, вони повинні були платити ще й четвертий гріш, що становило 6,6% вартості товару. Пізніше королівський універсал 1598 р. вніс доповнення, згідно якого четвертий гріш брали також з товарів, які привозили до Польщі²⁰.

¹⁸ Центральний державний історичний архів України у м. Київ (далі – ЦДІАК). Ф. 9, оп. 1, спр. 394, с. 960–962.

¹⁹ Довнар-Запольский М. В. Государственное хозяйство Великого княжества Литовского. Т. 1. – К., 1901. С. 536.

²⁰ Volumina legum. Т. 2. – Petersburg, 1909. S. 62, 382.

Проте, очевидно розміри цих оплат не поширювались на турецьких купців. Польське феодальне суспільство було зацікавлене в нормальних відносинах з Турецькою імперією, в одержанні східних товарів, які поступали з Туреччини, тому польський уряд встановив для торгівлі з Османською імперією більш низькі митні оплати.

Згідно постанови Городоцького сейму 1568 р. оплати з турецьких товарів склали біля 3% їх вартості²¹. Згідно умов польсько-турецького договору 1577 р. митні оплати для купців обох сторін також встановлювались в розмірі 3% вартості товару²². Низький рівень митних платежів позитивно впливав на розвиток торгівлі.

Після внесення митних оплат купець одержував документ, скріплений печаткою, який давав право везти товари далі.

Щоб не допустити безмитного перевезення товарів, уряд посилює контроль за пересуванням купців. "щоб казна не втратила прибутків, які їй належать". 23 вересня 1571р. Сигізмунд-Август дозволив своєму митнику Константину Корнякту відкрити митниці в Снятині і Кам'янці для купців, які їхали з Валахії і Туреччини²³.

15 жовтня 1577 р. король вимагає, щоб всі купці, які з товарами їздили за кордон до Молдови, Валахії, до Туреччини, платили "цлю пограничне, жодними вольностями не закладаючи...в Кам'янці або Снятині..."²⁴.

Ще одним джерелом доходів було одержання оплат з особи купця. Вальний сейм Варшавський в 1578 р. прийняв постанову, згідно якої всі іноземні купці, які проживали в Польщі і займалися торгівлею, але не мали міського права, крім встановлених оплат від товарів, повинні були платити ще 4 злотих від кожного купця²⁵. Пізніше ця постанова підтверджувалась в 1580, 1588, 1595, 1611 рр.

Рішенням Варшавського сейму в 1598 р. була введена також оплата за гроші, які вивозили за кордон "до волохів, мунтян і турок". Ці оплати брали в Кам'янці, Снятині в розмірі 2% (6 польських грошів від 10 злотих)²⁶. Протягом 10 років ці оплати снятинський староста Микола Зебжидовський передавав на будівництво снятинського замку. Цим же рішенням сейму подібна оплата була введена і в Каневі. Всі іноземні купці, які везли гроші в Москву, повинні від 10 польських злотих платити 6 грошей. Протягом 10 років зібрані суми каневський староста Януш Острожський передавав на будівництво замку в Каневі.

Поборові універсали 1624 і 1626р. підтверджують, що оплати від грошей купців, які їхали з Туреччини до Польщі або в зворотну сторону, повинні братись на Кам'янецькій, Снятинській і Барській митницях²⁷.

Враховуючи потреби держави в сировині і товарах, необхідних для посилення військової могутності країни, уряд звільнив від оплат ввіз міді, олова, зброї на деяких інших товарів²⁸. Зацікавлені в тому, щоб з Туреччини поставляли коней, яких потребували військо і шляхта, польський уряд встановив за торгівлю ними дуже низькі мита.

²¹ Довнар-Запольский М. В. Государственное хозяйство... С. 510.

²² Czacki T. O handlu Polski... S. 342.

²³ Akta grodzkie i ziemskie (далі – AGZ). Т. 10. S. 110.

²⁴ ЦДІАК. Ф. 39, оп. 1, спр. 10, с. 189–190.

²⁵ Volumina legum. Т. 2. S. 193.

²⁶ Ibid. S. 377.

²⁷ ЦДІА України у м. Львові (далі – ЦДІАЛ). Ф. 9, оп. 1, спр. 380, с. 2359.

²⁸ AGZ. Т. 10. S. 84.

Так, за коня турецької породи брали 6 грошів, волошської – 4 гроші²⁹. З тією ж метою статті польських конституцій, прийнятих на сеймах в 1550, 1557, 1563, 1565, 1620, 1637, 1647 рр. забороняли вивозити з країни зброю, гроші, селітру, свинець, олово, коней, шкіру та деякі інші товари.

Значний прибуток польській державі давала торгівля грецькими винами, яка активізувалась в другій половині XVI ст.

Поборовий універсал 1578 р. встановив митні оплати за кожну куфу мальвазії і мускатного вина 4 злотих³⁰. В 1629 р. митні оплати на вино були підвищені до 5 злотих³¹. Митні оплати від грецьких вин склали важливу частину всіх митних надходжень в державну скарбницю.

Відповідно до вимог права складу іноземні купці зобов'язані були везти свої товари і продавати їх лише в певних містах, вступати в торгівні зв'язки лише з купцями цих міст. Вони не мали права розвозити свої товари по країні.

Внесення головної оплати і одержання відповідного документа не звільняло купця від внутрішніх оплат. За право проїзду брали проїзне або мостове від воза. Є дані, що на початку XVII ст. у Львові платили 3 гроша мостового³². За право продавати товари купці платили торгове, розмір якого залежав від виду товару.

Існували також різні види оплат за послуги, надані купцям органами влади, наприклад за вагу і приміщення для товарів. У Львові за збереження товарів протягом однієї ночі сплачували півгроша з вузла, штуки, кіпи. За зберігання на складі однієї бочки вина до двох неділь іноземні купці платили 4 злотих, місцеві купці – 2 злотих. За зважування на міських вагах іноземні купці платили по 1 шелягу від каменя ваги.

Розвиток міжнародних торгових зв'язків привів до встановлення у Львові та інших містах, які мали право складу, посади перекладачів, які зобов'язані були надавати іноземним купцям необхідну допомогу, “щоб ті розуміли мову”, в продажі привезених і в купівлі потрібних товарів. Всі іноземні купці за послуги, одержані від перекладача, платили “перекладацьке в розмірі 1 злото від 100 злотих вартості товару”.

Крім цих постійних оплат купці повинні були вносити спеціальні додаткові оплати, згідно одержаних містом привілеїв. Так, у 1580 р у Львові була введена оплата на ремонт міських укріплень в розмірі 15 грошів від бочки мальвазії і мускату, а також від бочки лимонів і лимонного соку. В 1621 р. львівські органи влади домоглися від короля, який знаходився в той час в місті, права брати штукове протягом 20 років з усіх купців “незалежно від їх положення, за винятком шляхти, від одиниці запакованого товару, які вони привозять чи вивозять зі Львова по 6 грошів”³³.

Пізніше збір штукового зазнав змін. Зокрема, оплата штукового від мальвазії (12 грошів) була ліквідована. Проте 25 жовтня 1634 р. Владислав IV навечно продовжив дане Львову Сигізмундом III право брати штукове³⁴.

Крім офіційних митних оплат феодали, які володіли селами і містами, самовільно встановлювали збір митних оплат в межах своїх володінь. Намагаючись одержати додаткові прибутки, феодали споруджували на дорогах мости, греблі, за що уряд дозволяв їм брати з проїжджих купців оплати як відшкодування понесених затрат. Особливо часто подібні випадки зустрічались в другій половині XVI ст.

²⁹ Памятники дипломатических сношений Московского государства с Польско-Литовским государством. Т. 2.– Санкт-Петербург 1895. С. 557. ; ³⁰ Volumina legum. Т. 2. S. 125.

³¹ ЦДАЛ, ф. 9, оп. 1, спр. 380, с. 2363. ; ³² ЦДАК, ф. 52, оп. 2, спр. 517, с. 421.

³³ ЦДАЛ, ф. 131, оп. 1, спр. 661, с. 400. ; ³⁴ ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 517, с. 421–422.

Державні митні оплати і самовільні побори важким тягарем лягали на торгівлю. Пройшовши такий ряд митних грабежів, купці привозили до місця призначення лише частину товарів. Щоб перевезти товар, наприклад, від Кам'янця до Львова, потрібно було сплатити мита та інші оплати в 12 пунктах: в Кам'янці, Оринині, Скалі, Теробовлі, Козлові, Микулинцях, Зборові, Золочеві, Глинянах, Нікласевичах, Львові.

Часто купців відкрито грабували митні чиновники, які повинні були слідкувати за порядком на дорогах, зокрема різні зловживання чинив митник руських земель Константин Корнякт³⁵.

Особливо важким було перевезення товарів, з яких оплати брали натурою. Наприклад, з транспорту мальвазії, який в 1564 р. везли через Ясси до Львова, староста Яків Претвіч взяв собі під виглядом оплати мита одну куфу, потім в Куропатниках він взяв ще одну куфу, а шляхтич Куропатницький взяв третю куфу³⁶.

Аналізуючи збір митних оплат в Речі Посполитій, польський дослідник В. Лозинський вказував, що "ніхто не міг орієнтуватись в тому хаосі, куди йти, яким шляхом везти товари, яке мито, який перевіз, яка митниця, де чекає його"³⁷

В другій половині XVI ст. спостерігається намагання державних органів впорядкувати митні оплати. Конституція 1578 р. відмінила всі мита і оплати, які брали без дозволу властей. Органи влади намагаються встановити єдині такси, єдину систему мір, ваги, що позитивно впливало на розвиток торгівлі. Торгова політика польської держави намагалась також замінити натуральні оплати грошовими. Щоб припинити зловживання міських властей, в 1597 р. у Львові було відмінено збір половини гарнця від кожної бочки вина.

Але натуральні оплати продовжували існувати, купці вносили оплати прянощами, вином та іншими товарами³⁸.

Таким чином, умови для торгівлі на українських землях були важкими. На шляху її розвитку стояли численні феодалні норми, вироблені ще в попередній період, а також свавілля шляхти.

Розвиток торгівлі з Сходом в значній мірі залежав і від митної політики Молдови. Молдавські господарі були зацікавлені в розвитку транзитної торгівлі, оскільки одержували від неї значні прибутки. Тому, заплативши відповідні митні оплати, купці могли вільно рухатись далі. Це, зокрема, знайшло відображення в договорі 1551 р. польського короля Сігізмунда Августа з господарем Молдови Іоною Стефаном³⁹.

У столиці Молдови Яссах знаходилась головна митниця, де купці вносили головну митну оплату, а також "малу" оплату за право переїзду через місто⁴⁰. На жаль, у нас немає прямих свідчень про розміри цих оплат. Але на початку XVII ст. львівські купці сплачували біля 2% від вартості товару⁴¹.

³⁵ AGZ. T. 10. S. 142.

³⁶ Łozinski W. Patrycjat i mieszczaństwo lwowskie w XVI i XVII wieku. – Lwów, 1892. S. 58.

³⁷ Łozinski W. Patrycjat... S. 57.

³⁸ ЦДАЛ, ф. 131, спр. 629.

³⁹ Книга посольская метрики Великого княжества Литовского. Кн. 1. – Москва, 1843. С. 58.

⁴⁰ Грекул Ф. А. Социально-экономический и политический строй Молдавии второй половины XV в. – Кишинев, 1950. С. 125–126.

⁴¹ ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 252, с. 1964; спр. 517, с. 1051.

Крім головної митної оплати з купців брали і інші оплати. За проїзд через місто сплачували возове в розмірі 4 грошів від німецького воза і 6 грошів від вірменського. За перевіз через Дністер в Хотині і через Прут в Чернівцях купці платили перевізне по одному грошу.⁴²

Внесення встановлених оплат не завжди захищало купців від різних несподіванок. Молдавські органи влади досить часто затримували купців, які везли товари з Сходу.

Значною перешкодою для торгівлі були бойові дії Туреччини і боротьба за молдавський престол, які іноді тривали кілька років.

Торгова політика турецьких властей в XVI–XVII ст. в цілому була сприятливою для розвитку торгівлі. Характерною її особливістю була турбота держави про підтримання на ринках необхідної для внутрішнього споживання кількості товарів. Тому імпорт завжди стимулювався, а експорт обмежувався більш високими митними платежами і навіть заборонами вивозу певних товарів, зокрема військових. Вивіз суворо контролювався⁴³.

Головні митниці, де купці Речі Посполитої сплачували митні витрати, знаходились в Константинополі, Адріанополі і Бурсі⁴⁴. Але крім того існували і інші митниці. З договору Сулеймана з Сигізмундом Августом, підписаного в 1553 р. відомо про існування сілістрійських та білгородських оплат⁴⁵. Є дані про внесення митних оплат в Ізмаїлі, Ісакчі, Кілії, Мачині, Тульчі та деяких інших прикордонних містах⁴⁶.

Посилаючись на свідчення венеціанця Доменіко Тревізано про митні оплати, які існували в Турецькій імперії в XVI ст., А. Дзюбінський стверджує, що з 1476 р. вони не підвищувались і в 1554 р. складала приблизно 5% вартості товару. На його думку, розмір мита не змінювався і в XVII ст. При цьому він посилається на один з указів Мехмета II, в якому вказано, що 5%-на оплата повинна братись з товарів, які поступали з Венеції, Генуї та інших країн, в тому числі і Польщі⁴⁷. Але уважний аналіз документів свідчить, що розмір привізних і вивізних оплат для купців Речі Посполитої був дещо меншим. Як свідчить договір Мурада III з Стефаном Баторієм, укладений в 1577р., митні оплати на привізні і вивізні товари становили “згідно старого звичаю” 3%. Це підтверджується також договором Мехмеда III з Сигізмундом III від 4 вересня 1598 р., в якому сказано, що згідно старого звичаю розмір мита становить 3 аспри від 100 вартості товару, тобто 3%⁴⁸. Болгарський дослідник А. Беров також вважає, що ввізні оплати в Турецькій імперії в XVI–XVII ст. були низькими 2–3%⁴⁹. При цьому, поруч з грошовими платежами зустрічались і натуральні⁵⁰.

42 ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 517, с. 42.

43 Орешкова С. Ф. Из истории посреднической торговли в Османской империи в конце XV – начале XVI вв. / Товарно-денежные отношения на Ближнем и Среднем Востоке в эпоху средневековья. – Москва: Наука, 1979. С. 192–193.

44 ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 397, с. 898.

45 КТД. S. 138.

46 ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 399, с. 1068; спр. 516, с. 453.

47 Dziubiński A. Drogi handlowe polsko-tureckie w XVI stuleciu. Przegląd historyczny. – Warszawa. T. 52, z. 2, s. 250.

48 Dziubiński A. Drogi handlowe... S. 250.

49 Беров Л. Движение на цените на Балканите през XVI–XIX в. и европейската революция на цените – София, 1976. С. 104.

50 ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 388, с. 1826.

Намагаючись скоротити свої витрати, купці часто ухилялись від сплати митних оплат, що не завжди завершувалось успіхом.

Таким чином, в розвитку торгівлі Речі Посполитої з країнами Сходу митна політика відігравала важливу роль. В середині XVI – першій половині XVII ст. активізувались спроби польського уряду охопити митними платежами всі товари, якими торгували, централізувати збір митних оплат в країні. Проводилась політика, спрямована на ліквідацію натуральних оплат, встановлення єдиної митної системи, підвищення розмірів оплат.

В цілому ж, незважаючи на труднощі, необхідно відмітити, що митна політика Речі Посполитої і Османської імперії сприяла розвитку торгівлі.

* * *

Розвиток східної торгівлі Львова в значній мірі залежав від стану торгових шляхів та безпеки на них.

Великі географічні відкриття не привели до значних змін основних напрямків торгових шляхів, які вели зі Сходу через Львів в країни Європи. Більше того, в зв'язку з кризою середземноморської торгівлі, захоплення турками генуезьких колоній на Чорному морі, зросло торгове значення сухопутних шляхів, які зі Сходу проходили через Константинополь, Молдову, Львів, в країни Європи. Тому після великих географічних відкриттів східна торгівля Львова активізувалась, відігравала важливу роль в торгівлі міста, стала одним з основних джерел його добробуту і розквіту.

Вирішальну роль в розвитку торгових шляхів мали два інститути торгового права, які розвинулись в середні віки – право складу і зв'язаний з ним дорожний примус. Право складу зобов'язувало купців торгувати лише в тих містах, які володіли ним і оптом продавати свої товари купцям даного міста. Львів одержав право складу східних товарів в 1444 р. Спочатку це право поширювалось на купців, які везли свої товари “татарською дорогою”, що вела в Крим через українські степи. Купці зобов'язані були продавати свої товари в місті 14 днів і лише після цього могли везти їх далі. Прагнучи максимально збільшити свої прибутки, львівські купці домоглися розширення права складу, Львів одержав право складу на східні товари, яке ще більше зміцнило положення купців міста. Львів став перевалочним пунктом для товарів Сходу і Заходу, східні купці не мали права везти товари на захід від Львова. Вони повинні були продавати свої товари лише у Львові і лише львівським купцям⁵¹.

Право складу Львова негативно впливало на торгівлю купців Галича, Коломиї, Стрия, Кам'янка та інших міст України, які теж мусили виконувати його.

Право складу втратило б своє значення, якби купці мали можливість вільно обирати собі шлях. Тому головним змістом права складу був дорожний примус, який діяв на значній території. Підкоряючись складському праву і зв'язаному з ним дорожньому примусу, купці зобов'язані були возити товари точно визначеними шляхами.

Подібна система організації торгівлі діяла на території Молдавії і Туреччини. В Молдові купці зобов'язані були їхати тільки чернівецькою, хотинською і сорокською дорогами.

⁵¹ Кісь Я. П. Промисловість Львова в період феодалізму (XIII–XIX ст.). Львів, 1968. С. 24.

Турецькі власті примушували польських купців торгувати лише в Константинополі, Адріанополі та Бурсі і постійно вимагали від польських властей, щоб купці дотримувались цього правила.

Зі Львова на Схід вело дві основні дороги. Одна з них, відома як молдавська, проходила через Бібрку, Рогатин, Галич, Коломию, Снятин, Чернівці, Сучаву долиною річки Серет через міста Роман, Баков, Аджуд до Путна і до Браїли на Дунаї.

Інша дорога вела зі Львова на Глиняни, Золочев, Тернопіль, Гусятин, Скалу, Кам'янець-Подільський, Хотин, Дорохой, Ясси до Галацу на Дунаї. Відгалуження цих доріг вели до Ізмаїлу, Кілії та інших дунайських міст. У другій половині XVI ст. значення цього шляху зросло і він став основною торговою магістраллю, яка зв'язувала Львів з Константинополем.

Переправившись через Дунай, купці зобов'язані були рухатись через болгарські міста Бабадаг, Базарджик, Провадію в Едірне (Адріанополь), а звідси – в Константинополь. Місто займало вигідне положення на перехресті важливих торговельних шляхів, які вели з Європи на Схід, його називали золотим мостом між Сходом і Заходом. Після турецьких завоювань торговельне значення міста ще більше зросло. Це пояснюється тим, що на підвладній султанам території опинились всі торгові шляхи на схід до Ірану і Персидської затоки, по яким здавна поступали східні товари в Європу. Намагаючись піднести значення своєї столиці в східній торгівлі, турецькі султани внесли зміни в напрямки основних торгових шляхів. З цією метою після захоплення Сирії і Єгипту в 1517 р. вони наказали весь персидський шовк та інші східні товари, які до того везли в порти Сирії та Єгипту, спрямувати на Стамбул. Крім того, цими шляхами везли до Стамбула величезну масу товарів, яка вироблялась на території Азіатської Туреччини, Ірану, Месопотамії, Леванту.

Зростанню ролі сухопутних шляхів, які вели до Стамбула і далі – на північ, сприяла і торгова політика Османської імперії. Об'єднання величезної території в єдину державу, ліквідація феодалських міжусобиць, численних митних кордонів, прийняті заходи щодо охорони доріг – все це позитивно вплинуло на розвиток торгівлі.

Для багатьох львівських купців Константинополь був кінцевою метою поїздки. Нам пощастило в актових книгах Львова встановити імена більше 200 львівських купців, які в XVI – середині XVII ст. торгували в Стамбулі.

Проте, як свідчать архівні документи, частина львівських купців не зупинялась в Константинополі. Щоб мати більший прибуток, вони їхали вглиб Азії, на ринки Ірану, Індії і, уникнувши посередництва турецьких купців, виходили безпосередньо на ринки продажі шовку та інших східних товарів.

Тому частина львівських купців в Константинополі або в Галліполі переправлялись на малоазійський берег і прямували до Бурси, Ангурії, інших міст Леванту та Ірану.

* * *

Динаміка і об'єм середньовічної торгівлі значною мірою залежали від способу перевезення товару. В зв'язку з тим, що перевозити товари було небезпечно, купці об'єднувались в каравани або компанії і під охороною вирушали в дорогу⁵². В історіографії існують різні думки про розміри купецьких караванів. Документи, які є в нашому розпорядженні, дають можливість зробити висновок, що в каравані об'єднувалось кілька

⁵² Ионов М. Пътепис на Мартин Грюневег като исторически извор за Българските земи / Годишник на Софийския ун-т. Т. 67. Истор. фак-т. – София, 1977. С. 104

десятьків купців. Враховуючи слуг, візників, загальна кількість людей в каравані досягала більше сотні. Старшим каравану обирали караван-пашу, найбільш досвідченого купця, який добре знав східні мови і звичаї. Він представляв караван перед місцевими властями, захищав інтереси купців, відповідав за їх дії. Найчастіше обов'язки караван-паши виконували вірменські купці⁵³.

Місцем формування великих караванів були Львів і Кам'янець.

Львівські купці, які їхали на Схід, часто об'єднувались з кам'янецькими, луцькими, снятинськими та іншими купцями. До складу каравану нерідко входили також східні купці. В свою чергу купці Львова повертались додому з Константинополя в каравані з турецькими купцями.

Крім караванів існували і інші способи організації перевезення товарів. Зокрема, чимало купців намагались приєднатись до посольств, які їхали під охороною. Крім безпеки в дорозі, проїзд в складі посольства давав купцям можливість привезти свої товари без митних оплат. Приймаючи в свої обози купців з товарами, дипломати і послі одержували від них певну винагороду.

Частина купців намагалась приєднатись до свити духовних осіб, які їхали до Москви, або звідти повертались на Схід.

Основним засобом перевезення товарів сухопутними шляхами був гужовий транспорт, запряжений кіньми. Крім того, товар, упакований в тюки, перевозили кіньми та верблюдами в'ючним способом. Купецький караван рухався з швидкістю 30–35 км в день.

Товар перевозили в бочках, мішках, шкіряних сумках, саквах та іншим способом, упаковуючи його в фаси, кіпи, в'юки, бельні. Всі ці одиниці упаковки нумеровались, заносились в реєстри, на них нашивали герби власника та опечатували.

Купці, які не мали власного транспорту для перевезення товарів наймали фурманів. Для цього купець заключав договір з фурманом в ратуші, в присутності представників влади та кількох свідків. В договорі вказувались взаємні обов'язки фурмана і купця.

У ЦДІАЛ серед документів фонду № 52 – “Магістрат міста Львова” зберігається чимало записів договорів купців з фурманами про перевезення товарів.

Плата, яку фурмани одержували за перевезення товарів, залежала від ваги та відстані, на яку перевозили товари. Поступово оплата зростала, в 1581р. за перевезення 1 центнера товару від Львова до Адріанополя платили по 4 злотих, а в 1601р. ця плата зросла до 8 злотих, тобто в два рази⁵⁴.

Переважаюча роль в торгівлі з Сходом належала вірменським купцям. Вони мали багатий досвід, сформовані традиції, відповідні знання в організації торгової справи, володіли східними мовами.

Крім вірмен, в східній торгівлі Львова приймали участь греки та представники інших національностей, які поселились у Львові. Разом з міським правом вони одержували і всі привілеї, якими користувались купці даного міста⁵⁵.

Львівські купці не були однорідними і в соціальному відношенні. Торгові зв'язки з Сходом підтримувала верхівка заможного купецтва, здатна вести оптові торгові операції на значні суми. У Львові ця купецька верхівка об'єднувалась в замкнуту купецьку

⁵³ ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 526, с. 718.

⁵⁴ ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 517, с. 415.

⁵⁵ ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 394, с. 804.

організацію. Серед них слід назвати сім'ю вірменського купця Миколи Бернатовича. Разом з своїми синами Бернатом, Торосом та Аведиком він торгував в другій половині XVI – на поч. XVII ст. на ярмарках Ярослав, Любліна та інших польських міст, де продавав східні товари⁵⁶. Значні операції з країнами Сходу проводили “нероздільні в торгівлі” Голуб, Андрій та Христофор Торосовичі⁵⁷. В середині XVII ст. їх справу продовжували Івашко та Петро Торосовичі. Більше 15 років активну торгівлю на Сході в кінці XVI ст. вели брати Захаріаш та Якуб Захновичі, брати Георгій та Захаріаш Івашковичі.

Довгий час активну торгівлю з Сходом вів грек з о. Криту Константин Корнякт. Він досяг високого становища в Польській державі, король Сигізмунд-Август надав йому значні торгові привілеї. 24 березня 1569 р. король звільнив його від усіх митних оплат, дозволивши торгувати на території всієї Речі Посполитої⁵⁸.

1571 р. Константин Корнякт одержав шляхетське звання. У цьому ж році він одержав право відкрити митниці в Кам'янці і Снятині⁵⁹.

Недостатня кількість грошей, труднощі шляху і техніка торгівлі вимагали оперативності, що змушувало купців об'єднувати свої капітали і зусилля. Характерним явищем в торгівлі з країнами Сходу було створення торгових компаній та об'єднань. Найбільш поширені серед об'єднань були товариства: добровільні, тимчасові об'єднання, які могли не охоплювати всієї діяльності кожного учасника.

Поширеною формою товариств були сімейні компанії, засновані на добровільному і рівноправному співробітництві найближчих родичів. Торгували батько і син, рідні брати, купець і “його брата син”, купець і “чоловік сестри” та інші близькі родичі. Кожний з членів товариства вкладав певну суму в спільну справу і відповідно одержував частину прибутку. Один з них міг залишатись вдома, інший відправлявся в поїздку, де розпоряджався спільною сумою.

Торгові об'єднання створювались не тільки на родинних, але і на чисто ділових основах, діяли вони тривалий час.

Не дивлячись на спільну торгову діяльність, між учасниками об'єднань не було єдності, між ними велась постійна конкурентна боротьба за одержання прибутку. Як свідчать архівні документи, чимало членів купецьких товариств, навіть найближчих родичів, вели судові справи між собою по кілька років.

Львівські купці наймали собі помічників або торгових агентів, які добре знали торгову справу, давали їм гроші, товари і відправляли на Схід. Як правило купці намагались користуватись послугами тих факторів, яким довіряли. Широку торгівлю на Сході вели львівські купці Бернатовичі, лише в 1590–1611 рр вони користувались послугами 13-ти торгових агентів, які виконували їх доручення на Сході⁶⁰. Деякі купці, не маючи можливості послати на Схід власних представників, об'єднувались і спільно споряджали агента в дорогу.

⁵⁶ ЦДАЛ, ф.52, оп. 2, спр. 396, с. 81–85.

⁵⁷ ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 513, с. 56.

⁵⁸ AGZ. T. 10. S. 97, 110.

⁵⁹ AGZ. T. 10. S. 110.

⁶⁰ Кривонос В. П. Участь купецького дому Бернатовичів у торгівлі Львова зі Сходом наприкінці XVI – початку XVII ст. (З історії стародавності і середньовіччя). Сер. істор. Вип. 24. – Львів: вид-во Львів. ун-ту, 1988. С. 93.

Досить часто заможні купці, торгуючи на Сході та намагаючись одержати додатковий заробіток, виконували торгові доручення інших купців. В джерелах є дані про розміри оплат торгових агентів. Вони свідчать, що купці не завжди платили своїм агентам певну долю прибутку, а відповідну оплату, розмір якої залежав від характеру обов'язків, які той виконував. Крім грошової винагороди, одержаної від купця, який його найняв, торгові агенти мали можливість разом з товарами господаря везти власні товари за рахунок господаря. На основі різних джерел нам пощастило встановити більше сотні осіб, які в 1550–1650 рр. виконували функції торгових агентів на Сході.

При здійсненні торгових поїздок на Схід, купці та їх торгові агенти користувались послугами кур'єрів, провідників та слуг, які охороняли купців в дорозі, виконували доручення, пов'язані з перевезенням листів та різних повідомлень.

Деякі львівські купці, торгуючи на Сході, при посередництві турецьких чиновників за певну оплату одержували від Порти грамоти, які давали різні привілеї в торгівлі. Правда, ці грамоти не завжди рятували купців від переслідувань та пограбувань. У таких випадках львівські купці мали право шукати захисту в турецьких чиновників, звертатись до венеціанського байла в Константинополі⁶¹.

На східних ринках періодично зустрічались львівські ремісники та аптекарі. Разом з купцями вони їхали туди за сировиною, намагались перейняти досвід кращих ремісників Константинополя та інших міст Сходу.

Купці, які торгували на Сході, відігравали важливу роль в налагодженні політичних відносин між Польщею і Туреччиною. В складі всіх польських посольств були вірменські перекладачі, як правило купці, які часто бували на Сході, добре знали східні мови і звичаї. Одного з них, Христофора Серебковича, називали посланцем Речі Посполитої в Порті⁶². При підписанні мирного договору з Туреччиною в 1623 р. він зіграв важливу роль, перебуваючи в складі посольства Криштофа Збаражського⁶³. Доручення константинопольських патріархів виконував львівський купець Захаріаш Івашкович.

Важливу роль в розвитку торгових зв'язків Львова з Сходом в середині XVI – першій половині XVII ст. відігравали купці Туреччини, Ірану та інших східних країн, які постійно торгували у Львові.

Аналізуючи національний склад східних купців, слід відзначити, що купців власне турецького походження до Львова прибувало небагато. Серед купців зустрічаються переважно греки, вірмени, євреї, перси, італійці, та представники деяких інших народів. Найбільша питома вага серед східного купецтва належала грекам. Очевидно, грекам у Турецькій імперії були надані певні привілеї в торгівлі, економічні інтереси змушували багатьох купців еллінізуватись або видавати себе за греків⁶⁴. Тому термін “грек”, “грецькі купці”, “грецькі товари” в багатьох випадках слід вважати умовними. Умовним був і термін “турецькі купці”. В торгівлі Турецької держави турки відігравали значно меншу роль, ніж підкорені ними народи, торгівля і ремесло для турків вважалось небажаним заняттям⁶⁵. Чимало східних купців, які торгували у Львові, видавали себе за турків, проте в дійсності ними не були.

61 ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 520, с. 961.

62 ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 399, с. 589.

63 КТД. S. 252.

64 Сохань П. С. Очерки истории болгарско-украинских связей. – К., 1976. С. 45.

65 Агатюрк М. К. Избранные речи и выступления. – Москва: Прогресс, 1966. С. 269

Особливо часто у Львові торгували купці Константинополя, Адріанополя, Бурси та інших турецьких міст. Активну участь у торгівлі зі Львовом приймали купці Криту, Хіосу та інших островів Східного Середземномор'я.

Значну питому вагу серед східних купців займали вірмени, їх завжди можна було зустріти на ринках Львова та інших міст України. Часто східні товари, які продавали у Львові, називали “вірменськими” товарами.

За нашими підрахунками, в торгових операціях у Львові в середині XVI – першій половині XVII ст. брало участь більше 400 купців з Турецької імперії та Ірану.

Нами встановлено, що основна маса грецьких купців, які торгували у Львові, проживали на Криті (42%), Хіосі (23%) та в Константинополі (23%). Єврейських купців на згаданих островах не було, вони жили головним чином у Константинополі (біля 80%), частково в Адріанополі, Салоніках та Венеції. Вірменські купці до Львова прибували головним чином з міст Малої Азії та Ірану.

Прибувши до Львова, східні купці зобов'язані були підкорятись обмеженням, пов'язаними з правом складу. Вони повинні були зупинятись в гостинних дворах і в них вести оптову торгівлю з місцевими купцями.

Купці повинні були з'явитись до перекладача, який вважався торговим посередником між приїжджим і місцевими купцями. Вони повідомляли, який товар привезли, в якій кількості, які товари бажають купити. Після цього перекладач знайомив їх з цінами на місцевому ринку, зв'язував з купцями, які мали потрібні товари, слідкував, щоб товари продавались по встановлених цінах.

Але прибулі купці порушували це правило, вони зупинялись в монастирях, дворах магнатів і шляхти, а також в будинках місцевих жителів, де вели роздрібну торгівлю.

Польські правителі періодично забороняли міщанам вести роздрібну торгівлю з іноземними купцями, намагались посилити контроль за прибулими купцями, ізолювати їх від місцевого населення.

У торгівлі брали участь і турецькі правителі. Потребуючи певних товарів, вони періодично посилали за ними своїх купців в Польщу і Московську державу. Згідно умов договорів, які існували між Туреччиною і Річчю Посполитою, султанські товари звільнялись від місцевих оплат.

Східні купці, подібно до купців інших країн, створювали об'єднання для проведення спільних торгових операцій. Крім того, існували об'єднання східних та львівських купців. Створенням таких об'єднань купці намагались ухилитись від митних оплат. Львівський купець, перебуваючи в спілці з іноземцями, провозив їх товари по території своєї країни як свої власні, не підкоряючись праву складу та іншим обмеженням. Окремі турецькі купці одержували від польського уряду різні льготи і привілеї: зменшували розміри митних оплат, давали грамоти на право безмитного перевезення товарів або право вільної торгівлі на території держави. Іноді східні купці знаходили собі покровителів та захисників серед місцевої знаті. Особливо помітну підтримку східним купцям надавав канцлер Замойський⁶⁶. Все це позитивно впливало на розвиток східної торгівлі.

Складним було питання про майно померлих іноземних купців. Згідно встановлених між двома країнами договорів воно поверталось спадкоємцям, після того, як вони доведуть свої права на нього, хоч досить часто з цього питання виникали суперечки⁶⁷.

⁶⁶ ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 248, с. 91.

⁶⁷ ЦДАЛ, ф. 9, оп. 1, спр. 10, с.173–174.

* * *

При вивченні східної торгівлі Львова важливим є питання про використання грошових одиниць. Документи свідчать, що значна кількість торгових операцій здійснювалась при допомозі польських злотих. Крім того, в грошовому обігу широко використовувались срібні таляри. На думку деяких дослідників, срібний таляр завоював ринок Константинополя. В джерелах зустрічаються різні назви талярів. Частіше використовувались левендальдери, які на українських землях називались “левкові таляри”. Досить часто зустрічаються назви “старі” таляри, що говорить про час їх випуску і одночасно про їх якість, оскільки в середні віки вага і якість монет (проба) постійно падали, старі були кращі нових.

Іноді “старі” таляри виступають під назвою “биті” або “тверді”⁶⁸.

В актових книгах Львова зустрічаються також таляри рейнські, бельгійські, іспанські (реали) та інші. Рідше в обігу зустрічається також срібна монета “орт”, яка становила $\frac{1}{4}$ таляра. Відомі орти крелевецькі (Крелевець – сучасне місто Калінінград), орти мечикові. На початку XVII ст. з’явилися орти гданські, зустрічались орти посполиті або коронні.

У східній торгівлі львівські купці користувались турецькою срібною монетою “аспром”. Аналіз документів дає можливість зробити висновок, що аспри по вартості прирівнювались до півгрошів⁶⁹.

В кінці XVI ст. зростає кількість торгових операцій з використанням золотих монет. Найбільш популярною монетою стає “червоний золотий”, який на українських землях називали золоті дукати. Щоб підкреслити, що “червоні золоті” – це дійсно золоті монети, в документах того часу часто зустрічаємо вираз “червоні золоті в золоті”. Зустрічаються також інші назви монет.

Використання різних грошових систем в торгових операціях, вело до необхідності обміну грошей. Як правило львівські купці обмінювали золоті монети на срібні в Гданську і Крелевці⁷⁰. Срібні таляри на червоні золоті вони могли обміняти в Яссах і в Константинополі. Практикувався також обмін одних срібних монет на інші, більш якісні. Основним стимулом цих операцій були відмінності у вартості срібла в Польщі і в Туреччині.

У торгових зв’язках купців Львова з країнами Сходу мали місце різні форми обміну, панівною серед них була грошова форма. Проте відсутність достатньої кількості наявних грошей сприяла тому, що купці використовували обмін товару на товар, зустрічалась змішана форма обміну. Проаналізувавши близько 300 торгових операцій купців, ми встановили, що панівною була грошова форма обміну.

Недостатня кількість грошових сум змушувала купців продавати і купувати товари в кредит. Купець, який брав гроші або товар в кредит, давав кредиту боргову розписку, тобто письмове зобов’язання, в якому вказувались умови позички, сума боргу і термін його погашення. Статті багатьох польсько-турецьких договорів (1525, 1553, 1577, 1591 pp.) гарантували інтереси іноземних купців. Усі кредитні операції між купцями обох країн повинні бути завіреними представниками влади і занесеними в міські книги. Лише такі акти вважались дійсними і при потребі давали можливість звернутись за допомогою до

⁶⁸ ЦДАЛ, ф. 9, оп. 1, спр. 397, с. 527.

⁶⁹ ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 521, с. 1018.

⁷⁰ ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 253, с. 39.

органів влади⁷¹. Боргові записи здійснювались обов'язково в присутності кількох свідків - поручителів. Наявність свідків давало кредитору гарантію в тому, що видані ним в кредит гроші або товар будуть одержані, якщо не з боржника, то з тих, хто ручався за нього.

Важливим пунктом в борговій розписці було встановлення термінів сплати боргу. Найчастіше кредит надавали на рік або на півроку. Оскільки купці найчастіше зустрічались в період ярмарків, то кредити давали “до наступного ярмарку”. Часто львівські купці, взявши гроші в турецьких купців, зобов'язувались повернути їх “в свій наступний приїзд до Туреччини”.

Для більшої гарантії виконання умов договору кредитору давали завдаток, закладали певні речі⁷².

Відомо, що згідно вимог Корану, стягування процентів за наданий кредит заборонялось. Тому в боргових зобов'язаннях розміри процентів за наданий кредит, як правило, не вказувались. Проте часто на практиці ця заборона не виконувалась, турецькі органи влади, фіксуючи кредитні операції, чітко вказували розмір взятих процентів. В документах вказується, що кредит наданий “згідно річного рахунку від десяти два”, тобто кредит наданий при умові сплати 20% річних. В історіографії існує думка, що кредитні операції з розрахунку 20% річних вважались законними і вільно фіксувались, більш високий процент заборонявся⁷³.

Як свідчать джерела, грошові борги могли оплачуватись товарами. В цьому випадку це заздалегідь фіксувалось в борговому документі, де вказувалось, які саме товари хоче одержати кредитор. Однією з форм розрахунку з кредиторами була передача боргових документів (векселів). При оформленні векселя вказувалось, що борг може бути повернений кредитору, його наслідникам або іншому пред'явнику, тобто третій особі.

Аналіз торгових операцій свідчить про значний розвиток кредиту. Порушення строків сплати боргу одним боржником вело за собою невиконання договорів іншими купцями, призводило до значних втрат⁷⁴. Значна кількість документів свідчить про постійні порушення умов договорів і про несвоєчасну оплату боргів. Кредитори через суд вимагали арешту рухомого і нерухомого майна боржників. У випадку несвоєчасної сплати боргу турецькі кредитори тривалий час слідували за появою боржника. Зустрівши його, вони за допомогою властей арештовували його, відбирали частину товару на суму боргу або кидали купця до в'язниці. Інтереси своїх купців постійно захищали турецькі султани. При необхідності вони посилали до польського короля своїх посланців з відповідними грамотами. Зокрема, коли львівський купець Микола Бернатович заборгував турецьким кредиторам сто тисяч талярів, в 1602 р. До Варшави прибув посол турецького султана Ібрагім Чауш з дорученням повернути ці борги. Польський король видав чаушу мандат, в якому наказував львівським властям негайно стягнути борг з Бернатовичів. Подібний мандат король видавав і в 1624 р., коли султан знову вимагав розрахуватись з боргами⁷⁵. Іранські купці з подібними проханнями про допомогу звертались до вірменського католикоса в Ірані. Той писав відповідні листи до львівського вірменського єпископа, в яких прохав допомогти іранським купцям стягнути борги з львів'ян.

⁷¹ ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 521, с.1018.

⁷² ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 389, с. 1951.

⁷³ Орешкова С. Ф. О ростовщическом кредите в Османской империи в начале XVII в.// Ближний и Средний Восток: Товарно-денежные отношения при феодализме. – Москва, 1980. С. 175–176.

⁷⁴ ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 516, с. 100.

⁷⁵ ЦДАЛ, ф. 52, оп.2, спр. 522, с. 391.

Встановлені протягом тривалого часу правила торгівлі давали кредиторам впевненість в тому, що борги будуть ними отримані. Велику роль в цьому відіграла система кругової поруки, колективної відповідальності купців за сплату боргів, коли купці однієї держави відповідали один за одного при несвоєчасній сплаті боргу.

Основною метою торгової діяльності купців було одержання прибутку. Особливістю торгівлі з країнами Сходу було те, що серед східних товарів значну питому вагу становили дорогі малогабаритні товари. Торгівля такими товарами давала купцям можливість одержати певний прибуток. Проте в кожному окремому випадку прибуток купця був проблематичним, оскільки займатись торгівлею було небезпечно. Умови торгівлі були такі, що не лише прибуток, але і повернення купця з поїздки не були гарантовані.

Норма прибутку в значній мірі залежала від ставки процента. Якщо кредитор давав купцю позичку під високий процент, то купець змушений був підвищувати ціни на свої товари. Лише з ціни товарів, які продавались, купець міг одержати свій прибуток.

На розміри прибутку впливали податки, рівень торгових витрат, досвід, торгова майстерність купця, інші причини.

Контролюючи торгівлю турецьких купців і утримуючи ціни на східні товари на певному рівні, польські власті видавали такси, в яких вказували, що на кожному талярі купці могли одержати 10 грошів. Це означало, що при продажі товару купці могли підвищувати ціну на 10 грошів кожного таляра його вартості, тобто прибуток становив біля 12-15%⁷⁶. Проте це була лише частина прибутку. Купивши товари і продавши їх, купці одержували приблизно такий же прибуток. Отже, загальний прибуток купця за одну поїздку становив біля 30%. Враховуючи, що умови торгівлі купців обох держав були однаковими, слід вважати, що норма прибутку львівських купців досягла таких же розмірів.

В окремих випадках купці могли одержувати прибуток і в більших розмірах. Особливо вигідною була торгівля турецькими кіньми, де купці могли “на двох талярах одержувати третій таляр”, що становило 50% прибутку⁷⁷. Ще більш успішними були поїздки купців, коли “на кожний гріш заробляли по 2 гроші”⁷⁸.

Привіз східних товарів до Львова характеризувався значною різноманітністю. Крім ремісничих виробів важливе місце серед них займала продукція землеробства і тваринництва.

Значну частину імпорту становили тканини і в першу чергу – шерстяні. Особливо велику кількість привозили камлоту, мухаїру, дещо менше – грубого сукна (габи). Привозили також шовкові тканини, тафту, аксамит, златоглав. Чималу питому вагу серед привезених східних товарів займали бавовняні тканини та вироби з них. Постійним попитом на ярмарках Польщі користувався одяг – доломани, катанки, літники, різні сорочки, серед них вишиті золотом, вартість яких досягала 1 тис. червоних золотих⁷⁹.

Серед предметів імпорту були турецькі та єгипетські шапки, кіти, шовкові турецькі, сірійські та месопотамські платки, турецькі пояси, петлиці, гудзики та інші товари.

Постійним попитом користувались знамениті турецькі, іранські, хорасанські, мелібадські та єгипетські килими і покривала.

⁷⁶ ЦДАЛ, ф. 9, оп. 1, спр. 384, с. 994.

⁷⁷ ЦДАЛ, ф. 9, оп. 1, спр. 384, с. 994.

⁷⁸ ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 384, с. 994.

⁷⁹ ЦДАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 527, с. 254.

Серед східних товарів значну питому вагу становила текстильна сировина – шовк-сирець, бавовна, верблюжа, овеча та козяча шерсть. Частина її продавалась у Львові і використовувалась місцевими ремісниками. Але значна частина шовку-сирцю надходила на ринки країн Західної Європи.

Традиційним предметом східного імпорту був сап'ян, шкіра та вироби з них.

Одним з найбільш важливих східних товарів були вина, які надходили до Львова з Греції, островів Криту, Хіосу, Кіпру та інших районів Східного Середземномор'я. На поч. XVII ст. у Львові був створений склад вина, що дало місту значні прибутки⁸⁰.

Важливе місце серед імпорту займали перець, гвоздика, кориця, шафран та інші прянощі, які споживались як лікарський засіб, як приправа до продуктів харчування та для інших цілей.

Серед імпортних східних товарів постійно зустрічались фрукти, цитрусові, зокрема лимони і апельсини, лимонний сік, ревен, цукор, рис, та інші продукти харчування.

Поступали зі Сходу і фарби, зокрема рослинна фарба синього кольору – індіго, яка використовувалась для фарбування тканин і виробів з шкіри. В кінці XVI ст. почали привозити чорнильний горішок, а також хну, з Малої Азії поступали квасци, які використовували для обробки шкір, при виготовленні скла і фарбуванні тканин.

В обмін на східні товари зі Львова на Схід вивозили продукцію місцевого та західноєвропейського виробництва та промислів. Важливе місце серед товарів експорту займали текстильні вироби, головним чином сукно англійське (лунське), фландрське, чеське, моравське, німецьке та інше. Вивозили чимало полотна місцевого виробництва а також полотна польсько-литовського, швабського.

Постійним предметом вивозу на Схід були хутра соболів, горностаїв, білок та інших хутрових звірів. Поруч з хутром на Схід постійно вивозили хутровий одяг, а також делії, куртки та інший одяг з сукна, підшитий хутром.

Значним попитом на Сході користувались головні убори львівських ремісників. Крім того, зустрічається вивіз обробленої шкіри та шкіряних виробів українських майстрів, не дивлячись на те, що шкіра та вироби з неї належали до заборонених до вивозу товарів. Постійним предметом вивозу на Схід були ножі, коси та інші металічні вироби місцевого та західноєвропейського виробництва.

В зв'язку з більш високою вартістю східних товарів, львівські купці на виручені за свій товар гроші не могли купити достатньої кількості товарів на Сході. Тому всі вони змушені вивозити з собою і гроші. Тому, торговельний баланс був сприятливим для Туреччини, золото і срібло постійно вивозили з Європи на Схід.

Розташований на важливих міжнародних торгових шляхах, Львів був значним центром транзитної та посередницької торгівлі. Через Львів східні купці могли потрапити на ярмарки міст Польщі, Московської держави та інших країн Європи. Львівські купці приймали активну участь в посередницькій торгівлі.

Певна частина привезених до Львова східних товарів надходила до Польщі, Богемії, Моравії, Австрії, Угорщини. Значне місце в цій торгівлі займала сировина, в першу чергу шовк та бавовна, які були потрібні для текстильної західноєвропейської промисловості.

Переконливим доказом того, що торгівля львівських купців була тісно зв'язана з ринками Заходу, свідчить бажання купців привезти східні товари напередодні ярмарків,

⁸⁰ ЦДАЛ. ф. 52, оп. 2, спр. 680, с. 164.

які відбувались у містах Польщі. Найчастіше львівські купці торгували в Любліні, Кракові, Гданську, Торуні, тобто їх активність була спрямована до центральних та північних районів Польщі, куди прибувала основна маса європейських товарів.

У зв'язку з монополюючим правом Львова на торгівлю з Сходом, транзит купців країн Західної Європи на Схід був закритий, лише окремі з них могли обминути львівський склад і їхати на Схід.

Значну роль відігравав Львів в транзитній торгівлі московських земель з Сходом, через місто проходив один з напрямків цієї торгівлі. Львівські купці приймали участь в посередницькій торгівлі Московської держави з Сходом. Нами встановлено імена більше 20 львівських купців, які торгували в містах Московської держави і на Сході. Архівні матеріали свідчать, що турецькі купці, які їхали до Москви, зупинялись і торгували у Львові. Проте успішному розвитку торгівлі московських купців з Туреччиною через українські землі перешкоджала політика польсько-литовських властей щодо московських купців, їх часто грабували, чинили різні труднощі і перешкоди.

* * *

На жаль, при підготовці даної публікації, як і при вивченні східної торгівлі Львова, ми не маємо змоги користуватись такими цінними джерелами як митні книги. В нашому розпорядженні немає жодної митної книги. Не можуть бути використаними і торгові книги. В розпорядженні дослідників є кілька таких книг, в них є цікавий матеріал про східну торгівлю, про торгівельну діяльність купців, асортимент товарів, їх ціни, інша важлива інформація. Але це головним чином короткі замітки купця при веденні торгових операцій і розрахунків з контрагентами, тому використовувати в публікації їх не можна. Отже, в зв'язку з відсутністю багатьох важливих документів по торгівлі, вести мову про точні розміри торгівлі, її учасників та ряд інших важливих питань ми не маємо змоги.

Основою для підготовки публікації документів стали матеріали Львівського магістрату. Більшість документів є матеріалами судових засідань, на яких розглядалися спірні, судові питання між купцями. Як правило, більшість судових справ розглядалися кілька разів, велись тривалий час. До кожного судового засідання купці додатково збирали нові докази, аргументи, контраргументи, представляли суддям укладені між купцями тексти договорів, листи, розписки, інструкції та інші різні документи, які заносились в протокол судового засідання. Вони є джерелом першорядної цінності, досить детально і повно відображають характер середньовічної східної торгівлі Львова. Цікавий матеріал вміщений в судових справах купців з своїми торговими агентами, фурманами, де вміщені звіти агентів про результати їх поїздки на Схід. Судові справи з фурманами вміщують детальний матеріал про всі оплати і витрати, понесені в дорозі під час транспортування товарів. Важливий матеріал по вивченню різних питань східної торгівлі вміщений в показаннях свідків, запрошених на судові засідання.

Основна частина матеріалів по торгівлі львівських купців з країнами Сходу зберігається у ЦДАЛ, у фонді № 52 – Магістрат міста Львова”. Найбільш цінні дані про східну торгівлю Львова відклались у матеріалах вірменського, лавничого і вїтївського судів. У першу чергу слід виділити акти вірменського суду. Вірмени були досить впливовою і замкнутою групою львівського купецтва, вони займали панівні позиції у східній торгівлі, мали власний суд, який розглядав спірні питання між членами общини а також між львівськими вірменами та східними купцями. Основний матеріал, який

відноситься до XVI-першої половини XVIIст. вміщений в 16 актових книгах (513–528), кожна з яких нараховує від 1000 до 2000 аркушів і більше.

Важливий матеріал зібраний в актових книгах лавничого суду. В них відкладена переважна більшість записів договорів між купцями середземноморських островів Криту, Хіосу та деяких інших з купцями Львова. Вміщений матеріал про існуючі форми об'єднань грецьких купців, їх діяльність по організації торгівлі грецькими винами, способи транспортування вина до Львова. Матеріали лавничого суду за XVI-першу половину XVIIст. вміщені в актових книгах №№ 2–268. Особливо цінний і цікавий матеріал про торгову діяльність грецьких купців у Львові вміщений в актових книгах 247 і 248. Як свідчать архівні документи, торгівля Львова з островами Східного Середземномор'я особливо активізувалась у другій половині XVI-початку XVIIст.

Цінний матеріал про східну торгівлю львівських купців з Іраном відкладено в актових книгах в'їтівського суду. Документи за 1500–1650 рр. зібрані в 26 актових книгах (377–402). Особливо багато матеріалів про зміст торгових договорів львів'ян з купцями Ірану, умови торгівлі львівських вірмен на Сході, перераховані товари, якими торгували, зберігається в актових книгах 397 і 398.

У збірнику використані також актові книги міської Ради, які зберігаються в фонді 52. Рада, керуючи містом, видавала закони, розпорядження, керувала питаннями ремесла і торгівлі. Діяльність міської Ради за XVI – першу половину XVII ст. відображена в 50 актових книгах (13–61). До книг міської Ради заносились документи, які надходили з королівської канцелярії та інших центральних органів влади. Рада слідкувала за торгівлею іноземних купців, за дотриманням ними права складу та інших привілеїв міста, притягувала до відповідальності осіб, які порушували правила торгівлі, розглядала торгові контракти, боргові записи купців. Тому серед документів міської Ради відклались матеріали, які відносяться до східної торгівлі Львова.

Серед відібраних матеріалів більше всього представлені протести і скарги купців, судові постанови і рішення. Серед документів є записи договорів між купцями, розписки про взяті кредити і сплату боргів, показання свідків, звіти торгових агентів. Цінна інформація про східну торгівлю Львова подаються у листах львівських та східних купців. Вони вміщують чимало важливих і цікавих деталей з питань торгівлі, показують умови торгівлі купців, мають інформацію про політичні події в тому районі, де торгували купці. Більшість листів адресована до львівських купців. У них є цікавий матеріал про товари, про ціни на них, коливання цін та грошового курсу на території Східної Європи і Близького Сходу.

Цікавим є перелік товарів, якими торгували купці. Серед них вказані сукно, шовк, шовкові тканини, килими, покривала, одяг,сап'ян, прянощі, вино та інші товари. Аналізуючи асортимент товарів, слід зробити висновок, що купці торгували будь-яким товаром, якщо це було їм вигідно.

* * *

Підготована нами публікація документів нараховує 168 документів за 1550–1650 рр.

При цьому слід врахувати, що деякі документи, взяті з архіву, надруковані повністю, з інших взяті лише уривки, які відносяться до теми збірника. Окремі частини документів, які не стосуються теми публікації, випущено.

У переважній більшості актові книги цього часу збереглись досить добре,

документи написані на польській та латинській мовах. Виправлення, перекреслення в тексті зустрічаються дуже рідко. Зустрічаються скорочення і пропуски букв, які розкриті в нашій публікації. При цьому відтворені букви взяті в дужки, скорочені слова розшифровуються. Розділові знаки приведено у відповідність до сучасних правил, географічні назви в оригіналах документів та їх перекладах зберігаються тогочасні, без змін.

Географічний розподіл територій, з яких прибували купці, в архівних матеріалах відображено в достатній мірі. Найбільш повно представлений Константинополь, Ангурія, Адріанополь, острови Крит, Хіос. В публікації, крім Львова, досить повно представлені польські міста Люблін, Краків, Гданськ, Торунь та деякі інші.

Щоб показати палеографічні особливості документів, у збірнику вміщено фотокопії деяких документів, підготовлено карту основних торговельних шляхів Львова.

Оскільки документи розраховані для широкого кола читачів, усі вони перекладені на українську мову. Текстам документів підібрані назви заголовків, які коротко передають зміст документа. На початку назви заголовка вказана дата документа.

В кінці збірника вміщено короткий словник рідковживаних та застарілих і незрозумілих слів, назв, мір, ваги. До складу наукового довідкового апарату входять також іменний та географічний покажчики.

У ЦДІАЛ зберігається велика кількість документів про східну торгівлю Львова. На жаль, обмежений розмір публікації не дозволив включити в неї значної кількості документів. Нами відібрані найбільш цікаві на нашу думку документи, які в достатній мірі і всебічно відображають торгові зв'язки Львова з країнами Сходу.

ДОКУМЕНТИ

№ 1

1559р., травня 14.-Копія розписки, виданої львівським ювеліром Яном Духною та його дружиною Агнешкою купцю Михайлу Греку з Кандії за куплене вино

Зміст розписки

Ми, ювелір Ян Духна і Агнешка, подружжя, львівські міщани, без жодного примусу і без підганяння, але добровільно, спільно й нероздільно цією нашою розпискою визнаємо, що ми винні пану Михайлу Греку, купцю з Кандії, за десять куф мальвазії по тридцять вісім злотих монети і лічби польської, рахуючи по тридцять грошів кожний злотий. Вся сума разом становить триста вісімдесят злотих звичайними грішми, які є в обігу в королівстві Польському.

Зобов'язуємось цьому ж кредиторіві або тому, хто б від нас обох чи від одного з нас цією спільною розпискою домагався оплати згідно з цією нашою розпискою, дати і повністю заплатити, (починаючи) від цього року і від дати цієї нижче поданої розписки за два роки, тобто коли на той час буде записаний 1561 рік, так само на свято Святого Духа, тими товарами, які в нашій цій розписці описані і виставлені: сукном лунським гданським, по скільки воно буде продаватися на той час між купцями за готівку, а також віденськими шапками так, як їх між купцями будуть продавати за готівкові гроші. Ці товари мають бути добрі, а не браковані, і ми не повинні давати чи платити іншими товарами, хіба що кредиторіві або його факторіві сподобався б якийсь інший товар. І це він має взяти не з урядової оцінки, але так, як продаватиметься серед купців за готівкові гроші. А якби ми або наші нащадки такої суми у 380 флоринів тому пану Михайлу чи його факторіві такими товарами, які обумовлені в розписці, не заплатили у призначений день і час згідно з розпискою, а дали б позвати себе до будь-якого права чи уряду, чи один з нас дався би, тоді цим самим відступаємося від свого слушного права і мусимо стати перед тим правом або урядом, або один з нас, хто буде позваний, має стати, і будемо мати, або один з нас буде мати призначений термін, а від цього права чи уряду не зможе відійти, доки не сплатить готівкою таку суму триста вісімдесят злотих звичайними грішми, не пропонуючи жодних товарів ані жодних виняткових відстрочок, не беручи борг один за другого, але один за все повинен буде заплатити без всяких зволікань і вигадок, не звертаючись до свого права, не обороняючись жодними правними оборонами ані жодними листами короля й. м. Не будемо також ні в чому протидіяти чи намагатися тягнути з оплатою, доки кредитор пан Михайло або його фактор будуть мати у себе цю нашу розписку і доки не вручать її нам. І якби ми на той час самі, або через свого уповноваженого чи приятеля хотіли боронитися, тоді це все даній розписці чи нам самим не може у жодний спосіб допомогти, але ми чи один з нас зобов'язані усе це припинити і залюбки визнати, як спільний вирок нашого німецького магдебургського права. І повинні ми, або один з нас повинен буде так довго сидіти у міській в'язниці, і то за свій кошт, аж поки котрийсь із нас не сплатить цей борг 380 флоринів тому нашому кредиторіві, а ми покриємо і оплатимо усі шкоди.

А для кращої віри до цієї розписки ми притиснули свою печатку, і кожен з нас окремо рукою власною підписався.

Дано й діялося у суботу П'ятидесятниці, року Божого 1559.

Ян Духна, рукою власною.

Агнешка, рукою власною.

Ф. 52, оп. 2, спр.240. С.939 - 941.

Tenor Chirographi

My Jan Duchna zlotnik y Jagnieska malzonkowie mieszczenie Lwowsczi nie z zadnego przymuszenia ani sprzypędzenia, alie dobrowolnie spolnie a nierozdzielnie, naszym temto Chirografem zeznawamy izesmy vinni panu Michailowi Grecowi z Candiey kupczowi, za dziesiecz kuff Malmaziey po trzydziesczy i po ossmi złotych monety a lydzy polskiej po trzydziesczy groszy w kazdy złoty licząc. Ktorato summie w iedno zgrupadziwszy czyni złotych trzysta i ossmdziesiath pieniedzy pospolitich w Kroliesthwie polskim bieżących. I obwiezuimi sie temuto Creditorowi, albo temu kteryby nas timto spolnim Chirographe(m) oboch albo iednego z nas upominal o zaplate wedla tego naszego Chirographu dacz a skutecznie zaplacicz od roku ninieyszego i od dati tego Chirographu nize opisanego za dwa roki, to iesth gdy rok będzie pisan na on czas 1561 takiesz na swieto Swietego Ducha Thowarmi temi wtym naszym Chirographie opisanymi i wystawionymi, sukнем Lunskim Gdanskim, poczemu będzie na on czas miedzi kupczy za gotowe pieniadze przedawany I takiez czapkami wiedenskiemi iako będą za gotowe pieniądze przes kupcze przedawany i nozmi Gatunki I czwylichowymi iako tesz za gotowe pieniądze miedzy kupczmi będą przedawany. A takowy towari maią bycz dobre a nie brak, ani mami dacz ani placicz inszemi towarmi. Chibaby czo sie temu Creditorowi albo iego factorowi podobalo iaki inszy towar. I to ma wziacz nie zadnym urzedowym szaczunkiem, alie iako będzie za gotowe pieniądze przes glowne kupcze przedawani. A ieslibysz mi albo nasze potomkowie takowz sum/m/y flor(enow) 380 temuto panu Michalowi albo factorowi iego takowemi thowari w chirographie rzeczonymi nie zaplaczilibysmy na dzien i na czas naznaczony wedlia chirographu a dali bismy sie albo ieden z nas dalby sie pozwacz do ktorego kolwiek prawa albo urzedu, Tedy prawa swego slusznego thakowym odstepuimi, alie mamy stanącz albo ieden z nas ktory będzie pozwan do onego prawa albo urzedu stanącz i bedziemi miecz albo ieden z nas będzie miał termin zawithi, a od onego prawa albo urzedu niema odchodich alie takową summe złotych Trzysta i ossmdziesiath pieniedzy pospolitych gotowemi pieniędzmi bądziemy winni zaplacicz nie szyczacz sie zadnym fa/n/te/mi/ ani zadnemi dilaciy exceptami, ani ieden do drugiego bracz, alie ieden za wszyczko będzie winien zaplacicz krom wszeliakich odwlok i wymislow niebiorącz sie do prawa swego slusznego, ani sie bronicz mami zadnemi obronami prawnemi ani zadnemi listhi Krolia Iego M(os)czy ani tesz mami mie nicz ani bądziemi mocz probowacz takowy zaplathy tak dlugo poki ten Chirograph ten nasz Creditor pan Michailo u siebie albo iego factor będzie miecz, a dokąd nam go w recze nie wroczy. I to czobysmi na ten czas sami przes sie, albo ktorego swego moczowanego, albo tesz przyięczielia broniczbysmy sie chcieli tedy to wszyczko ku temu Chirographowi ani nam samym niema zadna rzecz poidz ku pomoczi, alie nam to wszyczko poidz w tyl ma idz. I owszem bedziemy albo ieden z nasz iako spolnik będzie iakoby wszeliakim prawem naszym mieyszkim niemieczki(m) Maideburskim zwyciązami. I mami albo ieden z nas będzie winien tak dlugo w kazni pocziwey miesczki siediecz, az przesz nas ktorego taki dlug florenow 380 będzie zaplaczon a to sumptem swym ani tegoto Creditora nassego, i owssem my bedziemi skody wszyczki nagradzacz a zaplacicz.

A ku liepszey wierze do tego Chirographu pieczecz swą przyczisnelismy i kazdi z nas zosobna reką wlassna sie podpissal.

Datu(m) et actu(m) Sabbato Pentecostes Anno D(omi)ni 1559.

Jan Duchna reka własną.

Jagnieska reka własną

№ 2

1559 р., листопада 15. – Лист хотинського в'їта Івана до львівського купця
Августина Айхінгера

Зміст листа

Я, Іван, в'їт міста Хотина, спільно зі своїми старшими, визнаємо цим нашим листом, кому це потрібно буде знати, що пан Августин Айхінгер, львівський міщанин, згідно з рішенням суду та на основі умови з греком Каспром Кормені про тридцять бочок мальвазії разом з алакантом, про що львівський суд постановив, аби пан Августин відібрав це питво на кордоні в суботу після Всіх Святих, тож пан Августин, виконуючи присуд львівського суду, приїхав на той день на кордон і був готовий брати це питво згідно з домовленістю і готовий був викласти гроші через свого уповноваженого писаря. Цей писар чекав того дня аж до вечора, намагаючись відібрати той напій і віддати за нього гроші, але ані Каспра Кормені, ані його слуги там на кордоні не було. В ту суботу до Хотина прийшло лише сорок одна бочка напою. Фурмани на ім'я Грицько, Матуш Палух, Мартин Сокольник, Миколай та всі інші фурмани, які були з ними, розповіли перед нашим урядом, що вони мають вантаж питва від Михайла Грека з Кандії до Львова. А так я, в'їт, зі своїми старшими питали фурманів, чи мали вони якийсь наказ віддати той напій, тобто 30 бочок мальвазії разом з алакантом. Але фурмани сказали, що нам нічого не наказано, ніякого алаканту не веземо.

А тому для кращого свідчення прикладаємо свою міську печатку.

А діялося це в суботу після Всіх Святих року 1559.

Ф. 52, оп. 2, спр.240. С.137–138.

Tenor literarum

Ja Ivan Woyth miasta Choczinskiego wspolek swoiemi starsemi, wyznawamy tim nassem listem komu tego będzie potrzeba wiedziecz. Iz pan Augustin Aychinger mieszczanin Lwowski, tak iako miał umową s Casprem Cormeni Greczinem, i tesz s kazania prawa Lwowskiego, o Trzidzieszczi Beczek Malwazyey wspolek y z alacantem, gdzie prawo Lwowskie skazalo, izby pan Augustin odebral takie pyczie na graniczi, to iesth w sobothe po wsythkich swietich. A tak pan Augustin czyniacz dosicz skazany u prawa Lwowskiego, przyiechal na ten dzien na granicę, y był gotow bracz takie piczie wedlug skazania y pieniądze był gotow polozicz przez swego pisarza moczowane/go/. I czekal ten pissarz tego dnia az do wieczora, chcacz to piczie odebracz, y thy pieniądze oddacz, ale tego Caspra Cormu nie było, ani slugi iego tam na graniczy, iedno tilko pyczie przislo 41 Beczka do Choczinia na tê sobothê, y powiedali Furmani przed urzedem nassym, na imię Chricko, y Matusz Paliuch, y Marczin Ssokolnik, y Mikolay, y inszi wsithczy Furmani ktorzy s nimi byli, iz naklad mami tego pyczia od Michayla Grecina s Candy do Lwowa. A tak ia Woyth swoiemi starszymi, pytalismi furmanow, iesliby mieli iake rozkazanie oddacz takowe pyczie iako 30 Beczek Malmaziey pospolu z Alacantom. A furmani tak powiedzieli iz nam nie rozkazano ani takiego Alacantu nie wiezienii. A przetosz dla liepszego swiadcethwa pieczecz swa miesczką przykladami. A to sie stalo w sobothę po wsythkich swietich Roku 1559

№ 3

17 липня 1560 р., - Розписка, видана львівським вірменином Іванісом Поповичем віленському міщанину Андрію Соболю про взятий шовк

Зміст розписки

Я, Іваніс Попович, вірменин і міщанин львівський, визнаю тим моїм листом, підписаним моєю власною рукою, що я зостався винен того правдивого боргу пану Андрійові Соболю Рачковичу, міщанину віленському, сорок літрів шовку дійсно доброго бурського трояких фарб. На перші тринадцять літрів шовку червоного дійсно доброго бурського. Крім того кольорового чотирнадцять літрів дійсно доброго бурського і, крім того тринадцять літрів чорного дійсно доброго бурського. Крім того залишився винен пану Андрію Соболю Рачковичу дві куфи правдивої і досить доброї мальвазії, яку б в іншому місці назвали доброю, що таку добру пан Андрій Соболю має прийняти від мене кожна куфу по сімдесят злотих монети і лічби польської, кожний злотий по 30 грошей лічачи і при тому готівкових грошей залишився йому винен вісімнадцять злотих. За те маю йому дати килими або якісь інші добрі товари, які б йому сподобались, згідно з ціною, а ці товари і вище записану вказану суму добрим словом зобов'язуюсь поставити, віддати і заплатити на найближче свято Святих Сімона і Юди на любельський ярмарк а пан Андрій Соболю має від мене брати ті сорок літрів шовку доброго бурського, рахуючи кожна літру по чотири злотих монети і лічби польської по 30 гр(ошів) кожний злотий. А мальвазії кожна куфу по сімдесят злотих, як вище написано, які всі ті товари на тому циррографі описані. Зобов'язуюсь пану Соболю віддати і заплатити на найближчий ярмарк любельський на свято Святих Сімона і Юди. Не захищаючись жодним фантом ані іншим товаром ані іменем, не відступаючи від жодних прав, апеляцій, дозволів і всіляких юридичних захистів, листів охоронних королівських, які я будь-коли міг би мати, щоб їх мені на допомогу шукати. Але я маю і буду винен пану Соболю заплатити тими товарами, описаними у тому циррографі, а не іншими без всіляких труднощів і права, оскільки я будь-яким правом був пов'язаний, до якого б не присягнув, що маю заплатити, не відступаючи від права посідання власних грошей. А якщо б я у вказаний час тієї вище записаної суми пану Соболю не заплатив, тоді всі шкоди, затримки і витрати, які б лише пан Соболю поніс, без жодної його присяги відшкодую, оскільки зі мною був будь-яким правом пов'язаний. А якби в той час пан бог на мене наслав смерть, тоді пан Андрій Соболю або його уповноважена людина з тим моїм циррографом буде уповноважений брати усе за свою плату з усіх добр рухомих і лежачих перед всіма вірителями моїми. А моя жінка і мої діти відпустять йому того без всілякої затримки. А для кращої віри і певності до того мого циррографу притиснув я свою власну печатку і своєю власною рукою підписався.

А сталося то в Любліні 28 дня червня року божого 1560. При тім були славні пани міщани люблінські Матіс Крайовський, райця люблінський, і Ян Руснят і також пан Павло Комович, міщанин віленський.

Ф. 52, оп. 2, спр. 513. С.692-694

Tenor Chirograffi

Ja Ivanis Popowicz Ormienin Mieszczanin Lwowski wyznawam thim moim listhem ręką moią wlassną podpissanym yzem zostal dluzen y thego a prawdziwego dlugu panu Andrzeiowy Sobolowy Raczkowiczowy Myesczaninowy Vilienskiemu czterdzieszi lithr jedwabyu prawie dobrego burskiego throyakich farb. Na pierwey trzynasczie lithr jedwabyu czerwonego prawiedobrego burskiego. K temu Czwiethnego czternasczie lithr prawie dobrego Burskiego I k temu trzynasczie lithr czarnego prawie dobrego Burskiego. Przithim tho panu Andrzeiowi Soboliowy Raczkowiczowi zostalem wynien dwie kuffie Malmazi prawie przedniei dobrej ktorei by indzie rzekli ze dobra thaką pan Andrzei Sobol ode mnie ma przyęc kazdą kuffe po siedmdziessięth zlothich monethi y lidzby polskiej kazdi zlothi po 30 gr/oszei/ licząc y przithim gothowich pieniędzy zostalem mu winien ossmnasczie zlothich. Za ktore mu mam dacz kobiercze albo ktori inszi thowar dobri ktori bi mu sie podobal wedlie czemi ktore thowari y sumą przerwconą viszczei opissane slubuie y dobrim slowem przirzikam postawicz oddacz y zaplaczicz na blisko przisli świętho Święthego Simona Judi na Jarmark lubelski a pan Andrzei Sobol ma ode mnie bracz tezi czterdzieszi lithr jedwabyu dobrego Burskiego kaszdą lithrę po czteri zlothi monethi i lidzby polskiej po 30 gr{oszei} kozdi zlothi licząc. A malmaziei koszdą kuffe po siêdmdziessięth zlothiech iako na wyszchu napisano ktore wszithki thowari na thim czirograffie opissane. Sliubuie panu Sobolowi oddacz y zaplaczicz na blisko przisli Jarmark lubelski na świętho Święthego Simona Judi. Niebroniać sie zadnim fanthem ani inssem thowarem ani ymienym othstempuiąc wszitkich praw, Appellacy dilacy, y wsseliakich obron prawa. Listow gleythownich kroliewskich y ktore bych kolwiek mógł miecz thi mi in maią ku pomocy iscz. Alie mam y będe wynien panu Soboliowi zaplaczicz thimy thowarmi na thim czirograffie opissanimy a nie inssimy bez wszeliaki trudnosc y prawa tak iakob mi wszeliakim prawem bic zwieżęzowi do ktorego bi mie prawa przycięgnal mam zaplaczicz od prawa nieodstępuiacz podsiedzenim o swim groszu. A gdzie bym na czass namieniony wyszei oppissani thei summi panu Sobolowy niezaplaczil thedi wssithki skodi y zamieskania y naklady ktore by iedno pan Sobol namienicz smial bez wszeliakiei iego przisięgi tak iaką bi mi był wszeliakim prawem przewięzion. A gdzie bim w thim czasie pan Bog na mie przepuscil smiercz thedi pan Andrzei Sobol albo moczny czlowiek iego z tim moim Czirograffem będzie moczen bracz the za plathe swą ze wszithkich dobr ruchomich i liczącich przed wszithkiemi wierziczelmy moiemi. A moia zona i dzieczi moje mu thego bez wszeliakiego hamowania dopuscicz. A dla liepszey wiary y pewnosci ku temu memu Czirograffowi przicissnalem wlassną pieczacz swą y swą wlassną ręką podpissalem sie. A tho sie stalo w Liublinie 28 die czerwca Anno domini 1560. Przitim bily slawni panowie Mieszczanie lubelsczi Mathisz Craiowski Raicza lubelski I Jan Russniath y thez pan Pawel Komowicz Mieszczanin Viliensky.

№ 4

1560р., вересня 26. – Розписка львівського міщанина Іваніса, Хачкового зятя, видана греку Константину Корнякту

Зміст розписки

Я, Іваніс, міщанин зі Львова і Хачков зять, визнаю своїм листом, що я винен Михайловому брату Константину двісті сімнадцять і пів злотих польської лічби. Маю

вчинити оплату після Святих Сімона і Юди. Маю йому дати ножів подвійних кожний тахр по двадцять грошів, маю дати без всякої затримки, без всякого права, і для кращої певності я приклав на то свою печатку.

Цей лист я своєю власною рукою писав.

Ф.52, оп. 2, спр.513. С.686.

Tenor Chirographi

Ja Ivanis ze Lvova mieszczanin Chaczkow zięcz wyznawam swoim listem ze iestem winien Michaliemu bratu Constantinowi dwieszczi zlotich i siedmnasczie zlotich y pol liaczkiey lidzby. Mam zapłatę uczynicz po Świętym Simonie Judi. Mam mu dacz noze Czwylinkow kazdy tacher po dwadzieszczia groszy mam dacz bez wszeliakiego omieskania bez wszeliakiego prawa dlia liepsey pewnoszczi ia swoje pieczęcz na to przykladam.

Ten to list ia swoią wlassną ręką piszal.

№ 5

1568р., червня 20.-Розписка, видана турецьким купцем Мордохасм Коганом про взятий борг у турецького купця Леоні Варшаві

Зміст перекладу розписки

1586, червня, в Галаті.

Цим писанням визнаю я, Мордохай Коган, що став боржником пану Леону Варшаві 250 злотих червоних добрих угорських, важних, правдивих, які є за таку другу суму, яку я отримав від нього. Обіцяю, що то заплатить мій брат, Мойжеш Коган, після щасливого приїзду до Львова, коли дійде його мальвазія до вище названого сина пана Леона за тридцять днів без жодної відмови і судових зволікань. А коли той Мойжеш Коган не здійснив би оплати тої вище записаної суми пану Леону Варшаві, який зазнав би від нього лише шкод і втрати інтересу в тому були, має її повернути вище вказаний Мордохай Коган без жодного викруту і правних зволікань. А для кращої віри в кінці тієї розписки з моєї власної волі власною рукою я підписався.

Я, Мордохай Коган, дозволяю на все і підтверджую дослівний зміст написаного вище.

Я, Георгій Мелахрінос дозволяю на все і підтверджую дослівний зміст вище написаного.

Я, Міхес Пагуді, свідчу і рукою власною підписав.

Ф. 52, оп. 2, спр. 247.С.1236–1237.

Tenor Chyrophraphi interpretati

1586 Juny 20 w Calacie

Tym niniejszym pisaniem wyznawam ia Mardochay Kochen izem zostal winowaycą y wlasnym oddawcą Panu Leoniemu Warschawi złotych czerwonych 1236 dobrych Węgierskich, ważnych sprawiedliwych dwiescie y piecdziesięnth kthore są za telką druga summą kthorem odebral od niego, y obiecuię ze to zaplaci brath moy Moysesz Kochen w szczęśliwym przyiachaniu do Lwowa, gdy doydą iego Malmazye wyzszezy namienionego Pana Leoniego za trzydziesci dni bez zadney wymowki y prawa. A gdyby ten Moyzesz Kochen, nie uczynil by takowey summie zapłaty iako wyszezy napisano Panu Leoniemu Warschami, y kthoryby bel od niego coby iedno szkod y interesse y Abentaier w tym by podiał ma ich nagradzac wyzszezy

namieniony Mardochay Kochen, bez zadney wymowki y prawnych odwlok. A dla lepszey wiary na spadku thego Chyrographu z moią wlasnl wołą y reką wlasną podpisałem sie.

Ja Mordochay Kochen zezwalam na wszythko y potwierdzam ut supra.

Ja Georgios Melachrynos zezwalam na wszythko y potwierdzam vt supra.

Ja Miches Pagudys swiadczę y reką wlasną podpisałem.

№ 6

1569р., липня 30.- Розписка, видана грецькому купцю Константину Корнякту з Кандії львівським міщанином Войцехом Пайочком і його дружиною Агнешкою

Зміст розписки

Ми, Войцех Пайочек і Агнешка, подружжя, міщани львівські, визнаєм добровільно, обоє спільно, тією нашою власною розпискою, що ми є винні пану Константину Корняктові з Кандії, грекові, боргу справедливого злотих сто вісімдесят лічби польської, в кожнім злотому рахуючи по 30 грошів. Ті сто вісімдесят злотих маємо заплатити пану Янію або його названому пану на львівський ярмарок святої Агнешки в 1572 році сукном лунським гданським добрим, кожна штука по 30 талярів, або кожен камінь ціною по п'ять злотих. А якщо б ми тими товарами не заплатили, тоді готівковими грошима повинні будемо заплатити спільно, нероздільно, один за другого, один за все. Якщо б ми чи один з нас не заплатили і були б ми чи один з нас позвані до будь-якої судової установи, тоді ми чи один з нас від тієї установи не повинні відходити, поки не заплатимо. Для цього не будемо намагатись боронитись правом, ані всякими судовими оборонами, ані жодними допоміжними засобами в світі, придуманими згідно з правом, від яких ми добровільно тим нашим записом відписалися і відступилися. Також не можемо жодної оплати на ту нашу розписку призначати, ані вимагати жодної оплати, ані не можемо борг назвати затриманим, ані жодних власноручних квитанцій показувати, ані анулювати борг шляхом обіцянки або подарування, або говорити, тому що це справді той борг, вчинений нами пану Янію або його пану. І то до того часу, поки ця наша розписка буде в силі у пана Константина або його фактора. А якщо б трапилось одному з нас зійти з цього світу, тоді другий, не викручуючись, повинен буде заплатити за померлого товарами вище вказаними або готівковими грошима, згідно з вище описаними умовами, підтвердженими будь-яким правом. У тому зобов'язуємо також наших нащадків, якщо б трапилось обом нам зійти з цього світу, вони також не повинні шукати нічого такого, що б допомогло справі, так само, як і ми вищезазначеними умовами добровільно описали. Для підтвердження тієї нашої розписки запросили ми двох свідків пана Йозефа Шольца і Христофора Скляра, які знають про той борг і правдивість яких ніколи не можемо заперечувати. На що і свідки підписалися власними руками. А для кращої вірогідності того боргу свою звичайну печатку я притиснув до того листа і своєю власною рукою підписався. Відбулося у Львові дня 30 липня 1568 року Божого. Альберт Пайочек своєю власною рукою.

Йозеф Шольц, я є того добрий свідок.

Христофор Скляр, я є свідок того боргу

Ф. 52, оп. 2, спр. 243. С. 1291–1292.

Tenor Chirographi

My Woiczeh Paiączek i Agnieszka malzonkowie mieszczenie Lwowszczy wyznawamy dobrowolnie oboie spolnie thym naszym własnem czirographem. Zesmy są winni panu Consthantemu Corniacto z Kandiey Greczynowi długu srawiedliwego złotych sto osmdziessięth liczby Polskiey w kazdy zloty po 30 gr(oszy) liczacz. Ktore stho y osmdziessiat zlotych mamy zaplaczicz panu Janiemu albo panu iego pomienionemu na świętą Jagnieszkę w Jarmarku Lwowskim w roku 157 secundo suknem Lunskim Gdanskim dobrem Sznytuchy kazdy postaw po 30 Talerow albo czeną kazdy kamien po pięci złotych. A gdziebysmy themi thowary niezaplaczili, tedy gotowemi pieniędzmi zaplaczicz powinni byćdziemi, spolnie, nierozdzielnie ieden za drugiego, ieden za wszytko, a gdziebysmy niezaplaczili albo ieden z nas abylibysmy przypozwani albo ieden z nas do ktorego kolwiek urzędu thedy od onego urzędu niemamy odchodzicz albo iedno z nas aze zaplaczimy, dla tego yz niebędziem sie mogli bronicz prawem ani wszelakiemi obronami prawnemi, ani zadnemi rzeczami pomocznemi na swyecie wedla prawa zmyslonemi, ktorychsmy Sie, dobrowolnie thym naszym zapissem odpisali i odstapili, ani tez mozemi zadnei zaplathy na then nasz czirograph myanowacz, ani dowodzicz zadnei zaplathy, ani go mozem zatrzymanem nazywacz ani zadnych quitow ręcznych ukazowacz ani umorzonom dlugiem z strony obiethnicze albo daru, albo odsluzenia powyadacz, gdyz iest prawdziwie ten dług uczyniony przez nas panu Janiemu albo panu iego. A to do tad dokąd then nasz czerograph będzie wmozci u pana Constantego albo factora iego. A gdziebys się traffilo yedno z nas zisz z swiata tego tedy drugye będzie winno zaplaczicz zmarlem się nyewymawiając wedla condity wyszei opiesanych towary opisanemi albo gotowemi pieniędzmi iako wszelakiem prawem przekonani albo przekonani. W tymze thesz obowiazujemy potomki nasze iesliby syę traffilo oboigom nam zesz z swiatha tego, ktorem takze niema iscz zadna rzecz pomoczna sprawa, tak iako i mysmy się wyszemi Conditiami dobrowolnie opisali. Do ktorego czirographu naszego wsięlichmy na swiadcztwo dwoch swiadkow pana Jozeph Sholcza i Krzysztopha Sklarza, ktorzy o tem dlugu wiedzą i ktorego sie nigdy przez nie mozemy iz iest prawdziwy. Na czo sie i swiadkowie podpisali własnemi rękami. A ku lepszei wierze dlugu tego pieczęcz moje zwykłą przyczisnałem do tego listhu i ręką swą własną podpissalem się. Stalo się we Lwowie dnia XXX July Anno Domini 156Nono. Albertus Paiączek manu sua propria.

Jozef Scholcz iestem tego dobry swiadek.

Krzysztoph Sklarz iestem swiadek tego dlugu.

№ 7

1570р., березня 3. – Зміст договору між турецьким купцем євреєм Хаскелем і львівським вірменином, перекладачем Христофором.

Визнаю я, Хаскель, син Юди, що вчинив торг з паном Христофором вірменином перекладачем Його Королівської Милості і вчинив з ним торг на сімдесят п'ять куф мальвазії, кожна куфа за сімдесят злотих польських в кожному злотому рахуючи по тридцять грошів. І за ті сімдесят п'ять куф має дати півтори тисячі талярів, кожен таляр по тридцять п'ять грошів польських, а за п'ятсот талярів чинити кожний таляр по тридцять три гроші рахуючи. А ціна кожного цетнара двадцять вісім злотих польських, кожний злотий рахуючи по тридцять грошів польських. Ще має дати сукна лунського тридцять поставів гданських, щоб були добрі, довгі, а не короткі, і кожний постав за сорок злотих

польських, в кожному золотому рахуючи по тридцять грошів. Ще має дати сто поставів каразеї, кожний постав по сімнадцять злотих польських і по десять грошів. А на той весь борг дав той Христофор вірменин тисячу талярів готівкових Петру, прізвище якого Галанті, і сто каразеїв теж дав тому ж Петру, на той борг і розписку, яку має від мене, яка складена в Кам'янці перед міським урядом на ратуші. А решту того боргу, який має заплатити той Христофор, має дати, коли йому пан Петро Галанті віддасть сімдесят п'ять куф мальвазії. А тепер уже в рахунок тих сімдесяти п'яти куф взяв двадцять куф, і має ще взяти тридцять чотири, які є в Кам'янці, фура і шкода вся має бути на мене. А решту тих грошей і куфи або товар все має отримати той Петро Галанті на той борг, який має в мене за ту мальвазію. А той Петро ручився вірменину, пану Христофорові, щоб решту тієї мальвазії віддати йому аж до сімдесяти п'яти куф, які вище записані. Крім того, ще дав пан Христофор тому пану Петрові Галанті один постав лунський за сорок злотих польських на той рахунок, як вище написано. А цинк має бути з знаком коня.

Я, Петро Галанті, є порукою і зобов'язуюся привезти решту куф, як вище написано, а залишилось п'ятдесят п'ять куф, які обіцяю привезти.

Рукою своєю власною

Ф. 52, оп. 2, спр. 243.С. 84-85.

Tenor Contractus

Wyznamam sie ia Chaskiel Judov syn. Jakom uczynil targ s Panem Christophem Ormieninem Tlumaczem Je(go) K(rolewskiej) M(os)czy a uczynilem s nim targ na siedmdziesiath y piecz kuff malmaziey kazda kuffa za siedmdziesiath złotych Polskich w kozdy złoty licząc po trzydziesci groszy. I za ty siedmdziesiath piecz kuff ma dacz za nie pultora Thysiacza Talerow kazdy Talar za trzydziesci piecz groszy Polskich a za pieczseth Talerow czynę kozdy Talar po trzydziesci trzy grosze licząc. A czena kozdy czethnar za dwadziescia ossm złotych polskich, kozdy złoty liczacz po trzydziesci groszy polskich. Jescze ma dacz Trzydziesci postawow sukna Lunskiego Gdanskich czoby były dobre długie a nie krothkie a kazdy postaw za sterdziesci złotych Polskich w kozdy złoty po trzydziesci groszy licząc. Jescze ma dacz stho postawow karaziey kozdy postaw po siedmnascie złotych Polskich z po dziesięci groszy. A na ten wszytek dług dal tento Crzystow Ormianin Thysiacz talerow gotowych Piotrowi ktoremu przezwisko Galenti a stho karazyow tesz dal temusz to Piotrowi, na ten dług y czyrograff ktory ma odemnie ktory uczynion w Kamienczu przed urzędem mieyskim na ratuszu. A ostatek ten dług ktory ma zaplaczycz ten Crzystow y ma ten ostatek dacz kiedy mu pan Piotr Galenti siedmdziesiath y piecz kuff malmaziey odda. A terass iusz wziął na ty siedmdziesiath piecz kuff dwadziescia kuff, a ma ieszcze wzięcz trzydziesci i cztery ktore są w Camienczu, fura y skoda wszyczka ma bycz na mnie. A ostatek tych pieniędzy y kupny albo towaru wszythko ma otrzymacz ten Piotr Galenti na ten dług ktory ma na mnie za ty malmazie. A ten to Piotr ręczył ormianinowi panu Crzystofowi aby ten ostatek malmaziey iemu oddacz az do siedmdziesiath kuff piaczy, ktore na wierzchu pissani. Item ieszcze dal pan Crzystow temu panu Piotrowi Galantowi postaw ieden Lunski za czterdziesci złotych polskich na tę lidzbę iako na wierchu pissano. A czyną ma bycz s koniem znakiem.

Ja Piotr Galanty iestem poręką y obliguję sie iz mam przywiesz resth kuff iako wyssey stoya zostalo kuff piedzdziesiath y piecz y ty obiecuię przywiesz. Reka swą własną

№ 8

1570р., травня 16. – Договір константинопольських купців Рабі Якуба Сидіса і Рабі Хаскеля Лені з купцем Рохом де Григісом з Криту на купівлю вина

Зміст договору

Хвала Богу. 1570, 16 травня, в Пері.

Чинимо відомим цим нашим писанням Рабі Якуб Сидіс, жид, і Рабі Хаскель Лені, жид, обидва товариші і спільники. Вчинили ми торг з Рохом де Григіс, на прізвисько Морлакі, на двісті тридцять куф мальвазії, менш або більш, які є на двох кораблях. На одному, який вже є тут, і на другому, що з божої ласки має скоро прийти. І ще більше куф надійде в руки Перона Галанті, мого виконавця, мальвазії на пристань в Кілію. А кожна куфа по тридцять талярів, кожен таляр по сорок аспр. Куфи повні, добрі, купецькі. А куфи щоб були так повні, як будуть продавати в Кілії на доливання, про що мають знати два купці. Ті куфи мають бути на фортуна пана Роццо на місці, аж до Кілії привезені його коштом, і фурую, і стравою, і митом, і малим митом, аж на берег землі. Куфи всі потрібно було оправити, як є звичай в Кілії. А якщо б куф було більше, ніж нам має дати, тоді за ту ж ціну, як і перші, має нам зичити. А заплата за той напій має бути у Львові, половина- за чотири місяці, почавши від того дня і часу, коли куфи з першого корабля в Кілії на землю положать. А друга половина в другі три місяці. В тих семи місяцях вся оплата має бути повною. Вони мають іти іменем мого виконавця аж до Львова. А такий напій буде на фортуна тих, що купили, як тільки їм буде долито і віддано. Якщо яка куфа виллється, розіб'ється або трісне, чи якісь шкоди і пригоди, від яких, господи Боже, бережи, стануться, і якщо б той напій забродив у дорозі, втрата та має бути на них, і всі витрати на ті куфи мають нести аж до Львова. Та мальвазія має бути в руках мого фактора, поки повністю не заплатять того, що коштує весь напій. А коли в них буде потреба продати, нехай їм відкриє, але так, щоб той напій завжди повністю був у руках мого фактора, аж поки буде мати всю заплату у себе. А зараз повинні були дати мені чотириста червоних злотих на заклад, якщо б не тримали торгу на той напій. А також я, названий Роццо, якщо мій виконавець не дотримувався би того контракту, то хай також пропадуть ті чотириста червоних злотих закладу. А насправді я, названий Роццо, обіцяю дотримуватись того, що вище писано, також обіцяю дотримуватись того, чому були свідками ці купці, добрі люди. Я, Якуб, визнаю, що все, що писано вище, то є добре, це було в понеділок 11 дня липня на час попередньо 329. Визнаю я, Хаскель, син Юди, все те, що писано вище, в понеділок 11 липня в літо 329.

Я, Роццо, вище записане підтверджую, як вище.

Я, Михайло Сервос, син Гіржего, прошений свідок, своєю власною рукою підписався.

Я, Ян Вардалахус, є свідком, як вище, і підписався своєю рукою.

Аарон, син Якуба, зі сторони Авраама.

Ф. 52, оп. 2, спр. 243.С. 94-95.

Tenor Contractus

Laus Deo. 1570 die XVI May in Pera.

Jawno czyniemy przes to nasze pissanie Rابية Jacob Sydis Zyd, y Rابية Chaskiel Leni Zyd obadva towarzysze spulnie. Uczynilichmy targu z Rochem de Grigis przezwiskiem Morlaki na malmazey kuff dwieszcze trzydzieschi mniey albo wieczyey ktore są na dwóch okręczyech na ieden ktory iusz iest tu, a na drugi czo ma przyszcz z laski Bozey rychlo. I czo wieczyey kuff sie naidzie w ręky Perona Galantego mego sprawcze Malmaziey na przyprawienie w Kiliey. A kuffa kazda po trzydzieschi talerow kazdy Taler po czterdzieschi aspr. Kuffy pelne, dobre, kupieczkie. A kuffy aby były tak pelne iako będą przedawane w Kiliey na doliwanie, czo mają uznacz dwa kupczy. Ktore kuffy mają bycz na fortunę pana Rocca na miescze, az do Kiliey, prowadzone kostem iego, y furą, y strawą, myta, y male myta az na brzek ziemi. Kuffy wszythkie potrzebne oprawicz będzie winien, iak iest obyczai w Kiliey. A iesliby kuff było wieczyey nizli nam ma dacz tedy po teyze czenie iako y pierwsze ma nam zyczycz. A zaplata za to piczie ma bycz we Lwowie polowicza we czterech miesiączach, od tego dnia y czasu poczawszy, kiedy kuffy z okrętu pierwszego w Kiliey na ziemię polożą. A druga polowicza na drugie trzy miesiące. W tych siedmi miesiączach czala wszythka ma bycz zaplate. Ktore mają iscz imieniem mego sprawcze az do Lwowa. A takie piczie będzie na fortunę tych czo kupili skoro iaczy ym będzie doliane y oddane. Iesli sie wylieie albo stlucze, albo rozpuknie ktora kuffa, y wseliakie skody y przygody, ktorych panie boze uchowai. I iesliby sie to piczie skazilo na drodze, skoda ta wszythka ma bycz na nich y na ty kuffy naklad swoy maia wszytek uczynicz az do Lwowa. Ktore malmazie mają bycz w recze mego factora poki by spelna nie zaplaczili tego czo wszythko piczie kostuie. A gdy ym będzie potrzeba przedacz izby im othworzył, wszakze tak izby to piczie zawsze w zupełney ręcze factora mego było az będzie miał wszythkię zaplathę u siebie. A zaraz miano mi dacz czterystha czerwonych złotych na zaklad iesliby nie trzymali targu na to piczie. A takze ia Rocco przerzeczony iesly moy sprawcza nie trzymalby tego contractu izbym im takiesz przepadl te czterysta czerwonych złotych zakladu. A zaprawde ia Rocco przerzeczony themu doszycz czynicz obieczie, czo wyssey pissano takiesz tesz sie obieczią temu doszycz czynicz y czy kupczy przyczym byli dobrzy ludzie swiatthkowie. Ja Jacob wyznawam ze wszytko czo pissano na wierzchu to iest dobrze to było w poniedzialek 11 dnia July na czas Schath A (nno) 329. Wyznawam ia Chaskiel Syn Judi wszytko to czo pissano na Gurze w poniedzialek 11 July w lieczie 329

Ja Roccho wyssey pissany potwierdzam iako wyssey.

Ja Michail Serwos Syn Girzego swiadek proszony moią własną ręką podpisalem sie.

Ja Ioan Wardalachus swiadek iestem iako wysszey y podpissalem sie swą ręką.

Aaron Syn Jacobow Abraam strona.

№ 9

1570 p., грудня 29.-Запис умов договору, на яких купець Рох де Григіс з Криту продав вино константинопольським купцям євреям Ребі Якубу Сидісу і Хаскелю Леві

Зміст запису

16 червня 1570 р. Львів.

Чинимо відомим нинішнім писанням з обох сторін П'єро Галанті і Ребі Якуб Сидіс, що ми мали певну суперечку про мальвазію, яку пан Рох де Григіс продав названому Ребі Якубу Сидісу і Хаскелю Леві в Константинополі. Про яку мали ми з собою справу

перед судом Львівським. І погодились ми таким способом, пустивши мимо права всі різниці і витрати. Ребі Якуба призвали на то, що та мальвазія, яку пан П'єро продавав до десятого дня і яка добре продана і має йому піти на його заплату, а решту має пан П'єро привезти до Львова і продати, а витрати мають піти всі на Якуба. Вільно йому теж продати в Хотині за слухну ціну, на яку б я, Якуб, погодився. А коли вказана мальвазія буде продана, тоді гроші за неї має брати пан П'єро на решту боргу, який йому залишився винен. А що залишиться, має повернути Якубові. І з обох сторін повинні будемо вчинити лічбу і заслухати лічбу при наших суперечках, які росли між ними і потім вирости можуть при заплаті і витратах, які вчинили, і про всі інші претензії, які зросли між ними і мають бути. І просимо на то суддів пана Марка Ланію і пана Хаїма Коген. А вони як судді і арбітри мають узнавати всі наші претензії і судити їх на душу свою, як їх сумління буде говорити, як на одну сторону, так і на другу. А якщо ці двоє не зможуть між собою згодитись, тоді третього мають прийняти до себе, хто їм сподобається. А ми обіцяємо то статечно приховувати і погодитись з тим, що ці двоє, або один з них з третім вирішать і накажуть, а апелювати не будемо від того, ані іншого права шукати під вину на того, хто б не хотів підкорятись висловленому рішенню. З п'ятисот талерів половина піде на панів райців львовських, а половина - стороні, яка буде слухняна. А вказаний Якуб обіцяє за свого товариша Хаскеля, що має дати спокій і не має чинити жодних труднощів пану П'єрові щодо вказаної мальвазії і всі шкоди, які б на дорозі або у Львові поніс з вказаною мальвазією з вини Хаскеля, обіцяє той Якуб винагородити і заплатити.

Я, П'єро Галанті визнаю і пристаю до того, як вище. Підписався власною рукою

Я, Матіс Кохан визнаю, що був при тім, коли пан П'єро Галанті залагоджував суперечку, яку почали між собою в праві, ніде її не згадувати з обох сторін, а скинути на пана Марка Гречина, міщанина львівського і на пана Хаїма Коген, міщанина з Константинополя. Те, що ці двоє учинили між собою, хочу надійно тримати. Також і пан Якуб Сидіс на ті всі умови згодився під закладом п'ятисот талерів, половину на ратушу, половину стороні.

Я, Ян Влох Пищимуха був при тім, був при тих умовах, є того добрим свідком.

Я, Абрам Моссо був при тому свідком.

Ф. 52, оп. 2, спр. 243. С. 419–420.

Tenor zapisu

Die 16 Juny 1570 Leopoli

Jawno czynimy ninieyszym pisanie(m) zobu stron Piero Galanti y Reby Sydis iz mieliszmy pewne roznicze o malmazie ktore pan Roch de Grigis przedal przerzeczonemu Reby Jacobowi Sidis y Cheskiel Lewi w Constantinopolu. O ktore mieliszmu s sobą prawo pryed sądem lwowskim. I zgodziliszmy sie tym sposobem puszcziwszy mimo sie prawa wszythkie differentie y naklady Reby Jacob przyzwalam na to iz te malmazie ktore pan Piero przedawal do dzisieyszego dnia ize są dobrze przedani y mają mu poidz na iego zaplatę. A restę ma pan Piero przywiesc do Lwowa y przedac a naklad ma poidz wszystek na Jacuba. Wolno mu tez przedac w Chocziniu za slusną częę na ktorybym ia Jacub przestal. A gdy przedane będą przerzeczone Malmazie, tedy pieniądze ma za nie brac pan Piero na restę dlugu ktorym mu zostal winien. A czo zostanie Jacubowi ma wrocic. A z obu stron bedziemy winni lidzbę polozyc, y sluchac sie lidzby okolo roznic naszym, ktore rosly miedzy nami y urosc mogą potym okolo zaplaty y nakladow co sie uczynily, y o wszythkie insze differentie ktore urosly między nami y mają byc. Iczynimy na to sedzie pana Marka Lanigo y pana Chaima Kohen. A oni iako sędziowie i Arbitri

maią uznawac nasze wszythkie differentiae y sędzic ie na dusze swoią iako sie ich sumnieniu będzie zdalo. Tak na iedną stronę iako y na drugą. A iesli czy dwa nie będą sie mogli miedzi sobą zgodzic, tedy trzeciego maią przyiac ku sobie, ktory sie ym będzie podobal. A my obiecuiemy to statecznie chowac y posluzni bic temu co czy dwa albo ieden s tych s trzecimi wynaidą y roskazą a appelowac nie będziemy moc od tego ani inszego prawa szukac pod winą na tego ktory by niechcial byc posluszny przerzeczoney sentenciey. Piecz seth Talerow polowica na panu Raice Lwowskie a polowica stronie ktora będzie poslusna. A przerzeczony Jacub obiecuie za Chaskiela swego Towarzysza ize ma dac pokoy y nie ma zadney trudnosci czynic panu Pieronowi okolo przerzeczoney Malmaziey, y wszythki skody ktoreby na drodze albo we Lwowie popadl dla przerzeczoney malmaziey przes przyczyne Chaskiela, obiecuie sie ten Jacub nagrodzic y zaplacic.

Ja Piero Galanti wyznawam y przestawam na tym iako wissy. Podpissalem sie własną reka.

Ja Matis Cocha wyznawam zem był przy tym ize Pan Piero Galanti umarziając Controuersią którą zaczęli miedzi sobą w prawię nigdi iey nie wspominać z obu stron y wliwaią to na pana Marka Greczyna mieszczanina Lwowskiego y na pana Chaima Cohen mieszczanina s Constantinopola. To co czy dwa uczynią miedzi nimi to chcą za mocno trzymac. Takiesz tesz pan Jacub Sidis na ty wszythkie Condicie przyzwala pod zakladem pięci szeth Talerow, polowice na ratusz, polowicze stronie.

Ja Jan Wloch Pisczimucha byłem przy tym, byłem przy tey condiciey, iestem tego swiadek dobry.

Ja Abram Mosso byłem przy tem swiathkiem.

№ 10

1570р., грудня 29. – Рішення третейських суддів - грека Марка Лангіша, львівського міщанина, і єврея Хаїма Когана з Константинополя в справі між греком Петром Галанті і євреєм Якубом Сидісом з Константинополя

В ім'я Господа у Львові дня третього жовтня 1570.

Ми двоє, Марек де Лангіш і Хаїм Коган, розглянули всі суперечки, які є між паном Петром Галанті і між Ребі Якубом Сидіс щодо мальвазії, проданої паном Рохом де Григіс названому Якубу Сидіс і його спільнику Хаскелю в Константинополі. В силу вчиненого між ними двома договору, як нам дали право дізнатися і винести рішення, що нам здалось згідно нашого розуміння, побачивши той договір, який укладено в Константинополі з названим паном Рохом. І чули ми, що хоче один від другого, і відповідь з обох сторін, і зрозуміли ми як одну сторону, так і другу. І дали ми рішення за звичаєм і відповідали ми на кожне запитання про те, про що дізнавались у першу чергу про ті три бочки лімонії, за які П'єр хотів по 36 червоних злотих, бачили ми один лист пана Роха, який має Ребі Якуб, який визнав, що взяв 20 червоних злотих на ту лічбу і не платив йому більше. А решта, що Якуб говорить, є десять червоних, не більше. І для того має дати клятву, як з паном Рохом вчинив торг, не по 12 червоних за куфу, але, як сказав Якуб, по 10 червоних. І то тому, що не вказано суму в договорі. А стосовно рису, який хоче мати пан П'єро від Якуба, якщо б названий П'єр того не довів, має Якуб присягнути, що його не брав.

Стосовно накладу, оскільки платиться Бернарові, якого згадував пан П'єро, має заплатити Якуб половину не Бернарові, лише тому, хто стеріг куфи, знаючи договір, що мав віддати оправлені куфи.

А тим людям, які стерегли в Кілії і за наймання підвалів, то буде все пополам, як говориться у договорі, що потім, коли будуть поставлені куфи в Кілії і долиті, будуть на його шкоду і на витрати. Тому що ми бачили, що Якуб жив довго, поки їх взяв, і говоримо, що ті всі витрати, які робились в Кілії, мають бути порівну.

А щодо тих витрат, які стались в Хотині, має платити всі, які б показали, що пан Петро платив чинші і інші витрати.

А що відносно тієї різниці, то бажає пан П'єро від Якуба, щоб йому заплатив всю суму за ті мальвазії талярами і щоб таляр платив по 35 грошей, так як бачили ми договір, вчинений в Константинополі, де обумовлено, що має платити по 40 аспр. А тридцять три гроші становлять повних 40 аспр і не сказав, щоб йому мав дати таляри за таляри, а не жодною іншою монетою і тому ті таляри, які послав на витрати для мальвазії, має платити готівковими талярами, або так, як їх купив пан П'єр.

А що відносно витрат, яких домагався від чоловіка, якого послали до Кілії з трьомастами талярів, вважаючи, що був його слуга, має йому заплатити двісті аспр і ті всі витрати, які зробив там, сам їдучи, і те, що би мав витратити на коней, які купив для слуги, половину того має платити Якуб.

А що відносно тих витрат, які вчинив пан Петро, коли їздив до Хотина для розмови з паном Юргою, щоб йому заплатив Ребі Якубу.

А весь прибуток, який бажав пан П'єро не платити Ребі Якубу, знаючи, що між купцями не платиться прибуток, коли це не обумовлено.

А що відносно тих правних витрат, які згадував пан Петро, і деякі мальвазії, які дарував, не повинен платити більше, лише 25 злотих, бачачи, що перед тим, як вчинити компроміс, обіцяв тому, що мальвазії не буде платити, а пан Петро повинен буде вирахувати всі втрати.

А що стосовно дрібних витрат, які вчинив пан Петро, має всі заплатити Якуб крім сідла і воза, якими їхав Беднар Мануйло до Хотина, за які має платити половину.

А що відносно витрат, які мали в Кілії через втрату вина, то дасть пан Петро. А що затримався Якуб їхати або послати взяти їх, а він захищається контрактом, який передбачає, що перш, ніж мають бути віддані, на його шкоду наказуємо, щоб заплатив Якуб пів куфи через втрату.

Що відносно тих алекантов, яких зажадав Ребі Якуб від пана Петра: побачивши, що не були алеканти, справедливим видається, що пан Петро не буде винен за ті алеканти. А що відносно того, що пан Петро бажав нагороди за свою працю для себе, для того немає слушної причини.

А що відносно продажі тих мальвазій, про які пан Петро твердить, що продав, погодилися, що є добре продані. Побачивши, що через вчинену угоду подобається такий продаж Якубові, який вчинив пан Петро аж до того часу, як теж 16 куф, проданих пану Криштофові за каразеї, між якими були десять долей частини пана Петра на той час в Камянцю і згодились ми їх що ті десять куф були на лічбу пана Петра, за яку взяв каразеї, які йому належали. А ті вказані мальвазії має долучити в суму Якубові пан Петро на торг, який був на той час. А за 6 куф візьме Якуб так багато каразеї як ідуть в торгівлі.

А що відносно витрат фурманських заплатить Якуб крім десяти куф, які належать пану Петру. Також і то, що коштує один чоловік, який стеріг куфи в одному селі, кожний має платити що на них прийде.

А що до того, що бажає Якуб від пана Петра аби йому поставив всі куфи мальвазії згідно договору, що став в Константинополі і згідно угоди, бачачи що той Якуб перед тим

і тепер через деякі причини залишив двадцять куф з усієї суми тоді витративши двадцять куф і всі втрати з Кандії аж до Кілії. Решту має цілою всю віддати в Кілії і повинен буде вказати продане і все, що б залишилось витрачене з Кілії аж до того місця.

А що відносно того, що домагається один від другого вчиненого в Константинополі закладу, якщо би не дотримав договору, звільняємо їх обох за домовленістю. Так само щодо часу проживання і накладів правних, які були, і як вище написано.

А що відносно того, що випив мальвазію Юрги Сангвініко за той час, поки тут був і на дорогу взяв, то пан Петро не може бачити, а ми згідно його сумління, здається, повинні будемо винагородити.

А що відносно мита за мальвазію як у Валахії, так і в Польщі аж до Львова, то всі ті витрати, які платив пан Петро, повинен буде платити Якуб.

А що відносно деякої решти, як говорив Якуб, що йому пан Петро є винен, заплатить після розрахунку.

А що відносно інших різниць щодо малих куф і про деякі мушкателі й іпсिम, що говорив Якуб, йому обіцяв пан Рох в Константинополі і не видно того з договору, то повідомляємо, що Якуб може домагатись тієї обіцянки в Константинополі у пана Роха. І тим звичаєм, як ми видали вирок про всі різниці, які є між ними, паном Петром Галанті і Ребі Якубом Сидіс, хочемо, щоб були слухняні нашому рішенню, як би було видано на ратушу панамі райцями і підтверджене при умові його королівської милості і мусить мати силу, яка є обумовлена в договорі, і не треба один одного знову позивати до суду за ті мальвазії, тому що арбітри питали їх обох, чи би щось мали сказати більше. Відповідали, що не мають більше нічого.

Також вчинять з собою рахунки і ті всі витрати, які вкаже пан Петро Якубові, під своєю присягою має йому вірити, а у присутності обидвох вчинили ми те нинішнє рішення і кожен з них має мати свою копію, писану нашими руками, як Марка, так і Хаїма.

Хаїм Коген рукою власною. Я, Марек Лангіш дав своє рішення, так як і вище написано, і рукою своєю власною підписав. Я, Петро Галанті, визнаю, що пристаю до того, як вище написано, і власною рукою підписав.

Ф. 52, оп. 2, спр. 243. С. 422–425.

W umię panskie in Leopoli die tertia Octobris 1570.

My dwa Marek de Langis y Chaim Cohen pryestrzegaiącz wszythkie roznice ktore są miedzi panem Piotrem Galantem y miedzi Reby Jacobem Sydis okolo Malmaziey przez pana Rocha de Grigis przedanych przerzeczonemu Jacobowi Sydisz y spolecznikowi iego Haskielowi w Constantinopolu moczą Compromisu uczynionego miedzi nimi dwiema iako nám dali w moc uznac y sentencią uczynic czoby nám sie zdalo wedle naszego sumnienia. Widząc ten Contract ktory sie stal w Constantinopolu s przerzeczonem panem Rochem. I widzieliśmy co chce ieden u drugiego y odpowiedzi z oby stron y wyrozumieliśmy tak iedną stroną iako y drugą. I dalichmy sententią tym obyczaiem y odpowiedzieliśmy na kozdą rzec o czo sie przypytawali. Napierwy czo sie dotyczy trzech beczek Limuniey za ktore chcial Piero po 36 Czerwonych złotych, wiedzieliśmy ieden listh pana Rochow ktory ma Reby Jacob, ktory wyznal iz wziął 20 Czerwonych złotych na tą lidzbę y nie wieczey. I dla tego ma przyiącz iurament iako z panem Rochem tãrg uczynil, nie po 12 Czerwonych kuffe ale iako Jacob movil po 10 Czerwonych. A to dla tego ize nie iest oppissana summa w Contracczie.

A co sie dotycze Rizu który chce miec pan Piero od Jacuba, iesli by tego nie dowiodl Piero przereczony, ma Jacub przysięcz ize go niebral.

Czo sie dotycze nakladu y poczemu placzi sie Bednarzowi ktorego sie upominal pan Piero, ma zaplacic Jacub polowicę nie Bednarzowi iedno temu który strzegł kuffe, widzac Contract ize miał oddac kuffi opravne.

A czy ludzie który strzegli w Kiliey y naimowanie piwnic będzie wszythko napolu, gdisz contract powiada, iz potym kiedy będą postawione kuffy w Kiliey y dolane, będą na iego skodą, y na naklad. Dla tego wiedzielichmy iz Jacub mieskal dlugo nizli ich wziął I skazujemy ze te wszythkie nakłady ktore sie dzialy w Kiliey mają byc na polu.

A co sie dotycze tych nakladow ktore sie staly w Chocziniu ma placzic wszythkie ktore by sie okazaly czo pan Piotr placzil czynsze y ynsze nakłady.

A czo sie dotycze tey desferencyey gdzie żąda pan Piero od Jacuba izeby mu zaplaczil wszythkę summę za ty malmazie Talermi izeby po groszy 33 placzil taler tak iako wiedzielismy Contract uczyniony w Constantinopolu, który odmawia iz ma placzicz po 40 aspr. A trzydziesci y trzy grosze czynia zupelna 40 aspr a nie powiada izeby mu miał dac Talermi za Taleri ani żadną inną menicę. I dla tego te taleri, ktore poslal na naklad dla malmaziey, ma placzic gotowemi Talermi albo tak iako ich kupil pan Piero.

A czo sie dotycze nakladu ktore go sie domagal od czlowieka ktorego poslali do Kiliey ze Trzemasty Telerow, widząc iz bel iego sluga ma mu zaplaczic dwiescie aspr y ty wszythkie nakłady ktore uczynil tam i sam iadycz y to co by miał skodowac na koniach ktore kupil dla slugi, tego ma polowicę placzic Jacub.

A czo sie tycze tego nakladu który uczynil pan Piotr czo iездzil do Choczinia aby sie rozmowil s panem Jurgą, izeby mu zaplaczil Rebi Jacub.

A wszythko interesse ktore żąda pan Piero nie ma placzic Rebi Jacub widzac ize miedzi kupci nie placzi sie interesse kiedy go nie wymowia.

A czo sie dotycze nakladu prawnego ktore go sie upomina pan Piotr y niektore Malmazie ktore darowal niema placzic wieczey iedno 25 złotych widząc iz przedtym nizli uczynili Compromis obiecal dla tego Malmaziey nie będzie placzil, a pan Piotr mu będzie winien strączic wszythkie utarczia.

A czo sie dotycze drobnych nakladow ktore uczynil pan Pitr, wszythkie ma zaplaczic Jakub, krom siodla y woska ktorým iechal Bednarz Manuilo do Choczinia, ktorých ma placzic polowicę.

A czo sie tycze skod ktore mieli w Kiliey okolo utarczia wina ktorých żąda pan Piotr. Ize zamieskal Jacub iechac albo poslacz wziącz ich, a on sie bronil Contractem który obmawia, iz potym nysz będą oddane mają byc na iego skodę rozkazujemy izby zaplaczil Jacub pul kuffy okolo utarczia.

Czo sie tycze okolo Alecantow ktorých żąda Reby Jacub od Pana Piotra widzac iz nie byli alecanti, przeto sprawiedliwem względem nie będzie pan Piotr nie powinien okolo tych alecantow. A czo sie dotycze ize pan Piotr żądał nagrody za pracą na swą osobę, do tego nima slussney przyczyny.

A czo sie tycze okolo przedania tych Malmaziey ktore pan Piotr ukazuje ize przedal, y zgodzili sie iz są dobrze przedane. Widzac ze przes Compromis uczyniony podoba sie Jacubowi to przedanie ktore uczynil pan Piotr az do onego czasu, iako tez kuff 16 przedanych panu Crzystoffowi Ormieninowi za Carazie, miedzi ktoremi były dziesiecz strony części pana Piotrowey na on czas w Camienczu, y zgodzilihmy ich ize te dziesiecz kuff byli na lidzbę pana Piotrowę za ktore wziął Carazie iemu przynależące. A ty przereczone Malmazie ma wtraczic

w sumę Jacubowi pan Piotr na targ który bel na on czas. A za 6 kuff wezmie Jacub tak wiele Carazey iako idą w targu.

A czo sie tytze skodi furmanskicy zaplaci Jacub krom dziesięci kuff ktore nalieżą panu Piotrowi. Takze y to czo kostuie ieden czlowiek który strzegł kuff w iedney wszy, kozdy placzicz co nan przydzie.

A czo sie dotyczyte tego czo ząda Jacub od pana Piotra aby mu postawil wszythkie kuffy Malmaziey wedlug Contractu czo sie stal w Constantinopolu y wedlug zgody, wiedząc iz ten Jacub przed tym y terasz dla niektorey przyczyny zostawil dwadziescia kuff ze wszythkiey summy wytracziwszy tedi 20 kuff y utarczia wszythkie s Candiey az do Kiliey ostatek ma wcele wszythko oddac w Kiliey y będzie winien ukazac przedane y ktoreby zostaly wytracziwszy utarczia s Kiliey az na to miesce.

A czo sie dotyczyte iz sie domaga ieden od drugiego zakladu uczynionego w Constantinopolu, któryby nie trzymal Contractu czyniemy ich wolnych obudwu za ugodzeniem. Takze tesz okolo szasu y zamieskania y nakladow prawnych ktore były, iako y na wierzchu napissano.

A czo sie tytze co wypiel Malmaziey Jurgi Sanguinico przes ten czas poki tu był y na drogę wzial, pan Piotr nie moze wiedziec za pewne, dla tego co sie wedlug iego sumnienia będzie zdalo będzie winien nagrodzic.

A co sie dotyczyte myta Malmazey, tak w Walaszach iako w Polscze az do Lwowa, wszythkie ty naklady ktore placzil pan Piotr, będzie winien placzic Jacub.

A co sie dotyczyte niektorego ostatku co powiada Jacub ze mu pan Piotr iest winien, ucziniwszy rachunek zaplaci.

A czo sie dotyczyte ynszych roznic okolo malych kuff y o niektore Muscatelle y Ipsimu, co powiada Jacub iemu obieczal pan Roch w Constantinopolu, a nie okazuie sie to s Contractu, oznaimuiemy ize Jacub moze domagac sie tey obietnice w Constantinopolu u pana Rocha. I tym obycaiem iakoszmy wydali wyrok o wszythkie roznice ktore są miedzi nimi Pan Piotr Galanti y Reby Jacub Sydis chcemy izby byli poslusni naszey sentenciey iako by była widana na Ratuszu przes pany Raice, y potwierdzona przy umorze iego Krolewskicy M(os)czy y ma miec moc iako iest dana w Compromis, a niema ieden drugiego powtore pozywac do prawa okolo tych malmazey, dla tego ize ich pytali arbitri obudwu iesli by co mieli więczey powiedziec Odpowiedzieli ize nie maią nic wieczey.

Item uczinia s sobą rachunki y te wszythkie naklady ktore ukaze pan Piotr Jacubowi, pod swoią przysięgą ma mu wierziec a przed oblicznoscią obudwu uczynilismi te ninieysze sentencie y kozdy z nich ma ich miec swe Copia pissane naszemi rękami tak Marka iako y Chaima.

Chaim Cohen manu propria. Ja Marek Langis dalem swoię sententię tak iako y na wierzchu napissano y ręką sie swoią własną podpissal. Ja Piotr Galanti wyznawam iz przestawam na tem iako na wierzchu napissano y własną sie ręką podpissali.

№ 11

1571р., березня 6. – Розписка, видана турецькими купцями Дзюрдзі Сангвінако і П'єро Галанті єврею Абраму Відас з Константинополя

Зміст розписки

Хвала Богу 15 лютого 1570 року у Львові.

Визнаємо, Дзюрдзі Сангвінако і П'єро Галанті, що ми дійсно обидва спільно винні пану Абрамові Відасу жиду з Константинополя суму злотих тисячу двісті десять, тобто злотих 1210 монети польської по 30 грошів рахуючи кожний злотий. Крім того, ще двісті талярів, які ми перед тим взяли від нього. Ці гроші обіцяємо заплатити вчасно за чотири неділі монетою польською, тобто 1210 злотих і 200 талярів, які ми перед тим взяли від нього, тільки готівкою, а не жодними товарами. Для більшої певності даємо йому в заставу 50 поставів каразеї, які буде мати в своїх руках аж до того часу. А якби ми йому не заплатили тих грошей, може їх (*каразеї – прим. пер.*) продати, заставити, аж поки не отримає свою оплату. Крім того, ще даємо йому поруку Марка Лангіша, міщанина тутешнього, який обіцяє спільно з нами рукою власною заплатити ті гроші у час, вище написаний.

А якщо б ми не заплатили на той час на протязі чотирьох неділь, а час минув, будемо йому платити інтерес, тобто двадцять вісім грошів на кожен день без всякої відмови і не хочемо, щоб нам помагала якась причина, лише маємо оплату виконувати, як ми вище записали, а для більшої певності ми зробили той запис нашими руками з нашими печатками. Я, П'єро Галанті підтверджую вище сказаний зміст своєю рукою.

Я, Дзюрдзі Сангвінако, син Бартоломея, підтверджую вище сказаний зміст своєю рукою. (підпис).

Я, Марк Лені, приймаю, що є вище написане, і власною рукою підписався.

Підтвердний запис

Це правда, що я, Абрам Відас, взяв на ту розписку 500 злотих доброї лічби з рук Дзюрдзя і П'єро Галанті. За ті гроші порукою був Марк в останню п'ятницю березня 1570 (року). Для кращої певності підтверджую надійно рукою власною. Абрам де Відас.

Ще взяв я, Абрам де Відас, на ту розписку злотих 200 через руки Абрама Мошо.

Це правда, що я, Абрам Відас, взяв від П'єра Галанті злотих 200 на ту розписку монети польської до 27 липня.

Це правда, що я, Абрам де Відас, взяв на ту розписку 226 злотих, між якими було 77 червоних злотих, злотих 50 литовських і злотих 11 за один wosz. Становитиме вся та сума 227 злотих. А дня 27 місяця сивана (*червень\липень за єврейським календарем*) доброї лічби по 28 грошів, що мені дає кожен день, як на тій розписці є написано.

Ф. 52, оп. 2, спр. 243. С. 507–508.

Tenor Chirographi

Laus Deo die 15 February 1570 in Leopoli.

Wyznam Dziuirdzi Sanguinaco y Piero Galanti izeszmy prawdziwie obadwa winni spolnie panu Abramowi Widas- zydowi s Constantinopola summi złotych Thysiącz dwiesczie y dziesiec, to iest złotych 1210 monety Polskiey po 30 gr oszy licząc kozdy złoty nad to ieszcze dwiesczie talerow ktorszmy przed tym wzięli od niego. Ktore sliubiuęmi zaplaczic na czas we czterech niedzielach moneta Polska to iest 1210 złotych y 200 thalerow czalych nie zadnem towarami. Dla lepszey pewnosci daiemy mu w zastawie 50 postawow Caraziey, ktore będzie miał w reky swoich az do tamtego czasu. A gdziebyszmy mu nie zaplaczili tych pieniędzy będzie ie mógł przedac, zastawic, az będzie miał swoię zapłatę. Nad to ieszcze daiemy mu porękę Marka Langis mieszanina tutecznego, ktory slubue spolecznie z nami ręką własną zaplaczic ty pieniądze na czas wyssy napisany.

A ieslibyszmy nie zaplaczili na ten czas we czterech niedzielach a wyszedl by czas, będziemy mu placzic interesse to iesth dwadziescia nam pomagala zadna przyczyna tylko mami zapłatą

czynic iakoszmy wyssey zapissali a dla liepszey pewnosci uczynilichmy ten zapis pod naszymi rekami z naszymi pieczęciami. Ja Piero Galanti affirmo vt sup(ra) manu propria. Ja Dziurdzi Sanguiaco filius Bartholomei affirmo ut sup(ra) manu propria. Ja Marcus Leni przyimuie czo iest wysszy napissano y wlasną ręką podpissalem sie.

Retroscriptum

Jest Prawda ize wziąłem ia Abram Widas dobrej lidzby na ten Czirograph 500 złotych z rąk Dziurdzia y Piero Galante za ktore pieniądze był poreką Marcus sexta feria ultime Marty 1570. Dla liepszey pewnosci affirmatio fest manu propria. Abram de Widas.

Jescze wziąłem ia Abram de Widas na ten Czirograph złotych 200 przez ręce Abrama Mosso.

Jest prawda ia, Abram de Widas wzialem od Piera Galante złotych 200 na ten Czirograph monety polskiey ad 27 July.

Jest prawda ia Abram de Widas wzialem na ten Czirograph 226 złotych miedzi ktoremi było 77 Czerwonych złotych a zl(otych) 50 Litewskich y zl(otych) 11. za ieden wosz. Uczyni ta summa wszythka 227 złotych. A die 27 mense Heswano dobrej lidzby po 28 gros(zy) czo mi daie kazdy dzien iako na tym czirographi iest napisano.

№ 12

1572р., лютого 24. – Розписка, видана арабським купцем Хаджі Хасан Челібесм луцькому єврею Маєру Мошковичу

Зміст розписки

Я, Хаджі Хасан Челібей з Арабської землі з міста Алаб визнаю тією своєю розпискою, що я позичив для своєї пильної потреби у невірного Маєра Мошковича, жида з Луцька, тридцять вісім талярів, в кожному талярі рахуючи по тридцять чотири гроші, які йому маю і повинен віддати і заплатити готовими грошима і не жодним фантом, тобто в певний час в Луцьку на свято Народження Діви Марії на найближчий ярмарок. У нинішньому 1571 році на ту суму взяв у мене той названий жид Маєр у заставу і на заклад один камінь, який важить два з половиною червоного золотого і до того і один золотий перстень з туркусом, а той камінь і перстень повинен буде мені віддати і повернути той названий Маєр жид, коли віддам і поверну йому вище вказану суму грошей. А якщо б він той камінь і перстень не повернув і не віддав у вказаний час, тоді повинен мені буде дати п'ятсот талярів і пропаде (йому). А якщо б я теж йому ту суму у вказаний час не віддав і не заплатив, тоді повинен буду йому дати на день Святих Симона і Юди в Любліні того ж року 45 талярів без всякого права і затримки. А якщо б йому не дав на день Святих Симона і Юди, та застava і вказаний заклад має пропасти у того Маєра жида і наперед повинен буду йому той борг платити. І коли б мене не позвав, тоді повинен буду йому платити, не відступаючи від права. А для кращого свідчення і певності печатку свою прикладаю і рукою своєю підписую. Сталось в Любліні дня 9 липня року Божого 1571.

Ф. 52, оп. 2, спр. 243. С. 865–866.

Tenor Chirographi

Ja Chadzi Chassan Czelibiey z Arabskiey ziemi z miasta Alab zeznamam tem swoym Czirographem izem pozyczil ku sswei pilney potrzebie u niewiernego Mayera Moszkowicza

zyda z Luczka trzidziesci i osmi Talerow w kazdy Taler liczacz po trzydziesci i po cztery grosse ktore mu mam y winien oddacz y zaplaczicz pieniadzmi gotowemi a nie zadnem fanthem tho iest na pewny czas w Luczku na Swieto Panny Mariey Narodzenia na Jarmarku blisko przislým w Roku ninieyszem 1571 na tęż Summê wziął u mnie then tho namieniony Zyd Mayer na zastawę y na zaklad Kamien yeden ktory wazy pultrzeczia zlotego Czerwonego a k temu y eden pierścien złoty z Turkusem ktory kamien i pierścien będzie mi winien wydacz y wroczicz ten tho przerzeczony Mayer zyd kiedy mu summę piędzzy wyszey omienioną oddam y wroczę. A ydziebymi then kamien y pierścien nie wroczył i nieoddal na czas namieniony tedy mi będzie winien dacz i przepadnie pięczseth talerow. A iesli bych ia tez yemu the summę na namieniony czas niedal i zaplaczil thedi mu będą powinien dacz na dzien S. Szimona Judy w Lublinie tegoz Roku 45 Talerow przes wszelakiego prawa i odwlok. A ieslibym mu niedal na dzien S. Szimona Judi ta zastawa i zaklad namieniony ma przepasz u tego Mayera zyda a przet się będą mu powinnyen ten dług placzicz. A gdzieby mię kolwiek pozwal tedy mu będą winien placzicz nieodstępuiącz prawa. A ku lepszemu swiadecztwa i pewnosci pieczęcz swą przikladam y ręką ię swą podpisuie. Stalo w Lublinie dnia 9. Lipcza Roku Panskiego 157

№ 13

1577р., травня 20. – Розписка львівського міщанина Якуба Огорілка і раєцького слуги Людвіга, видана Константинопольському купцю Хаїму Кохену за куплене вино

Зміст розписки

Я, Якуб Огорілок, міщанин львівський, разом з Людвігом, раєцьким слугою, визнаєм ми цим нашим цирографом спільно і нероздільно, один за другого і один за все, що ми купили у пана Хаїма Кохена, міщанина з Константинополя дві куфи мальвазії. Кожна куфа по сімдесят злотих і по пів третього. Обіцяємо ми йому добрим словом заплатити в призначений час, тобто на львівський ярмарк святої Агнешки готівковими грошима, не захищаючись жодним фантом ані товаром. А для кращої відомості печатки свої до того листа ми притиснули. Року Божого 1577.

Ф. 52, оп. 2, спр. 244. С. 1123.

Tenor Chirograpi

Ja Jacub Ogorzalek Mieszczanin Lwowsky wespolek s Ludwikiem slugą Radzieczkim, wyznawamy thym tho naszym Chyrographem spolnie a nierosdzielnie, ieden za drugiego ieden za wszythko, izechmy kupili u Pana Chaima Kochen u Mieszczanina s Konstantynopola dwie kuffe Malmazy. Kazda kuffa po siedmdziessiąth złotych, l popultrzeczia. Slubuiemy mu dobrym slowem zaplaczicz na czas naznaczony tho iesth na Swietha Jagnieske na Jarmark Lwowsky pieniadzmi gotowymy, nieszczyzczącz czie zadnem fanthem, ani Thowarem. A dla lepsey wiadomosczi, pieczęczzi swe do thego listhu prziczisnelismy. Roku Panskiego 1577

№ 14

1577., червня 13. – Розписка, видана грецьким купцем Францішком Патрихісом з Кандії єврею Давиду Мошо з Константинополя

Зміст розписки

Богу слава 1577. 13 червня, в Яссах.

Зізнаю я, Францішек Патрихіс, що взяв від Міхала Яноти червоних золотих венеціанських в сумі сімсот, які мені доручив мій брат пан Миколай Патрихіс відібрати і разом пан Августин Баластреро, власник кораблів, щоб відібрати і заплатити невірному жидові Давиду Мошо, так як гласить їх розписка, яку написали своєю власною рукою в Кілії. А я, вище названий Францішек Патрихіс, гарантую тобі, пане Міхале, (доставити) куф мушкатулу в кількості вісімдесяти, так як було перед тим в зобов'язанні у вище згаданого невірного Давида Моше. І постановили ми між собою віддати ті гроші заплатити у Львові, як би тільки стали ті мушкатели цілими за сорок днів після прибуття у Львів, тоді повинен буду платити таку суму, тобто венецьких золотих червоних сімсот вище згаданому пану Міхалу до його власних рук без всяких труднощів і судових зволікань. А якщо б вийшло днів більше, ніж 40 днів, повинен буду платити на кожний день по три злотих. На те згоджуюся, Давид жид, той, який і вище, є поручителем за ті гроші, доки прийдуть ті мушкатели аж до Ясс, доти взяв би вище названий Міхал в гарантію такі 80 куф мушкатулу. А для кращого свідчення дали ми ту розписку з волі тих осіб, вище записаних.

Я, писар митника Караджа, писав ту розписку. Визнаю я, Давид Мошо, жид, як вище. (підпис). Я, Францішек Патрихіс, визнаю, як вище записано, і рукою власною (підписую). Я, Миколай Доместікос Неврідіс, свідок, як і вище (підпис). Я, Миколай Патрихіс, писар корабельний, разом з корабельним власником Августином Баластреро, погоджуємося разом так, як вище зазначено у тій розписці, котру написав мій брат Францішек Патрихіс, про що і є вище поданий запис.

Ф. 52, оп. 2, спр. 244.С. 684–685.

Tenor Chirographi

Laus Deo. Roku 1577. Die 13 Juny, v Jasiech.

Wyznawam ia Franciszek Patrighis izem wziat od Michalego Janothy czerwonych złotych wenezkich w liczbie syedmseth ktore mi poruczyl brath moy pan Mikolai Patrighis odebracz wespolek y pan Awgustin Balestrasz patron okrętow, abychie odebral y zaplaczil niewiernamu zydowi Dawidowi Moscho tak iako opiewa ych czirograph ktory napisali swą wlasną ręką w Kiliei. A ia wyszei omieniony Francziszek Patrighis obliguię tobie panie Michale kuff Muskatelli w liczbie osmdziesiath thak iako były przed thym w obligatie u wyszey omienionego niewiernego Dawida Moscha y postanowilysmy miedzi soba oddacz thakowe pieniądze, zaplaczic we Lwowie iako by sthanely thakowe Muskatelly w czale we czterdziesci dni po postawieniu we Lwowie thakowey Muskatelly tedy będę powinien placzic takową summę to iest złotych czerwonych wenezkich N /umer/o Sydmseth wiszey omienionemu panu Michalemu do ręk iego wlasnych bez wszelakich trudnosci y prawa. A ieslyby dni wyszlo wieczei nad 40 dni, będę mu powinien placzic na kazdy dzien po trzi zlote. Ia na thym przesthawam Dawid Zyd ten ktory y wyszey iestem rekoimia za thakowe pieniądze az by przyszly takowe Muszkately az do Jass, do thąd az by wziat wyszei omieniony Michalis w

obligatią takowe 80 kuff Muskatelly. A dla lepszego swiadcztwa dalismy ten czirograph z woley thych person wyszei opisanych.

Ja pisarz czelnikow Karadzow pisalem then czirograph. Wyznawam ia Dawid Moscho zyd iako y wyszey. (podpis). Ja Francziszek Patrighis wyznawam iako wyszey stoy napisano y ręką własna. Ja Mikolai Domesticos Newridis swiadek iako y wyszey. (podpis). Ja Mikolai Patrighis pisarz okretowi wespolek y z patronem okrethowym Augustinem Balastrerem przestawamy y wyznawamy to wyszey opisane wyznanie y ręką swą własną tego potwierdzami zobopolnia thak iako wyszey ten czyrograph opiewa ktory napisal moy Brath Francziszek Patrighis iako iesth y wyszey iawne pismo.

№ 15

1577р., липня 1. – Розписка, видана грецьким купцем Миколаєм Патрихісом з Кандії турецькому купцю грекові Броку про взятий борг

Зміст розписки

Слава Богу. 1577. 1 липня в Яссах.

Тим нинішнім писанням визнаю я, Миколай Патрихіс, що взяв і відібрав від чесного грека Брока аспр в кількості шістдесят вісім тисяч чотириста готовими грошима. Ті гроші, тобто аспр 68400 обіцяю віддати і повністю заплатити без всяких труднощів, скоро після приїзду до Львова в 45 днів без всяких труднощів, затримки і судової тяганини але охоче обіцяю статечний і добрий розрахунок готовими грошима вище згаданому Брокові або (тому), хто б мені показав від нього ту мою розписку. А для кращої певності і переконання показую йому і гарантую таку суму на моїх добрах, тобто на всіх куфах мушкателу, які маю. А для кращого визнання і правдивого свідчення ту розписку пишу і визнаю перед свідками нижче описаними, і ту розписку власною своєю рукою для кращої певності (підписую).

Я, Миколай Патрихіс визнаю і підтверджую, що я вище писав власною своєю рукою, і для кращого свідчення прикладаю свою печатку. Я, Панталеймон Доместікос Неврідіс, є свідком тієї розписки і, як вище є описано, свідчу і власною рукою. (підпис). Я, Маркус, син Мариса, є свідком, як і вище, і своєю власною рукою те підтверджую. Я, Германос, син Сімона, є тому свідок і визнаю, як і вище написано. А я, Пантелеймон Доместікос, пишу своєю рукою, оскільки той Германос писати не вміє. Така сума, тобто аспр 68400, становитиме талярів старих важних по грошів 35, суму талярів 1710.

Ф. 52, он. 2, спр. 244. С. 686–687.

Tenor Chirographi

Laus Deo Semper A{nno} 1577. die 1. July w Jassyech.

Thym ninieyszym pisaniem wyznawam ia Mikolai Patrighis izem wziął, y odebral od uczczywego Broka Graeczina aspr w liczbie sesczdziesiath y osm thysieczi y czterystha gothowymi pieniądzmi ktore pieniądze to iest aspr N{umer}o 68400 obiecuię oddacz y statecznie zaplaczic bez wszelakich trudnosci skoro po przyiechaniu do Lvova we 45 dni bez wszelakich trudnosci odvloki y prawa ale owszem obiecnie stateczną y dobrą odprawę gothowymi pieniądzmi wyszey omienionemu Brokowi albo kto by mi od niego then moy czyrograph pokazal. A dla lepszey pewnosci i ysthoty pokazuię mu y opravuię takową Summę na dobrach mych tho iest na wszytkych kuffach Muskatelly ktora mam. A dla lepszey

wiadomosci i prawdziwego swiadcztwa ten czirograph piszą i wyznawfm przed swiadcami nizey opisanymi y ten czirograph wlasną swą ręką dla lepszey pewnosci.

Ja Mikolai Patrichis wyznawam y potwierdzam iakom wyszey pisal wlasną swą ręką y dla lepszego swiadcztwa przikladam pięczacz swą. Ja Panthaleos Domesticos Newridis iestem swiadek tego czirographu iako wyszei iest opisany swiadczę y ręką wlasna {podpis}. Ja Marcus syn Marysa iestem swiadek iako y wyszey i ręką swą wlasną thego potwierdzam. Ja Germanos Syn Simonow iestem tego swiadek y wyznawam iako y wyszey sthoi. A ia Pantaleon Domesticos ręką swą piszę abowiem ten Germanos pisacz nie umie.

Thakowa Summa to iesth aspr 68400 uczynią Talerow stharych waznych po gr {oszy} 35. Sumę talerow 1710.

№ 16

1577, липня 3. – Розписка, яку грецькі купці з Кандії Миколай Патрихіс і Августин Баластреро видали константинопольському єврею Давиду Моше за взяті гроші

Зміст розписки

Слава пану Богу. 1577. 3 липня.

Визнаю я, Миколай Патрихіс і Августин Баластреро, один за другого, що ми взяли і відібрали в Кілії п'ятсот сорок червоних золотих від Давида Моше, за які ми зобов'язуємось один за другого, та вісімдесят куф мушкательу, які маємо відправити до Ясс, нехай пан Бог провадить їх в щастю, в здоров'ї. Названий Давид не повинен зазнати жодної шкоди і ми, названі, зобов'язуємось приїхавши до Ясс, заплатити за два дні самому названому Давиду, який посилає свого брата Франціска знайти гроші та відправити їх. І зобов'язуємось за кожний день, який пройде понад призначений час, заплатити два червоних золотих за кожний день. І для кращої віри ми склали цю наявну розписку, підтвердили ми своєю власною рукою, не маючи інших свідків при нас, і за це зобов'язуємось кожний з нас: хто покаже ту розписку про одержання (вказаного боргу) названого Давида, (то кожний з нас повинен) заплатити названі гроші тому, кому мій брат зобов'язується нашим іменем.

Я, Миколай Патрихіс вище написане підтверджую, як вище. Я, Августин Баластреро, підтверджую, як вище. Я, Францішек Патрихіс, підтверджую і як вище, рукою власною своєю підписую.

Ф. 52, оп. 2, спр. 244. С.683–684.

Tenor Chirographi

Chwała panu Bogu. A {nno} 1577. 3 die July.

Wyznawam ia Mikolai Patrici i Augustin Balastrero ieden za drugiego, y zechmy wzięli y odebrali w Kiliey pięczseth y czterdziesci od Davida Moscha czervonych złotych za torego my sie obliguiemy ieden za drugiego kuff osmdziesięth muskatelly ktore sie maia ruszycz do Jass, panie Boze rac ych prowadzie we szczęsciu we zdrowiu. Przerzeczony Dawid nieobliguia się nie czierpiecz zadney skody y mi przerzeczeni obliguiemy szye zaplaczic za dwa dni przychawszy do Jass, przerzeczony Dawid sam ktory szle brata swego Franciska znallesc pieniądze odprawicz ych. I obliguiemy sie na kazdy dzien kthory przidzie wienczey na czas naznaczony zaplaczic dwa czerwone zlote na kazdy dzien, y dla lepszey wiary yzechmy uczynili ten iawny czirograph potwierdzielychmi swą ręką wlasną nie miecz ynszych swiatkow przy

nas y za thy sie obliguiemy kazdy z nas ktory okaze ten czyrograph y odebrania przerzeczony Dawid zaplaczic przerzeczzone pieniadze. A temu ktory moi brath się obliguie, naszym imieniem.

Ja Mikolay Patrici na wierschu napissane pothwierdzam iako na wierschu. Ja Awgustin Balastrero pothwierdzam iako na wierschu. Ja Franciszek Patrici potwierdzam iako na wierschu ręką własną swą napysany.

№ 17

1577., вересня 9. – Свідчення митника Руської землі Константина Корнякта про товари турецького купця Андрія Грека

До Львівського міського раєцького уряду особисто прийшов шляхетний пан Константин Корнякт, митник землі Руської, і повідомив той раєцький уряд Львівський про таку справу. За завданням шляхетного Якуба Строїловського, представника славетного Йозуппи Ніконовича, міщанина і купця слуцького, явно, добровільно, нижче описаними словами визнав і таке свідчення дав про справу цього пана Константина за певною і безпомилковою відомістю. У минулому тисяча п'ятсот сімдесят п'ятому році, Андрій Грек, купець турецького султана, з Люблінського ярмарку, який був на Зелені Свята, писав до нього, повідомляючи його, що під час того ж ярмарку Люблінського заборгував згаданому луцькому купцеві Йозуппі суму в сімсот сорок вісім кіп, грошів сорок п'ять монети і лічби великого князівства Литовського, яку недоплатив йому за дванадцять сороків соболів, куплених у того ж Йозуппи. Писав і просив, аби в названій сумі того свого боргу згаданий пан Константин у себе складений і схований власний товар названого Андрія Грека, тобто ладану сімдесят чотири з половиною камені львівської ваги, перцю дванадцять каменів і п'ятнадцять фунтів, теж ваги львівської, сказав видати тому Йозуппі. На той описаний товар послав тому ж пану Константину розписку вище названого Андрія Грека турецького купця. Згідно з тією розпискою пан Константин наказав своєму слuzі Миколаю Греку весь описаний товар відважити у львівській міській вазі у вказаній кількості і ладан в чотирьох фасах, а перець окремо в одну фасу заклавши, через фурмана Симона Куджинського з Кам'янця-Подільського в тому ж описаному році переслав до Луцька на ярмарок на Святого Симона, згідно з писанням і бажанням Йозуппи. Це все пан Константин розповів, що все відбувалося з його відома і за його розпорядженням, бо він тому фурманові наказав, щоб тих товарів ні до чийх інших рук не видавав, лише до власних (рук) самого Йозуппи. З тими товарами в п'яти фасах згаданий Симон фурман з листом пана Константина, написаним до Йозуппи, поїхав до Луцька. Кому він віддав ті товари після приїзду до Луцька - чи самому Йозуппі, чи кому іншому - не знав, бо фурмана ані сам пан Константин, ані його слуга Миколай не бачили. Сказав також, що нічого не чув про ті товари до того часу, аж поки в рік, коли сам Йозуппа міщанин і купець слуцький, приїхавши до Львова, питав і дізнався у самого пана Константина про товари - ладан і перець, які призначив йому турецький купець Андрій за свій борг, і повідомляючи, що до того часу того ж товару йому не віддано. Бажаючи довідатись, де той товар знаходиться і кому його згаданий Симон фурман віддав в Луцьку, знаючи, що той фурман був з Кам'янця, пан Константин відразу ж при тім Йозуппі послав до Кам'янця свого слугу Миколая Гречина, який віддавав ті товари тому фурману, щоб дізнатись і про фурмана і про товари. Приїхавши до Кам'янця, слуга пана Константина

Миколай відразу ж покликав згаданого Симона фурмана до Станіслава Моржискапки, на той час кам'янецького бурмістра. Прийшовши особисто, той розповів і визнав, що він, приїхавши в минулому році до Луцька з тими товарами, які йому той сам Миколай від пана Константина видав у Львові, не заставши там згаданого Йозуппи, купця случького, і чекавши його немалий час, не знаючи, кому би певному ті товари віддати мав, мусив віддати їх до уряду вїтївського. Крім того, там же перед бурмістром Кам'янецьким повідомив, що описані п'ять фас товарів віддав Овстафію Малінському, на той час вїтїві луцькому, для надійного урядового збереження, взявши від нього квитанцію, або розписку про одержання від нього тих товарів, які там же перед бурмістром віддав тому Миколаю. Ту квитанцію, підписану власною рукою згаданого луцького вїта Овстафія Малінського і печаткою його власною опечатану, згаданий Якуб Строїловський бажав, щоб від слова до слова був вписаний до актів расцьких львівських.

Овстафій Малінський, вїт луцький, повідомляє тим своїм листом кожного, кому то треба буде знати. Що приїхав до мене в Луцьку фурман з міста Його Королівської Милості Кам'янця на ім'я Симон Куджинський, оповідаючи тими словами, що був посланий туди до Луцька з товаром від Константина Грека, митника Руського, на Луцький ярмарок, тут же і лист від нього мені показав. Говорив, що тиждень живу в Луцьку, але не знаю, кому той товар, посланий туди до Луцька паном Константином, мав би віддати. Прийнявши від згаданого фурмана той лист і розпечатавши його, я зрозумів написане у тому листі, в якому пише до якогось міщанина случького Іозуппи, що послав йому через того фурмана до Луцька п'ять фас. Пише, що в чотирьох тих фасах послав ладану сімдесят чотири з половиною камені ваги каменів львівських, у п'ятій фасі, пише, перцю вагою каменів дванадцять і фунтів п'ятнадцять. Коли той згаданий фурман Симон перед урядом дався про те чути, показався з листом до мого уряду якийсь Давид Йоскович, міщанин случький з листом, що не мав жодної сили, який той згаданий Давид перед урядом показав. Тоді до слухного часу, поки той правдивий Давид або хто інший з певним свідомством сюди до Луцька приїде, той товар є залишений на моїм уряді вїтївським. Тому згаданому фурманові Симону я сказав заплатити своїх власних грошей за ті фури дев'ять злотих польських, а десятий злотий (дати) на мито. А для кращої віри і певності цієї справи печатку свою притиснув до того мого листа.

Дано в Луцьку, 9 дня місяця вересня, року Божого 1577

Рукою власною (підпис).

Ф. 52, оп. 2, спр. 17. С. 776–778.

Przed urząd y Acta Radzieczkie Miesczkie Lwowskie, przyszedszy oblicnie urzodzony Pan Constanti Corniacto Mytnik Ziemie Ruskiey, przyznawszy do tey sprawy ten ze urząd Radzieczky Lwowsky, na zadanie slachetnego Jacuba Stroilowskiego, slawetnego Jozuppi Nikonowicza Miesczanina, y kupcza sluczkiego Plenipotenta, iawnie dobrowolnie w nizu opisane slowa zeznal, y takowe swiadcztwo wydal. Ze za wiadomoscia pewna a nieomylnia sprawa tego tho P(ana) Constantego w Roku przeslym Thysiacz pieczsseth siedmdziesiat y piathym, Andrzej Grek Czesarza Tureczkiego kupiecz, z Lubelskiego Jarmarku, ktory był na Zielone swiatki, pisal do niego daiacz mu znacz ze zostal winien w ten ze jarmark Lubelsky pewnego dlugu, pomienionemu Jozuphie kupczowi sluszkiemu, w summie siedmseth, czterdziesci y osm kop, groszy czterdziesci y piecz monethi y liczby wielkiego Xiestwa Lithewskiego, ktorei mu niedoplaczyl na dwanaszcie sorokow soboly od tegos Jozuppy

kupionych, pisząc, y prosząc, aby w przerzeczonej summie tego swego długu pomieniony P(an) Constanti Thowar u siebie złożony, y schowany przerzeczonego Andrisza Greka własny, to iest kadzidla, kamieny siedmdziesiath y pulpietha kamienia wagi Lwowsky pieprzu kamieny dwanaszcie, funthow pietnaszcie tak ze wagi Lwowsky themusz Jozuppi rozkazał wydacz, na który opisany thowar posłał themusz P(anu) Nonstantemu Czyrograph wyszei mianowanego Andrzeia Greka kupcza Tureczkiego, za którym czyrographem P(an) Constanti, Mikolaiowi Grekowi służyć swemu opisany wszystek thowar, w wadze mieszczyki Lwowskiej kazawszy pod mianowaną liczbą odważić, y kadzidło samo wo cztery fasz, a pieprz osobno w iedne fasz zabiwszy, przez Simona Kudrzynskiego Furmana s Kamiencza Podolskiego, w tym ze opisanym roku do Luczka na Jarmark na Świethy Siemon przesłał, wedle pisania, y zadania Jozuppi. Czo wszistko P(an) Constanti powiedział dziacz się za wiadomością y rozkazaniem swym, abowiem themus Furmanowi rozkazał, aby thycz thowarów nie do czyich inszych rąk iedno do własnych samego Jozuppi, niewydawał. Ktore thowary w piaczy fasach spominiony Simon Furman z listem P(ana) Constantego do Jozuppi pisanym do Luczka iechał. Tam przyechawszy do Luczka komu by oddał thesz towary iesliż samemu Jozuppi, abo komu inszemu niewiedział, y powiedział ze niesłyszał nicz o tych thowarach wszistkich dotad, az pothym w rok, gdy sam Jozuppa Mieszczanin y kupiec słuczki przyechawszy do Lwowa, od samego Pana Constantego pytał, y wywiadował się o thowarach, kadzidlie, y pieprzu, przez Andrzeia kupcza Tureczkiego u niego w swym długu odkazanych, powiedaiac ze do tego czasu ten ze thowar nie iesth mu oddany. Pan Constanti tedy chcąc wiedzieć gdzieby się ten thowar obracał, y komu by go pomieniony Simon Forman w Luczku oddał, wiedząc ze ten ze Furman był s Kamiencza, zarazem przy thymże Jozuppi Mikolai Grezina służy swego, który thowary themus Furmanowi oddawał, do Kamiencza wysłał, chcąc się wywiedzieć y o Furmanie, y o thowarach. Tamże Mikolai sługa P(ana) Costantego przyechawszy do Kamiencza, przerzeczonego Simona Furmana przypozwał przed Stanisława Morzyskapka Burmistrza na on czas kamienieckiego, który oblicznie stanawszy, powiedział, y zeznał iawnie, ze on przyechawszy w roku przesłał s thimi thowary, ktoremu then ze sam Mikolai od P(ana) Constantego we Lwowie wydał, do Luczka, niezastawszy przerzeczonego Jozuppi kupcza s Luczka, y niemaly go czas czekawszy, niewiedząc komu by pewnemu the towary oddać miał, musiał ię do urzędu Woitowskiego oddać, y powiedział tamże przed Burmistrem Kamieniecczym, ze opisana piecz fas thowarów oddał Owstaphiowi Malinskiemu woithowi na ten czas Luczkemu, do wiernego urzędowego schowania, qwith aibo zeznanie odebrania takowych thowarów od niego wzięwszy, który tam ze przed Burmistrem temusz Mikolaiowi oddał, który qwith ręką własną mianowanego Owstaphia Malinskiego Woita Luczkiego podpisany, y pieczęcią iego własną zapieczetowany. Przerzeczony Jakub Stroilowsky do tych ze Act Radzieczkich Lwowskich zadał aby tak iako sam w sobie iest od słowa do słowa był wpisany. Owstaphy Malinsky Woith Luczki, oznaymuie thym moim listem kozdemu komu to potrzeba wiedzieć będzie. Iz przyechadził do mnie w Luczku Forman z Miasta Je(go) K(rolewskiej) M(osci) Kamiencza na imie Simon Kudrzynsky, opowiedaiacz they słowy, ysz czom był posłany do Luczka s thowarem od Constantina Greczyna Mytnika Ruskiego do Luczka na iarmark Luczki, y iakosz y listh od niego mnie pokazał, mieniacz thu ysz mieskam thydzien w Luczku, iedno niewiem komu bych ten thowar thu do Luczka posłany od P(ana) Constantego oddać miał, który ia listh od przerzeczonego Furmana przyiawszy, odpieczetowawszy go, zrozumiałem s pisania w tem liście w którym pisze do niejakiego Mieszczanina słuczkiego Jozuppi, yss mu posłał przez tego Formana do Luczka fas piecz, w których faszach we czterech pisze, yss posłał kadzidla wagą kamieni Lwowskich siedmdziesiath

cztery y pulkamienia, w piathy fassi pisze pieprzu kamieny waga dwanaszcie y funthow pietnasczcie y gdy sie then pomieniony Simon Furman przed urzedem dal w thym slyszecz, pokazal sie z listem do Urzedu mego, nieiaki Dawid Joskowicz Mieszczanin Sluczki nie maiacz zadnei mocy ten pomieniony Dawid przed Urzed pokazal, tedy do slusznego czasu zaczym then isthy Dawid albo kto inszy s pewnym swiadfcztwem owdzie do Luczka przyiedzie, then thowar iesth na urzedzie woitowskim moim zostawion, Ktoremu tho pomienionemu Simonowi Furmanowi ia swoich wlasnych pieniedzy za the fore roskazalem zaplaczicz dziewiecz złotych Polskych, a dziesiathy zlothy na mytha. A dla lepiei wiary y pewnoszci rzeczy tei pieczęcz swa przyczysnalem do tego mego listhu. Data Lucioriae Nona die Mensis Septembris. Anno Domini 1577.

Рęка własną (Podpis).

№ 18

1579 р., березня 19. – Декрет короля Стефана, виданий турецькому купцю МахметЧелебі на вільний проїзд через польські землі в Москву і назад до Туреччини

Стефан, божою милістю король Польщі, Великий князь Литовський, Руський, Пруський, Мазовецький, Жмудський і князь Семигородський. Всім і кожному королівських земель і держав наших людям як стану церковного, так і світського, архієпископам, особливо єпископам, воєводам, каштелянам, старостам, сановникам, бургграфам, радникам і бурмістрам, мит гребельного, мостового і всяких податків начальникам, їх же писарям і дозорцям, до того ж поборів посполитих збирачів і іншим всім, які на будь-якім посполитому уряді в королівстві, в державах з нашого наказу є начальниками і тих, що місця їх займають, вірно та віддано нам милим, ласку нашу королівську віддано та вірно нам милі. Їде з Туреччини до Москви чесний Махмет Челебі син Махамеда, купець турецький, деякі певні товари найяснішого і найсильнішого пана цісаря турецького з собою везучи. В першу чергу п'ятнадцять бочок повних різних товарів, до того двадцять п'ять бель різного товару, до того вісім бель чамлоту і мухаїру. До того бель шістдесят п'ять перцю і імбиру. Крім того три белі кориці, Крім того повний вузол різних товарів. Крім того дві белі саф'яну і дві белі килимів у вузлі. Одну белю товарів штук різних, одну з різними куплями і три белі фарби індіго. А з Москви інші товари, там куплені, до Туреччини повезе і частину з них або через своїх товаришів і слуг своїх до найяснішого цісаря має переслати, а з іншими ще сам з ними їхати. У тій справі з дбайливим старанням найясніший цісар до нас писав і просив нас, щоб ми того купця, який буде їхати з товарами і повертатися назад, як його самого, так і тих, кого з Москви з іншими куплями має переслати, в королівстві і в державах наших безпечно і вільно пропускали, і крім того також звільнили від всяких мит і сплати податків. Що ми, бажаючи висловити повагу Його Вельможності, вчинили і дали ми йому вільнення від всяких мит, поборів і всіляких податків, з будь-якої причини в королівстві і в державах наших узвичаєних, щоб міг купецтва свої пристойно справляти і здійснювати у повній і достатній безпеці в дорозі, через місця і держави наші з тими ж товарами і з усім товариством своїм ідучи, на місці перебуваючи, проживаючи і когось або деяких з своїх слуг з частиною тих же товарів пересилаючи, Тому що внаслідок перемир'я, встановленого між нами і найяснішим і наймогутнішим паном цісарем турецьким, як нашим, так і Його Вельможності купцям в обох державах вільно дозволено має бути. Тому наказуємо усім,

що нам вірно служать, щоб того чесного Махмета Челебі з його факторами і куплями, возами, з фурманами найманими, кіньми, крім того, з усіма речами і цілим товариством, які б їхали з тим же Махметом Челебі або теж окремо, тими ж дорогами або іншими, і ще з іншими товарами його самого або його факторів, які б з Москви повертались, безпечно і вільно на всій території Королівства і всіх держав наших аж до границь воєводства волоського терпіли, і їм вільний перехід і проживання, також прийняття силою пактів і перемир'я дозволяли і звільняли від всяких податків, мит і поборів посполитих, як від товарів, возів, так і від коней, і речей від усіх оплат, і з тієї ж причини жодних труднощів, які б їм або до шкоди або в дорозі до затримки могли привести або допускали, щоб хто-небудь інший це чинив. Якби інакше чинили, під нагляд наш підпадете, і будь-які шкоди, які через вас згаданий купець і його фактори понесли б, знайте, що змушені будете відшкодувати з свого майна. Дано у Вільні, дня дев'ятнадцятого місяця березня, року божого 1579. Панування нашого року третього.

Стефан король (підпис)

Ф. 52, оп. 2, спр. 17. С. 910–912.

Stefan Boza laską Krol Polski, Wielkie Xiaze Lithewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieczkie, Zmudzkie, Xiaze Siedmigradzki.

Wszystkim y kazdemu krolestwa ziem, y Panstw naszych ludziom tak stanu Koscielnego, iako swieczkiego, Arczibiskupom zwlaszcza Biskupom, Woiewodam, Castellanom, Starostom, Dignitorzom, Burgrabiom, Raiczom, y Burmistrzom, Myth Grobelnego, Mosthowego, y wszelakich podatkow przelozonym, thych ze Pisarzow, y Dozorczo, ktemu poborow pospolithych Poborczo, y inszym wszystkim, ktorzy na iakim kolwiek pospolithym urzedzie w Krolestwie w Panstwach, y w rozkazowaniu naszym są przelozeni y na miesczy ich siedziaczim uprzeimie y wiernie nam milym, laskę naszą krolewską uprzeimie y wiernie nam mily. Jedzie s Turok do Moskwy ucciwy Machmeth Czelibiey Syn Machameda kupiecz Tureczki, pewną niektore thowary Naiasnieszego y Namocznieszego Pana Czesara Tureczkiego soba wioząc. Naprzod pietnasczie beczek pelnych rozmaithych thowarow, k temu dwadziescia y piecz bel thowaru rozmaitego k temu osm bel czamlethu, y muchaieru. K temu bel sescdziesiath y piecz pieprzu, y imbieru. Bel k temu trzy czynamionu. K temu wezel pewny rozmaithych thowarow, k temu dwie bely saffianu y dwie bely kobierczy w wezlie. Jedne belie thowarow stuk rozmaithich, iedne z rozmaithimi kupiami, y trzy belie farby indichu. Zas z Moskwy insze takze thowary tham pokupione do Turek wieszcz, y czesczych przes ktorego abo niktore sthowarzyssow y z slug swych do Naiasnieszego czesarza ma przeslacz a zdruzimi zas sam za nimi iechacz w ktorei sprawie spilnym staranim. Naiasnieszzy Czesarz do nas pisal, y prosiel nas aby smy tego kupcza s towary iadaczego, y wraczaiazczego sie tak iego samego, iako tesz tych ktorych z Moskwy z drugimi kupiami przeslacz ma w krolestwie y w Panstwach naszych bezpiecnym y swiebodnym, ktemu tesz y wolnym od wszelakich myth, y zaplaczienia podatkow uczinili. Czosmy chczech sie Jego Wielmoznosci czetliwie zachowacz uczinili, y dalismy mu wolnosc od wszelakich myth, poborow, y wszelakich podatkow, s ktorei kolwiek przyczinei w krolestwie y w Panstwach naszych zwyklich. Zupelne y dostateczne k temu bezpieczenstwo w drodze przes miejsca y Panstwa nasze, s thimisz thowary, y zewszistkiem Thowarzystwem swym iadacz, na mieysci bawiacz, mieskaiazcz y ktorego, albo niektore z swoich slug, szczesczia thich ze Thowarow przesyłaiacz, kupiestwa swe przystoinie sprawuiacz y stanowiacz, iakosz thosprzemierza miedzi nami, a Naiasnieszem y Namocznieczym Panem Czesarzem Tureckim postanowionym tak naszym iako y Je(go) wielmoznosci kupczom w obudwu Panstwach wolno

y dozwolono bycz ma. Dla tegoz rozkazuiemy uprzeimoszcziam, y wiernoszcziam waszym, aby tego utczivego Machmeta Czelebieia z iego Factormi, y kupiami, wozmy, z Furmany naiemnymi konmi nad tho ze wszistkimi rzeczamy, y wszistkim thowarzystwem, s thymze Machmetem Czelebieiem albo tesz osobno, themisz drogami, albo inszimi iadaczych, y zas z drugiemu thowari iego samiego abo Factori swe z Moskwy wraczaiacze sie bezpiecznie y wolne na wselkich miejscach Krolestwa y Panstw naszych wszistkich az do Granicz woiewodztwa walaskiego czierpieli, y onym wolnego przescia y mieskania takze przyeczia wladza pacth, y przemierza dozwalaly y wolnymi czynili, od wszelakich podatkow, myth, y Poborow pospolithych, tak od Thowarow, wozow, iako tesz od kony y rzeczy wszistkich placzenia ani s tei przycziny zadnei trudnosci, ktora by ym albo skode abo w drodze omieskanie przyniescz mogła zadawali, abo zadawacz od kogo kolwiek dopuszczaly. Inaczy gdy byscie uczinili, pod dozor nasz podpadlibysczie, y skody ktoreby kolwiek za waszą przyczyna pomieniony kupiecz, y iego Factorowie podiely z dobr swych wiezczie ze byscie nagrodzicz musiely. Dan w Wilnie dnia Dziewiethnastego Miesicza Marta. Roku Panskiego 1579.

Krolowania naszego Roku Trzecie(go).

Stephanus Rex (podpis).

№ 19

1580, лютого 10. – Протест вірменина Ходжі Балі з Константинополя проти львівського шевця вірменина Якуба

Протест вірменина Ходжі Балі

Ставши особисто перед судом, обачний Ходжа Балі, вірменин, купець з Константинополя, через Войцеха Шуцького перекладача присяжного львівського, явно і ясно свідчив проти Якуба вірменина, шевця, громадянина того ж міста львівського. Що той то Якуб в минулу п'ятницю, сторгувавши в нього певні товари і перед вечором відібравши від нього, а саме: килимів шістдесят один по злотих шести без орта. Також ковдр чотирнадцять по злотих 9. А коштовніших ковдр три по злотих 18. Також сап'яну триста двадцять п'ять шкур по грошів сорок три. Також китиці дві за злотих 15. Також шаблі дві сріблом прикрашені, і оправлені дорогим камінням. Ті шаблі дві взяв від слуги за сто п'ятдесят злотих. Маючи йому за то все заплатити готівковими грошима зразу, або як той же сам Якуб пообіцяв і сказав, що в той день до вечора спізниться і що на завтра (віддасть). Однак тут же посвідчив, що того дня на столі в мішку показував його слугі гроші, старі таляри і левкові. Скоро після того відібрання товарів вночі вступив і ввійшов до монастиря, не зробивши жодної оплати, на його велику шкоду і обман. Для чого завів і поставив на тому суді зброяря вірменина з Дибреї, який в суді чесно визнав, що був при тому і бачив, що Якуб Швець, вірменин забрав від того ж Ходжі Балі ті вище названі товари, і другого свідка, Миколая Лісобродського, який теж визнав, що ті товари тому шевцю Якубу відвозив і віддавав від того ж Ходжі Балі. А тому згідно з тою протестацією і згідно зі свідченням про такий обман і про всі шкоди, які через це має або буде мати, вказаний Ходжа Балі застеріг собі в час і в годину з тим Якубом розправитись через суд або уряд і місця свого, за що і пам'ятне по праву поклав.

Ф. 52, оп. 2, спр. 245. С. 486–487.

Protestatio Chodzia Balei Armeni

Stoiacz oblicznie przed Prawem opatrzny Chodzia Baly ormianin Kupiecz z Constantinopola, przez Woiciecha szczuzkiego Tlomacza przysieglego Lwowskiego, iawnie y iesnie oswiadszal sie na przesiwko Jakubowi Ormieninowy szewcowi Miasta tegoszLwowskiego obywatelowi. Iz ten tho Jakub w piatek blisko przeszly, potargowawszy u niego thowary pewne, y przed wieczorem odebrawszy od niego iako mianowicie Kobiercow szescdziesiath y ieden po złotych szesczi bez orta. It(em) Kolder czternasczie po złotych 9. A kosztownieiszych Kolder trzy po złotych 18. It(em) szafianu trzysta dwadziescia y piêc skur po groszy czterdziesci y trzy. It(em) Kutasy dwa za złotych 15. It(em) szabli dwie srybrem pozloczysteni, y kamienmi drogimi oprawne, ktore szabli dwie wziat od slugi za pulthorasta złotych, maiacz mu tho wszystko zaplacic gothowemi pieniadzmi zarazem, albo iako tenze sam Jakub przyobiecował y mowil, ze sie było w ten dzien ku wieczorowi spoznilo a ze nazaiutrz, gdzie iednak pokazę tho, ze tego dnia sludze iego, pieniadze na stole Talery stare, y Lewkowe w worku pokazował, tedy skoro po takowym odebraniu thowarow nocą wstapil,y wszedl do Klastora, zaplaty zadney niuczyniwszy, ku iego wielkiei szkodzie, y ku oszukaniu. Do czego wwiodl y postawil u tegosz Prawa Szelnierza Ormienina z Dybriei ktory u Prawa zeznal iawnie, ze był przy tym y wiedzial, ze Jakub Swiecz ormienin odbieral od tegosz tho Chodzia Baly takie wyzszy namienione thowary y drugiego swiadka Mikolaia Liesiebrockiego, ktory tesz zeznal ze the thowary themu tho Szewcowi pomienionemu Jakubowi odwozil y oddawal, od tegoz Chodzia Balego. A tak wedla tey protestaciei, y wedla tego swiadcztwa o takie oszukanie, y o wszystkie szkody, ktore przez tho ma, albo miec będzie przerzeczony Chodzia Baly przestrzezl sobie wczas, a w godzinę s tym to Jacubem czynic prawem, albo urzędnie, y mieisca swego co y pamiętnym prawu oblozyl.

№ 20

1580 р., березня 19.- Інструкція Константина Корнякта своєму представнику Антонію Конфортіно в Константинополі

Пам'ятний лист Константина Корнякта

Я, Константин Корнякт, даю тобі, Антоній Конфортіно пам'ятну записку, що маєш робити в Константинополі. Дай вам, Господи Боже всемогутній, щасливу дорогу. Як ви знаєте, я мав листи від Короля Його Милості. А другий для його милості пана Держжка, який тепер є послом в Константинополі до цісаря Його Милості. А так пишу, щоб з ласки Цісаря Турецького міг мати вільних, без мита двісті куф мальвазії, Такий лист пошлю своїм слугою Григорієм. У першу чергу, що застане пана Держжка в Константинополі. А тому пишу і я пану Держжку, коли доступиться тої ласки у цісаря, той лист має дати з вашої руки. А ви, коли візьмете такий лист в руки, будете шукати для купівлі двісті куф мальвазії, як вище написано. А я тепер не дам вам грошей з тієї причини, що я не знаю напевно, чи дадуть такий лист, чи не дадуть. Але якщо дадуть і будете мати такий лист у руках, вкажіть, де є мальвазія для продажу. І кожен з вами торгуватиме, за короткий час отримуючи оплату. А вина нехай стоять там, біля вас. А мені якнайшвидше можеш прислати кур'єра. І учини з ним торг як можеш. А я зразу ж, як візьму ваш лист, то пошлю людину з грошима і для харчу, і потім пошлю до Кілії людину з грошима, що вас там буде чекати. І так зробіть, як вам вище написано. А я за працю вашу, коли вас пан Бог всемогутній приведе здоровим і з товаром, тоді вас нагороджу, як і іншим разом, нічого

більше, лише щоб вас там пан Бог допровадив здоровим. Року Божого 1580, дев'ятнадцятого дня березня. Дано у Львові.

Ф. 52, оп. 2, спр. 245. С. 1040–1041.

Litera informatoria a g(â)n(er)oso Constantino Theloneatore

Ja Constanty Corniacto Pamiątkę czynię tobie Antoni Confortine co masz czynic w Constantinopolu. Aby Pan Bog wssechmogący dal wam szczęścią drogę. Iakto wy znacznie miałem listy od Krola Je(go) M(osci). A druga dla Je(go) m(osci) Pana Dzierzka który iest theraz Poslem w Constantinopolu do Cesarza Je(go) M(osci). A thak piszę aby mógł do laski od Cesarza Tureczkiego aby mógł miec wolnych dwiesczie kuff Malmaziey bez mytha, takowy list poslię slugą swym Gre(go)rym. Naprzod ze zastanie Pana Dzierzka w Constantinopolu. A thak pisze y ia Panu Dzierzkowi kiedy dostapi they laski u Cesarza, then list ma dac z wassey ręki. A wy kiedy wezmiecie thakowy list w ręce będziecie szukac kupicz dwiesczie kuff malmaziey iako wyssey stoi. A ia theraz nie dam wam pieniędzy dla they przyczyny iz ia nie wiem pewnie iesli dadzą thakowy list albo nie dadzą. Ale kydy dadzą y będziecie miec thakowy list w ręku ukasczie gdzie mają malmazyią dla przedania. A kazdy wam uczyni tharg za maly czass zaplathą sie stanie. A wina niechay stoią tham przeswas. A mnie iako na prędzez mozesz przysli mi Cursora czo narychliey. A uczyn z nim tharg iako mozesz. A ia zarazem iako wezmę list wasz, thedy poslię czlowieka s pieniędzmi y dla strawy y pothym poslię do Kiliey czlowieka z pieniędzmi, czo was tham będzie czekal. A tak uczynicie iako wam wysszey napisano. A ia praczą waszę kiedy was Pan Bog wssechmogący przyprowadzi we zdrowiu y z Thowarem, thedy wam nagrodze iakom wam y inszych czassow czynil, nicz wieczey ieno zeby was tam Pan Bog doprowadzil we zdrowiu. Anno D(omi)ni 1580 dziewietnestego dnia Marcza. Dan Leopoli.

№ 21

1581 р., квітня 29. – Охоронний лист турецького султана Амурата на вільний проїзд польського посла з товарами територією Туреччини

Зміст листа

Усім разом і кожному зокрема, кому про це знати належить, наше цісарське повеління всюди, по всіх державах наших аж до кордонів Волоських, усім урядникам нашим, до яких би лише той лист наш прийшов. Повідомляємо, що ми дозволили і дали (можливість) послу польському, який до нас приїхав, купити і вільно вивезти двісті куф мальвазії, дві куфи соку лимонного, одну куфу лимонії і куфу оцту. Ті товари мають бути складені на корабель (який прямує) через Чорне море до Польщі. Тому на складах і в містах наших наказуємо, аби ніхто на ту вільність, дану послові нашим листом, не смів наважитися (зазіхати). Та вільність стосується Андрія, слуги посла польського і шести осіб його челяді. Наказуємо, щоб усілякі продукти, на потреби тих шести осіб необхідні, за його гроші куплені, з держави нашої вивезти йому не забороняли на всіх складах, куди б його море з кораблем не занесло, як у містах, так у замках наших. Забороняємо також, аби ніхто не наважився того слугу посольського в найменших справах не утискати, не затримувати, пускати його до скарбу нашого повинні. Відпускайте йому приналежні до нашого скарбу з тих вище названих товарів, за винятком, якщо б при ньому знайшовся якийсь цінний і значний кінь, або коли б також потурчений в нашій землі бранець був при

ньому. Крім того описаного товару, щоб іншого не випускали. Наказуємо, щоб цьому листові нашому скрізь вірили під страхом кари на горло.

Ф. 52, оп. 2, спр. 245. С. 1009.

Tenor l(ite)rarum gratia(m) concessa(m) Solthan Amurath

Wszem wobec y kazdemu zossobna komu tho wiedziec nalezy nasze Cesarskie roskazanie wszedy po wszech Panstwach naszych az do granicz Woloskich, wszem urzednikom naszym, do ktorychby ieno tho pisanie nasze przyszlo. Oznaymuiem zesmy pozwolili y dali Poslowi Polskiemu, ktory do nas przyiechal kupic y wolno wywiesc dwiesczie kuff Malmazyey dwie kuffie soku limuniowego, iednę kuffę limuniey y kuffę ocztu. Ktore thowary maią bycz kladzione na okreth przes Czarne morze ku Polsce. Przetoz na skladziech y w Miastach naszych roskazuemy, aby sie zaden na thę wolnoscz naszą listowną Poslowi daną niesmial sie targnac. Ktora opiwa na Andrzeia Slugę Poselskiego, y z szesczia ossob szeladzi iego roskazuianc izeby zywnosci wszelakie na potrzeby tych to ossob sesczi naliezającę za pieniądze iego kupione s Panstwa naszego wywiesc mu nie broniono, na wszech skladziech gdzie ich kolwiek morze z okrętem zaniesie tak w Miastach iak w Zamkach naszych zakazuiać tyz aby sie zaden nie wazyl, aby tego tho sluge poselskiego w namnieyszy rzeczy nie gabal, ani thyz nie hamowal opuszciając mu do skarbu naszego nalezaly. S tego wyssey pomienionego Thowaru, wyiawszy gdyby sie przynim Kon iaki glowny a znaczny nalyzyl albo braniec pothurczony w Ziemi naszej, gdzieby thyz był przy nim. Thowar iaki my nad then opisany zebysczie takiego nie wypuszczali. Roskazyiānc zebysczie themu listowi naszemu zupelnę wiarą dali pod gardlem.

№ 22

1582 р., червня 20. – Інвентарний опис майна львівського купця Сави Грека.

У першу чергу (на великому складі) у Варвари Великої знаходилось поясів бурських бавовняних наполовину з шовком -84, кожний оцінений по злотах 28. Сума становитиме флоринів 78 злотах 12. Атласу турецького три штуки, дві зелені, одна модра, кожна з них оцінена по флоринів 10. Сума становитиме флоринів 30. Камки турецької штука червона з жовтим....флор(инів) 10. Багазеї тонкої блакитної штукоч шість по флор(инів) 2. Сума складе флор(инів) 15. Збруя кінська з блакитної багазеї за флор(инів) 7. Полотен мальованих на ковдрі 6 по флор(инів) 2, а одна штучка вузька бавовняна за фл(оринів) 1. Також жупан турецького атласу темнозеленого фл(оринів) 8. Також банний рушник бавовняний білий турецький кошлатий один за флор(инів) 5. Також хусток кошлатих бавовняних білих 10 для витирання, кожна оцінена по зл(отих) 20. Також штучка полотна взористого бавовняного білого за флор(инів) 3. Також хутро лисяче шлик чорний за флор(инів) 8. Також багазеї білої тонкої півштучка за злот(их) 40. Також три коробки ножів штірійських у мосяжній оправі з аксамитом червоним по фл(оринів) 3. Сума фл(оринів) 9. Також два кутаси коням під горло, обидва за фл(оринів) 5. Також 12 тасьм турецьких кольорових простих, все оцінене за фл(оринів) 3. Також шовку крученого кольорового літрів 7 по фл(оринів) 4. Також на вішаках і по листвах і по інших місцях. Два блями хутра ножкового соболиного, які визнав небіжчик в заповіті, що є власне Кіркорове, ті зараз опікуни при уряді видали Кіркорові, а він їх поквитував. Також ковдра бавовняна зшита з турецького полотна, яскраво мальована, оцінена за фл(оринів) 8. Також

жупан з бавовни зелений з фл(оринів) 10. Також підголовок чорний турецький з червоним підпертям, оцінені обидва за фл(оринів) 2 злот(их) 10. Також другий жупан зелений атласний перешитий турецький з короткими рукавами за фл(оринів) 8. Також шість калиток месинських на прянощі турецькі по зл(отих) 4. Сума становитиме зл(отих) 24. Також турецьких сумок зелених три по фл(оринів) 1 зл(отих) 5. Сума становитиме фл(оринів) 3 зл(отих) 15. Також бурдюк шкіряний один турецький до черпання води за фл(оринів) 15. Також дві пари стремен мосяжних по фл(оринів) 2//10. Також пара бачмагів сап'янових коричневих за фл(оринів) 1 злотих 5. Також дві деки червоні опанчові по фл(оринів) 3//15. Також сукна месинського вісім ліктів за фл(оринів) 8. Також каразеї темнозеленої ліктів 11 по зл(отих) 18. Також 4 пари домашніх черевиків турецьких жовтих по зл(отих) 12 пара. Також пантофлі нові кордибанові за зл(отих) 15. Також московські тебінки з сідлом нові мальовані за фл(оринів) 4 зл(отих) 20. Також дві пари капців коричневих турецької роботи, обидві за зл(отих) 20. Також крайків за злот(их) 20. Також дишла на коней 11 по фл(оринів) 15. Ножів турецьких за фл(оринів) 30. Також сукна моравського червоного ліктів 6 по зл(отих) 15. Також сукна фалюндишевого темнозеленого коротких ліктів сто три і три чверті за фл(оринів) 1 зл(отих) 18. Також шабель булатних кривих і простих сім по флор(инів) 5. Також простих шабель за фл(оринів) 1 зл(отих) 5. Також 3 попруги ремінні турецькі по зл(отих) 12. Також 14 дек смугастих домових старих за фл(оринів) 1 угорських. Також кобїрців два, один білий, другий жовтий по фл(оринів) 10. Також мисок глиняних турецьких великих 8 по фл(оринів) 1. Сума фл(оринів) 8. Також полумисок глиняних турецьких 6 за зл(отих) 20. Також 23 тарелі глиняні великі по злот(их) 20. Також 4 тарелі менші глиняні по зл(отих) 10. Також 9 мисок турецьких глиняних, одна згідно другої по зл(отих) 12. Також шкатулка турецька прикрашена кісткою за фл(оринів) 1. Також шкірянки сап'янові червоні злот(их) 15. Також шароварів шовкових турецьких 5 по фл(оринів) 1. Також шпалерів ліктів 39 і чверть. Також 95 шкір сап'янових різної фарби, кожна по зл(отих) 40. Також 23 шкіри месинські по 15 злотих. Також 2 шкіри цапові для носіння шабель по фл(оринів) 1. Також лисячих шкір турецьких 14, які вже дуже пошкодила моль, кожна оцінена по злотих 12. Також перцю кап 6 за фл(оринів) 16. Цинамону фунтів 28 і три чверті з дрібним, третя частина якого була *wszitek* один при другому по фл(оринів) 1 зл(отих) 15. Також 24 коробки фольги, кожна по зл(отих) 17. Також імбіру кап 3 лібрів 13 j за флор(инів) 16. Також дубового горішка лібрів 47 за злотих 6. Також мушкателового квіту лібрів 20 S за флоринів 2. Також кмину венецького лібрів 13 за злотих 3. Також мила барського кап 4 S. Бавовни лібрів 7 за злотих 6. Також чоловіча шубка піватласу турецького чорного підшита лисячими ніжками. Також жупан небїжчика. Також пара рушниць коротких в коробках за флоринів 3 злотих 15. Також броньові зарукавні за флоринів 3. Також шовку дертого літрів 1 S і лот 1, літра по флоринів 4. Також цини рубаної вага кап 13 лібрів 23 S. Також рису в бочці без тари було на вазі фунтів 16 S. Також шафрану лібрів 6 без чверті. Оливи кап 2 S за флоринів 4 S. Також шоломик один.

Це все, знайдене на стріху, треба перенести на другий стріх в кут, а якщо б ще щось знайшлося, повинно бути описане та позначене сигнатурами для засвідчення цілості й непошкодженості, як повинен бути складений інвентар. Зміст його наводиться і є таким:

Зокрема з тих товарів, які щойно з Любліна привезені, знаходилося турецьких кобїрців 141, оцінених за флоринів 6 S. Також коц кошлатий волоський. Також кожухів турецьких білих, зелених 47 за флоринів 4 S. Також поясів бавовняних з шовком 80. Також великий турецький кобїрець з старим узором, один за флоринів 30.

Також другий кобірець з старим узором менший за флоринів 20. Також дек яскравих 5 за флоринів 1 угорських. Також 2 кобірці адзямські домоткані по флоринів 7. Також кобірець жовтий великий домотканий за флоринів 15. Також кобірець домотканий з старим простим узором за флоринів 8. Також один старий кобірець домотканий подертий за флоринів 3. Також намет один новий турецький бавовняний, багазійовий наполовину. Також індиго фарби дві коробки зав'язані і згадані в заповіті, які є в заставі. Також сукна півшкарлатного червоного ліктів (*у тексті пропуск*) Також нагрудник з мосяжними бляшками на червоному сукні 6 за 1 флорин. Також два кобірці малі білі з узором в середині за 8 флоринів. Також опанчових дек турецьких 3 по 3 флорини злотих 15. Також полотен два турецьких фарбованих, вузьких як скручені ручники по флоринів 3 злотих 15. Також месинова шкірка одна мала за злотих 12. Також 16 попон волосяних грубих на коня по флоринів 1 зл(отих) 5. Також одяг в скрині зеленій великій. Шуба одна. Також шубка чорна без ковніра файлюндишова підшита недокунками за флоринів 20. Також новий кожушок білячий з ковніром за флоринів 20. Також кафтаник китайчаний, дикою багазеєю підшитий за флоринів 5. Також жупан дикого атласу турецького перешиваний, за флоринів 12. Також жупан темнозелений атласовий турецький перешиваний за флоринів 10. Також жупан адамашковий дикий узористий за флоринів 12. Також гермак новий чорний файлюндишовий з шкурами за флоринів 12. Також чуга сукняна файлюндишова темнокоричнева підшита флоринів 25. Також гермак коричневий кунами підшитий за флоринів 35. Також два кафтаніки білі багазійові по флоринів 2. Також жупан старий зелений атласовий турецький за флоринів 4. Також ковдра злотоглава з атласом диким біля берегу підшита за флоринів 15. Також ковдра злотоглава білою багазеєю з берегу підшита за флоринів 20. Також жупан коричневий файлюндишевий багазеєю підшитий за флоринів 8. Також гермак старий блакитний фаінтуховий за флоринів 6. Також білий жупан багазійовий турецької роботи дрібно перешиваний за флоринів 5. Також гермак темнозелений московський чамлотовий без розводів з петлицями за флоринів 9. Також одяг кармазиновий червоний за флоринів 1 злотих 15. Також два ясики турецького аксамиту по флоринів 1 злотих 15.

Срібло. Креденс двоїстий складений позолочений, який важить срібла шість гривен без півлота за флоринів 12. Також два лоточки срібні білі важать одну гривну і лот 6 S за флоринів 8 S. Також злиток малий срібний важить три лоти і квінту, лот за злотих 17 S. Перстнів золотих один великий з сапфіром великим синім, заставлений паном старостою Любельським. Також другий з сапфіром блідо-голубим малим. Також третій з рубіном. Також четвертий з червоним каменем. Також коробка 12 ложок простої роботи важать мірок 6 лот і. Мірка за флоринів 8 S, які пані Савина взяла зараз від панів опікунів. Також кайма перлова за 12 флоринів. Також пояс срібний позолочений важить мірки 2 шкоцькі 21 за 10 флоринів. Також ланцюжок з яблуком від старосвітського пояса важить мірку 1 лот 3 S за 9 флоринів. Також 5 шкур козячих білих на шаблі, оцінених згідно перших. Також цини рубаної кап 2 лібрів 13. Також у малій скриньці китайки чорної бурської штука. Також 3 пари ножів турецьких пара по 3 флорини. А один ніж позолочений зі сріблом за 4 флорини. Також перцю в одній вазі, яку з Любліна привезено, кап 5 лібрів 25, кап по 16 флоринів 15 злотих. Також гвоздики каменів (*пропуск*) лібрів 19 S, лібра по одинадцять угорських флоринів. Також гілок мускатних лібрів 102- лібра за злотих 24. Також два малі кошики прокислих фіг. Також у другій бочці або штуці полотна мальованого яскравого бавовняного 32 штуки по 1 флорину угорському. Також шкір козячих 12, оцінених згідно перших. Також попруг турецьких 13 по 12 злотих. Також

кафтаник коричневий атласний перешитий за 4 флорини. Також леопарда за 5 флоринів. Також збруї турецької на коней 10 по 2 флорини. Також шовку-сирцю простого 8 літрів по 1 флорину.

У меншій крамничці. Бобку кап 10 по 1 флорину. Також ладану кап 2 по 6 флоринів. Також ламаного срібла в аптованій торбочці всього лотів 19 по злотих 16. Також дрібних перлів трохи і гранатиків, все разом за 2 флорини 15 злотих. Також три перетинки золоті, в одній є ріг лося, важить злотих червоних 7 S. Також обручка самої пані срібна, позолочена, важить 11 шкоцьких мірок 12 флоринів. Також малий срібний кубок важить лот 11, (кожний лот) по 16 злотих. Також маленька московська табличка з образом Діви Марії косяна, трохи сріблом оправлена. Також 11 срібних ложок, крім перших важать мірок 4 лотів 7 по флоринів 8 S. Також збруя позолочена ненабита на ремінь, є зараз віддана Фабіану ювеліру, яка була власною, як Сава визнавав в заповіті. За ту збрую той же Фабіан тут же при уряді панів опікунів квітував. Також три золоті ланцюги важили: перший великий 136 угорських злотих, середній 140 флоринів угорських злотих. Третій менший угорських злотих 18 і півтора орта. Також золотий браслет 16 флоринів угорських злотих і півтора угорських орта злотих.

Нарешті в обох крамничках на різних місцях при огляді знаходилося готівкових грошей, при уряді ретельно полічених, на польську лічбу кожний злотий рахуючи по тридцять грошей в сумі 4580 флоринів. Також при тому ж інвентарі з Варшави приїхав слуга небіжчика Тохтамиш, який з проданих товарів віддав готівкових грошей і відрахував при уряді панам опікунам на злоті польські, рахуючи кожний злотий по тридцять грошів в сумі 1822 флоринів. Після того на вимогу тих опікунів продовжили інвентар та оцінювання. Чотири турецьких коней. Один шпаковатий, який перед урядовою оцінкою є проданий від панів опікунів з відомості пані Савиної його мосці пану Андрію Сенінському за сто талярів. Другий кінь гнідий на всі чотири ноги з білою відмітиною над копитом і з лисиною. Що непевний на ноги, за нього давано 60 флоринів. А потім через непевність ходу його продаж відклали. А так є оцінений за 50 флоринів. Третій кінь поганий, кульгас, буланый, за нього 40 флоринів. Четвертий кінь молодий гнідий з трьома білими ногами за 50 талярів. Також дві клячі турецькі, обидві за 50 талярів. Також возові три коні при дому залишились. Також іноходець один малий за 8 флоринів, а другий жмудський оцінений за 5 флоринів.

Ту правдиву реляцію, згідно з вищенаведеним інвентарем, ми, виконавці і опікуни заповіту, як вище, потурбувались, довіряючи урядові, вписати на вірність свого свідчення до нинішніх актів. Діялося найближчої серед перед святом Різдва Господі того ж року 1582.

Ф. 52, оп. 2, спр. 18. С. 954–959.

Naprzod Warwary Wielkiei nalazlo się Cingatur Burskich bawelnianych napoly z iedwabiem 84 szacowana kazda po złotych 28. Sum (m)a facit flor(enow) 78 złotych 12. Hatlassu Tureczkiego trzi sztuki, dwi zielionych iedna modra, kazda y nich szaczowana po florenow 10. Summa fac(it) florenow 30. Kamchy Tureczki sztuka czirwona z zolta... florenow 10. Bagazy czienki błękitney sztuczek szesc po florenow 2 ½. Summa fac(it) florenow 15. Rząd konski Bagaziowy błękitney za florenow 7. Plocien malowanych na kolderki 6 po florenow 2 a iedna stuczka wąska bawelniana za florenow 1. Item Zupan Tureczkiego Hatlassu cziemnozieliony valor florenow 8. It(em) Bothuch bawel- niany bialy Tureczki kosmaty ieden, za

florenow 5. It(em) Chustekkosmatych bawelnianych białych 10 do scierania szaczowane kazda po złotych 20. Item stuczka płotna wzorzistego bawelnianego białego za florenow 3 ¼. It(em) Futro marmurkowe sztuk czarny za florenow 8. It(em) Bagazy białey cienki pulstuczek za złotych 40. It(em) trzi puzdra nozow styryskich oprawa mosiądzowa z Axamintem czirwonych po florenow 3. Sum(m)a florenow 9. It(em) Dwa kutassy koniom pod gardla, oba za florenow 5. It(em) 12 Tasm Tureczkich barwistych prostich za florenow 3 wszitkie szaczowane. It(em) Jedwabiu kręzonego barwistego litr 7 po florenow 4. It(em) na szrazach i po listwach y po innych miejscach. Dwa blamy futra nozkowego soboliego, ktore zeznal niebosczik na testamencie, ze są własne Kirkossowe the zaras opiekunowie przy Urzędzie wydali Kirkossowi a on ich pokwitował.

It(em) koldra bawelniana z Płotna Tureczkiego szita, pstra malowana szaczowana za florenow 8. It(em) Zupan z bawelna zieliony z dlugimi rękawami tureczkiego Hatlassu zielonego papuzanego przesywany, szaczowany za florenow 10. It(em) Naglowek czarny tureczki s czerwonym podpiersieniem, szaczowane oboie za florenow 2 złotych 10. It(em) Drugi Zupan zieliony Hatlassowy przesywany tureczki z krotkimi rękawami za florenow 8. It(em) szesc kalitek meszynowych na korzenie tureczkich po zl(otych) 4. Sum(m)a fac (it) zl(otych) 24. It(em) Torb tureczkich zielionych trzi po florenow 1 zl (otych) 5. Sum (m)a facit florenow 3 zl(otych) 15. Item szawlok skorzany ieden tureczki do czerpania wody za florenow 1¼. It(em) Dwie parze strzemion mosiądzowych po florenow 2//10. It(em) Para Baczmagow saffianowych brunathnych za florenow 1 zl(otych) 5. It(em) Dwie Decze czirwone, welencze po florenow 3/15. It(em) sukna meszynskiego osm lokci za florenow 8. It(em) karazy cziemnozieliony lokci 11 po zl(otych) 18. It(em) 4 pary papuciuw trzewikow tureczkich zoltych po zl(otych) 12 para. It(em) pantofflie nowe kordibanowe za zl(otych) 15. Item Tebinki z siodlem moskiewskie nowe malowane za florenow 4 zl(otych) 20. It(em) Dwie parze kapci brunathnych, oboie za zl(otych) 20 tureczkiei roboty. It(em) kraiek za zl(otych) 20. It(em) Dzierhy na konia 11 po florenow 1 ¼. Nozow Tureczkich za florenow 30. It(em) sukna morawskiego czirwonego vln 6 po zl(otych) 15. It(em) sukna Fainlundiszowego cziemnomodrego lokci krotkich sto y trzy y trzi czwieri per flor(enow) 1 zl(otych) 18. Item szabel bulatowych krzywych y prostych siedm po florenow 5. It(em) 5 prostych szabel per florenow 1 zl(otych) 5. It (em) 3 popręgi rzemienne tureczkie po zl(otych) 12. It(em) 14 Dek strefiastych domowych starych po florenow 1 Ungaricum. It(em) kobierczow dwa ieden biały drugi zolty po florenow 10. It(em) Mis glinianych Tureczkich wielkich 8 po florenow 1. Summa florenow 8. It(em) Pulmiskow glinianych tureczkich 6 per złotych 20. It(em) 23 tarzelow glinianych większych po zlo- tych 20. It(em) 4 tarzeli mnieysze gliniane po zl(otych) 10. It(em) 9 Mysow tureczkich glinianych, ieden wedle drugiego po zl(otych) 12. It(em) szkatulka Tureczka sadzona koszczią za florenow 1. It(em) skorzenni saffianowe czirwone zl(otych) 15. Item Roxbeczkow iedwabnych Tureczkich 5 po florenow 1. It(em) szpalerow lokci 39 y czwierz. Item 95 skor saffianowych rozmaitei farby, kazda po złotych 40. Item 23 skor meszynowych po złotych 15. It(em) 2 skorze czapowe na powloczenie szabel po florenow 1. Item lisich skor 14 tureczkich, ktore iusz mol barzo naruszyl szaczowano kazdą po zl(otych) 12. Item pieprzu cap 6 p(er) florenow 16 ½. Cinamonu funtow 28 y trze czwieri z drobnym, ktorego belo trzecia czesc, wszitek ieden przy drugim po florenow 1 l(otych) 15. It(em) 24 Pudelek Folgi kazde po złotych 17 ½. It(em) Imbieru cap 3 libriw 13 ½per florenow 16 ½. Item Galassu lib(riw) 47 p(er) złotych 6. It(em) Muszkatowego kwiatu li(ber) 20 ½ per florenow 2. Item kminu weneckiego liber 13 per złotych 3. It (em) Mydla Barskiego cap 4 ½. Bawelny lib er 7 ½ per zl(otych) 6. Item szubka pulhatlaszu Tureczkiego czarnego podszi- noszkami lisimi męska. It(em) Zupan niebosczikowski. It(em) para rusznicz krotkich w puzdrach

per florenow 3 zl(otych) 15. It(em) Panczerzowe zarękawie za florenow 3. Item Jedwabiu dartego litr 1½ y loth 1, litra po florenow 4. Item Ceny robionej waga cap 13 lib(er) 23. It(em) Ryzu w becze bez tary belo na wadze funtow 16½. It(em) Szaffranu lib(er) 6 bez czwieri. Oliwy cap 2 ½per flor(enow) 4 ½. It(em) Przilbicza iedna.

Haec omnia inuentata sunt in prima testudine ad aliam vero testudinem in angulo, cum etiam venissent, resignatis et avulsis obsignationibus, quas videru(n)t saluas et illaesas suo quoque ordine inuentarius est continuatus. Hoc modo vt sequitur. Naprzod. S tych thowarow czo swiezo z Lublina przywieziono nalazlo się Tureczkich kobierczow 141, szaczowanych p(er) florenow 6 ½. It(em) kocz modri kossmaty woloski. It(em) kozuchow Tureczkich białych zielionych 47 per florenow 4½. It(em) Cingatur bawelnianych z iedwabiem 80. It(em) kobiercz wielki Tureczki z starym wzorem ieden za florenow 30. It(em) Drugi kobiercz z starym wzorem mniejszy za florenow 20. It(em) Dek pstrich 5 per florenow 1 Ungaricum. It(em) 2 Kobiercze Hadziamskie domowe po florenow 7. It(em) kobiercz zolty wielki domowy za florenow 15. It(em) kobiercz domowy z starym wzorem prostym za florenow 8. It(em) ieden stary kobiercz domowy podarty za florenow 3. It(em) Namiot ieden nowy Tureczki bawelniany bagaziowy ze spolku. It(em) Indichu farby dwie pudlie zawiązane y wspomnione w testamencie ktore iest w zastawie. It(em) sukna pulszarlaczia czirwonego lokci (nemale) It(em) Podpierscieni z braiczarami mosiądzowemi na czirwonym suknie 6 per florenow 1. It(em) Dwa kobiercza male biale ze wzorem we szrodku p(er) florenow 8. It(em) Welenczow Dek Tureczkich 3 p(er) florenow 3 zl(otych) 15. It(em) Plocien dwoie Tureczkich malowanych, wąskie iako okoliste ręczniki per florenow 3 złotych 15. Item Meszinowa skorka iedna mala za zl(otych) 12. It(em) Dzierch na konie wlosianych hrubych 16 per florenow 1 zl(otych) 5. It(em) szaty w skrzini zieliony wielki. Czuba iedna. It(em) szubka czarna bez kolnierza failundiszowa podszyta niedokunkami za florenow 20. It(em) kozuszek nowy popieliczi z bramą za florenow 20. It(em) kafftanik kitaiczany dzieiki bagazią podszyty za florenow 5. It(em) Zupan dzieyki hatlassu tureczkiego przeszywany za florenow 12. It(em) Zupan Ciemnozieliony hatlassowy tureczki przeszywany za florenow 10. It(em) Zupan Adamaszkowy dzyki wzorzisty za florenow 12. It(em) Giermak nowy czarny Failundiszowy z szkurami za florenow 12. It(em) czuba sukniiana Failindiszowa ciemnobrunathna podszyta florenow 25. It(em) Giermak brunathny kunmi podszyty za florenow 35. It(em) Dwa kafftaniki bialle bagaziowe po florenow 2. It(em) Zupan stary zieliony Hatlassowy tureczki za florenow 4. It(em) koldra zlotoglowowa z Hatlassem dzieikim okolo brzegu za florenow 15. It(em) koldra zlotoglowowa białą bagazią z brzegu podszyta za florenow 20. It(em) zupan brunathny Failundiszowy bagazią podszyty za florenow 8. It(em) Giermak stary modry Fainthuchowy za florenow 6. It(em) Bially zupan Bagazyowy Tureczki roboty drobno przeszywany za florenow 5. It(em) Giermak ciemnozieliony Moskiewsky czamlitowy bez wody z petliczami za florenow 9. It(em) Ubranie kermezinowe, czerwone za florenow 1 zl(otych) 15. It(em) Dwie wezglowcze Axaminthu tureczkiego po florenow 1 zl(otych) 15.

Srybra. Credencz dwoisti skladany pozloczisty ktori wazy sribra szesc grziwien bez pulorta per florenow 12 marc. it(em) Dwa lubeczki sribrne bialle wazą grziwnę iedną y loth 6½ marc p(er) florenow 8 ½. It(em) kusek maly srybrny wazy trzy loty y quinta, lot per zl(otych) 17 ½. Pierscieni złotych ieden wielki s szafirem wielkiem modrim zastawny od Pana starosty Lubelskiego. It(em) Drugi z szaffirem bliadomodrym malym. It(em) Trzeci z rubinkiem. It(em) czwarty s czirwonym kamyszkiem. It(em) prosty roboty puzdro lyzek 12 waza marc. 6 lot 1 Marc. per florenow 8 ½ ktore pani Sawina zaraz od Panow opiekunow wzięła. It(em) Bramka perlowa za florenow 12. It(em) Pas srybrny pozloczisty wazy marc. 2 Scol 21 marc. p(er)

florenow 10. It(em) Lanczuszek z iablkiem od staroswietskiego passa wazy marc. 1 łot 3 ½ Marc. Per florenow 9. It(em) 5 skur czopowych na szablie białych, według pierwszych szaczowane. It(em) Czyny robionej cap 2 lib(er) 13. It(em) w skrzincze mały kitaiki czarny Burskiej sztuka. It(em) 3 pary nozow Tureczkich para po florenow 3. A ieden nosz ze srybrem pozlocisty za florenow 4. It(em) w iednei wasie którą z Lublina przywieziono pieprzu cap 5 lib. 25, cap p(er) florenow 16 zl(otych) 15. It(em) Gozdzikow cap lib(riw) 19 , lib(ra) florenow ungaricum unum. It(em) Galek muszkatowych lib. 102 ½, lib(ra) p(er) zl(otych) 24. Item Figow dwa kosze male nakwasniale. It(em) w Drugi beczcze albo masie. Plothna malowanego pstrego bawelnianego stuczek 32 p(er) florenow 1 ungaric(um). It(em) skor czapowych 12 ½ według pierwszych szaczowane. It(em) Popręgow Tureczkich 13 p(er) zl(otych) 12. It(em) kafftanikow tureczkich 2, zielony y czerwony, przesywane. It(em) kafftanik brunatny Hatlasowy przesywany za florenow 4. It(em) Lamparth za florenow 5. It(em) Rzędow Tureczkich na konie 10 po florenow 6. It(em) Torb malowanych tureczkich 4 p(er) florenow 2. It(em) Jedwabiu Balffa bękarthu prostego litr 8 p(er) florenow 1.

W skliepie mniejszym. Bobku cap 10 p(er) florenow 1. It(em) kadzidla cap 2 p(er) florenow 6. It(em) Lamanego sribra w puszczech hafftek wszitkiego lot 19 per zl(otych) 16. It(em) Perelek drobnych trochę y granacikow, wszitko wespól za florenow 2 zl(otych) 15. It(em) trzi pierscionki zlothe w iednym iest rog lossi waza złotych czirwonych 7 ½. It(em) Obrączka pani samei sribrna pozlocista wazy marc unam scot(ticam). 11.marc florenow 12. It(em) kubek mały srybrny wazy łot 11 per zl(otych) 16. It(em) tabliczka Moskiewska maluska, obraz Panny Mary kosciana trochę sribrem oprawiona. It(em) Lyzek sribrnych oproch pierwszych 11 wazą marc. 4 lot. 7 marc. per florenow 8 ½. It(em) Rząd pozlocisty nienaby narzemien, iest zaraz oddan Fabiianowi zlotnikowi, ktorego bel własny iako Sawa na testamencie zeznawal s ktorego rzędu tenze Fabian tudziesz przy Urzędzie Pany opiekuny quitowal. It(em) trzi lanczuchy złote wazely. Pierwszy wielki 136 un(garicum) zl(otych). Szredni florenow 140 un(garicum) zl(otych). Trzeci mniejszy un(garicum) zl(otych) 18 y pultora orta. It(em) Manelle zlothe 16 un(garicum) zl(otych) y pultora ortha un(garicum) zl(otych). Nakoniecz w skliepiech obudwu na roznych mieiszczach przy inuentowaniu nalazlo się gotowych pieniędzy przy urzędzie statecznie policzonych na polską liczbę kazdy zlothy rachuiacz po trzidzieszczi groszy in Sum(m)a florenow 4580. Item przy thymze Inuentarzie z Warszawy przyiechał sluga niebosczikow Tochthamisz ktory s przedanych thowarow oddal gotowych pieniedzy y odliczil przy urzędzie Panow opiekunow na złote polskie licząc kazdy złoty po groszy trzidzieszczi in Summa florenow 1822. Postea ad instantiam eorundem Tutorum, continuando Inuentarium equirunt estimati. Cztery konie tureckie. Jeden szpakowaty, ktory przed szaczunkiem urzędowym przedany iest od Panow opiekunow z wiadomoscią pani Sawiny. Je(go) M(os)czy Panu Andrzeiowi Sieninskiemu za tal(erow) stho. Drugi kon gniady na wszitkie szterzi nogi z odmianą bialla nad kopytem y z lysiną. Isz niepewny na nogi dawano zan florenow 60. A potym dla niepewności chodu iego targu odbierzano. A tak iest oszczazowany za florenow 50. Trzeci kon płowy chromy pręga przezen za florenow 40. Czwarty kon gniady mlody ze trzema nogami biallemi za 50 talarow. It(em) Dwie klacze tureckie obiedwie za 50 talarow. It(em) Wozowe trzi konie przy domu zostaly. It(em) Jednochodnik ieden mały za florenow 8 a drugi Zmudzinek za florenow 5 szaczowano.

Quam Fidelium relationem occasione praefati Inuentary exequutores et Tutores testamentary ydem qui supra in suae fidei testimonium actis praesentibus n(ost)ro permittente Officio inscribendum curauimus. Actum feria quarta ante Festum Nativitatis Domini Proxima Anno Eiusdem Millesimo Quingentesimo Octogesimo Secundo.

№ 23

1583р., квітня 16. – Розписка львівського купця італійця Томазо де Альберті, видана греку Антонію Катакалло з острова Хіосу про взятий борг

Зміст перекладу розписки

Я, Томазо де Альберті, підтверджую це своє власноручне визнання, що став винен і є власним боржником пану Антонію Катакаллі з Хіосу талаїв старих дві тисячі сімсот п'ятдесят. Ті то талаїри мені відраховано і дано з доброю приязню, які обіцяю віддати і заплатити на найближчий ярмарк львівський, який припадає на день 22 січня у році 1584. Писано у Львові дня 16 квітня року 1583.

Вище названий Томаз визнаю те і своєю власною рукою написав і той запис підписав.

Ф. 52, оп. 2, спр. 250. С. 842.

Tenor Interpretati Chyrographi

Ja Tomazy de Alberti tą swą recognicią reczną zeznamam zem zostal winien y iestem wlasnym dluznikiem Panu Antoniemu Catacoli z Chiu talerow starych dwa Tysiacza siedmseth y pięcdziesianth ktore to talery mnie są odliczono y dane sprzyaznią dobrą ktore obiecuię oddac y zaplacic na Jarmark blisko przyszly Lwowski ktory przypada dnia 22 Januarja w Roku 1584. Pisan we Lwowie dnia 16 Aprila Roku 1583. Wyszey mianowany Tomazy zeznamam na to y swą wlasną ręką napisałem y ten zapis podpisałem.

№ 24

1583 р., грудня 3. – Розписка, видана львівською міщанкою Агнешкою Якобусовою греку Андрію Дамілу з Константинополя

Зміст розписки

Я, Агнешка Якобусова, міщанка львівська, визнаю тією моєю розпискою, що я є маю певний борг в сумі 740 злотих славному пану Андрію Дамілові, грекові з Константинополя. Ту вище вказану суму повинна буду заплатити на найближчої Святої Агнешки, тобто на кінець львівського ярмарку в нинішньому році, не прикриваючись жодними фантами, ні товарами, ні жодними відмовами, лише готівковими грошима, тобто 740 злотих на час вище вказаний заплатити тому вище названому Андрію Гречину. А для кращої віри і певності перстнем своїм з печаткою своєю опечатую.

Діялося дня 3 грудня 1583 р(оку).

Ф. 52, оп. 2, спр. 249. С. 1529.

Tenor Chirographi

Ja Jagnieszka Jacobusowa mieszka Lwowska wyznawam tym moim Cyrographem, izem iest winna dlug pewny summę złotych 740. Slawnemu Panu Andrzejowi Damiłowi Greczynowi z Constantinopola, ktora summę wyzszej namieniona będę powinna zaplacic na blisko przyszla Swieta Agnieszkę, to iest na koniec Jarmarku Lwowskiego w roku ninieyszym nieszcycąc sie zadnymi fanty ani towary ani wymovkami zadnymi ieno gotowymi pieniadzmi iako złoty 740 na czas wyzszej namieniony zaplacic temu to wyzszej namienionemu Andrzejowi Grzczynowi. A dla lepszej wiary y pewności zygnetem swym pięczętuię.

Act(um) die 3 Decembris Anno 1583.

№ 25

1585 р., травня 10. - Розписка львівського міщанина Георгія Шпонера, видана греку Прокопу Сиропуло з Кандії

Зміст розписки

Я, Юрій Шпонер, міщанин львівський, визнаю тією моєю розпискою, що я винен боргу справедливого і правдивого пану Прокопові Сиропуло з Кандії за чотири куфи мальвазії по дев'яносто вісім злотих польських. Ті гроші зобов'язуюсь заплатити за два рази, тобто за дві куфи сто дев'яносто шість злотих за три неділі після святого Петра Апостола в цьому нинішньому році, а за інші дві сто дев'яносто шість злотих за тиждень після Пани Марії Зеленої готівковими грошима, без труднощів і зволікань пану Прокопові Сиропуло, або хто б ту мою розписку мав. А для більшої певності печатку свою притиснув. Дано у Львові 1585 р. 10 травня.

Той, хто вище, рука власна.

1585 р. 7 травня дав на ту розписку пану Прокопові через Стефана, його слугу двадцять злотих.

Ф. 52, оп. 2, спр. 247. С. 738.

Tenor Chyrogaphi

Ja Jurrek Schponer Mieszczanin Lwowsky wyznawam tym moim Chyrogaphem, izem winien dlugu sprawiedliwego y prawdziwego Pany Procopowi Siropulo s Candiei za cztery kuphy Malmazyeyu po dziewieidziesiánt y po osmi złotych Polskich. Ktore to pieniędze obiecę mu zaplacic na dwa czasy to iest za dwie kuphie sto dziewiecdziesiánt y szesc złotych we trzy niedziele po Swientym Pietrze Apostole w tym niniejszym roku a za drugie dwie sto dziewiecdziesiánt y szesc złotych w tydzien po Pannie Maryey Zielney, gotowemi pieniędzmi, okrom trudnoscí y odwloki Panu Prokopowi Syropulo, albo kthoby ten moy Cyrograph miał. A dla lepszey pewnoscí pieczenc swą przyciskam. Dan we Lwowie Anno 1585. die 10 May.

Idem qui supra manu propria Anno 1585 die 7 May, dalem na ten Cyrograph Panu Procopowi przez Stephana slugę iego dwadziescia złotych.

№ 26

1586 р., березня 5. – Угода грецького купця з Хіосу Мануїла Арфаніса, фактора Нікорозія Доместіко з львівським купцем Станіславом Шольцом про розрахунок з боргом

Зміст угоди

Я, Мануїло Арфані, фактор пана Нікорозія Невріді Доместіка, визнаю тим листом, моєю власною рукою підписаним, що я вчинив таку домовленість з паном Станцлем Шольцем, міщанином львівським, про розписку, яка є при мені, на Христофора Шольца, брата того пана Станця, на суму тисячу талярів. На ту суму, 1000 талярів, Христофор заплатив двома фасама ножів, які коштували 363 злотих 15 грошів. Решту суми, яка залишається згідно тієї розписки, Христофор Шольц залишається винен пану Нікорозію Невріді, для чого та розписка і служить. А я, як фактор пана Нікорозія, уклав ту угоду, що за решту тої суми, яку згідно з тією розпискою залишився винен той Христофор пану Нікорозію, повинен дати мені пан Станцель Шольц п'ятсот злотих по 30 грошів і то

товаром, як лунськими, гданськими штуками сукна, (кожна) штука по 40 злотих. Ножі рахувати тисячу по 42 злотих, або коси сто по 20 злотих. А що я, Мануйло, вказану розписку того Христофора Шольца на той час маю в Кам'янці, то обіцяю того листа, ту розписку віддати пану Станіславу Шольцу у Львові за чотири тижні. А якщо б я йому того контракту не дотримав і розписки не дав, тоді йому повинен буду заплатити за то 300 злотих відразу, коли мені тим листом моїм нагадає, а пан Станцель мені також має заплатити ті 500 злотих, коли йому віддам розписку Христофора, також під закладом 300 злотих. Що ми обидва власними руками підписали, і печатки наші тут приклали і кожен з нас має таку угоду.

Дано у Львові п'ятого дня березня 1586 р.

Ф. 52, оп. 2, спр. 247. С. 983.

Tenor Intercisae

Ja Manuilo Arphani Factor Pana Nikorezego Newridi Domestika, zeznawam tym listem moią własną ręką podpisanym, zem uczyniel takie postanowienie s Panem Stanclem Scholcem Mieszczaninem Lwowskim, a to strony Cyrographu ktory przy mnie iest, na Chrzystopha Scholca brata tego P(ana) Stanclawa summę tysiąnc talerow. Na którą to summę tal(arrow) 1000 Chrzystoph zaplaciel dwie fasie nozy ktore czynily 363 złotych 15 gr(oszi) ze ieszcze zostaie restę ten Chrzystow na tym Cyrographie kthorą to summę resty ten Chrzystow Scholcz winien Panu Nikorozemu Newrydy. Na kthorego takowy Cyrograph sluzy. A tak ia iako factor P(ana) Nikorezego uczynilem tę ugodeę ze za tę restę tey summy co na tym Cyrographie zostal winien ten Chrzystoph Panu Nikorozemu, tedy ma mi dac P(an) Stancel Scholcz piecseth złotych po 30 gr(oszi) a to towarem jako Lunskimi, Gdanskimi postaw po 40 złotych. Noze rachowac tysiąnc po 42 złotych albo kossy sto po 20 złotych aze ia Manuilo takowy Cyrograph tego Chrzystopha Scholcza na ten czas mam w Kamięncu, tedy obiecuję od daty tego listu takowy Cyrograph oddac P(anu) Stanislawowi Scholczowi we Lwowie za cztery niedzieli. A iesli iemu bym takowy contract nietrzyamal y Cyrograph niedal, tedy iemu bendę powinien zaplacic za to 300 złotych zaraz, gdy mie tym listem moim upomni, a P(an) Stancel mnie tesz ma zaplacic te 500 złotych gdy iemu Cyrograph Chrzystophow oddam takze pod zakladem 300 złotych. Na coch my sie obadwa własnymi rękami podpisali, y pieczeci nasze tu przylozeli y kazdy z nas ma takąą intercize. Dano we Lwowie piątego dnia Marca Anno 158Sexto.

№ 27

1586 р., березня 17. – Скарга грецького купця Яна Піскопопуло на львівських міщан Матіса Ротендорфа та його дружину Дороту

Зміст розслідування (скарги)

Прийшовши до в'їтівського уряду, Ян Піскопопуло з Кандії скаржився через свого представника славетного Сімона, міщанина львівського, на славетного Матіса Ротендорфа і на пані Дороту, його дружину, за певний борг, який вони винні, тобто злотих польських двісті п'ятдесят, які не розрахувавшись (згідно з рішенням) Львівського суду, від'їхали. Тоді той Ян Піскопопуло з Кандії, догнавши їх в Замостю, з допомогою уряду арештував в заїзді всі його речі до того часу, поки б вони повністю не розрахувались з своїм кредитором. І доводячи ту свою скаргу, показував виписку з книг в'їтівських міських львівських з печаткою, видану 24 лютого 1586 р(оку). У відповідь славний пан Матіс

Ротендорф з Доротою, своєю жінкою, отримавши рішення по відповіді на пропозицію позивача так відповіли: Що нам, як людям чесним, боргу, зокрема який ми винні вище вказаному позивачу, заперечувати не годиться, а знаємо, що ми винні злотих двісті польських тридцять чотири. Ту суму, будучи тут гостями, платити не маємо чим, до того ж і поручителів мати не можемо. Отже просимо, щоб нас можна було відіслати до того міста, де постійно проживаємо, тобто до Львова, щоб там, доставши гроші, ми з ними розраховались і заплатили, що даєм на розсуд вашої милості чи будь-якого права. Проти цього позивач так відповідає, відмовляючи. Оскільки визнають той борг, який є винні, то просить позивач аби йому був той борг заплачений. А що говорить сторона (позивача), щоб вислати до Львова, то жодним чином бути не може, тому що не ідеться та справа між рівними, лише тільки між ворожими. Тому просить позивач, щоб тут вчинив виплату і нарешті поставив присягу, що ми віддаємо все на розсуд вашої милості. Суд, розглянувши суперечку з обидвох сторін, декретом своїм наказав: оскільки позвані признаються до того боргу, який є винні, присуджено, аби був (борг)гостинним правом за три дні заплачений. Після декрету позивач вимагав поруки. Позвані сказали, що ми поруки мати не можемо, але йому, як кредитору, самі даємо зобов'язання, поки йому повністю не заплатимо, що урядовим декретом ухвалено. На що обидві сторони погодились. Позивач запитував, чи не повинні повернути витрати. Суд відповів, що повинні. Питав, як швидко. До заходу сонця. Суд, зважаючи на того самого в'язня, якого видано своєму кредиторові, вимагав дати йому поруку, щоб не вчинив йому жодного зволікання. А що поруки не могли мати, то в цьому той Ян Піскопопуло підписується, що їх має так ховати, що жодної кривди мати не будуть, але згідно з писаним правом має свій борг стягувати у них.

Витяг з протоколу в'їтівського суду Замостя.

Ф. 52, оп. 2, спр. 247. С. 573–574.

Tenor Processus

Przyszedszy do Urzędu Woythowskiego Jan Piskopopulo z Candiey, zalował sie przez plenipotenta swego Slawethnego Simona Mieszczanina Lwowskiego na Slawethnego Matysa Rotendorpha y na Panią Dorotheę Malzonkę iego, o dług pewny kthory są winni to iest złotych Polskich dwiescie y piecdziesiąth, kthory nierozprawiwszy sie v Urzędzu Lwowsskiego, z tym długiem ziachali, gdysz fuga facit. Jakosz ten Jan Piskopopulo z Candiey pogoniwszy ie w Zamosciu, urzendentnie rzeczy iego wszystkie w gospodzie zaarestował, dotąd aszby sie statecznie z Creditorem swym rosprawieli, y dowodząc tey swey zaloby pokazował minutę z xiąg Woythowskich, Mieischkich Lwowskich z pieczencią de data feria quinta post festum Sancti Mathiae Apostoli Anno Domini 158sexto. In contrarium slawny Pan Matys Rotendorf y z Dorotą Malzonką swą za otrzymaniem dilathey super Respondendum na propositią Actorową tak odpowiedzieli. Ze nam iako ludziom ucciwym dlugu zwlaszcza kthorysmy winni Actorom wyzszej mianowanym przec sie niegodzi, a z namy sie zes ony winni złotych dwiescie polskich trzydziesci y cztery, kthorą summę bendąc tu gosciami, placic nie mamy czym, do tego tesz y rękoiemstwa miec niemozemy. A tak prosimy abysmy mogli byc remittowani do tego miasta gdzie osiadlosc mamy, to iest do Lwowa. Tam dostawszy pieniędzy, abychmy sie onym uiscili y zaplacieli, co puszczamy na rozsadek w(aszei) m(ilosci) vel quid sit Juris Contra Actor replicando tak odpowiada. Poniewasz sie znaią do takiego dlugu, kthory są winni tedy prosi Actor aby mu bel takowy dług zaplacony. A co powiada strony remisseri do Lwowa, tedy go to zadną miarą dosc niemoze. A to dla tey przyczyny, iz nie idzie ta sprawa inter pares, iedno telko inter hospites.

Thedy prosi Actor aby tu zapłatę uczynil. Et de resto ideiuessoriam postawil. Co my wszystko przypuszczamy na rozsądek w(aszei) m(ilosci).

Sąd przypatrzwszy sie z obu stron allegacjom, decretem swym nakazal. Poniewasz iz sie znią pozwani do tego dlugu kthory są winni skazal, aby bel goscinnym prawe m do dnia trzeciego zaplacony. Actor po nim zandal poręki. Pozwani powiedzieli, iz my poręki miec niemozemy, ale mu sie sami iako Creditorowi daiemy winni, dotąd poki mu sie stanie od nas zaplata zupełna, co przez dekretu urzadowy otrzymal. Na co obiedwie stronie pozwolily. Actor pytal iesliby powinien naklady wrocic. Urząd skazal ze powinni. Pytam iako rychlo do slonca zachodu. Urząd warując tego istego więznia kthorzy są wydani Creditorowi swemu skazal mu porękę stawic aby im dreczenia zadnego nieczynil. A iz poręki niemożli miec., tedy sie im ten Jan Piskopopulo zapisuie. Iz ie tak ma chowac ze zadney krzywdy miec niebędą ale wedlug prawa pisanego ma dlugu swego dochodzic u nich.

Extract ex Protocollo Aduocati Ciuitat(is) Zamoscen(sis).

№ 28

1586 р., квітня 28. – Лист канцлера і коронного гетьмана Яна Замойського до міських органів влади м. Львова з проханням не перешкоджати в торгівлі греку Прокопу Сиропуло з Кандії, який є міщанином і купцем Замостя

Зміст листа

Ян Замойський, канцлер і гетьман коронний. Повідомляю тим моїм писанням, що славний пан Прокоп Сиропуло з Кандії є міщанином і купцем моїм Замостьським. Маючи деякі свої товари, він звик посилати їх в різні місця по Короні Польській. Тому прошу, щоб ваші м(илості), знаючи його за мого слугу і підданого, зволили виявити до нього доброзичливість і всяке сприяння на кожному місці. А якщо би теж десь звернувся про раду і допомогу в своїх труднощах, особливо стягаючи свої борги від своїх кредиторів, прошу, щоб ви, в(аші) м(илості), до нього і до його справи були більш ласкаві. Також товари його без всякого мита і оплат згідно з правами і свободами, наданих моєму містечку від короля його величності, щоб в(аші) м(илості) з доброзичливості своєї до мене добровільно на кожному місці пропускати зволили. А я теж хочу в(ашим) м(илостям) будь-яким приятельським чином бути зобов'язаним слугувати і виконувати. З тим ласції приязні в(аших) м(илостей) негайно доручаюся. Дано з Замостя 28 квітня Року Божого 1586.

Ян Замойський.

Ф. 52, оп. 2, спр. 248. С. 91.

Tenor literarum

Jan Zamoysky Canclerz y Hethman Coronny Oznaymuię tym pisaniem moim isz sławny Pan Prokop Syropulo z Candyey iest Mieszczaninem y Kupcem moim Zamoyskim, kthory maiąc thowary swe niekthore, zwykl ie na rozne miejsca po Coronie Polskiey posylac. Proszę thedy zebyscie go w(aszi) m(ilosci) za slugę y poddanego mego zniąnc onemu chęc y zyczliwosc wszelaką na kazdym mieyscu pokazowac raczeli. A iesli by sie tesz gdzie uciekl o radę y pomoc w trudnosciach swoich, a zwlascza wyciagaiąc dlugi swoye od Creditorow swych proszę zebyscie w(asza) m(ilosc) nan y na sprawy yego laskawi byc raczeli, takze thowary y yego bez

wszelakiego cla, myta, wedlug Praw y wolnoscі Miasteczku memu od Krola Je(go) M(osci) nadanych zebyscie w(asza) m(ilosc) z zyczliwosci swey ku mnie dobrowolnie na kozdym mieyscu przepuszczac raczeli. A ya tesz tho w(aszei) m(ilosci) kazdym sposobem przyiacielskim zaslugowac y zadzialywac winien byc chcę. Stym sie lasce y przyiazni w(aszych) m(ilosci) pilnie zalecam.

Dat(um) z Zamoscia die 28 Mensis Aprilis Anno D(omi)ni 1586.

Jan Zamoysky.

№ 29

1586., червня 23. – Скарга грецького купця з Кандії Прокопа Сиропуло на львівську міщанку Дороту, яка винна йому гроші за взяте вино

Зміст скарги

Що ясно учтива пані Дорота вдова славного небіжчика пана Георгія Шпонера лавника і міщанина львівського тому Прокопові Сиропуло гречинові з Кандії і підданому Його Милості пана канцлера і гетьмана коронного з Замостя, залишилась винна істого і правдивого боргу. За дві куфи мальвазії суму грошей злотих сто шістдесят польських. За ту мальвазію вказану суму обіцяла сама заплатити тому Прокопові після продажі тієї мальвазії. Її теж сама пані Дорота і ніхто інший торгом від нього взяла перед самою смертю небіжчика свого чоловіка пана Георгія, коли тому небіжчику він не хотів довірити тих двох куф, оскільки йому був за чотири куфи згідно даної на себе розписки не розрахувався. Про той борг недавно між померлим Георгієм Шпонером і правом вашої милості була судова справа. Після смерті небіжчика постійно аж до цього часу пані Дороті нагадував, що вона завжди тому Прокопові обіцяла заплатити.

Він вірив слову як пані шанованій і більше того, якби їй потрібна була мальвазія, після оплати цієї, обіцяв вірити. Про що просить Прокоп, якщо пані Дорота згідна з тією домовленістю і обіцяє заплатити, аби була правом примушена розрахуватися, а якщо ні, тоді він готовий чинити, як годиться за законом, що на розсуд вашої милості залишаю.

Ф. 52, оп. 2, спр. 247. С. 763.

Tenor Insinuationis

Isz zacnie Ucciwa Pani Dorotha pozostala malzonka zacnie slawnego Niebosczyka Pana Jerzego Schponera lawnika y Mieszczanina Lwowskiego, temu Prokopowi Syropulo Greczynowi s Candiey a Poddanemu Je(go) m(ilosci) P(ana) Kanclerza y Hethmana Koronnego z Zamoscia, zostala winna istego y prawdziwego dlugu. Za dwie kuphie Małmazyey summą pieniężną złotych sto y szescdziesiąt Polskich, za którą Małmazią summę przereczoną obiecala sama zaplacic skoro wyszynkowawszy tę Małmazią temu Prokopowi, którą tesz sama Pani Dorotha a niekto iny targiem od niego wzięła przed samą śmiercią Niebosczyka Pana Jerzego Malzonka swego gdysz on Nieboszczykowi P(anu) Jerzemu niechcial wierzyc tych dwu kuph, ize mu bel za cztery kuphy wedla Cyrographu na sie danego dosyc nie uczyniel, o kthory dlug czasu niedawnego, iuxta Chyrographaria(m) obligation(em) cum tutoribus successoru(m) olim Georgy Schponer u prawa w(aszei) m(ilosci) controuersia bela, iakosz gdy y po smierci Nieboszykowej zawsze sie az do tego czasu P(anie) Dorocie upominal, za kthorym upominaniem zawsze temu Procopowi obicowala zaplate, co on iako Paniey zacney slowu wierzal, y iesc ze więncey gdzieby potrzebowała małmazyey tę zaplaciwszy obiecal wierzyc, o co prosi ten Prokop iesli ze

sie zna P(anie) Dorota Schponerowa do thego contractu y obiecania zapłaty, aby bela s prawa przymuszona absolutu(m), quod si vero non, tedy on gothowich reprobare id quod Juria erit, co na sententią w(aszei) m(ilosci) przypucza.

№ 30

1587 р., квітня 30. – Зобов'язання турецького купця Моше де Моше Коген про взятий борг у грека Антоніо Катакалло

Зміст розписки

В ім'я Боже, останнього дня квітня року 1587, за старим календарем у Львові. Визнаю я, Моше де Моше Коген, що я винен чистого боргу пану Антонію Катакалло злотих дві тисячі шістсот сорок по тридцять грошів польських кожен злотий, які обіцяю заплатити без жодних відмов до кінця найближчого місяця серпня згідно зі старим календарем. Ті гроші мені позичив для сплати векселя і витрат, які виникли за мальвазію, яку мені сюди до Львова привезено. А так для нього самого, того пана Антонія, передаю йому всі мальвазії, які знаходяться в моєму розпорядженні в пивниці у пана Костянтина і в тій, що під паном Фабіаном, і в тій, що під паном Яном Злотником, якої є 62 куфи, додаючи одну повну куфу оливок і півкуфи лимонії. А пан Антоній повинен мати по одному ключу від кожної пивниці, а другий ключ повинен бути в моїх руках, щоб мені таким способом вільно буде продавати, коли трапляться купці, тобто ті гроші, які б торгував, повинні бути віддані до рук вказаного пана Антонія в рахунок його боргу, щоб справедливо виконати домовленість між нами. А що це є правда, я написав цю нинішню розписку і підписав її власною рукою і опечатав моєю печаткою. Дата, як вказано вище.

Я, Моше Мошейов Коган підтверджую вище дослівний зміст.

Ф. 52, оп. 2, спр. 247. С. 1223.

Tenor Chyrogaphorum

W imie Panskie dnia ostathniego kwiethnia, Roku 1587 wedla stare(go) kalendarza we Lwowie.

Wyznam ia Mosze de Mosze Kohen zem iest prawdziwe(go) dlugu winien Panu Anthoniemu Catacallo złotych dwa tysięca szescseth y czterdziesci po trzydziesci groszy polskie kazdy złoty kthore obiecuię zaplacic bez zadney wymowki na koniec miesianca Sierpnia bliskoprzyszlego wedle starego kalendarza a tych pieniędzy mnie pozyczcel zaplacic exelbrify, y naklady kthore bely powinne malmazye, kthore mi tu do Lwowa przywieziono. A tak dla iego istoty thego tho Pana Anthoniego obliguię mu wszythkie malmazye kthore sie nayduią w mocy moiey w piwnicy u Pana Constanthego y w they pod Panem Fabianem, y w they co pod Panem Janem Zlothnikiem, kthorych iesth kuph 62 in circa pelnę dokladaiaęc iednę kuphę oliwek y pulkuphy limoniey. A Pan Anthoni ma miec po iednym kluczu od kazdey piwnicy a drugi klucz ma byc w rękach moich, tym sposobem ze mi bendzie wolno przedawac gdy sie traphią kupcy, to iest ize te pieniędze (kthoreby sie targowaly) maią byc oddane do rąk przerzeconego Pana Anthoniego ad ratio(ne)m iego dlugu, aby sie dosyc stalo sprawiedliwie postanowieniu między nami. A ize to tak iest prawda napisalem ten teraznieyszy Cyrograph, y podpisalem go własną reką y zapieczętowalem moią pieczęcią. Data ut supra.

Ja Mosze Moszeiow Kohen affirmo ut supr(a).

№ 31

1587 р., червня 3. – Обвинувачення турецького купця з Константинополя Мордохая Когена своєму брату Моше Когену, з яким вели спільну торгівлю, у якій Моше допустив витрати

Зміст обвинувачення

Що той позваний Моше, будучи тривалий час фактором вищезгаданого позивача, з товарами відісланими до нього як до фактора і відданими йому до його власних рук, як в першу чергу з мальвазії 52 куфи і з лимонії куф 5 через певних нижче названих осіб, з Константинополя до Львова через Ісаака Пінта йому відісланих і відданих;

Також через Геделлі Йозефа 30 куф мальвазії, соку лімонового одна куфа. Через Самуела Салона 28 куф мальвазії. Через Міхаела Пагуді 44 куфи мальвазії;

Також оливок 1 куфу, лимонії півкуфи. Стане сума куф 162. З них, не знаю чому, той позваний Мошей як фактор не хоче мені ані розрахунку достатнього і пристойного видати, ані повернути мені гроші з проданих вказаних мальвазій, і тих віддати, які ще має тут у підвалах Львова. І позивач на підтвердження свого обвинувачення вперше подає реєстр, у якому міститься кількість куф, а саме 162, які позивач просить читати і записати.

Зміст реєстру

Реєстр куф, посланих від Мардохая.

Реєстр куф, посланих від мене, Мордохая Когена до рук Мошея Когена, мого фактора.

У першу чергу.

Через Ісаака Пінта Хахам мальвазії 52 куфи, лимонії 5 S куфи.

Через Йозефа Геделлі мальвазії 30 куф, соку лимонного 1 куфа.

Через Самуела Салона мальвазії 28 куф.

Через Міхаела Пагуді мальвазії 44 куфи і лимонії півкуфи.

Сума складає 162 куфи.

Також дає позивач випис з митничого львівського реєстру, виданого 9 червня року 1586.

Зміст поданого випису

Я, Андрій, попередній писар львівської митної комори чиню відомим тому, кому потрібно бачити, що на бажання Мордохая Когена, купця константинопольського, видали виписку з реєстру митничого львівського, подану нижче у такий спосіб від слова до слова. У першу чергу 10 листопада року 1586 пан Міхаель Пагуді заповідав 45 куф мальвазії, Хахам 49 куф, також лимонії 5 куф.

Самуель Салон 28 куф мальвазії. Мошей Коген до Замостя вивіз 30 куф. А для кращої віри митничу печать притиснув і рукою своєю підписав.

Дано у Львові дня 9 червня 1587.

Андрій писар його милості.

Також подає позивач реєстр, писаний рукою власною того Мошея італійською, а на польську перекладений присяжним перекладачем і відданий власними руками славетним Дзюрдзі Мелакріносу, Антонію Геракарі, Абрааму Кастелу і Йозефу Геделлі як третейським суддям між обидвома сторонами.

Зміст реєстру

Мальвазії, які мені прийшли з Константинополя, пішли за борги братні на злотих 3419 згідно з розписками. Також у Львові заплатили від 48 куф як фуру і те, що спожили, які Пінта привіз, згідно рахунку Пінтового злотих 821.

Також заплатили від 30 куф мальвазії фури і стравного згідно з підрахунками Йозефа до Глинян, ті відіслав до Замостя злотих 138//5.

Також від акче, яких було 2650, відісланих до Ясс через Ніколу Данаксі, які взяв Самуел Салон, тобто на фуру і на харчі до Львова від 23 куф, які мені привіз, стане злотих 424. Міхаєлові від 42 куф заплатили 431 злотих. Від півкуфи лимонії і від куфи оливок злотих 17/ /2. Від іпсиму, що я купив у Абраама Мізраха, злотих 95. Лихву пані Домні Янкуловій від злотих 600 заплатили злотих 50. Лихву від злотих 300, які взяв від пані Савиної на 10 місяців, заплатили злотих 45. Лихву від злотих 2267 Антонію Катакалло за 9 місяців аж від кінця серпня злотих 377//9.

Лихви заплатили пану Бернардові...злотих 76.

Лихви від злотих 1000, які я взяв на оплату пану Константину... злотих 40.

Також лихви дрібної... злотих 22.

Мостове і на ратушу вантажникам і на інші дрібні потреби від куф 114...злотих 121/ /21.

Сума тих видатків становить злотих 6077//7.

У Замості.

Фура від 44 куф до Замостя аж до опускання до підвалу... злотих 167//26.

Також фура з Замостя до Любліна від 8 куф коштувала злотих 26//16.

Також страва після опускання до підвалу вантажникам на витягання 51 куфи і за замки до підвалів... злотих 46//18.

Також від аренди підвалів як у Львові, в Любліні, так і в Замості на рік злотих 128.

Також метельникам від 51 куфи...злотих 55.

Також кур'єрам...злотих 19//10.

Також фурманам на різні потреби для товарів пожитків дали...злотих 41//5.

Також слугам, які їздили назустріч мальвазіям до Кам'янця і до Теробовлі злотих...22//10.

Також слугам, які з Константинополя приїхали з мальвазіями дали ...злотих 48.

Також слугам на один рік за переклад і для дозору мальвазії дали мита...злотих 50.

Також слугі пана Канцлера, що мальвазію віз з Кам'янця три рази...злотих 118.

Також на подарунки видали...злотих 100.

Також харчі за мене і за слуг на цілий рік вийшли і коштували...злотих 120.

На монеті мав шкоди...злотих 40. Сума становить...злотих 7060//4.

Продали в Замості куф 24 S. Згідно рахунку, який маю в Замості за...злотих 2117.

Продали також гарнцями мальвазії і лимонного соку в Замості за ...злотих 60.

Також у Львові продали 17 куф за ...злотих 1556.

Також пан Берnard продав 10 куф за...злотих 845.

Також від Ісаака Пінти взяли за три куфи, які було взято в Скалі...злотих 140.

Також фурмани волоські розбили куфу, за неї взяли лише злотих 20.

Сума того злотих 4746. А так видали більше ...злотих 3624//9.

А так всього перше стане...злотих 7060//4.

А так мені залишається брат винен до рахунку другого...злотих 258//26.

Що Ісаак Пінто взяв, стане ...злотих 162//9.

Від моєї факторії прийшло мені...злотих 600. Мито коштувало...злотих 289.

Сума сумарум становить 8370//9.

Отже для підтвердження цієї скарги подає до правових актів вашої милості компромісс від 26 травня року 1587, перекладений з італійської на польську.

Зміст акту компроміссу

В ім'я Господнє року 1587 у Львові дня 26 травня. Коли почули про розбіжності між Мойшем де Моше Коген і його братом Мордохасем Коген, що уникає права, звернулися до третейського суду. І той Мойжеш прикликав на свою сторону пана Георгія Мелакріна і невірного єврея Йожефа Геделлі. А той Мордохай запросив на свою сторону пана Антонія Геракарі і невірного єврея Абраама Кастеллі, подаючи це все на їх розсуд, щоб вони вирішили, прослухавши кожного. А коли б не були згодні, обирають обидві сторони третього для цієї справи, його милість пана Константина Корнякта. А той Мойше і Мордохай обіцяють дотримати і міцно тримати, як ці арбітри спільно і з тим третім скажуть, приймуть за справу малу і вдячну, якби було прийняте рішення на трибуналі королівським з всією великою радою, припускаючи невинність кожної сторони, яка б калялась, не відступаючи другій стороні п'ятсот злотих без всякої відмови. А той компроміс має тривати п'ятнадцять днів, почавши від дня десятого. А той Мордохай Коген, бажаючи після поруки того Мойше Когена, аби то затримав, що ці арбітри на той час скажуть, тоді ці арбітри мають то вирішити, якщо буде винен дати поруку і те, що накажуть, має бути сторонами дотримане. А для певності тієї справи, так як вище сказано підписались тут нижче обидві сторони з нижче названими свідками.

Я, Моше де Моше Коген, тверджу, як вище.

І то ще розуміє, що ці вище згадані арбітри мають переглянути всі їх розбіжності, як відносно мальвазії, так і відносно того іншого, що мають між собою, як теж відносно рахунку, так теж і відносно чогось іншого.

Я, Моше Коген вище названий, підтверджую вище дослівний зміст.

Я, Мордохай Коген вище названий стверджую як вище.

Я, Ян Лукашович перекладач львівський, рукою власною, є свідком того, як вище сказано.

Я, Міхаеліс Серво, прошений свідок, рукою власною підписався.

Перекладено з італійської на польську мною, Яном Лукашевичем присяглим перекладачем львівським. У тому маніфесті констатується, що той позваний, будши фактором у позивача за розрахунком, подав рішення тих згаданих арбітрів як відкрите для акту, і рішення панів арбітрів взяті до актів, а дано у Львові дня 17 травня року 1587 між тим то позваним і між позивачем.

Зміст рішення арбітрів

Копія нижче описаного рішення вчиненого арбітрами.

Хвала Богу 1587 у Львові дня 17 місяця травня згідно з старим календарем. Судді й арбітри, розглянувши довіреність від Дон Давида Пассіс, вчинену та подану Мордохасю Когену, визнають її власною і правдивою Давида Пассіса. Тоді, заслухавши обидві сторони, вирішили ми так, що Мошей Коген повинен буде дати справедливий рахунок Мордохасві про товариство і спільництво, яке має Мордохай з Давидом Пассіс, про що (йому) як Давидовому товаришу повинен підрахунки вчинити і віддати.

Я, Антоні Геракарі, арбітр, підтверджую дослівний зміст вище сказаного.

Я, Абраам Кастел, арбітр, підтверджую дослівний зміст вище сказаного.

Я, Дзюрдзі Мелахрінос, підтверджую дослівний зміст вище сказаного.

Я, Йозеф Геделлі, підтверджую дослівний зміст вище сказаного. Того дня давав рахунок. З цих результатів ясно видно, що позваний, будучи фактором позивача, примушений надати рахунок на роздані і продані мальвазії, як було рішення третейських суддів, на що є записана і усталена пеня у злотих 500, оскільки та мальвазія не чиєю іншою власністю, лише того позивача. про що ясно свідчать і листи того позваного, перекладені з італійської на польську присяглим перекладачем, які до права вашої милості подає, про що позваний знає.

Зміст першого листа

Я мав кілька листів ваших з Тамусу, які прийшли з каравана. Бачу я, хоч пишете коротко, однак зрозуміло. Але я більше заслужив і давно я знаю і знайомий з вашими справами і не годилось мені з вами правдиво справи мати. Але пізно, коли почав, мушу закінчити. Пан Давид мені писав, що дає вам чого вам потрібно, і лише б одного від нього хотіли і вам так говорив, щоб могли докупити до 600 куф. Він мені пише, що вам хоче дати гроші, які вам потрібні, а я бачу, що вас це мало турбує, але берете гроші по 60 від ста, а що багато мальвазії приходить поганого сорту і через поганих посланців, збуту немає у Львові. А мушкатели продає наш швагер по злотих 92 без моєї волі, а так чинить тому, що його притискає Геделлі за 300 злотих, які йому ще приходять. За решту однієї розписки, згідно з якою йому винні з ласки по 50 від ста за 4 місяці, і вчинив вам шкоди до 400 злотих, що йому пропустили мушкатели, і продав, що краще жидам по злотих 93//14. А ваше не знаю, як зможуть продати і не подбав поцікавитися, хто хотів, тому продав. А я, маючи перо в руках, знаю, що коштує і який інтерес іде, і бачу, що втрачаємо вартість. Що маю робити, то мій жаль, а оскільки не хочете, нехай згине все. Я на свій (розсуд) буду чинити те, що мені прийде, а Бог мені буде свідком. Я вам писав, аби мальвазія приходила від імені Давида Пассіса, бо знаю, що він, будучи купцем, достатній рахунок тримає. А ви посилаєте відступити мальвазії. Я не дбаю ні про що, бо маю надію на Бога. Коли буду мати сукно, в чім ходити, і шматок хліба, тоді ні про що не дбаю, всюди проживу, а на кінець поїду до Єрусалиму на проживання. Роби, що хочеш, але застерігаю вас, що від добрих початків усе залежить, А коли добрий початок, то і кінець добрий буде, а якщо хочеш мати дуже багато, не виходить на добре. Усіх їх мали приятелями, тепер усі вам є неприятели, для того договору, який маєте і раді були б вам наврочити, а коли кому там ласку вчиниш, раді би з вас все злупити і камінням на вас кидати, а коли б не мав опіки і ласки пана канцлера, який мене поважає не як купця, але як найпоряднішого (приймає) у своєму домі і перед усіма тоді дозволяє сидіти. А коли б не бачили по нас тої ласки, яку маємо, львів'яни живцем би нас поїли*. Тут продає білу мальвазію смердячу, яку привіз по 90 злотих на 3 місяці часу, а по 83 за готівкові, а відстої по 60 злотих і залишив брак. А у Львові ще краще продав по 80 злотих і менше. А я там шинкую, бо маю право. Його милість пан канцлер хоче, аби повіз до Варшави з 20 або 30 куф, щоб шинкувати і щоби всюди розсилати. А ви знаєте, скільки

* Йдеться про невігідне для купців львівське право складу.

коштувало Хаїму Когену мати таке право, а не міг того дістати. А я на то все не видам ста злотих, і в дорозі ніхто не насмілиться брати ваших мальвазій, або коли посилає пан канцлер свого слугу при мальвазіях, то і я даю йому по злотих 2 на тиждень. Ці пси наші лускають із заздрощів, коли бачать, що маємо таку ласку і пожиток перед собою. Вони багато говорять про мене злого, але то все на них присохне. І швагер мій у Львові, а треба було б іншої людини ретельнішої там у Львові, а коли б когось на своїм місці справного і вірного в Константинополі залишили, а сам сюди приїхали, тоді б свої речі добре стерегли. І різні товари, як от чамлоти, мухаїри, шовк, бавовну, які б придалися до Гданська, без мита все може перевезти. А його милість пан канцлер то робить, аби осадити своє нове місто**, що, як бачу, буде кращим за Львів, коли є посередині королівства і є в кращому положенні, і чотири милі до порту, (і шляху), який веде до Варшави і до Гданська. І місця на будівництво дому, і поля до того достатньо даром, а у Львові то дуже дорого. І хоче, аби тут осіли жиди і франки, а тих домашніх не хоче. А міщани мають привілеї, які хочуть від пана, і є він таким добрим чоловіком, що і каміння горнеться до нього, а що вже люди. І мені показує ту ласку, і дав мені місце на зведення одного будинку, який мені буде коштувати до 400 злотих і може стати дуже чудним. А якщо продам добре мальвазію, тоді його певно збудую, коли мені самому треба буде осісти добре, а якщо ні, тоді можна продати з прибутком. Бо багато людей сюди завжди приходять. Про мальвазію, яку мені послали, ще не маю відомості. Тепер послав слугу його милості пана канцлера до Кам'янця чекати і маю інструкцію до панів Струсів і до пана Претвіча, аби прийняв дві куфи мальвазії. Той лист посилаю на щастя, а якщо пишу до вас, як батько до сина, нагадуючи вам чинити так, і жаль мені що недобре справи ідуть, що від 60 або 7000 аспр заплачено до 4000 аспр інтересу і не заробите то на товари. А якщо ж ви не можете побачити, я буду робити те, що буде потрібно, і не захочу далі старатись ні про що інше, лише аби продати мальвазію, а там самі чинить, як завгодно, як ваші справи ідуть.

Або коли вже то не купець, який на кожний місяць не робить рахуби біля себе. Не хотів би, аби на кінець мали з вас люди сміятись відносно мого вміння, коли я купецтво добре розумію. Мальвазії, які посилаєш, відберу і буду старатись їх збути. І те, що посилаєте, аби заплатив, то заплачу і те, що збуду, то відішлю гроші і на кінець закрию очі і вуха. А пан Дон Давид, якщо не зробить того, що обіцяв, то не вчинить як добра людина, аби мене мав ошукати. Того тижня вам пошлю Яковика з коротким відписом на ваші листи, і про справи, і з умовами купецькими. А якщо б там були такі, хто хотів осісти в Замості, тоді будуть мати пляц на будівництво і великі всілякі свободи, які захочуть, не лише наші, але і кожна турецька людина. Також було б добре, щоб його намовили сюди приїхати на проживання. Нарешті вам скажу, той договір, який тримаю, не є секрет, що коштує багато, і інші купці привозять по кільканадцять куф і по 20 мальвазій і не зможете того переривати.

Зміст другого листа

У Львові від створення світу 5347. Широко вам писав з дому, багато мав труднощів з неправильним вашим посиланням ваших речей. Аби знали, були всі добрі мальвазії, щоб могли збувати і щоб заплатив розписки ваші, нічого іншого не знаю, що би вам мав писати. Лише, що мальвазія дуже пахне. Дві куфи іпсиму, які прислали, ледве можуть поправити 30 куф. Тому вас повідомляю, щоб з першою okazією послали 8 або 10 куф

**Йдеться про Замостя.

іпсиму, або коли сам жодної не доставите, а вам потрібно 4 або 5 куф а що залишиться, продасте з добрим пожитком. Даю вам знати, і то як- найшвидше, аби міг позбутися мальвазії і переслати вам гроші. Могли то зрозуміти, що мальвазії, які мені прислали, потребували того найшвидше вчинити. Я у Львові довго затримався, а його милість пан канцлер, бачачи, що до Замостя приїхали купці по мальвазію, наказав відкрити підвали і продав 6 куф мальвазії за готівкові гроші і писав до мене, аби приїхав по гроші і щоб сам прибув якнайшвидше, щоб і інші продати. І щоб я ще більше мальвазії привіз, ігноруючи тих, вивіз 12 куф і завтра сам туди їду. Залишив там підвал пану Бернатові і Релі Соломону Абенмайєру з однією ясною інструкцією і є там заборгованих біля 5000 злотих з вашої наказної інструкції. Учтивий Ісаак Пінто завдав мені великих труднощів, заявивши, ніби від мене обійняв цілу факторію іменем стрія свого, і сказав, що ми хочемо обидва привласнити собі речі. І мав з ним великий клопіт на його домагання. І через його претензії на міг дістати грошей, яких потребував. Нарешті доводимо листом, що він не мав жодної справи до того, а з тим всім залишилось при ньому 200 злотих, які взяв і не знав, що їх витратив на харчування. А крім того, ще наказали мені, аби йому дав 55 злотих на їжу. Боже нас врятуй від злої людини. Старався про те, як би відірвати від моєї сестри, і не міг того там довести. І Дон Давидові писав через Прокопа, аби в тій справі подивився. І просив, переконайтесь, коли треба, то силою, що та людина не є при вас. Бодай пропав Якуб Кастел і його пам'ятка. Йозеф Коген вже був прийняв ключі від підвалів, і коли було найкраще, тоді їх поручив, і то говорили, що так робив, віддаючи вам в тій факторії те, що мали до його рук дати, оскільки його в тому обманули. А так, сюди вступивши, залишили Абенмайору по злотому від кожної куфи на продаж. А пан Бернат нічого не хоче, а той Йост, який прийняв на себе всю працю і взяв на себе всі борги, то я йому за то дуже винен, що мені надався бути великим приятелем аж до кінця. І хочу, щоб його мали за приятеля, як годиться, і коли трапляться його справи, вважайте на них. А якби на весну приїхав Пассіс з мальвазіями з Кандії, то щоб пропустили, коли є його справи, прошу вас дуже, бо сильно зобов'язані тому Бернатові. Все рекомендую і не пишу багато, не маючи часу. Є сам у великих клопотах і вночі спати не можу. Обмірковую, як маю з людьми обійтись, одним поплатити, а інших запевнити зобов'язаннями і обіцянками; у мене немає часу і мушу їхати по мальвазії, які є у Замості. Якщо мені не пошлете людини дуже справної і вірної, щоб працювала згідно з моєю волею, не зможу справитись, бо маю великі труднощі, тому що недобру мальвазію послали і недобре оформили і завекселювали.

Ті згадані мальвазії, які позивачем були відіслані до Львова, через певних осіб віддані позваному. У першу чергу доводжу це заявою Міхаеля Пагуді, яка називається реверс, що той Пагуді віддав позваному 42 куфи мальвазії.

Зміст пам'ятного запису

Пани милі пани райці. Що в кораблі, в якому іде Анапліот до Кілії маю мальвазії куф 14 і оливок одну куфу і лимонії півкуфи. А в тім кораблі, в якому ти ідеш сюди, маю 33 моїх, навантажив також Геракарі своєї мальвазії. З тих три логади є твої, які вам обіцяв і взяв на витрати аспр двадцять дві тисячі шістсот, тобто аспр 22600. Ту мальвазію віддаси у Львові моєму брату. А якщо що видаси більше на витрати свої власні, то віддаси то згідно того запису, який маєш в твоїх руках, яким я винен на аспр позичених. Нічого іншого. Нехай пан Бог вас в щасті проводить.

Я, Мікіс Пагуді, визнаю, як вище і власною рукою підписався.

Також показує і другу заяву з італійської на польську перекладену або реверс Самуеля Салона за куф 38.

Зміст заяви Самуеля Салона. Пам'ятка, яку дав Самуелу Салону

На тому кораблі поїдеш здоровий, в якому є 38 куф вашої мальвазії. П'ять куф мальвазії віддати Йозефу Геделлі, його брату Мошей Когену маю віддати 28 куф мальвазії, мито має бути з тих мальвазій. На що теж взяв акче 1750 від Мікея, маю теж взяти акче 750 в місті Томарві. Стане всіх акче 2500. Тими грошима маю везти 5 куф, які маю віддати їх Геделлі, а брати маю віддати рахунок 5 аспр 16000, які взяв для мита і харчу 28 куф мальвазії. І здається мені, що більшої потреби не буде, бо маю лист до яського митника, що не буде брати мита від того товару, який буде мати, бо Мордохай в Константинополі сам то заплатить. То маю робити, привести в порядок куфи і після цього, якщо зможеш, знайди фурмана до Львова. Тоді ту мальвазію повинен буду в цілості відправити. А якщо не буде, тоді повинен постаратись якомога краще. Дав мені також запис на 2000 аспр до митника в Тульчі, маю теж запис від Мікея Пагуди на 750 акче. А ту пам'ятку для свідчення підписав

Самуел Салон.

Також подає теж до права вашої милості власну заяву того Мошея Когена, з італійської на польську перекладену.

Зміст заяви Мойші Когена

У Львові дня 28 листопада згідно нового (календаря). Визнаю я, Моше Мошейович Коген, що відібрав від пана Міхе Пагуді тридцять куф, тобто двадцять вісім мальвазій і дві куфи іпсиму, брата мого Мордохая Когена, які відібрав вище описаний пан Міхе в Кілії, як говорив зі слів брата мого, від пана Антонія Геракарі і від пана Миколая Каніола. За ті 30 куф відібрали від мене названі пан Антоній і пан Миколай старих талярів 384//24, що входить по 68 аспр у кожен таляр. Так як з собою мали постанову, вийде тоді в сумі аспр 30000, що за вказані 30 куф мальвазії був їм винен названий брат мій. Так як показала і розписка, від них мені віддана.

А для правди і свідчення написали рукою своєю власною і підписались у присутності нижче підписаних свідків.

Я, Моше Мошейович Коген, підтверджую вище поданий зміст. Перекладено з італійської мною, Яном Лукашовичем, перекладачем львівським.

Ян Лукашович. (*підпис*)

Я, Ян Лукашович, є свідком того, як вище описано, рукою власною.

Я, Занц Дарона, є свідком як і вище, рукою власною.

Я, Берnard Гамбіліс, є свідком того і рукою власною.

Я, Йозеф Коген, свідок як і вище, рукою власною.

Я, Саламон Абенмаєр, був при тому і є свідком, як і вище.

Так само показує власну пам'ятку того позваного, яку був залишив Берnardові Гамбілі, від'їжджаючи до Замостя, італійською мовою написану, закінчення з якої є перекладене?.

Зміст закінчення пам'ятки Мойше Когена

Якщо б трапилось у мою відсутність і приїхав би брат мій Мордохай Коген, і хотів би від вас ключі від підвалів, покажете йому ту мою пам'ятку боргів, яка тут є. А коли прийме вище написані борги, віддайте йому ключі. А інакше не робити. Або коли ті борги мають бути поплачені, з тих речей (або швидше мальвазії), оскільки ті борги вирости з векселів, до яких він наказав мені пристати і за них заплатити.

Коли віддасте пану Антонію Катакалло моє визнання на злотих 1388 грошей 21, візьмете спочатку від нього вексель мого брата на 1056 талярів, які треба заплатити пану Міхаелю Пагуді, його сестринцю, і нехай напише розписку іменем своїм, або брата мого, що після оплати, або швидше для оплати названого листа вчинять. Я про таку розписку на злотих 1388 грошей 21 нагадую, аби то сталось відразу ж після мого від'їзду. Копія з писання Мошка Коген.

Це є параграфи з пам'ятки, яку написав своєю власною рукою своєму поручителю пану Бернату Гамбілі, правдиво перекладені з італійської мною, Яном Лукашевичем, перекладачем міським.

Ян Лукашевич рукою власною

З тих заяв констатую, що ці вина мальвазія є не чіями іншими, лише цього позивача власними були і є. Як найвищий доказ цього, показую вашій милості свідчення, яке зроблено у Львові в суді 15 квітня року 1587. Також і друге свідчення, яке робилось в суді 1 серпня того ж року. Показує і доводить це процесом, той процес є теж описаний Свідками і судьями, дня суду 25 квітня року 158 сьомого.

А для підтвердження того всього дали сюди прикликати певних свідків для подання свідчень, тобто Антонія Геракарі, Георгія Мелакріноса, Йозефа Геделлі, Михаела Серво, пана Яна Лукашовича, тутешнього міщанина, Йозефа Когена, Абраама Кастеллі, яких, якщо позвав слуга правний, прошу про реляцію.

Ф. 52, оп. 2, спр. 247. С. 1173–1183.

Tenor Propositionis

Iz tento Moszey Citatus bendanc factorem y slugą praedicti Actoris z towarow z Constantinopola do Lwowa przez pewne osoby nizey opisane iemuz iako do factora odeslanych y iemu do rąk iego wlasnych oddanych, iako naprzod z malmazey kuph 52 y z limonией kuph 5 - przez Isaaka Pintha iemu odeslanych y oddanych.

It(em) przez Gedellę Jozepha kuph malmazey 30 Soku limonowe(go) kupha iedna. Przez Samuela Salona malmazey kuph 28. Przez Michele(go) Pagudy malmazey kuph 44. It(em) oliwek kuphę 1. Limonией pulkupy. Facit sum(m)a kupharu(m) 162. S tych nie wiedziec dla cze(go) ten to Moszey Citatus liczby mi dostateczney a przystoyney uti factor wydac niechce, a ni mi pieniędzy wrocic s przedanych przerzeczonych malmazey, y tych oddac kthore tu ieszcze w piwnicach we Lwowie ma. Et verificari Actor sua(e) propositioni(s) imprimis podae registru(m) suu(m), in quo continetur numerus kupharu(m) vid(e)lic(e)t 162 kthory legi et inseri Actor petit.

Tenor Regestri

Regestru(m) kuph poslanych od Mordochaia.

Regestr kuph poslanych ode mnie Mordochaia Kochena do rąk Moszeia Kochena factora me(go). Naprzod.

Przez Isaaka Pintha Chacham malmaz(ey) kuph 52 limonией kuph 5—.

Przez Jozepha Gedellę malmazyi kuph 30, soku limoniowe(go) kupha 1.

Przez Samuela Salon mal(mazyi) kup(h) 28.

Przez Michele(go) Pagudy mal(mazyi) kup(h) 44, oliwek kuphę y limonией pulkupy.

Sum(m)a uczyni kuph 162.

Item exhibit Actor Auszug z Regestru mythnicze(go) Lwowskie(go) de data 9. Juny Anno 1586.

Tenor Scripti dicti Auszug

Ja Andrzej Pisarz przedni Celny komory Lwowskiej czynię wiadomosc temu ko(mu) wiedziec nalezy ze na ządanie Mordochaya Kochena kupca Constantinopolskie(go) wydałem Auszug z Regestru Mythniczego Lwowskie(go) od słowa do słowa tym sposobem nizy opisanym. Naprzod die 10 Novembr(is) An (n)o 1586 P(an) Michael Pagudy opowiedzial kuph malmaz(yi) 45. Chacham kuph 49. It(em) kuph limonией 5.

Samuel Salon kuph malmazyi 28.

Moszey Kochen do Zamoscia wywiozł kuph 30.

A dla lepszy wiary pieczęć Mythniczą przycisnąłem y ręką sie swą podpisał.

Dat(um) Leopoli d(ie) 9. Juny Anno 1587.

Jendrzey Pisarz Je(go) M(ilos)ci.

It(em) Podaie takze Actor Regestr thego tho Moszeia ręką własną po Włosku pisany a na Polskie przez thlumacza przysięgle(go) przethlumaczony, y przez własne ręce Sławethnym Dziurdzie(mu) Melachrinowi, Antonie(mu) Gerakare(mu), Abraamowi Castielowi y Jozephowi Gedelli iako Arbitrom zobudwu stron między sie wzientych oddany.

Tenor Regestri

Malmazye kthore mi przyszly z Constantinopola planelem nimi dlugi bratnie iako złotych 3419 wedlug Cyrographow. It(em) we Lwowie zaplacilem od kuph 48 iako furę y to co sie strawilo kthore Pinta przywiozł wedle rachunku Pinthego złotych 821.

It(em) Zaplacilem od malmazey kuph 30 fury y strawne(go) wedlug obrachowania Jozepha do Cliniąn, te odeslal do Zamoscia złotych 138// 5.

It(em) od Sach kthorych belo 2650 tem odeslal do Jas przez Nicola Danaxego kthore wziął Samuel Salon, to iest na furę y na strawę do Lwowa od kuph 23 kthore mi przywiozł fac(it) złotych 424. Micheiowi od kuph 42 zaplacilem złotych 431. Od limonией pulkuphek y od kuphy oliwek złotych 17 2. Od Ipsimi kthorą sam kupiel od Abraama Mizdraha złotych 95. Lichwę P(ani) Dominie Jankuliney od złotych 600 zaplacilem złotych 50. Lichwę od złotych 300 kthorem wziął od P(ani) Sawiney na 10 miesiency zaplacilem złotych 45. Lichwy od złotych 2267 Anthoniemu Gatacallo za Miesiency 9 asz ad ultimam Augusti złotych 377//9.

Lichwy zaplacilem Panu Bernardowizłotych 76.

Lichwy od złotych 1000 kthorem wziął na zaplacenie Panu Constantemuzłotych 40.

Lichwy tesz drobney.....złotych 22.

Mostowe y na Ratusz hamalom y na insze drobne potrzeby od kuph 114 ½ złotych 121//

21

Summa tego czyni wydatku złotych 6077// 7.

W Zamosciu. Fura od kuph 44 do Zamosciu asz do spuszczenia do piwnice dalem..... złotych 167// 26.

It(em) Fura z Zamoscia do Lublina od kuph 8 kostowala złotych 26 //16.

It(em) strawa po spuszczeniu do piwnice hamalom na wyciąganie kuph 51 y za klothki do

piwnic....złoty 46 //16.
It(em) od piwnic arendy tak we Lwowie w Lublinie iako y w Zamosciu na rok 1 ...złoty 128.
It(em) Methlarzom od kuph 51 ...złoty 55.
It(em) Cursorom....złoty 19\\10.
It(em) Furmanom na rozne potreby dla towarow pozythkow dalem... złoty 41// 5.
It(em) Slugom kthorzy iezdzieli przeciw malmazyom do Kamienca y do Trembowle złoty.....22//10.
It(em) Slugom kthorzy z Constantinopola z malmazy przyiechali dalemzłoty 48.
It(em) slugom na ieden rok thlumaczenia y dla dozoru malmazy dalem mytha.... złoty 50
It(em) Sludze P(ana) Canclerzowemu co malmazye prowadzil z Camienca od trzech razow..... złoty 118.
It(em) Na podarki wydalemzłoty 100.
It(em) Strawa za mnie y za slugi na caly rok wyszla y kostowala... złoty 120.
Na monecie szkodę mialem....złoty 40. Summa facit.....złoty 7060// 4.
Przedalem w Zamosciu kuph 24 ½. Wedlug rachunku kthorzy mam w Zamosciu zazłoty 2117.
Przedalem tesz garncem malmazy w Zamosciu y limoniowego soku za złoty 60.
It(em) we Lwowie przedalem kuph 17 zazłoty 1556.
It(em) Pan Bernard przedal kuph 10 za....złoty 845.
It(em) Od Isaaka Pinthy wziąlem za trzy kuphy, kthore belo wzięto w Skali ...złoty 140.
It(em) Furmani Wolosczy stlukli kuphę zanię wziąlem telko złoty 20.
Sum(m)a tego złoty 4746.
A tak wydalem wiency.....złoty 3624// 9.
A tak latus pierwszy facit.....złoty 7060// 4.
A tak mi winien brath zostaie do rachunku drugie(go)....złoty 258// 26.
Co Isaak Pintho wziął facit...złoty 162// 9.Od factoryey mey przyszlo mizłoty 600.
Mytho kostowalo ...złoty 289. Summa Sum(m)ar(um) fac(it) 8370// 9.
Iakosz ad verificandam eiusmodi intentionem suam podaie do prawa w(aszei) m(ilosci) Act compromissu die 26 May Anno 1587 z Wloskiego na polskie przetlumaczony.

Tenor actus compromissary

W imie Panskie Roku 1587 we Lwowie dnia 26 Maya. Gdy sie wzczęly roznosci między Moyzeszem de Mosze Kohen y Mordochaiem Kohen brathem iego, chcanc usc prawa y w sąnd Arbitrarsky i ten Moyzesz mianowal na swą stronę Pana Jurka Melachrina, y niewiernego zyda Jozepha Gedellę. A ten to Mordochay mianowal na swą stronę Pana Anthoniego Geracari, y niewiernego Abraama Castelli, podawaiąc to wszytko a wszytko na ich sumnienie coby oni wynalezli przesluchawszy kazdego. A gdyby niebeli zgodni, obieraią obiedwie stronie trzeciego do tey sprawy Je(go) M(os)c Pana Constantego Corniacta. A ten to Moyzes y Mordochay obienią dzierzec y trzymac mocnie, iako ci to arbitrowie wespól y stym trzecim skazą, przyimuiąc za rzecz mielą y wdzięczną iakoby bela sententia uczyniona na Tribunale krolewskim ze wszytką radą wielką. Zakladaią newinę kazdey stronie ktoraby sie kaiala, drugiey stronie nie odstempuiącey złoty picseth bez wselakiey contradictiey: a ten compromis ma trwac przez pięthnascie dni poczawszy od dzisieyszego. A isz ten tho Mordochay Kohen ząnda

potym to Moyzeszy Kochen poręki, aby to zadzierzał co ci Arbitrowie na on czas wskażą, thedy ci to Arbitrowie mają to nalesc iesli bendzie winien dac porękę y to co nakaza ma byc od stron dzierzano. A dla pewnosci tey prawdy tak iako wyzszy opiewa podpisaly sie tu nizey obiedwie stronie, przed nizey opisanemi swiadkami.

Ja Mosze de Mosze Koheh twierdżę iako wyszey.

I to sie ieszcze rozumie iz ci wyzszy pomienięni Arbitrowie mają przeizrzec wszytkie ich roznosci, tak strony malmazey, iako y strony czego inszego co mają między sobą tak tesz strony rachunku, iako tesz y strony czego inszego.

Ja Mosze Kohen wyzszy namięniony affirmo ut supra.

Ja Mordochay Kochen wyzszy namieniony twierdżie iako wyszey.

Ja Jan Lukaszowicz tłumacz Lwowsky ręką własną iestem swiadek thego iako sie wyszey opiewa.

Ja Michel Serwos swiadek proszony ręką własną podpisałem sie.

Przethlumaczono z wloskiego na polskie przez mię Jana Lukaszowica przysięgłego thlumacza Lwowskiego. W kthorym manifesti constat isz ten to Citatus bendanc factorem actoris, circa calnilum poddal sie submissiey tych to pomienionych Arbitrow prout patet actu et sentential D(ominorum) Arbitrorum kthora sie dziala de actu et data Leopoli die 17 May Anno 1587 między tym to pozwanym, a między Actorem.

Tenor sententiae Arbitralis

Copia sententiey czynioney Arbitrow nizey opisanych

Laus Deo 1587 we Lwowie die 17 Mensis, wedlug starego Calendarza May.

Zeznawamy Sendziowie y Arbitrowie, widząc plenipotentią od Don Dawida Passis, uczynioną y podaną Mordochaiowi Kohen, byc własną y prawdziwą Dawida Passis. Thedy przesluchawszy oboyo stron takosmy skazali ze Moszey Kohen, bendzie dac winien rachunek sprawiedliwy Mordochaiowi, strony towarzestwa a spolnicztwa, kthore ma Mordochay z Dawidem Passis, przeto iako towarzyszewi Dawidowemu winien liczbę oddac y uczynic.

Ja Anthoni Gerakary arbiter affirmo ut supra.

Ja Abraam Gastiel arbiter affirmo ut supra.

Ja Dziurdzi Melachrino affirmo ut supra.

Ja Jozeph Gedella affirmo ut supra.

Tego dnia dawal rachunek.

S kthorych productow iasnie sie pokazuie isz Citatus bendanc factorem Actoris rozsizophowanych y szprzedanych malmazey bel sententia D(ominorum) Arbitrorum, na co y paena vallata iest opisana złotych 500 astrictus do czynienia liczby, poniewasz takowe malmazey nie czyie insze iedno thego to Actora byc własne sie naydowaly, oczym y listy z wloskiego na polskie przez thlumacza przysięgłego przetlumaczone thego to pozwanego iasnie swiadczą, kthore do prawa w(aszey) m(ilosci) podaie do kthorych sie Citatus zna.

Tenor primarum literarum

Jam miał kilka listow waszych defamus kthore przyszly z karawana widzą y ia choc krotko piszecie iednak pozyteczno, alem ia więncey zaslužel, a dawno ia wiem swiadomem spraw waszych, y niegodzielo mi sie poprawdzie z wami sprawy miec, ale prozno gdym zaczął muszę konczyc. Pan Dawid mi pisal że wam daie czego wam potrzeba, y telko by sie iedno od niego chcieli da wam tak wiele, żeby sie mogli dokupic aze do 600 kuph, on mnie pisze ize wam chce dac pieniędzy co wam potrzeba, a ia widzę, że wy na to malo dbacie, ale bierze sie pieniędze

po 60 ode sta, a co wicey malmazye przychodzą zle warunkowne y przez zle poslance, odbytu nie masz we Lwowie. A muszkately przedaie nasz szwager po złotych 92 bez moiey woley, a to czyni że mu przyciska Gedella o 300 złotych ktore mu ieszcze przychodzą za restę iednego Cyrographu na kthory sie mu winni z laski po 50 ode sta za 4 miesience y uczyniel wam szkody okolo 400 złotych że sie mu przepuscieli muszkately y poprzedal co lepsze Zydow po złotych 93 14, a wasze nie wiem iako sie bendą mogli przedac, a niedbal minacz ktho chcial temu przedal, a ia maiąc pioro w ręku wiem co kosztuią y interesse kthore idzie, y widzę ize strata kosztu, co ma(m) czynic, iedno ze mi žal a poniewasz ize niechce sie niech zginie wszystko, ia strony swey bendę czyniel to co namię przyslusza a Bog mi bendzie swiadkiem. Jam wam pisal aby malmazye przychodziły imieniem Dawid Passis, abo wiem on bendąc kupcem rachunek dostateczny trzyma, a wy poselacie o step malmazye. Ja niedbam nic abo wiem mam nadzieję w Bodze, kiedy bendę miał suknią wczym chodzie, a sztukę chleba, thedy o żadnego nic niedbam abo wiem co sie dzieie na swiecie wszędy sie pożywię, a na koniec poiadę do Jeruzalem na mieszkanie.

Czyn co chcesz ale was przestrzegam, ze na dobrych początkach wszystko należy, a gdy dobry początek y koniec dobry bendzie a iesli ze chcesz sie miesc barzo wysoko, ni wychodzi na dobre.

Wszystkich ilescic ich mieli przyiaciel mi, wszyscy wam są teraz nieprzyaciolnii, dla thego tractu kthory macie, y radziby was zgladzieli, y komu kolwiek tam laskę uczynisz, radzi by was wszystko zlupieli, y kamienie na was wolaia, a kiedybych niemial fauores y lasky Pana Kanclerzowey i że mnie tak sobie poważa nie iako kupca, ale iako nayprzedniejszego w domu swym, y przed wszystkimi thedy mi każe siedziec, a gdy by niewidzieli po nas tey laski kthorą mamy, lwowianie zywo by nas poiedli, tuprzedaie biele malmazye smrodliwe kthore przywiozl Ock po 90 złotych na 3 miesiānce czasu, a po 83 za gothowe, a niestoią po 60 złotych, y zostal brak a we Lwowie co lepsze przedal Ock po 80 złotych y mniey. A ia owdzie szynkuie isz mam wolnosc. Je(go) M(ilos)c P(an) Canclerz chce abym powiozl do Warszawy ze 20 kuph albo 30 abym szynkował, y żebych wszędy rozeslal, a wy wiecie wiele kosztowala Chaima Kohena aby miał tę wolnosc, a niemogł thego doslac, a ia na to wszystko nie wydam sta złotych o wszytek swiath, y w drodze nie bendzie smial zaden brac waszych malmazey, abo wiem posyla Pan Kanclerz swego slugę przy malmazyach a daię mu po złotych 2 na tydzien. Ci psi naszym pukaia sie z zaz- drosci że widzą że mam taką laską y pozytek przed sobą, a ci siela mowia zlego o mnie ale to wszystko na nich przyschnie. I szwagier moy we Lwowie bendąc tak go vexuia a on nie iesth abysie każdemu oparl, a mnie iakoby napoly przecinal, a trzebaby belo inszego czlowieka zgryzliwszego owdzie do Lwowa, a gdybysie kogo na swym miescu sprawnego y wiernego w Constantinopolu zostawieli, a sam owdzie przyiechali, thedybys we rzeczy dobrze opatreli. I rozmaite towary iako czamlethy, muchaiery, iedwabie, bawelny, kthoreby sluzeli do Gdanska, bez myta wszystko moze przeprowadzic. A Ie(go) M(ilos)c P(an) Kanclerz to czyni, aby osadzil swoje nowe miasto, y iako baczę bendzie lepsze nizeli Lwow, abo wiem iest porod krolestwa y iest w pięknym polozeniu, y cztery mile do portu kthory biezy do Warszawy y do Gdanska, y miesca na budowanie domu y pola do tego dostatek darmo, a we Lwowe to barzo drogo, y chce aby owdzie sie osadzili Zydowie, Frankowie, a tych domasných nie chce, a Mieszczanie maia przywileiow co chcą od Pana y iest tak dobry czlowiek ze y kamienie sie garną do niego, a cosz ludzie. A mnie tę pokazuie laskę y dal mi miesce abym zbudowal ieden dom, kthory mie bendzie kosztowal okolo 400 złotych, y moze stanąc barzo cudny, a iesli ze przedam dobrze malmazye thedy go pewnie zbuduię. A iesli żebysie wam zdalo sam sie osadzic dobrze, a iesliże nie thedy sie może przedac y spożytkiem, abo wiem owdzie ludzie zawsze przychodzą.

Malmazye kthore sie mie poslali, ieszcze niemam wiadomosci, terazem poslal slugę Je(go) M(ilosci) P(ana) Kanclerzowe(go) do Kamienca oczekiwaią y ma instructią do Panow Strusow y do Pana Prothpica aby recuperowal 2 kuphie malmazey. Ten list poselam na szczęście a iesli piszę do was napominaiąc was czynię to iako oczec do Syna y žal mi iże niedobrze rzeczy idą iże od 60 albo 7000 aspr zaplacocono okolo 4000 aspr interesse, a niezarobi sie to na thowarze. A iesli że sie wy nie możecie obaczyc, ia będe czyniel to co bendzie slusznego, y niezechcę daley starania nioczym inszym, telko abym przedal malmazye, a tam sami czyncie iakowasze rzeczy idą, abo wiem iuszto nie kupiec kthory na kozdy misiąc nieczyni rachuby okolo siebie. Niechcialbym aby na koniec mieli sie z was ludzie smiac, strony moiey by nymniey, abo wiem ia kupiectwo dobrze rozumie. Malmazye kthore poselasz odbiorę y będe sie staral iakoby ich odbyc, y to co poselacie abym zaplaciel, thedy zaplacę y to co zbędzie pieniędzy thedy odesłę y zawrę oczy y uszy na koniec. A Pan Don Dawid iesli że nie uczyni, to co obiecal, thedy nie uczyni iako dobry czlowiek aby mie miał oszukac. Then tydzien wam posłę Jakowika z odpisaniem krothszym na wasze listy y na rzeczy y z Conditiami kupieckimi. A iesli żeby tam beli kthorzyby sie chcieli osadzić w Zamosciu, thedy bendą mieli plac na budowanie y wszelakie wolności co zechcą, nie telko z naszych ale y kazdy Turecky czlowiek. Ite(m) bel toto dobrze żebysie go namowieli aby tu przyechal na mieszkanie. Nakoniec wam powiadam, ten tract kthory trzymaie nie iest tract że kosztuie siela, a inszy kupcy przywożą po kilkanascie kuph y po 20 malmazey, y niebendziecie mogli trwac.

Tenor literarum secundar(um)

In Leopoli a mundo condito 5347.

Szerokom wam pisal z domum wiele miał trudności za nierozprawnym poselaniem waszym, waszych rzeczy, aby snac bely wscy dobre malmazye zeby sie mogły odbywac, a izebym tesz poplaciel Wexelbrify wasze, nic inszego niewiem co bym wam miał pisac, thelko że malmazye są barzo korzenne. Dwie kuphie ipsimi kthore sie przyslali, ledwo 30 kuph poprawic mogą. Dla tego do was daie znac abysie pierwszą occasią poslali 8 albo 10 kuph ipsimi, abo wiem sam zadney nie dostawie, a wam potrzeba 4 albo 5 kuph a co sie zostanie przeda sie z dobrym pozythkiem. Daię wam znac a to naypilnieysza abym mógł odbyc malmazye y przeslac wam pieniędze, mogliście to zrozumiec iże malmazye kthore sie mi przyslali potrzebowały tego naypierwey uczynic. Jam sie we Lwowe dlugo zabawiel, a Je(go) M(os)c Pan Kanclerz widząc iże przyiechali kupcy do Zamoscia po malmazye, kazal otworzyc piwnicę y przedal 6 kuph malmazey za gothowe pieniędze, y pisal do mnie abym przyiachal po pieniędze, a izebym sam co rychley przybywal abym y drugie przedal, a izebym ieszcze więncey malmazey przyprowadziel, y na despect tych wywiozlem 12 kuph y iutro sam tam iadę. Zostawilem owdzie piwnice P(anu) Bernathowi y Reli Salomonowi abem maior z iedną instructią iasną y są owdzie zadłużone blisko okolo 5000 złotych z waszey rozkazaney instructiey. Ucciwy Isaak Pintho zadawal mi wielie trudności y szukal iakoby odemnie odiał wszytkę factorię imieniem stryia swego, y powiedal iże chcemy oba przywlaszczyc sobie rzeczy, y mialem sniem wielki klopoth na iego nastawanie, a dla iego turbathey niemogłem dostac pieniędzy na co belo potrzeba. Nakoniec dowiodlem thego listem że ten niemial żadney sprawy do thego a stym wszytkim zostalo przy nim 200 złotych kthore wziął y nie wiel iże ie strawil, a nad to ieszcze rozkazalimi abym mu dal 55 złotych na strawę Bog nas uchoway od zlego czlowieka. Staralem sie otym, iako bym bel mógł oderwac od Siostry mey, y nie mogłem thego owdzie dokazac, y Don Dawidowi pisalem przez Prokopa aby w takową rzecz opatrzel, y wysielam o tym postaracie, abo wiem siela na thym należy ze ten czlowiek nie iest przy nas. Boday przepadl Jakub Castiel y iego

pamiąthka. Jozeph Kohen iusz bel przyiał klucze od piwnic, a gdy belo naylepiey thedy ie porzciel, y to powiadali ze to czyniel, oddawaiąnc wam ono ze sie mieli do iego rąk dac tę factorią, izesmie go w tym omeleli. A tak zostawielem Abenmaiora tu postąmpiwszy mu po zlothemu od kazdey kuphy aby sie przedalo, a P(an) Bernath niechce nic, a ten Jost kthory na sie przyiał wszytkę pracą, y wziął na sie wszytkie dlugi y iestem mu za to barzo powinien ze mi sie pokazal byc wielkiem przyiacielem asz do konca, y chcę aby sie go mieli za przyiaciela tak iako sie godzi y iego rzeczy sie traphią mieycie na nie baczenie. A iesliby na wiosne przyiechal Pasos z Malmazyami z Candiey aby sie przepuscieli abo wiem są iego rzeczy, proszę was barzo dla thego ze sie barzo powinni temu P(anu) Bernathowi. Wszytkiem sie zalecam y nie piszę szeroko czasu niemaiąnc. Jestem sam w wielkich klopociech y wnocy spac nie mogę mysląnc iako sie mam z ludzmi obysc, iednym poplacic, a z drugimi stanowic z obligatiami y obiethnicami upewnic czas mi schodzi, y muszę iechac dla Malmazey kthore są w Zamosciu, iesli mi nie poslecie czlowieka barzo sprawnego y wiernego zeby sie sprawowal wedla woley moiey, bendę mógł sprostac abo wiem mam wielkie trudnosi, dla thego ize nie prawie dobre malmazye sie poslali y nieprawie obwarowne y zawexelowane. Kthore to Malmazye pomienione ze przez Actora bely do Lwowa odeslane a pozwanemu przez pewne personsy oddane. Naprzod dowodzę thego recognitią kthorą zowią receuer Michaelis Pagudy, ze ten to Pagudy oddal malmazey pozwanemu kuph 45 ½.

Tenor Rescripti memorialis

Panie Milie Panie Raycie ize w okręncie w kthorym iedzie Anapliotis do Kilii mam Mamazey kuph 14 y oliwek kuphę iedną y limoniey pulkuphy, a w tym okręncie w kthorym ty iedziesz są w kthorym tesz nalożel Gerakaris Malmazye swoye mam 33 moich. S kthorych trzy logades są twoie, kthorem wam obiecal, y wziąles na naklady aspr dwadziescia y dwa tysięncy y szescsoth to iest aspr 22600. Kthore to malmazye oddasz we Lwowie bratu memu, a iesli ze co więncy wydasz na naklady swych wlasnych, thedy to odda wedla thego zapisu kthory masz w rękach twych, na kthorym wam winie na aspr pozycznych. Nic innego. Pan Bog niech was we szczęsci prowadzi. Ja Mikies Pagudys zeznamam iako wyzszy y ręką wlasną podpisalem sie. Item pokazuie tesz y drugą recognitią z Wloska na Polskie przethlumaczoną alias Samuelis Salon super kufas 38.

Tenor Recognitionis Samuelis Salon

Memoriale zem dal Samuelowi Salon.

Na tym okręncie poiedziesz zdrow w kthorym są kuph malmazey 38 waszey, piec kuph ma(lmazey) oddac Jozefowi Gedelli, mam oddac bratu iego Moszey Kohenowi 28 kuph. Strawa, mytho ma byc s tych malmazey. Na com tesz wziął Sachy 1750 od Mikieia mam tesz wzięnc Sachy w Miescie Thomarwie, uczyni wszytkich Sach 2500. Kthoremi pieniądzmi mam prowadzic kuph 5 co ie mam oddac Gedelli a bratu mam rachunek 5 aspr 16000 kthorem wziął dla malmazey 28 kuph dla myta y strawy, y zdami sie ze niebendzie potrzeba wiency, bo mam listh do mythnika Jaskiego, ze niebendzie bral mztha od thego thowaru co bendę miał, bo Mordochay w Constantinopoli sam to odprawi, to mam czynic opatrzyc kuphy y opatrzywszy iesli bendę mógł furmana do Lwowa nalesc, thedy tę malmazę bendę powinien w cale odeslac, a iesli niebęnde thedy sie mam starac iako naylepiey bendę mógł. Dal mi tesz zapis na 2000 aspr do Mythnika w Tulczy mam tez zapis od Mikiea Pagudy na 750 Sach. A ten memorial dla swiadcztwa podpisalem. Samuel Salon.

Item podaie tesz do Prawa W(aszei) M(ilosci) wlasną recognitią thego to Moszeia Kohena z Wloska na polskie przelożona.

Tenor Recognitionis Mojsis Kohen

We Lwowe dnia 28 Novembris wedla nowego. Wyznam ia Mosze Moszeiowicz Kohen, iżem odebrał od Pana Miche Pagudy kuph trzydziesci, to iest dwadziescia y osm malmazey a dwie kuphie Ipsimi, brata mego Mordochaia Kohen, kthore odebrał wyzszy opisany P(an) Miche w Kili iako powiada z roskazania brata mego od Pana Anthoniego Gerakary y od Pana Mikolaya Caniola. Za kthore kuphy 30 odebrali odemnie przerzeczeni Pan Antoni y P(an) Mikolay talerow starych 384 24 co sie scziaga na 68 aspr w każdy taler, tak iako s sobą mieli postanowienie, uczyni thedy w summie aspr 30000 co za przerzeczony kuphy 30 malmazey bel im winien przerzeczony brath moy, tak iako sie pokazalo y s cyrographu od nich mnie oddanego. A dla prawdy y swiadcztwa napisalem reka swa wlasna y podpisalem sie przy bythnosci nizey opisanych swiadkach.

Ja Moszes Moszeiowicz Kohen affirmo ut supra.

Przethlumaczono z Wloskie(go) przez mię Jana Lukaszowicza Tlumacza Lwowskiego.

Jan Lukaszowicz.(podpis)

Ja Jan Lukaszowicz iestem thego swiadek iako wyzszy opisano reka wlasna.

Ja Zanc Darona iestem swiadek iako y wyzszy reka wlasna.

Ja Bernard Gambilis iestem swiadek thego y reka wlasna.

Ja Jozeph Kohen swiadek iako y wyzszy reka wlasna.

Ja Salamon Abenmaior belem przy tym y iestem swiadek iako y wyzszy.

Temze sposobem pokazuię wlasny memorial thego to pozwanego kthory bel zostawiel Bernardowi Gambilemu odiedzaiąc do Zamoscia po Wlosku napisany. S kthorego te clausuly są przethlumaczony.

Tenor clausularum memorialis Mojsis Kohen

Iesliby sie przytraphilo w niebythnosci moiey, a przyiechal by brath moy Mordochay Kohen y chcial by od was miec klucze od piwnic, pokażecie mu ten moy memorial dlugow kthore tu są. A gdy przyimie wyzszy napisane dlugi, oddaycie mu klucze. A inaczey nie czynicie. Abo wiem takowe dlugi maią byc poplacone s tych rzeczy (albo raczey malmazey) abowiem takowe dlugi urosly z wexelow, do kthorych on mi rozkazal przystac, y za sie zaplacic.

Kiedy odda sie P(anu) Antoniemu Catacallo moie wyznanie na złotych 1388 gr(oszi) 21 wezmiecie pierwey od niego Wexelbrif na 1056 talerow brata mego kthore przychodzi zaplacic P(anu) Michielemu Pagudy iego Siestrzencowi, a niechay napisze receuer imieniem swoim abo wiem o zaplacie, albo raczey dla zapłaty przerzeczony(go) listu bratha mego uczynilem ia takowy Cyrograph na złotych 1388 gr(oszi) 21. Upominam aby sie to stalo zaraz skoro po tym odiedzicie.

Copia z pisania Moszka Kohen

Tho są paragrahy z memorialu kthory napisal wlasna reka swa porucznikowi swemu P(anu) Bernathowi Cambili przetlumaczony prawdziwie z Wloskiego przez mię Jana Lukaszowicza Tlumacza Mieyskiego.

Jan Lukaszowicz manu propria.

S kthorych recognicyi manifesta constat że eiusmodi vina malmatica nieczyie insze iedno eiusdem Actoris propria bely y są. Jakosz propter maiorem verification(em) tego ukazuię w(aszei) M(ilosci) testimonia kthore sie dzialy Leopoli in Iudicio Necessario feria quarta in Crasti(no) S. Tiburcy Anno 1587. Thakze tesz y drugie testimonium kthore sie dzialo in Iudicio Sabato ante festum S. Adalberti Anno eodem. Ukazuię y dowodzę tesz y processem, in quo

processu są tesz opisani testes et Arbitri de data Judicy Necessari Sabbato ante Dominicam infra octawas Corporis Christi Anno 158 Septimo.

Jakosz in verificationi tego wszystkiego dalem tu przypozwac pewne swiadki ad perhibend(um) testimonium, to iest Anthonie(go) Gerakary, Georgium Melachrinos, Jozepha Gedellę, Michaela Serwo, Pana Jana Lukaszowica mieszczanina tutecznego. Jozepha Kohena, Jozepha Skolnikowego Syna. Dawida Kohena, Abraama Castelli, kthorych iesli zapozwal Sluga prawny proszę o relatią.

№ 32

1587р., серпня 7. – Рішення судових арбітрів Йозефа Когена і Йозефа Геделлі в справі між рідними братами Мойше Когеном і Мордохасем Когеном, турецькими купцями

Рахунок або угода, вчинена нами арбітрами Йозефом Когеном і Йозефом Геделлі між Мойше Когеном і між Мордохасем Когеном, рідними братами, Мордохасем як принципалом, і повним представником і спільником Давида Пассіса, і Мошеєм, як їх фактором.

У першу чергу Мордохай Коген винен Пінту злотих 607//20.

Також витрати на ті куфи, які привіз Пінто аж до їх складення до підвалів у Львові.....злотих 54//16.

Також за вексель Ісааку Фіданхе ...злотих 532.

Також вексель Марулія жида ...злотих 439//19.

Також за акче послані до Ясс Салону ...злотих 362.

Також за один вексель Абрааму Міздрагі...злотих 256//9.

Також за вексель Йозефу Геделлі...злотих 466//20.

Також за вексель Антонію Геракарі...злотих 461//18.

Також за вексель Міхеля Пагуді...злотих 1267.

Також на витрати на мальвазію, яку привіз Пагуді... злотих 393//25.

Також що заплатив Мошей чиншу аж до того часу...злотих 20.

Також на слуг, які служили біля мальвазії...злотих 50

Також що Мордохай винен Мошкові окремо...злотих 156//26.

Також слугам на харч...злотих 50.

Також на витрати, які вчинив Самуель Салон на мальвазії...злотих 11//5.

Також витрати у Львові на куфи Міхеля Пагуді... злотих 45//16..

Також на ведення судової справи проти Салона і інші витрати...злотих 5//26.

Також на різні дрібні витрати до підвалів...злотих 47//4.

Також Бернату від півтори куф лимонії і сливок... злотих 17//2.

Також за посередництво...злотих 55.

Також за обіг грошовий злотих 40.

Також на мито королівське....злотих 170.

Також на витрати, які вчинив з Леоном судившись....злотих 30.

Також на витрати за фуру до Замостя 30 куф мальвазії...злотих 70.

Також на фуру від восьми куф до Любліна...злотих 26//16.

Також на кур'єрів, яких посилали в різних справах....злотих 10.

Також слугам, яких посилав назустріч мальвазії... злотих 22//10.

Також що дарував слугам його милості пана канцлера .злотих 118.

Також за його факторію...злотих 284.

Інші 142 злотих, які йому приходять за його факторію, мають бути в депозиті відіслані Давиду Пассісу. Стане його вся факторія...злотих 526.

Також злотих 162, які взяв Пінто...162.

Також за витрати від 12 куф мальвазії зі Львова до Замостя...злотих 58//15.

Також за куфу іпсиму...злотих 95.

Також від двох куф зі Львова до Замостя фури.... злотих 13//10.

Також від підвалів в інших місцях, не у Львові.... злотих 24.

Також за лихву, яку платив різну...злотих 460.

Сума винесе...злотих 7017//8.

На то Мордохай має прийняти за мальвазію продану Мойшем...злотих 5075.

Також за неправильні доливки, які склали 4 куфи... злотих 340.

Також має прийняти Мордохай те, що склало мальвазії куф 70S повних, які є у Львові, в Замості і в Любліні, та мальвазія має бути віддана Мордохаяві, і коли буде віддана, повинен Мордохай заплатити і дати Мошею злотих 1602//8.

Сума стане злотих 7017//8.

Постановили ми, арбітри вище названі, коли Мошей Коген присягне на 6000 аспр, про які Мордохай говорить, що йому дав у Константинополі, на що присягав, що взяв Мордохай, має йому прийняти.

Друга про сто талярів, які винен Пагуді, відклав ту справу аж до приїзду того то Міхела Пагуді. Третя. Борги, які були у Львові, коли віддав Мошей розписку перед тими, що є винні Мордохая, має Мордохай прийняти. Четверта в Любліні, як борги, так і мальвазія і що його має прийняти Мордохай або він, або його посланець, або уповноважений таким чином, коли віддасть вказані борги і мальвазію Мордохая, або його уповноваженому, а коли віддасть такі борги і мальвазію, має бути скасовано Мошею, а куфи мальвазії мають бути прийняті. П'ять куф мальвазії, які є в Замості, коли віддасть той Моше в Любліні або у Львові, мають бути прийняті від Мошея, вважаючи, що наклад має бути Мордохая до місця, де їх буде віддавати.

А борги, які має в Замості, мають бути на Мошею Коген, що він сам має їх віддавати.

Йозеф де Самуел Коген, суддя і арбітр, підтверджую вище дослівний зміст. Йозеф де Абраам Геделла, суддя і арбітр, підтверджую вище дослівний зміст. Декларуючи ту вище написану статтю, де згадується 70S куф мальвазії, тобто коли вказана мальвазія буде віддана Мордохая, повинен буде вказаний Мордохай вчинити оплату злотих 1602//8 згаданому Мошею Когену.

Йозеф де Самуел Коген, суддя і арбітр, підтверджую вище дослівний зміст.

Йозеф де Абраам Геделла, суддя і арбітр, підтверджую вище дослівний зміст.

Я, Антоні Конфортіно, був особисто перед судом, коли вище названі арбітри спільно віддали той рахунок і згоду між вище названими Мошеєм і Мордохаям, і свідчимо це своєю власною рукою сьомого дня серпня року (15)87 і віддали ту згоду через мене.

Я, Леоні Варшаві був особисто, коли вказані арбітри віддали до суду вказаний рахунок і угоду між Мордохаям і між Моше Когеном. А що не вмю писати, просив Яна Лукашовича, аби за мене підписався, і я є свідком, як і вище.

7 серпня року 1587 і через нас віддали до суду таку угоду.

Ф. 52, оп. 2, спр. 243. С. 1220–1222.

Rachunek albo zgoda uczyniona przez nas Arbitry Jozepha Kochena y Jozepha Gedelle między Moyzeszem Kohenem, y między Mordochaiem Kochenem bracią rodzoną Mordochaiem iako pryncypalem y plenip(ote)ntem doskonalym Dawida Passis y spolnikiem, a Moszeiem iako ich factorem.

Naprzod Mordochay Kohen winien na stronę Pinta złotych 607// 20.

It(em) Nakladu od tych kuph kthore przywiozł Pintho aże ich złożono do piwnic we Lwowie..... złotych 54// 16.

It(em) Za wexelbrif Isaakowi Fidanche.....złotych 532.

It(em) Wexelbrif Maruliego zyda.....złotych 434 // 19.

It(em) Za Sachy poslane do Jass do rąk Salonowych....362.

It(em) Za naklad kthore przywiozł Ocf zyd malmazye...złotych 138// 10.

It(em) Za ieden wexelbrif Abraamowi Mizdrahi.....złotych 256// 9.

It(em) Za wexelbrif Jozephowi Gedelli złotych 466//20.

It(em) Za wexelbrif Anthoniemu Gerakaryzłotych 461//18.

It(em) Za wexelbrif Michelemu Pagudyzłotych 1267.

It(em) Na nakłady na malmazye kthore przywiozł Pagudy....złotych 393\25.

It(em) Co zapłacił Moszey czynszu az do thego czasu...złotych 20.

It(em) Na slugi co słuželi okolo małmazyi.....złotych 50.

It(em) Co Mordochay winien Moszkowi zosobna....złotych 156//26.

It(em) Sługam na strawę....złotych 50.

It(em) Na nakłady kthore uczynił Samuel Salon na malmaz(ye)..... złotych 11//5.

It(em) Nakłady we Lwowie na kuphy Michiel Pagudyzłotych 45//16.

It(em) Na protestacie przeciw Salonowi y inszych nakładow...złotych 526.

It(em) Na rozmaite drobne nakłady do piwnic.....złotych 47//4.

It(em) Bernathowi od pulthory kuph limoniey y oliwek.....złotych 17// 2.

It(em) Za Methlarstwa.....złotych 55.

It(em) Na obgang pieniędzy.....złotych 40.

It(em) Na myto krolewskiezłotych 170.

It(em) Na nakłady kthore uczynił z Leonim sie prawuiąc ...złotych 30.

It(em) Na nakład na furę do Zamoscia 30 kuph małmaz(ye)...złotych 70.

It(em) Na furę od osmi kuph do Lublina.....złotych 26//16.

It(em) Na Cursorsy na rozmaite posylania.....złotych 10.

It(em) Sługam kthorychem posełał przeciw małmaz(ye)...złotych 22//10.

It(em) Co darował sługam Je(go) M(os)ci P(ana) Canclerzowym złotych 118.

It(em) Za iego factorią.....złotych 284.

Drugie 142 złotych kthore mu przychodzą za iego factorią maia byc in deposito odeslane do rąk Dawida Passis. Uczyni iego factoria wszythka...złotych 526.

It(em) złotych 162 kthore wziął Pintho....162.

It(em) Za naklad ode 12 kuph malmaz(ye) ze Lwowa do Zamoscia....złotych 58//15.

It(em) Za kuphę ipsimi.....złotych 95.

It(em) Ode dwoch kuph ze Lwowa do Zamoscia fury....złotych 13//10.

It(em) Od piwnic gdzie indzie nie we Lwowie.....złotych 24.

It(em) Za lichwy kthore płacił rozmaicie.....złotych 460.

Summa facit.....złotych 7017//8.

Na to Mordochay ma przyiąc za małmazye przedanae przez Moszeia... złotych 5075. Item Za niesłuszne dolewki kthore sie nalazły kuph 4....złotych 340. It(em) ma przyiąc Mordochay to co

sie wynalazło małmazyi kuph 70½ pełnych, kthore są we Lwowie w Zamosciu y w Lublinie kthore małmazye maia byc oddane Mordochaiowi a gdy bendą oddane, ma Mordachay zapłacić y bendzie powinien dac Moszeiowi złotych 1602//8.

Summa uczyni złotych 7017//8.

Declaruiemy my Arbitrowie wyssey opisani gdy przysięże Moszey Kohen na 6000 aspr kthore powieda Mordochay że mu dał w Constantinopolu, na co przysięże że wziął Mordochay ma mu przyiąć.

Druga o sto talerow kthore winien Pagudy, zawieszamy tę sprawę aż do przyiazdu thego to Michela Pagudy. Trzecia. Długi kthore sie nayduia we Lwowie, gdy odda Moszey Cyrography przed tymi co są winni Mordochaiowi, maie Mordochay przyiąć. Czwartha w Lublinie tak długi iako y małmazye y co niego ma przyiąnc Mordochay albo on, albo iego postanies albo mocowany tym sposobem, gdy odda przerzeczone długi y małmazye Mordochaiowi albo iego mocowanemu, a gdy odda takowe długi y małmazye ma byc defalcowano Moszeiowi, a kuphy małmazye maia byc przyęntho. Piąta kuphy małmazye kthore są w Zamosciu, gdy odda ten Moszey w Lublinie albo we Lwowie, ma byc przyięntho od Moszeia, declaruiąc iże ma byc nakład Mordochaiow do mieysca gdzie ich bendzie oddawał.

A długi kthore ma w Zamosciu maia byc na Moszeiu Kohen że on sam ma ich wyprawowac.

Jozeph de Samuel Kohen Judex et arbiter affirmo ut supra.

Jozeph de Abraam Gedella judex et arbiter affirmo ut supra.

Declaruiąc na ten artykuł na wierzchu napisany gdzie sie wspomina 70½ kuph małmazey, to iest gdy przerzeczone małmazye bendą oddane Mordochaiowi, bendzie powinien przerzczony Mordochay uczynic zapłatę złotych 1602//8 przerzczonemu Moszeiowi Kohe(nu).

Jozef de Samuel Kohen Judex et arbiter affirmo ut supra.

Jozef de Abraam Gedella Judex et arbiter affirmo ut supra.

Ja Anthoni Confortino belem oblicznie przed prawem gdy wyzszy opisani Arbitrowie popolu oddali tento isty rachunek y zgodę miedzy wyzszy namienionymi Moszeiem y Mordochaiem y to poswiadczam ręką swoią własną siodmego dnia Augusta Anno 87, y oddali takową zgodę przez rękę moje własne.

Ja Leoni Warschawis belem oblicznie, gdy przerzczeni Arbitrowie oddali do prawa przerzczony rachunek y zgodę między Mordochaiem y miedzy Moszey Kohenem. A iz nieumie(m) pisac, prosilem Jana Lukaszowica aby sie za mię podpisal, y iestem swiadek iako y wyzszy 7 die Augusti Anno 1587. y przez nas oddali do prawa takową zgodę.

№ 33

1587., вересня 1. – Запис договору єврея Абрама Гамбаіса з Янучем Валахом і його товаришем з Ясс про перевезення товарів до Львова

Зміст запису договору

Року 1587, липня 11 в Яссах.

Дня сьогоднішнього домовився я, жид Абрам Гамбаіс, з Янучем Валахом з Ясс і з його товаришем на 14 возів, по тридцять і по три таляри срібні, кожний таляр по сорок аспр, стане аспр 18480 або аспр вісімнадцять тисяч триста вісімдесят. Ті гроші відібрали повністю переді мною, Сімоном Варсі, головним митником і взяли заплату, обіцяючи тому то Прокопові Абрааму товари його повністю віддати у Львові, звичайно, без всякої шкоди. А для більшої віри підписались ми власною рукою. Ще повинен вище названий

Янучо наложити на два вози 4 куфи і три бербениці мальмазії. За дві куфи мальмазії, які розбили Абрааму Мізрахі, має відвезти до Львова без грошей і це обіцяв переді мною. Ще йому вище названий Гамбаіс позичив аспр 1600, які йому має заплатити у Львові без відмови і суду.

Сімон Варсі.

Перекладено з грецької на польську мною, Яном Лукашевичем.
Ф. 52, оп. 2, спр. 247. С. 1265–1266.

Tenor Scripti contractum et satisfactio(nu)m continentis

Anno 1587 July 11 w Jasiech.

Dnia dziesieszego uczyniwszy znowę ia Abram Gambais zyd z Januczem Valachem z Jas y z iego thowarzyszem na wozy 14 po trzydziesci y po trzy talery srebrne, kazdy taler po czterdziesci aspr, uczynią aspr 18480 albo aspr osmnascie tysiency trzysta y osmdziesiant, kthore to pieniандze odebrali zupełnie przedemną Simonem Warsy glownym mythnikiem, y wzięli zaplatę obiecuianc themu to Prokopowi Abraamowi thowary iego oddac we Lwowie zupełnie, warunkowne bez wszelakiey szkody, a dla prawdy istothney podpisałem sie ręką własną. Jescze iest powinien wyszey namieniony Janucho nałozyc na два wozy małмазыи kuph 4 y trzy berbenice za dwie kuphie małмазыи, kthore stłukli Abraamowi Mizdrahi, y maią odwiesc do Lwowa bez pieniандзы y przyobiecał przede m(n)ą. Jescze mu wyzszezy namieniony Gambais pozyczal aspr 1600 kthore mu ma zapłacic we Lwowie bez odmowy y prawa.

Simon Warsy.

Przethłumaczono z Greckiego na Polsskie przez mię Jana Lukaszowica manu propria.

№ 34

1587., вересня 19. Копія зобов'язання кандійського купця Георгія Барбаріго перед своїми спільниками в торгівлі, взята з канцелярії венеціанського байла Прокопом Сиропуло.

Зміст перекладу запису

Копія, взята з книг Його милості пана Лоренца Бернгарда, на той час байла венеціанського в Константинополі.

Прийшовши до управління до канцелярії, пан Прокоп Сиропуло з Ретиму, показав один лист-вексель, як нижче описано, бажаючи внести його до актів цієї ж канцелярії, а йому щоб була дана подібна копія, необхідна для його потреб, коли і як обернеться. Той лист таким чином описано:

Хвала Богу 1587 дня 27 березня у Пері.

Тим першим векселем обіцяю я, Георгій Барбаріго, син пана Міхаеля, дати і аплатити нашому товариству, тобто мені і пану Габріелю Ахелі і пану Прокопу Сиропуло червоних злотих в золоті п'ятсот сорок один і аспр вісімдесят, тобто червоних злотих 541 аспр 80, які, як я розумію, належать до 65000 аспр, котрі я погодився мати в своїх руках і які належать до прибутків вище названого спільництва. Усі вже закуплені товари і які удуть закуплені обіцяю, що будуть належати йому. А (протилежна) сторона має мати вільний вибір того, що би їй подобалось більш прибуткового, або перші, або другі куплені товари. А авантюри з тими червоними злотими треба залагодити на кораблі або на кораблях, на яких будуть навантажені такі товари, які за ті 541 червоних і аспр 80 будуть куплені і відіслані до Кандії. Обіцяю і зобов'язуюсь услякі свої товари, які на той час маю і могу

мати, де і будь-коли, і все моє добро і пожиток, будь-яким способом набуте, аж до повного розрахунку вище написаного боргу. Що для кращого свідчення і певності, я, названий Барбаріго, підписом своєї власної руки це підтверджую, у присутності нижче названих свідків, для цього визначених і прошених.

Я, Георгій Барбаріго, обіцяю і зобов'язуюсь як вище власною рукою.

Я, Амброзій Панчако, є свідком вище дослівного змісту.

Я, Петро Калант, є свідком прошеним і визнаним, визнаю, як і вище.

Я, Левтері Кавалла був при тому і є свідком вище(наведеного) дослівного змісту, рукою власною.

Я, Марек Отобонус, секретар Його милості байла Венецького на той час в Константинополі, писав таку копію.

Ми, Лаурентій Бергард, як секретар князя і байло венеційський у Константинополі, чинимо відомим і свідчимо усім і кожному, хто побачить, через секретаря пана Марка Отобонуса, публічного нотарія венеційського, доброї слави, чий нотаріальні засвідчення та інші публічні записи тут і скрізь приймаються з великою довірою і будь-де заслужено мають бути прийняті. На вірність цього. Дано у винницях Пери дня 7 травня року 1587.

Лоренцо Бернардо байло

Перекладено з італійської на польську мною, Яном Лукашовичем.

Ф. 52, оп. 2, спр. 247. С. 1296–1297.

Tenor scripti translati

Copia wyientha s kziąg Je(go) M(ilos)ci Pana Lorenca Bernharda na ten czas Baila Weneckiego w Constantinopoli.

Przyszedszy do Urzędu do Cancellaryey Pan Prokop Syropulo z Rethymu, pokazal ieden list Wexelbrif, iako nizey opiwa, żądaiąc aby był in Actis inserowan teyże Cancellaryey, a iżeby mu była dana copia autentica służąca ku iego potrzebie, kędy y iako sie obroci, kthory list tym sposobem opiwa.

Laus Deo 1587 die 27 Marso in Pera.

Tym pierwszym wexelem obiecuię ia Georgis Barbarigo Syn Pana Michelego, dac y zaplacic do naszego thowarzystwa, tho iest do mnie y do pana Gabriela Achieli y do Pana Procopa Syropulo czerwonych złotych we złocie piecseth y czterdziesci y iede(n) y aspr osmdziesianth tho iest czerwonych złotych 541 aspr 80. Kthore sie rozumieią należance do aspr 65000, kthorem ia wyznał miec w rękach swych należance do wyzszej namienionego spolnicztwa ku lepszosci, kthore obiecuię ku pożytku kupna uczynionego y kthorebym uczyniel. A strona ma miec wolne obieranie, tho co by sie iey podobalo pozytheczniejszego, albo pierwsze albo wthore kupno. A abentaier tych czerwonych złotych, ma sie rozumiec na okręncie albo na okręnciech, w kthorych bendą nalożone takowe thowary. Za kthore 541 czerwonych y aspr 80 bendą kupione y odeslane do Candyey. Obiecuiąc y obliguiąc wszelakie dobra moie, kthore na ten czas mam y miec moge, y gdziekolwiek, y wszytko dobro moie y pożytek iakimkolwiek sposobem nabyte, aże do zupełne(go) dosyc uczynienia wyzszej napisanego długu. Co dla lepszego swiadectwa y pewnosci, ia przerzeczony Barbarigo ręki swey własney podpisem thego pothwierdzam, przy bythnosci nizey opisanych swiadkach do thego weznanych y proszonych.

Ja Georgis Barbarigos obiecuię y obliguię iako wyzszej manu propria.

Ja Ambrozjo Panczano, iestem swiadek ut supra.

Ja Piotr Galanth iestem swiadek proszony y wezwany, zeznawam iako y wyzszej. Ja Lewteri Gawalla belem przy tym y iestem swiadek ut supra manu p(rop)ria.

Ja Marek Otobonus Secretarz Je(go) M(ilos)ci Baila Weneckiego na ten czas w Constantinopolu pisalem takową copią.

Nos Laurentius Berhardus pro Se(creta)rio Ducali D(omini) Venitis Bailus in Constant(inopoli) uniuersis et singulis visuris, fidem facimus et attestamur. Supra D(ominum) Marcum Otobonu(s) Sekretariu(m) esse Notarium publicu(m) Venetiaru(m) bonae famaе. Cuius instrumentis exemplis et alys Scripturis publicis, hic ubiq(ue) plenae fides adhibeatur, et ubiq(ue) merito sit adhibenda. In quoru(m) fidem. Dat(um) in Vineis Perae die 7 May Anno 1587.

Lorenco Bernardo Bailo.

Przethlumaczono z wloskiego na Polskie przez mie Jana Lukaszowica.

№ 35

1587р., жовтня 14. – Надання турецьким купцем Давидом Пассісом прав і повноважень своєму представнику Абрагаму Каstellо

Зміст повноваження

У присутності нас, нижче описаних свідків, пан Давид Пассіс добровільно визнав, що домовився за свого представника правдивого славного Абрагама Каstellо, чинячи його своїм повним представником у чотирьох частинах своєї власності, як себе самого, аби тим повноваженням відібрав всі гроші, які мав Мордохай Коген, названий Комарго, відібрав від Мошея Когена у Львові, також мальвазію, яка є в руках того Мошея. Також від того часу і години названий дон Давид передає всю владу названому Абрагаму Каstellо, щоб діяв той Абрагам рукою своєю як його(власною)рукою, устами своїми, як його власними, силою своєю, як його силою, і будь-що би коли зробив і закінчив названий Абрам, то все дозволяю, твердо того дотримуючись, так, ніби сам Дон Давид вчинив, як у праві, так і в угоді, і не буде говорити нічого проти того, але то має прийняти як від свого власного представника, все визнаючи, щоб то представництво мало силу і владу таку, яку мали жиди і наші рабини без жодного обману і викрутів. А свідки, які б мали виступити проти тих уповноважень, називаючи їх непевними, щоб місця не мали. А для зміцнення угоди, аби було те представництво чинним, ми дали безумовну присягу дон Давиду, яка б зробила те представництво нерозривним і непорушним. Дано 19 дня місяця згідно жидівського адар (*березень-квітень*), другого тут в Константинополі від створення світу 5347.

Йозеф Беакар. Давид Пассіс. Йозеф Амон.

Ф. 52, оп. 2, спр. 247. С. 1379.

Protestationis iteratio

Tenor Plenipote(n)tiae

Przy bythnosci nas nizey opisanych swiadkach stanawszy P(an) Dawid Passis zeznal dobrowolnie ize uczyniely postanowie za plenipotenta swego prawdziwego slawnego Abraama Castiela ze czterech czesci власnosci w swey własney, czyniąc go plenip(ote)ntem swy(m) doskonalym, iako siebie samego, aby tą plenipotentią odebral wszythkie pieniądze kthore miał

Mordochay Kochen rzeczony Comargo odebrac od Moszeya Kochena we Lwowie, tudziesz małmazye kthore są w rękach thego tho Moszeya, iakosz od thego czasu y godziny wlewa wszythkę władzę przerzeczony Don Dawid na Abraama Castela przerzeczonego, aby sprawował ten to Abram ręką swą iakoby ręką iego usty swemi iako iego własnymi, mocą swoią iako mocą iego, y tho co by kolwiek uczyniel a skonczel namieniony Abram, na to wszythko pozwalam mocnie to maiąc, tak iakoby sam Don Dawid uczyniel, tak w prawie yakoby y na ugodzie, y niebendzie mógł nic przeciw themu mowic, ale to ma przyiąc iako od własnego plenipotentia swego wszythko zeznawaiąc, aby thakowa plenipotentia moc y władzą miała, taką iaką mieli moc Zydowie y Rabieiowie naszymy bez wszelakie(go) oszukania y fortelow. A coby więc powstac miało swiadkow przeciw tey plenipotentiey aby mieysca nie mieli, zowiąc ię niepewną. A dla ugrunthowania iey aby bela wazna ta plenipotentia skazalismy niu warowną przysięgę themu Don Dawidowi, kthorą uczynielaby ta plenipotentia nie bela rozerwana y zburzona. Dan 19 dnia Miesiąca według Zydowskie(go) Adar drugiego tu w Constantinopolu od stworzenia Swiatha 5347.

Jozef Beacar. Dawid Passis. Jozefh Amon.

№ 36

1588р., січня 19. – Свідчення константинопольського купця Мордохая Когена про монополію торгівлю вином з Польшею

Перед цим судом став особисто Мордохай Коген єврей, торговець константинопольський, на вимогу Леона Варшаві, грека з Кандії, ласкаво пропонуючи свідчення про частину вина мальвазії, одержаного від славного Леона Варшаві (в) Константинополі і від нього Мордохай Коген частину закупив, а частину також відпустив до Польщі, звільнив кредитора згідно з законом і позваний передбачив судові потреби, силою переконуючи у зворотньому, показав свідчення, домагаючись призначити у справі себе особистим опікуном і своїм представником чесного Яна Крушецького, що письмово до суду представив читати і ясно посвідчив.

Я, Мордохай Коген, жид з Константинополя, будучи позваний до права вашої милості гречином Леонієм Варшаві для нагадування свідчення, що я, бувши в Константинополі і тримаючи монополію на мальвазію, що нікому не вільно було везти до Польщі мальвазії, лише мені самому, плативши за неї, скільки було б при торгівлі. Прийшла на той час мальвазія пана Леоні Варшаві і Георгія Барбаріго 48 куф. З тієї мальвазії взяв я третю частину 16 куф, за кожную куфу дав тисячу аспр, а решту відпустив йому за його бажанням і проханням. І це так є, а не інакше. А відносно мита, що від них прийшло, то я заплатив від 16 куф мальвазії, а решту йому пустив через мито. А то діялось у Константинополі останнього дня липня. Року Божого 1587.

Ф. 52, он. 2, спр. 248. С.1–2.

Testimonium pro Leone Warszawi

In eo Judicio constitutus personal(ite)r Mordochay Kochen Judaeus Mercator Constantinopolitanus, ad instantiam Leonis Warszawi Craeci de Candia, perhibendi testimony gratia, de et ex parte vini malmatici per praefatum Leonem Warszawi Consta(n)tinopolim adducti, et ab ipso Mordochayo Kochen, partim empti partim etiam libere in Polonia dimissi, legitime citatus, et de praemissis Judicial(ite)r requisitus, in vim suae verse testimonialis recogn(iti)onis, per assumptio sibi in rem p(rae)(se)n(tem) tutore(m) e proloquutorem suum

Honestu(m) Ioanne(m) Kruszecky, sic ex scripto ad Jud(iciu)m producto libere e palam recognouit.

Ja Mordochay Kochen Zyd z Constantinopola, będąc pozwany do Prawa W(aszei) M(ilosci) od Leoniego Warschawi Greczyna ad perhibend(um) testimoniu(m) iz ia będąc w Constantinopolu y trzymając monopolium strony malmazey, iz nikomu nie wolno belo wiesc do Polski Malmazey iedno mnie samemu, zapłaciwszy ich poczemu by bely w targu. Przyszła na ten czas Malmazyя Pana Leoniego Warschawi, y Georgia Barbarigo 48 kuph, s kthorey malmazyey wziąłem 16 kuph malmazey tertiam partem, za ktore kuphy za kozdą dalem per mille aspr, a ostatek thedych mu pusciel za ządaniem iego y prozbą. Co tak iest a nie inaczey. A strony myta co od nich przyszło, thedy mi zapłaciel od 16 kuph malmazyi, a ostatek thedym mu pusciel przez myta. A to sie dzilo w Constantinopolu ultima die July. Anno D(omi)ni 1587.

№ 37

1588р., лютого 13. – Судова справа між торговими спільниками купцями з Криму Прокопом Сиропуло та Георгієм Барбаріго

Зміст розповіді

Скаржився перед правом вашої милості пан Прокоп Сиропуло на пана Георгія Барбаріго через свого представника пана Сімона Кіноста, міщанина тутешнього, ніби він йому не хотів заплатити і видати гроші, тобто злотих червоних 541 і аспр турецьких 80. Не знаю того, щоб він такі гроші мав взяти з власних рук пана Прокопа Сиропуло, докладаючись до того, щоб такі гроші мали належати до спільного заробітку трьох осіб. З тих грошей і заробку їх, щоб не хотів пан Георгій ні жодного рахунку згідно з прийнятим на себе борговим зобов'язанням їм чинити.

На то йому пан Георгій Барбаріго так відповідав, що він від нього жодних його власних грошей, ані тих червоних злотих, про які право точиться, з рук його власних не брав. Але якщо мав щось, або є при ньому, або мало бути, як з суми певної, так теж і з мого заробку, або більше, ніж позивач, мене то все стягає до спільництва, які мають або мали з собою три персони, тобто пан Габріель Ахеллі, який вложив до спільництва червоних злотих 598S. Ще вклав той же пан Габріель на витрати червоних злотих 951S. Вся сума вчинить злотих 1550 на першу дорогу. Вдруге наступного року послав пан їм товаром в мальвазіях золотих більш-менш 1450. Пан Георгій Барбаріго вклав до спільництва червоних злотих 250. Пан Прокоп Сиропуло вклав до спільництва червоних злотих 200. З того спільництва ще немає між ними, всіма трьома вище іменованими, жодного порахування, ані з прибутків, ані з видатків, чи теж з прибутку, або зі шкод до того часу. Тому позваний пан Георгій Барбаріго, не маючи тут іншої жодної потреби, ані торгівлі, ані товарів, з Константинополя приїхав спільно з паном Габріелем Ахеллі, щоб вони всі три тут були, а особливо, де найбільше товарів, і щоб усі троє вчинили слушний достатній розрахунок, що готовий здійснити принципал мій не так, як його позивач розуміє, коли теж до спільного підрахування приступить теперішнього позивача пана Прокопа, і підрахує спільно з паном Габріелем Ахеллі, як принципалом тих всіх як грошей, так і товарів, а то згідно з договорами між ними, тобто між всіма трьома в Ретимі, вчинених і встановлених у 1584 р. 14 квітня. Копія чого, вийняту з протоколу публічним державним нотаріусом Марком Піріно, виписану і потім перекладену на польську паном Яном Лукашевичем, перекладачем і міщанином тутешнім львівським, і підтверджену печаткою вище згаданого

пана Марка Піріно, публічного нотаріуса, до права вашої милості вношу. Ще прошу, аби було читано і до актів вашої милості внесено.

Зміст договору

Копія, вийнята з протоколу мною, Марком Піро, державним нотаріусом, 1584 року 14 квітня на ринку в Ретимі, там де пан Габріель Ахеллі, син пана Манолія, пан Георгій Барбаріго, син пана Міхела, і пан Прокіп Сиропуло, син пана Георгія, всі живуть в Ретимі. Силою теперішнього наявного документу прийшли до такої постанови і товариства, проголошуючи, що завантажили на корабель патрона Філіпо Пондікалі мальвазії куф 20 і оливи куф 2. А на кораблі патрона Ян Дарона мальвазії куф 80 і півкуф 5. Стане всіх куф справних сто дві і половина, між якими є латики з Кандії куф 5, а решта є мальвазія з Ретиму. Ту мальвазію згідні вантажити з Ретиму по дев'ять з половиною червоних злотих, кожному куфу з усіма витратами, а латики по десять з половиною червоних злотих кожному куфу. І є навантажене на кораблі іменем вищеназваного пана Габріеля, написано це для того, аби вчинити забезпечення у Венеції того ж пана Габріеля, і це забезпечення має бути заплачене з повної суми, тобто від названого їх спільництва, до якого кількість і вартість мальвазії і оливи підтверджую, що вложили і дали кожен з них, як нижче, тобто названий пан Георгій Барбаріго червоних злотих 200, а пан Габріель червоних злотих 598S. Крім того зобов'язується той же пан Габріель видати для пана Георгієвих і пана Прокопових потреб між Константинополем і Кілією червоних злотих 951S, аби було всього на користь того то пана Габріеля червоних злотих 1550. З тими мальвазіями, і оливами, і грошима той же пан Георгій і пан Прокоп мають плисти до Кілії, поки є навантажені, а з Кілії аж до Львова, і там продати і збути так, щоб їм найкраще було для їх товариства а за то накупивши інших товарів, відіслати до рук пана Габріеля, також і гроші, щоб як найкраще було вказаним Георгію і Прокопові. Ще хочу і так погодились, щоб пан Габріель наступного року мав наготувати мальвазії 180 куф, латики третю частину, а дві частини з Ретиму треба послати до Константинополя, куди має один з них прибути (то є Барбаріго або Прокоп) з тамтого місця зі Львова на час, щоб відібрати ту мальвазію і поїздку вчинити з місця до Львова з Константинополя і відпровадити до Кілії, а з Кілії до Львова, як і вище. Ту мальвазію тим же способом маю продавати і збувати у Львові і з ними чинити так, як найкраще їм буде подобатись, на пожиток вказаного товару, а те, що дістали за неї, мають обернути на всі місця до того острова (тобто Кандії) до рук того ж пана Габріеля, той товар, куплений як з теперішніх куф, так і 180 куф мальвазії, має бути відісланий. Пан Габріель може або повинен виправити, поки йому буде здаватися вигідним, як на тому острові, так і в інших місцях для кращого пожитку названого товару. Про ті 180 куф мальвазії хочу, щоб той же пан Габріель написав до Венеції і вчинив забезпечення для їх головної суми і теж аби мав так багато повноваження, скільки би йому було необхідно, для забезпечення у тому же місті Венеції на речі, яких чекають назад (тобто до Кандії). З їх поїздок, як першого, так і другого року, і з цих двох поїздок здійснених маємо спочатку витратити їх головну суму у так багато червоних злотих, або їх вартість і всі витрати і видатки, як на харч, так і на все інше, а те, що залишиться зиску, мають поділити таким чином, згідно з тогорічною угодою, аби половину мав названий пан Габріель, а другу половину (поділити) між названими паном Георгієм і паном Прокопом. А прибутку від названих 180 куф мальвазії половину має мати пан Габріель, так як і вище, а в другій половині має мати третю частину пан Прокоп, а дві частини має мати вказаний пан Георгій Барбаріго. Ту мальвазію, яку пан Габріель обіцяє підготувати або послати 150

куф наступного року, і сплатити податки їх до їх спільництва по 9 червоних злотих куфи ті з Ретиму, а латики по червоних злотих 10 куфу. А той то пан Георгій Барбаріго обіцяє доставити і дати на кошт вище вказаної мальвазії з Ретиму куф тридцять, обіцяючи дотримати тої обітницї певним підтвердженням, під присягою.

Свідок прошений пан Миколай Каниола, син пана Міхаеля. Пан Ян Дарона, патрон корабля, і пан Міхаель Аврамі, син пана Миколая.

Я, Марек Пірімо, нинішній державний писар, силою писарською прошений.

З того контракту видно їх спільництво і товариство, в якому ще жодного обману не було між тими вище названими трьома, тобто між паном Габріелем Ахеллі, паном Георгієм Барбаріго і теперішнім позивачем паном Прокопом Сиропуло, і звідки ж було 541 злотих в золоті і аспр 80 виросло. Пану Прокопові Сиропуло мали лише двісті червоних злотих, оскільки не дав до спільництва більше, а витрати були всі пана Габріеля Ахеллі. А так, як торгівля в купецтві була спільна, так теж має бути спільний підрахунок між усіма трьома, до чого принципал мій пан Георгій Барбаріго готовий, лише щоб теж правом вашої милості пана Прокопа притиснути і примусити швидше просити; також та копія боргової розписки, яку позивач до права вашої милості вносить з книг Його милості пана Лоренца Бернарда, на той час байла венецького в Константинополі, яку принципал мій на те, що мав бути винен пану Прокопові, на себе дав, нічого іншого не показує, лише спільництво і товариство всіх трьох у торгівлі, яка починається від контракту, вчиненого в Ретимі між усіма трьома, звідки і спільні рахунки виходять, аби показати прибуток чи втрати, які є написані такими словами. Тим борговим записом обіцяю я, Георгій Барбаріго, син пана Міхела з міста Ретиму, дати і заплатити до нашого товариства, тобто до мене, пана Габріеля Ахеллі, і до пана Прокопа Сиропуло, червоних злотих 21, які належать до названого спільництва. Звідси видно, що це не є власні гроші пана Прокопа, якщо такі є, але спільні, і заробок має бути спільний, що потребує статечного поррахування між усіма трьома в цілому, згідно з вчиненим у Ретимі контрактом, взявши до того людей купецьких, які в таких справах добре знаються. Закінчую тоді пояснення принципала мого і так говорю, де видно явно і ясно, що принципал мій нічого не брав від пана Прокопа, тоді теж йому не повинен з іншого чинити. А все таки стосовно того товариства і спільництва всіх трьох вище названих, тоді готовий до підрахунків, для чого просить, аби теж був примушений теперішній позивач. З тих рахунків видно, що кому буде належати, то може і більше позивачеві попаде, ніж просить, що йому не відступиться, або також менше; усе це спільний рахунок показати мусить, як потрібно. На цьому т, просить аердо наполягаючи, просить, аби це декретом права вашої милості міг отримати.

Ф. 52, он. 2, снр. 248. С. 32–36.

Tenor Responsionis

Zalował sie przed prawem W(aszei) M(iłosci) Pan Procop Syropulo na Pana Gerzego Barbarigo plenipotenta swego P(ana) Simona Kinosta miesczanina tutecznego, iakoby on mu nie chciał zapłacić y wydać pieniędzy tho iest złotych czerwonych 541 y aspr tureckich 80 niewięć tho zeby on takowe pieniądze miał wzięć z rąk własnych P(ana) Prokopa Syropula dokładaiać tesz thego, zeby takowe pieniądze miały nalezec do spolnego zarobku trzech person. S kthorych tesz pieniędzy y zarobku ich, zeby nie chciał pan Georgi ani zadnego rachunku wedle wexelbrifu na się danego im czynić refusius. Na tho mu P(an) Georgi Barbarigo

tak odpowiada, ze on od niego zadnych iego wlasnych pieniędzy niebral ani tych czerwonych złotych, o kthore sie prawo toczy, z rąk iego wlasnych. Ale iesli miał co albo iesth przy nim, albo by miało byc, tak s sum(m)y pewney, iako tesz z zarobku mnie y albo wiency nizli Actor mieni tho sie wszytko sciaga do spolnicztwa, kthore mają albo mieli s sobą trzy osoby to iesth P(an) Gabriel Achieli, kthory wlozel do spolnicztwa czerwonych złotych 598½. Jescze nalozel tenze Pan Gabriel na nakłady czerwonych złotych 951½. Czego sum(m)a uczyni Aureos 1550 pierwszą droga. Po drugi raz roku drugiego poslal pan Gabriel w thowarze, w malmazyach aureos 1450 plus vel minus. P(an) Georgi Barbarigo wlozel do spolnicztwa czerwonych złotych 250. P(an) Prokop Syropulo wlozel do spolnicztwa czerwonych złotych 200. S kthorego spolnicztwa ieszcze niemasz między nimi zadne(go) porachowania wszytkimi trzema wyzszy mianowanymi ani s percept ani z expens ani tesz z zysku, albo s szkod do thego czasu. Dla czego P(an) Gerzy Barbarigo pozwany niemaianc tu zadney potrzeby iney, ani handlu albo thowarow s Constantinopola przyechal pospolu s Panem Gabrielem Achelim, aby oni wszyscy trze y tu bendanc, a zwlaszcza gdzie sie naywiency thowary odbywali s sobą wszyscy trzey sluszney dostateczne porachowanie uczynili, co gothow uczynic princip moy, nie tak iako go Actor rozumie, gdy tesz spolnie rachowanie przystampi P(ana) Prokopa teraznieyszego Actora, y obluka pospolu z Panem Gabrielem Achelim, iako principalem tych wszytkich tak pieniędzy iako tesz thowarow, a to wedlug contractow między nimi, tho yesth między wszytkimi trzema w Retymie in Anno 1584 ad 14 Aprile uczynionych y postanpowionych. Czego Copia wyięnta s protocolu przez Marka Pirino Notariu(m) publicum Imperial(em) wypisaną a potym na Polskie przez Pana Jana Lukaszowica Tlumacza tuteczne(go) Lwowskiego y Mieszczanina przelozoną y wyzszy namienione(go) P(ana) Marka Pirina publicula Signo aszignowaną do Prawa W(aszei) M(ilosci) wnoszę. Co proszę aby belo czytano y do act W(aszei) M(ilosci) inserowano.

Tenor Contractus

Copia wyięnta s Protocolu przez mię Marka Piro Not(arium) Imper(ialem) 1584 a die 14 Aprilis na rynku w Retymie tam ze Pan Gabriel Achieli syn Pana Manoliego P(an) Georgi Barbarigo syn Pana Michielego, y Pan Prokop Syropulo syn P(ana) Georgie(go) wszyscy mieszkaiący w Retymie. Mocą te raznieysze(go) iawne(go) instrumenta, przysli do takowego postanowienia y thowarzystwa, declaruiąc ize nalozeli na okrenth Patron Philipo Pondikali Malmazey kuph 20 y olewy kuph 2. A na okręncie Patron Jan Darona, Malmazey kuph 80 y pulkuph 5. Uczynią wszytkich kuph sprawnych sto y dwie y pul, między kthoremi są latykow s Kandy kuph 25, a ostatek sa malmazye z Retymu. Kthore tho malmazye zgodnie kładą te z Retymu po puldziesięnta czerwonego zlothe(go) każdą kuphę ze wszytką wyprawą a latyki po puliedenasta czerwonego zlotego każdą kuphę. Acz są nalozone na okręnty imieniem wyzszy napisane(go) Pana Gabriela, to dla thego ize pisano, aby uczyniono assecuratią w Wenetiey thego to P(ana) Gabriela, kthorą assecuratio ma byc zaplacona z polney s sum(m)y, co bendanc ma sie rozumiec do przerzeczonego ich spolnicztwa, do kthorego tak liczby y kostu malmazey y oliwy potwierdzaią ize wlozeli y dali kazdy z nich iako nizey, tho iest P(an) Georgi Barbarigo namieniony czerwonych złotych 250. P(an) Prokop namieniony czerwonych złotych 200, a Pan Gabriel czerwonych złotych 598½. Nad tho oblige sie then to Pan Gabriel wydac do tych Pana Georgiowych y Pana Prokopowych, między Constantinopolem y Kilią czerwonych złotych 951½ aby belo wszytkie(go) na stronę the(go) to P(ana) Gabriela czerwonych złotych 1550. S kthoremi malmazymi y oliwą y pieniędzmi, ten to Pan Georgi y P(an) Prokop mają zeglować do Kiliey tam do kąd są nalozone a s Kilie y aze do Lwowa y tam przedac y odbywac, tak iakoby sie im najlepiej zdalo ku lepszemu do thowarzystwa, a za to nakupiwszy inszych towarow y

odeslac do rąk P(ana) Gabriela, tak ze tesz y pieniądze, tak iakoby sie im naylepiey zdalo przerzeczonym P(anam) Georgiowi y Prokopowi. Jescze chcą y tak sie zgodzili, ize Pan Gabriel Roku przyszle(go), ma nagothowac malmazyi kuph 180, lattyki trzecia czesc, a dwie części z Retymu ma poslac do Constantinopola, tam ieden z nich przybyc, (id est Barbarigo albo Prokop) stamthego mieysca ze Lwowa na czas, aby odebrac thakowe malmazye, y expeditią uczyniel z mieysca do Lwowa s Constantinopola y odprowadziel do Kili a z Kili do Lwowa iako y wyzszej. Kthore malmazye tymze sposobem maia przedawac y odbywac we Lwowie y s nimi czynic, tak iako naylepiey im sie bendzie podobalo ku pozythku przerzeczone(go) thowaru, a to coby dostali za nie maia obrocic na wszythkie mieysca do thego wyspu (id est Candia) do rąk thego to P(ana) Gabriela, kthory thowar kupiony tak z terazniejszych kuph iako, y malmazyi kuph 180 maia byc odeslane. Pan Gabriel moze albo ma wyprawic dokąd mu sie bendzie zdalo y podobalo, tak w tym Wyspie, iako gdzie indzie ku lepszemu pozythku przerzeczonego thowaru. O kthore malmazye kuph 180 chcą ze ten to P(an) Gabriel ma pisac do Wenethy y uczynic assecuratią dla ich glowney Summy, y tesz aby mial autoritatem assecurowac w tymze miescie Wenethy, tak wiele ile by mu sie zdalo na rzeczy kthorych oczekawa nazad (id est do Candiey). Z ich iazdow, tak pierwszego, iako y wthorego roku, z kthorych dwu ziazdow dokonczonych, maia naipierwey wytrącic ich glowną summę w tak wiele czerwonych złotych albo ich kossth, y wszythkie naklady y expensa, tak strawne yako y co inszego, a to co zostanie zysku mayą podzielic tym sposobem, to iesth ten tract thego roczni, polowicę aby mial przerzeczony P(an) Gabriel a drugą polowicę iednako między namienionych Pana Georgie(go) y P(ana) Prokopa. A zysk od malmazey kuph 180 namienionych polowicę ma miec P(an) Gabriel tak iako y wyzszej, a w drugiej polowicy ma miec trzecią czesc Pan Procop, a dwie czesci ma miec przerzeczony P(an) Georgi Barbarigo. Kthorych malmazyi roku przyszlego, obiecuie ten to P(an) Gabriel wlozyc albo poslac kuph n(umer)o 150 y podac ich do ich spolnictwa po 9 czerwonych złotych kuphę tę z Retymu, a lattyki po czerwonych złotych 10 kuphę. A ten to P(an) Georgi Barbarigo, obiecuie wlozyc y dac na kossth wyzszej namieniony Malmazyi z Retymu kuph trzydziesci, obiecuiając miec the obiethnice pewne pothwierdzone, pod obligatią.

Swiadek proszony P(an) Mikolay Kaniola Syn P(ana) Michielego. P(an) Jan Darona Patron okrenthu, y P(an) Michiel Awrami Syn P(ana) Mikolaya.

Ja Marek Pirimo jawny Imperial. Pisarz mocą pisarską proszony.

S kthorego contractu pokazuie sie ich spolnicztwo y thowarzystwo, w kthorym sie ieszcze zadna oblika niestala, między tymi wyzszej namienionymi trzema, tho iest między panem Gabrielem Achielem, Panem Georgim Barbarigo, y Panem Prokopem Syropulem therazniejszym Actorem, y z kądze było 541 złotych Aureoru(m) y aspr 80 uosc. Panu Prokopowi Syropulo mialy, gdysz niedal do spolnicztwa wiencye iedno dwiescie czerwonych złotych, a naklad bel wszytek Pana Gabriela Achielego. Atak iako bel spolny w kupiecztwie handel tak tesz ma byc spolnie obrachowanie między wszythkimi trzema, do czego princ(ipal) moy P(an) Georgi Barbarigo gothow, telko zeby tesz prawo W(aszei) M(ilosci) P(ana) Prokopa przycisnąć y przymusic raczelo prosi, iakosz tesz ta copia kthorą Actor do Prawa W(aszei) M(ilosci) wnosi z ksiąg Je(go) M(ilos)ci Pana Lorynca Bernarda na ten czas Baila Weneckiego w Constantinopolu, kthorą princ(ipal) moy nie izeby co mial byc winien P(anu) Prokopowi na podobienstwo Wexelbrifu na się dal, nic inego nie opiewa, iedno spolnicztwo y thowarzystwo wszythkich trzech w handlu, kthora sie ściąga do contractu w Retymie uczynionego, między wszythkimi trzema skąd sie y spolne porachowanie pokazuye, aby sie pokazal zysk albo stratą kthory iest napisany w the slowa. Tym Wexelbrife(m) obiecuie ia Georgis Barbarigo Syn Pana Michele(go) z Miasta Retymu dac y zaplacic do nasze(go) thowarzystwa to iest do mnie do

P(ana) Gabriela Achelego y do P(ana) Prokopa Syropula czerwonych złotych 21 należące do namienionego spolicztwa. Skąd sie pokazuie ze to nie są P(ana) Prokopowe pieniądze własne, iesli iakie są ale spolne y zarobek spolny byc ma, co potrzebuie porachowania stateczne/go/ między wszythkimi trzema in tota non in parte, przychylaiąc sie do contractu w Retymie uczynionego, wziąwszy do thego ludzie kupieckich kthorzy sie w takowych sprawach dobrze znaie, Concluduię thedy Respons principala me(go) y tak powiadam gdysz sie pokazuye iawnie y iasnieze princ(ipal) moy nic niebral od P(ana) Prokopa, thedy mu sie niepowinien tesz z inszego sprawowac. A wszakosz co sie do tycze towarzestwa y spolnicztwa wszythkich wyzszej mianowanych trzech, thedy gothow do obrachowania do czego prosi aby tesz bel przycisnion terazniejszy Actor. S kthorych rachunkow sie pokaze, co bendzie komu przynalezalo, iakosz moze y wiencye Actora pothkac nizli prosi quod illi non conceditur, albo tesz mniej wszythko to spolny rachunek pokazac musi, iakosz ma. Przy czy(m) mocnie stoiąc prosi aby to przed decreth prawa w(aszei) M(ilosci) mógł otrzymac, vel quid sie Juris, alys omnibus remedys.

№ 38

1589р., травня 15. – Розписка львів'янина Бобрика Бедросовича константинопольським євреям Ісаку Алгазу, його сину Абрагаму і зятю Аслану за взятийборг

Зміст розписки

Я, Бобрик Бедросович зі Львова, визнаю тим, що заборгував у Константинополі жидам пану Ісаку Алгазу, і сину Абрагаму, і зятю пану Аслану п'ять тисяч шістсот сорок один таляр левкових і аспр тридцять. Такі гроші таляри маю заплатити від сьогоднішнього дня за п'ятнадцять місяців і за десять днів і за двадцять днів. Якщо б за п'ятнадцять місяців і за десять і за двадцять днів не прийшли, на то жодним словом відповідати не маю, якщо б було заплачено. А якщо б не було заплачено, повинен буду добрими грошима заплатити, як на той час будуть ходити таляри. Той борг зробив на пана Петра Глушковича в Константинополі року тисячу п'ятсот вісімдесят дев'ятого, місяця травня п'ятнадцятого (дня). За килими залишився (винен) талярів п'ятнадцять. Я, Голуб Давидович, за такі гроші даю запоруку.

Ф. 52, оп. 2, спр. 515. С. 491.

Tenor Chyrographi

Ja Bobryk Bedrosowicz ze Lwowa zeznamam tym zem zostal winien w Constantinopolu Zydom Panu Isacu Algazowy i Synowy Abrachamowi i zikciowy Panu Aslanowy piecz hysikczy sesczseth czterdziescy y ieden Talerow Lewkowych y aspr tryzdyiescy takowe pieniodze talery mam zaplacic od dzysieyszego dnia za piktnascie mieszikczy y za dziesikcz dni y za dwadziesczia dni, iesli by za piktnascie miesikczy y za dziesikc y za dwadziesczia dni przydzieli na to niema slowa nicz odpowiedac iesli by sie zaplaczylo a iesly by sie niezaplacilo powinien bkdo dobrymi pienikdzmy zaplacic na ten czas iako talery bkdo chodzily takowy dlug uczynilem na Pana Piotra Gluskowicza w Constantinopolu Roku Tysiocz Pikcseth Osmdziesiatego Dziewiotego Miesiocza Maia Piktnastego. Za kobiercze zostalem talerow pietnascie. Ja Holub Dawidowicz do takowich pienikdzy rkoymia.

№ 39

1589р., травня 15. – Записи боргових документів, виданих львівськими купцями слугі чауша турку Хусейну Йозефу в Константинополі

Зміст розписки

Я, Голуб і Захаріаш Давидовичі, міщани львівські, визнаємо тим своїм писанням, що ми залишились винні за кобірці чаушовому слугі Хусейну Йозефові сімсот сімдесят три талярів левкових, пообіцявши вчинити певну оплату місяця серпня дня 15. Коли б на той призначений час оплата їм затрималась, тоді ми повинні приборку дати. А якби ми приборку не дали, тоді страти на кожному талярі понесемо по десять аспр. Для кращої віри печатку свою притиснули ми і рукою підписались. Діялось у Константинополі року 1035 згідно календаря вірменського дня травня 15.

Другий зміст

Я, Якуб і Захаріаш Давидовичі, міщани львівські, визнаємо тим своїм записом, що ми залишились винні Хусейну Йозефові, чаушовому слугі, сімсот сімдесят чотири левкових, пообіцявши вчинити певну оплату у місяці листопаді. Для кращої віри печатку свою притиснули. Діялось у Константинополі року 1035 травня 15 згідно календаря вірменського. Коли б на той призначений час оплату ними не здійснено, тоді повинні приборку дати, а коли б ми приборку не дали, тоді б ми понесли на талярах втрати по десять аспр. Стосовно тих шовкових товарів, то позивач доводить записами, які до права вашої милості подає позивач. Один власний позваного, а другий панів Торосовичів, дослівний зміст яких просить прочитати і записати.

Зміст (списку) товарів

Список 1589. Дано Петром.

10 штук подвійної китайки ліктів краківських 592 і пів. Кожен лікоть по 48 аршин. Сума становить 1427 флоринів 29 грошей.

Одна штука кармазину подвійного ліктів краківських 111 і три чверті по 59 грошей. Сума становить 218 флоринів грошей 29.

Дві штуки адамашку кармазину ліктів краківських 140, кожен лікоть по 70 грошей. Становить сума злотих 326 грошей 20.

Дві штуки адамашку зеленого кольору узору великого, ліктів нюрнберзьких 161 і S.

Одна штука коричневого адамашку ліктів нюрнберзьких 47 і чверть, стане то три штуки ліктів краківських 243 і пів по 58 грошей лікоть. Сума становить 470 злотих грошей 23.

Дві штуки зеленої канавації краківських ліктів 92, лікоть по 45 грошей. Становить сума 138 злотих.

Одна штука канавації чорної краківських ліктів 84 і три чверті, лікоть по 42 гроші. Сума стане злотих 118 грошей 19S.

Одна штука канавації цегелкової краківських ліктів 46 і пів по 52 грошей. Становить сума 96 злотих грошей 12.

Півтора ворки шафрану чи менту разом з тарою 86 фунтів, тара займає півтора фунта. Самого шафрану залишиться 84 фунти і пів по злотих 3 і по 15 грошей. Сума виносить 718 злотих грошей 7.

Вся сума становить три тисячі вісімсот вісімдесят сім злотих грошей 26.

Другий список

Список пана Івашка Торосовича року 1589.
Одна штука подвійної китайки коричневої жовтогарячої ліктів 103 і j.
Одна штука подвійної китайки коричневої з білою ліктів... 57 і j.
Одна штука подвійної китайки зеленої ліктів.... 95.
Одна штука подвійної китайки коричневої з червоною ліктів 93.
Одна штука подвійної китайки чорної з червоною ліктів 79 і j.
Одна штука подвійної китайки червоної з білою ліктів 92 і j.
Одна штука подвійної китайки жовтої з зеленою ліктів 100 і j.
Одна штука подвійної китайки блакитної ліктів... 85.
Одна штука подвійної китайки коричневої зеленої ліктів 73 і S
Одна штука подвійної китайки червоної braczo 102 і-
Сума ліктів 882 і пів міни ліктів 11 по 47 грошей кожен лікоть. Становитиме злотих 1381 і грошей 15.
Адамашку з великими узорами.
Одна штука зеленого адамашку ліктів 74.
Одна штука зеленого адамашку ліктів 111.
Одна штука коричневого адамашку ліктів 54.
Сума ліктів 239 міни ліктів 4 і j. Лікоть по 56 грошей. Сума становитиме.....446 злотих грошей 4.
Дві штуки кармазинового адамашку червоного ліктів 137 міни ліктів 3 по 64 грошей лікоть. Становить сума 301 злотих грошей 12.
Дві штуки канавації зеленої нюрнберзьких ліктів 141 і j становитиме ліктів краківських 165 міни ліктів 27 і j по грошей 50. Становить сума 275 злотих.
Дві штуки канавації чорної нюрнберзьких ліктів 141 і три чверті. Становить ліктів краківських 165 і чверть міни ліктів 11 і пів по 38 грошей. Становить сума злотих 209 грошей 9 S.
Одна штука канавації цеголкової ліктів 46 і j.
Одна штука подвійного кармазину ліктів 109 і j. Міни ліктів 2 і j лікоть по 56 грошей. Становить сума 291 злотих грошей 6.
Шафрану самого фунтів 84 і пів по 8 злотих, стане сума 676 злотих. Становить уся сума 3580 злотих грошей 2.
Ф. 52, оп. 2, спр. 515. С. 505–507.

Tenor Chyrogaphi

Ja Cholub y Zachariasz Dawidowiczowie Mieszczenie Lwowscy Zeznawamy tym pisaniem swym zesmy zostaly winny za kobiercze Haszein Czauszowemu sludze Jozephowy siedmszeth siedmdziesiath y trzy talerow lewkowych zaplathe pewną przyobieczawismy uczynicz Miesziaacza Augusti Dnia 15. Gdy by na ten naznaczony czas zaplata im sie omieskala, tedismy powinny przyrobku dacz a gdziesmy przyrobku niedaly. Thedy straty na kozdym taleru po dziesiaczy aspr podielismy. Dla lepszey wiary pieczec swą przyczysnelismy y ręką podpisaly. Dzialo sie w Constantinopolu Roku 1035 wedlug kalendarza Ormienskigo Dnia Maia 15.

Secundi tenor

Ja Jacob Zachariasz Dawidowiczowie Mieszczenie Lwowszczy Zeznawamy tym swym zapiszem iz my zostaly winny Hussein Czauszowemu sludze Juzephowy siedmszeth

siedmdziesiąt y cztery Lewkowych przyobieczalismy zaplate uczynicz pewną Miesiącza Nouembra. Dla lepszy wiary pieczęć swą przyczysnelysmy. Działo sie w Constantinopolu Roku 1035 May 15. Według kalendarza Ormińskiego gdy by na then naznaczony czas zaplatha ym sie nie stala tedismy powinny przyrobku dacz a gdy bysmy przyrobku niedaly tedismy podiely na talerach straty po dziesięć aspr.

Co sie dothyche strony thowarow iedwabniech tedy to Actor wywodzy Ausczugamy ktore do prawa w(aszei) m(ilo)sci podaie Actor ieden własny pozwanego, a drugi Panow Thoroszowyczow ktore ut legatur et insenantur petit.

Tenor Productoru(m)

Spyssek 1589. Dano Piotrom.

10 stuk dupli Kitayky lokczy Krakowskych 592 y pul. Kazdy lekiecz po 48 ars(zyn) Summa wynosy 1427 flo(renow) 29 gro(szi) ½.

Iedna stuka karmazynu Duply lokczy Krakowskych 111 y trzy czwierzcy po 59 grosz(i) summa wynosy 218 flor(enow) groszi 29.

Dwie stucze adamasku Karmazynu lokczy Krakowskich 140. Kazdy lokiec po 70 grosz(i), winosy summa złotych 326 gr(oszi) 20.

Dwie stucze adamasku zielonego wzoru wielkiego lokczy Noremberskych 161 y ½.

Jedna stuka brunatnego Adamasku lokczy Noremberskych 47 y czwierz czynie tho trzy stuky lokczy Krakowskych 243 y pul po grosz(i) lokiec. Summa wynosy 470 zlot(ych) gr(oszi) 23.

Dwie stucze zielony Kanawacze lokczy Krakowskych 92 lokiec po 45 grosz(i). Wynosy sumą 138 złotych.

Jedna stuka Kanawaczy czarny lokczy Krakowskich 84 y trzy cwierzcy lokiec po 42 gro(szi). Summa wynesy złotych 118 groszi 19 ½.

Jedna stuka Kanawaczy czegelkowy lokczy Krakowskich 46 y pul po 52 grosz(i).

Wynosy sumą 96 złotych groszi 12.

Pultora worka szafranu Cz ymenthu wespulek s tarą 86 funthow thare wytrączywszy pultora funtha. Zestanie samego szafranu 84 funthy y pul po złotych 3 y po 15 groszi. Summa wynosy 718 złotych gr(oszi) 7 ½.

In summa wynosy wszytko trzy thysiącze Osmseth Osmdziesiąt y siedm lotych grosz(i) 26.

Secunda praeducta

Spissek Pana Iwaska Thoroszowicza R(oku) 1589.

Jedna stuka Dupley Kytayky Brunatna Zulthogarączą braczo...103 y ½.

Jedna stuka Duply Kytayky Brunatna Zbiałą braczo.....57 y ½.

Jedna stuka duply kytayky zielony braczo 95.

Jedna stuka duply Kytayky brunatną z czerwoną braczo 93.

Jedna stuka dupli Kitayky czarna s czerwoną braczo 79 ½.

Jedna stuka dupli Kitayky czyrwona z białą braczo 92 y ½.

Jedna stuka dupli Kitayky zulta z zieloną braczo.... 100 y ½.

Jedna stuka dupli Kytayky błękitny braczo....85.

Jedna stuka dupli Kytayky brunatna zieloną braczo 73 y ½.

Jedna stuka dupli Kytayky Czyrwony braczo 102 y ½.

Summa lokczy 882 y pul Mny lokczy 11 po 47 grosz(i) lokiec kazdy czyny złotych 1381 y gr(oszi) 15.

Adamasku wzoru wielkiego.

Jedna stuka zielonego Adamasku Braczo 74.

Jedna stuka zielonego Adamaska Braczo 111.

Jedna stuka Brunatnego Adamasku Braczo 54.

Summa lokczy 239 Mny lokczy 4 y ½.

Lokiec po 56 grosz Summa czyni....446 złotych gr(oszi) 4.

Dwie stucze karmazynu Adamasku Czerwonego Braczo 137 Mny lokczy 3 po 64 grosz(i) lokiecz wynosy summa 301 złotych grosz(i) 12.

Dwie stucze kanawaczy zielony Noremberskych lokczy 141 y ½ czyny lokczy Krakowskych 165. Mny lokczy 27 y ½ po grosz(i) 50 czyny Summa 275 złotych.

Dwie stucze kanawaczy czarny Noremberskych lokczy 141 y trzy czwierzczyni lokczy Krakowskych 165 y czwierz Mny lokczy 11 y pul po 38 grosz(i). Czyny summa złotych 209 grosz(i) 9 ½.

Jedna stuka kanawaczy czegielkewy lokczy 46 y ½.

Jedna stuka dupli Karmezynu Braczo 109 y ½ Mny lokczy 2 y ½ lokiec po 56 grosz(i) czyni summa 291 złotych grosz(i) 6.

Szafranu samego funtow 84 y pul po 8 złotych czyni summa 676 złotych.

Czyni wszytka summa 3580 złotych groszi 2.

№ 40

1590р., січня 20. – Свідчення Станіслава Барташавича на обвинувачення, висунуті львівським аптекарем Ярошем Вітембергером

Зміст

Головна скарга пана Яроша Вітембергера позивача проти мене позваного видана, має в собі такий сенс. Ніби я не хотів і забороняв віддати позивачеві рахунок і вчинити мені доручення з тих товарів і грошей, посланих з ними до турок, і бажаю, аби мені лічбу і рахунок тут перед судом вашої милості вчинив. Аби я тоді невинність свою і той поганий зміст, який у це позивач неслухно вклада, статечно довів і йому, і праву вашої милості, тоді мені позивач у тому немалу кривду чинить, коли я того досить часто сам у позивача просив і зібрав. Через це тепер позивач вважає уже ув'язнення неслухним, від кільканадцяти неділь від мене вимагає, а я на це мусив (терпіти) це неслухне ув'язнення, як і всілякі збитки і витрати (проти позивача законність позову на цей час зберігається). А виводячи нинішню невинність свою, доводжу те. У першу чергу зобов'язуюсь в тій позовній ухвалі правдиво визнати, приїхавши з дороги, що досить часто його про те просив, ніби від мене рахунок був відібрав. Потім декретом їх милостей панів райців тутешніх, внесеним до актів 30 жовтня 1589р. між мною, як позивачем, і теперішнім позивачем, як позваним мною, ухваленим, аби в цьому місці був читаний і вписаний, з якого ясно видно невинність мою. Що я того сам прагнув від позивача, аби мій рахунок вислухав, але й того у той час забороняв, а мене ув'язнив і до тих часів ув'язнює. Нарешті доводжу це тими панамі свідками, яких позивач на свою скаргу впровадив, що я готовий був чинити такий рахунок і чинив перед ними, того їх свідчення прошу, аби було читане

і тут записане. Тоді з тих слушних і ясних моїх наведених доказів доведено мою невинність, що ваші милості можуть бачити, що то з тим не співпадає, на чому позивач свою основну скаргу поставив. Тепер стосовно того, що позивач потребує визнати провиною. Так як перед тим ніде від того не втікав і того чинити, як йому самому, так і людям учтивим не забороняв, так і тепер (вимагаю) тут перед судом вашої милості такої лічби і рахунку з взятих мною як грошей, так товарів, і потім теж з продажі і оцінки таких товарів, нарешті те з виданих грошей на різні потреби позивачу вчинити. Позивачу забороняється будь-який його рахунок, а я реєстр свій правдивий тут до суду вашої милості подаю, щоб було читано і записано, і такий рахунок позивачу за правом вчинити.

Зміст реєстру

Хвала Богу. Року 1588, 15 липня у Львові. Віддав мені пан Ярош аптекар, міщанин і купець львівський, коли мене до турок вислав, товару як і грошей готівкових, як нижче подано.

У першу чергу попелиць* трьох сортів, яких не по кількості відіслав, лише в трьох фасах, так як є в Любліні укладено, яких, як сказав, їх було в сумі 30000, але там на місці в Константинополі коли лічили, не вистачило, їх (було) лише 29500.

Два постави сукна лунського.

Один постав файлюндишу, який був чорний, мені віддав не перевіряючи, бо час примушував.

Два кожухи соболині бобрами підшиті.

200 шапок магерок.

Грошей готівкових талерів старих...134.

Монети польської злотих 10, яка чинить на талери ...8//12.

Окремо взяли від пані талярів старих...50.

До того мені дала на панчішки талярів злотових...//30

В сумі стане грошей тих талярів 193//6.

Той постав сукна файлюндишу віддав йому назад, приїхавши з другої дороги, з якого пан Іванко, писар господара його милості з Ясс, там же в Яссах відкрав собі без мого відома ліктів волоських 3 3/8, на що показую лист його, який він писав до пана Яроша.

Продажа товарів тих, які відібрав від пана Яроша аптекаря.

У першу чергу продали в Яссах : Талярів Аспр

Два постави сукна лунського по талярів 39 стане. 78

Два кожухи соболині, які продав у Константинополі один продав за талярів 73 20
другий продав за талярів... 25 75

200 шапок магерок по аспр 10 чинить талярів..... 23 45

Коня того, що його був купив в Зборові, приїхавши до Цариграда, продав його за талярів 8

Один десяток білок-попелиць продали за талярів.. 1

* Попелиця – дорога цупка вовняна клітчатa тканина, призначена для пошиття жіночих суконь

29840 попелиць, що заставив у жида в Константинополі, яких я продати не міг, на які взяв гроші талярів 1312

Ще один невільник на ім'я Петро, якого Гресько Лісек фурман вивіз, дав нам був гроші свої для витрати їх у Польщі. А так ми, взявши їх у нього, розділили ми ті гроші, що мав на свою потребу обернути. Що я видав на панську потребу в дорозі, тобто талярів... 25\77.

Від одного жида, на ім'я Ізраель Шльома, взяв в Яссах, вже їдучи назад до дому, на потреби панські талярів 120, від яких лихви грошей талярів 15 мали дати аж до Львова.

Гроші ті, які мені дав пан Ярош, коли там їхав, талярів...193//14.

Сума загальна в цілому як товару, так і грошей, талярів 1510 аспр 61.

Хвала Богу. Року Господа 1588, 20 липня виїзд зі Львова до турок.

У першу чергу харчі Талярів Грошей Аспр

Посилаючи фурманів зі Львова аж до Зборова, спожили ми з парою коней і запрягом четвіркою і ще дав двом, посилаючи їх назад до Львова, талярів... 2 //21 //9.

Дали за аквавіту собі в дорогу півтора гарнці і за півсклянки до неї і на хліб в дорогу..... грошей 29.

23 липня взяли до мішка гроші для видатку на харч як собі, так і коневі, і видавали їх, поки їм вистачило талярів.....11 грошей 30.

Коли з Адріанополя виїхав, взяв ще знову собі грошей також на харч талярів....2 грошей 18.

Тут починаються аспри. Таляр по аспрів 85.

До Цариграда приїхавши, дали на дрова аспр 30.

На цибулю, сіль і рожен аспр 49

9 вересня взяв знову на харч аспр 425.

За свічки за той час, поки був в Царигроді, аспр 112.

20 вересня взяли знову на харч аспр 170.

За чищення котлов і мисок аспр 32.

За лібру паперу аспр 8.

Пралі за прання аспр 16.

За рис аспр 32.

За дрова за той час, скільки там був, аспр 178.

За цибулю за той час, скільки там був, аспр 18.

Від 24 вересня до 6 листопада спожили ми самі з собою і з конем аспр 2210.

А від 6 листопада до 16 листопада спожили ми з конем аспр 680.

20 листопада для закупівлі харчів на дорогу, коли ми мали з Цариграда виїхати, аспр 250.

А від 23 листопада до 16 грудня (спожив) сам з двома кіньми аспр 945.

Сума того тут становить аспр 5155 на таляри 60 аспр 55.

Тут починається таляр по аспр 80.

В Облужиці за ікру і карпиків аспр 280.

З Облужиці аж до Хотина спожили ми, як сам, так і двоє коней аспр 1147.

За свічки в Хотині аспр 2.

З Хотина аж до Львова сам з двома кіньми (спожив)аспр 699.

Сума того чинить аспр 2128, талярів 26 аспр 48

Сума загальна за харчі становить талярів 104 аспр 81.

Тут починаються мита, коли там їхав.

У Глинянах від возу квітового грошей 2.

У Скалі мостового грошей 5.

У Требовлі возового грошей 5.

У Кам'янцю мостового, возового і спашного грошей 16 денарів 12.

У Хотині на перевозі литовських 51, що стане на польську лічбу спільно з возами грошей 34.

Там же в Хотині митникам, що з нами до Ясс їхали, на подарунки дві пари ножів; побачивши, що починалась чума в Хотині, не допустили ми опечатувати товари, але упросили, щоб з нами слугу свого до Ясс післати, на що дав грошей 28.

Біля Пруту перевозу і з возами литовських 30 грошей 20

У Степановцях грошей 8.

Коли ще назад їхав з Константинополя, для того тут кладу, аби аспри не мішали з грошами.

Біля Пруту не дали ми нічого бо їхали вбхід..

У Хотині також, бо ми їхали вбхід, лише від коня турецького дали один таляр.

У Кам'янці від воза грошей 15.

У Скалі мостового грошей 5.

У Требовлі від возу грошей 8.

У Золочеві грошей 5.

У Глинянах грошей 6.

Від коня турецького в кількох місцях, почавши від Скали аж до Львова, дали грошей 16.

Тут починається таляр по аспр 80.

В Яссах дали мита аспр 7200. Але (ми) чинимо згідно рахунку митникового аспр 9500. Але господар його милість волоський подарував з того аспр 2000, залишилось 7500.

Дали з упрощенням і слугі його аспр 7200 що вчинить талярів 90.

Слугі пана Іванка, писаря господарського, що зі мною до митників ходив і до інших панів і самого господаря подарунки носив, дали грошей таляр 1.

В Облучиці мита згідно умов панів вірмен дали, і від перевозу, і з іншими подарунками, так як є звичай, і з возами талярів 18 аспр 46.

Тут ще таляри по аспр 85.

Коли до Константинополя виїздив, дали в броні від двох возів, що на них товар був, по аспр 8–аспр 16.

На миті великім де товар оглядали і лічили, дали слугам митничим талярів 6.

Там же мита від того товару і від речей аспр 8800.

На малім миті на Тоці від того товару, що купив, дали ми від ста по аспр 6, і то для того, щоб возів не трусилі, аспр 3800.

Слугам митничим аспр 510.

В Едірне в карвасарі (*караван-сарай*) від возка і в броні по аспр 8 тобто 16.

Сума того аспр 14804 талярів 174 аспр 14.

Тут починається таляр по аспр 80.

Біля Дунаю мита дали так, як інші пани давали, бо митник не хотів дотримати тієї умови, яку мав з панами вірменами, і мусили мито дати, що він сам хотів, аспр 5000

На перевозі від воза і від коляси і від двох коней фурманських дишлових і від коляснооного аспр 42.

Возарям, що перевозять, аспр 24.

Від коня турецького мита і ще яничару і хлопцю Кубашовому, що шукав коней, дав аспр 160.

В Яссах мита 3698.

Писарю квитового і возового 100 аспр.

Слузі пана Іванка за послуги аспр 40.

Там же від коня турецького аспр 80.

Сума того аспр 9144 талярів 114 аспр 24.

Сума становить у цілому мито талярів 405 аспр 72.

Тут починаю скуповування товару: 48 кобірців, які по різних грошах в одного турчина купив так, як нижче подано, кожен окремо, так як у самого турчина коштують.

А на то сторгувались з ним від десяти по два, так як торг зносив.

Починаються кобірці один за другим.

1. 310 25. 350

2. 2 240 26. 310

3. 3. 350 27. 330 Сума тих кобірців аспр, як ідуть

4. 4. 385 28. 300 16069, а то, як коштує.

5. 5. 420 29. 225

6. 6. 260 30. 237 А файда, тобто зиск, становить від

7. 7. 245 31. 272 десяти два аспр 3213.

8. 8. 500 32. 470

9. 9. 270 33. 235

10. 10. 325 34. 370

11. 11. 320 35. 390 В сумі коштує це 48 кобірців

12. 12. 303 36. 330 аспр 19282.

13. 13. 350 37. 376

14. 14. 436 38. 366

15. 15. 390 39. 257

16. 16. 252 40. 425

17. 17. 325 41. 315

18. 18. 300 42. 390

19. 19. 400 43. 336

20. 20. 314 44. 400

21. 21. 300 45. 400

22. 22. 320 46. 390

23. 23. 320 47. 400

24. 24. 290 48. 270

25. 22 кобірці, які оптом сторгував у того то турчина один по аспр 365 становить 8030.

26. 163 штуки багазеї розмаїтої фарби по аспр 165 становить 26895.

27. 13 кінських збруй різної фарби по аспр 190 становить 2470.

28. 2 збруї з позолоченими брайцарами по аспр 765 становить 1530.

29. 50 попруг по аспр 24 становить 1200.

9 торбин по аспр 11 становить 990.

4 пояси шовкові, які важили драм 250, а драма одна по аспр 4 стане 1032.
1 пояс дикий великий важив драм 150. Драма по аспр 4 стане 600.
9 шнурків тонких по аспр 90 стане 810.
2 шnurки срібні по аспр 110 стане 220.
2 S кантари ладану. Кантар по аспр 1400, становить 3500.
12 полотен на ковдри мальованих по аспр 190, стане 2280.
43 S ліктів багазеї фарбованої по аспр 28 стане 1211.
1 штуку мухаїру пані за аспр 700.
9 S ок слонової кістки по аспр 30 становить 280.
3 ок скамонії по аспр 340 становить 1020.
1 ок і 350 драм родзинок по аспр 24 стане 45.
3 ок муміє по аспр 50 становить 150.
21 ок мірри по аспр 30 становить 630.
15 рачків по аспр 2 становить 30.
24 ок куркуми по аспр 35 становить 840.
31 ок мускатного горіху по аспр 15 становить 465.
1 ок і 40 драм ревеню по аспр 850 становить 977.
57 ок тамаринду по аспр 20 становить 1140.
9 S ок кореню трійчатки по аспр 23 становить 219.
41 ок калгану по аспр 40 становить 1640.
15 ок дрібного ладану по аспр 26 становить 390.
200 ок кмину по аспр 8 становить 1600.
5 ок перцю горошком по аспр 35 становить 175.
2 ок пігулок по аспр 150 становить 300.
5 торбочок для кміну і калгану з обшиттям по аспр 70 становить 350.
15 ок кайси (*сушених абрикосів*) по аспр 15 становить 225.
5 ок горіхів червоних по аспр 6 стане 30.
За лимони і апельсини свіжі аспр 160.
За коня турецького тисячу п'ятсот аспр.
У караван сараї від нього ж 160 аспр.
За шнури, вуздечку і торбу на нього аспр 148.
Сума товару в цілому стане талярів 979 аспр 14.
Видатки на потреби товарів та інші речі.
Талер по аспр 85
В Едірні* за вуздечку кручену на коня аспр 48.
На складі перед Едірне від комори для складання попелиць, що найняв на 6 неділь,
на день по аспр 6, стане 36.
6 вересня приїхали до Цариграду, найняв комору в каравансараї, у першу чергу
дали від ключа талярів 6.
За килим, тобто кобірець з узорами, талярів 2
За мавпу і тому, хто мені її допоміг купити, дали аспр 470.
За ланцюжок до неї дали аспр 15.
За 8 мотузків, 2 за аспр 14, а шість по аспр 12, становить 86.
Оттобаші, тобто ворітному, що комори малює, дали аспр 24.
За вагу до талярів аспр 42.

Дали хлопцю на відправі (що його був в Едірне найняв для перекладання), коли мав з Цариграда виїхати, дали аспр 739.

За направлення півгаку аспр 42.

За вузду до коня аспр 45.

Вантажникам, що кобїрці носили, аспр 32.

Вантажнику від багазеї аспр 18.

Баришникові від багазеї аспр 250.

Вантажнику, що зброю і інші речі сїдлярського торгу принїс, аспр 8.

Вантажнику від ладану аспр 12.

За кафтанчик дитячий аспр 70.

За панчошки в будинок панї і дітям аспр 370

За воскові плахти аспр 120.

За коробочки для сухих трав і для зволоження ладану аспр 128.

Вантажникові від сухих трав аспр 12.

За мішечок волосяний для дрібних речей зі стяжками аспр 40.

За нитки, як тонкі для шиття мішечків, так і грубі для зашивання бельн і рулонів і для дожніх потреб аспр 31.

За ящики для інструментів аспр 16.

Вантажнику від кмину аспр 18.

За кош і за бавовну для помаранчі аспр 106.

За рогожу для обкладання бельн з кобїрцями аспр 40.

За свїчки в дорогу аспр 12.

За перевїз до Галати аспр 100.

За ящик для хлїба у віз аспр 6. За ліхтарик аспр 32.

За палї для перенесення аспр 16.

За мішок для постелї, бо я той мішок, що в ньому була постїль, використав для іншої справи.

Ганусу Алембеку згідно вказівки панської аспр 850.

Жиду баришнику за доставання грошей аспр 900.

За переробку перстня і за полірування аспр 260.

На горїлку в дорогу аспр 70.

У карвасарї від комори аспр 160.

Власникові карвасару, воротному і хлопцю від'їздного аспр 340.

Баришнику, що зі мною купував речі, аспр 426.

Вантажнику угорцю і іншим баришникам від'їздного аспр 85.

В Яссах за 2 мішки коцов, один для коня, а другий для підстилання, талярів 1 S.

За той таляр золотий, що менї панї дала, купив їй двї пари панчошок, які їй віддав, аспр 77.

Що був в того невїльника Петра взяв грошей, то я йому вдома сам у Львовї віддав талярів 25 аспр 77.

Сума видатків у цілому талярів 112 аспр 26.

Витрати на фурманів.

У першу чергу, коли мене пан відправляв зі Львова, не скоро віз відправив

фурманський, і так наздоганяючи інших фурманів, найняв у Глинянах пару коней, за які мав дати грошей 48, з них фурман дав половину, а я другу, тобто грошей 24.

У Зборові купив коня з колясою і з хомутом за талярів 11 грошей 24.

У Трембовлі* за 2 фаси для попелиць скромнішого укладення дали за них грошей 2
Хлопам, що допомагали на віз фаси вантажити, грошей 2.

Там же купили полотна і мотузків для коляси, грошей 18.

Приїхавши до Ясс, відправили фурмана Андрія, видали на руки в дорогу на його фуру талярів 7 S.

Найняв фурмана з Ясс аж до Єндрна** від кантара по талярів 2 S. Важив товар кантарів

15, дали на руки від фаски з сухим хлібом талярів 38.

У Базарджику купив полотна 36 ліктів по аспр 5. То полотно до мішків для попелиць, бо фаса була розійшлась і мусив попелиці викласти, талярів 2 S.

Виїхавши з Балкан, просувались пішки, бо зламалась коляса, а свої речі дали фурманові, за які дали аж до Єндрна талярів 2.

З Єндрна найняв фурманів з буйволами до Константинополя, з якими в цілому сторгувався і дав аспр 1000, які чинять талярів 11 грошей 28.

Там же в Єндрні, коли назад їхав, купив ще коня з колясою кованою і з хомутом, за якого дали аспр 1554 і крім того 2 шнурки талярів 18 грошей 10 S.

Фурманові Окольському в Цариграді на спорядження фурманського воза, бо був приїхав з васагом, який мусив розрушити і будувати віз великий, дали на руки аспр 110, стане грошей 48.

У Константинополі, коли мав назад їхати, найняв фурмана Бартоша Окольського з Константинополя до Львова від цетнара по талярів 6. Приїхавши до Львова, відважив товар, якого було цетнаров 19 кам(енів)3, від якого, приїхавши, (дав) на руки талярів 117 грошей 18, які я на руки заплатив лише в дорозі, а решту вдома у Львові, крім того, дав на руки в дорозі фурману Гаврилу, який віз кош з апельсинами, таляр 1 і грошей 9.

В сумі дали на руки всього талярів 118 грошей 27.

Сума в цілому стане фурманам талярів 213 грошей 12 S.

Сума загальна в цілому становить талярів 1815 аспр 50.

А на злоті рахуючи, кожен злотий по грошей 30, а таляр по грошей 36, стануть злотих 2178 грошей 22.

У тім то рахунку є відразу деякі відмінності в скарзі згаданого позивача, значить тоді йому на неї негайно так відповідаю. У першу чергу це стосується кількості попелиць, тих, що позивач у скарзі своїй показує 30000 і їх різні гатунки, тоді мені таких попелиць позивач віддавав під заставу, але оскільки я був в Любліні, позв'язував їх і так мені, теж не рахуючи, віддав. Потім, коли вже будучи на місці, я полічив їх, не було їх більше 29850, які потім для більшого пожитку позивача заставив в одного жида за певну суму і до певного часу, і за ту суму і за інші товари позивача згідно його вказівок накупив. Що обох не було, мені в тому позивач довіряв, і я готовий підтвердити, як належить за законом.

Потім ще відносно сукна: тоді з того два постави лунські продали в Яссах, як про це свідчать мої реєстри. А той третій постав файлюндишу чорного, як його взяв був від позивача не позначеним, таким його в цілому віддав йому, як тільки назад приїхав з другої дороги, і позивач від мене прийняв разом з іншими товарами, купленими ще за першу дорогу мою там у Константинополі. Нарешті відносно двох дорогоцінностей, тобто перстнів з їх описаним камінням.

* Так в оригіналі

** Так в оригіналі

Дякувати Богу за то, що позивач до осаджених у них каменів лише за то скаржиться, як би йому яка уйма золота при переробці одного перстня пішла, і її на 4 золоті червоні більш-менш оцінює, тоді для вказівки, як з нерозумності своєї, дали тут припозвати того ювеліра, який це переробляв, славного пана на ім'я Даніель, підданого з юридики Св. Яна, який добре знає, скільки перед тим в золоті такий перстень важив; оскільки позваний не з'явився, то я зберігаю собі його чесне зізнання або найближче рішення. Це зізнання залишено повністю на розсуд судді. Щодо свідків тих і їх зізнань, які позивач наводив у своїй скарзі на користь своєї справи, вони тим більше допомагають з мого боку, тоді проти нього нічого на той час не говорить, проте виступ проти нього, якщо мені в тому буде потреба в останніх судових інстанціях, як в другій, так і в четвертій, в час і в годину собі застерігаю. Щодо тих листів, які позивач для підсилення своєї скарги на допомогу своїй справі виклав і з них собі певні пункти про ті попелиці бере на допомогу, тоді йому на то так ґрунтовно відповідаю, що в Константинополі купець на ті попелиці зустрічався, але ненадійний, бо на той час можна було б продати по п'ять аспр, але гроші за них треба було б чекати не знаю, як довго, і потім не знаю, де б я був, або позивач сам мав би шукати того кредитора. Від цього пану була би більша шкода, бо я був би продав попелиці, а не мав би за що пану купити товарів і привезти з собою додому. І хотів я заставити так, як згадував спочатку, чинячи все на користь своєму пану. Бо потім невдовзі згідно з рішенням султанським було визнано такий товар дуже дешевим, тому би над тією заставою і з тих прибутків, які одержав, мусив би нести більші втрати. А що особисте свідчення Ісаака Зобоки, жида в Константинополі, який на моє велике прохання обдумав ті мої різниці і труднощі, які я мав з тим жидом, в якого заставив був попелиці, бо жид від мене хотів того, як би я був від нього той товар викупив, а я на то гроші від пана взяв і не мав чим(повернути), бо той жид бачив, що мав на тім товарі після тієї постанови втратити, а звідти вивозити їх не годилось. Подаю до суду вашої милості (це свідчення), переклад якого на польську мову згідно з оригіналом є такий.

Свідчення єврея і третейського судді

Я, Ісаак Забока через Саламона Россале, що іде в товаристві званий, пишу вам про все, як було. Даю вам знати про все, щоб повідомили про мою службу пану Ярошу і повідомте його також, що вам той лист віддав його слуга Станіслав, що тут був залишив в заставі товару попелиць 29840 у Якуба Богдана і Йожефа Натанелла на суму тисячу чотириста сорок і три талари, і то з лихвою до шести місяців, а вже минуло три місяці понад час, і лихви зросло більше. А потім, коли сам до нас приїхав, не зміг їх продати по 4 аспри. Хіба в борг до вигідного часу. А ті жиди, які мали ту заставу, хотіли від нього зараз мати готівкові гроші, а товар віддати, а якщо ні, то його хотіли дати до ув'язнення, а товар продати як змогли б, а за решту щоб сидів. Тоді мене просив, аби я говорив, що заставу мали залишити на будь-яких умовах, а його щоб долучив до цього, і я з великим трудом і проханням прийшов, щоб мене долучили, а його звільнили. А вони той товар за ті гроші взяли. А я йому обіцяв допомогти їх продати, щоб свої гроші вибрав, бо бачив, як він турбувався, що не міг продати, бо постанову на них вчинено і на той час видно, що дуже добре вчинив, що з ними погодив, ніж я був сам продавав.

З цього свідчення великі труднощі і клопоти мої і небезпеку для мого здоров'я бачить ваша милість, а також і те, що замість нагороди, які труднощі і ув'язнення від пана незаслужено несуть. За що нехай йому пан Бог платить.

Ф. 52, оп. 2, стр. 248. С. 946–959.

Tenor Responsionis

Główna žaloba pana Jarosza Witembergera actora preciw mnie pozwanego wydana, ten wszytek sens w sobie ma Jakobym ia niechciel y miał sie zbraniac rachunku actorowy oddac y uczynic stych towarow y pieniędzy mnie do Turek poruczonych y s nimi poslanych y ząda tego abym mnie liczbę y rachunek thu przed sędem w(aszey) m(ilosci) uchynil. Abym ia tedy o niewynnosci swej, y i thym zlim mniemaniu w kthore mnie actor nieslusnie wkłada dal y iemu y prawu w(aszey) m(ilosci) statechnę sprawę tedy mi actor w thym niemalą krzywdę czyni gdyzem ia tego dosic czesto sam v actora prosil y zebrał. Czego teraz aktor juz sie niedosic więzieniem nieszlusnym, od kilkanascie niedzil na cie mięczywszy (o ktore nieszlusne więzienie iako y o wszelakie szkody y nakłady przeciwko actorowie saluam sibi actio(ne)m in hora et tempore zachowuie) pomnie potrzebuie. A wywodząc ninieszą assertią swą dowodze tego. Naprzed obowiezuiąc w tym consciencią actorowę ze mi tho prawdziwie zeznac musi, zem go oto dosic czesto przyiechawszy z drogi prosil iakoby odemnie rachunek bel odebrał. Potym decretem Ich M(ilos)cy panow Radziec tutecznych de actu feria se(cun)da ante festu(m) Omniu(m) Sanctoru(m) Anno D(omi)ni 1589, miedzy mną iako actorem a teraznieiszym actorem iako pozwanym odemnie, uczynionym quem eo loci legi et inseri pelo. Sktorego iasnie sie pokazuie niewinnosc moia, zem tego sam pragnął od actora aby mie bel rachunku sluchal, ale sie y tego na on czas zbranił, a mnie przed się wiezil y do tych czasow więzj. Nakoniec dowodze tego tymos pany swiadky, ktorych Actor in sua propositione inducował, zem ia gotow bel czynic, takowy rachunek, y czynilem przed nimi, ktore ich swiactwo proszę aby belo czytane y tu inserowane. S tych tedy slusnych y iasnich dowodow moich o niewynnosci moiey pokazanych snadwie Sąd w(aszey) M(ilos)cy baczyc moze ze sie to stym niezchodzi, na czym actor zalobe swą glówną zasadzil. So sie tedy tknie tego czego actor po winie potrzebuie. Tak iakom przed tym nigdy od tego nie uciekal, y tegom sie uczynic, tak iemu samemu, iako y ludziem ucciwy/m/ niezbranił, tak y teraz tu przed sedem w(aszey) m(ilos)cy takowey liczby y rachunku z wziętych przez mie, tak pieniędzy iako towarow y potym tez sprzedazy y szasowania takowych towarow nakoniec te z wydanich pieniędzy na rozne potrzeby actorowe uczynic. Actorowy wezbraniam sie, ktorego to rachunku swego Regestra swe, prawdziwe tu do sądu w(aszei) m(ilosci) podawa(m) legi et inseri peto, y takowy rachunek actorowy iudicial(ite)r czynic.

Tenor Regestrorum

Laus Deo semper Anno 1588 Die Juli we Lwowie.

Oddal mi Pan Jarosz aptikarz Mieszczanin y kupiec Lwowski gdy mie do Turek wyslal towaru iako y pieniędzy gotowych iako nizey stoi.

Naprzod Popielic troi a gatunku ktorymy nie pod liczbą odeslal telko we trzech fasiech tak iako ie w Lublinie ulozono., ktorych powiedzial ze ich belo in Summa 30000 ale tam na miescu w Constantinopolu gdy sie licili nienalazlo sie ich iedno in 29550.

Dwa Postawy sukna lunskiego.

Jeden Postaw Failundiszu ktory mi oddal niestrychuiący bo sie czas krocil, ktory bel czarny.

Dwa kozuchy sobolowe Bobramy bramowane.

200 czapek magierek.

Pieniędzy gotowych talerow starych...134.

Monety Polskiew złotych 10 ktore czyni na talery.....8//12.

Z osobna wziętem od Paniej Talarow starych....50.

Do tego mi dala na punczoski Taler/ow/ zlotowych...//30.

In summa czynią pieniądze te Taler/ow/... 193//6.

Ten postaw sukna Failundiszu oddalem mu nazad, przyiechawszy wtora drogą s ktorego pan Iwanko Pisarz H(ospodara) I(ego) M(ilosci) z Jas tamze w Jasiech odkroil sobie przez moiei wiadomosci lokci Woloskich 3 ½ na co list iego który pisal do P(ana) Jarosza okazê.

Przedawanie towarow tych ktorem odebral od p(ana) Jarosza Aptikarza.

Naprzod przedalem w Jasiech Talerow Aspr

Dwa postawy sukna Lunskiego po Taler(ow) 39 czynią...78.

Dwa kozychy sobolowe ktorem przedal w Constantinopolu

Ieden przedal za Talerow.....73//20.

Drugi przedal za Talerow.....25//75.

200 Czapek magierok po aspr 10 czynią Talerow...23//45.

Konia tego com go bel kupil we Zborowie przyiechawszy do Carygroda przedalem go za Taler/ow/.....8//½

Jeden dziesiatok Popielic wyskoczki przedale/m/ za Talerow 1// ¼.

29840 Popielic sem zastawil u zyda w Constantinopolu, ktorych zem przedac niemogł, na ktore wziąlem pieniądze Taler(ow)....1312//¼

Com u iednego niewolnika imieniem Piotra, ktorego Grzecko Lisek Furman wywiozl, dal nam bel pieniądze swe dla utraty na nich w Polsce. A tak my wziąwszy od niego ie, rozdzielilismy sie nimi za ktore pieniądze com sobi miał na swą potrzebę obrocic. Sam ie wydal na panską potrzebę w drodze to iest Taler/ow/25//77.

Od iednego zyda, imieniem Izraela Slomy wziąlem w Jasiech iusz nazad iadący do dom na potrzeby panskie Talerow.....120 od ktorych to pieniądze lichwy Taler(ow) 15 miałem dac az do Lwowa.

Pieniądze te ktore mi dal pan Jarosz gdy ta(m) iechal Tal(erow) 193//14

Summa summarum in toto tak towaru iako y pieniądze Taler(ow) 1510 aspr 61.

Laus Deo Anno D(omi)ni 1588 D(ie) 20 Juli wyiazd ze Lwowa do Turek.

Poczynaia sie wydatki tych pieniędzy. Naprzod strawa Taler(ow) gr(oszi) aspr

Goniać Furmany ze Lwowa do Zborowa, stawilem parą koni y samoczwart, y zas com dal dwiema nazad ie do Lwowa odsilaiac Taler(ow)...2 //21 // 9.

Dalem za Aquawitę sobie w drogę garnek pultora y za pulclazek do niei y na chleb w drogę.....gr(oszi) 29.

23 Juli wziąlem do mieszka pieniądze dla wydatku na strawę tak sobie iako y koniowy y wydawalem ich poki ich stawalo Talar(ow)....11 gr.30.

Gdym z Jendrna wyiechal, wziąlem zas znowu do siebie pieniądze takze dla strawy Taler(ow).....2 gr. 18.

Tu sie poczynaia Aspry. Taler po aspr 85.

Do Carigroda przyiechawszy dalem na drwa aspr 30.

Na cebulę sol y rozen aspr 49.

Die 9 Septembris wziąlem znowu na strawę aspr 425.

Za swiece przes ten czas Jakom bel w Carygrodzie aspr 112.

20 Septembris wziąlem znowu na strawę aspr 170.

Od pobielania kotlow y Mis aspr 32.

Za librę Papiru aspr 8.

Pracze od prania aspr 16.

* Так в оригіналі

Za rys aspr 32.
Za drwa pres ten czas iakom tam bel 178.
Za cebulę przes ten czas iakom tam bel aspr 18.
24 Septembris usque ad diem 6 Nowembris strawilismy Sami s sobą y s koniem aspr 2210.
A 6 Nowembris usque ad 16 Nowembris strawilem y s koniem aspr 680.
20 Nowembris dla skupowania strawnych rzeczy w drogę gdysmy mieli s Carygroda wyiechac aspr 250.
A 23 Nowembris usque ad diem 16 Decembris tak sobą iako y dwiema konmi aspr 945.
Summa tego tu czyni aspr 5155 na Talery 60 aspr 55.
Tu sie poczyna Taler po aspr 80.
W Obloczycy za ikrę y kompinę aspr 280.
Z Obloczycze az do Chocina strawilismy tak sobą iako y dwiema konmi aspr 1147.
Za swice w Chocinie aspr 2.
Z Chocina az do Lwowa tak sobą iako y konmi aspr 699.
Summa tego czyni aspr 2128. Talerow 26 aspr 48.
Summa summarum strawa czyni Taler(ow) 104 aspr 81.
Tu sie poczynaia myta, gdym tam iechal.
W Glinianach od wozu quitowego gr(oszi) 2.
W Skale mostowego gr(oszi) 5.
W Trembowli wozowego gr(oszi) 5.
W Kamiencu mostowego wozowego y spasnego gr(oszi) 16 denar(ow) 12.
Tamze w Kamiencu podarku mytnikowy Owakowy Taler(ow) 2.
W Chociniu na przewozie Litowskich 51, co czynia na polską liczbę pospolu y z wozami gr(oszi) 34.
Tamze w Chocinie mytnikowy podarku dwie parze nozy com dal zydowi za nie tamze w Chociniu, co z nami do Jas iechali, a to iz Sie belo za powietrzylo w Chociniu wędzechmy niedopuscili pieczetowac towaru alesmy uprosili aby z nami slugę swego do Jas poslal y dla tegom to dal gr(oszi) 28.
U Pruta przewozu y z wozamy Lith(ewskich) 30 gr(oszi) 20.
W Stepanowcach gr(oszi) 8.
Gdim zas nazad iechal z Constantinopola a to dla tego tu kładę aby sie aspry niemieszali z groszami.
U Pruta niedalem nic bochmy wbrod iechali.
W Chociniu takze bochmy wbrod iechali iedno od konia Tureckiego dalem Taler ieden.
W Kamiencu od woza gr(oszi) 15.
W Skale mostowego gr(oszi) 5
W Trembowli od wozu gr(oszi) 8.
We Zloczowie gr(oszi) 5.
W Glinianach gr(oszi) 6.
Od konia Tureckiego na kilku miescach poczawszy od Skaly az do Lwowa dalem gr(oszi) 16
Tu sie poczyna taler po aspr 80.
W Jasiech myta dalem aspr 7200.

Acz czynilo podlug rachunku mitnikowego aspr 9500. Ale H(ospodar) I(ego) M(ilos)c Wolosky darowal s tego aspr 2000 zostalo 7500.

Dalem z uproszeniem y sludze iego aspr 7200 co czyni Talerow 90.

Sludze pana Iwankowemu Pisarza Hospodarskiego co ze mną do Mytnikow chodzil y do inszych panow y samego H(ospodarza) podarki nosil dalem mu Taler 1.

W Obloczycy myta wedlug umowienia panow Ormian dalem y od przewozu y z inszymi podarki, tak iako iest obyczay y z wozami talerow 18 aspr 46.

Summa tego aspr 8766 Taler(ow) 109 aspr 46.

Tu zas Talery po aspr 85.

Gdym do Constantinopola wiedzal dalem w bronie ode dwu wozow co na nich towar bel po aspr 8 aspr 16.

Na mycie wielkim gdzie towar oględownaly y liczyli dalem slugom Mytniczym Taler/ow/ 6.

Tamze myta od tego towaru y od rzeczy aspr 8800.

Na malym Mycie na Tocie od tego towaru co sie kupil dalismy od sta po aspr 6, a to dla tego aby wozow nietrzęsiono aspr 3880.

Slugom mitniczym aspr 510.

W Jendrnje w Carwaserzę od wozka y w bronie po aspr 8 to iest 16.

Summa tego aspr 14804 Talerow 174 aspr 14.

Tu sie poczyna Taler po aspr 80.

U Dunaia myta dalem tak iako drudzy panowie dawali bo mytnik niechcial strymac tei umowy, którą miał s pany Ormiany y musieli myto dac co on sam chcial aspr 5000.

Na przewozie od woza y od kolasy y od dwu koni Furmanskich diszlowich y od kolasnego iednego aspr 42.

Wozarzom co przewożą aspr 24.

Od konia Tureckiego myta y com Jenczerzynowi y chlopcu Kubaszowemu co koni szuka dal aspr 160.

W Jasiech myta 3698.

Pisarzowi quitowego y wozowego 100 aspr.

Sludze pana Iwankowemu od poslugi aspr 40.

Tamze od konia Tureckiego aspr 80.

Summa tego aspr 9144 Taler(ow) 114 aspr 24.

Summa czyni in toto myto Tal(erow) 405 aspr 72.

Tu sie poczynaia skupowania towaru 48 kobiercy ktorem po roznych pieniądzech u iednego Turczyzna kupil tak iako nizei stoia kazdy osobno to co samego Turczyzna kosztuia. A na o stargowalem znim od dziesiaci aspr po dwu, tak iako targ znosil.

Poczynaia sie kobierce ieden za drugim.

1. 310 25. 350 Summa tych kobiercy aspr iako ida 16069

2. 240 26. 310 a to iako kosztuia.

3. 350 27. 330 A Faida to iest zysk czyni od dziesiaci dwa

4. 385 28. 300 aspr 3213.

5. 420 29. 225

6. 260 30. 237

7. 245 31. 272 In summa kosztuia te to 48 kobiercy

8. 500 32. 470 aspr 19282

- 9. 270 33. 235
- 10. 325 34. 370
- 11. 320 35. 390
- 12. 303 36. 330
- 13. 350 37. 376.
- 14. 436 38. 366
- 15. 390 39. 257
- 16. 252 40. 425
- 17. 325 41. 315
- 18. 300 42. 390
- 19. 400 43. 336
- 20. 314 44. 400
- 21. 300 45. 400
- 22. 320 46. 390
- 23. 320 47. 400
- 24. 290 48. 270

22 kobieryc ktorem ogulem stargowal v tegoszto Turczyna ieden po aspr 365 czynią
8030.

Summa czynią Taler(ow) 322 aspr 27.

163 sztuk bagaziei rozmaitei farby po aspr 165 facit 26895.

13 Rzędow konskich rozmaitei Farby po aspr 190 facit 2470

2 Rzędy s pozlocistimi Braicarami po aspr 765 facit 1530

50 Popręgow po aspr 24 facit 1200.

9 Torb po aspr 110 facit 990

4 pasy iedwabne ktore wazyly drema 250 a drama iedna po aspr 4 facit 1032.

1 Pas Dziki wielky wazyl dram 150 Dra(ma) po aspr 4 facit 600.

9 Dzierch cienkich po aspr 90 facit 810.

2 Dzierchy srzybrne po aspr 110 facit 220.

2 ½ Cantara kadzidla Cant(ar) po aspr 1400 facit 3500.

12 Plocienek na koldry malowane po aspr 190 facit 2280.

43 ½ lokci Bagaziei Farbowanei po aspr 28 facit 1211.

1 Stuka muchaieru paniei za aspr 700.

9 ½ Ok Coculi Elephantis po aspr 30 facit 280.

3 Ok Scamoniae po aspr 340 facit 1020.

1 Ok y 350 dram(ow) de Staffisagriae po aspr 24 facit 45

3 Ok mumiae po aspr 50 facit 150.

21 ok Mirhy po aspr 30 facit 630.

15 Sguillas po aspr 2 facit 30.

24 Ok Curcumi po aspr 35 facit 840.

31 Ok nuces Womicae po aspr 15 facit 465

1 Ok y 40 dram Rhabarbary po aspr 850 facit 977.

57 Ok Tamarindos po aspr 20 facit 1140.

9 ½ Ok Rhad(icis) Trech po aspr 23 facit 219.

41 Ok Calgann po aspr 40 facit 1640.

15 Ok drobnego kadzidla po aspr 26 facit 390.

200 Ok kminu po aspr 8 facit 1600.
5 Ok Ciperi Rotundi po aspr 35 facit 175.
2 Ok Se Cataputiae po aspr 150 facit 300.
5 Dzrerchy dla kminu y Calganu obszycia po aspr 70 facit 350
1Ok Kieiszy po aspr 15 facit 225.
5 Ok Orzechow czerwonych po aspr 6 facit 30.
Za Limonie y Pomarancze Swirze aspr 160.
Za konia Tureckiego tysiąc pięćset aspr
W Carwaserze od niego 160 aspr.
Za Dzierhę y uzdzienicę y Torbę na niego aspr 148.
Summam toto Towar facit Tal(erow) 979 aspr 14.
Wydatki na potrzeby towarowe y insze rzeczy. Taler po aspr 85.
W Jędrnie za uzdę Krygowa na konia aspr 48.
Na Czatseru przed Jandrnem od komory dla zlozenia popielic naiąłem na d(ominica)m 6
na dzien po aspr 6 facit 36.
6 Septembris przyiechalem do Carigroda naiąłem komorę w Carwa serze, dalem naprzod
od klucza Tal(erow) 6.
Za kilim to iest kobierzec ze stryfami Tal(erow) 2.
Za malpę y temu kto mi iei pomógł kupic dalem aspr 470.
Za Lanczuszek do niei dalem aspr 15.
Za 8 dzierzchówek 2 za aspr 14, a szescz po aspr 12 facit 86.
Ottobaszy to iest wrotniemu co comory ostrozy dalem aspr 24.
Za szalki do Talerow aspr 42.
Dalem chlopcu na odprawie (com go bel w Jędrnie przyjął dla Tlomactwa) gdym miał z
Carigroda wyiechac dalem aspr 739.
Od naprawiana pulhaku aspr 42.
Za Pobocz kulan y wyciegacz do konia aspr 45.
Hamalom co kobierce nosili aspr 32.
Hamalowi od Bagaziei aspr 18.
Bawricznikowi od Bagaziei aspr 250.
Hamalowi co rzędy y insze rzeczy s siodlarskiego targu przyniosl aspr 88.
Hamalom od kadziedla aspr 12.
Za kaftanik dzicięciu aspr 70.
Za punczoszki w dom paniei y dzieciom aspr 370.
Za woskowe plachty aspr 120.
Za zymbeliki do Materiaka y do kadzidla wielgi aspr 128.
Hamalowi od Materiaka aspr 12.
Za wor wlosiany dla drobnych rzeczy z Materiakamy aspr 40.
Na nici tak cienkie do szycia worow iako y grube dla zaszywania belli y koszew y w
drogę dla potreby aspr 31.
Za pudlo do Rzędow aspr 16.
Hamalem od kminu aspr 18.
Za kosz y za Bawelnę do Pomaranczy aspr 106.
Za rogoze do obeslania belli z kobiercamy aspr 40.
Za swice w drogę aspr 12.
Na przewoz do Galaty aspr 100.

Za zymbilik dla chleba w wosz aspr 6.
Za laterna aspr 32.
Za Blosbalk aspr 16.
Za wor do poscieli bem ten wor co bela w niem poscil obrocilem go do inszey rzeczy.
Hanusowi Alembekowi z rozkazania panskiego aspr 850.
Zydom Barycznikowi od pieniędzy dostania aspr 900.
Od przerobienia pierscienia y od polerowania aspr 260.
Na gorzalkę w drogę aspr 70.
W Carwaserze od komory aspr 160.
Carwasernikowi wrotnemu y chłopcu odieznego aspr 340.
Bawrycznikowy co ze mna kupowal rzeczy aspr 426.
Hanlowy y madziarkowi drugim Bawricznikom odieznego aspr 85.
W Lasiech za 2 wory kocow ieden dla konia a drugi dla legania Tal/erow/ 1 ½.
Za ten Taler zlotowy co mi pani dala kupilem jej dwie parze punczoszkow ktorem iei oddal aspr 77.
Com bel v tego niewolnika Piotra wziął pieniędzy ktorem ia iemu doma sam we Lwowie oddal Taler 25 aspr 77.
Summa in toto expensa Taler/ow/ 112 Aspr 26.
Expensa na Formany.
Naprzod gdy mie pan wyprawowal ze Lwowa nie rychlo woz odprawil Formansky, a tak goniec drugie furmany przynaiętem w Glinianiech parę koni od ktorych mial dac gr(oszi) 48 co furman dal polowicę a ia druga to iest gr(oszi) 24.
We Zborowie kupilem konia s kolasą y s Chomątem za Talerow 11 gr(oszi) 24.
W Trembowli za 2 fasie dla popielice skromniejszego ulozenia dalem za nie gr(oszi) 20.
Chlopom co pomagali na woz fas klasc gr(oszi) 2.
Tamze kupilem plotna y powrozow dla kolasy gr(oszi) 18.
Przyiechawszy do Jas odprawilem Furmana Jendreja wydalem mu w drodze na furę iego Taler(ow) 7 ½.
Ziednałem Furmana z Jas az do Jendrna od Cantara po Talerow 2 ¼
Wazyl towar Cant(arow) 15 dalem mu y od faski s suchym chlebem Talerow 38.
W Bazarczyku kupilem plotna lokci 36 po aspr 5. A to plotno do Wantuchow na popielice bo sie fasa bela rozescsla y musielem popielice wylozyc Tal(erow) 2 ½.
Wyiechawszy z Balchanow zlamala sie kolasa y y dalem swe rzeczy do Furmana od ktorych dalem asz do Jendrna Taler(ow) 2.
Z Jendrna naiętem Furmany s Buiwolmi do Constantinopola ktorem ogolem stargowal y dalem aspr 1000 ktore czynią Talerow 11 gr(oszi) 28.
Tamze w Jendrnie gdym nazad iechal kupilem zas konia s kolasą kowaną y s chomątem za ktorego dalem aspr 1554 y do tego 2 lince Taler(ow) 18 gr(oszi) 10 ½.
Formanowi Okolskiemu w Carygradzie na budowanie wozu Furmanskiego bo bel przyiechal z wasagiem ktory musial porzucic a woz wielki budowac dalem mu aspr 110 facit gr(oszi) 48.
W Constantinopolu gdym mial nazad iechac naiętem Furmana Bartosza Okolskiego s Constantinopola do Lwowa od Cętnara po Taler(ow) 6. Przyiechawszy do Lwowa odwazyl towar ktorego belo Cęnt(narow) 19 lap 3 od ktorego m(a)n(u) przyjedsy Tal(erow) 117 gr(oszi) 18 ktorem ia m(a)n(u) tez to bel w drodze dal Hawryłowi Furmanowi to wiozl kosz s pomaranczami Tal(er) 1 y gr(oszi) 9.

In Summa dalem m(a)n(u) 2 wszytkiego Taler(ow) 118 gr(oszi) 27.

Summa Summarum in toto facit Taler(ow) 1815 aspr 50.

A na złote rachuiąc kazdy zl(oty) po gr(oszi) 30 a Taler po gr(oszi) 36 czynia zl(otych) 2178 gr(oszi) 22.

W ktorym to rachunku ysz sie zarazem niektore roznosci w zalobie Actorowej pomienione oznaczyly tedy mu na nie zarazem tak odpowiadam. Naprzod co sie tknie liczby popielicz tych ysz Actor w zalobie swei polozyl 30000 y ich iakes gatunki rozne, tedy mi takowych popelic Actorowie oddawal pod oblikę, ale iako ie bel w Lublinie uwiązal, tak mi ie tez nie licząc oddal, ktore gdym ia potym będąc iusz na miescu liczył nienalazłem ich więcej iedno 29850 ktorem potym dla pozytku wietszego actorowego y iednego zyda w Sum(m)ie pewnei y do pewnego czasu zastawil y za tę Summę y za insze towarow actorowi podlug iego roskazania nakupil. Czego obojga niebędzili mi w tym actor wiary dawal, gotowem compobare prout de iure venerit.

Potym zas od sie tknie sukna tedy s tego dwa postawy lunskie przedalem w Jasiech iako otym Regestra moie swiadszą. A ten trzeci postaw Failundiszu czarnego tak iakom go wzial bel od actora miestrychowany takem go mu zas nazad przyiechawszy wtorą drogą wcale oddal, y ktory Actor odemnie przyiał wespól y z inszemi towary ieszcze za pierwszą drogą moią tam w Constantinopolu pokupionemi. Nakoniec ostrony dwy klinotow to iest pierscieni z ich kamienmi opisanymi. Panu Bogu za to dziękuię, ze sie actor do kamieni w nich osadzonych sna, iedno otho zaluie, iako by mu sie ieka uima złota w przerobianiu iednego pierscienia stala, y onę na 4 złote czerwone mniei albo więcej szaczuie tedy y w tym dla ukazania tak ze nierozumnosci swei, dalem thu przypozwac tego zlotnika ktory tho przerabial, na imie sławnego p(ana) Daniela P(oddanego)in iurisditiei S. Jana ktory iest swiadow tego dobrze co przed tym we zlocie takowy pierscin wazil ktory zapozwany będąc niestanął, zachowuywam sobie salua(m) eius inductionem act proximu(m) iudiciu(m).

Cuius inductio est ipsi salua reseruata Judicy Tenta(tionem) mediante. Swiadkow tych y ich zeznania co sie tycze, ktore actor w szwei zalobie in subsidium suae causae wwodzil, te ys magis pro parte mea serviunt tedy przeciwko nim nic na ten czas niemowie, iednakze saluam contractionem przeciwko nim iesli mi tego będzie potrzeba in ulterioribus iudicium delonibus iako w Duplice y w Quadruplice wczas y w godzinę sobie przestregam. Co sie dotyczy listow ktore actor in melioratione suae propositionis in subsidio suae causae producowal y z nich sobie pewne clausuly strony tych popielicz bierze na pomoc tedy mu na tho tak g(e)n(er)al(ite)r odpowiadam, ze Sie w Constantinopolu kupiec trafial na tę popielicę ale niepewny bo acz na on czasz mogła by sie bela udac po pięci aspr, ale pieniędzy za nie czekac belo niewiem iako dlugo, y potym niewiem gdzie bym bel, albo więc y sam actor szukac mial tego Creditora. Za czym by bela na tym wietsza panu szkoda bo bym ia bel zbyl popielice, a towarow nimial bym był panu za co kupic, y s sobą do domu przywiesc, y wolalem ie zastawic tak iakom pierwei wspomnial, czyniąc wszytko ku pozytkowy panu swemu. Bo potym wrychle za wyrokiem Czesarski(ego) bel postanowiony takowy towar barzo tanio, takze by nad tę zastawę y co by sie lichwy dalo musiała by sie bela odnisc wietsza szkoda. Czego wszytkiego swiactwo własne Isaaka Zoboky zyda w Constantinopolu, ktory te roznice y trudnosci moie, ktore ia mial s tym zydem w ktoregom bel zastawil popielicę między nami za wielka prozbą moią pomiarkowal, bo zyd odemnie tego chcial abym bel od niego takowy towar wykupil a iam na to pieniędzy od pana wyemial, y nimialem czym, bo wydzial ten zyd ze mial na onym towarze za oną ustawą szkodowac, a stamtąd iei niegodzilo sie wywozyc podaię do sądu w(aszei) m(ilosc)i ktorego przetlumaczenia na iezyk polsky wespól z originalem takowe iest.

Testimonium Judae i Arbitri

Ja Isaak Zaboki przez Salomona Rossales co iedzie w thowarzystwie zwany piszę wam o wszystkim iako idzie. Daiê wam znac o wszystkim zebysie oznaimili to moiei strony sluzby moie panu Jaroszowy powiedzcie, a oznaimicie mu iako ten co wam ten list odda Stanislaw iego sluga co thu bel zostawil w zastawie towaru popielic 29840 u Jakuba Bogdana y Jozepha Natanella w sum(m)ie Tysiąc Czterysta Sterdziesci y trzy talerow, a to y z lichwa do szesci miesiācy, a ieszcze przesly trzy miesiāce nad czas co belo uroslo wiēcey lichwy. A potym qdy sam do nas przyiechal nie nalazl ich przedac po 4 aspry. Chyba na borg do czasu slusznego. A ci zydowie ktorzy wieli tę zastawę chcieli od niego pieniądze miec zaraz gotowe a towar oddac, a iesli nie, tedy go chcieli dac do wiezienia a przedac towar za coby mogli, a za ostatek zeby siedzial, tedy mie prosil abych s tymis mowil co zastawę mieli mowil na czymby chcieli zostac, a zebych go ziednal, do czego zwielka pracā y prozbā przyszedl zem ich ziednal, a iego wolno uczynili. A oni ten towar w tych pieniądzech wzięli. A iam mu ich obiecal dopomoc przedac, zeby swoje pieniądze wybral bom wydzial ze sie frasowal ze go przedac niemogł, bo ustawę na nie uczyniono y są na ten czas stanie, co barzo dobrze uczynil, ze sie z niemi pogodzil, a nizeby ie bel sam przedawal.

S ktorego swiadectwa wielkie trudnosci y klopoty moie, y niebezpiecznosc zdrowia moiego baczyc W(aska) M(ilos)c racz y cie, za ktore miasto nagrody iakie trudnosci y wiezienie od pana nieszlusne odnoszę. Za co niech mu pan Bog placi.

№ 41

1590р., липня 16. – Лист короля Сигізмунда III до кам'янецького старости Яна Потоцького

Зміст листа

Сигізмунд 111 з Божої ласки король польський, великий князь Литовський, Руський, Пруський, Мазовецький, Жмудський, Інфляндський і королівства Шведського нинішній дідич і майбутній король, шляхетному Яну Потоцькому, старості кам'янецькому, писарю польному, ротмістру нашому, вірно нам милому, ласку нашу королівську (свідчимо). Шляхетний і вірно нам милий. Будучи у нас, Мехмет Челебей, купець великого цісаря його величності турецького, скаржився перед нами на міщанина кам'янецького Павла Буцького, що на вільній дорозі, коли з Турецької землі через наші володіння їхав до Москви, затримавши його, відняв і забрав двох турецьких коней. Що було всупереч пактів, згідно з якими тут у нас купців цісаря турецького, як і там нашим, в'їзд має бути вільним, і ніхто свавільно на дорозі вільній людей чужоземних грабувати не може. Тому наказуємо в(ашій) им(илості), аби в ту справу пильно вникнувши, вчинив так, як право і справедливість накаже. Уряд, якого це буде стосуватися, щоби наказав повернути тому купцеві або його представникові тих коней і йому справедливість вчинити не зволікаючи, як наказує право гостинне.

Інакше з повинності своєї не чинити для ласки нашої. Дано у Варшаві дня 16 місяця липня року Божого 1590. Панування нашого року третього.

Сигізмунд король.

Ф. 52, он. 2, спр. 20. С. 1250.

Tenor l(ite)rarum Mandati Sac(rae) Reg(iae) M(aes)t(a)tis

Zigmunth trzeci z Bozei laski krol Polski, Wielkie Xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflandskie i krolestwa Swedzkie(go) nabliissy dziedzic i przysly krol. Urodzonemu Janowi Potockiemu Staroscie Kamienieckiemu Pisarzowi polnemu Rotmistrowi naszemu wiernie nam milemu, laskę nasę krolewską. Urodzony i wiernie nam mily. Będacz u nas Mechmet Czelebiei kupiecz wielki Czesarza Ie(go) M(os)ci tureckiego. Uskarzal sie przed nami na Mieszczanina Kamienieckie(go) Pawła Buczkiego ze na dobrowolny drodze gdy z Turecki ziemie przez panstwa nasze do Moskwy iechal, zachamowawszy go, iemu tureckie dwa konia odiał, i zabrał. Czo is belo przeciwko pactow wedla ktorych tu u nas kupczom Czesarza Tureckie(go) iako i tam naszym przyazd ma bydz wolny, i nikt swowolnie na drodze dobrowolny ludzi Czudzoziemskich pobierac niema. Przeto rozkazuiemy W(aszei) M(osci) abis w tę sprawę weirzawsy, przycinil sie do te(go) pilnie, aby to czo prawo, i sprawiedliwosc ukaze. Urząd ktoremu to nalezec będzie w ty mierze uczynil, a te konie temu kupczowi, albo iego plenipotentowi wrocic rozkazał, i iemu sprawiedliwosc nieodwłoczną iako prawo goscinne pokazuie uczynil.

Inaczei s powinności swei nieczyniąc, dla laski nasei. Dan w Warszawie dnia 16 Miesiāja Lipcza, Roku panskie(go) MDXC. Panowania nase(go) roku trzecie(go).

Sigismundus Rex.

№ 42

1591р., січня 18. – Свідчення львівського чиновника Станіслава Красницького про порушення, які допускалися при збиранні мита з грецьких купців.

Особисто з'явився шляхетний Станіслав Красницький, повірений міста, житель Львова, викликаний в суд для надання правдивого свідчення на вимогу шляхетних і славних грецьких торговців, які прибули (продавати) вина мальвазію і мускателу до емпорія Львова через послуги представника, і через ту саму нашу послугу з причини нижчезаписаного вивчення відкрито, публічно, прихильно силою свого правдивого свідчення, яке треба вчинити на місці, зробив таке визнання дослівного змісту. Визнаємо після офіційного розпитування, що року Божого 1588 в місяці вересні, коли був бурмістром п(ан) Павло Єлонек, який помер на Вознесіння Господнє, тоді прийшов до уряду відомий гречин Стефан Кіріакі, просячи пана бурмістра про допомогу, що на полі Давидівським за дві милі від Львова якийсь Якуб Клімунт Хохоровський, митник шляхетних пана Миколая Хелмського і Бартоша Бірецького, у цьому році 1588 орендарів складного з вина і мальвазії, з невірним жидом Якубом Докторовичем затримали тому гречину Стефану Кіріакі сто двадцять куф мальвазії, яку він віз до Львова на склад і не хотіли їх пустити, тільки щоб від кожної куфи мальвазії дав по 8 злотих. Зокрема 4 злоті, як купець іноземний, інші чотири як той, який від нього мав ту мальвазію купити, оскільки в часі такої морової пошесті можеш ти свою мальвазію розпродати у Львові, поїхати геть або теж померти, а після того мала б шкоди Р(іч) П(осполита) і скарб к(ороля) й(ого) м(ос)ці. На таке бажання того гречина п(ан) Павло Єлонек, на той час бурмістр, мене, як повіреного того міста, послав від уряду до того названого митника Хохоровського, нагадуючи йому про те, щоб згідно універсалу затримував. Коли ж і уряд пильно наглядати хоче, аби ані Р(іч) П(осполита), ані скарб й(ого) к(оролівської) м(ос)ці на тому найменше не шкодував. Я поки їм то розповідав про те і нагадував від уряду, аби убогих іноземних людей не грабував, той же Хохоровський і Якуб Докторович, як

митники, поривались на того гречина і наказали йому точити мальвазію з куф і пили з усім товариством. Потім після довгих і численних поневірянь, коли я тим названим Хохоровському і жидові таке від уряду розповів, що уряд не допустить тим людям іноземним чинити кривди, де б що поза правом посполитим хотіли вчинити і поза твердженням універсалу, допіру взяли від того гречина по злотих 4 від 120 куф і вложили їх в бурдюк.

То визнав, що той же Хохоровський в Глинянах і з тим жидом вибирали від багатьох інших гречинів, де і небіжчику пану Томашу взяли 15 куф мальвазії, які потім трибунальським декретом наказано їм повернути. Те своє свідчення для більшої вірогідності та певності клятвою визнав. Діялося як вище.

Ф. 52, он.2, снр.21. С.144–145.

Testimonium pro parte aduenarum mercatorum Graecorum

Comparens personal(ite)r nobilis Stanislaus Krasniczki Cyndicus Ciuitatis Leopold(ie)n(sis) ad instantiam Nobilium et Honestoru(m) Graecorum Mercatoru(m) aduenarum, qui vna Malmatica et Muscatellae Leopoldim in Emporium aduexerunt ad officium p(raese)ntem ad perhiben(dam) veritatis testimoniu(m) vocatus, et per officium idem nostru(m) r(ati)one infrascriptorum requisitus, palam pub(li)ce, beneuolens in vim sui veri testimonij ubiuis locorum faciendi, recognouit in eo verborum tenore.

Zeznawam officiose requisitus. Iz in Anno D(omi)ni 158 Octauo in mense Septembre. Gdy bel Burmistrze(m) P(an) Pawel Jelonek w nawiedzeniu Panskim w mor, tedy przysedł do Urzędu nieiaki Greczyn Stepha(n) Kiriaki prosząc Pana Burmistrza o pomoc, ze na polu Dawidowskim dwie mili ode Lwowa nieiaki Jacub Klimunt Chochorowski Succollector Urodzonych Pana Mikolaia Chelmskie(go) i Bartosa Biręckiego w onym roku 158 oktawo Arendarzow skladne(go) od win i Malmaziei z Niewiernym Jacubem Zydem Doctorowicem zachamowali temu Stephanowi Kiriaki Greczynowi sto dwadziescia kuff Małmaziei ktore on wiozl do Lwowa na skład, i nichcili ich puscic a zeby od kazdy kuffy Małmaziei dał po złotych 8. 4 złotych naprzod iako kupiecz czudzoziemski, drudie cztery iako ten ktory od nie(go) miał onę Małm(azia) kupic gdyz za takowym zapowietzeniem mozes ty swoje Malm(azie) rozprzedac we Lwowie, i precz poiechac albo tyz umrzec, a zatym by miała R(zecz)P(ospolita) skodę i skarb K(rola) I(ego) M(os)ci. Na takie zadanie thego Greczyna P(an) Pawel Jelonek iako Burmistrz na ten czas mnie iako Syndika, Miasta te(go) poslal od Urzędu do thego przerzeczonego Chochorowskie(go) iako Succollectora, napominając go w tym, zeby sie wedlug Uniuersalu zachował, gdyz i Urząd te(go) pilnie doizrec chce, aby ani R(zecz) P(ospolita) ani skarb J(ego) K(rolewskiej) M(os)ci na thym na mniei nie skodowal. Jam na thym pokim im to opowiedzial i upominal od Urzędu, aby ludzi Czudzoziemskich ubogich nie trapili, ten to Chochorowski, i Jacub Doctorowic iako Succollectorowie porywali sie na te(go) Greczyna, i malmazią mu z kuff kazali thoczyc i pili, i wsystko towarzystwo, potim post longas et multas altercationes, gdym tym przerzecomemu Chochorowskiemu i Zydowni, i takem im od Urzedu powiedzial, ze tim ludziom Czudzoziemskim Urząd niedopusci krzywdy czynicz, gdzie byscie czo nad prawo pospolite, chcieli wykrocie i nad opisanie Uniuersalowe, dopiero wzięli od thego Greczyna po złotych 4 od kuff 120 i wlozeli ie w bukłak cwoczal. To zeznal ze tenze Chochorowski w Glinianach, i s tym Zydem wybierali od wielu insych Greczynow, gdzie i nieboscikowi Panu Thomazemu wzięli 15 kuff Małm(aziei) ktore potim przez Decreth Tribunalski kazano im wrocic. Quod suum testimonium maioris fidei, et certitudinis gratia corporali Juramento comprobauit. Actum ut supra.

№ 43

1591., лютого 22. – Свідчення грецьких купців, які везли до Львова вино, про зловживання орендарів митних оплат у Бібрці

Свідчення грецьких купців

Аргір Гречин визнав, що у 1580 році віз мальвазію пана Андрія Даміла з Константинополя. Ледве пустили нас у Снятині до Львова після поруки. По дорозі на Бібрку стародавнім гостинцем* там же у Бібрці нас затримали жида, які вибирали побор. Ми просились до Львова, обіцяючи заплатити. Вони, жида, пустити нас не хотіли, (вимагаючи), щоб ми спочатку заплатили їм по вісім злотих від кожної куфи. Ми, не знаючи, що робити далі, стояли в Бібрці три дні, потім нам зі Львова привезено гроші.

Антоній Гречин з Галицького передмістя. Я визнаю, що коли у Бібрці року 1588 затримано мальвазію пана Андрія Даміла, коли помирили у Львові**, пан Олександр Ралі, зять пана Андрія Даміла, позичив гроші у небіжчика львівського вірменина Філіпка і відправив до Бібрки мені і Аргіру. Там спільно з Аргіром дали ми жидам по злотих 4 від кожної куфи при якомусь Хохоровському, який сказав, що є коморником к(ороля) й(ого) м(ос)ці. І хотіли були з нас душного від куфи по вісім злотих, але ми їм не дозволили.

Ян Лукашович міщанин львівський. Що я перед мором жив у Ставчанах. Року 1588 трапилось мені 30 жовтня їхати з Дунаєва від егомосці священика архієпископа львівського***. Їдучи на Бібрку, вчасно приїхав, застав на ринку в Бібрці кільканадцять возів, які стояли з мальвазією. Став я у тій господі, де жида там же мали свою господу. Вони всюди залягли по гостинцях для вибирання побору з мальвазії, якої на той час було найбільше. До тієї ж господи увечері прийшов до мене неякий Хохоровський, який служив жидам, а вдавався бути королівським коморником. Але як я бачив, що чого йому жида не дали, то не мав нічого. Він вдався зі мною в розмови відносно побору, що нарешті хочемо брати по гостинцях по 8 злотих від куфи мальвазії. Я, чуючи ті слова, говорив, що вас того не учить універсал, бо гість не повинен давати більше, лише чотири злотих від куфи і той, що купить, інших чотири злотих. Так ми і розійшлись, кожний до своєї кімнати. Назавтра зранку приїхав зі Львова Антоній Гречин, привіз з собою гроші, які Аргір платив жидам від куфи по злотих 4 і (жида) домагались по інших злотих 4 від куфи. Я не допускав цього, говорячи їм, що ви, жида, доплатите те, що більше вигадаете поза побором універсалом і грозив возним і шляхтою. Пристали на тих грошах, які відрахувавши, вложили в якийсь бурдюк. Після оплати той же Хохоровський не хотів дати квіту, аж йому мусили дати 15 грошів і дзбанок мальвазії.

Крім того визнаю, що з небіжчиком п(аном) Томашем їздили до Глинян відносно 15 куф мальвазії, що були взяли його слуги, яких ми не застали, бо вже п(ан) Ганус продав Бартлові до Замостя. Небіжчик п(ан) Томаш послав свого слугу Корбута до п(ана) Пржемиського, який послав Сломницького, аби того жида привіз до нього. Якби так стало, що добровільно не хотів приїхати і була справа в Щирцю перед п(аном) Пржемиським з тим то Якубом жидом і з Хохоровським в присутності пана доктора Камп'яна і п(ана) Станіслава доктора, райців львівських, і ці жида з своїми слугами всюди

* Тобто дорогою.

** Йдеться про епідемію чуми, яка була у місті в 1588 р.

*** Йдеться про львівського римо-католицького архієпископа Яна Димитра Соліковського (1583–1603).

залягли на гостинцях. Мешкав Якуб жид в Лагодові у пана Трояна Кухарського і мав багатьох слуг, які всюди гуляли по гостинцях, що їх і куфа мальвазії не могла минути, від якої (вони) б не взяли оплати. Те своє свідоцтво підтвердив тілесною присягою, якщо цього вимагає закон.

Станіслав Грот: визнаю, що 1588 року, коли служив пану Томашу на Снятинській коморі, мені було добре відомо, як ішла мальвазія на Снятин. П(ани) поборці мали свого митника Андрія Глинського, який пильно стеріг у Снятині того, щоб панам поборцям нічого не пропало, і коли ішла мальвазія, то не пускав далі Снятина, щоб йому заплатили або під певними поруками. Якось мені трапилось, що Нікорозо Гулерно, якого було пропущено з Снятина до Львова за певною порукою, провадив до Львова 117 куф,. Я, знаючи наперед, що буду їхати до Львова, не хотів сам виїжджати у дорогу в такий небезпечний час. Маючи трохи митних грошей, їхав я з тим Гулерно до Львова. На дорозі у вказаній Бібрці біля Воєводки заступив Хохоровський, затримав і не хотів пускати далі, аж (поки) йому заплатили половину, а по решту зараз послав до Львова. Ту решту мусив заплатити відразу після приїзду до Львова.

Христофор Роттендорф, львівський міщанин. Визнавав, що під час мору перебував при моїм браті Янію Горбатову, який був на той час митником у Львові і жив у Львові, коли найбільше помирало, пильнуючи побори у Львові. Тоді жиди з Хохоровським по гостинних дворах всюди брали побор від мальвазії. А мій брат, живучи у Львові, відбирав квити, які кожен мав мені мав в руки і нічого не пропускав, хоч був мор. Щоб нічого не пропадало, то жиди всюди залягли на гостинцях і вибирали побори.

Антоні Конфортіно. Я супроводжував 166 куф мальвазії, пускати мене не хотіли, аж після великого прохання і поруки і після подарунків мене пропустили до Львова, де я записав під закладом лише другої суми, яку я мав заплатити у Львові митнику. Коли приїхав до Львова, я не міг дістати грошей і звернувся до пана Константина Корнякта, який позичив мені гроші. І то все при Янії Роттендорфі заплатив жидам червоними злотими. Що доводжу їх власним квитом. Ці жиди всюди по дорогах, по гостинцях ибирали (побор), щоб їм нічого не згинуло. Нарешті визнаю те, що всю мальвазію, від якої жиди брали побор, поки час побору не пройшов, вся є продана і не залишилось мальвазії у жодного гостя, крім однієї куфи в мене, яку (я) продав пану Шембеку за 140 злотих, бо інакше та одна була залишилась у Львові.

Антоні і Міхаел Пердікарі визнали, що Георгій Пако у 1588 році мав 40 куф мальвазії. Даніель Пікаторо мав 20 куф мальвазії в Кам'янці. Коли ішли з грошима до будинку митника платити той побор, той же Георгій Пако і Даніель, посилаючись на свідків, а саме на Овака, кам'янецького митника, на Северина брата Моришачиноного і на інших, у кого в Кам'янці позичили гроші і при кому платили. Зрештою, вони готові присягнути, виголосивши, що не сподівались, щоб третього року їм давати несправедливо збирати, що скільки живуть, так не бувало, тому то квити залишили дома. Тим же чином на святки озвався Пантолі Рошо, який мав 55 куф мальвазії. Готовий присягнути, як в Кам'янці платив при людях, посилаючись на реєстри митні і львівські.

Зваживши на представлені свідчення, вищеназвані свідки, усі й окремі, поклавши на Святе (Письмо) два пальці для більшої довіри та певності, принесли присягу, а до цієї присяги печатку (прикладено).

Що те, що свідчили правдиво і справедливо, підтверджують вище(наведені) акти дослівного змісту.

Ф. 52, оп. 2, спр. 21. С.134–137.

Tenor Testimoniarum

Argiry Greczyn wyznał. Iz ia prowadząc Małmazie Pana Andrzeia Damiła z Konstantinopola Anno 158 Oktauo. Zaledwie nas puszczono w Sniatynie za porąką ku Lwowu jadąc na Bobrkę Goscincem Staradawnym, tam ze u Bobrki nas zachamowali Zydowie, którzy wybierali pobor. Prosilismy do Lwowa obiecując zapłatę, oni Zydowie puscic nas nie chcieli, asbysmy im pierwei zapłacili od kuffy kazdy po złotych osmi. My nie wiedząc czo dali czynic stalismy w Bobrce trzy dni, potym nam ze Lwowa przyniesiono pieniadze.

Antoni Greczyn z Przedmiescia Haliczkie(go). Ja wyznawam, ze gdy zachamowano Pana Andrzeia Damiłowe Małmazie w Bobrce Roku 158 Octauo, kiedy marło we Lwowie, Pan Alexander Rali zięc Pana Andrzeia Damiła, pozycel pieniędzy u niebosczyka Philipka Ormienina Lwowskie(go), i mnie wyprawiel do Bobrki do Argirego, i tam pospolu z Argiryem dalismy Zydom po złotych 4 ot kazdy kuffy, przy iakimsi Chochorowskim który powiedał, ze iest komornik K(rola) I(ego) M(os)ci i chcieli beli znas dusnie od kuffy po złotych osmi, alesmi sie im zbraniali.

Jan Lukasowic Mieszczanin Lwowski. Iz ia mieszkając przed morem w Stawczaniech Anno 158 octauo przytrafihilo mi sie 30 Octobris iechac z Dunaiowa od Ie(go) M(os)ci X(sędza) Archybiskupa Lwowskie(go) iadąc na Bobrkę prawiem w samy mrok przyechał, zastałem na rynku w Bobrce stojąc kilkanascie wozow Furmanskich z Małmaziami. Stałem w tej gospodzie gdzie Zydowie mieli tam ze gospodę swą którzy zewsząd zalegli po Goscinczach dla wybierania Poboru od Malmaziei, ktorei na on czas nawięcy było, w tej ze gospodzie w wieczor przysiadl sie do mnie nieiaki Chochorowski, który Zydom słuzeł, acz sie mienieł bydz krolewskim komornikiem, alem iako baczeł ze cze(go) mu Zydowie nie dali, to nie miał nicz, i wdał sie ze mną w rozmowy z strony poboru ze koniecznie chcemy po goscinczach brac po złotych 8 od kuffy Malm(azii). Ja słysząc te słowa mowieł ze was te(go) nie uczy Uniuersal, bo gosc nie powinien więci dac telko od kuffy zlotich cztery, a ten czo kupi drugich zlotich 4. Takesmy sie rozesli kozdy na swoi pokoi. Na zaiutrz poranu przyechał Antoni Grecin ze Lwowa przywiozł z sobą pieniędzy i płacili Argiryem Zydom od kuffy po złotych 4 i domagali sie po drugich złotych 4 od kuffy iam nie dopuszczal, mowiacz im, ze wy Zydowie przyplacie te(go), ze sie więzeci domyslacie nad Uniuersal Poborowy, i grozilem woznym i slachtą, i przestali na onych pieniądzech, ktore odliczywszy wlozeli w iakieisy bukłak woczeli po zapłaceniu niechciał dac kwitu ten to Chochorowski as mu miasziano dac g(roszi) 15 i zbanek Małmaziei.

Do tys zeznawam iz z niebosczykiem P(anem) Tomazym iezdzilem do Glinian z strony 15 kuff Małmaziei, ktore byli wzięli sługom ie(go) ktoryches my nie zastali, bo ius byli przedali P(anu) Hanus Bartłowi do Zamoscia, niebosczyk P(an) Tomazy stał Korbuta sługę swe(go), do P(ana) Przemyskie(go), który posłał Słomnickie(go), aby te(go) Zyda do nie(go) przywiozł. Jesli zeby dobrowolnie niechciał przyechac, co sie tak stalo i była sprawa w Szczerczu przed P(anom) Przemyskim s ty(m) to Jacubem Zydem i s Chochorowskim przy bytnosci Pana Doctora Campiana, i P(ana) Stanisława Doctora Radziec Lwowskich, a ci Zydowie z swoimi sługami zalegli wszędzie na goscinczach mieskał Jakub Zyd w Lahodowie u Pana Troiana Kucharskie(go), i mieli sług dostatek którzy sie wszędzie tutaj po goscinczach, ze im i kuffa Małmaziei nie mogła minąć, od ktorei by zapłaty nie wzięli, ktorego swiadecztwa swe(go) gotowem corporali Juramento podeprzec si id de iure venerit.

Stanislaus Groth wyznawam ize Anno 1588 służąc Panu Tomazemu na komorze Sniatinski iest mi dobrze wiadomo iako Malmazia sła na Sniatin. P(any) Poborce mieli Succollectora swe(go) Andrzeia Glinickie(go) który tego pilnie przestrzigał w Sniatinie zeby nie Panom Poborcom nie zginęło i kiedy sła Małmazia tedy niepuszczał daliei Sniatina asby mu zapłacono, abo pod

певними порękami. Jakos mi sie traphielo ize Nicorozo Gulierno, prowadzi Malma(ziei) kuff 117 ku Lwowu, ktore(g) puszczono z Sniatina ku Lwowu za pewnę poręką, ia maiac drogę przed sobą iechac do Lwowa niechciałem sie sam puscic, w takowy niebezpieczny czas w drogę maiac trochę pieniędzy mytnych iechałem s tym to Guliernem, ku Lwowu, na drudze u Bobrki w kazani u Woiewodki zastapieł Chochorowski zachamował, i niechciał dali puscic az mu połowicę zapłacono, a po restę zaraz posłał do Lwowa, ktora restę musiał zapłacic, skoro iaczy przyechał do Lwowa.

Krzistoph Rottendorf. Mieszczanin Lwowski wyznawam ize w mor bawiać sie przy Bracie moim, Janie Garbatym ktory bel na on czas Succollectorem we Lwowe i mieskał we Lwowie gdy nabarzei marło, pilnuiacz we Lwowie Poboru, tedy Zydowie z Chochorowskim po goscinczach brali wsędy pobor od Małmaziei, a moi Brat mieskaiacz we Lwowie odbirał kwity ktore mie miał kazdi mialem w rękü, i nicz sie nie opuszczalo, choc był mor. Zeby czo zginac miało bo Zydowie wsędi zalegli na Goscinczach i wybierali pobori.

Antoni Confortino. Ja prowadząc Malm(aziei) kuff 166 puscic mie niechciano, aze za wielką prozbą i poręką, i za upominkami ze mie puszczono do Lwowa, gdziem sie zapisał pod zakładem telko drugiej summy zem miał zapłacic we Lwowie Succollectorowi gdym przyechał do Lwowa nie mogłem dostac pieniędzy, a zem slał do Pana Constante(go) Corniacta, ktory mi pozycel pieniędzy i take(go) zapłacic. Zydom przy Janie Rottendorfie wsystko czerwoneimi złotimi. Cze(go) dowodzę kwitem ich własnym, a ci Zydowie wsędy wybierali po drogach po goscinczach, ze im nicz nie zginęło. Nakoniecz to wyznawam, ze wsystkie Małmazie poki czas poboru nie wysedł, wsystkie są przedane, od ktorych Zydowie pobor brali i nie zostało Małmaziei w zadnego goscia oprócz iedny kuffy u mnie, ktorem przedał Panu Sembekowi za 140 zlotich bo iaczy ta iedna była we Lwowie została.

Antoni i Michal Perdicari wyznali, ize Georgi Paco maiac Malm(aziei) kuff 40 Anno 1588. Daniel Picatoro maiac Malm(azie) kuff 20 w Kamienczu, wiedzieli kiedy sli wdom s pieniędzmi do Succollectora płacic takowy pobor, ten ze to Georgi Paca i Daniel odzywaiacz sie na swiadki od kogo w Kamienczu pieniędzi pozyceli, i przykiem płacili, mianowicie na Owaka Mytnika kamienieckie(go), na Sewerina Brata Morzyskapczine(go) i na insych. Nakoniecz są gotowi przysiaćz mieniacz ze sie nie spodziwali zeby ich trzeciego roku gabac miano niesprawiedliwie, czo iako zywo niebywało, przeto kwiti zostawili doma. Thym ze sposobem ozwał sie na swiatki Pantoli Ropo, ktory miał Małm (aziei) kuff 55 gotow przysiaćz iako w Kamienczu płacicł przy ludziach, odsywaiacz sie na Regestra mytne i Lwowskie.

Super quae praefata testimonia praedicti testes omnes et singuli positus ad Sacra duobus digitis maioris fidei et certitudinis gratia corporale Juramentum posuerunt in eam Juramenti rotam. Ze to co swiadczyli prawdziwie i sprawiedliwie swiadczyli. Actum ut supra.

№ 44

1591р., серпня 6. – Угода між львівськими греками Савою Федоровичем і Янієм Афендиком про ведення спільної торгівлі

Зміст угоди

Я, Сава Федорович і Яній Афендинович, греки і міщани львівські, визнаємо тим своїм листом, що ми зложились спільно товарами і грошима, якими маємо торгувати. А що пан Бог очевидно нам дасть з ласки своєї заробити більше тієї суми, яку ми вклали, маємо ми в першу чергу суму ділити, так багато на частину кожного, скільки хто з нас

поклав до спільноти. Заробок також теж згідно суми, яка кому прийде. А ще є речі інші описані. В першу чергу я, Сава, вклав тисячу триста п'ятдесят старих талярів, рахуючи кожний по тридцять п'ять грошей. А вище названий Яній Аффендикович вклав вісімнадцять сот талярів, рахуючи ті таляри по тридцять п'ять грошей кожний. Становитиме та сума три тисячі сто п'ятдесят старих талярів. Взявши ту суму талярів, Яній Аффендикович їхав до турок за море і привіз за ті вище названі гроші товари такі, нижче описані, тобто в першу чергу саф'янів чотири тисячі сто вісімдесят вісім. Двадцять дев'ять мішків татарського зілля. П'ятдесят три лиси. Сорок п'ять волосяних мішків. Сім чапраків, тринадцять шабель. Двоє коней добруджанських. Чотири джамтази, один кутасик. Привізни ці товари до Львова, залишив у пані Сави частину, а частину взяв з собою до Москви. У пані Сави залишилось в першу чергу дві тисячі сімсот двадцять чотири саф'янових шкіри, залишилось сорок дев'ять мішків, п'ятдесят три лиси, а також сім чапраків, два щити адзямські, двадцять дев'ять мішків татарського зілля і дві шаблі. А пан Яній взяв з собою до Москви тисячу триста дев'яносто п'ять сап'янів і одинадцять шабель. Двоє коней добруджанських, чотири джамтази, один кутасик і двадцять старих талярів. Дай Боже, коли пан Яній повернеться з Москви, тоді маємо ділити згідно з тим, як ми постановили вище. Крім того, пан Сава дав на ті товари по потребі на фуру, на мита і на інші речі тисячу сто вісімдесят талярів, кожен таляр по тридцять п'ять грошей. Ту суму, тобто тисячу сто вісімдесят, має пан Сава взяти з тих товарів, продавши їх. Крім того, ми між собою також постановили, що фури і мита з тих товарів маю платити тоді, коли ті товари прийдуть. А що витратимо самі або на челядь, то з того товару не маю платити. Ще для кращої певності свої печатки на той лист притискаємо. При тій всій нашій справі славетний пан Івашко Стецькович і славетний пан Томан Задикович, вірмени і міщани львівські, ті печатки свої приклали до того листа і рукою своєю власною підписались. Діялось у Львові двадцять першого дня грудня року 1578.

Ф. 52, оп. 2, спр. 21. С. 589–590.

Druga Intercisa społecznictwa z Affendikiem podana iesth pieczecioma czteroma zapieczetowana, ktorei tenor iest taki

Tenor drugiey Intercisy

Ja Sawa Fedorowic y Jani Affendikowicz Greci y Mieszczenie Lwowsky, wyznawamy tem listem swym, y zesmy zlozeli spolnie towarmi y piędzdzimy ktoremi mamy handlowac. A co pan Bog raczy nam dac z laski swei zarobic nad tę summę ktorasmy wlozeli mamy sie naprzod summą dzielic, tak wiele na kozdego czesc iako który znas położył do spolnosczia zarobkiem tez takiez wedle summy, iako ktoremu przydzie. A to są te rzeczy insey opisane. Naprzod ia Sawa wlozyłem Tysiąc Trzysta pięcdziesiath starych talarow kozdy licząc po trzydziesci po pięć groszy. A Jani Affendikowicz wyszei namieniony wlozył Osmnascie Seth talerow, ktore talary kazdy licząc po trzydziesci po pięć groszy. Uczyni ta Summa Trzy Tysiące sto pięcdziesiath starych talarow, którą sum(m)ę talarow Jani Affendikowicz wziawszy, iechał do Turek za morze y przywiozł za te piędzdzimie wyszei mianowane Thowary te nizey opisane to iest naprzod szafianow cztery Tysiacze Sto y Osmdziesiath y Osm Dwadziescia y dziewięcz worow Tatarsskiego ziela. Pieczdziesiath y trzy lisow, Czterdziesci y pięcz włosianych dziergi, Siedm Czapragow, Trzynasczie szabel, Dwa koni Dobręckich, Cztery dziamtazy, jeden Kutasik, torych towarow przywiozszy do Lwowa zostawil u Paniei Sawy czesc, a czesc z sobą wziął do Moskwy zostało u Paniei Sawy naprzod Dwa Tysiące Siedmseth dwadziescia y Cztery Skury Szafianowych, zostało czterdziesci y dziewięcz dzierchy piecdziesiath y trzy lisi, y tez siedm

Czapragow. Dwie Tarczy Adziamskie Dwadziescia y dziewięć workow Tatarskiego ziela y dwie Szable. A pan Jani wziął z sobą do Moskwy Tysiąc Trzysta dziewięćdziesiąt y piec szafianow a iedennascie szabli Dwa koni Dobrzeczkich, Cztery Dziaamtasy, ieden Kutasik y dwadziescia talarow starych Dali Bog kiedy się P(an) Jani wroci z Moskwy, tedy się mamy dzielicz, wedle tego iakosmy postanowili wyszei. K temu pan Sawa dał na te thowary na potrzeby na fury, na mytha y na inne rzeczy Tysiąc Sto y Osmdziesiąt talarow, kazdy talar po trzydziesci po pięć groszy. Ktorą summę to iest Tysiąc Sto y Osmdziesiąt ma pan Sawa wziąć s tych towarow uprzedawszy. Tez to między sobą postanowilismy ze od tych towarow co przydzie, fury, myta, tedy sie s tych towarow mają płacic. A co sami albo na czeladz strawimy tedy sie niema s tego towaru wyrazac. Gdzie dla lepszei pewnosci pieczęci swoje na ten list przyciskamy. Przy ktorei sprawie wszystkiei naszei sławetny Pan Iwasko Steczkowicz y sławetny Pan Toman Zadykowicz Ormienie y mieszcianie Lwowscy. Ktorzy pieczęci swe przylozyli do tego listu, y ręką swą własną podpisali się. Stalo sie we Lwowie Vigesima Prima die Decembris Anno aetatis 1578.

№ 45

1591р., вересня 21. – Скарга львівського фурмана Бартоша Окольського на Миколая Бернатовича, який не заплатив йому за перевезення товарів зі Львова до Константинополя

Зміст скарги

Панове милий вйте і панове милі старші. Скаржуся на пана Миколая Бернатовича, міщанина львівського, перед правом вашої милості, що він не хоче платити мені власного заробленого мита за фури з Царгорода, що я з ним самим найняв по сім злотих від центнара до Львова, тобто від центнарів тридцяти п'яти. На те той пан Миколай дав мені на ту фуру десять злотих, а решту, яку мені винен, злотих двісті тридцять п'ять, не хоче платити до цього часу. Прошу, щоб правом вашої милості зволили примусити своїм декретом того позваного пана Миколая Бернатовича до оплати мого власного заслуженого мита. Для цього я, убогий фурман, слав до того позваного пана добрих людей, яких сюди дав покликати, пана Мартина Першовського з Галицького передмістя і пана Мартина Кравця, міщанина з-під Башти. Ті люди нагадували позваному пану Миколаю, щоб погодився з позивачем паном Бартошем. Той пан Миколай обіцяв розраховатись з ним і людей мав з ним добре розсудити, а до того часу не хоче заплатити тих двісті тридцять і п'ять злотих. Завершуючи свою скаргу, прошу права вашої милості, щоб зволили своїм декретом того пана Бернатовича примусити до оплати мого власного заробленого мита за фуру царгородську, або як право вашої милості скаже, то мушу терпіти я, убогий фурман.

Ф. 52, он. 2, спр. 515. С. 359.

Tenor propositiois

Panie mily Woycie y Panowie mily starszy zaluję sie na Pana Mikolaia Bernathowicza Mieszczanina Lwowskiego przed w(aszei) m(ilo)sci prawem isz on niechcze mnie płacic wlasnego zarobionego mytha fury z Czarygroda com s nim samym ziednal po złotych siedm od czętnara do Lwowa to iest od czętnarow trzydziescy y płęc na co my ten pan Mikolay dal my złotych dzieszęc na te fure a resty ktorą mi wynien złotych dwiesczie trzydziesczy y pięń niechcze płacic do tego czasu prosze aby prawo w(aszei) M(ilo)sci raczylo przymuszycz Decretem swem tego pozwanego Pana Mikolaia Bernathowycza do zapłaty zasluzonego mytha

własnego mego na czom ia ubogi furman slalem do tego Pana pozwanego ludzie dobre ktorych tu dalem pozwacz iako Pana Marczyzna Pierszowskogo z Haliczkiego przedmieszcza y Pana Marczyzna Krawcza Mieszczanina z pod baszty ktorzy ludzie upominali Pana Mikolaia pozwanego aby sie zgodzil z Panem Barthoszem Actorem ktory Pan Mikolay obyeczowal zgodzycz sie z nim I ludzie mial szadzycz dobre z nim do tego czasu niechcze ani zaplacic takowych dwiesczie złotych y trzydziesczy i pięć do tego czasu. Koncząc zalobe swą prosze prawa w(aszei) m(ilo)scy aby go Pana Bernathowycza przymuszycz Decretem swem do zapłaty mego własnego zarobyonego mytha fury Czarogrodsky raczylo abo co prawo w(aszei) m(ilo)scy skaze to musze czierpiec ubogi furman.

№ 46

1591р., жовтня 7.- Відповідь львівського купця Миколая Бернатовича фурману Бартошу Окольському, який вимагав оплати за перевезення товарів до Константинополя

Зміст відповіді

Позваний пан Миколай Бернатович на скаргу, чи більше, на неслухну промову позивача, так відповідав короткими словами про свою невинність і робить висновок. Що позивач домагається якоїсь оплати мита за фуру з Царгороду від 35 центнарів, від центнара по 7 злотих сюди, до Львова, на що би йому позваний мав дати злотих десять. Не згадаю, у який час і в якому році то мало діятись, не пам'ятаю. Тоді пан Бернатович, щоб доказати свою невинність, спочатку мусить розповісти про цю справу судові вашої милості в такий спосіб. Колись, одного разу, вже тому буде два роки, на Львівський ярмарок Бартош Окольський мав фуру від якогось Йожефа, жида турецького (який мав заїжджий двір у Запалінській кам'яниці) до Константинополя. Позваний не знає про те, коли позивач з ним домовлявся, але то він зробив для своєї користі, без відома позваного. Відваживши товар, виїхав з ним до свого дому, чи господи, на передмісті і там з тиждень з ним сидів, чекаючи на товариство. Тим часом трапився тут якийсь Ян Галицький, фурман з Кам'янця, якому теж потрібна була фура, де б вона лише трапилась. З ним Окольський кілька разів ходив до позваного, оповідаючи йому про свою подорож, вже домовлену з жидом до турків, і просив, щоб тому його товаришу для товариства в далеку дорогу дав фури до турків. Ті часи були небезпечні через татар і пан Миколай зволікав, боячись вислати свої пожитки з дому, кілька разів відправляв їх, говорячи: прийдіть завтра. Потім надумавшись, обіцяв тому Галицькому фуру з двома бочками. Одна важила центнерів дев'ять, а друга-шість і, зваживши на його сильне прохання, домовився з ним по сім злотих від центнера, так як Окольський домовився з жидом. При цьому Окольський почав говорити до пана Бернатовича: Маєте там товари в Константинополі, прошу вашої милості, щоб ви мені звідти назад дали фуру за такі ж гроші. Пан Миколай, бажаючи якнайшвидше мати свої товари з Турецької землі вдома, сказав йому: охоче напишу до свого слуги туди, до турків, щоб там, якщо буде для того безпечний час, товари вклав.

Позваний, побачивши, що готовий фурман трапився туди, в ті сторони, щоб його з дому не слати, для користі позивача, з добрим наміром і прихильністю в тій ситуації дав

йому такий лист до свого слуги і вони поїхали до турків. Той, підкріплюючи свою правдиву оповідь, подає свідчення під присягою того Галицького фурмана, який був на той час при тому тут у Львові. Позваний перед урядом пана вїйта просить прочитати і занести в (актові) книги.

Зміст свідчення

Особисто ставши перед урядом вїйтівським Львівським, чесний Ян Галицький, фурман, житель кам'янецький, на наполягання славного Миколая Бернатовича, вірменина львівського, позваний для подання правдивого свідчення, як про то свідчить повідомлення слуги вїйтівського Станіслава Хоенського, що будучи здоровий тілом і душею явно і добровільно зізнав, що певного часу під час Львівського ярмарку, вже буде тому рік, був тут у Львові, як і фурман Бартош Окольський, який мав фуру на два вози до Константинополя від Йозефа жида, який жив в Запалінській кам'яниці. Старався Окольський про те, щоб йому найняв був у кого фуру, аби з ним в товаристві їхати. Тоді з ним ходив до пана Миколая Бернатовича, прохаючи, аби йому щось дав на фуру. Він відмовлявся від того кілька разів, вагаючись, а Окольський від того дня мав товар у себе в заїзді. Потім пан Бернатович дав йому фуру на дві бочки, одна центнерів дев'ять, а друга-шість центнерів. Одну залишив у Кам'янці, а другу віз до Константинополя. Разом з ним і гроші двадцять злотих за фуру залишив був йому слуга пана Бернатовича, і коли звідти повернувся, дав йому тут у Львові на (день) святого Петра того ж року вісім злотих, а тепер заплатив йому решту. Тобто зізнав, що пан Бернатович жодної фури Окольському від турків не обіцяв і не наймав його на щось певне. Лише якщо б щось було, тоді мав писати до свого фактора. І писав, але в зв'язку з татарською тривоною в той час фактор не посмів наважитися слати через нього панські товари, і звідти нічого не привіз пану Миколаю. Те своє свідчення вище названий свідок присягою тілесною підтвердив. Діялося у п'ятницю, в день святого Франціска, року Божого тисяча п'ятсот дев'яносто першого. На свідчення цієї справи прикладено нашу вїйтівську львівську (печатку). (Витяг) з протоколу львів(ських) вїйт(івських) акт(ів).

З цього свідчення ваша милість легко може побачити безпідставну промову позивача і справедливе оскарження позваного. Тому що дійсно йому на той час через татарську небезпеку звідти слуга товару не клав і позивач Кулі звідтам віз комусь іншому, про що ваша милість самі добре знають. Задатку теж жодного позивачеві не давав, але таких злотих десять дав тому своєму фурману, якого найняв був, і якому тут платив решту тієї фури. До того позивач згідно зі своєю скаргою жодних товарів позваному з Царгорода, якщо їх привіз, не віддавав, і просить, щоб йому того товару центнерів 35 віддав, а він йому готовий заплатити за фуру. З цього суд вашої милості може побачити, що позивач безпідставно викликав позваного, домагаючись оплати за те, чого не робив і нічого не віддавав. Тому позваний з приводу такого безпідставного виклику і з приводу втрат, яких через це зазнав, залишає за собою право чинити проти позивача (за втрачений) час свій і місце. Також і з приводу певної суми, яку йому позваний довірив на певну фуру, якої він не виконав, а суму при собі до того часу тримає і тою своєю промовою хоче позваного якоюсь присягою залякати, аби йому то попустити, чого нехай не сподівається. Що стосується свідків позивача, знає пан Бернатович, що у нього були, як і те, що мав дати на людей. І тепер говорить, що не лише до осіб уряду вашої милості, але і до розсуду простої людини хоче звернутися, що нічого не винен позивачеві. І тими доводами і доказами позваного, бо позивач нічого не представляє, лише голі слова (які в суді місця

не мають), узаконює договір на фуру, а до того часу товару, від якого вимагає мита, позивач не віддав. Просить позваний, аби просто без усякої присяги, був звільнений від безпідставних вимог позивача. Або як буде згідно з законом, зберігає собі право на дальшу оборону всіма способами.

Ф. 52, он. 2, спр. 515. С.367-370.

Tenor Responsionis

Pozwany Pan Mikolay Bernathowicz na zalobe abo raczy na niesluszną pomowe Actorową tak krotkimi slowy odpowiada y o swey niewinnosci wywod czyni. Isz sie Actor domaga iakiesz zapłaty mitha za fure z Carigrodu od 35 Centnarow od czętnara po złotych siedm tu do Lwowa na co by mu miał pozwani dac złotych dziesięć. Czasu ktorego by sie to roku dziać miało nie wspomina. Tedy Pan Bernathowic dla ukazania swei niewinnosci musi z przodku o tym dac sprawe sądowy w(aszei) m(ilo)scy w ten sposob iednego czasu iusz temu będzie dwie lecie na Lwowsky Jarmark Barthosz Okolsky miał fure od nieakiego Jozepha Zyda Tureczkiego (ktory miał gospode w Zapalinsky Kamieniczy) do Constantinopola. O ktorei Pozwani niewiedziec kiedy sie z nim iedną ale to on czynił dla swego pozitku bez pozwanego wiadomosci y odwazywszy towar z nim do swego abo gospody na przedmieszczie wyiechal y tam z tydzien z nim lezał czekaiąc na thowarzystwo. Tym czasem trafiel sie tu nieaki Jan Haliczki Furman z Kamienicza, ktory tez Furi potrzebował gdzieby sie mu iedno była trafiła. S tym Okolsky kilka razow chodzil do pozwanego opowiedaiąc mu droge swą iusz od Zyda ziednaną do Turek a prosząc aby temu iego thowarzyszowy dla thowarzystwa w droge daleką dal fury co do Turek. Pan Mikolai iako pod owymy czaszy niebezpiecznymi od Tatar ocziagal sie ubostwa swego z domu wyslac y kылka razow odprawiał ich rozmyszłę sie przydzicie iutro.

Namislil sie potym ze temu Haliczkiemu obiecal fury dwie beczcze iedna wazyła Centnarow dziewięć a druga szesc y ziednawszy z nim od Centnara pozwolil mu na iego usilną prozbe po siedmy złotych tak iako tesz był ziednal Okolsky z Zydem. Przyczym Okolsky iął mowic do Pana Bernathowycza macie tam thowary w Constantinopolu prosze w(aszei) m(ilo)sci abyscie my stamtąd nazad dali fure po tych ze pieniądzach. Pan Mikolay radnieiszy będąc aby co rychley thowary swe doma z ziemie Tureczky miec mógł powiedzial mu i owszem napisze do slugi swego tam do Turek abyc tam co towaru będzieiely czas po themu bezpiecny wlozyl.

Wydząc to Pozwani isz Furman gotowy tam sie w te strony trafił aby go z domu nieslac y dla pozytku iakiego Actorowego dobrym umislem i zyczliwosci taky list pod tą conditią iemu do slugi dawszy poiechali do Turek ktory to asertiey prawdziwy swei podpiraiąc podaię swiadcztwo pod przysięgą tego to Halickiego Furmana ktory był na on czas przy tym thu we Lwowie przed Urzędem Pana Woytowym będąc pozwanim uczynienie quod legi et inseri petiit.

Tenor Testimony

Przed Urzędem Woytowskim Lwowskim stanąwszy oblicnie opatrny Jan Halicky Furman obywatel Kamieniecky na nastawanie sławnego Mikolaia Bernatowycza Ormienina Lwowskiego, pozwani na wydanie swiadcztwa prawdy iako o thym relatie Stanisława Choienskiego slugi Woytowskiego przysięgłego uczyniona swiadczy będąc zdrowy na cieie i na umislie iawnie i dobrowolnie zeznał. Iz pewnego czasu o Lwowskim Jarmarku iusz temu będzie lecie bel tu we Lwowie y gdy Barthosz Okolsky furman ktory miał fure do Costantinopola od Jozepha Zyda ktory mieskal w Sapalinsky Kamieniczy na dwa wozy staral sie oto Okolsky aby mu bel ziednal u kogo fure aby z nimi w thowarzystwie iechal tedy z nim chodzil do Pana Mikolaia Bernatowycza prosząc aby mu co dal na fure, on sie tego zbranił po kilka razow sie

rozmyslając a Okolsky towar u siebie w gospodzie od tego dnia miał potym P(an) Bernatowic dal mu fure dwie beczcze iedne Centnarow dziewięć a druga siec Centnarow y iedne w Kamienczu zostawił a drugą do Konstantinopola wiozł wespół z nim y pieniędzy za fure został mu bel Pana Bernatowicow sluga złotych dwadziescia y gdy sie stamtąd wrocil dal mu tu we Lwowie o swietym Pietrze tegosz roku osm złotych a teraz reste zapłacił mu. To iest zeznal ze Pan Bernatowic Okolskiemu zadny fury z Turek nieobycował ani go iednal na co pewnego iedno iesly by co belo tedy miał do swego factora pisać y pisał ale dla trwogi Tatarskiej onego czasu Factor niesmiał sie wazyc thowarow panskych przez niego słacz y nic stamtąd P(anu) Mikolaiowy nieprzywiozł ktore swoje swyadecztwo wyszey pomieniony swiadek przysięgą cielesną potwierdził. Działo sie w piątek w dzien S(więtego) Franciska Roku Panskiego Thysiącznego Pięcsetneho Dziewiędziesiątego Pierszego. In cuius rei fidei nostrum est appressu(m) Aduocatiale Leopoliensis. Ex Protocolo Actor(um) Aduocatialium Leopoliensium).

S ktorego swiadcztwa lacno w(aszei) m(ilosci) nieszluszną pomowe Actorowe a nie wiernie oskarzenie pozwanego wybaczyć mogą. Gdysz mu na on czas dla trwogi Tatarsky stamtąd sluga towaru nie kładł y owszem Actor Kule stamtąd komu inszemu wiozł oczym w(aszei) m(ilo)scy sami dobrze wiedzą. Zadatku tez zadnego Actorowi co nomine pozwany niedawał ale takowych złotych dziesięć dal był temu Furmanowy swemu ktorego był ziednal y ktoremu tu ostatek fury oney placił. Do tego Actor podług swey zaloby zadnych thowarow pozwanemu z Czarygroda ut ille asserit iesli ie przywiozł nieoddal, y owszem prosi aby mu takowego towaru Centnarow 35 oddal, a on mu gotow fure zapłacić ztąd sąd w(aszei) m(ilosci) obaczyc może iz nieslusznie Actor Pozwanego wyzwał domagając sie zapłaty za to za co nie robił ani nicz nieoddawał. O co pozwany o takowe wyzwanie niesluszne i o skody stąd podjęte czale prawo sobie zostawuie przeciwko Actorowi czasu i miejsca swego o to czynicz. Tak ze y o pewną summe ktory mu pozwany powierzył na pewną Fure ktorei on nie uczyniwszy summe przy sobie do tego czasu dzierzy i tą swą pomową chcę to na Pozwanim dla iakiej przysięgi wystraszyć aby mu to tam opuścił czego sie niech niespodzzywa.

Co sie tknie swiadkow Actorowych zna sie Pan Bernatowicz do tego ze u niego były y to ze sie miał dac na ludzie. I teraz to powiada ze nie telko na osoby W(aszei) m(ilosci) Urzedowe ale y na prostszego czlowieka chce sie dac na rossędek ze nicz nie winien Actorowy. I tym tedy dowodow y allegathey pozwanego gdysz sie od Actora nicz nie pokazuie iedno gole słowa (ktore u sądu miejsca nie mają) alleguie umowe na fure a do tego czasu thowaru Actorowy nieoddal od ktorego sie mytha upomina. Proszy pozwany abi simpliciter bez wszelakiego iuramentu był wolnim uczyniony od nieslusnego przenagabania Actorowego. Albo to co będzie wedle prawa. Insze dalsze wszelakie obrony sobie wczaliez zachowuwać.

№ 47

1592р., травня 13.- Скарга львівського купця Норбега Поповича на Криштофа Томановича, який завдав йому і його спільнику Мурату Керімовичу збитків при поїзді в Туреччину

Зміст скарги

Сефер, уповноважений пана Норбега і пана Мурата, як товаришів у спільній торгівлі, тепер у недавно минулому часі, будучи в Константинополі, купив нижче вказані товари. Спочатку дві бельні килимів, у яких було сто великих, середніх і малих килимів. У тих же бельнях блямів хутра овечого десять, п'ятдесят нагайок. Є дрібничок, як поясів,

шовкових хусток, які могли стати більш-менш за сто злотих. Також беля багазеї, у якій є штук сто сім. Для перевезення тих товарів згаданий Сефер спільно з Греськом Томановичем найняли віз і коней у Хедера, вірменина кам'янецького. Той товар позивача важив центнерів одинадцять, від кожного центнера по вісім злотих. Оплату від тієї фури вчинити і віддати гроші доручив пану Криштофу Томановичу і йому ті товари віддав і при тому просив пана Лазара Стефановича, щоб доглядав внесення митних оплат за ті вище вказані товари, які фурман на тому возі, що найняв Сефер, віз до Адріанополя. Приїхавши до Адріанополя, нинішній позваний Криштоф Томанович ті вище згадані товари зложив з того воза, який найняв був Сефер і дав їх іншому фурманові, Сергію з Кам'янця, що вчинив всупереч волі і доручення Сефера, фактора позивача. Той Сергій їхав з тими товарами позивача з Адріанополя цілий день до нічлігу. Той фурман Сергій ті товари позивача, які в Адріанополі взяв від пана Криштофа Томановича, готовий був доставити сюди до Львова, але позваний пан Криштоф Томанович з гвалтом і криком примусив його зложити назад свої власні товари, фактором яких він був, на його віз, бо був свої вози завантажив тими товарами, які брав в Адріанополі, а товари позивача, який мав справу до Адріанополя, відіслав назад. Через що позивачі зазнали великих втрат, оскільки і ярмарків значних, тобто Краківського і Любельського, на які ті згадані товари мали бути відіслані, мусили пропустити і чекати; крім того, і про товари не мають жодних відомостей. Ті витрати оцінюють собі позивачі на талярів 2000, крім самих товарів, вартість яких оцінюють (у) 3000 талярів, яких ніде інакше не можуть шукати і домагатися, лише у позваного пана Криштофа Томановича, якому їх уповноважений Сефер віддав і доручив віддати своїм панам позивачам. І просять позивачі, щоб рішенням права вашої милості був примушений віддати вище вказані товари з відшкодуванням витрат без дальших зволікань.

Ф. 52, он. 2, снр. 516. С. 761.

Tenor Insinuationis

Sepher szafarz Pana Norbeka y Pana Murata iako spolnego handlu towarzyszow teraz czasu niedawno przeszlego w Constantinopolu będącz pokupiwszy towary nizey wyrazone. Naprzod dwie belni kobiercow w ktorych było kobiercow sto wielkich y szrednich y malych w tychze belach blamow futra bierkowego dzięsieć, korbaczow pięcdziesiąt. Ie drobiazgow iako paszow iedwabnych chustek ktore mogli stac za sto złotych plus vel minus. It(em) Bela bagaziey w ktorey iest stuk sto y siedm do ktorych towarow wiezienia pomieniony Sepher pospolu z Grzeskiem Tomanowicem naięli woz y konie Chedera Ormienina kamienieczkiego ktory towar Actorow wazyl centnarow iedenascie od kozdego centnara po osmi złotych którą zapłatę od fury zapłaciwszy y pieniądze oddawszy poruczyl to Panu Krzystophowi Tomanowicowi y iemy te towary oddal y prosil przytym Pana Lazara Stephanowica aby doglądal odprawiania cel ktore towary wyszey mianowane na tym wozie ktory Sepher naiął wiozl ten Furman do Jendrna. Tam do Jendrna przyiechawszy modernus Citatus Chrzystoph Tomanowic towary te wyszey pomienione zlozyl z wozu tego ktory był naiął Sepher y dal ie inszemu Furmanowi Serhiowi z Kamiencza co uczynil nad wolą y poruczenie Sephera Factora Actorow ten Serhi iachal z temi towarmi Actorow z Jendrna czely dzien do noczlegu ktory to Furman Serhi te towary Actorow ktore w Jendrnice wziął od Pana Chrzystopha Tomanowica gotowie był dostawic tu do Lwowa ale Pozwany Pan Chrzystoph Tomanowicz gwaltem i pukiem kazal mnie zlozyc y przymusil go swe wlaszne towary ktorych on był Factorem na iego woz trac bo był wozy swe przylozyl towarmi temi ktore w Jendrnice bral a towary Actorow iako maią sprawę do Jendrna nazad

odeslal przez co Actorowie ku wielkiej szkodzie przysli gdyz y Jarmarkow znacznych to iest Crakowskiego y Lubelskiego na ktore te towary pomienione mialy byc odeslane omieszkać musieli a ktemu y o towarach zadney wiadomosci niemaia ktore szkody szacuią sobie Actores na talerow 2000 oprócz samych towarow ktorych valorem kładą 3000 talerow ktorych indziej szukac y upominac sie nie mogą iedno u Pana Chrystopha Tomanowica Pozwanego ktoremu ie Sepher szafarz oddał, y Panom swym Actorom oddac poruczyl y proszą Actores aby przez sententią Prawa w(aszei) m(ilosci) ku oddaniu wyszey wyrazonych towarow był przymuszony z nagrodą szkod bez dalszych odwlok.

№ 48

1592р., серпня 25.- Скарга львівського купця Голуба Давидовича на Петра Глушковича за завдання матеріальних втрат

Зміст скарги

Пане милий вйте і панове старші! Пан Голуб Давидович, позивач, вірменин львівський, домагається закону проти пана Петра Захаріасовича або Глушковича, позваного львівського вірменина. Що той позваний має свого фактора, якогось Бобріка Бедросовича, в Турецькій землі, тобто в Константинополі, і то в році 1589 у місяці травні дня 15 той фактор на потребу свого пана позичив грошову суму, тобто талярів левкових п'ять тисяч шістсот сорок один. За ту суму пан Голуб ручався і на розписці підписався. А жидам турецьким Ісаакові Алгазові, і сину Абраму, і зятю Асланові та сума мала бути оплачена за п'ятнадцять місяців і за десять днів і за двадцять днів від дати розписки, і то монетою турецькою, по чому б на той час були таляри левкові в час оплати. До того за килими п'ятнадцять талярів, і за ту вище згадану суму позивач дав своїх власних, як поручитель, левкових талярів 6155, на що позваний позивачеві не дав більше, лише 5560 левкових талярів. Віднявши ту суму, став позваний винен актору 595 талярів левкових, що готовий довести власноручним записом такого боргу. Той запис зробив був Бобрік, слуга пана Петра. По-друге, позивач домагається у позваного решти суми 173 талярів левкових, які позваний став винен пану Голубу в 1589 році 15 травня. За килими, які продав йому був без жодного для себе прибутку, тобто килимів 271, за які становила сума талярів левкових 1505 і аспр 10. За ту решту прошу, щоб позваний заплатив.

Крім того, позивач ще ставить у вину позваному, що продав йому був дві купи багазеї, яка коштувала 440 талярів левкових. За неї позваний став винен позивачеві 140 талярів левкових, за які прошу, щоб було присуджено оплатити. Крім того, скаржитесь пан Голуб на пана Петра, що мав з ним певну домовленість про шовкові товари. Ті товари шовкові позваний мав віддати в Кракові до рук пана Алмаса Торосовича, батька дружини пана Голуба. Ті товари пан Алмас мав відібрати від пана Петра не інакше, як лише у пана Целара з крамниці в Кракові. Ті товари пан Петро за своєю волею і за своїм реєстром, а не згідно з контрактом, видав за злотих 3887 і грошей 26, що виявляється згідно з реєстром пана Алмаша і за продажем пана Целара, як від нього купував лише за 3580 флоринів 2 грошів і то з тієї міри, що не вийшло так багато ліктів, як пан Петро говорив. То в першу чергу китайки не вистачило ліктів 11, адамашку зеленого ліктів 4 j, адамашку червоного ліктів 3, зеленої канафацеї в двох штуках не вистачило ліктів 27 j, також в двох штуках чорної канафацеї ліктів 11 j. Також у червоній дуплі два лікті і чверть. Що порахувавши разом, то не вистачило ліктів 59 і трьох чвертей. Тому позваний як за ті лікті, яких не вистачило, як теж через те, що не згідно з продажем пана Целара, але дорожче перебрав,

пан Петро став винен позивачеві флоренів польських 307 і грошів 24. Ті вище згадані суми поррахувавши, в першу чергу талярів левкових, став винен 908 а монети польської флоренів 308 і грошів 24. Крім того, за коня плешивого зі збруєю, флоренів 40 польських. Тому позивач просить суд вашої милості, аби декретом позваного примусити до оплати вище згаданих сум. Що готовий буде довести ширше при дальшому (розслідуванні), захищаючись усіма юридичними оборонами, або як буде за законом, згідно вимог вірменського права, що на суд допускає.

Ф. 52, он. 2, снр. 515. С. 477-479.

Tenor Insinuationis

Panie mily Woycie y Panowie Starszy Pan Holub Dawidowic Actor Ormienin Lwowsky dochodzy apud P(an) Petrum Zachariasowicz alias Gluskowicz Citatum Armenum Leopoliensem. Iz ten to pozwani mając factora swego nieiakiogo Bobrika Bedroszowicza w ziemy Tureczkiej to iest w Constantinopolu a to in Anno 1589 in Mense Maia die 15 ktory to factor na potrzeby Pana swego pozyczyl sumy pieniężny to iest talerow Lewkowych pięcz Tysięczy sesczeth czterdziesci i ieden za którą summą Pan Holub ręczył y na Cyrographie podpisal sie a tho Zydom Tureczkim Isaacowy Algazowy y Synowy Abramowy y Zięczyowy Aslanowy ktorey to summi miała bydz zaplata za pietnascie miesięcy y za dziesec dni y za dwadziescia dni od daty Czyrographu a to monetom Tureczkim poczemu by na on czas były Talery Lewkowe czasu zapłaty do tego za kobiercze piętnascie thalerow, za którą to summą wyszey pomienioną Actor dal swych własnych iako rękoymica Lewkowych talerow 6155 na co citatus Actori niedal więczy telko 5560 Lewkowych talerow którą to summą wytrąciwszy zostal citatus Actori 595 talerow lewkowych własnie wynien czego gothow dowiesc ręcznym zapisem takowego dlugu ktory zapis uczynil był Bobrik sługa Pana Pietrow po wtore upomina sie Actor u pozwanego resty summy 173 talerow lewkowych ktore zostal citatus Panu Holubowy in Anno 1589, 15 May za kobiercze ktore iemu był spuscil bez zadnego swego pozitku to iest kobierczow 271 za ktore czynila summa talerow Lewkowych 1505 i aspr 10 o którą reste prosy aby citatus zaplaczył.

Do tego ieszcze Actor daie wину pozwanemu iz przedal mu był dwie kupie bagaziey ktora to bagazia kostowala 440 talerow lewkowych za którą Actori pro resto zostal citatus 140 talerow Lewkowych o ktore prosy aby była sądownie skazana zaplatha. Nad to uskarza sie P(an) Holub na Pana Pietra iz mając z nim pewną umowę na iedwabne towary ktore to towary iedwabnie miał citatus oddac do rąk Pana Almasa Thoroszowycza Oycza malzonky Pana Holubowey a to w Krakowie ktore thowary miał tym sposobem pan Almasz od Pana Piotra odebrac nieinaczy iedno iako u Pana Celarego w Krakowie sklepu przedaią Ktore towary Pan Piotr wedla swoiey welney a nie wedla contractu wydal i wedla swego rejestru za złotych 3887 y groszei 26 co sie pokazuie wedla rejestru Pana Almaszowego y wedla przedawania Pana Celarego iako od niego kupowal telko za florenow 3580 groszei 2 a to s tey miary isz nie wyszlo tak wiele lokczy iako Pan Piotr powiedal iako naprzod u kytayki niedostalo lokczy 11, adamaszku zelone(go) lokczy 4 ½. Adamasku czerwonego lokczy 3 zieloney kanafaczy we dwuch stukach niedostalo lokczy 27 ½. Item u dwu stuk czarney kanafaczy lokczy 11 ½. Item w czyrwoney dupli dwa lokcia y czwierz co porachowawszy w kupe tedy niedostalo lokczy 59 y trzech czwierzcy przeto pozwany iako za te lokcie ktorich niedostalo iako tez przeto iz nie wedla targu P(ana) Celarego ale drozei przebral Actora zostal winien Pan Piotr florenos polonicales 307 y groszei 24. Ktore to summy wiszei pomienione porachowawszy naprzod talerow lewkowych zostal 908 a monety Polskiey florenow 308 et groszei 24 do tego za konia plesniwego z kotczym florenow 40 polskich przeto Actor

proszu sądu w(aszei) m(ilo)scy aby był decreteм pozwany przymuszony dla zaplathy sum wyszei pomienionych czego gothow będzie dowiesc szerzei przy dalszym postępku zachowując sobie wszelkie obrony prawne in genere et specie wedla biegu prawa ormianskiego co na sąd przypuszcza vel quid sit iuris.

№ 49

1593р., квітня 12.- Розписки львівського купця Греська Якубовича, видані євреям Абрагаму Джіванасові і його спільнику в торгівлі Йозефу Кохану з Адріанополя

Зміст першої розписки

Я, Гресько Якубович, визнаю тим своїм записом, що заборгував адріанопольським жидам, тобто Абрагаму Джіванасові і (його) спільнику Йозефу Кохану сімсот тридцять п'ять левкових талерів, які йому повинен заплатити, дасть пан Бог дочекатись серпня місяця року 1403, коли будуть писати. То є моє визнання, що вище записані сімсот тридцять п'ять левків маю дати у вище зазначений час. Діялося в Адріанополі року 1402 квітня 12, і печатку притиснули.

Зміст другої розписки

Я, Гресько Якубович, визнаю тим своїм записом, що заборгував адріанопольським жидам, тобто Абрагаму Джіванасові і (його) спільнику Йозефу Кохану, п'ятсот левкових талерів, тобто маю їм заплатити п'ятсот левкових на наступний наш великдень, коли пишу, року 1594. Діялося то в Адріанополі року 1402, 12 квітня. Сталось слово наше і визнання, і печатку мою я притиснув до того запису.

Зміст третьої розписки

Я, Гресько Якубович, визнаю тим моїм записом, що заборгував адріанопольським жидам, двом спільникам, Йозефу Кохану і Абрагаму Джіванасові тисячу двісті тридцять п'ять левків і двадцять аспр, які маю заплатити через рік на святих Симона і Юди, року 1403, коли будуть писати, тобто вірменської лічби. І печатку свою я притиснув до того запису. Діялося в Адріанополі року 1402 жовтня сімнадцятого, (ще) триста вісімдесят аспр за сорочки. Я, Христофор, поручився.

Ф. 52, оп. 2, спр. 516. С. 217.

Tenor primi Chyrographi

Ja Grzesko Jakubowic zeznam tym swoim zapiszem zem zostal dlugu Jendrznieiskim Zydom to iest Abraham Dziwanaszowi y spolnikowi Jozeph Kochenowi siedmset trzydziesci y pięci Lewkowych talerow ktorych iemu mam zaplacic da Pan Bog doczekac Augusta Miesiącza kiedy będą pizac roku 1403. To iest moje zeznanie ze wyszei napiszane siedmset trzydziesci y pięc Lewkowych wyszei napiszanego czasu mam dac. Stalo sie w Jendrznie roku 1402. Aprila 12 y piecząc przycisnąłem.

Tenor alterius Chyrographi

Ja Grzesko Jakubowicz zeznam tym swoim zapiszem zem zostal dlugu Jendrznienskim Zydom to iest Abraham Diuwanaszowi y spolnikowi Jozeph Kochenowi pięcset liewkowych talerow zaplacic mam im to iest pięcset liewkow na przysłą naszą Wielkanocz kiedy

piszu roku 1594. To sie stalo w Jendrznie Roku 1402 Aprila 12. Stalo sie slowo nasze y zeznanie y pieczec moię przycisnąłem do tego zapiszu.

Tenor tertii Chyrogaphi

Ja Grzesko Jakubowic zeznam tym swoim zapiszem zem zostal dlugu Jendrzeiskim Zydom dwom spolnikom Jozeph Kochenowi y Abraham Diuwanaszowi tysiąc dwiescie trzydziesci y pięć liewkow y dwadziescia aspr ktorych zaplacic mam im za rok na święty Simon Judy kiedy będą pizzac Roku 1403 to iest Ormianskiei lidzby y pięcząc swą przycisnąłem do tego zapiszu. Stalo sie w Jendrznie Roku 1402 Octobra Siedmnascie(go) Trzysta osmdziesiąt aspr za koszulie. Ja Krzystoph poręka.

№ 50

1595р., лютого 20 — Свідчення львівського купця Якуба Вартерисовича про арешт його товариша Греська Якубовича в Константинополі

Зміст свідчення

Року 1593, будучи в Константинополі перед днем св(ятого) Михаїла, був при тому, і бачив, і чув, коли небіжчика пана Греська Якубовича позвав Абді Чауш, слуга турецького цісаря, до кадія і скаржився на нього, як на поручителя за панів Домажирських. Там же показав розписку на суму левкових талерів 5060. На тій розписці були три печатки. Одна пана Миколая Домажирського, як принципала того боржника, а дві- пана Голуба Івашковича і пана Греська Якубовича, як поручителів за пана Домажирського з власноручними підписами тих трьох. На ту скаргу згаданого турка там відразу ж небіжчик пан Гресько був звинувачений правом, і без всякого милосердя переконаний кадій* константинопольський ув'язнив небіжчика. Як тільки я побачив, що його кадій суворо засудив, звернувся я з іншими товаришами до Порти Цісарської, тобто до пашів**, намагаючись, щоб паші, як найвищі судді, ту справу до себе взяли. Притому, коли після немалих подарунків справа пана Греська прийшла до того, що скасувавши декрет кадія, паші наказали пану Греськові дати і заплатити готівковими грошима лише третю частину тієї суми, вказаної у розписці. Ті гроші пан Івашко Миколаєвич віддавав тому турчинові при панові Лазарі Стефановичі.

Ф. 52, оп. 2, спр. 515. С. 757.

Swiadectwo Pana Jacoba Warterysowica

Roku 1593 będąc w Constantinopolu przed Świętem Świętego Michala byłem przitem y widzialem y slyszal gdy niebosczyka Pana Grzeska Jacubowica pozwal Abdi Czaus sluga Czesara Tureczkiego do Kadia y zalowal sie nan iako na poręcznika za Pany Domazyrskie thamze ukazal Cyrograph na Summę Liewkowych Talerow 5060 na ktorym to Czyrographie bely trzi pieczędzi iedna Pana Mikolaia Domazyrskiego iako Przincipala tego Dlužnika a dwie Pana Holuba Iwaszkowica y Pana Grzeska Jakubowicza iako porucznikow za Pany

* Кадій (каді) – суддя у мусульманській громаді

** Паша (баша) – губернатор, намісник провінції, призначений султаном. Титулування використовувалося для означення будь-якого високопоставленого чиновника Османської імперії.

Domazyrskiego z podpisem rąk własnych tych trzech tam zaraz na one skargę pomienionego Turczyyna nieboszyk Pan Grzesko będąc obwiniony y przekonany prawem bez wszego miloserdzia Kadei Konstantinopolski dail nieboszyka do więzienia ia ilem baczył ze go Cadei surowie sądził udalem sie z drugim towarzystwem do Porty Czesarskiej to iest do Baszow staraiaz sie aby Baszowie iako zwierzchni Sędziowie one sprawę do siebie wezwawszy przitem gdy za niemalemi podarkami Pana Grzeskowemi prziszlo do tego ze skasowawszy Cadiow Decret Baszowie nakazali Panu Grzeskowi dac y zaplaczicz częszcz telką trzecią oney Summy na Czerographie opisanei pieniądzmi gotowemi. Ktore pieniądze Pan Iwaszko Mikolaiowicz oddawal temu Turczynowi przy Panu Lazarzu Stephanowiczu.

№ 51

1595р., лютого 24. – Доручення адріанопольського купця Якуба львівському купцю Георгію Давидовичу

Зміст визнання Якуба Юди, на польську мову перекладений

Року 1595. Лютого 24. У Снятині.

Я, Якуб, жид з Адріанополя, посилаю свої товари з Юрком, сином пана Давида, до Львова, щоб їх віддав у будинок пана батька свого, бо виникла потреба мені залишитися тут для своїх справ. А коли б я за один місяць не приїхав, тоді дозволяю пану Давиду, щоб пан Давид, заставивши мої товари, заплатив мій борг тому, кому він за мене ручився. Діялося у Снятині, до чого я сам і мій спільник на ім'я Ісая Бармусін Коген, який за мене є порукою, підписався.

Ф. 52, оп. 2, спр. 250. С. 1293.

Tenor recognitionis Jacobi Judaei Armenico in polonicu(m) translatae

Anno 1595 Feb(uarii) 24. W Sniatynie.

Ja Jakub zyd z Jedrna posyłam towarow swoich z Jurkiem Synem Pana Dawidowym do Lwowa zeby ie oddal w dom Pana Oicza swego abo wiem potrzeba pokazala zebym zostal tu dla spraw swych. A gdzie bym za ieden miesiac nieprzyiechal tedy dozwalaią Panu Dawidowi zeby Pan Dawid zastawiwszy moie towary zaplacil dlug moi temu, komu on za mię ręczył.

Dzialo sie w Sniatynie do czegom się sam y spolnikiem swym na imie Isaiem Barmusin Cohen ktory za mię poręką iest podpisal.

№ 52

1595р., серпня 23. – Свідчення королівського посла Вацлава Дрожинського про домовленість між львівським купцем Георгієм Івашковичем і візником Григорієм Ліском, вчинену в Константинополі.

Зміст свідчення

Зізнаю, що в минулому 1584 році після Великодніх свят, коли з посольством від султана турецького до короля його величності, мого шановного пана, був вже відправлений з Константинополя до Львова, намовляли мене деякі вірмени, жителі львівські, аби я заради них ще пожив з тиждень у Константинополі і щоб вони теж при мені могли разом їхати додому, або хоч товари свої відіслати зі мною. Я зробив це на їх

прохання. Потім прийшов до мене якийсь міщанин львівський Юрек Івашкович, (який) теж сильно мене прохав, щоб і йому в тому догодити, тому що на той час (знайти) візника було дуже важко, а своєму візникові, на ім'я Григорій Лісек, з приводу якого даю це зізнання, наказав, щоб згідно з доброю домовленістю і умовою на два вози товарів його взяв до Львова, від чого названий візник відмовлявся. Після мого умовляння і наказу дався на те намовити і погодився з тим то Юрком Івашковичем у моїй присутності таким чином, що мав йому взяти з Константинополя до Львова на окремі два вози товарів і у Львові брату його повністю віддати, а тоді назад по самого і по інші його товари до Константинополя 8 кіньми і возом повернутись. Що під загрозою втрати півтори сот талярів між собою постановили і потиском рук ствердили. Тобто, якби названий Юрій Івашкович не дотримався того і його по фуру знову до Константинополя не повернув, то має пропасти та сума сто п'ятдесят талярів. З другого боку, навпаки, якщо б також візник найнявся і тої фури назад до Константинополя прийняти не хотів, то теж мала пропасти така ж сума сто п'ятдесят талярів. Ті товари при мені привезені і повністю віддані Івашковому брату на ім'я Захаріаш. Той вказаний Захаріаш Івашкович, брат Юрія Івашковича, не відомо, з якої причини, того візника назад до Константинополя не відправив по брата і його товари, що на великі втрати тому візникові і всупереч домовленості вийшло. Маючи певну відомість про це все, оскільки ця справа слухна і правдива, то на вимогу часто згадуваного Григорія зізнаю.

Ф. 52, оп. 2, спр. 250. С. 1369-1370.

Tenor Testimonij G(e)n(er)osy Venceslai Drozynski

Actum Sabbato ante festum Sancti Bartolomei Apostoli proximo

Anno D(omi)ni 1595

Zeznawam iz w roku przeszłym 1594 po święciech Wielkonocnych gdym sie bral z Constantinopola do Lwowa będąc iuz s poselstwem od Carza Tureczkiego do Krola Je(go) M(o)scy Pana mego uczciwego odprawiony uzywali mię niektorzy Ormianie obywatele Lwowscy, abym onym qwoli ieszcze zmieszkal z tydzien w Constantinopolu, a zeby tesz oni przy mnie mogli w Comitywie iechac do domu albo al(ia)s towary swoje przy mnie odeslac, uczynilem tho na ich prozbę. Potym przyszedl do mnie nieiaki Jurek Iwaszkowic Mieszczanin Lwowski prosząc mię tesz usilnie abym y ięmu w tym dogodziel /iz na ten czas o formana było barzo trudno/ a furmanowi swemu na imię Gregierowi Liskowi na ktorego powod to zeznanie czynię przykazal azeby za slusznym postanowieniem y umową na dwa wozy towarow iego wziął do Lwowa. Czego gdy się furman pomieniony zbranił. Za moią persusasią y przykazaniem dal sie na to namowic. I uiednał się s tym to Jurkiem Iwaszkowiczem przy bytnosci moiei w ten sposob, iz mu miał wziąć z Constantinopola do Lwowa na zupełnie dwa wozy towarow y we Lwowie bratu iego zupełnie oddac, a zatym nazad po samego y po drugie towary iego do Constantinopola 8 konmi y wozem wrocic sie. Co pod przepadkiem pułtoru seth talerow między sobą postanowily y ręki daniem utwierdzily, to iesth gdzieby tedy przerzeczony Jerzy Iwaszkowic doszyc nieuczyniel, a iego po forę znowu do Constantinopola nieobrocil, ze ma przepadac takowasz sumnę talerow Sto pięcdziesiąnth. Z drugiej strony lepak gdzieby sie tez forman naiał, a tei fory nazad do Constantinopola przyiac niechciał, ze tesz miał przepadac takowasz sumnę pultorasta talerow, ktoretho towary przy mnie przywiezione są y oddane bratu Iwaszkowemu zupełnie, na imię Zachariaszowi. Ktory to Jerzego Iwaszkowicza brat pomieniony Zachariasz Iwaszkowic nie wiedziec dla ktorei przyczyny formana tego nazad ku

Constantinopolu nie wyprawil po brata y towary iego, co się ku wielkiej szkodzie tego formana y przeciw postanowieniu stało o czym wszystkim pewną wiadomosc maiąc to na żądanie często pomienionego Gregiera ile rzecz słuszną a prawdziwą zeznam.

№ 53

1596р., січня 2. – Скарга львівських купців братів Івашковичів проти Капруса Поповича, який виконував їх торгове доручення в Константинополі і не розрахувався з ними після повернення

Зміст скарги

Мій ласкавий пане вййте, панове милі старші! Юрек і Захаріаш Івашковичі, брати рідні і в спільній торгівлі дружні спільники, зберігаючи собі всі засади права, як годиться за давнім звичаєм, і вважаючи на вірменське право, скаржаться через суд на Капруса Поповича, вірменина львівського, свого фактора і компаньйона силою ремісії ухваленого декрета священної королівської величності, про те, що він у 1596 році в м'ясопуст взяв у нас від одного Захаріаша, згідно з реєстрами і свідками, суму левкових талярів 14919//64. Крім того, злотих 330, що становить левкових талярів 300. Усього сума левкових талярів 15219//64. І таку суму він вислав для купівлі товарів у Константинополі. За ту всю суму всіх товарів закупивши, їх власним коштом до Львова цілими привіз, але Івашковичам згідно з розміром їх власної суми не віддав, лише 8 бель шовку, в яких було літрів 2650. А інші товари, не відомо, яким духом і до сьогоднішнього дня при собі затримав і нам не віддає. А саме ті, які за нашою частиною належать нам як панам власникам. У першу чергу килимів адзямських 46. Також багазеї штук 200. Також саф'янів коричневих 160. Також шафрану ок турецьких 300. Також мухаїрів чорних штук 41. Також чамлоту чорного штук 19. Також мухаїрів штук 30. Також чамлоту з водою штук 80. Також білих чамлотів штук 20. Також злотоглаву турецького штук 4. Також чапраків (на коней) 6. Також крученого шовку літрів 100. Також шовку дертого літрів 400. Що все нам як компаньйон і фактор до сьогоднішнього дня добровільно не віддав, але згідно зі своєю волею продав і за них з продажу злотих 10806//12 взявши, до сьогоднішнього дня затримав у себе і невідомо, чому і для чого віддати відмовляється. І при тому також і позиченої суми злотих 1562//15. Крім того, згідно з реєстром, виданим як на його потреби, так теж, коли потрібно було, на справу позичених, ще нам залишився винен злотих 190//5. Просьять тоді позивачі, аби до того було рішення суду вашої милості винесене, керуючись чинним позовом щодо відшкодувань, що нам так довго не віддає, а при собі затримує і з них собі має користь, а нас до суду і витрат доводить. Позивачі оцінюють їх собі на десять тисяч червоних злотих, про що з ним свого часу не поминуть вчинити позов.

Ф. 52, оп. 2, спр. 516. С. 454–455.

Tenor Insinuationis

Moi laskawy Panie Woicie Panowie mili Starszy Jurek y Zachariasz Iwaszkowic bracia rodzeni et in mutua negociatione simultanei socii reseruatis et praecustoditis sibi omnibus iuris remediis ex antiqua Consuetudine et Jure Armenico obseruari solitis. Zaluia sie iudicialiter na Kaprusia Popowica Ormienina Lwowskiego swego factora y negociorum gestorom. A to ex vi remissionis ex Decreto Sae(crae) Reg(iae) M(aesta)tis factae o te iz on w Roku 1596 w

Mięszopusty wziął od nasz iednego Zachariasza wedle Regestrow y swiadkow summe Lewkowych Talerow 14919//64. Do tego złotych 330 uczyni Lewkowych talerow 300. Czego summa Lewkowych talerow 15219//64. A takowa summa była przezen posłana dla skupowania towarow w Constantinopolu. Za którą summe wszystkie a wszystkie towarow kupiwszy y za ich własnym ze sumptem do Lwowa w cale przyprowadziwszy Iwaszkowicom wedle wielkosc summy ich własney nie oddawszy telko bellen 8 iedwabiu w ktorych było litr 2650. A drugie towary nie wiedziec quo spiritu y do dnia dzisieyszego przy sobie zatrzymawszy nam nie oddawa. A mianowicie są te ktore pro sorte nostra nam iako własnym Panom należą. Naprzod kobierczow Adziamskich 46. It(em) Bagaziey stuk 200. It(em) szafianow bronatnych 160. It(em) szafranu ok Tureczkich 300. It(em) Muchaierow czarnych stuk 41. It(em) czamlitu czarnego stuk 19. It(em) Muchaieru stuk 30. It(em) czamlitu z wodą stuk 80. It(em) Białych czamlitow stuk 20. It(em) Zlotogławu Tureckiego stuk 4. It(em) czapragow 6. It(em) kręzonego iedwabiu litr 100. It(em) Jedwabiu dartego litr 400. To wszystko nam iako negociorum gestor y factor do dzisia dnia bona fide nieoddawszy ale wedle woli swey spieniężywszy y za nie wedle przedania złotych 10806//12 Wziąwszy do dzisia dnia u siebie zatrzymał y nie wiedziec przecz y dla czego wydac tego sie zbrania. I przytym tez y pozyczaney summy złotych 1562//15. Do tego wedla Regestru tak na potrzebę iego wydane iako tez kiedy był potrzebny na sprawę pozyczanych co nam zostal winien złotych 190//5. Proszą tedy Actores aby do tego był sententia Judicii w(aszei) m(ilos)ci compulsus. Salua actione reseruata de damnis ze nam tak długo nie oddaie a przy sobie zatrzymuie y niemi sobie pozytki czyni a nasz w prawe w nakłady zawodzi ktore damna Actores sobie szacuię na dziesięć tysięcy czerwonych złotych o co z nim suo tempore czynic nie zamiechaia.

№ 54

1596р., серпня 23. – Свідчення кам'янецьких жителів Захаріаша Норсесовича і Стецька Армурасовича про поїзку в Ангурію, зроблене на вимогу Якуба Задиковича

Зміст свідчення

Ми, будучи слугами і факторами небіжчика пана Томана і Якуба Задиковичів, вірмен львівських, спільників в купецтві, були послані за славної па'яті небіжчика пана Уханського, воєводи Бельського і посла коронного, від тих то згаданих панів до Константинополя з певними товарами і з грошима назустріч Юськові Христофоровичу, теж слугі і фактору тих то панів Задиковичів, який перед тим був в Ангурії і в інших містах для закупівлі і приготування товарів своїм панам. Приїхавши до Константинополя дня двадцятого лютого 15 дев'яностого (року)там ми не застали ані того Луска, ані жодних товарів панів наших. З Константинополя послали ми кур'ера до Ангурії до того ж Луска. З листами і цілою справою кур'ер від Луска повернувся назад до Константинополя за кілька неділь і приніс нам лист від Луска, щоб ми йому послали до Ангурії гроші. Тоді відразу один з нас, тобто я, Захаріаш Норсесович, поїхав з грошима до Луска в Ангурію і коли я туди приїхав, побачив уже готові товари, які мали вантажити на верблюдів. Але їх до того часу не хотіли звідти пускати, поки той Луско не хотів бути в поруці, яку вчинив був за Якуба, слугу пана Миколая Бернатовича, і то згідно листа того Луска, який через мене писав до панів своїх. Потім ті товари наших панів з Ангурії не прибули до Константинополя, а до нас прибули аж за три місяці, і Луско сам залишився в Ангурії. Потім ще, коли ми хотіли ті товари з Константинополя провезти додому і було тих товарів

п'ятдесят і дві беллі чамлотів і мухаїрів, ще знову митники константинопольські арештували ті товари і позабирали до складів своїх за поруку, яку був той Луско вчинив. З іншими поручились за якогось Бобрика, слугу пана Петра Глушковича. І ми, слуги, побачивши, що не могли ми жодною мовою до тих товарів (доступитися), аби ми їх до своїх рук могли взяти, мусили ми домовлятися з тими митниками так довго, що ми в них мусили взяти 1320 літрів барвистого шовку по 250 аспр кожна літра. А до тієї вартості, рахуючи до Львова, на кожную літру по 30 аспр. Що ми змушені і з примусу мусили вчинити, щоб ми товарів панам своїм були принесли. І там у Константинополі 32 бельні тих товарів затримано, аж би їм була стала оплата згідно поруки на суму талярів сім тисяч. Що так було привезено, а не інакше, визнаємо. Те своє свідчення підтвердили свідки клятвою, піднявши два пальці вгору. Висунуті звинувачення, якщо у цьому є необхідність і наполегливе прохання, мають бути підтверджені тілесною клятвою. Для затвердження і внесення до вищеназваних нинішніх актів так викласти.

Ф. 52, оп. 2, спр. 387. С. 572–573.

Tenor testimoniorum

Ze my będąc sludzy y Factorowie niebosczyka p(ana) Tomana y Jakuba Zadikowyczow Ormian Lwowskich spolnikow w kupiechtwie poslani my byli przy slawnei pamieci nieboszyka Panie Uchanskym Woiewodzie Belskym a Posle Coronnym od tych to pomienionych Panow do Constantinopola z pewnymy thowarami i z pieniadzmy na przeczywko Luskowi Christophowiczowi, thesz sludze y Factorowi, tych to Panow Zadikowicow ktory przed tym byl w Anguriei y gdzie indzie dla skupienia y nagotowania towarow Panow swym. Przyiechalismy do Constantinopola dnia dwudziestego February Anno 15 nonagesimo tham niezastalismy tego to Luska any zadnych towarow P(anow) naszych. Z Constantinopola poslalismy Cursora do Anguriei do tego to Luska y z listy y sprawą wszythką Cursor on od Luska zwrocil sie nazad do Constantinopola w kilka niedzyl y przyniosl nam listh od Luska, zebysmy mu do Anguriei pieniadze poslali. Tam zarazem ieden z nas to iest ia Zacharias Norssessowic iechalem z pieniadzmi do Luska do Anguriei y gdym tham przyechal widzialem iuz towazy gotowe, ktore miamo klasc na wielblady ale ich do tad puscic stamtad niehcieno asz by ten Lusko niechciel sie byl w poręcze którą byl wczynil za Jakuba sluge P(ana) Mikolaia Bernatowicza a to wedle listu tego Luska ktory pisal do Panow swych przez mie. Pothym the towary Panow naszych z Anguriei nieprzybyły do Constantinopola do nas az za trzy miesiaci a Lusko sam w Anguriei zostal. Pothym zas gdysmy chcieli te towari z Constantinopola ku domu prowadzyc, a bylo tych towarow Pienziesiath y dwie belli czamletow y muchairow zas znowu Celnicy Constantinopolsczy arestowali the towary y pobraly do sklepow swych w poręcze którą to byl ten Lusko wczynil. Z inszimy poręcznily za nieiakiego Bobryka sluge P(ana) Piotra Gluskowicza. I wydząc my sludzy ze niemogliśmy zedną miową do tych towarow przysc abysmy ie do rąk swiech wziac mogli musieliśmy tractowac s tymi Celniki tak dlugo zesmy dwadziesctia bel onego thowaru wyprawily pod tą conditią zesmy w nych musieli wziac trzinasczie seth y dwadziesctia litr iedwabiu farbistego po 250 aspr kazda litre a do tego kosth rachuiąc do Lwowa na kazdą litre po 30 aspr cosmy zmusza y s przymuszenia wczynic musieli a zebysmy co towarow Panom swym byli przyniesli. I tam w Constantinopolu 32 belli tych towarow zatrzymano az by sie im była zaplata stala wedle poręki summa Talerow siedm tysienicy. Czo tak bydz a nieinaczy prowadzone zeznawamy. Qua sua testimonia praedicti testes iuramento per erectionem duorum digitorum versus coelum praestito confirmanerunt. Offerentes se adhuc si id

necessitas efflagitaverit corporali iuramento confirmaturos. Ad affectationemque praeductorum inductorum. Actis praesentibus sunt inserta.

№ 55

1596р., листопада 16. – Скарга львівського вірменина Якуба Задиковича проти вірменина старшого львівського Миколая Бернатовича

Зміст заяви

Пане милий вйте і пане старший! Пан Якуб Задикович, вірменин і міщанин львівський, звернувся до суду вашої милості позвати пана Миколая Бернатовича, вірменина старшого львівського. Що він із згаданим позивачем при шановних людях пану Габріелю Капрусю і Торосу Задиковичу, а також пану Богдану Доноваковичу свого зобов'язання, вчиненого в році 1591 дня третього квітня і підтверженого зізнанням письмовим з підписами згаданих свідків, протягом такого довгого часу з його великою шкодою не виконав. Тобто наперед взявши до своїх рук товару позивача, чамлотів і мухаїрів ангурських 20 бель, і маючи згідно з тим списком, у якому тут вашій милості представляно борги позивача і небіжчика брата його пана Томана, певним особам виплатити. Що тут показує і просить, щоб було зачитано і до актів внесено. Отже, невідомо, чи то виплатив, бо позивачу ні розписок, ні квитів від тих осіб до того часу не віддав. Через те, що добровільно протягом такого довгого часу не розрахувався, то нехай через суд це виконає. У другій справі позивач покликав пана Миколая Бернатовича за талярів 300, які він повинен був давно віддати пану Захаріашу. На що теж з того ж зобов'язання параграф показує, що просить, аби було читано і тут вписано, щоб йому позваний то в присутності віддав. На що маю свідків пана Івашка Торосовича і пана Голуба Давидовича, що ті гроші взяв, а мені їх не віддав. До третьої справи прикликаний, позивач позвав пана Миколая, що третього параграфа з цього зобов'язання не виконав, тобто що решти суми, яка з чамлотів і з мухаїрів виникла понад виплату боргу, повинен був позваний доручити на виконання Якуба до турків післати, тобто злотих 991//6. Бо чамлоти і мухаїри позивача, які позваний дуже дешево побрав, склали суму злотих 8285. Що теж параграфом з зобов'язання позивач доводить і просить, щоб у цьому місці зачитати і вписати. А борги, які пан Миколай за позивача взявся платити і за свого спільника, не становили усього, лише злотих 7292//24. Що вище видно з параграфа, яку суму віднявши від вище згаданої суми злотих 8285, винесе решта злотих 991//6, яку позваний мав на зиск позивача в Ангурії, зараз післати згідно з параграфом, у тій же угоді описаним. Про четверту справу дав позивач пана Миколая позвати, що він талярів 200 до Ангурії на свій зиск для товару не послав, а той товар мав поставити пану Якубові згідно його з його відпустом перед Торунським ярмарком в році 1592. З того товару весь заробіток мав бути у теперішнього позивача, який він лише собі оцінює на 800 талярів і більше, крім дуже великих збитків, і доводячи це, показує параграф з тієї угоди, який прошу прочитати і записати. Що якби пан Миколай виконував кожного року, нагадував йому через пана Габріеля Капруса і пана Тороса Бернатовича, а що їх немає, прошу, щоб їх свідчення для подальшого внесення (до актів) були збережені. А що вже все повністю доведено, просить позивач, щоб рішення суду вашої милості позваний беззастережно

виконав без жодного зволикання, справедливе право собі проти нього залишаючи, про шкоди, які позивач собі рахує більш-менш усього на злотих 10000

Ф. 52, оп. 2, спр. 516. С.137–138.

Tenor Insinuationis

Panie miły Woicie y P(anie) Starszy P(an) Jakub Zadikowic Ormienin y Mieszczanin Lwowsky dał tu do Prawa w(aszei) m(ilosci) pozwac P(ana) Mikołaiia Bernatowicza Ormienina Starszego Lwowskiego. Iz on postanowieniu swemu z pomienionym Actorem przy zacnych ludziach P(anu) Gabrielu Kaprusiu y Torosie Zadikowiczu takze P(anu) Bogdanie Donowakowicu w roku 1591 dnia trzeciego Aprilis uczynionemu y zeznaniem listownym z podpisem pomienionych swiadkow potwierdzonemu przez tak długi czas z iego wielką skodą dosyc nie uczynil. To iest naprzod wziąwszy do swych rąk Actorowego towaru czamlitow y muchaierow Angurskich 20 beli y mając według tego spiszkę który tu w(asza) m(ilosc) praesentuje długi Actorowe y niebosczyka brata iego Pana Tomana pewnym personom popłacić. Czo tu pokazuje y prosi aby było czytano y do Act inserowano. Niswiedzic tedy iesli to popłacił. Bo Actorowi ani chyrographow ani quitow od tych person do tego czasu nie oddał. Czego iz z dobrą wolią przez tak długi czas nie uczynil tedy sędownie temu nichay dosyc czyni. O drugą rzecz Actor dał pozwac P(ana) Mikołaiia Bernatowicza o talerow 300 ktore on mu powinien był dawno oddac względem P(ana) Zachariasza. Na czo tez z tegoz postanowienia paragraph pokazuje. Czo prosi aby było czytano y tu wpisano izeby mu to citatus in instanti oddał. Na czo mam swiadki P(ana) Iwaszka Toroszowica y P(ana) Holuba Dawidowica ze te pieniądze wziął a mnie ich nie oddał. O trzecią rzecz Actor dał pozwac P(ana) Mikołaiia iz trzeciemu paragraphowi według postanowienia dosyc nie uczynil to iest ze resty z summy ktoraby sie z czamlitow y z muchaierow pokazala nad wypłacenie długi miał był citatus na Abentaier P(an) Jakubow do Turek posłać to iest złotych 991//6. Bo czamlity y muchaierzy Actorowe ktore barzo tanio citatus pobrał czynili summę złotych 8285. Czo tez paragraphem z postanowienia Actor dowodzi y prosi legi et eo loci inseri. Długi zasie ktore sie był P(an) Mikołai za Actora podiał y za iego simultaneum socium płacić nieczynily wszystkie telko złotych 7292//24. Czo sie wyszey paragraphem wywiodło którą summę wytraciwszy od wyszey pomienionei summy złotych 8285 uczyni resta złotych 991//6 którą citatus miał był Abentaier Actorow do Anguriey zaraz posłać według paragraphu w teize zgodzie opisanego. O czwartą rzecz dał Actor P(ana) Mikołaiia pozwac iz on talerow 200 do Anguriey na swoi abentaier dlia towaru nie posłał który towar miał był stawic P(anu) Jacubowi według iego submissiey przed jarmarkiem Torunskiem w roku 1592. Z ktorego towaru wszystek zarobek miał byc terazniejszego Actora który on sobie tylko szacuje na 800 talerow y więczey oprócz skod ktore barzo wielkie ma. A dowodząc tego pokazuje paragraph z tegoz postanowienia quod legi et inseri peto. Czemu zeby był P(an) Mikołay dosyc czynil na kazdy rok Actor upominal go przez P(ana) Gabriela Kaprusa y P(ana) Torosza Bernatowica ktorych ze niemasz proszę aby mi ich swiadectwa salua inducendi facultas była zachowana. Czo iz sie wszystko statecznie wywiodło prosi Actor aby sententia Prawa w(aszei) m(ilosci) mediante Citatus temu dosyc czynil bez wszelakiey zwłoki. Zdrowe prawo sobie przeciwko niemu zachowując o skody ktore sobie szacuje o wszystko Actor na złotych 10000 plus vel minus.

№ 56

1597р., березня 3. – Свідчення турецького купця Антонія Пероні про торгіву поїздки у Венецію і до Львова

Зміст перекладу документу

Дня 3 березня, року 1597 в Галаті.

Я, Антоні Пероне, повідомляю тим своїм писанням кожному, кому би то прийшло до рук, що мені були послані з Венеції від пана Яна Аркіра деякі сукна, які я мав помінати на польський товар і послати до Венеції. А що саме тоді дороги через неякі тривоги (були) дуже небезпечні, проте коли то сукно мені прийшло, бувши в дорозі коло десяти місяців, після цього ті небезпеки зникли і дорога була відкрита і безпечна, набагато коротша і меншим коштом. Тому, не завдаючи тому купецтву більших витрат, посилаючи їх до Венеції, у дорогу дуже далеку, (будучи) в змозі їх сам туди послати коротшою дорогою, я порадився з панамі Івашком і Стецьком, братами поляками. Вони мені розповіли, що, знаючи пана, якому ті куплені товари належать, тобто пана Захаріаша Івашковича, розуміють, що далеко краще буде і з більшою для нього користю, щоб я до нього писав лист і чекав від нього вказівок, як маю розпоряджатись тими купленими товарами, кажучи мені, щоб я нічого не робив без його вказівок. А то зізнання я зробив під присягою на вимогу тих двох братів, що то така є правда. Я, Антоні Пероне, рукою власною.

Ми, Геронім Копелло, секретар венеціанського байла в Константинополі, засвідчуємо з певністю і безсумнівною кожній людині, як публічній, так і приватній, кому б то не потрапило до рук, що пан Антоні Перон зробив це зізнання власною рукою у нашій канцелярії.

Дата на винницях у Галаті 3 дня березня року 1597.

Геронім Копелло, байло.

Я, Петро, Захаріаша син, є свідком того зізнання Антонія з Галати.

Я, Якуб, Григорія син, є свідком того зізнання Антонія з Галати.

Ф. 52, оп. 2, спр. 251. С. 793–794.

Tenor Interpretati documenti

Dnia 3 Marca. Anno 1597 w Galacie.

Ja Antoni Perone wiadomosc czynie, tim pisaniem swoim kazdemu komu by to do rąk przisło, isz mi będąc posłane s Veneciei od P(ana) Jana Arkiera niektore sukna, ktore miałem na towar polski przeminic y posłac na Venecię. A isz sam tedy drogi dla niektorei trwogi barzo niebezpieczne, iednak gdi przyszło to sukno będąc w drodze okolo dziesięci miesięci, zatim sie zas tę niebezpieczentwa odmienili, y droga sie zas otworzyła y bezpiecna była, daleko krotsza y mnieiszym kosztem. Przeto nieprzyczyniając unkosztow więszszych temu kupiectwu posłaiąc ich na Venecię, drog barzo dalekich, mogąc ich sam tedy posłac, iako przez krotszą drogę. Poradziłem sie Pana Iwaszka y Stecka, bracia polaci, ktorzi mi powiedali, isz znaiąc Pana ktoremu to kupno należy, ktory iest Pan Zachariasz Iwaszkowic rozumieią daleko liepiei byc y zwięszzym iego pozitkiem abym do niego pisał list, y oczekiwał od niego rozkazania iako sie mam sprawowac tim kupnem, mowiac mi abym nic nieuczynił bez iego rozkazania. A to zeznanie uczyniłem pod przisięgą na zadanie tych dwoch braciei, isz to tak prawda iest. Ja Antoni Perone Manu propria.

My Hieronim Copello Secr(etarius)Sig(noriae)di Venetia Bailo w Constantinopolu czynimy pewną y niewatpliwą wiare kazdemu człowiekowi tak pospolitemu iako priuatnemu, komu byto do rąk prziszło isz Pan Antoni Peron uczynił to zeznanie własnei ręki w Cancellariei naszej.

Dat(um) na Winnicach w Galacie 3 die Marcy Anno 1597.

Hieronim Copello Bailo.

Ja Piotr Zachariaszow syn swiadkiem temu zeznaniu Antoniowemu z Galati.

Ja Jacob Hrehorow sin swiadkiem temu zeznaniu Antonie(mu) z Calati.

№ 57

1597р., серпня 26. – Протест вірменських купців зі Львова Георгія і Захаріаша Івашковичів проти Алмазія, Криштофа, Івашка і Якуба Торосовичів, за яких вони ручались в торгових операціях

Протест Георгія і Захаріаша Івашковичів

Перед правом особисто з'явилися славні Георгій і Захаріаш Івашковичі, вірмени, жителі Львова, брати і купці, спільники в торгівлі, вільно і відкрито, урочисто протестували проти славних братів, Алмазія, Криштофа, Івашка і Якуба Торосовичів, вірмен і жителів львівських, спільників у торгівлі, і цю свою заздалегідь приготовану протестацію, представили до актів уряду, вимагаючи, щоб її прочитали і внесли до актів. Зміст того запису є такий, як показано:

Зміст протесту

Георгій і Захаріаш Івашковичі, так як ми мали певну постанову при славетних панах Торосові Якубовичу і Якубові Захновичу, що ми повинні були давати квитанцію з певних сум у розписах, вказаних і описаних, а саме з таких: У першу чергу, згідно з першою розпискою, яка служила Яхелові і Мусею Сипосам у 1593 році, сума якої була і є 180700 аспр, що складе талярів левкових, по 68 аспр рахуючи, 2652 аспр 24. Також згідно з іншою розпискою, яка служила тим же кредиторам, що і вище, яка була складена в 1592 році, у якій сума є аспр 183872, що складе, по 68 аспр таляр левковий рахуючи, талярів 2704.

Також згідно з третьою, яка служила Мордохаяу Йозефові з Адріанополя у 1593 році, в якій сума левкових талярів 618. Також і з тієї суми, яку нам були залишили з справи і купівлі ангурської, яка відбувалась у 1593 році, ті їх суми взяли на себе. А на їх потребу видали суму, яка становить аспр 51321, талярів левкових, рахуючи по 68 аспр, становитиме 754 аспр 49. Крім того, ще з одного, як вище згадували, урочисто протестуємо і чесно заявляємо, що ми завжди були готові згідно з тією постановою розрахуватись і тепер заявляємо, що ми готові панів Торосовичів, тобто пана Алмаса, пана Криштофа, пана Івашка, пана Якуба квитувати, коли б і з непорушною доброю віри всі розписки оплативши, визволити і повернути. А нам і до того часу певної розписки не повертають, тобто тієї, яка служила Ісаакові Алгазові, складеної у 1593 році, в якій є сума аспр 115775, в кожному талярі рахуючи аспр 68, що становить левкових талярів 1702 аспр 39. А що не є повернена, як я вище вказував, а вони теж під тими вище згаданими умовами при чесних особах зобов'язалися, хоч довго при собі такі суми затримували, а саме аж до 1596 року місяця жовтня 1, заплативши свої борги, мали повернути розписки і

нас, Івашковичів, з поручительства звільнити. А що того не чинять, то ми, вимагаючи нашого доходу, в час і в годину перед правом вашої милості протестуємо, що ми були і є готові виконувати згадані обов'язки. Це собі зберігаючи, що пани Торосовичі, які в тому нашому гарантуванні не вклалися в терміни, вказані в розписках і через це порушення привели нас до немалих витрат, які будуть ліквідуватися на той час, коли ту справу захочемо скінчити, про що тоді і тепер зберігаємо узгоджений собі в часі і в місці позов.

Ф. 52, оп. 2, спр. 516. С. 420–421.

Protestatio Georgii et Zachariae Iwaskowicow

Coram eodem Iudicio comparentes personaliter Famati Georgius et Zacharias Iwaszkowie Armeni Cives Leopoliens/um/ fratres et commerciorum socii palam publice solenniterque contra Famatos Almaszium Christopherum Iwaszkonem et Jacobum Torossowicz fratres Armenos Cives Leopoliens/um/ in negociatione mutua sociis protestati sunt eamque suam Protestationem in parato scripto ad Acta Iudicii offerebant petentes eandem legi et Actis inseri. Cuius tenor erat talis prout sequitur.

Tenor Protestationis

Gersei y Zacharias Iwaszkowic z owie tak iakosmy mieli pewne postanowienie przy sławetnych Panu Torosie Jacubowicu Jakubie Zachnowicu zesmy mieli byli quitowac z pewnych summ w czerograffiech mianowanych y opisanych a mianowicie z tych. Naipierwey wedle pierwszego cerographu który służył Jachielowi y Musieiwowi Siposom w roku 1593 kotorem summa była y iest 180700 aspr co uczyni Tale(row) 2704.

It(em) według trzeciego który służył Mardochai Jozephowi z Jederna w roku 1593 w kotorym summa Lewkowych tal(erow) 618. It(em) y z tey summy którą na(m) byli zostali z sprawy y kupi Angurskiej która sie działa w Roku 1593 którą summą my na sie wzięwsi. A na ich potrzebę wydali czego uczyniła summa aspr 51321 Taler(ow) Lewkowy rachuiąc po 68 aspr uczyni Lewkowych Talerow 754 aspr 49. Do tego y ieszcze z iednego iaco sie nizey wspomni tedy solenniter protestuiemy sie ze my przy uczciwym naszym opowiedamy sie zesmy gotowi zawse byli temu postanowieniu doszyc czynie y teraz sie opowiedamy zesmy są gotowi P.P. Torossowice to iest P. Almassa, P. Krzystopha, P. Iwaska, P. Jakuba quitowac gdyby ex integro bona fide cerograffy wszystkie przez popłacenie wyzwoliwszy powraczali. I iz nam y do tych czasow pewny czerograff nie wraczią to iest mianowicie który służył Isakowi Algazowi który sie stał w roku 1593 w kotorym summa iest aspr 115775 w kazdy taler rachuiac aspr 68 uczyni Lewkowych tal(erow) 1702 aspr 39. A iz nie iest wroczoney iakom wyszey mianował a zwłaszcza y oni sie tez pod temiz conditiami wyszey pomienionemy przy uczciwych osobach obwiązali choc długo przy sobie takowych sum zatrzymaly a mianowicie az do roku 1596 Mense Octobri y mieli popłaciwszy swoje długi czerograffy wraczac y nasz Iwaszkowice z rękojemstwa wolnych uczynic. A iz tego nieczynią tedy my praecauendo intemnitati n/ost/rae w czas a w godzinę w(aszei) m(ilosci) prawu protestuiemy sie zesmy byli są gotowi doszyc czynic pomienionym obowiazkow. To sobie zachowuiąc ze P.P. Torosowicowice którzy nas w tym rękojemstwie naszym doszyc czasowi w cerograffiech opisanymi nieczynili przez ktore nieczynienie do szkod nasz niemałych przywiedli ktore sie liquidowac będą na ten czas kiedy tę sprawę popierac zechcemy o co tedy y teraz saluam sibi actionem tempore et loco competentibus zachowuiemy.

№ 58

1598р., січня 2. – Скарга львівського купця вірменина Христофора Голубовича проти львівського вірменина старшого Габріеля Капруса, який обманув його під час поїздки до Константинополя

Зміст (справи) про розрахунок з боргами

У першу чергу, що мені пан Капрус на свої вози не взяв товару, згоріло мені шкір 73 в Константинополі, кожна шкіра по грошів 75, становить злотих 182//15. Ще знову друге, 100 шкір зіпсувалось, теж згоріли на кораблі, на тих шкірах я втратив і маю шкоди злотих 130, бо лише за них я не взяв 100 талярів, а взяв би був злотих 250. За той товар, що мені невчасно до Львова для пана Капруса прийшов, аж тоді, коли такого товару у Львові було багато, оцінюю втрату на кожній шкірі, яких було 198, по грошів три.

Складе суму злотих 19//24, бо на той час, коли ми приїхали з турок, Василь з-під святого Яна продав сап'ян по грошів 75 Давиду Жидові. Тому, коли прийшов мій сап'ян, я продав лише по грошів 72.

Крім того, ще на шапках, яких було 200, я втратив злотих і то тому, що вчасно не прийшли. Бо шапки той же Василь, приїхавши з нами, продав Бальцеру Мечніку по грошів 75, а я продав свої лише по копі і то не повністю, я дав їх в борг Христофору, сину ксьондза Томана.

Також у цілому я дав туркові і Юхнові, що видав на мій товар мита і за фуру з Константинополя аж до Львова злотих 75//24 згідно з витягом, який подаю до права вашої милості і прошу, щоб був читаний і до актів вашої милості внесений. Зміст того запису, перекладеного з вірменської на польську, є такий:

Зміст перекладеного запису

Пану Капрусу список того, що видано за мій товар з Константинополя аж до Львова. Спочатку в Константинополі мита шіснадцять сот аспр. Мовашерові або оцінювачеві сто двадцять аспр. Від квітанцій і приставові сто двадцять аспр. Митничим слугам двадцять п'ять аспр. Мастерія, або менше мито, двісті десять аспр. Трьом яничарам митничим п'ятнадцять аспр. Ревчієму, або начальникові над товарами, триста шістдесят аспр. Охоронцям митничим тридцять п'ять аспр. Вантажникам і воротареві вісім аспр. За перевіз сімнадцять аспр. Вантажникам іншим двадцять чотири аспри. Біля воріт каравансарая двадцять дві аспри. У новому замку 20 аспр. За ливну дві аспри. Такі видатки, почавши від Константинополя аж до Кілії. Та сума складає дві тисячі п'ятсот сімдесят вісім аспр.

У Кілії мита шістсот вісімдесят аспр. На кораблі видатку, названого Харджімал, п'ятдесят аспр. Наулюму, тобто заплати за корабель, сто тридцять аспр. Від Кілії до Лопушни за фуру триста дев'яносто аспр. Від Лопушни до Хотина триста шістдесят аспр. Сума того всього складає 4188 аспр. Пан Капрус дав був на ті видатки тому туркові тридцять талярів, які складають 2100 аспр. Ще додається, відрахувавши 2100 аспр, аспр 2088. Від тих 2088 аспр я дав тому туркові 209 аспр прибутку. Сума тих грошей, що від вас мені прийде, складає 2297 (аспр).

За ті 2297 аспр я дав тому туркові потрійних 387, що дорівнює польських злотих 38//9. В Яссах я дав мита від того товару 1750 аспр. У Кам'янці Авакові, що вільно пропустив товар, (дав) аспр 120. З Хотина аж до Львова я дав за фуру злотих 6. Ті 1750 аспр становлять червоних злотих чотирнадцять і сімдесят аспр. За ті червоні злоті дали

Юхнові по копі. Сума становить всього злотих 74/25 Крім того, я також їздив до Ясс назустріч тому товаріві, то мусив фурмана з Котчина найняти, який мені коштував з харчами, з усім разом злотих 13. А тих витрат мені з доброї волі не повернув аж до цього часу. Якби я їздив до турок, заробив би був там суму злотих 300 і більше.

Цю ліквідацію (боргів) вимагав силою декрету священої королівської величності адовільнити й ухвалити, не зволікаючи, через рішення суду відшкодувати збитки, які виникли через затримки.

Ф. 52, он. 2, снр. 516. С. 452–453.

Tenor Liquidationis damnorum

Naprod ze mi Pan Kaprus na swe wozy niewziął towaru zgorzało mi skur 73 w Constantinopolu kazda skura po gr(oszi) 75 uczyni złotych 182//15.

Zas znowu drugie 100 skur zepszowało sie tez zagorzaly sie na okręcie na tych skurach utracilem y mam szkody złotych 130 bom za nie niewziął telko 100 talerow a wziąłbym był złotych 250 ktory towar iz my niewczas do Lwowa dla P(ana) Kaprusia przyszedł az w te czasy kiedy takowego towaru we Lwowie doszyc było szkoduie przez to na kazdey skurze ktorych było 198 po groszy trzy. Uczyni in summa złotych 19//24. bo na on czas gdysmy przyiechali z Turek Wasil z pod świętego Jana szafian przedał po groszey 75 Dawidowi Zydowi co gdy szafian przyszedł stawiał y zdrowy szafian nie przedałem telko po groszei 72.

Zasz znowu na czapach ktorych było 200 skoduie złotych a to dla tego ze wczas nie przyszly bo czapy tenze Wasil poprzedał przyiechawszy z nami Balczerowi Miecnikowi po groszei 75 a iam nieprzedał swoje telko po kopie y to nie spełna dałem ich na borg Chrystophowi Xiędza Tomana synowi.

It(em). Dalem Turczynowi y Juchnowi in toto co wydał na moy towar myta y za furę z Constantinopola az do Lwowa złotych 75//24 według Ausczugu ktory podaie do Prawa w(aszei) m(ilosci) y proszę aby był czytany y do Act w(aszei) m(ilosci) inserowany. Cuius scripti ex Armenico idiomate in Polonicum interpretati tenor fuit estque talis.

Tenor scripti translati

Panu Kaprusiowi spiszek co sie wydało od towaru mego z Constantinopola az do Lwowa. Naprzod w Constantinopolu myta sesnascie set aspr. Mowaszzerowi albo saczownikowi sto dwadziescia aspr. Od quitu y przystawowi sto dwadziescia aspr. Mytniczym slugom dwadziescia y piéc aspr. Masteria albo mnieisze myto dwiescie y dziesięc aspr. Trzema Janczarow Mytniczym piętnascie aspr. Rewczyiemu albo przełożonemu nad towary trzysta szescdziesiąt aspr. Czeklarzow Mytniczym trzydziesciy piéc aspr. Hamałom y wrotnemu osm aspr. Od przewozu siedmnascie aspr. Hamałom drugim dwadziescia y cztery aspr. U wrot karwasernych dwadziescia y dwie aspr. W nowym zamku 20 aspr. Od liny dwie aspre. Te wydatki poczawszy od Constantinopola az do Kiliey. Ktora summa czyni dwa tysiąca pięćset siedmdziesiąt y osm aspr.

W Kiliey myta sescset osmdziesiąt aspr. Na okręcie wydatku nazwanego Chardzimal pięcdziesiąt aspr. Naulumu to iest zapłaty od okrętu sto trzydziesci aspr. Od Kiliey do Lopuszny za furę trzysta dziewięcdziesiąt aspr. Od Lopuszney do Chocinia trzysta szescdziesiąt aspr. Summa czyni tego wszystkiego 4188 aspr. Pan Kaprus dał był na te wydatki temu Turczynowi trzydziesci talerow ktore czynią aspr 2100. Jeszcze sie przydaie wytrąciwszy te 2100 aspr aspr 2088. Od tych 2088 aspr dałem temu Turczynowi 209 aspr pozytku. Summa czyni tych pieniędzy co sie od wasz mnie przyidzie 2297. Za te 2297 aspr dałem temu Turczynowi

potraining 383 czyni Polskich złotych 38//9. W Jasiech dałem myta od tego towaru aspr 1750. W Kamiencu Awakowi ze wolno przepuścił towar aspr 120. Z Chocinia az do Lwowa dałem za furę złotych 6. Te 1750 aspr czynią czerwonych złotych czternascie y siedmdziesiąt aspr. Za ktore czerwone złote dałem Juchowi po kopie. Summa czyni wszystkiego złotych 75//24.

Com tez do Jas iездил przeciwko towarowi temu tedym musiał furmana z Kotczym naiąc ktory mie kostował z strawą ze wszystkim złotych 13. Ze zas mi tych szkod po dobrej woli nie oddał az do tego czasu iakom iездил do Turek zarobił bym byi tam summą złotych 300 y więcej.

Quam liquidationem petiit vigore Decreti Sac(rae) Reg(iae) M(aiesta)tis per Iudicium praesens moderati eorunquе damnorum quae ex moderatione Iudicii apparuerint super citato refusionem ab Officio non recedendo decerni.

№ 59

1598 р., січня 8. – Лист до львівського купця Захаріаша Івашковича від львівського вірменина Габріеля Капруса, який був перекладачем у складі польського посольства в Константинополі

Зміст листа

Доброго здоров'я і всілякого щастя зичу вашій милості від пана Бога. Пане швагре, маєте знати, що ми приїхали до Ясс разом з паном послом у доброму здоров'ї, залишивши вози в Тінтулі, оскільки дуже поспішали вперед, також і до Константинополя поспішав, як і в дорозі після цього, і справи не залагодили, як треба. А так маєте знати, що посол з Сучави виїхав п'ятого квітня окремо. А я з ним післав слугу, щоб від господаря взяти вільний лист і мене до Хотина відправив, бо ми вирішили їхати на Кам'янець. А послові обіцяв ті коні, що ви купили, щоби бути певним у тому, що погоджено з господарем, щоби ми мита не давали, і посол запевнив, що має це погодити в господаря. А якби у господаря не погодив, тоді маю заплатити і сам дати; справу в Константинополі почав дуже погано, що ми мусили дати мита, щоб його не спіткав збитковий простой. Отак буває, як з послами їздити. Коли добра людина,(то добре), але (цей посол) поганий і меланхолік і крім того, він коштує нам п'ять або шістьсот злотих. А що ж маємо ми сказати.

Якби не його поспішність, через яку жодну справу не міг я залагодити, аж спеціально вам післав я по пана Юрка, сподіваючись, що мав прибути до Константинополя, перед нашим виїздом (за) чотири або п'ять днів приїхав. Тому в Константинополі і Єндрні* ледве купив вам 8 белен шовку, а решту ваших грошей назад везу цілими. Прошу, не майте за зло і то маєте бачити, що від пана Юрка з Ангурії таку новину привезено, що пан Юрек їхав до Венеції на Халеп, інакше не може бути і сподіваюсь на Бога, що уже має бути у Львові. Кланяйся пану Миколаю і розкажи, що і Ліас іде в доброму здоров'ї. Халдзухні теж скажіть, що їду. Вам радий би купити шафрану, але його не було, ледве собі купив ок 300. Боже, не допусти так недбало виконувати справи, як ми виконували; бачили, що маю вісім бельн чамлотів, коли шовк, шафран, багазею і адзямських кобірців потроху. А за тим доручаю вас Богові, дай Боже, щоб ми були в доброму здоров'ї. Амінь. Дано в Яссах у квітні в п'ятницю перед Великоднем. Про ті кінські гроші і про заплату з послом так постановили ми, якщо у господаря зробить, щоб ми не дали мита. Якщо не зробить, тоді я маю заплатити, що досить багато нам коштує, дорожче, ніж по 4 злоті, буде коштувати з Константинополя.

* Так в оригіналі

А сам посол нам теж коштує більше, ніж 500 злотих з тими кіньми, (може)щось зробить, коли в доброму здоров'ї припровадимо, а за це відповідь. Добрий ваш приятель Капрус, священника Нігула син, а що писав нашвидкоруч, не майте за зло.

Ф. 52, оп. 2, стр. 516. С. 468.

Tenor l(ite)rarum Citati

Dobrego zdrowia y wszego szczęścia od P(ana) Boga zycząc w(aszei) m(ilosci). Panie Swagre macie wiedziec Panie zechmy przyiechali do Jas wprod społecznie z Panem Poslem dobrze zdrowi pozostawiwszy wozy w Tintule gdyz barzo pospiesza wprod iakoz y w Constantinopolu pospieszał takze y w drodze zacyz y sprawy sie nie odprawowaly wedle potrzeby. A tak macie wiedziec ze Poszeł z Soczawy wyiachał w piątek kwietniodzielny. A iam z nim posłał slugę zeby od Hospodara wolny list wyprawił y mnie do Chocinia zastał gdy zesmy na Kamieniec iechac umyslili. A Posłowim obiecał te konie czoscie wy kupili zeby tego umnie pewien był ieslize to ziedna w Hospodara zebychmy myta niedali czyni Poszel ubezpieczył ze ma to ziednac v Hospodara. A gdzieby u Hospodara nicz nie ziednał tedy ma zaplacic o czym mam y sam da sprawę w Constantinopolu barzo płocho począł zechmy myta dac musieli. Owa z Poszly iездzic tak bywa. Acz dobry człowiek ale płochy y Melankolik y do tego takowy pięć albo szescset złotych kostuie nasz tylko sam Posel. A czos mamy rzecz

By nie pospieszanie iego za którym pospieszaniem zadną sprawą odprawic niemogłem az wlasza wam posłałem po P(ana) Jurka spodziewaiąc sie ze miał przysc do Constantinopola przed wyiazdem naszym cztery albo pięć dni przyiechał. Dla tego ledwie w Constantinopolu y Jendnie 8 bellen iedwabiu kupiłem wam, a ostatek wasze pieniądze nazad wiozę wczale proszę nie mieycie za zle y to macie wiedziec ze od P(ana) Jurka z Anguriey ta nowina przywieziona ze P(an) Jurek iechał do Veneciey na Halep inaczey nie iest y spodziewam sie na Boga ize do tych miasc ma byc we Lwowie Panu Mikołaiowi kłaniaicie sie a powiedzcie ze y Ilias iedzie dobrze zdrow. Hałdziuchnie tez powiedzcie ze iadę. Wam rad bym szafranu kupił ale go niebyło ledwim sobie kupiłem ok 300. Boze zachoway tak pomatłanie sprawowac spraw iakosmy sprawowali, wiedzieli ze mam osm beln czamletow więcz iedwab, szafran, bagazie y kobiercow Adziamskich potrochę. A za tym poruczam wasz Bogu day Boze zebychmy sie w dobrym zdrowiu ogladali. Amen.

Data w Jasiech w kwietnie niedzielny piątek. O te konskie pieniądze y o zapłacie z Poszlem tak postanowilem ieslize u Hospodara wyprawi zebychmy myta nie dali iesliby nie wyprawił tedy ie ma zaplacic gdyz doszyc sila nasz kosztuie drozey niz po 4 złote będzie kostował z Constantinopola. A sam tez nasz Posel kostuie więczey niz 500 złotych z tymi konmi czos czyni gdy sie w dobrym zdrowiu przyprowadzi a za sie powetuie. Zyczliwy wasz Przyiaciel Kaprus Xiędza Nigulow syn naprzętem pisał nie mieycie za zło.

№ 60

1598р., січня 11. – Скарга львівських вірмен братів Георгія і Захаріаша Івашковичів проти львівського вірменина Габрієля Капруса.

Зміст заяви

Пан Юрек і Задик або Захаріаш Івашковичі, брати рідні і товариші в повинен спільній торгівлі, рівні і неподільні, на досить розлогу заяву або швидше заперечення позваного Габрієля Поповича на першу його розписку, яка стосується самого пана Юрка і в якій говориться, що йому не повинен віддавати те, що від нього не брав. То тоді в суді

вашої милості не залишається нічого, як (послатися) на статті книг Саксонського права, (де говориться про) ведення торгівлі таке. Якщо б хтось гроші або іншу якусь річ, яка має належати мені, привласнить, тоді, оскільки моя справа вимагає торговельних операцій, то мені належить відкрити позов для з'ясування (справи). А що той позваний, як сам визнає у своїй відповіді, взяв від одного з позивачів пана Захаріаша суму немалу, що сам визнавав згідно заяви позивачів, і з тієї суми був віддати пану Юркові 10000 талярів левкових, за решту мав накупити товарів, сказав також, щоб я віддав пану Юркові, коли б його застав у Константинополі, то тут, згідно того права, що до пана Юрка прийняв належні гроші, потрібні для ведення торгівлі. Є і друге право, ще краще, там же у розділі 12 під тим же заголовком, що за відсутністю ознак повинна торгівля здійснюватися, якби не знався на торговельних операціях. А той позваний веде торгівлю пана Юрка, бо не віддавши йому згаданої суми, накупив за всі гроші, які був взяв від пана Захаріаша, товарів без відому пана Юрка і тут на місці веде торгівлю у відсутності та без відомо пана Георгія. Тому нехай знає позваний, що повинен йому про те відзвітувати, незважаючи на те, що є нероздільними, бо ж що від одного вимагається, те й від іншого.

Далі сказав, що не як фактор, але як приятель, якого попросив пан Захаріаш одним з позивачів для ведення торгівлі. Добре це, бо знаю, що приятель по дружньому щиро і вірно вчинив, і пан Захаріаш, зрозумівши це, з тою сумою його відправив. Якось дивно, що вдається прошеним приятелем, що вів справи, а потім на місці заперечував, що був фактором, і словом заперечує, що сам фактор стверджує, бо знаю, що був ним, бо вів торгівлю, а те, що він вів торгівлю, коли був фактором панів Івашковичів, не може заперечувати. Що і звідси виходить, що був фактором, бо знаю як за ту суму, що належала пану Юрку, так і за другу пана Захаріаша, за всю суму до одного таляра товари позивачам у Константинополі купив, як ті, які визнавав, що вісім бель шовку віддав, так і ті, які позивачі в своїй скарзі перерахували. Що мало бути правдою, позваний товарів за всі суми позивачеві накупив і жодного таляра до Львова не привіз. Подає позивач і доводить то свідками, людьми віри гідними, які з позваним на той час були в Туреччині а це прошу позивача, аби було читане з актів панів райців Львова від 3 вересня 1596 року і до актів вашої милості вписане. Ті свідчення є правдиві, і тепер не заперечуватиме позвана сторона і овшім ще їм сам на речі води в костелі наливав.

Що тоді виходить з тих свідчень і з його визнань, що був фактором, і значить теж, що за всі гроші позваний купив товари і не говорив, що повинен більше віддати, лише вісім бель шовку, які коштували не більше разом з видатками і доставка лише 9362 левкових аспр 5 аж до самого Львова з Туреччини; а як велику суму взяв від пана Захаріаша, сам позваний визнавав, куди решту товарів подів за решту суми. Тут ясно зазначено, що не всю суму використано, яку позваний визнав, що взяв, і звідти показує, що не так багато віддав, як визнавав, що взяв. Констатує, що товарів накупив, і то таких товарів, які називали позивачі в своїй скарзі, як за решту суми куплені, до Львова в цілості привезені і через позваного не віддані позивачам, але продані за суму злотих 10800. Якби мало (видалось) позивачам і була потреба доводити, то вже визнав позваний, однак пану показано у реєстрі, що за що в Туреччині купив і що за що тут у Львові і кому продав. Купив 46 килимів адзямських за талярів 484 аспр 60. Двісті штук багазеї за талярів 417. то шістдесят саф'янів коричневих за талярів 178. Триста ок шафрану за талярів 1457. Двісті дев'яносто штук чамлотоного товару, який позивачу вийшов за талярів 1466. Чотири штуки злотоглаву за талярів 200. Шість попон за талярів 105. Сто літрів шовку крученого

за талярів 344. Чотириста літрів шовку дертого за талярів 1285. Ті товари продав за згадану суму злотих 10800 способом, нижче поданим.

Продажа товарів позивачів

Адзямські килими по злотих 18. Багазею по злотих 3//18. Саф'ян по злотих 2//12. Шафран по злотих 9. Мухаїр барвистий штук 130 по злотих 11. Чорного чамлоту штук 19 по злотих 7. Мухаїру чорного штук 41 по флоренів 7. Чамлоту з водою штук 80 по флоренів 5//22 j. Білого чамлоту штук 20 по флоренів 17. Злотоглаву штук 4 по флоренів 100. Попон шість по флоренів 40. Крученого шовку сто літрів по флоренів 5 j. Шовку дертого 400 літрів по злотих 5//18. Щоб переконати, що так продав, позивач подав виписку того продажу, писану власноручно тим позваним Капрусом і подану пану Миколаю Бернатовичу і Криштофу Торосовичу, що їм той товар по тій ціні продав тут у Львові, як позивач вище написав і прошу, аби той його випис був перевірений, якщо погодиться. Зазначений власноручний запис вище згаданого Капруса перекладений з вірменської на польську мову, зміст його був такий. В ім'я Боже. Список пану Миколаю, швагрові моєму, який товар взяв від мене спільно з швагром паном Криштофом. У першу чергу шовку літрів 1040 по злотих 5//18 -(стане) злотих 5824.. Також 70 килимів адзямських по злотих 18 -(стане) злотих 1260. Також 320 штук багазеї по талярів три-(стане) злотих 1152. Також 452 фунтів шафрану по злотих дев'ять-(стане) злотих 4068. Також 214 шкір саф'янових по талярів 2 -злотих 513//18. Також 196 штук мухаїру по злотих 11 -злотих 2156. Також 28 чамлотів без води по злотих 7 – злотих 196. Також 62 штуки мухаїру по злотих 7 -злотих 420. Також 120 штук чамлоту з водою по злотих 5//15 - злотих 510. Сума всього товару склала злотих 16759.

Мають дати обидва з паном Криштофом тепер на святки в Любліні флоренів 9000. А залишиться до Ярослава флоренів 7759. Року 1596, травня 15.

Ф. 52, оп. 2, спр. 516. С. 464–466.

Georgius et Zacharias Iwaszkowicowie (in et contra) Gabriel Kaprus

In eo Judicio comparentes personaliter Famati Georgius et Zacharias Iwaszkowice fratres germani et mutuae negociationis socii in termino contradictionis seu replikationis contra exceptionem Famati Gabrielis Kaprus senioris Armeni Leopoliensis in proxime praeterito Judicio editam per In-genuum Jacobum Goricium Prolocutorem suum contradixerunt in scripto tenoris talis.

Tenor contradictionis

Pan Jurek y Zadik al(ia)s Zacharias Iwaszkowicowie bracia rodzeni et in mutua negociatione simultanei et indiuisi socii na doszyc szeroką exceptią albo raczey responsią Citati Gabrielis Popowic na pierwsze iey membrum ktore sie tycze samego P(ana) Jurka w ktorым powieda ze sie mu niepowinen sprawowac ex eo ze od niego nicz niebral. To tedy v sądu w(aszei) m(ilosci) miejsca niema dla tego iz mamy rasząc prawo in D(ilationem) l(ibri) S(axonum) tit(ulo) negociis gest(orum) takie. Siquis pecuniam vel aliam quandem rem ad me perferenda(m) accepessit quia meum negocium gessit negociorum gestorum actio mihi aduersus eum competit. A iz tento Pozwany iako sam przyznawa in suam responsione wziął od iednego z Actorom P(ana) Zachariasza summę niemalą co sam przyznawa wedlug Insinuaciey Actorow y z tey summy miał być oddac P(anu) Jurkowi 10000 talerow Lewkowych za ostatek miał nakupic towarow powieda tez zeby ią był P(anu) Jurkowi oddał gdyby go był zastał w Constantinopolu to

tu wedle tego Prawa iz do P(ana) Jurka perferendam accepit pecuniam tenetur negociorum gestorum. Jest y drugie prawo ieszcze lepsze ibidem liber 12. tit(ulo) eodem Siquis absentis negocia gessit licet ignorantis tenetur negocioru(m) gestorum. A ten Pozwany gessit negocia P(ana) Jurka bo nieoddawawszy mu summum pomienioney nakupił za wszystkie pieniądze ktore był wziął od P(ana) Zachariasa towarow ignorante P(ana) Jurka loc(um) tu gessit negocia(m) absentis et ignorantis P(an) Georgii. Przeto niech wie Citatus ze powinien sie iemu o to sprawowac mimo to ze są in diuisi co iedne(go) dolega to y drugiego.

Powieda za sie dalei ze nie iako Factor ale iako przyjaciel proszoby był od P(ana) Zachariasa iedne(go) z Actorow ad negocia gerenda. Dobrzec to a bowiem iz przyjaciel przyziacielskie szczerze a wiernie sprawuie iakiego citatum P(an) Zacharias byc zrozumiawszy z takową summą go wyprawił. Jakoz dziwna to ze przyzacielem proszonym sie byc udawa ize sprawy sprawował a potym przyznawa a Factorem sie byc nequie loc(um) to contraria y jakoby verbo negat ze ipsa affirmat. Factor abo wiem ten iest qui negocia gerit a on gessit negocia tedy ze był Factorem P(anom) Iwaszkowicow negare non potest. Co sie y ztad pokazuie ze był Factorem abowiem tak za tę Su(m)mę ktora Jurkowi należała iako y za drugą P(anu) Zachariaszowę za wszystkie summy do iednego talera towary Actorom tak te co przyznawa ze osm belli iedwabiu oddał iako y te ktore Actorowie w swej skarze specificowali w Constantinopolu pokupil. Co zeby była prawda za wszystkie summy Actorow towarow nakupił Citatus ize zadne(go) talera do Lwowa nieprzywiozl. Podaią Actores y dowodzą tego swiadkami ludzmi wiary godnymi ktorzy cum Citato na on czas byli w Turczych a to ex Actis D(ominorum) L(eo)p(o)l(ie)n(sium) de actu feria tertia in Vigilia Natiuitatis D(o)m(ini) Anno eiusdem 1596 ktore proszą Actores aby było czytane y do Act w(aszei) m(ilosci) inserowane ktore swiadcetwa są prawdziwe y stały sie praesente non contradicente parte citata y owszem ieszcze im sam na ręce wody w cosciele nalewał.

Iz tedy znaczy sie z tych swiadcetw y z iego confessiey ze był Factorem znaczy sie tez ze za wszystkie a wszystkie pieniądze towary Citatus pokupił a niepowieda zeby miał więcey oddac telko osm belli iedwabiu ktore niewięcey kostowało vna cum expensis et vectura telko 9362 Lewkow(yh) aspr 5 az do samego Lwowa z Turek a iak wielką Su(m)mą wziął od P(ana) Zachariasza sam Citatus przyznawa kędyz ostatek towarow podział za residuum summae. To tu iasznie sie znaczy ze sie tu nie wszystka summa wypełnia ktora Citatus przyznal ze wziął y ztad sie iey veritas pokazuie ze nie za tak wiele oddał iako przyznawa ze wziął. Constat ze towarow nakupił y takich towarow iakie mianowali Actorowie w swojej skardze ktore za restę sum(m)y są kupione do Lwowa w czale przywiezione a przez Pozwanego nie są oddane Actorom ale przedane za summę złotych 10800. Czego aczby mało Actorom dowodzie potrzeba bo iuz confessio Citati zasza iednak iako Panowie pokazuią Regestrem co za co w Turczuch kupił y co za co tu we Lwowie y komu przedal. Kupno. 46 kobiercow Adziamskich za tal(erow) 484 aspr 60. Dwiescie stuk bagaziey za tal(erow) 417. Sto y szescdziesiat szafianow bronatnych za tal(erow) 178. Trzysta ok szafranu za tal(erow) 1457. Dwiescie y dziewiec dziesiat stuk czamlitowego towaru ktory pro sorte Actorum przychodzil za tal(erow) 1466. Cztery stuki złotogławy za tal(erow) 200. Szesc czapragow za tal(erow) 105. Sto litr iedwabiu kręczonego za tal(erow) 344. Cztery stuki litr iedwabiu dartego za tal(erow) 1285. Ktore to towary tak pokupione przedal za pomienioną summę złotych 10800 sposobom nizey napisanym.

Przedaza Actorowych towarow

Adziamskie kobiercze po złotych 18. Bagazie po złotych 3//18. Szafian po złotych 2//12. Szafran po złotych 9. Muchaier farbisty stuk 130 po złotych 11. Czarnego czamletu stuk 19 po

złoty 7. Muchaieru czarnego stuk 41 po florenow 7. Czamlitu z wodą stuk 80 po florenow 5//22 ¼. Białego czamlitu stuk 20 po florenow 17. Zlotoglawu stuk 4 po florenow 100. Czapragow szesc po florenow 40. Kręzonego iedwabiu sto litr po florenow 5 ¼. Jedwabiu dartego 400 litr po złotych 5//18. Co zeby prawda była ze tak iest podaią Actores Auszug przedazy takowey ręką własną tego to pozwanego Kaprusia pisany ktory podał P(anu) Mikołaiowi Bernatowicowi y Chrzystophorowi Torossowicowi ze im ten towar po tei cenie przedal tu we Lwowie iako Actores wyszey napiszali y proszą aby ten iego Auszug był rewidowany iesli sie zgadza.. Cuius quidem scripti manu propria praedicti Kaprus exarati ex Armeniko in Polonicum idioma interpretati tenor fuit estque talis. In no(mi)ne Domini. Spiszek Panu Mikołaiowi swagrowi moiemu iakowy towar wziął v mnie z Panem Chrzystophem swagrem społecznie. Naipierwey iedwabiu litr 1040 po złotych 5//18 złotych 5824. It(em) 70 kobierczow Adziamskich po złotych 18 - złotych 1260. It(em) 320 stuk bagaziey po talerow trzy - złotych 1152. It(em) 452 funtow szafranu po złotych dziewięć - złotych 4068. It(em) 214 skur szafianowych po tal(erow) 2 - złotych 513//18. It(em) 196 stuk muchaieru po złotych 11 - złotych 2156. It(em) 28 czamlitu bez wody po złotych 7 - złotych 196. It(em) 62 stucze muchaieru po złotych 7 - florenow 420. It(em) 120 stuk czamlitu z wodą po florenow 5//15 - florenow 660. It(em) Belnę białych czamlitow stuk trzydziesci po florenow 17 - florenow 510. Summa uczyniła wszystkiego towaru florenow 16759.

Ma cie dac obadwa z Panem Chrzystophem teraz na swiątki w Lublinie florenow 9000. A zostanie do Jaroszlawia florenow 7759. A(nno) 1596. May 15.

№ 61

1598r., 18 лютого. – Запис угоди вчиненої турецьким купцем Карпою Челебі з фурманом Франціском Мікою про перевезення товарів зі Львова до Константинополя.

Перед судом вийтівським особисто з'явився славний Атабей Августинович, вірменин і житель львівський, і від (імені) чесного Карпа Челебей, турецького торговець, відкрито і вільно заявив про угоду, вчинену між вище згаданими Карпою з однієї і обачним Франціском Мікою з другої, бо є потреба її записати. Що не інша постанова була між тим то Карпою і між вказаним Франціском Мікою з другої (сторони) про навантаження фури до турок, лише та, яку між собою підтвердили і на папері написали зміст тієї угоди.

Зміст угоди

Сталась певна домовленість між паном Карпою Челебеєм, з другої сторони між Франціском Мікою, фурманом з Войниці. Тобто, що найняв пан Карпа Челебей Франка класти фуру до турок товару на два вози по вісім коней, на кожний віз звідси має повантажити по цетнарів п'ятнадцять, кожний цетнар має платити по злотих сім. Той товар повинен везти до Константинополя. І ще має взяти фуру з Константинополя на ті ж два вози так багато, як буде потреба, за ті ж гроші по злотих семи. Також відносно простою, маємо певну домовленість, тобто що маємо стояти сім неділь, де будь-коли буде потреба, як в Яссах, так в Єдрні і в Константинополі. Якщо б (який час) стояли, тоді також повинен буде пан Карпа Челебей платити харч, скільки буде потрібно, як на коней, так на челядь. Виїзд теж маємо між собою доновлений, тобто невдовзі після Люблінського ярмарку за дві неділі маємо виїхати зі Львова. А якби запропонував виїзд затримати, тоді повинен буде пан Карпа Челебей дати на харч на ті дві неділі. Також відносно грошей, які приходять з тієї то фури, маємо йому дати тут у Львові одну частину, другу частину в

Кам'янці, третю частину біля Дунаю, так як будь-де і коли ідуть усі гроші або талари, як і ті ж червоні золоті. На ту домовленість свідками є пан Тобіас Августинович, пан Гресько Томанович і пан Войцех, перекладач. Діялось у Львові у вівторок після святку року Божого 1598. Те своє визнання і підтвердження вищезаписаної угоди підняттям двох пальців (підтвердили), як шановний міщанин Атабей Августинович продемонстрував.

Ф. 52, оп. 2, спр. 387. С. 1251.

Approbatio intercisa per Athabium Augustinowic

Comparens personaliter coram officio Aduocatiali Leopoliensi Famatus Athabiey Augustinowic Armenus Ciuis Leopoliensis) ab Honesto Corpa Celebiei mercatore Turcico de intercisa inter praedictum Korpa ab una et prouidum Franciskum Mika vectorem partibus ex altera facta quid videlicet ipsi de ea notum sit requisitus palam libere que recognouit. Ze nie insze postanowienie było między tym to Karpa a między przereczonym Franciszkem Miką z strony drogiey fury kładzenia do Turek, iedno to ktore Intercisą między sobą potwierdzili y na karcie spisali. Cuius intercise hic est tenor.

Tenor intercisae

Stalo się pewne postanowienie między Panem Karpa Celebim z drugiey strony między Franciszkem Miką furmanem z Woynicą to iest ze naiął Pan Karpa Celebiey Franka klasc furę do Turek towaru na dwa wozy po osmi koni, na kozdy woz tu ma wlozyc tu sąd po cętnarow pietnascie, kazdy cętnar ma placic po złotych siedm, ktory towar powinien wiesc do Konstantinopola y zas ma wziąć furę z Constantinopola, na tez dwa wozy tak wiele iako będzie potrzeba po tych ze pieniądzech po złotych siedmi strony tez lezy mamy postanowienie pewne, to iest ze mam lezec leze siedm niedziel, gdzie sie kolwiek będzie potrzeba tak w Jasiech iako w Jędrzynie y w Constantynopolu, na to iesliby sie co lezalo tedy thesz powinien Pan Karpa Celebiei będzie placic strawę co będzie potrzeba tak na konie iako na czeladz, wyiazd tez mamy pewny z sobą to iest ze po lubinskim Jarmarku skoro we dwie niedzieli, ze Lwowa mamy wyiechac a gdzieby liezac przedluzyl wyiezdzu tedy bedzie powinien Pan Karpa Celebiei dac na strawę na te dwie niedzieli, strony tez pieniędzy ktore przychodzą s tey to fury mam mu tu dac we Lwowie iedną część, drugą część w Kamiencu trzecią część u Dunaia, tak iako gdzie kolwiek idą pieniądze wszystkie bądź talary iako y thysz czerwone złote na ktore postanowienie są swiadkami Pan Tobiasz Augustynowic, Pan Grzesko Tomanowic y Pan Woyciech tłumacz. Stalo sie we Lwowe we wtorek po swiatkach Anno D(omi)ni 1598.

Quam suam recognitio(ne)m eo approbationem praefatae intercisae per erectionem duor(um) digitoru(m) uti Civis p(rae)fatus idqu(e) Athabiey Augustinowic comprobauit.

№ 62

1598р., березня 12. – Лист воєводи Молдавії Ієремії Могили до бурмістра і райців Львова, в якому попереджає їх про контрабандний проїзд турецького купця через територію Молдавії

Зміст листа воєводи Молдавії

Ієремія Могила з ласки Божої господар земель Молдавських. Ласкаві пан бурмістр і пани райці львівські, доброго здоров'я від пана Бога в(ашим) м(илостям) бажаємо. Нещодавно минулої осені якийсь купець з Ангурії на ім'я Тіорпе Караман, видаючи себе

за купця турецького цісаря. і придумавши собі вільний цісарський лист, пройшов вільно через наші землі з товаром туди до Польщі і за тим придуманим листом провів з собою багато інших купців з товарами, мита нам не давши. Від цього митники наші через такий обман мають велику шкоду. Щоб мати про це досконалу відомість, послали ми спеціально до Константинополя дізнатись, чи була то правда. А виявилось, що той Тіорпе Караман не є цісарським купцем і не мав жодних цісарських товарів, лише свої. Пишемо до в(аших) м(илостей), бажаючи наполегливо, аби в(аші) м(илості) за це негайно вчинили справедливість тим нашим митникам і мито все, яке сам був повинен дати, наказали йому заплатити, і щоб за такий свій проступок і обман поніс відповідне окреме покарання. Для отримання (підтвердження) тієї справедливості з того Карамана наш великий митник Молдавський посилає туди Янія, при якому є списаний рахунок, скільки мита приходить від всіх товарів того Карамана, з якими пройшов. Таким чином, якби той Караман хотів чимось боронитися, тоді для більшої певності і віри посилаємо в(ашим) м(илостям) цісарський лист, писаний в тій справі. Через те бажаємо, аби в(аші) м(илості), не даючи йому жодної віри, все мито, яке від нього нашим митникам слушно приходило, наказали нарешті заплатити. Бо якби в тій справі наші митники з того Карамана не могли від в(аших) м(илостей) за тим нашим писанням взяти, тоді мусили б ми писати про це і до й(о) к(оролівської) в(еличн)сті. Зачим бажаємо ми від П(ана) Бога в(ашим) м(ило)стям усілякого добра. Дано в місті нашому Сучаві дня 12 місяця березня, року Божого 1598.

Іеремія Господар.

Ф. 52, он. 2, снр. 24. С. 827.

Tenor Literarum Palatini Moldaviae

Hieremias Mohila z laski Bozey Hospodar Ziem Moldawskich. Laskawy Panie Burmistru i panowie Raice Lwowscy dobrego zdrowia od P(ana) Boga w(aszei) m(osci) zadamy. Niedawnego czasu przeszley iesieni kupiec nieiaki z Anguriey na imie Tiorpe Karaman udaiać sie za kupca Cesarza Tureckiego y zmysliwszy sobie list wolny Cesarski przeszedl wolno przez ziemie nasze z towarem tam do Polski i sila inych kupcow przy sobie za tym zmyslonym listem z towary przeprowadził, myta namniey niedawszy. Zaczym Mytnicy naszymy przez takie oszukanie wielką szkode maia. Wczym abysmy mieli doskonalszą wiadomosc slalismy umyslnie do Constantinopola wywiaduiąc sie iesliby to prawda była. A iz sie to pokazalo ze ten Tiorpe Karaman nie iest kupcem Cesarskim i niemiał zadnych towarow Cesarskich telko swe pizemy do w(aszei) m(osci) ządaiąc pilnie abyscie w(asza) m(osc) z niego sprawiedliwosc neodwloczną tym mytnikom naszym uczynili i myto wszystko ktore sam był powinien dac zapłacic mu rozkazali, a slusznaby zeby za taki występек swoy i oszukanie karanie ossobne odniosł. Dla ktorey sprawiedliwosci otrzymania stego Karamana posyła tam Wielki mytnik nasz Moldawski Janiego przy ktorым iest rachunek spisany wiele myta od tego Karamana od wszystkich towarow z ktoremi przeszedl przychodzi. Iesliby więc ten Karaman chciał sie czym bronіc tedy dla wiary i pewności więszy posyłamy w(aszem) m(o)sciom i list Cesarski w tei sprawie pisany. Przetoz ządamy abyscie mu w(asza) m(osc) zadnei wiary nie daiąc, myto wszystko ktore od niego Mytnikom naszym slusnie przychodzilo zapłacic mu koniecznie przykazali. Bo gdzieby w tey sprawie Mytnicy naszymy z Karamana tego sprawiedliwosci od w(aszei) m(osci) odniesc niemogli za tym писaniem naszym tedy musielibychmy oto i do Je(go) K(roliewskoy) M(o)sczi pisac i posłac. Zadamy zatym od P(ana) Boga w(асem) m(o)sczom wszego dobra. Dał w miescie naszym Soczawie die 12 Mensis Marty A(nno) D(omi)ni 1598.

Hieremias Hospodar

№ 63

1598р., березня 12. – Лист турецького султана до молдавського господаря Ієремії Могили з проханням взяти з турецького купця митні оплати згідно звичаю

Зміст листа турецького султана

Господарю землі Волоської Ієремії Воєводі. Як швидко н(аші) вказівки і той наш лист будеш бачити, ознаймуємо то і згідно того листа, який писав до нашої Порти султанської, відписуємо. З того листа ми зрозуміли, що один купець на ім'я Тіорпе Караман з Ангурії з багатьма іншими купцями вивіз немало товару через Волоську землю. А коли згідно звичаю волоські митники хотіли від нього мита від тих товарів, які віз, той купець виправдовується тим, що є нашим купцем і про ті товари, які віз, говорив, що є наші султанські речі. Одержавши той твій лист, наказали ми оглянути реєстр наших купців, які були б вписані в реєстрі купців нашо(го) Маєстату султансько(го). У тому реєстрі такого купця Тіорпе Карамана немає. Тому, коли той лист наш (одержиш), з нього зрозумієш наш наказ. Наказуємо, щоб згідно звичаю мит волоських митники волоські, так як і від інших купців звикли мито брати, щоб і від того купця Тіорпе Карамана взяли, яке слушно від нього згідно рахунку надходило і хочемо, щоб супроти тієї волі і наказу нашого інакше не було.

Ф. 52, оп. 2, спр. 24. С. 827.

Tenor literarum imperatoris Turcarum

Hospodaru Ziemie Woloskiej Hieremia Woiewoda. Jako skoro rozkazanie i list ten nasz będziesz wiedział oznaimuiemy to i według te(go) listu ktorys pisał do Porty naszej Cesarskiej odpisuiemy z ktorego listu tve(go) zrozumielismy ze kupiec ieden na imie Tiorpe z Anguriey Karaman zwiela inych kupcow wywiozł towaru niemalo przez ziemie Woloską. A gdy według zwyczaiu Mytnicy Wołoscy chcieli od niego Myta od tych towarow ktore prowadził ten Kupiec szycił sie tym ze iest Kupcem naszym i te towary ktore wiozł powiedał ze są nasze Cesarskie rzeczy. Ktory list twoi widząc kazalismy poirzec w Regestr Kupcow naszych ktorey by byli wpisani w Regestrze kupcow Maiestatu nasze(go) Cesarskie(go) w ktorym Regestrze tego Kupca Tiorpe Karamana niemasz. Przetoz skoro ten list nasz i z niego zrozumiesz rozkazanie nasze rozkazuiemy zeby według zwyczaiu myt Wołoskich Mytnicy Wołoscy tak iako i od inszych Kupcow zwykli myto brac i od tego Kupca Tiorpe Karamana ktore słusnie od niego wedle rachunku przychodziło wzieni. A chcemy zeby mimo te wołą i rozkazanie nasze inaczey nie było.

№ 64

1598., березня 26. – Лист турецького султана до турецьких чиновників, виданий Абді Чаушу, який відправлявся в Москву за товарами для султана

Зміст листа

Спритним і передбачливим, які оберігають права справедливості в Порті нашій, ласку нашого благословенства і освячення Божого зичу. Листом нашим перекладеним ознаймуємо всім взагалі, наказуємо на всіх місцях, гостинцях і суддям відомим чинити. Повідомляємо, що перебував у Порті нашій святій з старшим купців наших чаушів чоловік відомий і порядний Абді Чауш, на ту посаду нашу згідно давнього звичаю обраний священою особою нашою: Що до Москви, і до Польщі, і в інші краї хочемо

післати для власної потреби нашої по соболі і по інші товари, хутра, шкіри, бугазеї, і шовкові товари, і цини, і інші закупи. Ознаймуємо, що виконавця свого з своїми слугами посилаю як до Польщі, так і до Москви і до інших країв для священої нашої особи. Наказуємо тоді всім орендарям, які в Панстві нашому будуть, митникам по всіх гостинцях, дорогах, перевозах, переправах, щоб від вказаних куплів і товарів і від слуг його ані мита, ані мостового, ані перевізного брати не сміли, але згідно з листом нашим наказуємо ні в чому не відмовляти і повністю виконувати. Наказуємо тоді за вказівкою листа мандатного, який той Константій в руках матиме, аби дотримувався данини, від нас даної, а на наші потреби купленими соболями і хутрами, юхтами, циною і шовковими речами і іншими товарами, які фактори і слуги його справили і привезли, щоб по всіх дорогах, гостинцях, перевозах, переправах з вказаними товарами і закупамі добровільно, без всякого мита були пропущені, аби також ті товари не були розв'язані у жодному місці, але повністю цілими та нічим не ушкодженими аж до Порти нашої припроваджено.

Під ласку нашу.

Ф. 52, оп. 2, спр. 24. С. 832.

Tenor L(ite)rarum universalium

Roztropnym i opatrnym praw sprawiedliwosci przestregaiącym w Panstwie naszym łaskę naszą błogosławienstwa oświecenia Bożego życząc Listem naszym wszem wobec oznaimując rozkazujemy na wszech miescach goscincach będącym przelozonym sędziem wiadomo czynimy: Iz u Porty naszej oświeconey będący z Starszych kupcow człowiek Zachy i Przedny z Czauszow naszych Abdi Czaus na te posługe naszą wedle dawnego zwyczaju obranych Oświeconey osoby naszej oznaimił: Iz do Moskwy i do Polski i w insze kraie chce poslac dla własney potrzeby naszej po sobole i po ine towary futra dla skur Bulgaziowych i dla iedwabnych towarow i cyny i insze kraie chce poslac dla własney potrzeby naszej inych kupi oznaimił iz sprawce swego i swoimi sługami posyła tak do Polski iako i do Moskwi i do inych kraioiw dla oświeconey osoby naszej. Roskazujemy tedy wszystkim w Panstwie naszym będącym Arzendarzom Mytnikom po wszystkich goscincach drogach przewoziech przeprawach zeby od przerzeczonych kupi i towarow i od slug iego ani myta ani mostowe ani przewozne brac nie smieli ale wedle listu naszego rozkazuięcego nic niczym sie nie sprzeciwiiając wcale zachowali. Roskazujemy tedy za ukazaniem listu Mandatowego od tego Konstantego wręku maiącego aby był wedle daniny od nas daney zachowany, a na nasze potrzebe kupionemi soboli i futrami iuchtami cyny i iedwabnemi rzeczami i inemi towarami przez Factory i slugi iego sprawiono i przywozące po wszystkich drogach goscincach przewozach przeprawach z przerzeczonymi towarmi i kupiami dobrowolnie bez wszego myta byli przepuszczeni, aby tez te towary nie były odwiązowane na zadnym miescu ale i owszem zdrowe i wcale bez wszego nagabania az do Porty naszej przeprowadzone. Pod lasku naszu.

№ 65

1598р., серпня 25. – Скарга львівського вірменина Іваніса Ківеровича проти Олухни, дружини його померлого спільника в торгівлі Томана Юхновича, за спільно взяті ними і ще не заплачені борги турецьким купцям

Зміст скарги

Пан Іваніс Ківерович, вірменин львівський, до суду вашої милості дав позвати пана Якуба Горіціуса як представника чесної пані Олухни, вдови небіжчика пана Томана Юхновича, вірменина львівського і його потомків. І то про те, що він, маючи спілку в торгівлі і купецтві різному з покійним їх повноваженим, згаданим вище паном Томаном Юхновичем, і з Аксантом Ківеровичем братом своїм, заборгували на спільну торгівлю певним кредиторам, а саме: Сулейману Йозефовичу вісімсот червоних злотих в золоті, згідно з розпискою, даною року вірменського літочислення 1024, червня 28 дня; на другу розписку Богданле Якубу 18000 аспр, року вірменського літочислення 1024, дня 8 червня. Йому ж, згідно з тою самою розпискою, триста червоних золотих року 1024, дня 24 червня. На третю розписку Асланкулю Садаговичу з Ангурії 18000 аспр, року вірменського літочислення 1026, дня 4 жовтня. На четверту розписку Ходжа Мехмету з Адріанополя 120 талярів, року за вірменським літочисленням 1024, дня 15 вересня. Ті розписки у копіях, з вірменської на польську мову перекладені, разом з оригіналами подає до суду вашої милості:

Зміст першої розписки

Я, Томан Юхнович, я, Іваніс Ківерович, визнаємо цим нашим листом, що ми взяли в Сулеймана Челебея Йозефовича вісімсот червоних злотих в золоті. Таким чином маємо йому кожного місяця дати від кожного червоного по одній аспрі. Скільки місяців мине тій розписці, згідно з рахунком маємо йому заплатити. А для більшої певності притиснули свою спільну печатку. Сталось року 1024 червня 28 дня.

Зміст другої розписки

Я, Іваніс Ківерович, міщанин львівський, визнаю цим моїм листом, що я взяв від Богданле Якуба на спільну справу 18000 аспр дня восьмого червня під тою умовою, що маю йому дати на кожний місяць по аспрі від червоного злогого. Для більшої певності притиснув печатку свою. Року 1024 дня 8 червня.

На тій же розписці.

Визнаю, що взяв від того ж Богданле Якуба триста червоних злотих під тою умовою, що йому маю заплатити п'ятнадцятого дня червня: якщо червоними злотими, то маю дати йому по аспрі на місяць, а якщо талярами, то маю дати йому чотириста п'ятдесят талярів і вісім червоних злотих інтересу. Для більшої певності притиснули печатку свою року 1024, дня 24 червня. Я залишив у нього за ту суму чотири штуки чорного оксамиту.

Зміст третьої розписки

В ім'я Боже, року лічби вірменської нашої 1026, дня 4 жовтня так сталось, що я, Томан Юхнович, і я, Аксантий і Іваніс Ківеровичі, всі три міщани львівські, визнаємо цим нашим листом, що той борг, який ми були винні міщанину ангурському Асланкулі Садаговичу, чого б не вклав у то пан Філіп Васильович і Давид Серебкович, вчинили між

нами угоду, що ми по всьому залишилися винні тому ж Асланкулі 18000 аспр. Ту суму, тобто 18000 аспр, розклали нам на частини платежу, так що наступного року, коли буде писатись 1027, маємо йому вислати 4000 аспр через пана Давида Серебковича, також і решту на кожен рік по 4000 аспр повинні будемо посилати через пана Давида або через будь-кого іншого доти, аж поки будуть виплачені ті 18000 аспр вище вказані. Так ми постановили між собою. Свідки у тій вище описаній справі пан Філіп і пан Давид, які з нами були при тій справі. А для більшої певності притиснули ми свої печатки до того листа року 1026, дня 4 жовтня. Я, Тoman Юхнович, знаю про той вище описаний борг з Аксантом і з Іванісом спільно. Я, Іваніс, власною рукою і печатка.

Зміст четвертої розписки

Я, Аксантий і Іваніс Ківеровичі, визнаємо тим нашим записом, що ми винні Ходжі Мехмету з Адріанополя 120 талерів, маємо йому віддати за шість місяців. Для кращої віри притиснули ми печатку свою до того запису року 1024, дня 15 вересня.

Також жидові константинопольському Якубу Міздракі злотих 414 червоних, на що отримав квит від того ж жида в суді львівському вірменському 28 липня 1597 року, які також до актів вашої милості подає і вимагає тримати для певності. Ті, хто такі борги зробили, померли, лише сам позивач теперішній залишився. Тому що до нього кинулись всі кредитори, рад не рад мусив їм платити своїми власними грошима, що ясно видно як з повернених розписок, так і з квитів. А що сам платив, то вимагає від них ті частини, скільки нарівно, аби йому то повернули. Що в основній пропорції точніше виводиться.

Вищеназваний повноважений від позовної сторони проти такого роду звинувачень вимагає відтермінування для прийняття (рішення). А позивач обстоює перший розгляд позову проти тих спадкоємців.

Ф. 52, он. 2, спр. 516. С. 594–596.

Tenor insinuationis

Pan Iwanis Kiwierowic ormienin Lwowski do Sądu w(aszei) m(ilości) dal przypozwac Pana Jakuba Goriciusa iako Plenipotenta uczciwei Panie Oluchny niebosczyka P. Tomana Juchnowica Ormianina Lwowskiego pozostałei i potomkom iego to iest. A to o to iz on mającz spolecznosc w handlach i kupiectwie rozmaitym z niekiedy Antecessorem ich wyszei pomienionym Panem Tomanem Juchnowicem i z Axantym Kiwierowicem bratem swym pewnym Creditorom podluzyli sie na spolne kupiectwa iako Saliman Czelebieoiwi Jozephowicowi osmset czerwonych złotych we złocie według czerographu de data Anno Armenorum numerationis 1024 Junii 28 die, na wtory czerograf Bochdanle Jakubowi 18000 aspr A(nno) Armenoru(m) numer(ati)onis 1024 die 8 Junii. Temuz na tym ze czerographie trzysta czerwonych złotych Roku 1024 die 24 Junii. Na trzeci czerograph Aslangulemu Sadagowicowi z Anguriei 18000 aspr Anno Armenorum numerationis 1026 die 4 Octobris. Na czwarty czerograph Chodzia Mechmetowi z Jęndrna 120 talerow de data Armenorum numerationis 1024 die 15 Septembris ktorych czerographow z ormienskiego na Polski ięzyk przetlumaczonych pospołu i z oryginały podaie do Sądu w(aszei) m(ilości) copią takową.

Tenor primi chirographi

Ja Toman Juchnowic, ia Iwanis Kiwierowic zeznamamy tym to naszym listem izesmy wzieni v Saliman Czelebieia Jozephowica osmset czerwonych złotych we złocie tym sposobem mamy mu na kazdy miesiac dac od kazdego czerwone(go) po asprze iednei ile miesiacow minie

temu czerographowi według rachunku mamy iemu zapłacić. A dla lepszej pewności przycisnęliśmy swoją spólną pieczęć. Stało się Roku 1024 Junii 28 dnia.

Tenor secundi chirographi

Ja Iwanis Kiwierowic Mieszczanin Lwowski wyznawam tymto moim listem iżem wziął od Bohdanle Jakuba na spólną sprawę 18000 aspr dnia osmego Junii tym sposobem że ma(m) mu dać na każdy miesiąc po asprze od czerwone(go) złotego. Dla lepszej pewności przycisnąłem pieczęć swoją Roku 1024 d(ie) 8 Junii.

Na Timze czerographie.

Zeznawam iżem wziął od tegoż Bochdanle Jachuba trzysta czerwonych złotych tym sposobem iż mu mam zapłacić piętnastego dnia Julii jeśli czerwonymi złotymi tedy mu mam dać po aspre na miesiąc a jeśli talermi tedy mu dać czterysta i pięćdziesiąt talerów i osm czerwonych złotych interesse. Dla lepszej pewności przycisnąłem pieczęć swoją Roku 1024, 24 dnia Junii. Zostawiłem v niego v tej summie cztery stuki czarnego axamitu.

Tenor tertii Chirographi

W imię Boże Roku lidzby Ormienskiej naszej 1026 dnia 4 Octobris tak się stało. Iz ia Toman Juchnowic ia Axanti i Iwanis Kiwierowicowie wszyscy trzej Mieszczanie Lwowski zeznawamy tymto listem naszym iż ten dług któryśmy winni byli Mieszczaninowi Angurskiemu Aslangulemu Sadagowicowi czokolwiek było włożył się w to Pan Philip Wasilowic i Dawid Serebkowic uczynili między nami ugodę iżesmi po wszystkim zostali winni temuto Aslangulemu 18000 aspr takową tę sumę to jest 18000 aspr rozłożyli nam na raty że przyszłogo roku kiedy się będzie pisało 1027 mamy ma posłać 4000 aspr przez P(ana) Dawida Serebkowica także i resztę na każdy rok po 4000 aspr powinni będziemy słać przez P(ana) Dawida albo przez kogo kolwiek inszego do tad aż się wyplaczą te 18000 aspr wyszei mianowane. Takesmy postanowili między sobą. Swiadek w tej sprawie wyszei opisanej P(an) Philip i P(an) Dawid którzy między nami byli w tej sprawie. A dla lepszej pewności przycisnęliśmy swoje pieczęci do tego listu Roku 1026 dnia 4 Oktobris. Ja Toman Juchnowic znam się do tego długu wyszei opisanego. Z Axantim i z Iwanisom pospołu. Ja Iwanis własną ręką i pieczęć.

Tenor quarti Chirographi

Ja Axanti i Iwanis Kiwierowicowie wyznawamy tym naszym zapisem żeśmy winni Chodzia Mechmetowi z Jendrna 120 talerów mamy mu oddać za sześć miesięcy. Dla lepszej wiary przycisnęliśmy pieczęć swą do tego zapisu Roku 1024 die 15 Septembris.

It(em) Zydowi Constantinopolskiemu Jakubowi Mizdraki złotych 414 czerwonych na co otrzymał kwit od tegoż zyda in Judicio Necessario Leopoliensium Armenorum Leopoliensium celebrato feria secunda post festum S. Annae proxima Anno 1597 który także do Act w(aszei) m(ilosci) podaje i pro inserto haberi petit. Ktorzy takowe długi poczyniwszy pomarli sam telko Actor terazniejszy został do którego iż się wszyscy Creditorowie rzucili rad nie rad musiał im płacić swymi własnymi pieniędzmi. Co się iasznie iako z wroczonego czerographow tak i z kwitow okazuje. A iż sam płacił tedy pro rata illorum parte upomina się od nich aby mu to wrocili. Quod in capitali Propositione fusius deducetur.

Et praedictus Plenipotens partis conuentae contra eiusmodi insinuationem dilationem super excipiendum obtinuit. Actor vero terminum primum citationis suae contra eosdem successores adstetit.

№ 66

1598р., жовтня 19. – Реєстр рахунку львівських вірмен братів Тороса, Івашка і Христовора Якубовичів, опікунів дітей їх померлого брата Григорія

У першу чергу року 1594 лютого дня 6 відібрали ми від пана Івашка брата небіжчикових грошей згідно рахунку, тобто злотих польських 1920.

Потім, у тому ж році дня 14 лютого відібрали ми від того ж пана Івашка брата злотих польських....1573//10.

Того ж року дня 26 лютого взяли ми від пана Івашка брата польської лічби злотих650.

Того ж року дня 6 березня за три бельні шовку від пана Мурата Керімовича, зятя священника Сімона. В тих трьох бельнях було 975 літрів шовку чорного і різного кольору. Кожну літру яких ми продали окремо по злотих польських 4//10, лише чорних, скільки їх було, одну не додав нам злотих 2 і грошів 27 j. Залишилась сума, яка взята за той шовк лічби польської злотих....4444//2 j.

Готівкових грошей взяли ми....злотих 3222 на ту суму того ж року на Святки взяли ми.....злотих 1000.

Того ж року дня 15 березня продали ми двох коней виїзних небіжчика, один плешивий, а другий гнідий, одного продали у Львові, а другого в Любліні на Громницю, за тих коней взяли ми лічби польської....злотих 81.

Того ж року дня 26 березня від пана Аведіка Сімоновича взяли ми борг небіжчика червоних злотих угорських 1250, як на той час йшли по грошів 57 j польських, що стане злотих польських. .395//25.

Того ж року 13 квітня від пана Мурата, зятя священника Сімона, за п'ять килимів, які був взяв від небіжчика брата, взяли ми польських злотих 55.

Того ж року дня 15 квітня взяли ми решту боргів від різних осіб лічби польської злотих....6//11.

Того ж року дня 13 травня взяли ми від пана Миколая Серебковича за одну фаску перцю лічби польської...злотих 298//4.

Того ж року дня 14 червня від пана Тороса Рабічки за дві фаси перцю лічби польської злотих...617//7 j.

Того ж року дня 15 червня один з опікунів, брат наш Торос, стягнув борг у Константинополі від певних турецьких жидів, званих Забоки, лічби польської...злотих 206.

Також дня 1 липня від пана Аведіка Сімоновича решту з рахунку турецької дороги лічби польської...30//1 j.

Також дня 1 червня і дня 6 вересня тими двома частинами взяли ми за 240 штук багазеї від пана Аведіка Сімоновича 160 штук тієї багазеї по злотих 2 j лічби польської, а 80 штук по злотих 2//20, що складе сума лічби польської злотих 613//10.

Року 1595 дня 19 лютого від пана Каспра Рабічки взяли за 160 штук багазеї, половину по злотих 2//15, а половину по злотих 2//20, стане сума лічби польської злотих... 413//10.

Того ж року дня 10 березня у пана Амамбека Якуба решту з рахунку турецьких доріг лічби польської... злотих 19//.

Того ж року дня 8 липня від панів Торосовичів за 79 штук багазеї по злотих 2//15 лічби польської... злотих 197//15.

Того ж року дня 8 липня від тих же панів Торосовичів за дві сакезькі ковдри лічби польської...злотих 66//.

Того ж року від тих же панів Торосовичів за один намет взяли ми лічби польської...злотих 78//.

Дня 17 липня з підвала небіжчика продали ми старих мішків на лічбу польську... злотих 24//. Дня 19 липня один з тих же панів опікунів пан Торос продав старих мішків, які при ньому були, за ... злотих 3//4.

Того ж дня одну деку різнобарвну на коня продали ми за ...злотих 4. Дня 20 липня три сумки волосяні продали ми за...злотих 3//18.

Також того ж дня від панів Торосовичів за дві сакезькі ковдри злотих 66//. Дня 22 липня від константинопольського священника Асвадора, який у той час тут у Львові жив, який був підказав їхати між Балканами, як називають ті місця, на що небіжчик видав...злотих 15//6.

Дня 23 липня продали ми турецьких стріл в кількості 32 лічби польської за злотих 25. Дня 24 липня від пана Андрія Іліасовича взяли ми боргу лічби польської...злотих 70.

Також того ж дня за 21 штуку багазеї, продаючи по одній, взяли ми лічби польської злотих 59. Дня 18 вересня продали ми 24 штуки багазеї, кожну штуку по злотих 2//35, стане лічби польської...злотих 60.

Дня 15 жовтня чотири блями лисячих (шкур)простих турецьких заморських, кожен блям по злотих 7 лічби польської, стане сума...злотих 28. Року 1596 дня 14 січня віз небіжчика з трьома шлеями і фурманським сідлом, який з Туреччини повернули того року, коли (він)помер, лічби польської за злотих...35//6.

Дня 19 березня від пана Язловецького, старости снятинського, взяли ми борг, який ще спільно з паном Торосом ті опікуни видали на користь небіжчика, лічби польської... злотих 23//17.

Дня 13 червня взяли ми борг від Бобрика Бедросовича левкових талярів 180, по грошей 32 рахуючи, стане злотих польських...192//.

Дня 14 липня віддав пан Івашко, один з опікунів, що був зібрав боргів з різних осіб, лічби польської злотих...610

Дня 23 липня взяли ми від пана Захаріаша Івашковича, який був винен небіжчику за червець і що був за морем на потребу небіжчика, видав після виїзду небіжчика з-за моря. Дав нам рахунок і решту, яка була залишилась при ньому за той червець, злотих угорських червоних 62//5. Рахуючи по грошей 58, стане лічби польської злотих 120/1.

Року 1597 дня 13 травня срібла, яке Антос з-під святого Яна заставив був, ще будучи в спільній торгівлі з своїм братом паном Торосом, на 45 злотих польських, половина належить небіжчику, лічби польської злотих 22//15.

Дня 19 травня від пана Миколая Андрійовича, що ще було приходило небіжчику з турецької дороги з привезених чамлотів, взяли ми червоних злотих 130, рахуючи по грошей 58 польських, стане лічби польської злотих 251/10.

Дня 17 липня від пана Аведика Сімоновича взяли ми, що ще належало небіжчикові з рахунку за привезений чамлот і за витрати на той його товар червоних злотих 443, рахуючи по грошей 58 лічби польської, стане польських злотих 856//24.

Того ж дня з інших дрібних рахунків від того пана Аведика взяли ми лічби польської злотих...6//18 j.

Дня 18 липня продали ми шість килимів туркменських простих лічби польської за злотих...37//.

Дня 5 грудня від пана Миколая Бернатовича взяли, що було залишилось з тієї дороги, на яку послав небіжчика за рік до смерті, залишилось решти злотих 40, які ми від нього взяли. Того ж року, коли пан Миколай Бернатович послав згаданого небіжчика в турецьку дорогу, залишилось небіжчикових грошей у пана Тороса, одного з тих опікунів, лічби польської...злотих 65//11.

Року 1594 з привезених панам Торосовичам товарів, як вважають опікуни, залишилось на рахунку у тих панів Торосовичів небіжчикових грошей, з яких пани Торосовичі їм рахунку ще не чинили. Однак, якщо після того підрахунку виявиться більше або менше, тоді повинні будемо додати або відняти, як буде видно з рахунку. Однак тепер згідно з порозумінням, кладемо тут лічби польської злотих...400.

Список товарів, привезених з Туреччини і які були продані 17 березня 1595р. пану Миколаю Бернатовичу і що було в кожній бельні

1. чамлоти чорні взористі півштучок... 66.
2. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
3. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
4. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
5. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
6. чамлоти чорні взористі півштучок...66
7. чамлоти чорні взористі півштучок....66
8. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
9. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
10. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
11. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
12. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
13. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
14. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
15. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
16. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
17. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
18. чамлоти чорні взористі півштучок... 66
- 104 чамлотів чорних взористих півштучок ...66
- 105 чамлотів чорних взористих півштучок ...66
- 1 бельнічка мала, в якій чамлоту чорного взористого було півштучок....41
19. чамлоти взористі різних фарб, червоні, брунатні, блакитні строкаті півштучок 66.
20. також чамлоти фарбисті червоні, один блакитний взористий півштучок....66.
21. також взористі фарбисті коричневі, один вишневий, другий блакитний півштучок....66
- 98 чамлотів взористих, фарбистих шість, чорних сорок і п'ять червоних, 21 чорних півштучок66.
22. чамлоти чорні гладкі півштучок74.
23. чамлоти чорні гладкі півштучок74.
24. чамлоти чорні гладкі півштучок.....74.
25. чамлоти чорні гладкі півштучок74.
26. чамлоти чорні гладкі півштучок74.

27. чамлоти чорні гладкі півштучок74.
28. чамлоти чорні гладкі півштучок.....74.
29. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36.
30. чамлоти білі гладкі штук цілих36.
31. чамлоти білі гладкі штук цілих36.
32. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36.
33. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36.
34. чамлоти білі гладкі штук цілих36.
35. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36.
36. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36
37. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36
38. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36.
39. чамлоти білі гладкі штук цілих36.
40. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36.
41. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36
42. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36.
43. чамлоти білі гладкі штук цілих.....36.
44. чамлоти білі гладкі штук цілих36
45. чамлоти білі гладкі штук цілих36
46. чамлоти білі гладкі штук цілих36.
47. чамлоти білі гладкі штук цілих36.
48. чамлоти білі гладкі штук цілих36
49. чамлоти білі гладкі штук цілих36
106 чамлоти білі гладкі штук цілих36
107 чамлоти білі гладкі штук цілих.....27
У тій же бельні чорних гладких штук...8
Усіх у тій бельні є штук.....35.
108 чамлоти білі гладкі штук цілих 36
50. мухаїрів чорних бельня, в ній штук...70.
51. мухаїрів чорних бельня, штук70.
52. мухаїрів різних фарб штук66.
53. мухаїрів різних фарб штук66
54. мухаїрів різних фарб штук 66
55. мухаїрів різних фарб штук ... 66.
56. мухаїрів різних фарб штук ... 66
99 мухаїрів різних фарб штук ...60.
101 мухаїрів різних фарб штук ...60.
Бельнічка одна мала, в якій було мухаїрів різних фарб штук ...17.
100 чамлоти гладкі різних фарб, тобто коричневі, блакитні, лазурові, червоні, вишневі всіх півштучків62.
Усіх бельн, які продали пану Миколаю Бернатовичу є65.
І малих бельнічок дві.
Сума півштучків чамлотових взористих чорних в 20 бельнях і в одній малій бельнічці є....1361.
Кожна окремо по злотих 5 і грошей 15 складе суму злотих польських монети і лічби польської...7485//15.

Сума бельн фарбистих чамлотів взористих бельні 4. У тих бельнях півштучок 264, кожен окремо, по злотих 8 складе суму лічби і монети польської злотих ...2112.

Сума бельн чамлотових гладких, чорних 7. Крім того, що було між білими в (бельні) № 107. Чорних чамлотів стане всіх півштучок сума 534, кожна окремо по злотих 6 і грошей 7 j. Стане сума лічби і монети польської злотих... 3337//15.

Сума чамлотів білих гладких 24 бельні, в тих бельнях є штук 855, крім тих чорних, як вже вище записано під № 107 штук 8. Кожна штука з тих білих продалась по злотих 14 Становитиме сума лічби і монети польської злотих 11970.

Сума чорних мухаїрів 2 бельні, в тих бельнях є штук 140. Кожна продана окремо по злотих 7. Становитиме сума лічби і монети польської злотих 980.

Сума мухаїрів фарбистих бельні 7, крім того мала бельнічка, в тих бельнях є всіх штук 467. Кожна штука продана окремо по злотих 10. Становитиме сума лічби і монети польської...злотих 4670.

Бельня чамлотів гладких фарбистих одна, в ній є півштучков 62. Кожна з них продана по злотих 11//15.1

Сума становитиме лічби і монети польської злотих 713.

Сума тих всіх товарів, які продали пану Миколаю Бернатовичу становитиме лічби і монети польської злотих 31268.

З тієї суми виключивши в першу чергу, що в той торг на шату сукна дало панові Аведику, сину пана Миколая, за злотих 30, до того баришу дало злотих 36, крім того, що в одній бельні чамлоти білі не були згідно інших, тоді пану Миколаю перед угодою опустили злотих 27, які ті три відняті складуть суму злотих 93. Та віднята сума складе віднятих ...злотих 31175.

Оплата паном Миколаєм Бернатовичем тих вище згаданих товарів частинами

1595 року 17 березня взяли ми готові гроші лічби і монети польської злотих 8000.

Того ж року на святки взяли ми злотих 4853.

Того ж року в Ярославі на Панни Марії Зеленої...злотих 10000

Того ж року після св. Бартоломея за 4 неділі взяли ми польських злотих ...5860.

Того ж року після св.св. Симона і Юди в Любліні взяли ми...злотих 4860.

Року 1596 на св. Агнешку в ярмарк Львівський взяли ми лічби польської злотих 1000.

Того ж року на Громницю в Любліні взяли ми злотих 1120.

Того ж року 17 березня у Львові (взяли ми) злотих 3100

Того ж року 30 квітня - злотих 1382.

Стане сума всього, як вище написано, за той товар від пана Миколая Бернатовича монети і лічби польської - злотих 31175.

103. Та бельня залишилась при нас повністю, згідно з реєстром небіжчика, що в ній було, напишеться нижче. То будуть повністю всі бельні чамлотів небіжчика, з тим, що 66 бельн продано згідно з інвентарем судовим п. Миколаю.

Потім 4 малі бельнічки, тобто, що був небіжчик в Константинополі, а також в Єндрні, що взяв з тих бельнічок і роздав різним особам, туркам і жидам, одним знайомим, які йому дали були на то гроші, з деякими теж мав купецьку справу, тоді дарував, як з того значиться, що один дикий двохнитний мухаїр у тлумку небіжчика знайдено і привезено додому до Львова; взявши той мухаїр, дружина небіжчика продала і то був на доправи

поставив, знаючи про той мухаїр, теж кому мав дати решту з тих бельнічок, що залишились.

Зокрема № 1 мухаїру різних фарб в півштучках, тобто цілих штук становитиме ...22.

№ 2. У бельнічці чорних мухаїрів штук 6. У тій же бельнічці чамлоту чорного гладкого півштучок...18.

чамлоту чорного взористого півштучків...6.

мухаїру кольорового штука...1.

№ 3. Чамлоту чорного взористого півштучків ...37.

Чамлоту кольорового коричневого взористого півштучків...1.

№ 4. У бельнічці найменшій мухаїру вишневого штука..1.

Чамлоту чорного взористого півштучків...6.

Мухаїру лазурового півштучок 1, що подарував був небіжчику Августин Влох за морем.

Тобто, як уже видно, що купив від нас опікунів пан Миколай Бернатович за ті 65 белен, згідно з реєстром небіжчика, і від малих бельнічок ще до того (належитья)панові Миколаю, що продалось, і це тут вище ясно написано, яка сума виходить, і це є ясно. Потім же ще окремо та одна бельня, яка вище під № 103, що при нас залишилась, також і з тих вище згаданих бельнічок деяких різних осіб, які дали були гроші небіжчику на привезення товарів з турок. Згідно суми кожному ми видали, дещо, що залишилось, ми продали, як нижче буде записано, що кому далось аби теж продалось, або що яку суму становитиме.

Зокрема позосталим після небіжчика сиротам дівчаткам на одяг дано, тобто мухаїру кольорового штук...4.

Також ми видали Миколаю Івашковичу, швагрові небіжчика, чамлоту гладкого вишневого півштучків 2, в яких було по 18 ліктів. Розповів про це згаданий Миколай і згадка про це теж є в реєстрі небіжчика.

Також дали ми Настці, кухарці пана Аведика Сімоновича, яка на ту дорогу дала була небіжчику. Підрахувавши, дали ми згідно з реєстром небіжчика, тобто чамлотів чорних гладких півштучків 7, крім того мухаїр кольоровий півштучків 1.

Потім ми дали пану Войцеху, зятю пані Алембекової, мухаїр коричневий з сірим, у якому було 20 ліктів, на який дав був гроші згідно з реєстром небіжчика. Потім пану Торосу, одному з тих опікунів, що в нього небіжчик позичив був перед тією дорогою, у якій помер. Дали ми чамлотів чорних гладких півштучків...2. Потім пану доктору Станіславу за ліки для дружини небіжчика дали ми чамлот чорний гладкий півштучок 1. Потім пану Асвадору, зятю священника Христофора, який теж дав був гроші небіжчику, дали ми чамлотів лазурових, у яких було по 15 ліктів півштучків...3. Йому ж (дали) мухаїрів кольорових півштучок...3. Йому ж (дали) чамлоту білого гладкого штуку велику 1, у якій було три півштучки згідно міри.

Потім пану Андрію, сину пана Христофора Торосовича, який здавна мав з небіжчиком рахунки між собою, йому ми теж дали вказаний блакитний з червоним чамлот гладкий, в якому було 18 ліктів, півштучків ...1.

Пану Греську Задиковичу дали ми чамлотів чорних взористих півштучків 8, на які дав був гроші згідно реєстру небіжчика. Пану Норбегу і пану Мурату, які дали були гроші через руки Асвадора, зятя священника Христофора, згідно з реєстром небіжчика дали ми чамлотів чорних гладких півштучків 17. Мухаїру чорного (дали ми) штук...4.

Потім решту, що за готівкові (гроші) продали, що довго тягнулось, продаючи по одній півштучці. Зокрема, чамлот лазуровий, гладкий, у якому було 26 ліктів, продав той один за ...злотих 25//-

Потім другий чамлот лазуровий, в якому було 18 ліктів, один продався за польських злотих...18//-

Також чамлот лазуровий гладкий, в якому було 18 ліктів, один (продали) за польських....злотих 30.

Також два чамлоти коричневі гладкі, в яких було по 18 ліктів, продались за польських злотих ...злотих 35//.

Також коричневий, гладкий чамлот один, в якому було 26 ліктів за злотих 31// j.

Також один чамлот коричневий, гладкий, на який пішло 15 ліктів, продався за злотих 13// j.

Також 11 штук білого гладкого чамлоту, кожен продали ми по 20 злотих, що становитиме в сумі злотих...220.

Також одна велика штука чамлоту білого гладкого, яка мала півтори штуки, продася за злотих 44// j.

Також 2 півштуки чамлоту чорні, гладкі, обидві продались за злотих 12//15.

Також і чамлот взористий коричневий півштучок продали за злотих 10//.

Також 2 штуки чорного мухаїру продались за злотих 14//.

Також 9 S штук цілих кольорових мухаїру, кожна штука по злотих 10, становитиме злотих 95//.

Також 1 мухаїр вишневий, в якому було 20 ліктів, продався за злотих 18//.

Також 1 мухаїр вишневий, в якому було 18 ліктів, продався за злотих 17//.

Також 1 мухаїр коричневий сірий не вказаний, в якому було 20 ліктів, продався за злотих...22//.

Також 3 мухаїри різних фарб, в яких було по 18 ліктів, всі три продались за злотих 49/ /13 j.

Також два мухаїри коричневі з червоною ниткою, в яких було по 20 ліктів, продались за злотих...31//24.

Також 2 мухаїри, один вишневий, другий різнокольоровий, в яких було по 18 ліктів, продались за злотих...54//.

Також 1 мухаїр лазуровий, в якому було 15 ліктів, той мухаїр, що подарував був Августин Влох, як вище згадувалось, продася за злотих 15//.

Сума тих проданих чамлотів і мухаїрів, що взято за них готівкових грошей, становитиме лічби і монети польської злотих 754//22 j.

До того від № 3 сума становитиме лічби і монети польської злотих...48390//9 j.

Рухомі речі, які були при опікунах, які є описані, як в сріблі, так і в інших речах.

Зокрема, половина кубка великого срібного позолоченого, що його дістав був від пана Аведика Сімоновича, який важив ваги краківської гривен три, є оцінений за злотих тридцять три.

Ложок коробка, тобто 12 в коробці, важать ваги краківської гривен шість і два лоти, оцінені за злотих 55//10.

Також кубок малий срібний позолочений важить ваги краківської гривен дві і один лот, оцінено за злотих 24/24

Шабля оправлена сріблом біла, яка оцінена є срібла гривен 4, коштує злотих 50.

Ложок 12 старих білих, деякі серед них поламані, які залишилися для ужитку тієї дружини; поділено було з ті ложки, тобто пані Софія взяла на інтерес свій 2 ложки, а 10 залишилось на сиріт, вся коробка важила ваги краківської гривен 5 і лоти 2.

Кобірець один жовтий, який оцінено за злотих 16.

Килим один червоний оцінено за злотих 7.

Шість килимів строкатих оцінено за злотих 30.

Килими, що на лави стелять строкаті за злотих 10.

Три килими старі оцінено за злотих 6.

Два котли мідні з кришками турецької роботи оцінено за злотих 4.

Дві ладунки, обшиті аксамитом червоним, оцінено за злотих 2.

№2, що сума тих всіх рухомих речей становитиме злотих 235//4.

№1 різниця в боргу показала поданої до уряду або до права скарги, що прибуло суми лічби і монети польської злотих 1002//7.

Потім речі, подані в списку, тобто три мухаїри продані є за злотих 24//.

Два чамлоти продані є за злотих 18//.

За шашки від пані гетьманової польної...злотих 8//15.

Дванадцять фунтів перцю продано за злотих 8//24.

Чотири лоти шафрану за злотих...1//4.

Один килим старий за злотих...3//.

Дві тайстри за злотих...1//12.

Один бесаг за злотих...2//12.

Один килим, взятий від пана Миколая, за злотих 5//.

Один сепет турецький за злотих...4//1.

Також показали опікуни, що Абрам Дуваніас, жид з Єндрна, відправив свої суми, що йому небіжчик був винен злотих 207 і то вклали у справу. Але якщо потім за то будуть якісь труднощі, то вдова з своєї частини повинна буде відшкодувати, дати, що на неї прийде.

Потім пан Івашко, один з опікунів, показав решту з рахунку...злотих 7//18 j.

Також взяли від пана Андрія Іліасовича решту боргу злотих 10

Також п'ять ліктів фалюндишу чорного залишилось небіжчиковаго на злотих 18//.

Реєстр новий за злотих...1//.

Той номер 1 становитиме суму...злотих 1321//27 j.

Сума загальна №1 становитиме разом злотих 1321//27 j.

№2 становитиме сума злотих 235//4.

№3 становитиме сума злотих 48390//9 j.

Сума загальна всього становитиме лічби і монети польської злотих 49947//11.

Це все, що дійшло до рук опікунам.

Року 1593 дня 3 жовтня.

Видатки опікунів, які платили борги після (смерті) небіжчика і що кому дало так тут в Польській землі, як і в Турецькій землі

Зокрема, пан Торос, один з братів опікунів, був на той час у Константинополі, коли один турчин Абді Челебі Чауш вчинив небіжчику кривду. Сам небіжчик не міг прийти до жодного суду, бо його відразу потягнули до ув'язнення. Потім випущений з ув'язнення і з великого переживання захворівши, небіжчик з великими боргами приїхав з Ангурії. Як

то все видно з реєстру небіжчика, що ще до Ангурії мав був вислати борг жиду Чирахаю Ізраелю червоних золотих угорських 3000, менше або більше, чого не міг або не мав, як вислати. Що ми опікуни, тепер після смерті небіжчика, заплатили, про що небіжчик і просив свого брата пана Тороса, щоб йому де і будь-коли міг дістати гроші на той час у Константинополі, тоді дістав і небіжчик сам дав на то розписки, і пан Торос за то алишився порукою. Крім того, залишився ще винен в Константинополі митникам за 156 бельн мита, як за свої, так і за людські, які мав при собі, і від них там у товаришів, котрі на той час були в Константинополі, за їх товари взяв був від них гроші, які від пана Івашка Миколаєвича (позичив) на коротко, що то пан Торос був взяв на себе, так Абді Чаушові Челебею, також і башам, як і чаушам і іншим нападникам через Абді Чауша, яким були обіцяні подарунки; взявши то на себе, з Божою допомогою з Константинополя відправив покійного, боячись, аби там на місці не помер. Як значиться з реєстрів небіжчика, що він на ті речі не видав нічого, коротко сказавши, що брат пан Торос заборгував на потреби небіжчика.

№1. У Константинополі червоних золотих в золоті 2232 і аспр 35. Але з рахунку виявилось, що вийшов борг на нашого брата Христофора, тобто червоних золотих в золоті 1411 аспр 49, а на нашого брата небіжчика Греська залишилось боргу червоних злотих в золоті 820 і аспр 106, що становитиме, рахуючи по грошів 58 польських, лічби і монети польської злотих 1587//10. Оплата того боргу сталась 1594 року дня 1 березня у Львові.

№2. Пану Янові Ясковичу заплатили ми борг небіжчика, згідно з реєстром, злотих 2309. Боргу було дві тисячі триста злотих, а дев'ять злотих далось за то, що йому треба було дати в тій сумі 750 червоних злотих в золоті, рахуючи по 56 грошів польських червоних, не дали ми лише монету, року 1594 дня 8 березня.

№3. Року 1594 дня 11 квітня константинопольському священику Асвадору, який тут жив на той час, заплатили ми один борг небіжчика, який ще залишався польських злотих 158//15. Того ж року дня 20 квітня тому ж священику Асвадору заплатили ми на одну розписку писаний, що в Мардіроса, сина того згаданого священика заборгував був небіжчик, заплатили ми червоних злотих в золоті 440. Становитиме по грошів 57 польської лічби і монети злотих...843//10.

№5. Того ж року 20 квітня стражнику небіжчиковому Тимку, який був з ним у турків, заплатили ми мита злотих 14//12. Також, що дав був небіжчику в дорозі, як брат Христофор бачив, талярів старих три, становитиме злотих 3//18. Становитиме та сума дана тому хлопцеві злотих...18.

№6. Того ж року дня 6 травня заплатили ми з Сучави Агопші Вартерисовичу, що через вірні руки дав небіжчикові червоних злотих в золоті 1000, рахуючи по грошів 57 j, що становитиме лічби польської злотих... 1916//20.

№7. Дня 7 травня заплатили ми зятеві священика Симона пану Мурату, що йому залишився винен небіжчик за прянощі злотих 5//9. Також і за одного коня злотих 22. Сума оплати пану Мурату - злотих 27//9.

№8. Дня 9 травня заплатили ми за мальовання образу його позосталої дружини Філіпові Малярю злотих 8//

№9. Дня 15 травня заплатили ми Мартиновій Зернковій, що робила небіжчику столярську роботу, підрахувавши з нею, дали ми решти злотих...9//10-.

№10. Року 1594 в Любліні на святки (заплатили), що був винен за ножі пану Рапу, купцю і міщанину краківському, за 14 лагвіч ножів; за ті ножі і за 10 лагвіч порукою був пан Алмас Торосович і пан Торос Бернатович, а за 4 лагвічі порукою був пан Торос Рабічка. З

тих 14 лагвіч дав був небіжчик 2 лагвічі своєму брату пану Христофору, а 12 (лагвіч) взяв на свою потребу, за яку 12 лагвіч згідно з випискою пана Рапа і згідно з розпискою заплатили ми лічби і монети польської злотих....2202//16. Дня 6 липня заплатили ми пану Миколаю Бернатовичу, що був на ту турецьку дорогу небіжчику на речі, чого ще не встиг купити небіжчик, повернули ми тому то пану Миколаю злотих... 2//. Дня 27 червня Кассіану слюсареві за роботу для того ж небіжчику решту - злотих 5.

№11. Дня 8 липня з паном Алмасом Торосовичем і з його братами підраховали ми, що був небіжчик говорив дати товару на потребу дочці пані Анни Івашкової, сестрі своєї дружини, тобто до ста злотих і пан Алмас всю ту оплату від нас хотів отримати і мати позostalої дружини того небіжчика розповідала, що я і одного гроша не дам, бо небіжчик то був подарував моїй дочці Ганні, потім поєднались ми і коли що з реєстру показано панам Торосовичам, що на ті потреби видали тій панні. Тоді ми половину тієї суми, що приходила, заплатили злотих лічби і монети польської злотих.... 47//28.

№12. Дня 8 липня заплатили ми панам Торосовичам за речі, яких набрав був небіжчик на свою власну потребу згідно з реєстром панів Торосовичів, польських злотих 44 грошів 1. Крім того, залишилась при нас коробка талярів червоних малих і одна балка до ваг.

№13. Року 1595 дня 26 березня пану Богдану Доноваковичу, який на ту дорогу дав небіжчику левкових талярів 60 віддали ми і з пожитком лічби і монети польської злотих73//18.

№14. Того ж року дня 10 березня вдові небіжчика пана Івашка Герухні, згідно з реєстром нашого померлого брата Греська, дали ми лічби і монети польської злотих...765//.

№15. Дня 10 квітня Миколаю Івашковичу заплатили ми, що дав був нашому брату небіжчику п'ятсот злотих і сам їхав з ним до Ангурії. За ту дорогу, на якій небіжчик помер, ми йому так (заплатили) за його послуги, як і від грошей пожитку. Також, що дав був або позичив небіжчику, в тій дорозі, червоних злотих в золоті 20, окремо за це все заплатили ми лічби і монети польської...злотих 651//24.

№16. Дня 14 травня пану Миколаю Рабічці, який дав був небіжчику на ту дорогу, куди відправив більшу частину товарів, ідучи до Ангурії з Константинополя, вислав був йому згідно з підведеним рахунком, дали ми йому решти польських злотих...85//28.

№17. Того ж року дня 18 червня, підраховавши з константинопольським священиком Асвадором, який у той час жив тут у Львові і дав був нашому брату небіжчику на ту дорогу, згідно з реєстром небіжчика, тобто зокрема дав був попаді, своїй дружині, червоних злотих в золоті 166 і аспр 80. Також дав був до того грошей свого сина Мініаса червоних злотих в золоті 150. Потім сам священик Асвадор говорив був небіжчику у його синів Сінана і Мардироса його власні гроші взяти в Константинополі. Ті гроші від тих згаданих синів небіжчик побрав, тобто червоних злотих в золоті 1560. Сума цього складається так: що тут був у Львові, також дав, що взяв був небіжчик у Константинополі від тих синів священика, що становитиме злотих червоних в золоті 1817 і аспр 40. Небіжчик домовився з тим вище згаданим священиком про те, що півтори тисячі червоних злотих, які був взяв від його синів, мав віддати ті гроші в Ангурію на чамлоти. А щоб пан Бог радив дати небіжчикові пожитку з тих же півтори тисячі злотих, мав дати священику і собі половину, а вище згадані гроші попаді, а також його сину Мінату мав їм дати в цілості і з пожитком; потім опікуна священика Асвадора просили ми, щоб з усієї тої вищезгаданої суми прибутки порівну розділити, що ми отримали від нього, як виходить з

тих всіх вище згаданих сум, половина прибутку на частину священика червоних в золоті 227//23, що головна сума з прибутками становитиме червоних злотих в золоті 2044//3. Ще до того в тих грошах дали ми священику Асвадору сто талярів старих. Священик лише брав до рахунку червоних злотих 60, бо в тому його рахунку є різниця, що прийшло до нього лічби польської злотих п'ять. Сума, видана нами на оплату священику Асвадорові, рахуючи червоні по грошів 57 j польських, становитиме лічби і монети польської... злотих 3917//20.

№18. Того ж року на св.св.Симона і Юди в Любліні рідним братам панам Домажерським заплатили ми боргу небіжчика лічби і монети польської злотих...3500//.

№19. Дня 26 листопада пану Голубу Івашковичу ми заплатили все, що дав був на ту дорогу небіжчику, як пан Голуб розповів, що 11 талярів левкових дав, а в реєстрі небіжчика написано лише 7 левків. Пану Голубові, як людині доброї віри, побачивши слушну справу за угодою, дали ми йому левкових талярів 9, рахуючи по грошів 33, становитиме злотих польських...9//21.

№20. Івашкові, слугі пана Богдана, що небіжчик залишив був за сукна, заплатили ми злотих...9//18.

№21. Дня 8 лютого року 1596 через пана Лазаря Стефановича (заплатили) ми Сінам Челебею, синові священика Асвадора, на одній розписці борг небіжчика аспр 55000, рахуючи, як на той час у турок ішли, і як йому стала оплата в кожному червоному золотому, рахуючи тих аспр по 120, що становитиме червоних злотих в золоті 458 і аспр 40. Крім того, ще дали ми йому талярів старих 20, бо тими грошима завдав був небіжчикові великої пригоди накладом тих грошей, посылаючи їх, що дало польських злотих 5//16, це становитиме всієї нашої оплати тому ж Сінану, рахуючи червоні злоті по грошів 58, а талярів по грошів 36, монети і лічби польської...злотих 915//20. Дня 10 травня пану Миколаю Андрійовичу за 14 ліктів турецької китайки по грошів 7 заплатили ми злотих 3/8. Того року дня двадцятого травня пану Івашку, одному з опікунів, ставала решта грошей, які дав був на купівлю тому своєму брату небіжчику, згідно з реєстром небіжчиковим, що будь-коли видавалось на його частину цілими бельнями купленого товару, згідно з реєстром і записаним інвентарем, а решта збутого з тих товарів, згідно з рахунком, який на це надходив, дали ми лічби і монети польської злотих 164//25.

№23. Того ж року дня 12 травня також панові Торосу, одному з опікунів, який дав був тому небіжчику (з грошей)своєї дружини на ту дорогу талярів 160 левкових і червоних злотих в золоті 53, рахуючи левки по грошів 33 польських, червоні злоті по грошів 58, становитиме лічби польської сума злотих 274//14. З тих грошей надійшло нам прибутку злотих 83//9, згідно з реєстром небіжчика становитиме сума всього вище згаданому пану Торосу лічби польської злотих ...361//23.

№24. Дня 9 липня Корпі Челебі Гречину заплатили ми небіжчикового боргу червоних злотих в золоті 583 аспр 40, становитиме, рахуючи по грошів 58 польських монети і лічби польської злотих... 1127//4. Решти до того дали ми аспр 40, становитиме злотих -//40. Нагороди йому дано ... злотих 4//. Становитиме сума всього злотих 1131 грошів 24, то так багато заплатили Корпі.

№25. Року 1596 дня 10 липня через того Корпі Челебея послали ми Бейхадіну Сінану, що був дав чамлоту чорного гладкого 14 півштучків, які кілька разів посилав до нас листи з плачем, про що теж була згадка в реєстрі небіжчика; також і брат пан Христофор про те добре знав, послали ми на той борг червоних злотих в золоті 25, що становитиме по грошів 58, рахуючи лічби і монети польської злотих...67//20.

№26. Дня 29 серпня Антонію Конфортіно, зятю пані Алембекової, що був йому шапки винний, з Галати небіжчикові на ту дорогу на мухаїри дав був червоних злотих в золоті 10, які листом наказав був віддати вище згаданому пану Антонію. На його писання ми віддали пану Антонію, по грошів 58 рахуючи, становитиме лічби польської злотих 19//10.

№27. Дня 2 листопада заплатили ми двом спільникам, жидам Абрагаму Дуваніасу і Йозефу Кохену з Єндрна, борг небіжчика в трьох розписках червоними злотими в золоті 1103, рахуючи по грошів 58 польських, становитиме монети і лічби польської лотих...2132//14.

№28. Року 1597 дня 27 лютого Якубу Мізраху, слугі Ісобрі Огли, як його посланцю, також і пану Лазарю Стефановичу доручено стягнути той борг, який є у двох братів жидів константинопольських Мусея і Гілдая, синів того жида Софі Огли, згідно з розпискою небіжчика, червоних злотих в золоті 1016 і аспр 180 і до того, що витрат вчинило, злотих польських 4//7 j, що становитиме, рахуючи по грошів 58 польських, монети і лічби польської злотих...1969//24.

№29. Того ж року дня 20 липня заплатили ми з Сиповим сином жидам константинопольським Йозефу і Яхелу, на одній розписці було левкових талярів 3033 j. Половину того боргу заплатив пан Аведик Сімонович, бо той борг був за шовк, а половину того шовку небіжчик послав був пану Аведику Сімоновичу, а другу половину йому заплатили опікуни. Що ми на той час не могли дістати левків, тоді ми вчинили виплату червоними злотими, як приходило, тобто дали ми червоних злотих в золоті 859 і грошів 29 по грошів 58 польських, становитиме лічби і монети польської... злотих 1661//21.

№30. Того ж року дня 20 липня на другій розписці жиду Сипо Яхелу був борг 1647 левкових талярів. А що ми не могли на той час дістати левків, то ми заплатили червоними злотими, тобто дали йому червоних злотих в золоті 933//17 по грошів 58 польських рахуючи, становитиме монети і лічби польської...злотих 1804//11.

№31. Того ж року дня 26 липня заплатили ми через пана Якуба Вартериса в Константинополі борг небіжчика Мехмет Челебею Турчину на одній розписці аспр 172110. Той борг заплатили ми, левкових талярів 2450 по грошів 33 рахуючи, становитиме лічби і монети польської злотих 2695. Тут у Львові його слугі на харч дали ми злотих 9//10. Пану Якубу Вартерисові за фуру і за мито Константинопольське дали ми польських злотих 25/ /24. Пан Якуб, приїхавши від турків, дав нам рахунок, що від квитанцій перед кадієм, також перед венеціанським послом і від чорнових відпуст, що був виклав на то, дали ми йому польських злотих 13//6, або коли той борг урядовим записом був визнаний у турків, сума видатку тому Челебею Мехмету на виплату...злотих 2748//10.

№32. Того ж року дня 2 вересня заплатили ми жиду константинопольському Саламону Абенканіасу борг небіжчика на розписку 116400 аспр в червоних злотих один, рахуючи по 120 аспр. Частину заплатили червоними злотими а частину теж левковими талярами, рахуючи в кожному 68 аспр. Згідно з розпискою дали ми на той борг левкових талярів 1282, рахуючи по грошів 33, становитиме лічби і монети польської злотих 1410//6, червоних злотих 244//10 дали ми, рахуючи по грошів 58 польських, становитиме монети і лічби польської злотих 472//2, що становитиме вся сума оплати тому то жиду Саламону лічби польської...злотих 1882//8.

№33. Того ж року дня 2 вересня на одну розписку заплатили ми борг, що брат пан Христофор був взяв з відома небіжчика на харч ще в Єдрні у жида адріанопільського

Самуеля Абеммаєра, тобто згідно з розпискою на 360 старих талярів тут дали левкових талярів 370 j//3, рахуючи по грошів 33 польських, становитиме монети і лічби польської злотих 407//19 j. З чого нам рахунок дав пан Христофор, на що їх був видав.

№34.1598 (року) дня 14 червня жидам константинопольським, братам Яхелу і Йозефу Сипо, третю розписку тим то жидам заплатили борг небіжчика левкових талярів 3995, рахуючи по грошів 33. До того ще, крім тих левків, злотих 37//10, що становитиме сума тієї оплати тим жидам лічби і монети польської...злотих 4431//25.

№35 Року 1599 дня 26 лютого пан Лазар залишив був три розписки у пана Тороса Бернатовича. Ті розписки Ізраель Церахці, жид з Ангурії, доручив вірним рукам, аби ті борги тут у нас, у опікунів небіжчикових, виправити. Той власний борг є нашого брата небіжчика померлого і власною рукою ті розписки є написані. У тих трьох розписках є сума боргу аспр 341145, рахуючи по 120 аспр в червоних злотих, становитиме злотих червоних угорських в золоті 2842 і аспр 105, що становитиме по грошів 58, рахуючи лічби і монети польської злотих...5496//8 j. То є окремо, що згідно з тим реєстром дійшло до рук опікунів, загальна сума становитиме злотих 43386//19. Віднявши ту суму, з вище згаданої суми залишається шість частин готівкових грошей польських злотих 6560//22. Ці докази позивачка (від імені) чоловіка в суді заперечила такими словами. Так справа мається, що ці пани опікуни погано віддавали рахунки і то з тої причини, що показували реєстри і деякі розписки, які ми взяли до рук, то ми видали і так багато (Але мої ласкаві пани, мало то бути з відому позивачки, кому що заплачено і куди, і як багато, і кому і для чого мало то бути заплачено і за дозволом позивачки, коли ж її було до того бо і своєї маєтності мала у них і опікунку таку ж, як і вони були). Коли тут показували, як багато видали і не показували, як багато заробили (оскільки була велика сума і то було суми 48000 і кілька сот злотих згідно їх рахунку дано). Бо прецінь і в руках їхніх залишилися немалі суми грошей. Три роки не виїжджали ніде, ані нікому не платили, ані ніхто не згадував, кому були винні, бо була закрита Турецька земля, і гроші пани опікуни давали в Польщі в примноження на лихву, коли то їм йшло. Також знайте, що з тієї міри рахунки показали погано, бо що і до інвентаря не внесли, не показували, що є у тому списку і не згадували про те, що чинили не показали в своїх реєстрах. Тих не вписаних речей подає такий список. Зокрема шабля оправлена на червоному аксамиті, про яку маю відомість, що її продали пану Язловецькому небіжчику. 2. Сама дала позивачка після від'їзду небіжчика чамлоти білі і мухаїри. 3. Кипарисова скринька, її бачили у нього і самі. 4. Возова скринька, в якій були адамашки, перли і гроші на харчування, які небіжчик мав з собою. 5. Тарілки вагові, якими важать червоні, то мають бути срібні. 6. Торба, в якій небіжчик зберігав реєстри. 7. Каламар небіжчика. 8. Лисів 4 або 5 блямів ангурського хутра. 9. У пана Івашка вірменина книг на кілька десятків злотих. 10. Килим був в ридвані. 11. Килимів на возі небіжчика було 15. 12. Перець, який продали після смерті небіжчика. 13. Одна мала бельня мухаїрів, яку було привезено для дітей небіжчика. 14. Шабля франг(ул)а одна, яку небіжчик повіз був з собою оправляти до турок. 15. Окремо є срібло, яке є в пана Тороса, зокрема, кубок не вніс до інвентаря. 16. Срібна ложка, якою небіжчик користувався у дорозі. 17. Кінь турецький. 18. Чотири коні з ридваном. 19. Одна колодка, яка була на складі. Третє, що не хотіли показати заробітку перед тими панями, яких ваша мосць нам мабуть з уряду призначить, ані теж того, що видали на дітей, як на харч дітям, як же за ці (кошти) прогудувати? А так тут віри не може бути дано, однак просить опікунів, аби то підтвердили клятвою, згідно з декретом вашої мосці, і зміст клятви має бути таким: Присягаю, що видали рахунок, які його власне були борги, і за нього

заплатили, і він був того винен сам, а не за них. Коли ж він сам на себе брав і їм давав, бо їм не довіряли так, як небіжчику. 2. Як то вони самі заплатили, а не сам небіжчик, бо хоч реєстр показували, може, і в реєстрі записавши, не викреслили. 3. Як так багато прийшло після смерті небіжчика до їх рук маєтності і не більше. 4. Як так багато заплатили тим, кому був винен і не менше, і як давно. 5. Як багато тепер маю маєтності і як багато заробили. 6. Як не залишилось і не прийшло до їх рук того, що в списку дали, щоб не вписувати речі.

Ф. 52, он. 2, снр. 516. С. 644–662.

Regestr rachunku Jakubowicow Braci rodzonych P(ana) Torosza P(ana) Iwaszka i Pana Krzystopha iako opikunow po smierci Brata swego sierot pozostalych Hrehorego Brata tychze opiekunow wyszej pomienionych w Roku 1598 spisany.

Naprzod Anno 1594 Februarii die 6 odebralichmy od Pana Iwaszka Brata niebosczykowskich pieniędzy według rachunku to iest złotych Polskich 1920.

Potym w tym roku die 14 Februarii odebralichmy od tegoz Pana Iwaszka Brata złotych Polskich.....1573//10.

Tegoz roku die 26 Februarii od Pana Iwaszka Brata Polskiey lidzby wzięlichmy złotych.....650//.

Tegoz roku die 6 Marcii za trzy belni iedwabiu od Pana Murata Kierimowica X. Simonowego zięcia w ktorych to belnach trzech było iedwabiu litr 975. Farb roznych i czarnych ktorechmy poprzedali kozdą litrę zoszobna po złotych Polskich 4//10 telko strony czarnych ile ich iedno było niedodał nam złotych 2 i gr/oszi/ 27 ¼. Została summa co sie wzięto za ten iedwab lidzby Polskiey złotych.....4222//2 ¼.

Gotowych pieniędzy wzięlichmy.....złotych 3222 na tę summę tegoz roku na Swiątki wzielismy.....1000// ¼.

Tegoz roku die 15 Marcii przedalismy dwa konia ieznych niebosczykowskich ieden plesniwy a drugi gniady ieden we Lwowie przedalismy a drugi w Lublinie na Gromnicze za ktore konia wzięlichmy lidzby Polskieyzłotych 81.

Tegoz roku die 26 Martii od Pana Awedika Simonowica wzielichmy niebosczycki dług czerwonych złotych wegerskich 1250 iako na ten czas szlo po gr(oszei) 57 ¼ Polskich co uczyni złotych Polskich.....2395//25.

Tegoz roku 13 Aprilis wzięlichmy od P(ana) Murata X. Simonowego Zięcia za pięć kobierczow ktore był pobrał od niebosczyka Brata wzięlichmy Polskich złotych 55.

Tegoz roku die 15 Aprilis wzięlichmy restę dlugow od roznych ossob lidzby Polskiey zęotych.....6//11.

Tegoz roku die 13 May wzięlichmy od P/ana/ Mikolaia Serepkowica za pieprzu faszکہ iednê lidzby Polskieyzłotych 298//4.

Tegoz roku die 14 Junii od Pana Torosza Rabiczki za dwie fasie pieprzu lidzby Polskiey złotych.....617//7 ¼.

Tegoz roku die 15 Junii ieden z opiekunow P(an) Torosz Brat nasz wyprawil dług w Constantinopolu od nieiakich Zydw Tureckich Zaboliow rzeczonych lidzby Polskiey złotych 206// ¼.

Tegoz roku die 1 Julii od Pana Awedika Simonowica restę z rachunku Tureckiey drogi lidzby Polskiey..... złotych 30//1 ¼. It(em) die 1 Julii die 6 Septembris z tich dwu rat wzielismy

za bagaziei stuk 240 od P(ana) Awedika Simonowica ktorei bagaziei stuk 160 po złotych 2-lidzby Polskiej a stuk 80 po złotych 2//20 co uczyni summa lidzby Polskiej złotych 613//10.

Anno 1595 die 19 Februarii od Pana Kaspra Rabiczki wzięliśmy za bagaziei stuk 160 połowica po złotych 2//15 a połowica po złotych 2//20 czyni lidzby Polskiej złotych.....413//10.

Tegoz roku die 10 Martii u Pana Amambeka Jakuba restę z rachunku drog Tureckich lidzby Polskiej.... złotych 19// ¼.

Tegoz roku die Julii od Panow Toroszowicow za stuk 79 bagaziei po złotych 2//15 lidzby Polskiej..... złotych 197//15.

Tegoz roku die 8 Julii od tychze P(anow) Toroszowicow za dwie kołdrze sakeskich lidzby Polskiej..... złotych 66//.

Tegoz roku od tych ze Panow Toroszowiczow za namiot ieden wzięliśmy lidzby Polskiej..... 78//. Die 17 Julii z niebosczykowskiej piwnicze starych dzierch przedaliśmy za lidzby Polskiej..... złotych 24// ¼.

Die 19 Julii starych dzierch z tych ze Panow opiekunow ieden P(an) Toros przedał ktorych przy nim było za ... złotych 3//4.

Tegoz dnia iedną dekę na konia pstrą przedaliśmy za złotych 4// ¼.

Die 20 Julii trzy wory włosiane przedaliśmy za złotych 3//18.

It(em) Tegoz dnia od Panow Toroszowicow za dwie kołdrze Sakiskich złotych 66// ¼.

Die 22 Julii od X. Asswadora Constantinopolskiego ktozy tu na ten czas we Lwowie mieszkał ze był rozkazał między Balchani miejscami tak rzeczonymi drogę naprawic na ktore nieboszyk był wydał.... złotych 15//6.

Die 23 Julii przedaliśmy strzał Tureczkich w lidzbie 32 lidzby Polskiej za złotych 25.

Die 24 Julii od P(ana) Andrzeia Iliasowica wzielismy lidzby Polskiej długi...złotych 70

It(em) tegoz dnia za 21 stukę po iednei przedając bagaziei wzięliśmy lidzby Polskiej złotych 59.

Dnia 18 Septembris przedaliśmy stuk 24 bagaziei każdą stukę po złotych 2//15 stane lidzby Polskiej....złotych 60.

Die 15 Octobris cztery blamy lisich prostych Tureckich zamorskich kozdy blam po złotych 7 lidzby Polskiej uczyni summu.....złotych 28.

Anno 1596 die 14 Januarii nieboszykowski woz ze trzema szli i siedlem wozniczym ktory był z Turek przyszedł tego roku ktorego umarł lidzby Polskiej za złotych...35//6.

Die 19 Martii od Pana Jazlowieckiego starosty Sniatinskie(go) wzięliśmy dług ktory ieszcze społecznie z P(anom) Torosem tychze opiekunow dano było na nieboszykowską stronę lidzby Polskiej.... złotych 23//17.

Dnia 13 Junii wzięliśmy dług od Bobrika Bedrosowica lewkowych talerow 180 po gr(oszi)7 32 rachuiąc czyni złotych Polskich..... 192// ¼.

Die 14 Julii oddał Pan Iwaszko z opiekunow ieden co był zebrał długow z roznych ossob lidzby Polskiej złotych.... 610//.

Die 23 Julii wzięliśmy od P(ana) Zachariasza Iwaszkowica co był winien nieboszykowi za czerwiec i co był za morzem na nieboszykowską potrzebę wydał po wyjezdzie z za morza nieboszykowskim dał nam rachunek i restę ktora sie była została przy nim za ten czerwiec złotych węgierskich czerwonych 62//5 rachuiąc po gr(oszi) 58, czyni lidzby Polskiej złotych 120//1.

Anno 1597 die 13 May srebra ktore Antos z pod świętego Jana zastawił był ieszcze będącz wespoł w handlu z Panem Toroszem bratem swoim we 45 złotych Polskich połowicza niebosczykowska czyni lidzby Polskiej złotych 22//15.

Die 19 May od P(ana) Mikolaia Andrzejowica co ieszcze było nieboszykowi z przywiezenia czamletow z drogi Tureckiei przychodziło wzięlichmy czerwonych złotych 130 rachuiąc po gr(oszi) 58 Polskich czyni lidzby Polskiej złotych 251//10.

Die 17 Julii od P(ana) Awedika Simonowica co ieszcze przychodziło nieboszykowi z przywiezenia czamlitowego rachunku i od nakładu tego towaru iego wzięlichmy czerwonych złotych 443 rachuiąc po gr(oszi) 58 lidzby Polskiej czyni Polskich złotych 856//24.

Tegoz dnia z inszych drobnych rachunkow od tego Pana Awedika wzięlichmy lidzby Polskiej złotych.... 6//18 ¼.

Die 18 Julii przedalismy szesc kobierzow Turkmanskich mięszych prostych lidzby Polskiej za złotych..... 37// ¼.

Die 5 Decembris od P(ana) Mikolaia Bernatowica co byli zostali z tej drogi na którą go poszylal przed smiercią niebosczykowską rok ieden zastali resty złotych 40 ktoremsy od niego wzieni.

Tegoz roku gdy poszylal P(an) Mikolai Bernatowic tego pomienionego nieboszyka na Tureczką drogę zostalo sie nieboszykowskich pieniędzy przy P(anu) Torosie z opiekunow tych iednych lidzby Polskiej..... złotych 65//11.

Anno 1594 z przywiezionych towarow Panom Torosowicom zostalo na rachunku u tych to Panow Toroszowicow nieboszykowskich pieniędzy z ktorich ieszcze P(any) Toroszowicowie rachunku nie czynili im iednak opikunowie wedlug z dania swego mniej albo więcej iesli po tym porachowaniu ukaze sie tedy powinni będziemy przyczynia albo defalcowac iako sie z rachunku pokazowac będzie iednak teraz wedlug porozumienia kładziemy teraz tu lidzby Polskiej złotych..... 400.

Belnie czamlitowe ktore sie były poprzedały Anno 1595 die 17 Marcza Panu Mikolaiowi Bernatowicowi co sie pokaze iasnie co było w kazdei belni.

1. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
2. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
3. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
4. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw..... 66.
5. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
6. czamlety czarne wzorziste pulstuczkw66.
7. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
8. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
9. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
10. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw..... 66.
12. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw..... 66.
13. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw..... 66.
14. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
15. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
16. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
17. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.
18. czamlety czarne wzorziste pułstuczkw.....66.

1. belnicka mała w ktorei czamletu czarne(go) wzorziste(go) było pułstuczkw 41.

19. czamlety wzorzyste rozmaitych farb czerwone, brunatne, błękitne, popuskowe pułstuczkwow 66.
20. takže czamlety farbiste czerwone ieden błękitny wzorzyste pułstuczkwow 66.
21. takže czamlety wzorzyste farbiste bronatne ieden wisniowy drugi błękitny pułstuczkwow.....66.
98. czamlety wzorzyste farbiste I szesc czarnych czterdziesti i pięć czerwonych 21, czarnych pułstuczkwow.....66.
22. czamlety czarne gładkie pułstuczkwow.....74.
23. czamlety czarne gładkie pułstuczkwow.....74.
24. czamlety czarne gładkie pułstuczkwow74.
25. czamlety czarne gładkie pułstuczkwow.....74.
26. czamlety czarne gładkie pułstuczkwow.....74.
27. czamlety czarne gładkie pułstuczkwow.....74.
28. czamlety czarne gładkie pułstuczkwow.....74.
29. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36
30. czamlety biały gładkie stuk czałych.....36.
31. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
32. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
33. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
34. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
35. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
36. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
37. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
38. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
39. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36
40. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
41. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
42. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
43. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
44. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
45. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
46. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
47. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
48. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
49. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
106. czamlety białe gładkie stuk czałych.....36.
107. czamlety białe gładkie stuk czałych.....27.
- W teize belni czarnych gładkich stuk....8.
- Wszystkich w tei belni iest stuk..... 35.
108. czamletu białe gładkie stuk czałych.....36.
50. muchaierow czarnych belnia w niei stuk...70.
51. muchaierow czarnych belnia.....stuk 70.
52. muchaieru roznych farb.....stuk 66.
53. muchaieru roznych farb.....stuk 66.
54. muchaieru roznych farb.....stuk 66.
55. muchaieru roznych farb.....stuk 66.

56. muchaieru roznych farb.....stuk 66.

99. muchaieru roznych farb.....stuk 60.

101. muchaieru roznych farb.....stuk 60.

Belniczka iedna mała w ktorei było muchaierow roznych farb stuk....17.

100.czamlety gładki roznych farb to iest brunatne, błękitne, lazurowe, czerwone,wisniowe wszystkich pułstuczkw.....62.

Wszystkich belni ktore sie przedały P(anu) Mikołaiowi Bernatowicowi iest 65 i belniczek małych dwie.

Summa pułstuczkw czamletowych wzorzystych czarnych w 20 belni i w iednei malei belniczki iest.....1361 kazdy z osobna po złotych 5 i gr(oszi) 15, summa czyni złotych Polskich monety i lidzby Polskiei74857715.

Summa belni farbistych czamletow wzorzystych belni 4 w tych belniach pułstuczkw 264 kazdy z osobna po złotych 8 uczyni su(m)ma lidzby i monety Polskiei złotych....2112.

Summa belni czamletowych gładkich czarnych 7 do tego co było między białemi w numeruw 107. Czarnych czamletow uczyni wszystkich pulstuczkw summa 534, kazdy z oszobna po złotych 6 i gr(oszi) $7\frac{1}{4}$ czyni summa lidzby i monety Polskiei złotych 3337//15

Summa czamletow białych gładkich belni 24 w ktorych bielniach iest stuk 855 okrom tech czarnych ktore iuz wyszei sie napisali w 107 stuk 8 kazda stuka z tych białych przedała sie po złotych 14. Czyni summa lidzby i monety Polskiei złotych....11970// $\frac{1}{4}$.

Summa muchaierow czarnych belni 2 w tych belniach iest stuk 140 kazda z oszobna przedana po złotych 7. Czyni summa lidzby i monety Polskiei złotych 980.

Summa muchaierow farbistych belni 7 do tego mała belniczka w tych belniach iest stuk wszystkich 467 kazda stuka zoszobna przedana po złotych 10. Uczyni summa lidzby i monety Polskiei.....złotych 4670. Belnia czamletow gładkich farbistych iedna w ktorei iest pułstuczkw 62 kazdy z nich przedany po złotych 11//15. Summa uczyni lidzby i monety Polskiei złotych 713.

Summa tych wszystkich towarow ktore sie poprzedali Panu Mikołaiowi Bernatowicowi czyni lidzby i monety Polskiei.....złotych 31268.

S tei summy wyiawszy naprzod ze sie w ten targ na szatę sukna dało Panu Awedikowi P(ana) Mikołaiowemu synowi za złotych 30 do tego barisu dało sie złotych 36 do tego ze w iednei belni czamlety białe nie były według drugich, tedy Panu Mikołaiowi przez ugode opuscilismy złotych 27 ktore te trzy defalcacie czynię summy złotych 93. Ktora summa defalcates uczyni.....złotych 31175.

Zapłacza od P(ana) Mikołaiia Bernatowica tych towarow wyszei pomienionych na raty. Anno 1595 die 17 Martii wzięliśmy pieniędzy gotowych lidzby i monety Polskiei.....złotych 8000.

Tegoz roku na swiętki wzięliśmy.....złotych 4853.

Tegoz roku w Jaroslawiu na Pannę Marią Zielną.....złotych 1000.

Tegoz roku po S(więtym) Bartłomieiu we 4 niedzielę wzięliśmy Polskich złotych 5860.

Tegoz roku na S(więtych) Simon Judi w Lublinie wzięliśmy.....złotych 4860.

A(nno) 1596 na S(więtą) Agneskę w jarmark Lwowski wzięliśmy lidzby Polskiei złotych 1000.

Tegoz roku na Gromnicze w Lublinie wzięliśmy.....złotych 1120.

Tegoz roku die 17 Martii we Lwowie.....złotych 3100.

Tegoz roku die 30 Aprilis..... złotych 1382.

Uczyni summa wszystkiego iako sie wyszei napisalo za ten towar od P(ana) Mikolaia Bernatowica monety i lidzby Polskiej.....złoty 31175.

103. Ta belnia została przy nasz w czale według rejestru niebosczykowskie(go) czokolwiek w niej było nizei sie napisze. To będzie spełna wszystkie belnie czamlitowe niebosczykowskie i z tym co sie Panu Mikolaiowi przedało według inwentarza prawego belien 66.

Potym cztery belniczki małe to iest ze był nieboszyk w Constantinopolu także w Jendrnje co wiawszy z tych belniczek i rozdał roznym osobom Turkom i Zydom znaiomym jednym ktorzy mu byli na to pieniedzy dali z niektórymi tez sprawę miał kupieczką tedy darował iako sie z tego znaczy ze ieden muchaier dziki dwunitni w tłumku nieboszykowskim do domu przywieziony do Lwowa nalazło sie który muchaier małzonka nieboszykowska wiawszy przedała i to był na to rędziu postawił y wiedziec ten tez muchaier komu miał dac ostatek z tych belniczek co sie zostało to iest.

Naprzod 1 muchaieru farb rozmaitych w połstuczkiach to iest stuk czalych uczyni 22.

2. W belniczce muchaierow czarnych stuk 6. W teize belniczce czamletu czarnego gładkiego pulstuczkiow....18.

czamletu czarnego wzorzistego pulstuczkiow.....6. muchaieru farbistego stuka.....1.

3. czamletu czarnego wzorzystego pulstuczkiow....37.

czamletu farbistego bru(na)tne(go) wzorziste(go) pulstuczkiow...1.

4. W belniczce naimniese muchaieru wisniowego stuka...1.

czamletu czarnego wzorzystego pulstuczkiow.....6.

muchaieru lazurowego pulstuczki 1 co był nieboszykowi Augustin Włoch za morzem darował.

To iest ze sie iuz pokazalo ze P(an) Mikolai Bernatowic za te 65 belni według rejestru nieboszykowskiego kupil od nasz opikunow i od belniczek małych ieszcze do tego P(ana) Mikolaiowi co sie przedało i to tu iest wyszei napisano iasnie i co summa wynosi i to iest iasnie. Potymze ieszcze osobno ta belnia jedna która sie wyszei mieniła w 103 co przy nasz została także i z belniczek wyszei pomienionych z tych niektórych osobom roznym ktorzy byli nieboszykowi pieniedzy dali na przywiezienie towarow z Turek według summy kozdomu wydalismy niektórych co sie było pozostało przedalimy to iest co nizei sie napisze co sie komu dało albo tez przedało albo co za summę wyniesie Naprzod sierotom pozostałym po nieboszyku dziewczeczkom na szaty dało sie to iest muchaieru farbistego stuk...4.

It(em) wydalimy Mikolaiowi Iwaszkowicowi swagrowi nieboszykowskiemu czamletu gładkiego wisniowego pulstuczkiow 2, w ktorych po 18 łokci było powiedzial ten to pomieniony Mikolai ze iego i wzmianka tez iest o tym w rejestrze nieboszykowskim.

It(em) dalimy Nastcze Pana Awedika Simonowica kucharcze ze była na tę drogę nieboszykowską dała według rejestru obrachowawszy nieboszykowego dalimy to iest czamletow czarnych gładkich pulstuczkiow 7 do tego muchaier farbisty pulstuczki ieden.

Potym dalimy P(anu) Woiciechowi zięciowi Paniei Alembekowej muchaier bronatny z szarym w ktorym było łokci 20 na który był dal pieniedzy według rejestru nieboszykowego

Potym P(anu) Toroszowi iednemu z opiekunow tych co był nieboszyk pozyczył u niego przed tą drogą w ktorej umarł dalemu czamletow czarnych gładkich pulstuczkiow...2.

Potym P(anu) Stanisławowi Doctorowi od lekarstwa teize małzonki nieboszykowskiej pozostali dalimy czamlit czarny gładki pulstuczki 1.

Potym P(anu) Aswadorowi K(sendza) Chrzystopha zięciowi dał był też pieniędzy nieboszykowi dalismy czamletow lazurowych w ktorych było po łokci 15 pułstuczkw.....3.

Temuz muchaierow farbistych pułstuczkw.....3.

Temuz czamletu białego gładkiego stukę wielką.....1.

W ktorei było trzy pułstuczki według miary.

Potym P(anu) Andrzejowi synowi P(ana) Krzystofa Torosowica ze zdawna mieli z nieboszykiem rachunki między sobą iemusmy też dali mieniony błękitny z czerwonym czamlet gładki w ktorym było 18 lokci pułstuczek 1.

Panu Grzeskowi Zadikowicowi dalismy czamletow czarnych wzorzystych pułstuczkw 8 na ktore był pieniądze dał według rejestru nieboszykowe(go).

Panu Norbegowi i Panu Muratowi co byli dali przez ręce Asswadora k(sendza) Chrzystopha zięcia pieniądze według rejestru nieboszykowskiego dalismy czamletow czarnych gładkich pułstuczkw.....17. Muchaieru czarnego stuk.....4.

Potym ostatek co sie za gotowe poprzedało co sie długo wlokło przedając po pułstuczku iednemu. Naprzod czamlit lazurowy gładki w ktorym było łokci 26 przedał sie ten ieden za.....złotych 25//.

Potym drugi czamlet lazurowy w ktorym było 18 łokci ieden przedał sie za Polskich złotych 18//.

It(em) czamlet lazurowy gładki w ktorym było lokci 18 ieden za Polskich złotych 30//.

It(em) dwa czamlety brunatne gładkie w ktorych było po 18 łokci przedali sie za Polskich złotych.....35//.

It(em) brunatny gładki czamlet ieden w ktorym było 26 łokci za złotych 31//.

It(em) ieden czamlit brunatny gładki ktory nioś łokci 15 przedał sie za złotych 13//.

It(em) 11 stuk białego gładkiego czamletu kozdą stukę po 20 złotych przedalimy co czyni summa złotych.....220.

It(em) iedna stuka wielka czamlitu białego gładkiego ktora niosła pułtory stuki przedała sie za złotych 44//.

It(em) 2 pułstuczki czamlity czarne gładkie obadwa przedali sie za złotych 12//15.

It(em) 1 czamlit wzorzysty brunatny pułstuczek przedało sie za złotych10//.

It(em) 2 stucze czarnego muchaieru przedali za.....złotych 14//.

It(em) 9 ½ stuk czałych farbistych muchaieru kozda stuka po złotych 10 czyni złotych 95//.

It(em) 1 muchaier wisniowy w ktorym było łokci 20 przedało sie za złotych 18//.

It(em) 1 muchaier wisniowy w ktorym 18 łokci było przedało sie za złotych 17//.

It(em) 1 muchaier brunatny sarą nicz mieniony w ktorym było łokci 20 przedał sie za złotych22//.

It(em) 3 muchaierzy rozných farb w ktorych było po 18 łokci przedali sie wszystkie trzy za złotych49//13½.

It(em) dwa muchaierzy brunatna z czerwoną niecią w ktorych było po 20 łokci przedało sie za złotych.....31//24.

It(em) 2 muchaierzy ieden wisniowy drugi mieniony w ktorych było po 18 lokci przedali sie za złotych.....54//.

It(em) 1 muchaier lazurowy w ktorym było 15 łokci tento muchaier co był darował Augustin Włoch co sie wyszei pomieniło przedało sie za złotych 15. Summa tych poprzedanych czamletow i muchaierow czo sie wzięto za nie gotowych pieniędzy czyni lidzby i monety Polskiej złotych 754//22 ½.

Dotad 3 summa czyni lidzby y monety Polskiej złotych.....48390//9 ½.

Rzeczy ktore były przy opiekunach ruchome ktore są inwentowane tak w srebrze iako i w inszych rzeczach.

Naprzod połowica kubka wielkiego srebrny pozłoczzone ktore od P(ana) Awedika Simonowica sie był dostal ktory wazył wagi Crakowskiej grzywien trzy szacowany iest za złotych trzydziesci i trzy.

Lyzek puzdro to iest 12 w puzdre wazą wagi Crakowskiej grzywien szesc i dwa loty szaczowane za złotych 55//10.

It(em) kubek mały srebrny pozłocisty wazy wagi Crakowskiej grzywien dwie i ieden lot szacowano za złotych 24//24.

Szabla oprawna srebrem biała ktora szacowana iest srebra grzywien 4 kostuie złotych 50

Lyzek 12 starych białych niektore między niemi były połamane co do uzywania tei malzoncze pozostały dano było z temi lyzkami sie podzielali to iest Pana Sophia wzięła pro interesse suo 2 lyzce a 10 zostalo sie na sieroty ktore wszistko puzdro wazyło wagi Crakowskiej grzywien 5 i loty 2.

Kobierzec ieden zolty ktory szacowano za złotych 16.

Kilim ieden czerwony szacowano za złotych 7.

Szesc kilimow strifiastych szacowano za złotych 30.

Kilimy co na lawie bywaię strifiaste za złotych 10.

Trzy kilimy stare szacowano za złotych 6.

Dwa kolty miedziane z pokriwkami Tureckiei roboty szacowano za złotych 4.

Dwa ladunki axamitem czerwonym powleczone szacowano za złotych 2.

2. co summa uczyni tych wszystkich rzeczy ruchomych złotych 235//4.

1 roznica w dlugu pokazala sie podanei skargi do urzędu albo do Prawa co przybyło summy lidzby i monety Polskiej złotych 1002//7.

Potym rzeczy na spiszkzu podane to iest trzy muchaierzy przedane są za złotych 24//.

Dwa czamlety przedane są za złotych 18//.

Za warczaby od Panie Hetmanowei Polnei.....złotych 8//18.

Dwanasci funtow pieprzu przedane za złotych 8//24.

Cztery luty szafranu za złoty.....1//4.

Jeden kilim stary za złotych.....3//.

Dwi Taistrze za złoty.....1//12.

Jedne bieszagi za złotych.....2//12.

Jeden kilim od P(ana) Mikolaia wzięty za złotych 5//.

Jeden sepet Turecki za złotych.....4//1.

It(em) pokazali opiekunowie ze Abram Duwanasz z Jendrna zyd odpuszczył summy swei co mu był niebosczyk winien złotych 207 i to do działu włożyli ale iesli potym za to trudnosc iaką będą o to mieli to z swei części małzonka pozostała będzie powinna nagrodzic, co na nią przydzie dac.

Potym P(an) Iwaszko z opiekunow ieden z rachunku resty pokazał....złotych 7//18 ½.

It(em) wzięli od P(ana) Andrzea Iliasowica dlugu resty.....złotych 10.

It(em) pięć lokci failundisu czarnego zostalo sie niebosczykowskie(go) za złotych 18//.

Regestr nowy za złoty.....złotych 1//.

To numeru(m) 1 czyni summę.....złotych 1321//27 ½.

Summa summarum 1 czyniła summa złotych 1321//27 ½.

2 czyniła summa złotych 235//4.

3 czyniła summa złotych 48390//9 ½.

Summa summarum wszystkie(go) czyni lidzby i monety Polskiej złotych 49947//11 to co do rąk doszło opiekunom wszystko.

Anno 1593 die 3 Oktobris.

Wydatki opiekunow co sie placili długi po nieboszyku i co sie komu dało tak tu w Polskiej ziemie iako i do Tureckiej ziemie.

Naprzod P(an) Torosz Brat ieden z opiekunow na ten czas w Constantinopolu będącz kiedy Abdi Celabi Czaus nieiaki Turczyn napasc uczynił nieboszykowi do zadnei sprawy przez to sam nieboszyk nie mógł przysc i przystapic bo go zarazem do więzienia porwali I potym z więzienia wypuszczony będącz z wielkiego frasunku w chorobę wpadł co był nieboszyk z wielkimi długami przyiechał z Anguriei iako sie to wsczystko pokazuje z Regestru nieboszykowskiego ze był do Anguriei ieszcze dług Czyrachaeiowi Izraelowi Zydowi miał poslac złotych czerwonych węgierskich 3000 mniej albo więcej czego nie mógł albo nie miał co poslac co my teraz opiekunowie po smierci nieboszykowskiej zapłacili o co i prosił nieboszyk P(ana) Torosza Brata swego zeby mu pieniędzy gdzie dostac mógł i czokolwiek mógł na ten czas w Constantinopolu dostac tedy dostał i nieboszyk sam dał na to czerography i P(an) Torosz Brat za to poręką został nad to został ieszcze dłużen w Constantinopolu Mytnikom za 156 belni myta tak za swoje iako i za ludzkie ktore miał przy sobie i od nich tam na ten czas w Constantinopolu towarzyszow będących za ich towary pieniądze był od nich pobrał ktory od Pana Iwaszka Mikołajowica krotko ze to był P(an) Torosz na sie wziął tak Abdi Czausowi Czelabiemu takze i Baszom iako i Czausom inszym napasci za przyczyną Abdi Czausową co sie były obieczeni podarki wzięwszy to na sie za pomocą Bożą z Constantinopola nieboszyka yprawił bojąc sie aby tam na miejscu nie umarł iako sie znaczy z regestrow nieboszykowskich ze on na te rzeczy nicz nie wydał krotko mówiącz ze sie zadłużył Pan Torosz Brat na potrzebę nieboszykowską.

1. W Constantinopolu czerwonych złotych we złocie 2232 i aspr 35 ale z rachunku pokazalo sie i wyszedł dług na Krzystopha Brata nasze(go) to iest czerwonych złotych we złocie 1411 aspr 49 a na nieboszyka Grzeska Brata nasze(go) pokazalo sie długu czerwonych złotych we złocie 820 i aspr 106 co uczyni rachuiąc po gr(osz)i 58 Polskich czyni lidzby i monety Polskiej złotych 1587//10. Zapłata tego długu stała sie Anno 1594 die 1 Marcza we Lwowie.

2. Panu Janowi Jaskowicowi zapłacilismy nieboszykowski dług wedlug regestru złotych 2309 długu było dwa tysiące i trzysta zupełna złotych a dziewięć złotych za to sie dało ze mu sie było winno dac w tei summi 750 czerwonych złotych we złocie licząc po g(rosz)i 56 Polskich czerwonych nie dalismy iedno monetą. Anno 1594 die 8. Marcza.

3. A(nno) 1594 d(ie) 11 Aprilis X(siędzu) Aswadorowi Constantinopolskiemu ktory tu mieszkał na ten czas zaplacilismy ieden dług zostały nieboszykowski Pol(skich) złotych 158//15. Tegoz roku die 20 Aprilis temuz X(siędzu) Aszwadorowi zaplacilismy na ieden czerograph pisany ze u Mardirosa syna tego pomienionego X(siędza) zadłużył sie był nieboszyk zaplacilismy czerwonych złotych we złocie 440 czyni po g(rosz)i 57 ½

Polskiej lidzby i monety złotych.....843//10.

5. Tegoz roku 20 Aprilis Usnachtowi Timkowi nieboszykowskiemu ktory z nim był w Turczec zaplacilismy myta złotych 14//12 takze co był dał nieboszykowi w drodze co o tym Chrzystoph Brat wiedział Talerow starych trzy uczyni złotych 3//18 uczyni ta summa temu parobkowi dana złotych.....18.

6. Tegoz roku die 6 May zapłaciliśmy z Soczawy Agopszy Wartanowicowi co był do wiernych rąk dał niebosczykowi czerwonych złotych we złocie 1000 lieząc po gr(oszi) 57 ¼ uczynił lidzby Polskiej złotych....1916//20.

7. die 7 May zapłaciliśmy P(anu) Muratowi X(siędzu) Simonowemu zięciowi co mu sie był został winien nieboszyk za korzenie złotych 5//9 takze i za ieden kon złotych 22. Summa zapłaty Panu Muratowi złotych 27//9.

8. die 9 May zapłaciliśmy za małowanie obradzu malzonki tei pozostałej Philipowi Malarzowi złotych...8//.

9. die 15 May zapłaciliśmy Marcinowiei Ziarnkowiei co robiła stolarską robotę nieboszykowi obrachowawszy sie z nią dalismy resty złotych...9//10 ½

10. Anno 1594 w Lublinie za świętki co był winien za noze P(anu) Rapowi kupczowi i Mieszczaninowi Crakowskiemu za 14 łagwic nozy za ktore noze pore ką był za 10 łagwic P(an) Almasz Toroszowic i P(an) Toros Bernatowic a za 4 łagwic P(an) Rabczka był poręką s tich 14 łagwic dał był nieboszyk 2 łagwic Panu Chrzystophowi Bratu swemu a 12 na swą potrzebę wziął za ktore 12 łagwic według ausczugu Pana Rapowego i wedle czerographu zapłaciliśmy lidzby i monety Polskiej złotych..... 2202//16. Die 6 Julii Panu Mikołaiowi Serepkowicowi zapłaciliśmy co był na tę drogę Tureczku nieboszykowi dał na rzeczy czego ize był nie kupił nieboszyk wrociliśmy temu to Panu Mikołaiowi złotych.....2//.

Die 27 Junii Kassianowi Solsczowi za robotę temu to nieboszykowi resty- złotych 5.

11. die 8 Julii z Panem Almaszem Toroszowicem i z bracią iego obrachowaliśmy co był nieboszyk kazał dac towaru na potrzebę czorce Paniei Iwaszkowiei Annie siostrze zony swojej to iest do sta złotych i P(an) Almas wszystką tę zapłatę od nas chciał miec i Matka pozostałej małzonki tego to nieboszyka powiedziała ze ia i grosza iednego nie dam bo nieboszyk Hannie czorce moiei to darował był potym poiednalismy sie i czokolwiek sie z Regestru pokazało Panom Toroszowicow co sie na te potrzeby wydali teito pannie tedysmy połowicę tei summy co przychodziło zapłaciliśmy złotych lidzby i monety Polskiej złotych....47//28.

12. Die 8 Julii zapłaciliśmy Panom Toroszowicom za rzeczy ktorych był nabral nieboszyk na swą własną potrzebę według rejestru Panow Torosowicow Polskich złotych 44 gr(oszi) 1. Nad to zostało przy nas puzdro talerzow czerwonych maluczkich i iedna balka do szal.

13. Anno 1595 die 26 Martii Panu Bohdanowi Donowakowicowi co był na tę drogę nieboszykowi dał Lewkowych talerow 60 oddalismy i z pozytkiem lidzby i monety Polskiej złotych.....73//18.

14. Tegoz roku die 10 Martii dalismy nieboszyka P/ana/ Iwaszka małżonce pozostałej Gieruchnie według rejestru Brata naszego zmarłego Grzeska dalismy lidzby i monety Polskiej złotych..... 765//.

15. die 10 Aprilis Mikołaiowi Iwaszkowicowi zapłaciliśmy co był dał nieboszykowi Bratu naszemu złotych pięcset i iechał sam z nim do Anguriei tei drogi na ktorei nieboszyk zmarł a mysmy mu tak za poslugi iego iako i od pieniędzy pozytku takze co był dał albo pozyczył nieboszykowi na tei drodze czerwonych złotych we złocie 20 zosobna te(go) wszystkie(go) zapłaciliśmy lidzby i monety Polskiej.....złotych 651//24.

16. die 14 May Panu Mikołaiowi Rabczce ktory był dał na tę drogę nieboszykowi co był posłał część więtszą towarow iadąc do Anguriei z Constantinopola posłał mu był według rachunku porachowanego dalismy mu resty Polskich złotych.....85//28.

17. Tegoz roku die 18 Junii obrachowawszy sie z X(siędzem) Aswadorem Constantinolskim ktory tu na ten czas we Lwowie mieszkał ze był dał nieboszykowi Bratu

naszemu na tę drogę według rejestru nieboszykowskiego to iest naprzod dał był Popadie zony swojej czerwonych złotych we złocie 166 i aspr 80 także był dał do tego syna swego pieniędzy Miniasa czerwonych złotych we złocie 150 potym sam x(siędz) Aswador kazał był nieboszykowi od Sinana i od Mardirosa synow iego, iego własne pieniądze wziął w Constantinopolu ktore pieniądze od tych pomienionych synow nieboszyk pobrał to iest czerwonych złotych we złocie 1560. Czego summa uczyni tak co tu był we Lwowie dał także co w Constantinopolu wziął był od tych synow x(siędza) nieboszyk uczyni złotych czerwonych we złocie 1817 i aspr 40. Nieboszyk miał zmwę z tym Xiędzem wyszei pomienionym taką ze te pułtora tysiąca czerwonych złotych ktore był od synow iego pobrał miał takowe pieniądze w Anguriei na czamlety udac a czoby Pan Bog raczył był dac pozytku z tych pieniędzy nieboszykowi tedy połowicę tego pozytku z tych to pułtory tysięcy złotych miał X(iędz) dac a sobie połowicę a Popadine pieniędzy także i Minata syna iego wyszei pomienionych w czale i z pozytkiem im miał dac im potym opiekunowi X(iędza) Aswadora prosilismy zeby tei wszystkiei summy wyszei pomienionei pozytki napolu uczynił czegosmy otrzymali od niego co sie pokazało z tych wszystkich wyszei pomienionych summ pozytku połowica na część X(iędza) czerwonych złotych we złocie 227//23 co uczyni główna summa I z pozytkami czerwonych złotych we złocie 2044//3 ieszcze do tego w tych pieniądzach X(iędzu) Aswadorowi sto talerow starych dalismy. X(iędz) iedno to w rachunek kładł czerwonych złotych 60 co w tym rachunku iego iest roznosc ze przeszło do niego lidzby Polskiej złotych pięć. Summa nasza wydanie na zapłaczenie X(iędzu) Aswadorowi licząc czerwone po gr(oszi) 57 ½ Polski uczyni lidzby i monety Polskiej.....złotych 3917//20.

18. Tegoz roku na S. Simona Judy w Lublinie Panom Domazerskim Braciom rodzonym długu nieboszykowskiego zapłacilismy lidzby i monety Polskiej złotych...3500//.

19 die 26 Nouembris Panu Holubowi Iwaskowicowi zapłacilismy co był dał na tę drogę nieboszykowi co P(an) Hołub powiedział cze 11 talerow lewkowych dał a w nieboszykowskim rejestrze iedno 7 lewkow napisano P(an) Hołub iako człowiek wiary godniei widząc słuszną rzecz za ugodą dalismy mu lewkowych Talerow 9 raczując po gr(oszi) 33 czyni złotych Polskich.....9//21.

20. Panu Bogdanowemu słudze Iwanisowi co był za sukna został nieboszyk zapłacilismy złotych.....8//18.

21. die 8 Februarii Anno 1596 przez P(ana) Lazara Stephanowica X(iędza) Aswadorowemu synowi Sinan Czelabieowi na iednym czerographie nieboszykowski dług aspr 55000 rachuiąc iako na ten czas w Turczach sli i iako mu sie zapąta stała w kozdy czerwony złoty rachuiąc tych aspr po 120 uczyni czerwonych złotych we złocie 458 i aspr 40. Do tego ieszcze dalismy mu contentatiei talerow starych 20 bo prawie nieboszykowi wielkiei przygodzie temi pieniądźmi dogodził był nakład tych pieniędzy posyłaiąc ich dało sie Polskich złotych 5//16 co uczyni wszystkiei zapłaty naszej temu to Sinanowi licząc czerwone złote po gr(oszi) 58 a talery po gr(oszi) 36 czyni monety i lidzby Polskiejzłotych 915//20.

Die 10 May Panu Mikołaiowi Andrzejowicowi za kitaiki 14 łokci Tureczkiei po gr(oszi) 7 zapłacilismy złotych.....3//8.

Tego roku die duodecima May Panu Iwaskowi z opikunow iednemu resta pieniędzy stawała ktore był nakupił temu to nieboszykowi bratu swemu dał wedle rejestru nieboszykowego czokolwiek na iego część belniami czalemi towaru kupionego według rejestru i Inuentarza napisanego oddało sie a resta co zbywało od tych towarow według rachunku co na niego przychodziło dalismy lidzby i monety Pol(skiei) złotych 164//25.

23. Tegoz roku die 12 May takze Panu Toroszowi iednemu z opiekunow co był dał małzonki swoiei temu to nieboszykowi na tę drogę talerow 160 lewkowych i czerwonych złotych we złocie 53 rachuiąc lewki po gr(oszi) 33 Polskich czerwone złote po gr(oszi) 58 czyni lidzby Polskiej su(m)ma złotych 278//14. S tych pieniędzy postapilismy pozytku złotych 83//9 wedle rejestru nieboszykowego uczyni summa wszystkiego Panu Toroszowi wyszei pomienionemu lidzby Polskiej złotych.....361//23.

24. die 9 Julii Korpie Czelabiowi Greczynowi długu nieboszykowe(go) zapłacilismy czerwonych złotych we złocie 583 aspr 40, czyni rachuiąc po groszy 58 Polskich monety i lidzby Polskiej złotych.....1127//4.

Resty do tego aspr dalismy 40 czyni.....złoty //40.

Nagrody mu sie dało.....złoty 4// ¼.

Uczyni summy wszystkiego złotych 1131 gr(oszi) 24. to sie Korpie tak wiele zapłaciło.

25. Anno 1596 die 10 Julii przes tego Korpę Czelabiego posłalismy Beichadię Sinanowi ze był dał czamletu czarnego gładkiego 14 pułstuczkw który częstokroc posyłał do nas listy z płacem zmianka tez była w rejestrze o tym nieboszykowska takze i P(an) Chrzystoph Brat o tym dobrze wiedział posłalismy na ten dług czerwonych złotych we złocie 35 co uczyni po groszy 58 rachuiąc lidzby y monety Polskiej złotych...67//20.

26. Die 29 Augusti Antonemu Confortinowi zięciowi Paniei Alembekowej co był iamulu powinny iego z Galaty nieboszykowi na tę drogę na muchaiery był dał czerwonych złotych we złocie 10 który był przez list roszkał Panu Antoniemu wyszei pomienionemu oddac ktoresmy oddali na pisanie iego P(anu) Antoniemu po gr(oszi) 58 rachuiąc czyni lidzby Polskiej złotych 19//10.

27. die 2 Nouembris zapłacilismy z Endrna dwom spolnikom Zydom Abrahamowi Duwaniasowi i Jozephowi Cohenowi we trzech czerographach dług nieboszykowski czerwonych złotych we złocie 1103 rachuiac po gr(oszi) 58 Polskich czyni monety i lidzby Polskiej złotych.....2132//14.

28 Anno 1597 die 27 Februarii Jacob Misdrachiemu słudze Szowcziochlok iako Posłanczowi iego takze P(anu) Lazarowi Stephanowicowi zlecił to był ten dług wyprawowac ten zyd wyszei pomieniony który to ten dług dwom Braciom Zydom Constantinopolskim Musieowi i Geldaiowi Synom temu Sowciochlu Zydowni według czerographu nieboszykowskiego czerwonych złotych Polskich 4//7 ½ co uczyni rachuiąc po gr(oszi) 58 Polskich monety i lidzby Polskiej złotych.....1969//24.

29. Tegoz roku die 20 Julii zapłacilismy z Synowym synom Zydom Constantinopolskim Jozephowi i Jachelowi na iednym czerographie było lewkowych talerow 3033 ½ tego długu połowicę Pan Awedik Simonowic zapłacił bo ten dług za iedwabie był a tego iedwabiu połowicę Panu Awedikowi Simonowicowi nieboszyk był posłał a drugą połowicę my opikunowie zapłacilismy zechmy lewkow na ten czas dostac nie mogli tedysmy czerwonemi złotemi zapłatę uczynilismy iako przychodziło to iest dalismy czerwonych złotych we złocie 859 i gr(oszi) 29 po gr(oszi) 58 Polskich czyni lidzby i monety Polskiej złotych 1661//21.

30. Tegoz roku die 20 Julii na drugim czerographie Sypo Jachielowi Zydowni dług był 1647 lewkowych talerow izesmy niemogli na ten czas dostac lewkow tedysmy czerwonemi złotemi zapłacili to iest dalismy czerwonych złotych we złocie 933//17 po gr(oszi) 58 Polskich rachuiąc czyni monety i lidzby Polskiej.....złoty 1804//11.

31. Tegoz roku die 26 Julii zapłatę uczynilismy przez Pana Jakuba Warterisa w Constantinopolu dług nieboszykowski Mechmet Czelabiowi Turczynowi na iednym czerographie aspr 172110 ten dług tak zapłacilismy Lewkowych Talerow 2450 po gr(oszi) 33

rachuiąc uczyni lidzby i monety Polskiej złotych 2695. Tu we Lwowie słuździe jego na strawę dalismy złotych 9//10. Panu Jacobowi Warterisowi za furę i za myto Constantinopolskie dalismy Polskich złotych 25//24. Pan Jacob przyiechawszy z Turek dał nam rachunek ze od kwitow przed Cadim takze przed Poszłem Veneckim i od minut co był na to wyłożył dalismy mu Pol(skich) złotych 13//6 abo wiem ten dług urzędowym zapisem był w Turczach zeznany Summa wydatku temu Czelabiowi Mechmet na zapłatę.....złotych 2748//10.

32. Tegoz roku die 2 Septembris Salamon Abenkias Zydowi Constantinopolskiemu długu niebosczykowskiego na czerographie 116400 aspr zapłacilismy w czerwony złoty ieden rachuiąc po 120 aspr część czerwonemi złotemi zapłacilismy a część tez lewkowi talermi rachuiąc w kozdy 68 aspr według czerographu dalismy na ten dług Lewkowych talerow 1282 rachuiąc po gr(oszi) 33 czyni lidzby i monety Polskiej złotych 1410//6 czerwonych złotych 244//10 dalismy rachuiąc po gr(oszi) 58 Polskich czyni monety i lidzby Polskiej złotych 472//2 co uczyni summa wszystka zapłaty temuto Zydowi Salomonowi lidzby Polskiej.....złotych 1882// 8.

33. Tegoz roku die 2 Septembris na iednym czerographie zapłacilismy dług co był Brat Pan Chrzistoph z wiadomoscią niebosczykowską na strawę ieszcze w Jendrnje wziął u Zyda Samuela Abenmaiera Jendrnopolskie(go) to iest według czerographu 360 starych talerow mysmy tu dali Lewkowi Talerow 370 ½//3 rachuiąc po gr(oszi) 33 Polskich uczyni monety i lidzby Polskiej złotych 407//19 ½ s czego nam rachunek dał P(an) Chrzistoph na co ich bił widał.

34. 1598 die 14 Junii Sypom zydom Constantinopolskim Braciom Jachielowi i Jozephowi trzeci czerograph tym to zydom niebosczykowskiego długu zapłacilismy Lewkowych talerow 3995 licząc po gr(oszi) 33 do tego ieszcze nad te lewki złotych 37//10 co uczyni summa tei zapłaty tym zydom lidzby i monety Polskiej.....złotych 4431//25.

35 anno 1599 die 26 Februarii trzy czerography u Pana Torosza Bernatowica Pan Lazar był zostawił ktore to czerography Izrael Cerachci Zyd z Anguriei do wiernych rąk powierzył aby te długi tu u nas iako u opiekunow niebosczykowskich wyprawił ktory dług własny niebosczyka Brata naszego zmarłego iest i ręką własną jego te czerography są napisane w ktorych to trzech czerographach iest summa długu aspr 341145 rachuiąc po 120 aspr w czerwony złoty uczyni złotych czerwonych węgerskich we złocie 2842 i aspr 105 co uczyni po groszy 58 rachuiąc lidzby i monety Polskiej złotych...5496//8½.

To iest naprzod według tego rejestru do opiekunow w ręce doszło summa summarum czyni.....złotych 49947//11

It(em) wedle tego rejestru opiekunowie uczynili wydatek co sie pokazalo z rachunku summa summarum.....złotych 43386//19.

Wyrazaiąc tę summę z wyszei pomienionei summy zostaie na szesc części gotowych pieniędzy Polskich.....złotych 6560//22.

Quibus rationibus Actrix per maritum in instanti contradixit his verbis. Tak sie rzecz ma: ze ci Panowie opiekunowie nie dobrze oddawali rachunku a to ea ratione ze pokazowali czos Regestrami i niektorem czerographami zechmy to wzięli do rąk tochmy wydali i tak wiele (Acz moi łaskawie Panowie miało to byc z wiedzeniem Actricis komu co zaplaczone i kiedy, i iako wiele, i komu, i dla czego zaplaczone miało tez to byc i za dozwozeniem Actricis gdyz iei było do tego bo i maiętnosc swą u nich miała i opiekunka, takáz iako i oni była) więcz tu pokazowali iako wiele wydali a nie pokazowali iako wiele zarobili (gdyz summa wielka była a to summy było 48000 i kilka set złotych według ich rachunku dania) ba i w ręku przecie im zostało nie mało summy pieniędzy. Trzy lata nie wyiezdali nigdzie ani płacili nikomu ani sie nikt nie upominał komu sie było winno bo zawarta ziemia była Tureczka, a pieniądze Panowie Opikunowie dawali w przymnozenie po Postu na lichwę gdyz to im szło. Druga znac z tei miary

ze złe rachunki pokazali bo i co do Inuentarza nie wniesli ktore są na tym spiszkuz nie pokazowali ani wzmianki o tym czynili, ani w swoich Regestrach pokazali. Ktorych rzeczy nie inuentowanych taki spiszek podaie. Naprzod szabla oprawna na axamicie czerwonym którą iako mam wiadomosc ze ją przedali Panu Jazłowieckiemu niebosczykowi. 2.Sama dała Actrix po odiezdzie nieboszykowskiem czamlety białe i muchaiery. 3. Czyprisowa skrzynka te wiedzieli I sami u niego. 4. Skrzynia wozowa w ktorej byli adamaszki perły i pieniądze strawne ktore miał nieboszyk z sobą. 5. Talerzowe wazni co czerwone wazą to mają byc srebrne. 6. Torba w ktorej Regestra chował nieboszyk. 7. Kałamarz nieboszykowski. 8.Lisow 4 albo pięc futer blamow Angurskie futra.). U Pana Iwaszka Xięgi ormienskie na złotych kilkadziesiąt. 10. Kobierzec był w redwanie. 11. Kobierzow na wozie nieboszykowskiem było 15 12. Pieprze ktore popprzedali po nieboszykowiei smierci. 13. Belna muchaierow mała iedna ktore dla dzieci nieboszykowskich przywieziono było. 14. Szabla frangia iedna którą oprawiac do Turek z sobą powiozł był nieboszyk. 15. Zoszobną są srebra ktore są u Pana Torosza, a mianowicie kubek nie wniosł do Inuentarza. 16. Lyzka srebrna którą nieboszyk miewał na drodze. 17. Kon Turecki. 18. Cztery konie z ridwanem. 19. Jedna kłotka ktora była na sklepie.

Trzecia ze nie chcieli pokazac zarobkow przed temi Pany ktorych w(asza) m(osc) nam raczyli z urzędu naznaczyc ani tez tego co wydali na dzieci iako na strawę dzieciom czegos w tym zazywaiacz. A tak tu wiara nie moze byc dana iednak prosi Actrix cum tutore aby to iuramentem poprawili wedle Dekretu w(aszei) m(osci), a iuramenti tenor ma byc talis: mają przysiądz iako to co wydali rachunek iako iego własne byli borgi i za niego zapłacili i on był to sam winien, a nie za nich gdyz on sam na sie brał, a im dawał bo im nie wierzono taki iako nieboszykowi. 2. Jako to oni sami zapłacili a nie nieboszyk sam, bo choziac Regestrem pokazowali moze i w Regestrze napisawszy nie wymazac. 3 Jako tak wiele przyszło po nieboszykowskiej smierci do ich ręk maiętnosci a nie więcei. 4. Jako tak wiele zapłacili tymto komu był winien a nie mniei i iako dawno. 5. Jako wiele teraz mają maiętnosci, i iako wiele zarobili.6. Jako sie nie zostało i nie przyszło do rąk ich co na spiszkuz dali zeby nie inuentowane rzeczy.

№ 67

1598r., листопада 13. – Скарга львівського передміщанина фурмана Григорія Лісека проти львівського купця Миколая Бернатовича, який не розрахувався за перевезення товарів

Зміст скарги

Скаржуся перед правом вашої милості на пана Миколая Бернатовича, який у недавно минулому часі використав мене найняти йому коней для його возів, тобто мминуого 1594 року, коли у Львові була морова пошесть, я найняв. У нього ті коні були 28 неділь, і коли я нагадував йому про ту оплату заробленого, він завжди тримав мене на обіцянці обіцяючи, що за все зі мною розрахується. Але і дотепер цього не можу отримати, тому прошу, аби суд вашої милості зволив своїм декретом примусити позваного заплатити, оскільки то є дійсно моя справа, яку віддаю на справедливий розгляд вашої милості. По-друге, скаржуся на того ж пана Миколая Бернатовича, що теж у недавно минулому часі найняв зі мною фуру до Туреччини на два вози. В тих возах було 16 коней, у кожному возі по вісім коней, і була домовленість між нами, що не мав класти на віз зі Львова більше, ніж по десять центнерів. А він наклав мені на обидва вози тридцять шість

центнерів. Коней мені в дорозі заморив. Тих коней я довірив пану Бернатовичу на його власні руки. Коней мав мені віддати так, як я йому їх віддав з дому, цілком здоровими. Тому посилав добрих людей до пана, щоб зі мною розраховувався. На це мені часто і густо завжди обіцяв, чого і до того часу не можу мати. Що доводжу свідченням з книг львівських війтівських, яке я післав у п'ятницю перед святом Усіх Святих року 1598 (30 жовтня), яке читано і записано, і ще більше готовий за це вести дальші дії, якщо б мені позваний хотів заперечити і на мої скарги не хотів прямо відповідати, або до спростування братися. Що я буду старатися поправити згідно з правом на своє зароблене мито і шкоди, які маю через нього, і на справу, довірену законові, при моїх свідченнях і інших доказах, які собі зберігаю. І тому прошу, щоб декретом суду вашої милості (позивач) був примушений до такого порозуміння і розрахунку, тому що зароблене і заслужене не повинно відтягатись. Що я віддаю для ухвали суду вашої милості.

Ф. 52, оп. 2, спр. 516. С. 670–671.

Tenor Insinuationis

Zaluję sie przed Prawem w(aszei) m(osci) na Pana Mikolaia Bernatowica iz czasu niedawno przesłego uzywał mie abym dla iego potrzeby niał koni do iego wozow to iest in Anno (15)94 proxima praeterito gdy było powietrze we Lwowie iam niał przy nim takowe konie niedzil 28 I gdym sie mu upominal takowe zapłaty zarobionego on mie zawzdy na obietniczy trzymał obiecuiąc sie mi we wszystkim uiscie i rachunek zemną uczynic ktorego do tego czasu miec nie mogę a tak proszę aby Prawo w(aszei) m(osci) Pozwanego reczyło przymusic Dekretem swym do zapłaty gdyz to iest wierna pracza moja co ia przypuszczam na sprawiedliwy rossadek w(aszei) m(osci). Pro secundo zaluję sie na tegos Pana Mikolaia Bernatowica iz czasu takiez przesłego ziednal ze mną furę do Turek na dwa wozy w ktorych woziech było koni 16 w kazdym wozie po osm koni i była wymowa między nami ze miał więcej kłasc na woz ze Lwowa iedno po dziesięć centnarow a on włożył mi na oba wozy trzydziesci i szesc centnarow koine mi na drodze pomorzył ktorych koni iam powierzył Panu Bernatowicowi do iego rąk własnych iz tak konie miał mi oddac iakom mu ich oddał z domu zupełnie i zdrowo a tak posyłałem do Pana dobrych ludzi aby sie zemną porownał co mi często a gęsto zawzdy to obiecował czego i do tego czasu miec nie mogę. Czego dowodzę testimoniis ex Actis D(omi)ni Aduocati Leopoliensis ktorem wwiodł feria sexta ante festum Omnium Sanctorum Anno (15)98 ktore legi et inscripto, i ieszcze więcej gotowem ich wwiesc w dalszym postempku iesli by mi citatus chciał negowac a na moje skargi niechciał directe respondowac, albo do evasiei sie brac, ze ia będę wedle Prawa na swoje myto zarobione i szkody ktore mam przez niego i na rzecz powierzona prawem poprawic przy swiadcztwach swoich i inszych dowodziech ktore sobie zachowuię. A tak proszę aby przez Decret Prawa w(aszei) m(osci) byl przymuszon do takowego porownania i obliku gdyz zarobione i zasłużone non patiuntur moram. Co ia przypuszczam na Decret Prawa w(aszei) m(osci).

№ 68

1599р., квітня 10. – Угода Миколая Бернатовича та його синів Аведика і Яна з братами Георгієм і Захаріашем Івашковичами, які найнялись на два роки виконувати їх торгові операції в Туреччині

Зміст угоди

Року 1599 в ім'я Боже сталась певна ухвала між славним паном Миколаєм Бернатовичем і його синами Аведиком і Яном, а з другої сторони з паном Юрком і Захаріашем Івашковичами, відносно служби.

У першу чергу, що нам стали обидва брати слугами в усіх справах, і в їх виконанні і вести згідно з нашим реєстром в Турецькій землі в Едирні, в Константинополі і в Ангурії від нинішнього (дня)святого Григорія протягом двох років аж до 1601р. За ту службу ми постановили чинити оплату такою мірою, що, дасть Пан Бог, тепер з Ярославського ярмарку, з наступного (дня св.)Домініка, маємо ми послати до Ангурії або до Константинополя на заробок до їх рук левкових талярів 2000. За ті таляри левкові мають купити собі товару за наш рахунок, фуру, мита і до самого Львова з усіма платежами. Але мита від грошей вони мають платити. А коли, дасть Пан Бог, ті бельні прийдуть, повинні будемо ті ангурські товари прийняти за ту ціну, як між людьми буде платитися, відрахувавши з наших 2000 талярів левкових по грошів 33. І Боже борони, якщо левкові не будуть злотими, як між людьми буде платитися. Крім того, на другий рік за їх службу маємо дати або післати 3000 талярів левкових на заробіток. Половину тієї суми маємо послати від Свят року 1600, а другу половину від (дня св.)Домініка з караванами того ж 1600 року. Також за ті 3000 левкових мають собі товари ангурські купувати за наш рахунок і на витрати наші, фуру і мито наше мають привезти до самого Львова, а ми маємо прийняти з такими ж умовами, як і першого разу, відрахувавши свої гроші, маємо заплатити також половину за шість місяців, а другу половину ще за шість місяців. Крім того, на протязі тих двох років на три терміни, тобто на Симона і Юди, на Громничну, на Свята маємо приймати по одній бельні шовку за готівкові гроші за ту ціну, як між людьми буде платитися. За то маємо дати левкові таляри по грошів 33 або червоними злотими, як між людьми буде платитися. Якщо хто з них сам буде у той час, маємо заплатити їм самим, приїхавши з ярмарку, або тому, до кого напишуть, або кому скажуть віддати. А оплата тих шовків мита, фури, харчу до самого Львова має бути їхня. Крім того, довіряємо пану Юркові і пану Захаріашу свою печатку, яку мають икористовувати для наших власних справ, а не до жодних інших справ, навіть для своїх власних справ не повинні вживати, як би важко їм не було. А печатка має бути та, яка є тут, в тому реєстрі прикладена. Крім того, вільно їм буде вести справи або за готівку, або на часі своєїм власним іменем і з своєю печаткою. А якщо будуть колись всілякі витрати на коней, всі вони на тисячі мають рахувати, в своїх справах зі Львова до Константинополя і до Ангурії і туди їдучи, і сюди приїжджаючи, і на місці стоячи табором. Крім того, щоб з обох сторін ніякого сумніву не було, коли б поза справою трапився товар якийсь з пожитком, щоб було зрозуміло, тоді то до того спільного боргу чи за готівку, чи за борг щось докупиться, коли, дасть Бог, у доброму здоров'ї привезеться, тодічи захочемо поділитися частинами, відділитися і продати, а чи захочемо від них купити за ціну, за яку найкраще зможемо домовитись. А до тієї справи вільно їм буде наші печатки прикласти і свої до цієї спільності. Крім того, якщо б трапилось, що обидва брати залишаться в Константинополі і в Ангурії, то мають додати за провадження возів, а що за то дасть, то має бути нашим, решту доручаємо Господу Богу, і під Його святий захист, і на добру віру один одного. А

для більшої чинності тієї постанови обидві сторони приклали свої печатки і своїми власними руками підписалися. Діялося у Львові, як вище записано, року 1599, дня 10 квітня.

Я, Миколай, Бернатів син. Я, Аведик Бернатович, власною рукою. Я, Ян Бернатович, рукою власною при печатках. Я, Захаріаш Івашків син, визнаю ту всю постанову. Я, Юрек Івашків син, визнаю ту всю постанову.

Ф. 52, оп. 2, спр. 252. С. 2083–2085.

Tenor Intercisae

Anno 1599 naprzod w imie Panskie stalo sie pevne postanowienie między sławnym Panem Mikolaiem Bernatowicem y Synami iego Awedikiem y Janem, a z drugiey strony z Panem Jurkiem y Zachariasem Iwaszkowicami strony sluzby. Naprzod ze sie nam stali oboie Bracia slugami we wszystkich sprawach w odprawowaniu y sprawowac wedle Regestru naszego w Tureckiey ziemi w Jendrnie w Constantinopolu y w Anguriey od tego Świętego Grzegorza az do roku do dwu lat Anno 1601 za ktore sluzby ich postapilismy zapłatę uczynic z tey miary, ze da Pan Bog teraz z Jaroslawskiego Jarmarku z przyslego Dominika ma my poslac do Anguriey albo do Constantinopola do rąk ich Lewkowych talerow 2000 na zarobok za ktore talery Lewkowe maia sobie sprawic towaru na nasz koszt furę myta y do samego Lwowa ze wszystkim kosztem, ale myta od pieniędzy oni maia placic. A gdy da Pan Bog te belle przyidą powinni będziem takowe towary Angurskie przyiac w tey cenie iako między ludzmi będzie placilo a wytrąciwszy nasze 2000 talery Lewkowe po droszy 33 ostatek co sie bedzie przychodzilo powinni będziem zaplacic połowicę za szesc miesięcy a drugą połowicę w drugie szesc miesięcy z Lewkami po groszy 33. A Boze uchoway iesli Lewkowe nie będą czerwonymi zlotymi iako między ludzmi będzie placilo. Do tego w drugim roku za sie za tę sluzbę ich mamy dac albo poslac 3000 talerow Lewkowych na zarobek ktorey summy połowicę mamy poslac od Świętek Anno 1600, a drugę połowicę od Dominika z karawanami tego z roku Anno 1600, takze tez 3000 Lewkowe maia towary sobie Angurskie sprawowac na nasz koszt y na nasz sumpt fura y myto nasze maia przywiesc do samego Lwowa a my mamy przyiac z taze conditią iako y w pierwszym. A wytrąciwszy swych pieniędzy mamy zaplacic takze tez połowicę za szesc miesięcy a drugą połowicę zas za szesc miesięcy. Do tego w tych dwu leciech na trzy terminy to iest na Simon Judy na Gromnice na Świętki po iedney belli iedwabiu mamy przyimowac za gotowe pieniądze w tey cenie iako między ludzmi placic będzie, za ktore mamy dac Lewkowe talery po groszy 33 albo czerwonymi zlotymi iako między ludzmi będzie placilo. Jesli sami ktory z nich będąci w tych terminach samym mamy placic z iarmarku przyiechawszy albo temu do kogo będą pisali, albo komu kaza oddac, a tych iedwabow czla fury strawy do samego Lwowa ich maia byc. Do tego zwierzamy P(anu) Jurkowi y Panu Zachariasowi swą pieczęc ktorey uzywac maia do naszych własnych spraw, a nie do zadnych inszych spraw, nawet do swych własnych spraw nie maia uzywac by tez nayciezsza im miala przysc a pieczęc ta iest którą tu w tym Regestrze przyložylismy. Do tego wolno im będzie sprawy sprawowac bądź za gotowe bądź na czas na swoje własnie imie y za swoją pieczęcią. A czokolwiek unkosztu wselakiego konskiego będzieli, wszystko y oni na tysiąc w swych sprawach maia rachowac ze Lwowa do Constantinopola y do Anguriey y tam iadac y sam przyiezdziac y na mieyscu lezac. Do tego zeby z obudwu stron iakiey niewątpliwosci nie bylo, ze iesliby nad sprawy co sie trafilo towaru iakiego z pozytkiem zeby sie rozumialo tedy to do takowego długu spolnego bądź za gotowe bądź na borg co sie sprawi, gdy tedy da Pan Bog w dobrym zdrowiu przyprowadzi tedy będziemi chciec po części podzieliwszy sie odłaczyc y przedac, ato tez ze chcemyli ceną od nich kupic

iako sie naylepiey będziem mogli zgodzic. A do tey tedy sprawy wolno im będzie nasze pieczęci przyložyc y swoje do tey spulnosci. Do tego iesliby sie trafiło zeby oba Bracia zostali w Constantinopolu y w Anguriey, a do wozow prowadzenia mają przyložyc, co iesli za to da to nasze ma byc, ostatek Panu Bogu poruczamy a do iego świętego zdarzenia a na dobrą wiarę ieden drugiego. A dla mocznosci tego wszystkiego postanowienia przyložylismy obie stronie pieczęci swe, y rękami swemi własnymi podpisalismy sie. Stalo sie we Lwowie iako wyszey opisano Anno 1599 die 10 Aprilis. Ja Mikołay Bernatow syn. Ja Awedik Bernatowicz własną ręką. Ja Jan Bernatowic ręką własną przy pieczęciach. Ja Zachariasz Iwaszkow syn przyznawam sie do tego wszystkiego postanowienia. Ja Jurek Iwaskow syn przyznawam sie do tego wszystkiego postanowienia.

№ 69

1599., червня 22. – Zobov'язання кам'янецького фурмана вірменина Якуба Бобриковича з відшкодування збитків, завданих львівському вірменину Захаріашу Івашковичу під час поїздки в Туреччину

Зміст контракту

Я, Якуб Бобрикович вірменин кам'янецький, визнаю тим контрактом, який готовий підтвердити перед урядом і актами пана вїйта львівського, що вчинив таку угоду з славетним паном Захаріашем Івашковичем, вірменином, міщанином і купцем львівським, відносно певних шкод, яких зазнав через недогляд і неуважність у товарах згаданого пана Івашковича, будучи в дорозі до Туреччини. За ті шкоди, згідно з рішенням учтивих людей, zobov'язуюсь панові Захаріашові виставити тут зі Львова до Константинополя товарів десять центнарів фури, без жодної оплати і кошту пана Захаріашового, зокрема за першу фуру або обоз, який якнайшвидше відправиться до турок. Також з Константинополя назад аж до Львова повинен буде теж десять цетнарів без грошей і витрат згаданого пана Захаріаша виставити своїм власним коштом. А якщо б, Боже борони, того zobov'язання і обов'язків не виконав і тих десяти цетнарів з Константинополя сюди до Львова, також зі Львова до Константинополя коштом своїм не міг доставити, тоді відразу ж після приїзду до Львова цілу ту суму, яка б на десять цетнарів фури з Константинополя до Львова вийшла, так як на ті часи найдорожче будуть платити готівковими грошима, повинен буде відразу пану Захаріашу заплатити і віддати. А якщо б більше не віддав і не заплатив, тоді мене може вільно позвати до будь-якого уряду, де б лише мене зустрів. А там зараз, не відходячи, готівковими грошима під загрозою ув'язнення заплатити і то під закладом всяких моїх добр і статків, які маю і які можу мати. Також і шкоди всякі, яких б лише зазнав і їх собі оцінив, без тілесної присяги вказаному пану Захаріашові повинен буду відшкодувати та дати йому повний розрахунок без урядового втручання. А якщо б більше не віддав і не заплатив, тоді мене може вільно віддати до в'язниці, в якій маю жити своїм коштом, не звертаючись у цій справі до апеляції і охоронних листів, які дістав би від короля його мосці або панів радних коронних, які, якщо б мав чи потім їх отримав, не використовував їх. Нарешті добра мої всі, а також коні, вози і весь достаток мій буде вільно пану Захаріашові заарештувати і без оцінки урядової побрати і взяти до свого пожитку, однак загальну суму і кошт, які б на десять цетнарів фури наклав, і з шкодами повністю віддати і заплатити, також до Константинополя виставити і то під заставу всіх своїх добр, як вище описав. Що для кращої віри і виконання тієї постанови таку постанову

за згодою певних осіб до актів нинішніх пана вїта львівського ствердили і записали. Дано у Львові 21 червня 1599. Той контракт вїтївського суду до актів є прийнятий.

Ф. 52, оп. 2, спр. 386. С. 862–864.

Tenor Intercisae

Ja Jakub Bobrykowic Ormianin kamieniecki, zeznawa(m) tą Intercisą, którą iestem gotow przed Urzędem Pana Woita Lwowskiego y Acty corroborowac, zem uczynil takowe postanowienie slawetnym Panem Zachariaszem Iwaskowiczem Ormieninom mieszczaninem y kupczem Lwowskim a tho z strony pewnych szkod ktorem odniosl przed niedozor i nieopatrzność w towarzech pomienionego Pana Iwaskowica będąc na drodze Tureckiey. Za ktore tho szkody za wynalaskiem y przyczyną ucciwych ludzi, obliguie sie Panu Zachariaszowi thu ze Lwowa do Constantinopola thowarow dziesiec czetnarow fury wystawic, bez wszelakiey zapłaty y koszty Pana Zachariaszowe(go), a tho za pierwszą furą albo obozem ktory iak narychlei sie wyprawi do Turek. Takze tez z Constantinopola nazad asz do Lwowa bendę powinien takze cetnarow dziesienc bez kosztu y placzi pomienionego Pana Zachariasza wystawic swoim własnym sumptem. A gdziebym więcn czego Panie Boze uchoway tei obligaciey albo obowiaskowi themu niemial czynic dosyc a takowych dziesięnc czetnarow y Constantinopola tu do Lwowa sumptem swem niemial wystawic, takze tesz ze Lwowa do Constantinopola tedy skoro by do Lwowa przyiachal tęn kost wszystek, ktoryby na dziesięnc cetnarow fury z Constantinopola do Lwowa uczynil, tak iako na ony czasy na drozei będzie placony pieniądźmi gotowemi bendę powinien zaraz Panu Zachariaszowi zaplacic y oddac. A gdzie bym wienc nie zaplacil y nie oddal, tedy mie będzie wolno pozwac do ktorego kolwiek Urzędu gdzieby nie iedno z pozwom przyscigniono. A tam zaraz nieodchodząc gotowemi pieniądźmi pod więzieniem zaplacic a tho pod zafantowaniem wszelakich dobr mych i statkow ktore mam y ktore miec mogę takze tesz y szkody wszelakie ktoreby iedno podiał y ich sobie szacowal, bez przysięgi cielesney przerzeconemu Panu Zachariaszowi winien będąc nagrodzic, ktoremu mam wiarę dac we wszystkim bez moderaciei Urzędowej. A gdzie bym więcn nie oddal y niezaplacil, tedy mnie będzie wolno do więzienia dac, w ktorem swym groszem mam sie w nim zywic, odstempuianc w tym dilaciei Exceptiei appellaciei y listow zelaznych, ktore zową moratorias tak Krola Je(go) M(o)sci, iako Panow Rad Coronnych, ktore ieslibym iakie miał, albo potym ich otrzymal, ktorých sie wyrzekam. Nakoniec dobra moie wszystkie tak tesz konie wozy y wszystkie statek moi będzie wolno Panu Zachariaszowi Arestowac y bez szacunku Urzędowe(go) pobrac y w pozytek swoi obrocic, iednak zupełną summę y kost ktoryby sie na dziesienc Cetnarow fury nalozyl y z szkodami zupełnie oddac y zaplacic, tak ze tesz do Constantinopola wystawic, a tho pod zafantowaniem iako sie wyzszej opisal dobr wszystkich. Co dla lepszej wiary y istoty tego postanowienia, takowe postanowienie za zgodnym wynalaskiem pewnych osob Acty ninieszemi Pana Woita

Lwowskiego uczwierdzany y zapisuie sie. Dat(m) Leopoli 21 Juni An(n)o 1599.

№ 70

1599., липня 15. – Скарга львівського вірменина Криштофа Голубовича проти львівського старшого вірменина Габріеля Капруса, який обманув Криштофа під час поїздки до Туреччини

Зміст скарги

Пане милий вйте і пане старший! Чесний юнак Криштоф Голубович, вірменин тутешній. Зберігши собі в час і в годину різні благодійності і захист, які як згідно з вірменськими статтями так теж і згідно з правом посполитим звикли зберігати. Скаржиться головним чином проти пана Габріеля Капруса вірменина старшого львівського за дві речі. В першу чергу про те, що той пан Капрус свого слова і своєї обіцянки, яку позивачеві через пана Петра Глушковича колегу у праві вашої милості, не виконав, тобто мав за його послугу привезти товару з Туреччини, якого би собі накупив за триста червоних злотзх, але разом зі своїм товаром на своїх возах без мита і без фури сюди, до Львова, не привіз. Проте, коли згідно з тією умовою ми виїхали зі Львова в дорогу за Дунай, тобто в селі перед містечком Провадією, пан Капрус, не маючи бажання довго перебувати в Константинополі, а маючи немало товарів купувати і термінові листи переслати до Ангурії до пана Георгія Івашковича, щоб отримати відповідь, там в першу чергу підтвердив ту обіцянку, яку дав був мені у Львові, через пана Петра Глушковича і, виславши мене вперед верхи, запевнив мене в тому, що мав для мене це виконати, називаючи все, про що зі мною пан Петро Глушкович домовився. Після цього я, незважаючи на небезпеку дороги, ризикуючи своїм здоров'ям, пустився вперед верхи лише вдвох до Константинополя і там зробив усе, згідно з наказом пана Капруса. До Баші зайшов, зразу відправив листи, потім накупив товарів. Після того, коли сам пан Капрус приїхав до Константинополя, накупив панові товарів, потім купив собі згідно з умовами за 250 червоних. Того товару мого пан Капрус зі своїм товаром не хотів взяти на свої вози, не відомо чому і через що, незважаючи на умову і постанову, а іншим слугам, Балему і Аведику Костовичу, які йому і менше, і не з такою небезпекою для здоров'я служили, і за більші суми таких товарів побрав. А саме, Балему взяв товару за 900 червоних, шапок, нагайок та інших речей. Аведикові за злотих 800, з якими проте жодної домовленості не мав. Якщо цього позваний не захоче визнати, тоді доводжу то свідками в заяві. Після цього, побачивши, що мого товару не хоче брати, я говорив з ним про те, що зі мною неправильно чинить. Він так відповідав мені, запевняючи мене: Ти вже не турбуйся, віддам я то з своїх рук туркові, доброму чоловіку, разом і з деякими моїми товарами, тобто з сап'яном і з лазуром. Тоді всі свої товари і інших слуг на вози забравши, тільки мій товар – сап'янів 371 шкір і 200 шапок, що були б небагато місця зайняли, в якогось турка залишив, обіцяючи мені такими словами: Вже ти тим товаром зовсім не турбуйся, а на мій дивись. На що я йому відповідав: пане, ваша милість, знаєш, що робиш. Бо це було в чужій землі. Після цього я мусив з ним назад їхати без товару. Той товар лежав в Константинополі кілька тижнів, загорівся і згоріло мені 73 шкіри. Крім того позваний додав, що його товари з іншими (товарами) згідно з обіцянкою не хотів взяти, і ті 73 шкіри там же в Константинополі той турок залишив, бо вони ні до чого не годились. З іншими потім досить нескоро, за кільканадцять тижнів той же турок їхав морем сюди за Дунай. Я потім у Львові досить довго чекав свій товар і, не дочекавшись його, мусив потім сам їхати йому назустріч до Волощини. Коли я приїхав туди, мені дали знати, що мій товар іде. З тим я пішов до турка і довідався про втрату сап'янів, я став доркати туркові, що так

погано слідкував за тим товаром. Розповів мені турок: Я не знав, що то твій товар був, бо мені його віддав Капрус і я зрозумів, що то є його, бо він дав як на мито, так на інші потреби талярів левкових 30. Отже, тому що той турок більше був витратив на ті потреби, ніж тридцять талярів, не хотів віддати мені того товару, аж я мусив віддати йому решту згідно з його списком, тобто 76. Їх позивач домагається в першу чергу у позваного, бо не повинен був на то викласти і шеляга. Потім там же в Волощині, коли я розв'язав ті шкіри, знову побачив на них шкоду, що мені зіпсовано 100 шкір і більше. Потім я мусив продати їх за півціни, на чому теж втратив немало і не через кого іншого, лише через позваного. Крім того, я ще мусив собі з Волощини фурмана на той товар найняти до Львова, мусив сам оплачувати мита, сам харчуватись і з кіньми. Це коштує мені все разом злотих чотириста польських, сама шкода, крім тих злотих 76, які я дав туркові. А що ми маємо таке чітке право, що за актом натурального (обміну) ніхто не може бути вільним, перш ніж напяму не виплатить того, що обіцяв. Крім того, він повинен відшкодувати збитки, для чого є таке право. Хто скористався правом відшкодування збитків, вважається вільним від зобов'язань.

Позваний повинен мені як обіцянку виконати, так і шкоди, про які він добре знає, тому їх на той час не перераховую, відшкодувати. Про це все прошу, аби мені було присуджено, як годиться за законом, з дотриманням усіх пільг і засобів закону для загального блага. Таку пропозицію представивши судові та затримавши, позваний вимагає для себе відтермінування для (підготовки) відповіді і затримує судовою ухвалою до найближчого (судового засідання). Позивач же (виступає) проти цього терміну і наполягає на прийнятті постанови.

Ф. 52, оп. 2, спр. 516. С. 83–85.

Tenor propositiois

Panie mily woicie y P(anie) Starszy uczciwy młodzieniec Chrzystoph Holubowic Ormienin tutechny. Zachowawszy sobie w czas y w godzinę wszelakie dobrodzieistwa y obrony wcalie ktore sie tak według Artikułow Ormienskich iako tez y według Prawa pospolite(go) zwykly zachowywac. Załuie sie głównie przeciwko Panu Gabrielowi Kaprusiowi Ormieninowi Starszemu Lwowskiemu o dwie rzeczy. Naprzod oto. Iz tento P(an) Kaprusz słowa swego y obietniczy swey którą Aktorowi presz Pana Piotra Głuskowica Collegi Prawa w(aszei) m(osci) uczynił nie ziscił to iest mając mu towaru za posługę iego z Turek ktoregoby sobie za pułtrzeciasta złotych czerwonych nakupił pospołu y z swym towarem na swych woziech bez myta y bez fury tu do Lwowa przyprowadzić nie przyprowadził. Ale gdy według tey umowy wyiechalismy ze Lwowa w drogę za Dunay to iest przed Prawadią Miasteckiem we wsi P(an) Caprus niemając wolei dlugo zmieskac w Constantinopolu a mając niemało towarow kupowac y pilne listy przeslac do Anguriey do P(ana) Jurka Iwaszkowica dla dostania odpisu tam naprzod obietniczę którą mi był uczynił we Lwowie przez P(ana) Piotra Głuskowica potwierdził y wyzyłaiac mie w przod wierszczem upewnił mie w tym ze mi to miał spełnie mianuiąc wszystko czo ze mną bel P(an) Piotr Głuskowic postanowił. Zaczym ia niedbając nic na niebezpiecznstwo drogi odwazyłem sobie zdrowie puszcilem sie wprod wierszczem telko samowtor do Konstantinopola y tam wszystko według roskazania P(ana) Kaprusiowego sprawilem. Do Baszem wstąpił listym zaraz odprawił potymem towarow pokupił. Potym gdy sam P(an) Kaprus do Constantinopola przyiechał nakupiwszy Panu towarow potym tez sobie według umowy kupił za 250 czerwonych ktorego towaru mego P(an) Kaprusz z swym towarem na swe wozy niewiedziec precz y dla czego według umowy y postanowienia niechciał wziąć a inszych

sługom iako Baliemu y Awedikowi Kostowicowi ktorzy mu y mniei y nie tak z niebezpieczenstwem zdrowia służyli y za więsze summy takiez towary pobrał y mianowicie Balemu wziął towaru za 900 czerwonych czapy korbaczow y innych rzeczy. Awedikowi za cie za złotych 800 s ktoremi o to zadnego postanowienia snadz niemał. Czemu iesliby pozwany wiary dac niechciał tedy tego dowiodę swiadkami in Replica. Widząc ia potym ze mego towaru niechcze brac umawiałem sie z niem o to ze mi to niesłusnie czyni. On tak mie odprawiał wpewniając mie w tym. Juz sie ty niefrasny oddam ia to z swych rąk Turchynowi dobremu człowiekowi pospołu y z niektórymi memi towary to iest z szaphianem y z łazorem. W tym swoje wszystkie towary y inszych sług na wozy pobrawszy moi telko towar safianow 371 skor a czapy 200. Coby beło niewiełłe miejsca zastąpiło u Turczyna iakiegos zostawił przyrzekając mi temi słowy: Juz sie ty o ten towar namniey niefrasui a na mnie tego patrz na com mu ia odpowiedział. Panie w(asza) m(osc) wiesz co czynis bo beło w czudzey ziemi. Zaczym ia musiałem z niem nazad bez towaru iechac ktory towar leżąc w Constantinopolu kilka niedził zagrzał sie y zgorzało mi 73 skor do czego citatus occasiā dał ze go z drugimi towary według obietnicze niechciał wziąc ktore skory 73 tamze w Constantinopolu ten Turczyn zostawił bo sie ninacz niegodziły. Z drugimi potym dosc nierychło w kilkanascie niedził tenze to Turchyn iechał morzem tu za Dunay. Ja potym we Lwowie czekając dosyc długo mego towaru y niemogąc sie go doczekac musiałem potym sam przeciwko niemu do Wołoch iechac. Gdym tam przyjechał potym dano mi znac ze twoi towar idzie w tym ia do Turczyna szedlemu y dowiedziałem ze sie skoda w szafianiech stala iątem narzykac na Turchyna ze tak złą piłnosc o tym towarze miał. Powiedział mi Turchyn zem ci ia nie wiedział aby to twoi towar beł bo mi go oddał Kaprus y rozumiałem ze iego iest bo mi on zadal tak na myta iako na insze potrzeby talerow lewkowych 30. Więc ze ten Turczyn więczy był wydał na te potrzeby niz trzydziesci talerow niechciał mi tego towaru oddac a zem mu musiał restę według iego spiszkuz oddac to iest 76 ktorych sie naprzod u Pozwanego Actor upomina bo nie powinien na to był y szeląga nałozyc. Potym tamze w Wołoszech gdym rozwią zał te skory obaczyłem w nich znowu skodę ze mi 100 skor y więcey zepsowało ktorem potym musiał za pułceny przedac na czym tez niepomału skoduie a nie przez kogo inszego iedno przez Pozwanego. Do tego zas znowu u Wołoch musiałem sobie furmana na ten towar naiąc do Lwowa musiałem sam myta odprawowac y sam sie stawowac y z konmi. Czo mie wszystko in summa kostuie złotych czterysta Polskich sama skoda oprócz tamtych złotych 76 ktorem dał Turchynowi. A iz mamy prawo iaszne takie: *Jure naturali liber nullus fit nisi per directum solvat quod promisit. Do tego iz tez in occasionem damnorum dedit tedy iz to Prawo iest. Qui occasionem damnorum dat damna resarcire tenetur. Powinien mi Pozwany tak obietniczę splenic iako tez skody o ktorych on dobrze wie, dla tego ich na ten czas nie deducue nagrodzic. O to wszystko proszę aby mi beło przysądzono vel quid sit iuris. Alia beneficia et remedia iuris per omnia salua reserwando. Qua Propositione ad Judicium tradita et perfekta citatus dilationem super respondendum sibi concedi petiit et Dekreto Judicii mediante obtinuit ad proximum. Actor vero adstitit contra eundem terminum propositionis premporium.*

№ 71

1599, липня 21. – Свідчення угод, на яких турецький купець Константин Корпа надає кредити львівському купцю Голубу Івашковичу

До уряду особисто з'явився славний Голуб Івашкович, вірменин і житель Львова, вимагаючи внести до актів дослівний зміст розписки, виписаної і даної Константину Корпі Солтані, жителю Ангурії, правильно перекладеної на польську мову такого змісту.

Зміст перекладеного запису

Константин Корпа, Султасів син з Ангурії, визнавав тим своїм записом, що він дозволив пану Голубу Івашковичу і прийняв правний запис, тобто від пана Миколая Домажерського, за який ручились Гресько Якубович і Голуб Івашкович. І коли розписку повернув, то взяв для себе (свідчення) від кадія константинопольського, що Абді Чаушові квіт маємо вислати або з собою привезти на найближчі святки, тобто в 1599 (році). Що я на ту постанову зробив заклад 2000 талярів левкових, щоб пану Голубу Івашковичу розрахунок вчинити. А коли б не послав або був з собою не привіз, тоді заклад 2000 талярів левкових пану Голубу Івашковичу пропадає і вільно буде вище написану заставу пану Голубові одержати на моїх товарах, якщо би коли були, або від моїх факторів взяти. І теж вільно буде пану Голубові той запис внести до актів. А для кращої віри на то все просили для свідчення пана Якуба Захновича, і пана Аттабея Аксантовича, і пана Захаріаша Івашковича. Для більшої певності притиснули ми печатки і власні підписи (поставили). Діялось у Львові, вересня дня 16. Року 1598. Якуб Захнович, свідок того всього. Атта- бей Аксантович, свідок того всього. Захаріаш Івашкович, свідок того всього. Миколай Домажерський Абді Челебею був винен 5060 талярів левкових, (про що) ручились Гресько Якубович і Голуб Івашкович.

Ф. 52, оп. 2, спр. 516. С. 766–768.

In eo Judicio comparens personaliter Famatus Holub Iwaszkowic Armenus Ciuis Leopoliensis petiit ad Acta ingrossari Chyrographariam inscriptionem per Constantinum Korpa Soltani filium de Anguria sibi datam et in Poloniam linquam fideliter translata tenoris talis.

Tenor inscriptionis translata(e)

Constantin Korpa Sultasow syn z Anguriey zeznamam tym swoim zapisem zem prział y zezwałam Panu Holubowi Iwaszkowicowi ze iemu on prawny zapis to iest Pana Mikołaja Domazerskiego co Grzesko Jakubowic y Holub Iwaszkowic ręczyli byli. A iz czerograph wrociłem tom wziął na sie iz od Cadiia Constantinopolskiego co Abdi Czausowi dług był tedy iego imieniem Abdi Czausowym minute albo quit mam posłac albo z sobą przywiozę na blizsko przysze Swiatki to iest gdy będzie sie pisalo 99. Co ia na to postanowienie wlozyłem na sie zakład 2000 talerow Lewkowych zebym Panu Holubowi Iwaszkowicowi doszyc uczynił. A gdziebym nieposłał albo bym z sobą nieprzywiozł tedy 2000 talerow Lewkowych zebym Panu Holubowi Iwaszkowicowi 2000 talerow Lewkowych zakład przepadał y wolno będzie wyszey napisany zakład Panu Holubowi dochodzic na moich towarzech gdzieby kolwiek były albo od moich Factorow wziąć. I tez wolno będzie Panu Holubowi ten zapis przeniesc do Act. A dla lepszej wiary na to wszystko prosilem na swiadecztwo Pana Jakuba Zachnowica y Pana Attabieia Axantowica y Pana Zachariasza Iwaszkowica. Dla lepszej pewnosci przycisnelismy pieczęc y własnymi podpisami. Dzialo sie we Lwowie Septembra dnia 16 Roku 1598. Jakub

Zachnowic swiadek na to wszystko. Attabiey Axantowic swiadek na to wszystko. Zachariasz Iwaszkowic swiadek na to wszystko. Mikołay Domazerski Abdy Celebieiowi byl winen 5060 talerow Lewkowych ręczyli Grzesko Jakubowic y Holub Iwaszkowic.

№ 72

1599р., грудня 8. – Розписка, видана турецькому купцю Іллі Поліхрону Каракасу львівськими купцями Бернатом Бернатовичем, Григорієм Томановичем і Захаріашем Івашковичем

Зміст розписки першої

В ім'я Господа ми, Бернат, син Миколая, Гресько, Томанів син і Захаріаш Івашкович доводимо тим нашим записом, що ми залишилися винні пану Іллі Поліхрону Каракасові чотири тисячі левкових талярів, взяті для власних потреб нашого пана Миколая Бернатовича, і маємо заплатити таким чином року 1600 в серпні 1334 левків. А решту 2666 левків маємо заплатити за 12 місяців від написання тої розписки ми, або хто будь-коли приїде в справі пана Миколая Бернатовича, вище вказану суму повинні будемо заплатити без усякої розмови. А для кращої віри приклали ми до того запису печатки нашого пана Миколая і свої, і власними руками підписалися. Сталось у Константинополі восьмого грудня року 1599. А якщо б вчасно не віддали, тоді маємо дати інтересу, рахуючи від десяти два на рік.

Я, Бернат, Миколаїв син, власною рукою, знаю.

Я, Гресько Томанович, власною рукою, знаю.

Я, Захаріаш Івашкович, власною рукою (підпис)

Ф. 52, оп. 2, спр. 518. С. 1187–1188.

Tenor Chirographi primi

W imie Panskie my Bernath Syn Mikolaia, Grzesko Tomanow Sin y Zacharias Iwaszkowic znamy sie tym naszym zapisem zesmy winni zostali Panu Ille Polichronowi Karakaszowi na własną potrzebę pana naszego wziętą Pana Mikolaia Bernathowica cztery Tysiące Lewkowych Talerow y zaplacic tym sposobem A(nno) 1600 in Augusta 1334 Lewkow mamy zaplacic. A ostatek za 12 Miesiący od napisania tego zapisu 2666 Lewkow mamy zaplacic my albo kto kolwiek przedzie na sprawę P(ana) Mikolaia Bernathowica te повинне bedziemy zwysz mianowanego dlugu zaplacic bez wszelakich mow. A dla lepsei wiary przylozyliśmy do tego zapisu nasze(go) Pana Mikolaia pieczęci y swoje pieczęci y własnymi sie rekami podpisali. Stalo sie w Constantinopolu. Octaua Decembris A(nno) 1599, a iesliby sie na czas nie dalo tedy od dziesiąci dwa na rok interesę rachuiąc mamy dac.

Ja Bernath Mikolaiow Syn własną ręk¹ą znaiu sie.

Ja Grzesko Tomanowic własną ręką znam sie.

Zacharias Iwaszkowic własną ręką (podpis).

№ 73

1600., травня 3. – Список товарів, які були в коморі львівських купців Норбега Поповича і Мурата Керімовича, спільників у торгівлі

Інвентар і такса товарів купців Норбега і Мурата

У першу чергу килимів сортових сто чотири один на другий по десять злотих. Шовку різного кольору літрів триста двадцять дев'ять, фарбистого літер по злотих 4//15. А чорного (одна) літра по злотих 4//7 1/2. Багазеї лазурової, зеленої, блакитної цілих штук сто вісімдесят одна, одна згідно другої по злотих 2//24. Чамлотів чорних без води в одній бельні шістдесят, в другій шістдесят чотири півштучок, кожна півштучка по шість злотих без орта. Мухаїрів кольорових штук цілих 48 і одна півштучка по дев'ять злотих. Чамлотів кольорових ангурської фарби штук п'ять по злотих 12. Чамлоту вишневого штука за злотих 20. Чамлотів гданської фарби чорних штук цілих чотирнадцять по злотих 12/15. Чамлотів взористих червоних одинадцять по сім злотих. Чамлотів чорних взористих штук шість по три злоті. Чамлоту чорного півштучок п'ятнадцять по злотих 6//15. Мухаїрів кольорових цілих штук двадцять по десяти злотих. Мухаїрів кольорових татарських півштучків три по два злоті. Чорних татарських мухаїрів цілих чотири штуки по чотири злоті. Поясів ковдрових вісімдесят п'ять по грошей двадцять чотири. Поясів бурських двадцять п'ять по грошів 27. Попруг турецьких двадцять дев'ять по п'ятнадцять грошів. Кінської збруї багазійової різної барви шістнадцять по три злоті. Ковдр з узористого полотна замочених шість по злотих 3//18. Ковдр китайчаних три, дві жовті по шість злотих а третя зелена за чотири злоті. Сап'янових шкір як коричневих, так і жовтих, в сумі вісімсот сімдесят сім, рахуючи одну на другу по грошів сорок. Сім чапраків, один першого сорту за злотих шістдесят, два за сорок злотих, три по вісім злотих, один за злотих двадцять. Дубильної кислоти шість каменів по вісім злотих. Месинських шкір сімдесят по грошів сімнадцять. Штука адамашку жовтогарячого лікоть по злотих 1//15. Блямів тхорів чотири, один на другий по вісім злотих. Цинамону каменів чотири безменів дев'ять, і з скринєю важачи, фунт по грошів двадцять. Ревень, який важив фунтів шістдесят один і півфунта, фунт по злотих 4//15. Чапрак адзямський вживаний за злотих 2//12. Одинадцять килимів сортових по п'ятнадцять злотих. Адзямський малий килим за шість злотих. Один килим діванський на одинадцять ліктів за злотих вісімдесят. Габи п'ять штук по злотих 3//15. Опонч сімнадцять кожна по копі. Сумок дві по два злоті. Тафти ліктів 20 по злотому лікоть. Також другої тафти ліктів 18 S також по злотому. Луків два турецьких по два злоті. Турецьких хусток дві по злотому. Бобрів двадцять один, рахуючи один при другому по сім злотих. Шафрану гнилого фунт за злотий. Узорчате полотно на ковдри злотих 2//15. Татарського зілля міхів 37 1/2, каменів 271, фунтів 22 1/2, продав пан Торос Якубович камінь по злотих 5//15. Спершу продав пан Торос один з тих міхів, в якому було шість каменів і фунтів 22 3/4 по злотих 6. Опісля ці тридцять шість і півміха продав разом, в них було каменів 265 по злотих 5//15. При цьому розповів той же пан Торос Якубович, що відправив в Любліні на св.Симона і Юди від Ісаака Сологая Вільновича за борг Норбега і Мурата три сороки соболів за суму злотих 304.

Ф. 52, оп. 2, спр. 516. С.884–886.

Inwentarium et taxa mercium Norbega et Muradi

Naprzod kobierzow gatunkowych sto y cztery ieden na drugi po dziesiacy zlotych. Jedwabiu rozmaitey farby liter trzysta dwadziescia y dziewiec farbistego litra po zlotych 4//15. A

czarnego litra po złotych 4//7 1/2. Bagaziei lazurowey zieloney błękitney stuk czalych sto osmdziesiąt y jedna stuka jedna wedla drugiej po złotych 2//24. Czamlitow czarnych bez wody w iedney belni szescdziesiąt w drugiej szescdziesiąt y cztery pulstuczokow kozdy pulstuczek po szesci złotych bez orta. Muchaierow farbistych stuk czalych 48 y pulstuczek ieden po dziewięci złotych. Czamlitow farbistych Angorękiey farby stuk pięć po złotych 12//. Czamlitu wisniowego stuka za złotych 20//¼. Czamlitow Gdanskiey farby czarnych stuk czalych czternyscie po złotych 12//15. Czamlitow wzorzystych czerwonych iedenasci po siedmi złotych. Czamlitow czarnych wzorzystych stuk szesc po trzy złote. Pulstuchokow czamlitu czarne(go) piętnascie po złotych 6//15. Muchaierow farbistych stuk czalych dwadziescia po dziesięci złotych. Muchaierow farbistych Tatarskich pulstuczokow trzy po dwa złote. Czarnych Tatarskich muchaierow czalych stuk cztery po cztery złote. Ciengatur koldrowych osmdziesiąt y pięć po gr(oszi) 24. Ciengatur Burskich dwadziescia y pięć po groszi 27. Popręgow Tureczkich dwadziescia y dziewięć po piętnascie groszy. Rzędow Bagaziowych barwy rozmaitey szesnascie po trzy złote. Kolder płocienkowych zamoczonych szesc po złotych 3//18. Kołder kitaiczanych trzy dwie zołte po szesci złotych a trzecia zielona za cztery złote. Szafianych skur tak bronatnych iako y zołtych in summa osmsset siedmdziesiąt y siedm rachuiacz iedną na drugą po groszy czterdziesci. Siedm zapragow ieden przednieiszy za złotych szescdziesiąt dwa za czterdziesci złotych, trzy po osmi złotych, ieden za złotych dwadziescia. Gallasu szesc kamieni po osmi złotych. Mesyny skur siedmdziesiąt po groszy siedmnascie. Sztuka adamaszku zołtego gorącego łokiec po złotych 1//15. Blamow cztery tchorzow ieden na drugi po osmi złotych. Czynamonu kamieni cztery bezmianow dziewięć y z skrzynią wazącz funt po groszy dwadziescia. Reumbarbarum ktore wazyło litr 61 y pułfunta funt po złotych 4//15. Czapruga Adziamska pochodzona za złotych 2//12. Jedenasci kobiercow gatunkuiacz po piętnascie złotych. Adziamski mały kobierzec za szesc złotych. Jeden kobierzec Diwanski na iedenascie łokci za złotych osmdziesiąt. Hab pięć stuk po złotych 3//15. Oponczy siedmnascie kozda po kopie. Derhy dwie po dwa złote. Tawty łokci 20 po złotemu łokiec. Item drugiey tawty łokci 18 ½ takze po złotemu. Lukow dwa Tureckich po dwa złote. Tureckich chustek dwie po złotemu. Bobrow dwadziescia y ieden, rachuiacz ieden przy drugim po siedmi złotych. Szafranu zgnięłego funt za złoty. Płocienko na koldre złotych 2//15. Tatarskiego zielia worow 37 ½ kamieni 271, funtow 22 ½ przedał P(an) Torosz Jakubowic kamien po złotych 5//15. Jeden z tych worow naipierwei przedał P(an) Torosz w ktorym było szesc kamieni y funtow 22 ¾ po złotych 6//. Za sie trzydziesci y szesc y pułworow przedał społem w ktorych było kamieni 265 po złotych 5// 15. Przytym opowiedział tenze P(an) Torosz Jakubowic ze wyprawił w Lublini na S. Simon Judu od Isaaka Solohaia Wilnowica za dług Norbegow y Muratow trzy soroki sobolow za summę złotych 304//½.

№ 74

1600р., травня 30. – Рахунок грошей і товарів, які Захаріаш Івашкович одержав від грека Дмитра Юрійовича, купця з Замостя, а також перелік витрат, які він здійснив, везучи їх до Константинополя

В ім'я Боже. Року Божого 1600, травня 30, в Константинополі.

Список грошей Дмитра Юрійовича Замостянина, які до моїх рук дійшли як готівкою, так і за товари.

У першу чергу: що на дорогу дав був з потрійними червоними злотими суму 757 злотих. Становитиме червоних злотих 378// аспр 60.

Також залишився я йому винен вдома з рахунку червоних злотих 54// аспр 60.

Також з шльонської монети я винен йому злотих 10//25 грошів. Становитиме червоних злотих 5 аспр 50. Сума готівкових грошей становитиме червоних злотих 438 аспр 50.

Крім того, за товари я взяв в Константинополі. У першу чергу: за 1000 позументів по 8 аспр, а по 200 аспр червоні злоті я взяв, становитиме червоних злотих 40, аспр j. Також за 3 пари юхтів становитиме червоних злотих 11. Також за 4 блями попелиць по 6 червоних злотих, становитиме червоних злотих 24. Також за 1 блям соболиних брюшок червоних злотих 30. Також за 57 блямів білих заячих по червоному злотому і по 20 аспр, становитиме червоних злотих 63 аспр 105. Також за 5 вовків я взяв червоних злотих 12. Також за 27490 попелиць, взято як кобїречник, продав їх по 7 аспр, становитиме сума 192430 аспр. Рахуючи червоний злотий по 220 аспр, становитиме сума злотих 874 аспр 120, червоних злотих становитиме сума 1493 аспр 55.

З тієї вище вказаної суми Дмитрових грошей, які дійшли до моїх рук, я видав на Дмитрові потреби, як вказано нижче.

У першу чергу:

Мита грошового від 757 злотих я дав злотих 15//4 грошів, становитиме червоних злотих 7 аспр 68.

Також мита яського в Волощині від товарів Дмитрових я дав згідно з випискою митників суму червоних злотих 73 аспр 50.

Також фурману Окольському я дав фури від попелиць, згідно з підрахунками Габріеля, слуги Дмитра, злотих 103 грошів 15, що становить червоних злотих 51 аспр 90. Також з двох Дмитрових коробів, за 3 центнери, я дав фури по злотих 9, становитиме злотих 27. Червоних злотих становитиме 13 аспр 60.

Також Габріелю, слугі Дмитра, я дав в дорозі три рази на харч злотих 7, становитиме червоних злотих 3 аспр 60.

Також в Кам'янці я дав возового мита аспр 40.

Також хотинського і яського хаджималиму дав я червоних злотих 1 аспр 44.

Також в Хотині від перевозу я дав червоних злотих аспр 30.

Також дунайського мита я дав разом з хаджималимом і від перевозу злотих 22 грошей 10, що складе червоних злотих 11 аспр 20.

Також мостових зі Львова аж до Константинополя я дав червоних злотих аспр 78.

Також у Константинополі я дав мита від Дмитрових товарів червоних злотих 73 аспр 46.

Також у Константинополі я дав мита там же і мита на дрібні видатки, тобто Аван Чобанові червоних злотих 2 аспр 60.

Також в Константинополі я дав за 3 фаси, в яких я дав вкласти попелиць з обручами і за один червоних злотих 4 аспр 2.

Також я дав малого мита в Константинополі, тобто тофи і з Аваном сума червоних злотих 29// аспр j.

Видатків становитиме сума червоних злотих 272 аспр 66.

Також мені за послугу винен Дмитро згідно зі своїм словом і листом 400 талярів. Що становитиме, рахуючи по 37 S грошей злотих польських 500, становитиме сума червоних злотих 250, аспр j.

Сума складе червоних злотих 522 аспр 66. надійшли до моїх рук, тоді залишиться сума боргу Дмитрові червоних злотих 970 аспр 109.

Крім того, ще за один сорок соболів червоних злотих 50 аспр j.

Сума складе червоних злотих 1020 аспр 109, рахуючи кожен червоний злотий по злотих 2 лічби польської, становитиме сума польських злотих 2040//24 S грошів.

Ф. 52, оп. 2, спр. 517. С.333–335.

Tenor Calkuli

W imie Panskie. A(nno) 1600 D(omini) May 30 w Constantinopolu.

Spisek pieniędzy Dmitra Juriowica Zamoscianina ktore do moich rąk dosly tak gotowizny iako za towary.

Naprzod: Co na drogę był dał z potroinemi czerwone złote summa złotych 757. Uczyni czerwonych złotych 378// aspr 60.

It(em) Jam mu został winien doma z rachunku czerwonych złotych 54// aspr 60.

It(em) s Śląskiey monety zostałem mu złotych 10//25 gr(oszi) uczyni czerwonych złotych 5 aspr 50. Sum(m)a gotowych pieniędzy uczyni czerwonych złotych 438// aspr 50.

Do tego za towary wziąłem w Constantinopolu. Naprzod: za 1000 Szyth po 8 aspr, a po 200 aspr czerwone złote wziąłem uczyni czerwonych złotych 40// aspr ¼. It(em) za 3 pary Juchtow uczyni czerwonych złotych 11// ¼. It(em) za 4 popielice błamy po 6 czer(wonych) złotych uczyni czerw(onych) złotych 24// aspr ¼. It(em) 1 błam sobolich brzuszek zaw. Czerwon(ych) złotych 30// aspr ¼. It(em) za 57 błamow białich zaięczych po czerwone(mu) złotemu y po 20 aspr uczyni czerw(onych) złotych 63 Aspr 105. It(em) za 5 wilkow wziąłem czerw(onych) złotych 12 Aspr ¼. It(em) za 27490 popielic wzięło sie iako Kobierecznik ya sprzedał po 7 aspr uczyni Sum(m)a aspr 192430. Uczyni czerw(onych) złotych po 220 Aspr rachuiąc Sum(m)a złotych 874//120 Aspr. Summa uczyni czerw(onych) złotych 1493 Aspr 55.

Naprzeciwko tey wyszei mianowany Summy Dimitrowych pieniędzy ktore do moich rąk doszły wydałem na Dimitrowe potrzeby iako nizey. Naprzod: Myta pieneznego od 757 złotych dalem złotych 15//4 gr(oszi) uczyni czerwo(nych) złotych 7//Aspr 68.

It(em) Myta Jaskiego wołosiech od towarow Dimitrowych dałem według Ausczugu Mytnikow Summa czerw(onych) złotych 73//aspr 50.

It(em) Okolskiemu furmanowi dalem Fury od popielic według obrachowania Gabriela sługy Dimitrowego złotych 103 gr(oszi) 15 uczyni czerw(onych) złotych 51//aspr 90.

It(em) dwu Pudeł Dimitriwych Fury dałem za 3 Canthnary po złotych 9 uczyni złotych 27. Uczyni czerw(onych) złotych 13// aspr 60.

It(em) Gabrielowi słudze Dimitrowemu dałem u drodze trzyma razy na strawę złotych 7.

Uczyni czerw(onych) złotych 3 Aspr 60.

It(em) w Kamiencu wozowego mytha dałem... złotych - aspr 40.

It(em) Choczinskigo y Jaskiego Charczimałimu dałem czerw(onych) złotych 1 Aspr 44.

It(em) w Chocziniu od przewozu dałem czerw(onych) złotych - aspr 30.

It(em) Dunaiskiego mytha dałem pospołu s Charczimałimem y od przewozu złotych 22//10 gr(oszi) tho uczyni czerw(onych) złotych 11// Aspr 20.

It(em) Mostowych dalem ze Lwowa az do Constantinopola czerw(onych) złotych- Aspr 78.

It(em) w Constantinopolu myta dalem od Dimitrowych towarow czerw(onych) złotych 73/ / Aspr 46.

It(em) w Constantinopolu myta dałem tham ze u myta na drobne wydatki to iesth Awan Czobanowi czerw(onych) złotych 2// Aspr 60.

It(em) w Constantinopolu dalem za 3 fassy w ktorem popielic dał włożycz z obronczami y zadno czerw(onych) złotych 4// Aspr 2.

It(em) Dałem małego mytha w Constantinopolu tho iest Tothy y z Awanem Summa czerwon(ych) złotych 29// Aspr ¼.

Wydatku uczyni Summa czerwon(ych) złotych 272// Aspr 66.

It(em) Mnie za posługę winien Dimitr według słowa swego y listku 400 Talerow. Co uczyni po 37 ½ gr(oszi) rachuiącz złotych Polskich 500. Uczyni czerwon(ych) Summa złotych....250// Aspr ¼.

Summa uczyni czerwonych złotych 522// Aspr 66.

Wytraciwszy the 522 czerwone złote Aspr 66. S tich pieniędzy 1493 Aspr 55 ktore do rąk moich doszły tedy zostanie Summa Dimitrowi długu czerwon(ych) złotych 970// Aspr 109.

Do tego ieszcze za ieden sorok soboly czerwon(ych) złotych 50 Aspr ¼.

Summa uczyni czerwon(ych) złotych 1020// Aspr 109 rachuiacz kozdy czerwony złoty po złotych 2 lidzby polskiej uczyni sum(m)a złotych polskich 2040//24 ½ gr(oszi).

№ 75

1600., листопада 9. – Список товарів, які Захаріаш Івашкович відправив з Константинополя до Львова, а також суми грошей, видані фурманам для їх перевезення

Зміст перекладеного запису

Року 1600. 9 листопада. В ім'я Боже, список вашої милості пана Тобіаса, яким фурманам і які товари, як Миколая швагра, так теж і наших, а також ваших навантажили (фурманам) і на інші справи.

У першу чергу в ім'я Боже Войцехові Сокирці навантажили товарів:

20 бельн чамлотових Миколая швагра.

2 бельні чамлотових Івашка, брата вашого.

2 великі килими на покриття (возів).

Миколаєві Кваску на перший віз накладено товарів:

12 бельн чамлотових Миколая швагра.

2 бельні килимів Миколая швагра.

2 великі килими на покриття.

На другім возі Кваска накладено товарів:

19 бельн чамлотових Миколая швагра.

2 бельні чамлотових ваших 19 чамлотових бельн

1 бельня шафрану вашого має бути як Квасек

1 великий килим на прикриття і сам говорив по шва-

1 велика возова плахта грових сума 51 бельн чамлоту має бути.

На віз Матиса Ручки накладено товарів.

2 бельні шовків швагра

4 бельні багазеї швагра

1 бельня коричневих сап'янів швагра

1 бельнічка чамлотів швагра. На тій бельні марку швагрову дайте зробити і на тій бельні.

Сума всіх товарів, надісланих Миколаю швагрові через вас, пане Тобіасе, є 51 бельня чамлоту і одна бельнічка.

2 бельні шовку, в них 660 літрів шовку.

Виписки згідно з старим списком.

4 бельні багазеї і решта від килимової бельні є.

2 бельні килимів, в них 124 жовтих килимів, які ви купили, а 50 адзямських, які я купив, всіх становитиме 174.

Ще тим фурманам, що я дав в Константинополі на ту фуру, що звідси везу. У першу чергу Миколаєві Кваску я дав суму злотих 210.

Войцеху Сокирці я дав суму злотих 145.

Матису Ручці я дав злотих 192.

Сума становитиме злотих 547, становитиме червоних злотих 273 аспр 60.

Ще на оплату житла дано тим фурманам грошей:

Миколаю Кваску я дав на два вози червоних злотих 247.

Войцеху Сокирці на один віз (я дав) червоних злотих 142.

Матису Ручці я дав на один віз червоних злотих 133 аспр 20.

Сума становитиме червоних злотих 522 аспр 20.

Ще від Татуловича Кіркора, взявши у Львові четверо коней, швагрові віддайте, які в Константинополі коштують червоних злотих 73 аспр 25.

Ще Кіркорові Татуловичу я дав на ту службу, що кур'єром був приїхав до Константинополя, крім того, що вдома взяв 80 левків, старих талярів шістдесят, становитиме червоних злотих 40.

Ще вам, пане Тобіасе, я дав на дорогу на харч, як з вами розраховувався в Константинополі, червоних злотих 450.

Ще вашого всього товару є:

2 бельні чамлотових

1 бельня з дрібницями

2 вузли шовку

1 вузол цинамону

1 бельня шафрану

Ще знайте, ваша милість, пане Тобіасе, що в Кіркора, мого фурмана, на двох возах навантажено наших товарів.

У першу чергу в ім'я Боже 26 бельн чамлотових під клеймом пана Юрка (подано візирець клейма) і мої три бельні чамлотові під моїм клеймом (подано візирець клейма)

Дві бельні килимів, в них 61 жовтих, 31 білих килимів, 26 диванських килимів, один великий білий, 32 адзямських, всіх становитиме 151.

Ті килимові бельні є №13, №14.

Ще в тих двох бельнях №13 є шістдесят хусток, №14 є 340 поясів.

Одна бельня шафрану. 1 бельня чамлотів і одна бельнічка Криштофа Томановича, від яких фури по 12 злотих будете рахувати.

Також дунайське і волоське мита і всі витрати, уважно підрахувавши, візьмете червоними злотими і з інтересу так, як ми взяли десять за 12, візьмете, рахуючи до Львова.

Ще у Криштофа Томановича є за бельню лаванди турецької, тобто за 27 ок, знаєте, що тут оку ми брали по 270 аспр. Тому і за той лаванду гроші візьмете від нього, підрахувавши, що минулого року ми йому дали, а тут Дербіш Чалабей грошей від нас хоче. Тому, поки ті гроші всі до одного мені від нього не візьмете, всі червоними злотими, то ані бельні його, ані бельнічки не давайте, дуже прошу.

1 бельня шовку нашого ще на Кіркорових возах №15 літрів 350.

Ще на моїх возах вашого товару є і вузол дріб'язку.

1 вузол цинамону важив три центнери по злотих 12, становитиме злотих 36.

То і ви червоними злотими і з фурую віддасте, також дунайське мито і інші витрати уважно вирахуйте, що прийде, і то все, що надійде від вас і що надійде від Криштофа Томановича, віддайте сестринцеві пану Андрію, дуже прошу.

Ще на Кіркорових возах я навантажив дріб'язку, а саме: 1 кошик фіг, 1 кошик ізюму, 1 вузол рису, в ньому два кілограми. 2 вузли фініків кручених, 1 кошик фініків. Чотири стільці. 5 великих килимів на покриття, два нові є.

Прощу, щоб ви то все пильнували, щоб Кіркор дома, коли, дай Боже, в доброму здоров'ї приїде, пану Костеві спокійно повністю без шкоди віддав. І прошу, щоб ваша милість в дорозі був добрим сторожем моїх возів і Кіркора, і щоб ви були ласкаві як на вози Кіркора, так і на мої. Ще один великий ланцюг я позичив Кіркору і то нехай дома віддасть.

Ще до того, що вам належить, я вам віддав: 1 мішок шафрану, 3 блями білих смушків в одному вузлі, 1 оку лаванди турецької, три мухаїри в одному вузлі, 1 вузол дріб'язку, 1 бурдюк лимонного соку. Прощу, щоб ви це все вдома віддали пану Костеві.

Ще прошу вас, пане Тобіасе, щоб ви Беграм Чаусу один ридван на два коні з парою коней і з збрусю купили, інакше не робіть.

Ще знайте, що на наших возах є 22 бельні, даних на фуру Корпи, дома зважите, від центнера має дати по десять злотих. На то дав на ту фуру суму червоних злотих 135.

Ще на потреби єпископські я видав на коня, канати, віз.

Сума червоних злотих....59 аспр 6.

І на інші дрібні їх потреби я дав з тієї суми і до того зроблю рахунок панам старшим, коли захочуть, а тих коней і віз з усім панам старшим маю віддати, і так їх панам старшим віддасте, лише візниче сідло наше є, то віддасте додому. Візнику єпископа я заплатив, дома вже і аспри не треба давати. А ви, що ще на їх коней витратите і на харч для них самих, або коли тепер їх є п'ятеро, а я розумів, що лише вдвох мало бути, вирахуйте, і до тієї вищої суми припишіть, і від старших візьміть ті гроші і ні одного менше і пану Миколаю, своєму пану, віддасте. Інакше щоб не робили і серйозно будете домагатися, інакше не робіть.

Ще і лист від патріарха панам старшим самі своєю власною рукою віддайте.

Ще дуже і дуже прошу, щоб швагрові зуміли добре всю справу здати і щоб старались караван відправити на Симона і Юди, інакше не робіть.

Захаріаш Івашкович.

Ф. 52, оп. 2, спр. 253. С.57-60.

Tenor scripti interpretati

Anno 1600 9 Nowembris. W imie Panskie spisiek w(aszei) m(osci) Panie Tobiaszu ktorym Furmanom co za towary nalozyli sie tak Mikolaia Swagrowych iako tez y naszych y takze tez waszego y na insze sprawy. Naprzod w imie Panskie Woyciechowi Siekierce nalozyl sie towarow

20 beln czamlitowych Mikolaia Swagrowych.

2 belni czamlitowych Iwaszka Brata waszego.

2 wielkie kilimi na przykryciu

Mikolaiowi Kwaszkowi na pierwszy woz nalozyl sie towarow.

12 belni czamlitowych Mikolaia Swagrowych

2 belni kobierczow Mikolaia Swagrowych

2 kilimy wielkie na przykryciu

Na drugim wozie Kwaskowym nalozylo sie patrz dobrze.
19 belni czamlitowych Mikolaia Swagrowych
2 belni czamlitowych waszych 19 czamlitowych beln ma byc
1 belnia szafranu waszego iako Kwasek sam powiedal
1 wielki kilim na przykryciu y po swagrowych su(m)ma 51 beln
iedna wielka wozowa plachta czamlithu ma byc.
Na Matysa Ronczki woz nalozylo sie towarow:
2 belnie iedwabiow swagrowych
4 belni bagaziey swagrowych
1 belnia bronatnych szaphianow Swagrowych
1 belniczka czamlithow Swagrowych. Na tey belniey Marka Swagrowa daycie uczynic y na
tey belniczie.
Wszystkich summa Mikolaiowi Swagrowi poslanych towarow przez was P(anu) Tobiasu
to iest 51 belnia czamlitu y iedna bielniczka.
2 belni iedwabiu w nich 660 litr iedwabiu.
Ausczugi wedle starego.
4 belni bagaziey y resta od kobiercowey belniey iest.
2 belni kobiercow w nich 124 zoltych kobiercow ktoreście wy byli kupili a 50 Adziamskich
ktorem ia kupil, wszystkich uczyni 174.
Jeszcze ktoremu Furmanowi com dal w Constantinopolu na te fure co ztad wioza.
Naprzod Mikolaiowi Kwaskowi dalem sum(m)a zlotych 210.
Woyciechowi Siekirce dalem summa zlotych 145.
Matyszowi Rancze dalem zlotych 192.
Summa uczyni zlotych 547 uczyni czerwonych zlotych 273 A(spr) 60.
Jeszcze naleza dane pieniedze tym Furmanom:
Mikolaiowi Kwaskowie dalem na dwa wozy czerwo(nych) zlotych 247.
Woyciechowi Siekirce na ieden woz czerwonych zlotych 142.
Matysowi Rancze dalem na ieden woz czerwonych zlotych 133 Aspr 20.
Summa uczyni czerwonych zlotych 522 Aspr 20.
Jeszcze od Tatulowica Kirkora wziawszy we Lwowie dalibog cztery konie Swagrowi oddacie
ktore kostuia w Constantinopolu czerwonych zlotych 73 Aspr 25.
Jeszcze Kirkorowi Tatulowicowi dalem na te sluzbe ze Cursoria byl przyiechal do
Constantinopola krom tego ze doma 80 Lewkow byl wzial, starych talerow szescdziesiat uczyni
czerwonych zlotych 40.
Jeszcze wam Panie Tobiaszu dalem na droge na strawe iakom sie z wami obrachowal w
Constantinopolu czerwonych zlotych 450.
Jeszcze waszego wszystkiego towaru iest:
2 belni czamlitowych
1 belnia z drobiazgami
2 wezly iedwabiu
1 wezel czynamonu
1 belnia szaffranu.
Jeszcze wiedzcie w(asza) m(osc) Panie Tobiaszu ze v Kirkora mego Furmana na dwu woziech
nalozylo sie naszych towarow.
Naprzod w imie Panskie 26 beln czamlitowych pod P(ana) Jurkowa cycha... y moje trzy
belnie czamlitowych pod moia cycha.....

Dwie belni kobiercow w nich 61 zoltych, 31 bialych kobiercow, 26 Dywanskich kobiercow, ieden wielky biały, 32 Adziamskich, wszystkich uszyni 151 te kobiercowe belnie 13, 14, ca.

Jeszcze w tych dwu belniach 13 iest szescdziesiatkow chustek 14 iest 340 ciengatur. Jedna belnia szafranu, 1 belnia czamlitowa y iedna belniczka Krzystopha Tomanowica od ktorych fury po 12 zlotych bedziecie rachowali, takze tez Dunaskie y woloskie myta y wszystkie unkoszty statecznie obrachowawszy wezmiecie czerwonymi zlotemi y z interesse tak iako my wzeli dziesiec za 12 wozmiecie do Lwowa rachuiacz.

Jeszcze w Krzystopha Tomanowica iest za belnie spignaru Tureckiego to iest za 27 ok wiecie ze tu oke po 270 aspr bralismy, otoz y za ten spignar pieniedze wezmiecie od niego obrachowawszy, abo wiem tak rokes my mu dali, a tu Derbisz Czalabiei pieniedzy od nas chce. Otoz poky te pieniadze bez iednego mniey od niego nie wezmiecie wszystko czerwonymi zlotemi, tedy ani belnie iego ani belniczki nie dawaycie prosze pilno.

1 Belnia iedwabiu naszego ieszcze na Kirkorowych woziech 15 litr 350. Jeszcze na moich woziech waszego towaru iest 1 wezel drobiazgu.

1 wezel czynamonu wazylo trzy centnary po zlotych 12 przydzie zlotych 36.

To y wy czerwonymi zlotymi y z fura oddacie takze tez Dunaskie myto y insze unkoszty statecznie wyrachuiecie co przydzie, a to wszystko co przydzie od was, y co przydzie od Krzystopha Tomanowica oddacie P(anu) Andrzeiowi Siestrzencowi pilnie prosze.

Jeszcze na Kirkorowych woziech nalozylem drobiazgu to iest: 1 kosz fig, 1 kosz rozynkow, 1 wezel ryzy w nim dwie kille, 2 wezly daktylli kreconych, 1 kosz daktylle. Cztery stolcze. 5 wielkich kilimow na przykrycie dwa nowe sa. Prosze zebyscie to wszystko pilnowali, zeby Kirkor dalibog doma gdy w dobrym zdrowiu przyiedzie Panu Kostowi statecznie speln bez szkody oddal y prosze zeby w(asza) m(osc) dobrym strozem byl w drodze moich wozow y Kirkora, y zebyscie byli laskawi tak na Kirkora iako y na moje wozy. Jeszcze ieden wielky lanczuch pozyczylem Kirkorowi y to niech doma odda.

Ieszcze do Waszengu wam oddalem: 1 worek szafranu. 3 Bliamy bialych barankow w iednym wezle. 1 oka spignaru Tureckiego. Trzy muchaiery w iednym wezle. 1 wezel drobiazgu. 1 buklad limoniowego soku. Prosze zebyscie to wsczystko doma oddali P(anu) Kostowi.

Ieszcze prosze was Panie Tobiasu zebyscie Behram Czausowi ieden rydwan na dwa konia z para koni y ze slami sprawili inaczey nie czynic. Jeszcze wiezcie ze Korpinych 22 belni sa na naszych woziech na fure danych doma zwazycie, od centnara ma dac po dziesiaci zlotych, na to dal na te fure summu czerwonych zlotych 135.

Jeszcze na Biskupie potrzeby, iam wydal na konie, derchy, woz. Summa czerwonych zlotych..... 59 Aspr 6.

I na insze drobne ich potrzeby dalem z tey summy y tego rachunek uczynie Panom Starszym kiedy kolwiek zechca a te konie, y woz ze wszystkim Panom Starszym ma sie oddac, y tak ie Panom Starszym oddacie, telko woznice siodlo nasze iest y to oddacie do domu. Wozniczy tez Biskupiemu zaplacilem, doma iuz y aspy nie trzeba bedzie dac y wy co ieszcze na ich konie strawicie, I na ich samych cedlo, abo wiem teraz samopiat go iest, a iam rozumial ze telko samowtor mial byc, wyrachuiecie y do tey summy wyszey przypisecie, y od starszych wezmiecie takowe pieniadze bez iednego mniey y P(anu) Mikolaiowi Panu swemu oddacie, inaczey abyscie nie czynili y serio bedziecie sie upominali inaczey nie czynicie.

Jeszcze prosze pilno a pilno zebyscie Swagrowi umieli dobrze wszystka sprawe dac, y zebyscie sie starali karawan wyprawic w Simon Judy inaczey nie czynicie.

Zachariasz Iwaszkowicz.

№ 76

1600р., липня 18. – Запис витрат за транспортування товарів, які зробив Захаріаш Івашкович в Константинополі

Зміст запису

Запис Мануку Тодоровичу, Христофору, Тодору і Ованісу кафенчанам (за) 31 сорок соболів, скільки взяв від них за харчі я, Кадік Івашкович.

У першу чергу:

На яське мито по 250 аспр, виносить 7750 (аспр), виносить по 120 аспр червоних злотих 64 аспр 70.

У Цариграді мито по 600 аспр виносить 18600, виносить по 120 аспр червоних злотих 155.

Ще хотинське (мито) харджімалам виносить червоних злотих один і аспр 30.

Ще дунайське мито і харджімалім виносить сума червоних злотих один.

Ще в Царигроді на миті і подарунки і мита, що дало червоних злотих 12.

Ще зі Львова почавши аж до Царигрода червоний злотий один.

Ще фура від трьох цетнарів по злотих 9, червоних злотих 13 і аспр 60.

Ще в Цариграді за вичинені шкіри я дав, сума червоних злотих 35.

Сума тих речей виносить червоних злотих 292//40 аспр.

Коли я взяв вище описану справу, Манук і Христофор Дорати вище написані рахунки мали. І я сам їм віддав до їх власних рук їхні 31 сорок соболів, які вони мені довірили у Львові, і які я їм віддав у Царгороді. Тими всіма були пан Атабей Августинович і пан Бобрик Бедросович і Корпа Чалабей, Султанів син з Ангурії.

Я, Атабей Аксантович, тому запису, що вище, на прохання обох сторін є свідком.

Я, Бобрик Бедросович, усьому запису, що вище, на прохання обох сторін є свідком. Захаріаш Івашкович, власною рукою.

Ф. 52, оп. 2, спр. 517. С. 321–322.

Tenor scripti

Panie Boze pomagay Roku 1600. Dnia 18 July, w Czarigrodzie.

Auszug Manuga Todorowiczowi y P(an) Krzystof Todorowi y Owanisowi Caphancanom 31 Sorokow Sobolow, wiele na strawe wzialem od nich Ja Kadik Iwaskowicz. Naprzod:

Na Jaskie myto po 250 aspr czyni 7750 czyni po 120 aspr czerwone zlote 64 aspr 70. W Czarigrodzie myto po 600 aspr czyni 18600, czyni po 120 aspr czerwone zlote 155.

Jeszcze Chocinskie Chardzimalum czyni czerwony zloty ieden y aspr 30.

Jeszcze w Czarigrodzie na myczie y Podarunki I myta co sie dalo czerwonych zlotych 12.

Jeszcze Badz y ze Lwowa poczawszy az do Czarigroda Czerwony zloty ieden. Jeszcze fura od trzech Cetnarow po zlotych 9, czerwonych 13 y Aspr 60.

Jeszcze w Czarigrodzie Maisteria dalem summa czerwonych zlotych 35.

Summa tich rzeczy czyni czerwony(ych) zlotych 292//40 aspr.

Wyszey opisane strawe kiedim wzial Manugiem Krzystof Doraty wyszey napisane rachunki to iesth.

I ya sam im oddalem ich 31 Sorokow Soboly do ich власnych rak ktore oni mnie do wiernych we Lwowie dali ktore im oddalem w Czarigrodzie themi wszystkie byli P(an)Atabey Augustinowicz y P(an) Bobrik Bedrosowicz y Korpa Czalaby Sultan Syn z Anguriey.

Ja Atabiey Axanthowicz themu wysy pissmu na prozbe obudwoch stron swiadek. Ja Bobrik Bedroszowicz wyszy wszystkiemu pissmu na prozba obudwoch stron swiadek.
Zachariasz Iwaskowic wlasna reka.

№ 77

1601р. січня 4. – Договір грецького купця Козьми Салуаго де Кампіс з фурманами Львова, Кам'янця та інших міст про перевезення вина з Кілії до Львова

Прийшов особисто до суду шляхетний пан Альберті Мускович, замість ординарного львівського війта шляхетного Козьми Салуаго де Кампіс, з одного боку, і чесні Габріель Самченя, Ян Печифура, Григорій Лісек, Альберт Рутко, Георгій Богуслав з Кам'янця, Павло Волошин, Якуб, вірменин кам'янецький, Альберт з Тарнова, Андрій Соколик, Альберт Сольда, Альберт Буяк, Андрій Богач, Станіслав Кутний, Павло Трусік, Станіслав Солтишек, Ян Полудняк, Станіслав Стахера, Якуб Німець, Ян Русек, Ян Трецінський, Адам з Вольбрама, фурмани, з другого боку, і пред'явили договір, вчинений між собою і з вищеназваним славним Козьмою Салуаго, і вимагали внести до нинішніх актів, я підтримав прохання, яке і виконують.

Зміст договору

Такий договір пан Козьма Салуаго де Кампіс вчинив з фурманами на привезення мальвазії. У першу чергу, що домовився з ними від кожної куфи мальвазії (дати) по злотих двадцять сім, які мають брати в Кілії і доставити до Львова. На то їм тепер кожному дав наперед по злотих тринадцять, а коли повантажать, тоді повинен їм буде дати за фуру гроші. Там, коли прибудуть на місце, не мають чекати більше, ніж три дні, а якби чомусь чекали більше, тоді їм пан Козьма повинен відшкодувати. Також всілякі мита, які повинен від мальвазії вчасно сплачувати. Також, що фурманам належить, то вони мають сплачувати згідно звичаю, щоб не мали затримки в дорозі. Мальвазію теж мають цілою і неушкодженою віддати, доставивши до Львова так, як цілою візьмуть на місці. І зобов'язуються ці фурмани один за другого статечно віддати всі мальвазії. А якщо, Боже борони, (трапляться) якісь шкоди, тоді без жодних виправдань повинні будуть відшкодувати і особисто той, через якого трапилась би шкода. Крім того, також прикладки челядні, то мають між собою розібрати на вози, також і обручі для набивання. Тієї мальвазії має бути сто чотирнадцять куф. А якби мальвазію застали в Яссах, тоді має їм дати пан Козьма лише по злотих сімнадцять від куфи, вже не по двадцять п'ять злотих. Того то договору з обох сторін обіцяли дотриматись.

Ф. 52, оп. 2, спр. 388. С. 955–956.

Venientes personaliter ad officium H(onor)ati P(an) Alberti Muskowic locu(m) ordinary Aduocati Leopoliensis tenentis Nobilis Cosma Saluago de Campis ex una, et Honesty Gabriel Samczenie, Joannes Pieczyfura, Gregorius Lisek, Albertus Rutko, Georgius Boguslaw de Kamiencz, Paulus Woloszyn, Jacobus Armenus Camenecensis, Albertus de Tarnow, Andreas Sokolek, Albertus Solda, Albertus Buiak, Andreas Bogacz, Stanislaus Kątny, Paulus Trusik, Stanislaus Soltyszek, Joannes Poludniak, Stanislaus Stachera, Jacobus Niemiecz, Joannes Rusek, Joannes Trecinski, Adamus de Wolbram vectores parte ab altera, obtulerunt contractu(m) inter se et praefactum Cosmam Saluago factum quem ad Acta praesentia suscipi petierunt quod et obtiruerunt.

Tenor Contractus

Contract takowy Pan Cosma Saluago de Campis z Furmany na przywiezienie malmaziey uczynil: naprzod iz ziednal z niemi od kozdei kuphy malmaziey po zlotych dwadziescia y siedm ktorą maią brac w Kiliey a do Lwowa dostawic na to im teraz kozdemu zadal po zlotych trzynascie a gdy nalożą tedy im bedzie winien dac za fure pieniedzy tam gdy przyiadą na miejsce niemaią wieczey zmieszkać telko trzy dni a gdzieby czo wieczey mieszkali tedy im P(an)Cosma winen nagrodzic, myta tez wszelakie w czas odprawowac ktore powinien od malmaziey a co tez Furmanom nalezy, to oni maią odprawowac wedle zwyczaiu zeby zabawy nie mali w drodze. Malmazią tez maią bez szkody w czale oddac dostawiwszy do Lwowa tak iako w czale wezmą na miejscu, y przyrzekaia ci Furmani ieden za drugiego ze statecznie maią wszystkie malmazie oddac, a czego Boze uchoway szkody iakiey tedy bez zadnych wymowek będą winni nagrodzic a zwlaszcza ten przez ktoregoby sie szkoda pokazala. Do tego tez przykladki celadne to maią miedzy sie rozebrac na wozy takze y obreczy dla pobiiiania ktorey malmaziey ma byc sto kuph y czternascie. A gdzieby w Jasiech malmazią zastali tedy telko ma dac P(an) Cosma po zlotych siedmnascie od kuphy iuz nie po dwiedziestu y piąci zlotych ktory to contract z obudwu stron obieczeni sobie strzymac.

№ 78

1601р., лютого 22. – Договір грека Ласкарі Прагіоти з львівськими фурманами про перевезення мальвазії від Хотина до Львова

Зміст договору

Сталась певна і тверда домовленість між учтивим паном Ласкарі, Гречином з Константинополя з однієї сторони і нижче названими фурманами з другої сторони в такий спосіб. Що той пан Ласкарі найняв тих то фурманів для перевезення йому сімдесяти чотирьох куф мальвазії від Хотина до Львова. Як, зокрема, Гаврила Самченю на десять куф, Івана, Печифуриноного зятя, на дев'ять куф, Павла Трусіка на десять куф, Станіслава Кутного, який від свого імені і (від імені) Яна Григліка і Якуба Німця вчинив ту домовленість і ручався за них обох і зобов'язався на вісімнадцять куф, Войцеха Сокирку на шість куф, Войцеха Буяка на сім куф, Войцеха Сольду на вісім куф, Івашка Чижа на шість куф. По ту мальвазію всі фурмани мають виїхати в ту найближчу суботу зі Львова і брати її аж в Хотині. Від тієї мальвазії від кожної куфи пан Ласкарі повинен буде дати їм фури по злотих дванадцять польських, на що вже взяли від нього завдатку від кожної куфи по злотих шести польських. А коли таку мальвазію повантажать на вози і будуть в дорозі, пан Ласкарі має дати їм ще по три злотих польських від кожної куфи. А решту по злотих три (дасть), коли до Львова мальвазію привезуть і зложать без всяких труднощів. Крім того, як у цілому мальвазію відберуть, також у цілості мають віддати без жодної шкоди. А якщо би, Боже борони, шкода яка б тій мальвазії трапилась, тоді той, що її вчинив, повинен буде за то відповідати. Крім того, коли приїдуть на місце до Хотина і застануть мальвазію, мають її відразу класти на вози, а якби її не застали в Хотині, тоді мають там чекати на неї протягом двох днів на своїх харчах. При цьому між собою фурмани домовились, що протягом тих двох днів, які вони мають чекати на мальвазію, вільно їм буде стояти або в Кам'янці або в Хотині тодімають там чекати на неїпротягом двох днів на своїх харчах. При цьому між собою фурмани домовились, що протягом тих двох днів, які вони мають чекати на мальвазію, вільно їм буде лежати або в Кам'янці, або

в Хотині, але мальвазію мають забрати з Хотина і доставити сюди до Львова. А якщо би теж під той час, коли в ті два дні, протягом яких вони будуть чекати мальвазії в Хотині, почув, що мальвазія є в кількох милях, найдалі в п'яти від Хотина, тоді має про те їм повідомити. Але не повинні рушати з місця, лише дочекатись, поки прийде до Хотина. В той час має їм пан Ласкарі дати харч. А якби тієї мальвазії в Хотині не дочекались і мали б по неї рушати до Степанівців, тоді пан Ласкарі мав додати їм до тих домовлених дванадцяти злотих ще чотири польських злотих з такою оговіркою, що якби її зустріли перед Степанівцями, тоді, чи завантажать, чи не завантажать на вози, повинен їм буде пан Ласкарі повністю заплатити наперед ті чотири злоті. Однак то застерігаємо, що якби пан Ласкарі почув у Степанівцях, що мальвазія є в кількох милях і найбільше в п'яти від Степанівців, тоді згадані фурмани після повідомлення повинні її дочекатись за кошти пана Ласкарі. А якби також і в Степанівцях її не могли дочекатись і рушили аж до Ясс, тоді пан Ласкарі має їм ще до тих шістнадцяти злотих, які аж до Степанівців їм дозволено дати, ще додати чотири злоті. А по дорозі Ясс, коли б зустріли її в дорозі, не доїжджаючи Ясс, тоді хоч ту мальвазію повантажать на вози, хоч ні, повинен буде їм пан Ласкарі дати повністю по злотих чотири від кожної куфи, що так виконати, якщо тільки в Хотині будуть брати по злотих дванадцять, якщо в Степанівцях по злотих шістнадцять, якщо до Ясс, по злотих двадцять від кожної куфи, проте з умовами вище описаними. А гроші пан Ласкарі повинен їм буде віддати, як перед тим домовились, що лише решту у Львові буде їм залишатись від пана Ласкарі взяти по злотих чотири до кожної куфи. Коли мальвазію навантажать, мають всі разом їхати, один другого не покидаючи при ночівлі задля безпеки. Пан Ласкарі повинен не забути вчасно сплачувати всі мита від возів, також і перевізні з мальвазії, а фурмани згідно звичаю від коней. Крім того, коли назад прийдуть з мальвазією до Кам'яця, тоді мають через три дні в Кам'яці, поки пан Ласкарі мита не сплатить, проживати своїм коштом. А якби більше встановленого часу затримувались, то вже кошт має бути пана Ласкарі. Того договору обидві сторони обіцяли дотримуватися згідно з зазначеними умовами.

Ф. 52, оп. 2, спр. 388. С. 1020–1023.

Tenor Contractus

Stalo sie pewne a nieodmienne postanowienie miedzy uczciwym P(anem) Laskarym Preiotem Greczynem z Constantinopola z iednei strony a Furmany nizey opisanemi z drugiej strony w ten sposob: Iz tento P(an) Laskary viednal teto Furmany do przyrowadzenia onemu malmaziey siedmdziesiat y czterech kuff z Chocina do Lwowa. Jako naprzod Hawrila Samczenie na dziesiec kuff, Iwana Pieczyfurzynego Ziecia na dziewiec kuff, Pawla Trusika na dziesiec kuff, Stanislawa Kątnego, ktory swym y Jana Griglika y Jakuba Niemcza imieniem to postanowienie czynil y za nich obudwoch reczyl y przyrzekal na osmnascie kuph, Woyciecha Siekirke na szesc kuph, Woyciecha Buiaka na siedm kuph, Woyciecha Solde na osm kuph, Iwaszka Czyza na szesc kuph, po ktorą malmazią a wszyscy Furmani maią wiiechac wte sobote przyszłą ze Lwowa y az w Chociniu one brac od ktorey malmaziey od kazdey kuphy P(an) Laskari powinien im bedzie dac fury po zlotych dwunastu Polskich na co iuz zadatku od niego wzieni od kazdey kuphy po zlotych szesci Polskich, a gdy taką malmazią nalożą na wozy y w drodze będą P(an) Laskari ma im dac ieszcze po zlotych trzy Polskich od kazdey kuphy a ostatek po zlotych trzy gdy do Lwowa malmazieie przywiozą y zlożą bez wszelakiey trudnosci do tego iako wczale malmazią odbiorą takze ia tez wczale maią oddac bez wszelakiey szkody. A iesliby czego Boze zawarny szkoda sie iaka w tey malmaziey stala, tedy ten co ią vczyni winen bedzie za to

odpowiedac. Nad to gdy przyjadą na miejsce do Chocinia y zastawszy malmazią maią ią zaraz na wozy klasc, a iesli by iey nie zastali w Chociniu tedy maią tam przez dwa dni na nie oczekiwać o swoiey strawie. Przy czym sobie tego a Furmani warowali ze przez te dwa dni przez ktore maią na malmazią czekac wolno im bedzie albo w Kamienczu albo w Chociniu lezec, wszakoz z Chocinia maią malmazią brac y tu do Lwowa stawic. A iesli by tez pod onym czasem gdy przemiac będą one dwa dni, przez ktore będą czekac malmaziey w Chociniu poslyszal ze malmazia w kilka milach naidaley w pięcich iest od Chocinia tedy ma to im opowiedziec ani sie maią ruszac z miejsca ieno doczekac az przyidzie do Chocinia pod ktorym czasem ma im strawe P(an) Laskary dac. A iesliby sie tei malmaziey nie doczekali w Chociniu y mieliby sie po nie do Stepanowicz ruszyc tedy im P(an) Laskary ma dac do onych dwunastu złotych postanowionych ieszcze złotych cztery Polskich z tym dokladem ze iesliby ią podkali przed Stepanowczami, tedy bądź nalożą bądź nie nalożą na wozy winen im przed sie bedzie P(an) Laskary zupełnie zaplacic te cztery złote. To iednak przestegsczy iz iesliby P(an) Laskari poslyszal w Stepanowcach ze malmazia w kilku milach a naiwieczey w pięci iest od Stepanowicz tedy pomienieni Furmani za opowiedzeniem winni iey doczekac na strawie P(ana) Laskarowey. A iesli by tez y w Stepanowczach iey sie nie mogli doczekac y ruszyli sie az do Jass, tedy P(an) Laskari ma im ieszcze do onych złotych szesnastu ktore az do Stepanowicz im pozwolono dac, ieszcze cztery złote dodac a iadacz ku Jaszow podkaliby ią kedy w drodze niedoiezdziacz Jass tedy choc te malmazie nalożą na wozy choc nie bedzie im P(an) Laskary powinien zupełnie dac po złotych cztery od kazdey kuphy, za sie tak spelni iesli telko w Chociniu bede brac po złotych dwunastu iesli w Stepanowczach po złotych szesnastu, iesli do Jass po złotych dwudziestu od kazdey kuphy, z conditiami iednak wyszey opisanemi. A pieniądze P(ana) Laskary winen im bedzie oddac iako sie przedtym namienilo ze telko ostatek we Lwowie zostawac im bedzie od P(ana) Laskarego wziac po złotych czterech do kazdey kuphy. Gdy malmazią nalożą maią wszysczy w kupie iechac ieden drugiego nie porzuczaiacz dla omieszkania y niebezpieczenstwa iakiegokolwiek pan Laskary powinien myta wszystkie wczas dla omieszkania odprawowac od wozow, takze y od przewozu z malmazią, a Furmani wedle zwyczaiu od koni. Nad to gdy nazad przyjadą z malmazią do Kamiencza tedy maią przez trzy dni w Kamienczu poky sie P(an) Laskary z mytami nie odprawi zmieszkać o swey strawie. A coby nad postanowiony czas zmieszkali wieczey to iuz P(ana) Laskarego strawa ma byc. Ktory contract z obudwoch stron sobie obieczeni strzymac wedle tych conditiew opisanych.

№ 79

1601р., травня 25. – Скарга львівських купців вірмен Бернатовичів на свого фактора Бобріка Бедросовича, який використав їх гроші на свої потреби

Зміст скарги

Пан Миколай Бернатович з своїми синами після відтермінування від пана війта львівського і панів старших вірменських дали позвати до суду вашої милості Бобріка, що згідно з реєстрами той позваний Бобрік є винен позивачам певну суму решти з великих сум золотих 2128. Що доводжу, показуючи реєстри, писані вірменським письмом і для цієї справи перекладені польським письмом. Позивачі просять, щоб той переклад був читаний і до актів вашої милості вписаний.

Зміст реєстру

То є у першу чергу борги Бобрикові, заплачені грошима пана Миколая ангурчанам і жидам в Константинополі, а також і в Адріанополі. В першу чергу на велику суму ми заплатили борг ангурчанам талярів левкових 2200 по грошів 32. Винесе злотих 2340, лихви на шість місяців від тих грошей ми дали злотих 106//20. Жидові Константинопольському митнику (ми дали) аспр 117455. Винесе талярів левкових 1727 по грошів 32, винесе злотих 1842. У константинопольського жида Алгаза було боргу 130000 аспр, ми випросили на 106000 аспр, що винесе талярів левкових 1559 по грошів 32, винен злотих 1662//28. З Ангурії Айдир Ходжі (ми винні) талярів левкових 350, стане злотих 373//10. Корпі з Ангурії за лихву було боргу талярів левкових 2400, винесе по грошів 32 суму злотих 2560. Сума всього злотих 8885//2. За зберігання ми заплатили борг, який належав жидам, двома частинами таким чином: у першу частину дали ми подвійної китайки турецької міри 2000 ліктів. Винесе краківської міри ліктів 2345, рахуючи лікоть по грошей 45, винесе злотих 3517//15. Другу частину дали ми через руки Захаріаша: також китайки подвійної турецької міри ліктів 1000, винесе краківської міри ліктів 1112 по грошів 45, винесе злотих 1758//22S. Каракасові дали ми турецької міри подвійної китайки ліктів 100, винесе краківських ліктів 116, по грошів 45, винесе злотих 174. Сума того всього винесе злотих 5450//7S. Додавши вище вказану суму злотих 8885//2, винесе вся сума злотих 14335//9S. Треба також додати до тієї суми вищу якість китайки цегелковатої, фуру, мито яське, мито константинопольське і лихву від грошей, які будь-коли давали. З тієї суми треба відняти на направу Бобрикового товару злотих 393. Від Захаріаша Давидовича злотих 300, за внесені застави злотих 1000. Сума всього злотих 1693. Віднявши з вище вказаної суми, залишиться великої суми злотих 12642. Товари, які дано пану Миколаю в рахунок Бобрикового боргу через руки Юрка і Аттабея. У першу чергу чамлотів чорних без води півштучків 298 по злотих 6 S, винесе сума 1937. Чамлотів білих без води півштучків 214 по злотих 6 S, винесе 1391. Чамлотів кольорових без води 73 по злотих 11, винесе злотих 803. Мухаїрів кольорових штук 274 по злотих 7 S, винесе злотих 2055. Мухаїрів кольорових міських (штук) 21 по злотих 11, винесе злотих 231. Мухаїрів чорних штук 30 по злотих 6 S, винесе злотих 195. Сума злотих 6612. Віднявши з тієї суми, що доплатили на страву, злотих 320, також я взяв собі злотих 184, сума (стане злотих) 504. Віднявши її, залишиться те, що ми дали пану Миколаю, (стане) повна сума злотих 6118. Крім того, ще одна бельня Маркова, (де було) чамлотів півштучків 70, винесе злотих 507//15. 10 в'юків мито дарувалось злотих 375//25. 91 ок шафрану, прибуток (становитиме) злотих 250. Імбиром і готівковими грошима пан Юрек дав злотих 1000. Сума винесе злотих 8241//10. До тієї вище вказаної суми злотих 8241//10 пани Торосовичі мають дати одну белю чамлотів, (становитиме) злотих 455. Пан Лазар Стефанович має дати дві бельні чамлотів (становитиме) злотих 910. Карпа теж (має дати) дві бельні, (становитиме) злотих 910. Що дано пану Миколаю, винесе всього сума злотих 10516//10. Ще залишається боргу пану Миколаю злотих 2123. Маємо ми на ту решту боргу у пана Миколая п'ять дорог до Туреччини, Юрек- дві, а я три. До того є ще те, що мало піти за заробіток до Ангурії злотих 3000. Алгзові треба дати левкових 1559, митникові левкових 1000, Айдир Ходжі левкових 150, Корпі левкових 500. Сума левкових 3209.

Отже, позивачі просять щоб суд вашої милості примусив позваного заплатити таку суму або, як вимагає право, позивачі зберігатимуть право позову, поки грошові суми, видані за того позваного Бобрика на оплату мита і харч, не будуть своєчасно сплачені.

Ф. 52, оп. 2, спр. 517. С. 71–73.

Tenor Insinuationis

Pan Mikolay Bernathowicz z synami swemi z remissiey od Pana Woytha Lwowskiego y Panow starszych ormienskich dali do sądu w(aszei) m(osci) pozwac Bobryka isz thento Pozwany Bobryk iest winien Actorom sum(m)e pewną resty z sum wielkich złotych 2128 według Regestrow czego dowodząc pokazuią Regestra Ormianskim pismem spisane y they sprawy przetłumaczenie Polskim pismem ktore przetłumaczenie proszą Actores aby było czytane y do Act w(aszei) m(osci) wpisane.

Tenor Regestri

Tho iest naprzod długi Bobrykowe ktore sie zapłaciły z Pana Mikołaiowych pieniedzy Angurczanom y Zydom w Constantinopolu takze tez y w Andrynopolu. Naprzod do wielkiej sum(m)y należący dług Angurczanom zapłacilichmy talerow lewkowych 2200 po gr(oszi) 32. Uczyni złotych 2340 Lichwy na szesc miesiecy od tych pieniedzy dalismy złotych 106//20. Zydomi Constantinopolskiemu mythnikowi Asper 117455. Uczyni talerow lewkowych 1727 po gr(oszi) 32 czyni złotych 1842. Algazowi Zydomi Constantinopolskiemu było długu 130000 Asper. Uprosilismy na 106000 Asper. Co uczyni taler(ow) Lewkowych 1559 po gr(oszi) 32, czyni złotych 1662//28. Z Anguriey

Aydyhr Chodzy talerow lewkowych 350. Czyni złotych 373//10. Z Anguriey Corpie za lichwy długu było talerow lewkowych 2400 czyni po gr(oszi) 32 summa złotych 2560. Su(m)ma wszystkiego 8885//2.

Za Siesmy zapłacili Zydom należecy dług na dwie racie thym sposobem na pierwszy racie dalismy kitayki duple Tureczkiey miary lokci 2000. Czyni Krakowskiey miary łokci 2345 rachuiąc lokiec po gr(oszi) 45. Czyni złotych 3517//15. Drugą Rathe dalismy przez rece Zachariaszowe takze kitayki duple Tureczkiey miarey lokci 1000. Czyni Krakowskiey miary lokci 1172 ½ po gr(oszi) 45. Czyni złotych 1758//22 ½. Karakaszowi dalismy Tureckiey miary dupli lokci 100. Czyni krakowskich lokci 116 po gr(oszi) 45. Czyni złotych 174. Su(m)ma thego wszystkiego czyni złotych 5450//7 ½. Przyłożywszy wysszą sum(m)e złotych 8885//2. Uczyni wszystko summa złotych 14335//9 ½. Trzeba tesz przypisac do they sum(m)y lepszosc kithayky cegelkowathey, fure, mytho Jaskie, mytho constantinopolskie y lichwe od pieniedzy co sie kolwiek da. Z they summy trzeba wyrazie na poprawe thowaru Bobrykowego złotych 393. Od Zachariasza Dawidowicza złotych 300. Z strony zastawow złotych 1000. Sum(m)wszystkiego złotych 1693. Wziąwszy z wyssey sum(m)y tho zostanie su(m)my wielkiej złotych 12642. Thowary ktore sie daly Panu Mikołaiowi naprzeciwko długu Bobrykowego przez rece Jurkowe y Attabieiowe. Naprzod czamlethow czarnych bez wody pułstuczkwow 298 po złotych 6 ½. czyni sum(m)a 1937. Czamlethow białych bez wody pułstuczkwow 214 po złotych 6 1/2 czyni złotych 1391. Czamletow farbistych bez wody 73 po złotych 11. Czyni złotych 803. Muchaierow farbistych sztuk 274 po złotych 7 1/2 czyni złotych 2055. Muchaierow farbistych miesczkiech 21 po złotych 11. Czyni złotych 231. Muchaierow czarnych sztuk 30 po złotych 6 1/2 czyni złotych 195. Sum(m)a złotych 6612. Wytraciwszy z tey summy co sie dopłacało na strawe złotych 320. Sobiem tesz wziął złotych 184. Sum(m)a 504. Wyiawszy tho zostanie cochmy dali Panu Mikolaiowi zupełna sum(m)a złotych 6108. Nad tho sie dała ieszcze 1 belnia Markowa czamlethow pułstuczkwow 70 czyni złotych 507//15. 10 Jukow mytho Sy darowało złotych 375//25. 91 oka szafranu zarobok złotych 250. Inbierem y pieniadzmy gothowemi Pan Jurek dał złotych 1000. Sum(m)a uczyni złotych 8241//10. Do they sum(m)y wysszey mianowanej złotych 8241//10. Panowie Toroszowiczowie maie dac iedne belle czamlethow złotych 455. Pan Lazar Stephanowicz ma dac dwie belnie czamlethow złotych 910. Korpa tesz dwie belni złotych

910. Co sie dalo Panu Mikołaiowi czyni wszystkiego summa złotych 10516//10. Zostaie ieszcze długu Panu Mikołaiowi złotych 2128. Ma my na the reste długu u Pana Mikołaiia piec drog do Turek. Jurek dwie a ia trzy. Jescze do thego iesth co sie miało dac na zarobek do Anguriei złotych 3000. Algazowi ma sie dac lewkowych 1559. Mythnikowi lewkowych 1000 Aydyn Chodzy lewkowych 150. Korpie lewkowych 500. Summa lewkowych 3209. Proszą thedy Actores aby Citatum prawo w(aszei) m(osci) przycisnęło do zapłacenia takowey sum(m)y vel quid sit Juris. Saluam actionem sobie Actores zachowuiąc o summy pieniezne ktore za thego Bobryka Pozwanego na płacenia mytha y strawe wyłożonych co sie swego czasu bedzie liquidowało.

№ 80

1601р., серпня 3. – Запис договору львівського вірменина Тороса Бернатовича з львівським фурманом Бартошем Окольським на перевезення товарів зі Львова до Константинополя

Зміст угоди

Сталась певна домовленість між славним Торосом Бернатовичем, вірменином і міщанином львівським, з однієї, і учтивим Бартошем Окольським, фурманом і передміщанином львівським, з другої сторони. І то про певну фуру різних товарів двома возами по шести коней тут зі Львова до Константинополя, і ще звідти до Львова таким чином, як нижче. Що тому фурманові Бернату Окольському пан Торос Бернатович звідси зі Львова на ту фуру першу від цього акту має накласти товару на два вози по шість коней, центнарів, скільки вага покаже. А від кожного центнару має йому дати пан Бернатович фури по вісім польських злотих до Константинополя. На ту фуру наразі пан Бернатович дав йому половину грошей. А решту фактор пана Бернатовича має давати на харч, і коням, і йому, почавши від Хотина аж до місця у Константинополі. А якби фактор пана Бернатовича всього не видав тому то фурманові, тоді, коли щось залишиться, повинен буде йому віддати, приїхавши до Константинополя. Таким же чином, якби фактор пана Тороса видав більше, ніж коштувала фура, тоді Окольський, або його представник, тут же відразу в Константинополі повинен буде віддати фактору пана Тороса те, що перебрав. Приїхавши до Константинополя і віддавши цілим товар пану фактору Торосовому, той фактор пана Тороса повинен буде назавтра після приїзду попередити того фурмана, чи навантажить йому фуру власного товару його пана з Константинополя до Львова, чи ні. Якщо його в тому запевнить, тоді повинен буде стояти і чекати того товару в Константинополі дві неділі часу своїм власним харчем і на свій кошт. А якби крім тих двох неділей довше мав чекати товару в Константинополі, тоді вже повинен буде фактор пана Тороса утримувати фурмана і коней своїм коштом до того (часу), поки йому фури не навантажить. А коли б фактор пана Тороса не обіцяв йому фури від свого пана, тоді тому то Окольському, або його представнику, вільно буде від когось іншого фуру прийняти, і проводити її, куди буде потрібно. А фактор пана Тороса не зможе його ані стримувати, ані завдавати йому якихось труднощів. А ту фуру з турок, що буде від возів від центнара з Константинополя до Львова, повинен буде платити пан Бернатович, або його фактор; також по вісім злотих і гроші фурманові на ту фуру дати з турок, скільки потрібно буде. Що між собою обидві сторони обіцяли дотримуватись під закладом двохсот червоних злотих. Якщо ж би якась сторона згідно з тим контрактом не розрахується, і була б за це

позвана до будь-якого суду або до уряду стороною, яка цього всього дотрималась, не відходячи від нього, повинна буде віддати готівковими грошима стороні, яка дотримала (умов договору). На що для кращої віри і певності такий договір уклали між собою з підписом рук своїх і з прикладанням печатки. Діялось у Львові дня 3 серпня року Господнього 1601.

Торос Бернатович

Ф.52, оп. 2, спр. 388. С. 1232–1233.

Tenor Intercisae

Stalo sie pewne postanowienie miedzy slawetnym Toroszem Bernatowicem Ormienienom mieszczaninom Lwowskim z iedney a uczciwym Bartoszem Okolskim Furmanom Przedmieszczaninem Lwowskim z drugiey strony a toz kolo pewnei fury towaru rozmaitego dwiema wozmi po szesci koni tu ze Lwowa do Constantinopola y zas ztamąd do Lwowa tym sposobem iako nizei: Iz temuto Bartoszowi Okolskiemu Furmanowi P(an) Torosz Bernatowic ztąd ze Lwowa tą furą pierwszą od actu tego wlozyc ma towaru na dwa wozy po szesciu koni czentnarow ile waga pokaze, a od kazdego centnaru mamu dac P(anu) Bernatowi fury po złotych osmi Polskich do Constantinopola na ktore fure exnunc Pan Bernatowic dal mu poloce pieniedzy. A z ostatka Faktor Pana Bernatowicaw ma dawac onemu na strawe y koniom y iemu poczawszy od Chocinia az na mieysce do Constantinopola. A iesliby nie wydal wszystkiego Faktor P(ana) Bernatowica temu to Furmanowi tedy czo kolwiek zostanie do Constantinopola przyechawszy powinien mu bedzie oddac. Tymze sposobem iesliby Faktor P(ana) Torosow wiecey wydal nizliby fura wynosila tedy Okolski albo iego Sprawca tenze zarazem w Constantinopolu Factorowi P(anu) Torosowomu to co przeberze oddac bedzie winen. Jam do Constantinopola przyechawszy y towar wczale P(anu) Torosowemu Factorowi oddawszy Faktor Pana Torosow powinien bedzie nazaiutrz po przyjezdzie temu Furmanowi oznaymic iesli mu fure nalozy towaru wlasznego Pana iego albo nie z Constantinopola do Lwowa iesli go w tym wpewni tedy bedzie powinien lezec y czekac tego towaru w Constantinopolu czasu dwie niedzieli na swą wlasną strawą y na koszt. A gdzie by nad te dwie niedzieli mial dluzei czekac towaru w Constantinopolu tedy iuz bedzie powinien Faktor P(an) Torosow Furmany y koine swym sumptem strawowac dotąd pokiby mu fury nie nalozył. A iesliby Faktor P(an) Torosow nie obiecował mu fury od Pana swego tedy wolno bedzie temu to Okolskiemu albo iego sprawczy od kogo innego fure przyiąc i one prowadzic gdzie potrzeba pokaze a Faktor Pana Torosow niebedze mogl onego hamowac ani onemu iakiey trudnosci zadawac. A te fure z Turek czokolwiek sie od wozy od centnara z Constantinopola do Lwowa placic bedzie powinien Pan Bernatowic albo iego Faktor takze po złotych osmi y pieniedzy Furmanowi na te fure dac z Turek ile sie sluszna potrzeba pokaze. Co sobie obiedwie stronie strzymac obieczaly pod zakladem dwuchset czerwonych złotych, gdy by ktore strona temu contractowi dosic wczyni kolwiek nie wczynila a byla o to pozwana od strony to wszystko trzymaiącey do ktorego kolwiek Prawa albo Urzedu gdzie kolwiek tedy takowy zaklad od Urzedu albo Prawa onego nie odchodzac peremptorie gotowemi pieniędzmi oddac stronie trzymaiącey bedzie winna. Na co dla lepszey wiary y pewnosci takowy contract sobie dali z podpisem rąk swych y z przylozeniem pieczeci. Dzialo sie to we Lwowi dnia 3 Augusta Roku Panskiego 1601.

Torosz Bernatowic.

№ 81

1601р., вересня 1. – Скарга шляхтича Валентина Вроблевського на львівських купців Якуба і Алмаса Торосовичів, які обманули його при поїзді в Туреччину

Шляхетний пан Валентій Вроблевський скаржитья на славетних Якуба і Алмаса Торосовичів, вірмен і міщан львівських, які зобов'язались його милості пану Миколаю Остророгу, панові його, з волі якого їздив по турецькі товари до турків, довіряючи через свою факторію купувати товари для його милості так, як ідуть у Туреччині в Константинополі, ніякого зиску собі з того не чинячи, також і мита відправляти як слід, мито з своєї комори казали йому брати факторам їх Григорію і Торосу.

Зміст скарги

Купували речі його милості пану Миколаю Остророгу в Туреччині в році Божому 1589.

А то через Греська фактора і Тороса, синовця Якуба і Алмаса Торосовичів, які ще в коморі їх шляхетний пан Валентій Вроблевський, слуга його милості пана Остророга, брав за такі гроші, як, за їх словами, були куплені. Спершу Торос, синовець Торосовичів, купив за своїм торгом намет за талярів 580. Той же Торос купив адзямських килимів за талярів 96. З комори їх плюмаж з чаплі, в якому було чотириста пір'їн, взяв пан Вроблевський і дав за нього талярів 200. З тієї ж їх комори другий плюмаж з чаплі, в якому було 150 пір'їн, за який дав талярів 136. З тієї ж комори (взяв) третій плюмаж з чаплі, в якому було 150 пір'їн, взяв за талярів 51. З тієї ж їх комори (взяв) плюмажів білих шість, кожен з яких взяв по чотири таляри, всього талярів 24. З тієї ж комори їх взяв дві оправлені збруї, за які дав їм червоних злотих 140. За дві віжки (дав) талярів 60. За вуздечки до тієї ж збруї (дав) талярів 30. За пару піхв (дав) талярів 16. З тієї ж комори (взяв) сідло за червоних злотих 30. Також деку (взяв) за червоних злотих 35. Також (взяв) ніж з піхвами за червоних злотих 35. Також (взяв) три військові сурми за талярів 6. З тієї ж комори їх за 50 літрів шовку (дав) злотих польських 205. Беручи за них грошей більше, ніде самі за них не платили, і мита відправляюи, казали собі давати більше грошей за свої речі, аніж би мало прийти від речей його милості, через що його милість пан Остророг згаданому пану Вроблевському, який їм давав за товари гроші, рахунок на таку суму не прийняв і через це при собі затримав його власні гроші, які на ті товари видавав і які у його милості мав, не віддав і не заплатив, і сукна жодного на пахолка з кучером не дано (на суму) флоринів 293. Оцінює собі на п'ятсот злотих всього на велику шкоду і кривду тих, оскільки через неласку панську на протязі двох років несе немалі витрати, не маючи служби, на якій завжди звик бути, а все це відбувається з їх вини. Просить, щоб йому була проти них негайна справедливість вчинена і вносить свою пропозицію, намагаючись усунути загальні причини, вимагаючи повного й остаточного вдоволення. Субота, у сам день св..Егідія, р(оку) Г(осподнього) 1601.

Ф. 2, оп. 2, спр. 517. С. 164–116.

Propositionis tenor

Urodzony Pan Walenty Wroblewsky uskarza sie, na sławethne Jacoba y Almasa Torossowicze Ormiany y Mieszczany Lwowskie ktorzy obligowali sie mu Je(go) M(o)sci Panu Mikołaiowi Ostrorogowi Panu iego, ktoremu zwoli dla rzeczy Tureczkich do Turek iezdził bona fide przez factory swe kupowac rzeczy Je(go) M(o)sci tak iako w Turczach idą w

Constantinopolu, nic zysku sobie stąd nieczyniąc takze y mytha odprawowac iako slussami mu tho z komory swey kazali mu brac factorowie ich Grzegorz y Toros rzeczy the.

Tenor mercium emptarum

Kupowali rzeczy Je(go) M(o)sci Panu Mikolaiowi Ostrorogowi w Turczach w Roku Panskim 1589. A tho przez Grzeska factora y Torosa synowca Jakoba y Almasa Torossowiczow ktore zas w komorze ich slachetny Pan Walenty Wroblewsky sluga Je(go) M(osci) P(ana) Ostrorogow brał za pieniądze takie za iakie kupione bydz powiedali. Naprzod Toros synowiec Torossowiczow kupił za swym targiem namiot za talerow 580. Thenze Toros kupił Adziamskich kobiercow za taler(ow) 96. Z komory ich kithe czaplą w ktorey bylo pior czterysta. Wziął Pan Wroblowski y dał za nie talerow 200. Z they ze ich komory drugą kithe czaplą w ktorey bylo pior pulthorasta za ktore dał taler(ow) 136. Z theyze komory tzecią kithe czaplą w ktorey bylo pior pulthorasta wziął za talerow 51. Z teyze ich komory kith białych szesc którą kazde wziął po cztery talerow fac(it) taler(ow) 24. Z theyze komory ich rzedow oprawnych dwa wziął za ktore dał im czerwonych złotych 140. Za dwie wodza talerow 60. Za uzdzieniczky do tychze rzedow taler(ow) 30. Za pare pochew taler(ow) 16. Z teyze komory siodło za czerwonych złotych 30. It(em) Dek za czerwonych złotych 35. It(em) noz za spissowi za czerw(onych) złotych 35. It(em) surmy woienne trzy za taler(ow) 6. Z tych ze komory ich za piecdziesiath litr iedwabiu złotych Polskich 205. Wietse pieniadze zanie biorac, anis ie sami płacili y mytha odprawowac kazali sobie wiecey pieniedzy dawac gwoli swym rzezow, anisby przyzc miało od rzeczy Je(go) M(o)sci, przeco Je(go) M(o)sc Pan Ostrorog pomienionemu Panu Wroblowskiemu który iem pieniądze dawał za rzeczy na lidzby takiego wykładu nieprzyiał y dla thego zatrzymał przy sobi pieniedzy iego własnych ktore na the rzeczy wydawał y ktore urzed thym v Je(go) M(o)sci miał, nieoddał ani zapłacił, sukna nan ani na pachotka z futrem niedano flor(enow) 293. Saczuie sobie na piecseth złotych wsystko ku wielkiey skodzie y krzywdzie onemi, gdys abowiem za niełaską stąd Panską kosth niemaly odedwu lath ponosi niemaiąc sluzby na ktorey zawsze zwykl bydz co sie wsystko dzieie z przyczyny ich prosząc aby mu była z nich sprawiedliwosc nieodwloczna vczyniona ofiaruiac sie propositionem suam przeciwko nich probowac omnie g(e)n(eralite)r probationem.

№ 82

1602р., лютого б. – Судова справа, в якій розглядається прохання померлого Антонія Конфортіно до Войцеха Харайовича продати його товари в Константинополі

До суду особисто з'явився відомий Сімон Гуга, ножівник і міщанин львівський, позваний судовим виконавцем для свідчення у нинішньому суді чесний Вольфанг Шольц, лавник, і славний Петро Зигмунтович, а також Ян Алембек, міщанин львівський, як опікун дітей славного померлого Антонія Конфортіно, італійця і міщанина львівського, до другого терміну. Передав виконавець повідомити також позваного опікуна (дітей) Антонія Конфортіно бути у нинішньому суді. Позваний уповноважений шляхетний Андрій Мостицький сам офіційно прибув до суду і від імені принципала свого пред'явив відтермінування і представив письмову відповідь такого змісту.

Зміст правних доказів

Що позивач, ножівник Сімон Гуга, хоче бачити, яким би правом одержували позвані пани опікуни борги своїх сиріт і які б борги позивача заперечували в першу чергу на той час правом своїх сиріт, яке їм припало після смерті пана Антонія Конфортіно, як

представлено певним записом грецькою мовою разом з перекладом на польську мову, вимагає прочитати та вписати (до актів) той запис.

Зміст перекладеного запису

Заповіт чиню я, Антоні Конфортіно, до вас, пане війте Войцеху Харайовичу, коли поїдете до Константинополя і до Галати, де вас пан Бог нехай провадить в доброму здоров'ї, що я дав вам у Львові одну велику бочку. Та бочка має в собі дуже добрих шапок сімсот сімдесят п'ять і в п'яти пакунках є шапок 25. І так всіх шапок є вісімсот, звільнених від усіх повинностей і оплат в Польщі, також теж і фура відправлена. Ще дали шість червоних злотих, тобто золотих 6 на оплату тих шапок. А коли пан Бог дав, у доброму здоров'ї приїдете до Константинополя, продайте ті шапки, як найкраще зможете в Константинополі, дасть Бог, щасливо. А якщо дістанете гроші за ті 800 шапок, купите мені, як найдешевше, так багато рису і оливи. А коли повернетесь у доброму здоров'ї до Львова, вирахуємо головну суму за шапки злотих 80 і витрати всі, які б видали на таку суму грошей, а то, що будь-коли, дасть пан Бог всемогутній, заробите, зрозуміло, належиться половину мені, Антонію Конфортіно, а другу половину вам, Войцеху Харайовичу, і так ми спільно згодились. А для істотної правди вчинили ми то пам'ятне, яке підпишеш власною рукою 1597 (року) березня 21 в день п'ятниці. Ще дали вам ящик, у якому є шість пляшок цинових, повних горілки, і одну krubke має в собі Zwisch 170 і дві діжки масла. Одну щоб віддали пану Якулему а другу віддати пану Мікіму Кавако на Галаті. Пану Мікіму є позначена таким знаком М+С. Зашило все в грубе полотно, відправлена і оплачена вся фура аж до Ізмаїла. А коли пан Бог дасть щасливо вам там приїхати, віддайте то в Галаті пану Якулему Маріно, нашому довіреному. Я, Войцех Харайович, міщанин львівський, дозволяю все, що вище писано, і рукою власною підписався.

З того запису видно, що Войцех Харайович, отримавши від небіжчика пана Антонія такі речі, прибутків з них йому не віддав, бо пан Антоні помер перед тим, як з тої дороги пан Войцех Харайович приїхав і потомкам його до того часу таких прибутків не віддав, а їх собі з усім пожитком і заробком на свою користь обернув. Чого всього, згідно з тим власноручним записом, даним небіжчику пану Войцеху, і згідно з реєстром пана Антонія Конфортіно, є сума злотих 96//22. Також на ту суму арешт на ті добра Войцеха Харайовича вчинено, як констатують актові документи. А запис позваного доводить і показує пріоритетність позивача у першому позові протягом тривалого часу, згідно з законом. Це рішення щодо залишеного добра того небіжчика Войцеха померлого, чим раніше і справедливіше, необхідно вчинити у суді перед позивачем, чого прошу я ухвалити відповідним рішенням суду. Що залишаю я на справедливий розсуд нинішнього права.

Ф. 52, он. 2, спр. 252. С. 1866–1868.

In eo Judicio comparens personaliter Famatus Simon Guga cultrifex Ciuis Leopoliensis) quaesiuit a Bedello Juris an citauerit pro die hodierna iuridica Honoratum Wolphangum Scholcz Skabinum et Famatos Petrum Zygmuntowic atque Ioannem Alembek Ciues Leopoliensis uti Tutores liberorum Famati olim Antonii Confortino Itali Ciuis Leopoliensis) ad secundum terminum. Retulit Bedellus citatos esse praedictos Tutores Antonii Confortino ad praesens Judicium. In loco itaque Citatorum Nobilis Andreas Moscicki Plenipotens ipsorum officiose

constitutus comparens in vim exceptionis super quam principales sui dilationem obtinuerant in scripto protulit tenoris tak:

Tenor deductionis iuris

Iz Actor Simon Guga Nozownik chce wiedziec ktorymby prawem dochodzili dlugu swych sierot Panowie opiekunowie Pozwani y ktoroby pierwszosci dlugu Actorowego onemu oni bronili, tedy na ten czas prawo swych sierot ktore im posmierci P(ana) Antoniego Confortina przypadlo wywodzą pewnym scriptem iezykiem Greczkim pisanym y przetłumaczeniem onego na Polski iezyk quod scriptum legi et inseri petunt.

Tenor scripti translati

Memoriale czynie ia Antoni Confortino do was Panie Woyciesze Haraiowicz gdyz iedziecie do Constantinopola y do Galaty gdzie was P(an) Bog niech prowadzi w dobrym zdrowiu tak iako wiecie izech wam dal we Lwowie iedne beczke wielką ktora beczka ma w sobie czapek barzo dobrych siedmset siedmdziesiąt y piec, a w papierzech pięci są czapek 25 a tak wszystkich czapek iest osmset, odprawione od wszystkich powinności y nakładow w Polsce takze tez y fura odprawiona. Jescze dalem szesc czerwonych złotych to iest aureos 6 na nakłady takowych czapek. A gdy Pan Bog da w dobrym zdrowiu do Constantinopola przyiedziecie poprzedacie takowe czapki iako najlepiej bedziecie mogli w Constantinopolu da Bog szesliwie, a czokolwiek dostania te pieniedzy za te 800 czapek kupicie mi tak wiele ryzu y oliwy bedzieli tania. A gdy sie wrocicie w dobrym zdrowiu do Lwowa wytrącam główną summe za czapki złotych 80 y nakłady wszystkie ktoreby sie wydali na takową summe pieniedzy, a to czokolwiek da Pan Bog wszechmocny zarobicie ma sie rozumiec połowica mnie Antoniemu Confortinowi a druga połowica wam Woyciechowi Haraiowicowi y takiesmy sie spolnie zgodzili. A dla istotney prawdy vczynilismy to pamietne, na ktore sie podpiszes własną reką 1597 Marta 21 w dzien piątkowy. Jescze dalem wam puzdro w ktorym są szesc fiaszek czynowych pełne aquawity y iedne krubke ma w sobie zwich 170 y dwie dzizce masla iedne abyscie oddali Panu Jakulemu a drugiemu abyscie oddali Panu Mikiemu Kawako na Galacie. Panu Mikiemu iest naznaczona takim znakiem M+C zaszyto wszystko w grube płotno, odprawiona y zapłacona wszystka fura az do Izmaila. A gdy Pan Bog da szesliwie wam tam przyiechac oddacie to w Galacie Panu Jakulemu Marino naszemu powinnemu. Ja Woyciech Haraiowicz Mieszczanin Lwowski przyzwalam na wszystko co wyszey pisano y reką własna podpisałem sie.

Z ktorego scriptu pokazuie sie ze nieboszyk Woyciech Haraiowicz odebrawszy od nieboszyka P(ana) Antoniego takowe rzeczy y dobra onych iemu nie oddał, bo Pan Antoni przedtym nizli z tey drogi P(an) Woyciech Haraiowicz przyiechał zmarł, y potomkom iego do tego czasu takowych dobr nie oddal, y owszem one sobie z pozytkiem y zarobkiem na swoy pozytek obrocił. Czego wszystkiego wedle tego scriptu własnego nieboszykowi Panu Woyciechowi danego y wedle Regestru P(ana) Antonie(go) Confortino iest summa złotych 96//22. Na którą tez summe arest na te dobra Woyciecha Haraiowica uczynili quod constat Actis officij y aresta przestrzegali. A iz sie ex producto scripto Citatorum pokazuie prioritatis iuris praeiure Actoris czasem niemałym tedy wedle prawa. Qui prior tempore potior et iure, sluszne ma byc onym uczyniona solutio z pozostałych dobr tego nieboszyka Woyciecha zmarłego przed Actorem, y proszą ia sibi per sententia Judicij decerni. Co przypuszcza ia na sprawiedliwy rozsądek Prawa niniejszego.

№ 83

1602р., березня 18. – Скарга львівського купця Захаріаша Івашковича на Тобіаса Аксантовича, який, виконуючи його торгове доручення, обманув його

Зміст скарги

Славетний пан Захаріаш Івашкович, вірменин і міщанин львівський, дав тут будучи в ув'язненні, позвати Тобіаса Аксантовича, вірменина Львівського, за підступний обман і приховування свого добра, що той Тобіас це так учинив у році Божого 1600 місяця грудня, коли пан Захаріаш перебував у Туреччині в справах своїх і брата свого, а також Миколая Бернатовича і синів його. Вислав той Захаріаш через того ж Тобіаса Аксантовича, теперішнього позваного, два вози товарів своїх власних і брата свого. Ті товари наказав віддати панові Андрію Торосовичу у його руки власні. Переписавши їх всі і прислуговуючи пану Андрію Торосовичу при тих товарах, віддав йому запечатаний чотирма печатями ґрунтовний реєстр тої справи. Взявши це все від теперішнього позивача, той позваний Тобіас обіцяв то все повністю віддати йому, як реєстр, так і товари, так як йому було наказано і довірено, насмілився вчинити те, що нікому не годилось. Ще в дорозі, до Львова не приїхавши, а ще у Волощині реєстр усіх тих товарів, на якому напис був, що належав панові Андрію Торосовичу, і який був, як згадувалось, чотирма печатями запечатаний, він відпечатав, відпечатавши, прочитав усю справу, і все зрозумів, на що лише насмілився, як ніби до чужої комори крадькома вліз, але ще і то відважився з тих довірених йому товарів нижче описані речі на двох возах собі затримати, або не знаю, де їх подів, обманувши нинішнього пана позваного. За що той позваний був покликаний до панів радників львівських разом з паном Андрієм Торосовичем. Там не захотів визнати того, про що добре знав і що при собі затримав. І про то свідчить дослівний зміст акту панів радників Львівських від 10 листопада 1601р., який позивач (вимагав) прочитати і вписати (до актів).

З того акту видно, що коли пан Андрій Торосович при тому ж позваному визнав то, що прислуговуючи йому, (віддав) від позивача реєстр, який був запечатаний. А той позваний віддав його відпечатаним, а тому той позваний, коли його то в очі запитували в присутності цього ж суду, не заперечував і мовчки визнав, що є так. Тоді слушно за той ексцес, що чужі речі посмів відпечатати, має бути покараний так, як учить право, бо порушив довіру, що той реєстр не віддав запечатаного чотирма печатками тому, кому належав, як йому було довірено. Через це має бути суворо покараний, щоб був приклад іншим на майбутнє. Але то не все, що той позваний чужі реєстри відпечатував, тобто ніби вліз до чужої замкнутої комори, але там всім і все обіцяв. Зрозумівши, що робиться, не віддав всього тому пану Андрію Торосовичу, що йому належало згідно з реєстром, лише те, що хотів, а з решти товарів частину при собі затримав і залишив і до того часу це при ньому є, бо ті речі з доброї волі віддати не хотів, як вище доведено. А щоб довести те, що той позваний силу товарів при собі затримав, у першу чергу подає позивач виписку, писану власною рукою того позваного, як багато товарів від пана Захаріаша позивача Року 1600 на двох возах віз, писану по вірменськи для підтвердження руки позваного з його власним підписом, тут же теж подає зараз і переклад того на польську мову, просить, аби було читано і до актів вашої милості внесено.

Зміст виписки

В ім'я Панське Року 1601. Список пану Захаріашу Івашковичу від двох возів, якими до Львова віз з товаром з Константинополя, хвала Богу, припровадив Пан Бог згідно його вказівок і без шкоди.

У першу чергу Кіркорові на страву дали, почавши з Константинополя аж до Львова на харч для коней червоних злотих 156//. Також мита біля Дунаю дали від двох возів червоних злотих 42//.

Також на харч видано аж до Львова від двох возів червоних злотих 24//.

Також з Айтоса аж до Провадії наймали вози з волами, що навантажив, дали ...червоних злотих 6//. Сума складе червоних злотих 228//.

Також дрібні видатки на що видав окремо, тобто біля Дунаю від чотирьох коней дишлових...аспр 24.

Возового мита дали від двох возів...аспр 32.

Від човна дали...аспр 120.

Сума складе аспр 176.

Дали в Яссах карвасарнікові від двох возів...аспр 12.

Дали від двох возів возового мита...аспр 24.

Дали в Хотині перевозного від двох возів...аспр 160.

Дали від дишлових коней...аспр 8.

Дали возового мита в Степанівцях...аспр 24. Сума складе аспр 228.

Дали в Кам'янці від возів фурманських мита...аспр 60.

Два вози найняли аж до Львова, що додало мита...аспр 30.

Фурманові фуру дали від 10 бельн аж до Львова...аспр 1440.

Дрібні мита в дорозі дали...аспр 120. Сума складе аспр 1650.

Стане сума дрібних видатків аспр 2054, стане червоних злотих 17 аспр 14.

Вища сума складе...червоних злотих 228.

Сума складе червоних злотих 245, аспр 14.

У першу чергу, що мита дано в Яссах від товару пана Захаріаша Івашковича, двадцяти дев'яти чамлотових бельн по 300 червоних злотих 8700.

Криштофа Суніна одна бельня червоних злотих 300.

Шафрану зваженого ок сімдесят чотири червоних злотих 740.

Кобірців штук сто п'ятдесят один...червоних злотих 755.

Поясів бурських триста сорок...червоних злотих 340.

Чембаров штук шістдесят...червоних злотих 300.

Шовку одна бельня...червоних злотих 1050.

Сума складе червоних злотих 499 аспр 116.

В Яссах взяті гроші на мито, прийде лихви від тих грошей червоних злотих 16//.

Сума складе червоних злотих 515.

Також у Провадії 53 червоних злотих взяли від одного яничарина, тоді тридцять сім червоних злотих видали, як на потреби вашої милості, так теж на пана Миколая.

Тобіас Аксантович.

Подає потім позивач визнання того то пана Андрія Торосовича як багато тих товарів йому той Тобіас Аксантович віддав. Те визнання сталося перед їх милостями тутешніми панами радниками в середу після свята святого Мартина Єпископа року Божого 1601, що теж просить, аби було читано і до актів вашої милості вписано.

Звідси виходить, що той позваний ет здійснив підступ, бо чужі реєстри, які йому були довірені для віддання запечатаними під чотирма печатками, відкрив і потім насмілився поцупити чужі речі позваного пана, бо всього не віддав, кому належали, а чимало їх при собі затримав на велику шкоду того позивача. Тоді просить позивач, аби того позваного за такий винятковий злочин суворо покарати, і щоб ті товари, як і довірені йому речі, які він обернув на свою користь, віддав тому позивачеві, оскільки тому, кому було наказано і що він доброю вірою обіцяв зробити, не віддав. І щоби, коли то буде віддавати, і за те, що відпечатував чужі речі, був покараний так, як учить посполите право, тому що через ту погану довіру позивач має велику шкоду, бо той позваний збагатів чужим коштом. Через то, рахую я собі, тієї шкоди від нього на 30000 злотих виходить. Що все залишаю на справедливий розсуд права вашої милості.

Ф. 52, он. 2, снр. 252. С. 1963–1965.

Tenor propositiois

Slawny Pan Zachariasz Iwaszkowic Ormienin y Mieszczanin Lwowski dal tu będącz in carceribus pozwac Tobiasza Axantowica ormienina Lwowskiego ratione doli mali et contrectationis bonorum suorum, co wszystko tento Tobiasz tym sposobem popelnil: Anno D(omi)ni 1600 Miesiaca Decembra, gdy Pan Zachariasz byl po swych sprawach y Brata swego takze y Mikolaia Bernatowica y Synow iego w Turcych poslal tento Zachariasz przez tegoto Tobiasza Axantowica terazniejszego Pozwanego dwa wozy towarow swych wlasnych y Brata swego ktore towary roskazal mu oddac Pany Andrzejowi Toroszowicowi do rąk iego wlasnych, przy ktorych towarzech spisawszy tych wszystkich towarow y tez sprawy stateczney Registr, pod czterema pieczęciami zapieczętowany Panu Jendrzeiowi Toroszowicowi służący oddal mu, co tento Tobiasz Pozwany od terazniejszego Actora wziąwszy y odebrawszy obiecawszy to wszystko tak Registr iako i towary spelnal temu tak iako mu bylo roskazano y powierzono oddac wazyl sie tego co nikomu nieprzystoi. Ze w drodze do Lwowa nieprzyiechawszy, ieszcze w Woloszych Registr wszystkiey tey sprawy na ktorym napisz byl ze nalezal Panu Jendrzeiowi Toroszowicowi ktory byl iako sie pomienilo czterema pieczęciami zapieczętowany, on to odpieczętowal, odpieczętowawszy y przeczytawszy wszystkię sprawę wszystko zrozumiawszy nie telko sie tego wazyl ze iakoby do cudzey komory zamanioney wliazal ale ieszcze y tego sie wazyc ze z tych iemu powierzonych towarow na dwu woziech rzeczy nizey opisane przy sobie zatrzymal, albo nie wiedziec gdzie ich podzial inuito domino moderno Actore. O co gdy tento Citatus byl pozwany do Panow Radziech Lwowskich pospolu y z Panem Andrzejem Toroszowice(m) tam niechcial zeznac tego o czym dobrze wiedzial y co przy sobie zatrzymal, iako o tym act Panow Radziech Lwowskich swiadszy sabbato pridie festi Sancti Martini Episcopi Anno D(omi)ni 1601 quod ut legatur et inseratur Actor petit.

Z ktorego actu znaczy sie ze gdy przy tymto Pozwanym P(an) Andrzej Toroszowic zeznal to, iz mu oddal Registr od Actora iemu służący ktory byl zapieczętowany, a tento Pozwany oddac go odpieczętowawszy, a temu tento Citatus gdy mu to w oczy zadawano coram eodem officio non contradixit y owszem to milczeniem ze tak iest przyznal, tedy slusnie ya ten excess ze cudze rzeczy wazyl odpieczętowac ma byc karany tak iako prawa uczą abowiem fidei fregit ze tego Regestru temu komu nalezal tak nie oddal zapieczętowanego czterema pieczęciami iako mu bylo powierzono, a to dla tego ma byc surowo karany zeby byl exemplo inszym napotym. Nie dosic na tym mial tento Citatus ze cudze Regestra odpieczętowal to iest iakoby do cudzey komory zamknioney wliazl, ale tam wszystko a wszystko obiecawszy y co sie dzieie zrozumiawszy nie oddal temuto Panu Andrzejowi Toroszowicowi wszystkiego wedlug Regestru

co iemu nalezalo ale to co chcial, a ostatek towarow częsc przy sobie zostawil y zatrzymal, y do tego czasu to przy nim iest bo o tym sprawy po dobrej wolej dac niechcial iako sie wyszey wywiodlo. A zeby to prawda byla ze tento Citatus sila towarow przy sobie zatrzymal naprzod podaie Actor ausczug ręką tegoto Pozwanego własną pisany iak wiele towarow od Pana Zachariasza Actora Roku 1600 na dwu woziech do Lwowa prowadzil po Ormiensku pisany dla verificatiew ręki Pozwanego z podpisem iego własnym, tudziez tez podaie zaraz y przetlumaczenie tego na Polski iezyk prosi aby bylo czytano y do Act W(aszei) M(osci) inserowano.

Tenor Ausczugu

W imie Panskie Anno 1601. Spisek Panu Zachariaszowi Iwaszkowicowi od dwoch wozow ktorem prowadzil do Lwowa z towarem wedlug roskazania iego z Constantinopola, chwala Panu Bogu bez szkody przyprowadzil Pan Bog. Naprzod Kirkorowi na strawę dalem poczawszy z Constantinopola az do Lwowa na konską strawę czerwonych złotych 156//¼.

It(em) myta u Dunaia dalem od dwoch wozow czerwonych złotych 42//¼.

It(em) na strawę wydalo sie az do Lwowa od dwoch wozow czerwonych złotych 24//¼.

It(em) z Haidosa az do Prawadiew niałem wozy z Wolini com zlozyl dalem czerwonych..... złotych 6//¼

Summa uczyni czerwonych złotych 228//¼

It(em) drobne wydatki na com wydal zoszobna to iest u Dunaia od czterech koni dyslowych.....aspr 24.

Wozowego myta dalem od dwoch wozow.....aspr 32.

Od lodzi dalem.....aspr 120. Summa uczyni aspr.....176.

Dalem w Jasiech karwasarnikowi od dwoch wozow.....aspr 12.

Dalem od dwoch wozow wozowego myta.....aspr 24.

Dalem w Chociniu przewoznego od dwoch wozow.....aspr 160.

Dalem od dyslowych koni.....aspr 8.

Dalem wozowego myta w Stepanowcach....aspr 24. Summa uczyni aspr 228.

Dalem w Kamiencu od wozow Furmanskich myta.....aspr 60.

Dwa wozy niałem az do Lwowa com zlozyl myta.....aspr 30.

Furmanowi furę dalem od 10 beln az do Lwowa.....aspr 1440.

Drobne myta w drodze dalem.....aspr 120. Summa uczyni aspr 1650.

Uczyni summa drobnych wydatkow aspr 2054 uczyni czerwonych złotych 17 aspr 14.

Wysza summa uczyni czerwonych złotych228.

Summa uczyni czerwonych złotych 245¼ aspr 14.

Naprzod co sie myta dalo w Jasiech od towaru P(ana) Zachariasza Iwaszkowica czamlitowych beln dwadziescia y dziewięc po 300 czerwonych złotych 8700.

Krzystopfa Sunika belnia iedna czerwonych złotych 300.

Szafranu zwazonego ok siedmdziesiąt y cztery czerwonych.....złotych 740.

Kobiercow sztuk sto pięcdziesiąt y ieden czerwonych.....złotych 755.

Cziengatur burskich trzysta czterdziesci czerwonych.....złotych 340.

Czemberow sztuk szescdziesiąt czerwonych.....złotych 300.

Jedwabiu belnia iedna czerwonych złotych 1050.

Summa uczyni czerwonych złotych 499 aspr 116 ¼.

W Jasiech wziete pieniądze na myto przydzie lichwy od tych pieniędzy czerwonych złotych 16//. Summa uczyni czerwonych złotych 515.

It(em) w Prawadiey 53 czerwonych zlotych wziąłem od iednego janiczierzyna tedy trzydziesci y siedm czerwonych zlotych wydałem tak na w(aszei) m(osci) potrzebę iako tez na Pana Mikolaiową.

Tobiasz Aksantowicz.

Podacie potym Actor zeznanie tego to Pana Andrzeia Toroszowica iako wile za sie towarow iemu tento Tobias Axantowic oddal ktore zeznanie sie stalo przed ich m(o)sciami Pany Raiczy tutecznymi feria quarta post festum S. Martini Episkopi Anno D(omi)ni quo supra 1601, co tez prosi aby bylo czytano y do Act w(aszei) m(osci) wpisano. Zkąd sie znaczy ze tento Citatus et dolum commisit, ze cudze Regestra ktore iemu byly pod czterema pieczęciami zapieczętowana do oddania powierzone otworzył y potym wazyl sie tego ze contractauit res alienas inuito domino bo wszystkich temu nie oddal komu nalezaly, a sila ich przy sobie zatrzymal ku wielkiey szkodzie tegoto Actora, tedy prosi Actor aby tento Citatus pro tam enormi facinora byl surowie karany, zeby te towary ktore on im suum commodum conuertit, iako rzeczą iemu zwierzoną oddal temuto Actorowi poniewaz temu komu bylo nakazano y co on bona fide obiecowal uczynic, nieoddal. A zeby gdy to odda byl y za to iako zaodpieczętowanie czudzey rzeczy byl tak karany iako prawa popolite uczą, gdyz przez tę malam fidem Citati modernus Actor ma wielką szkodą ze sie tento Citatus zbogacil iactura aliena. Przeto y tey szkody szacuięć ią sobie na 30000 zlotych od niego dochodzi. Co wszystko przypuszcza na sprawiedliwy rozsądek Prawa w(aszei) m(osci).

№ 84

1602р., квітня 22. – Список товарів, якими львівський купець Захаріаш Івашкович розраховувався з греком Дмитром Георгієвичем з Замостя

Зміст

Року 1602 в ім'я Боже.

Список товарів, одягу і інших речей, які Захаріаш Івашкович дає на оплату Димитрію Юрійовичу з Замостя.

У першу чергу: 1 перстень золотий з бірюзою за злотих 15. Також 1 перстень золотий за злотих 15. Також оправлена сріблом 1 шабля булатна турецька за злотих 120. Також 1 шабля булатна оправлена золотом за злотих 80. Також 1 шабля франгія оправлена сріблом, злотих 50. Також палаш з простою оправою з старого заліза, злотих 12. Також 1 палаш франгія неоправлений, добре залізо, злотих 10. Також палаш, оправлений золотом, старе залізо, напущений чорним аксамитом, злотих 25. Також 1 шабля турецька франгія, оправлена за злотих 5. Також 1 корд оправлений сріблом за злотих 10. Також 2 килими диванські за злотих 50. Також 3 килими великі жовті за злотих 80. Також 1 килим жовтий чотирикутний злотих 12. Також 1 килим малий за злотих 5. Також 2 нові тонкі килими за злотих 16. Також 1 єгипетський килим тонкий за злотих 12. Також 20 ліктів шпалерів нових італійських по злотих 3, злотих 60. Також 28 шпалерів італійських ліктів по злотих 2, злотих 70. Також 3 великі килими нові за злотих 30. Також 5 ангурських килимів нових по злотих 8, злотих 40. Також 4 ангурських килимів старих по злотих 6, злотих 24. Також 1 дека червона кошлата турецька на коня, злотих 20. Також 2 ангурські кошлаті покривки за злотих 20. Також 1 скриня залізна нюрнберзька за злотих 100. Також 1 скриня гданського скла в таблиці за злотих 50. Також 5 табличок кипарисових по злотих 4, злотих 20. Також 6 теру по злотих 2j, злотих 9. Також 1 турецька рогожа єгипетська за злотих 5. Також 6 фунтів ревеню по злотих 12, злотих 72. Також 1 фунт квіту дрібного за злотих 2.

Також 40 ліктів гданських полавників за злотих 24. Також 40 ліктів італійських полавників зелених за злотих 24. Також 1 кінь польський за злотих 30. Також 1 мул турецький за злотих 60. Також 1 ліжко мальоване нове за злотих 10. Також 3 списи короткі по злотих 3, злотих 9. Також скриня кипарисова кандійської роботи за злотих 50. Також 2 стільці горіхового дерева італійської роботи, злотих 10. Також 1 панцирна рукавиця з камнями злотих 10. Також 1 книжка велика за злотих 5. Також 1 аксамитний ковпак за злотих 5. Також 1 каламар слонові кості, оправлений гебаном, злотих 20. Також 1 вуздечка нова візничя вроцлавської роботи злотих 2. Також 1 вуздечка турецька арабська, злотих 5. Також 1 сокирка німецька, злотих 5. Також 1 опонча буркова за злотих 15. Також 1 куфа волоського вина дуже доброго за злотих 150. Також 3 зброї з шоломами гданської роботи злотих 30. Також 1 пара зарукавників панцерних за злотих 10 .

Сума того стане злотих 1573.

Ф. 52, оп. 2, спр. 517. С. 314–315.

Tenor rerum oblatarum

Anno 16 w imie Panskie 02. Spisek towarow, Szath y inszych rozmaitech rzeczy ktore na zapłatę Dimitrowi Juriowiczowi Zamoscianinowi daie Zachariasz Iwaszkowic.

Naprzod. 1 Pierscien złoty za złotych 15¹/₄. It(em) 1 szabla ze srebrem oprawna bułatowa Tureczka za złotych 120¹/₄. It(em) 1 szabla oprawna bułatowa złotem napuszczana za złotych 80¹/₄. It(em) 1 szabla oprawna ze srebrem frangia złotych 50¹/₄. It(em) palasz prosta oprawą stare zelazo złotych 12¹/₄. It(em) 1 palasz nieoprawny dobre zelazo frangia złotych 10¹/₄. It(em) palasz złotem napuszczany czarnym Aksamitem oprawny stare zelazo złotych 25¹/₄. It(em) 1 szabla Frangya Tureczką oprawą za złotych 5//. It(em) 1 kord oprawny srebrem za złotych 10//. It(em) 2 kobierce Dywanskie za złotych 50//. It(em) 3 kobiercze wielkie zołthe złotych 80//. It(em) 1 kobierzec zołty czworogranisty złotych 12//. It(em) 1 kobierzec mały za złotych 5//. It(em) 2 nowe czienkie kilimy za złotych 16//. It(em) 1 misirsky kilym czienky za złotych 12 // . It(em) 20 łokci szpalierow nowych włoskich po złotych 3//, złotych 60//. It(em) 28 spalerow włoskich łokci po złotych 2 ¹/₄//, złotych 70//. It(em) 3 wielkie kilimy nowe za złotych 30//. It(em) 5 Angurskich kilimow nowych po złotych 8//, złotych 40. It(em) 4 Angurskich kilimow starich po złotych 6, złotych 24//. It(em) 1 deka czerwona kossmatha Tureczka na konia złotych 20//. It(em) 2 Angurskich poszły kosmathe za złotych 20//. It(em) 1 skrzynia zelazna Noremberska za złotych 100//. It(em) 1 skrzynia skła Gdanskiego w tablicze za złotych 50//. It(em) 5 Tarcicz cypriszowych po złotych 4//, złotych 20//. It(em) 6 Dher po złotych 2 ¹/₄, złotych 9//. It(em) 1 Turecka rogoza Misirska za złotych 5//. It(em) 6 Funtow Rumberbarum po złotych 12//, złotych 72//. It(em) 1 Funth kwiathu drobne(go) za złotych 2. It(em) 40 łok(ci) Gdanskich Polawnikow za złotych 24//. It(em) 40 łokci włoskich Polawnikow zielonych za złotych 24//. It(em) 1 kon polsky za złotych 30//. It(em) 1 muł Tureczki za złotych 60//. It(em) 1 Luszko malowane nowe za złotych 10//. It(em) 3 Kopyia po złotych 3, złotych 9//. It(em) skrzynia Cypriszowa kandysky roboty za złotych 50//. It(em) 2 stołki orzechowego drzewa włoskiej roboty złotych 10//. It(em) 1 panczersowe rękawice z kamienmi złotych 10//. It(em) 1 Xiąski Pugillasev wielkie za złotych 5//. It(em) 1 axamithny kołpak za złotych 5//. It(em) 1 kałamarz słonowy kosci a z szcebanu wrobiony złotych 20//. It(em) 1 uzda nowa woznica wrocławsky roboty złotych 2//. It(em) 1 uzda Tureczka Arabska złotych 5//. It(em) 1 siekierka niemieccka złotych 5//. It(em) 1 oponcza burkowa za złotych 15//. It(em) 1 kuffa wina Wołoskiego prawie dobre(go) za złotych 150//. It(em) 2 zbroie z szyszakiem Gdansky roboty złotych 30//. It(em) 1 Para zarękawiew panczerzowych za złotych 10//.

Summa the/go/ uczyni złotych 1573//.

Anno: 16 w imie panskie 02. It(em) Rusnicza ptasza Norembersky roboty z olstrem za złotych 10//. It(em) 1 Rusnica krotka z olstrem Noremb(sky) za złotych 7//. It/em/ 2 pułhaki za złotych 10//. It(em) 1 Prochownica sadzona brzezanskiewy roboty z łancuskiem srebrnym za złotych 10//. It(em) 1 Prochownica niemieckiewy roboty ze srebrem za złotych 15// z łancuskiem y z paskiem srebrnym oprawny. It(em) 1 Warczaby koscia sadzone Noremb(sky) roboty złotych 20//. It(em) 1 nosz oprawny za srebrnym widełkami Tursky roboty y z musalem oprawnym złotych 30//. It(em) 1 woz wasagowy skora obszyty y ze dwiema skrzynkami złotych 50//. It(em) 1 karetha z popona y z skrzynia skora obszyta złotych 60//. It(em) 1 woz kramarski nowy złotych 50//. It(em) 2 regista nowe wenecky roboty złotych 20//. It(em) 4 lancuchy wozowe złotych 20//. It(em) 3 chomata po złotych 3// złotych 12//. It(em) 1 latarnia Moskiewska za złotych 10//. It(em) 1 jarczak goly Moskiewski za złotych 5//. It(em) 2 sprenzele za złotych 5/. It(em) 3 hawary wozowe za złotych 12//. It(em) 1 kolderka szychem przetikana za złotych 10/. It(em) 1 jarczak szafianem przewleczony za złotych 15//. It(em) zupan adamaszkowy bronatny za złotych 50//. It(em) Ferezya pułgranathowa brunathna za złotych 50//. It(em) 1 kathanka brunathna pułgranathowa lisami podszytha złotych 35//. It(em) 1 bekieszka pułgranathowa bronathna lisami podszyta złotych 30//. It(em) Pułkopienicza czerwona sarłathu złotych 50// . It(em) 1 Delia szarłathowa dupla kitaika podszyta złotych 50//. It(em) 1 Delya szarłathowa z petlicami zlothem złotych 60//. It(em) 1 sorok soboly za złotych 1500//.

Summa uczyni złotych Dwa Tisjaca sto Dziewiecdziesiath y szesc.

№ 85

1602р., квітня 22. – Судова справа львівського вірменина Шимона Костовича проти Якуба Григоровича, який взяв в нього борг в Ангурії і вчасно не повернув

До суду особисто з'явився адвокат Адам Калиновський, (який) від імені славного Шимона Костовича, вірменина львівського, заявив, що від його імені особисто позваний славний Якуб Григорович, вірменин львівський, ставши проти нього, так звинувачував: що минулого 1601 року дня 26 червня в Ангурії позваний Якуб взяв у свої вірні руки від позивача суму 318 червоних злотих, ту суму добрим словом і доброю вірою пообіцяв вислати з Константинополя до Ангурії через турка Піали за один місяць або за 10 днів. Тієї суми він на той час не відіслав і довіри до себе не підтвердив, ані до того часу не віддає, швидше ту суму він на свій пожиток обернув, на що є його власна заява по-вірменськи писана і польською мовою перекладена.

Зміст розписки

Я, Якуб Григорович, міщанин львівський, визнаю цією моєю розпискою, що взяв в Ангурії від пана Шимона Костовича червоних злотих триста вісімнадцять, щоб тепер з Константинополя вислати через турка Піали, дай Боже, за один місяць або хоч і на десять днів більше і не знати, чи ці гроші прибули до Ангурії без всякої затримки тепер з Константинополя. Це діялося (року) 1061 дня 26 червня у п'ятницю. А для кращої віри я притиснув печатку свою власну, на випадок, якщо би, Боже збережи, трапились якісь пригоди.

Через ту невіддачу той то позивач має збитки не малі, оскільки мусив свій власний товар вісім бельн чамлотів за таку суму там у Турецькій землі заставити і самого себе звільнити, бо не міг жодним способом виїхати звідти, що оцінює собі до п'ятисот флоринів або більше.

Крім того, і інтерес від того часу до цих пір від тієї суми платить, і вже дав злотих 100, чого не повинен був би (робити), якби позваний розрахувався. Відтоді має збитки і тому, що того товару продати за гроші, згідно зі своєю потребою, і собі прибутку одержати не може. Просить тоді від позваного, щоб ту суму, яку собі озичив, повернув, і втрати прибутку, які вчинив, також відшкодував, і щоб перетворив у власний прибуток.

Ф. 52, оп. 2, спр. 517. С. 324–325.

In eo Judicio Comp(ar)ens p(ersona)l(ite)r Adamus Kalinowski Juris Bedellus ad instantiam Famati Simonis Kostowic Armeni Leopoliensis retulit quita ad instan(tiam) ipsius p(ersona)l(ite)r citavit F(ama)tum Jacobu(m) Chrehorowicz Armenu(m) Leopoliensem Con(tra) que(m) Comparen(s) sic insinuavit: Isz Roku przeszlego Anno 1600 Dnia 26 Juny w Anguriey Pozwany Jakub wziął do ręki swey wierny od Actora Summę 318 Czerwonych zlotych którą sum(m)ę dobrim słowem y dobrą wiarą przyobieczał posłacz z Constantinopola do Anguriey przez Turczyzna Piałego za ieden miesiąc albo za 10 dni, który Sum(m)y on na on czas nieodesłał, ani swey wiary nieoczyscił, ani do tich czas oddaie, raczy on tę sum(m)ę na swoy pozytek obroczył, na co iesth ie(go) własna recognitia po Ormiensku pisana y na Polskie przetłumaczona.

Tenor chirographi

Ja Jacob Hrehorowicz Mieszczanin Lwowski zeznawam tim moim pismem izem wziął w Anguriey od P(ana) Simona Kostowicza Czyrwonych złotych Trzysta y Osmnascie, teraz z Constantinopola posłacz przez Turczyzna Piały dali P(an) Bog za ieden miesiąc albo choc y dziesięć dni więcej niwie zeby takowy pieniedzy przybyli do Anguriey krum wszelaky zwłoki teraz z Constantinopola to sie stało 1601 die 26 juny w piątek. A dla lepszey wiary przycisnełem pięczęc swojei własną y o abynthaier cze(go) Boze choway moze ma bydz.

Z ktorego nieoddania ten tho Actor ma szkody niemaæo abowyem musiał thowar swoy własny osm belli Czamletow w takowej Sum(m)ie tham w Turecky ziemi zastawicz y same(go) siebie oswobodzicz, bo by był niemogł zadnym sposobem ztamtąd wyiechac: quae sibi taxat ad quingentos florenos ex plus.

Do tego y Interesae od tam the(go) szasu do tąd od tamtey Summy płaci y dał iusz złotych Aureos 100 cze(go) byl nie był powinien by sie mu byl Citatus uisczył. Ma y ztad szkody ze tamte(go) towaru spienięzycz wedle potrzeby swey niemoze y sobie pozytku uczynicz. Prosi tedi od Pozwane(go) aby takową Summę sibi w credita wroczył, y szkodi takze interesze wroczył, quod fusiwil in Capitali Prop(rietati) deducetur.

№ 86

1602р., травня 2. – Зобов'язання львівського вірменина Георгія Івашковича видане Дмитру Мусейовичу з Ангурії за взятий борг

Зміст зобов'язання

Я, Георгій Івашкович, визнаю тим своїм писанням, що я залишився винен пану Дмитру Мусейовичу з Ангурії суму талярів левкових 1897 j. Ту суму левкових талярів 1897 j я повинен заплатити йому у Львові за 60 днів після свого приїзду. У заставу я дав

йому за ту суму три бельні чамлотів товару ангурського під знаками А. В. С. згідно мого запису. Ще я йому винен харч за ті три бельні до Львова, скільки буде потрібно. Це є моє рішення і визнання усіх вище згаданих умов і записів. А для кращої певності просили посвідчити пана Лазара Стефановича і пана Шимка Костовича і печатку свою приклав, і рукою моєю (написано) цей лист. В Ангурії дня 17 листопада року 1601.

Я, Лазар Стефанович, свідок тієї вище згаданої суми і всіх умов.

Я, Шимко Костович, свідок тієї вище згаданої суми і всіх умов.

Георгій Івашкович власною рукою.

Ф. 52, оп. 2, спр. 252. С. 2211.

Ja Jurek Iwaszkowic znam sie tym swoim pisaniem: Zem został winien Panu Dimitrowi Messehiowicowi z Anguriey summę Talerow Lewkowych 1897 ¼ którą summę Lewkowych Talerow 1897 ¼ winienem mu we Lwowe zapłacić po przyjeździe swoim za 60 dni, y dałem mu tey summie trzy belle czamlitow towaru Angurskiego w zastawie pod znakami A. B. C. według mego ausczugu. Jesczem mu winien tych trzech belli strawę do Lwowa czokolwiek poidzie to iest moje przyzwolenie y przyznawam sie do wszystkich conditiei y clausuł wyszych. I dla lepszey pewnosci prosiłem na świadectwo P(ana) Lazara Stephanowica y Pana Szymka Kosztowica y pieczęć swą przyłożyłem, y ręki moiey to iest pismo. W Anguriey dnia 17 Novembra Anno 1601.

Ja Lazar Stephanowic swiadek tey wyszey mianowaney summy y wszystkich condity.

Ja Szymek Kosztowic swiadek tey wyszey mianowaney summy y wszystkich conditiei.

Jurek Iwaszkowic własną ręką

№ 87

1602р., травня 10. – Захист львівського купця вірменина Давида Серебковича, опікуна дітей померлого Миколая Криштофовича, проти висунутих обвинувачень

Зміст захисту

У своєму запереченні позивач нічого іншого не робить, лише бере картки і згідно з ними домагається якоїсь грошової суми від нинішнього опікуна позваного і каже, що рахунки будуть служити законному опікунові. На те оскарження позваний, захищаючись, коротко так каже: Та справа без рахунку тепер жодним чином не може закінчитись, бо знаю, що не лише сам співопікун про то чинить, але в присутності законного опікуна, чоловіка, який сироту взяв собі за дружину. Тому треба ґрунтовно від основи ту справу на суд вашої милості і (позваній)стороні статечно подати. Уся суть тієї справи, чи добре обдумано і зроблено заповіт небіжчика, в якому вказано, скільки грошей залишилось після небіжчика пана Марка і скільки боргів. Отже, спершу відносно заповіту. Згідно з ним, взяв у свої руки позваний від позивача суму талярів левкових, як уже згадувалось, 1193 і три орти на св. Михайла 1590 року. З тих грошей відразу ж у тому році після св. Симона і Юди, коли ці кредитори довідались про смерть небіжчика, одні самі сюди до Львова з чаушем турецьким приїхали, а інші по свої борги свої розписки з ними прислали. А це пішло звідти, що ті кредитори зараз довідались про смерть небіжчика. Один з них на ім'я Ібрагім, жид, в Адріанополі вхопив швагра небіжчика Богдана, заявляючи йому, що в нього є гроші небіжчика. Богдан, боячись фальшивих свідків, особливо в поганській землі, рад не рад, мусив з ним скласти контракт. Згідно з тим контрактом, боргу не заплативши, взяв ще від жида талярів п'ятдесят, запевняючи його, що з ним розрахується, як тільки до

Львова приїде,. Що позваний доводить не голими словами, але власною рукою того то Богдана на розписці написаній. Що подає і просить, щоб було читано і до актів занесено.

Зміст договору

Становить 141 левкових даних наддатку 4 старих таляри і 2j аспр. Ще до того 59 старих талярів, що з тими 4 талярами становить 63 таляри. Отже, я дав був 50 талярів слугі пана Норбега Атабею десять за дванадцять. Ще залишилось при мені 13 талярів Отже, вашій милості прийшло 60 талярів. Ще я маю дати вашій милості талярів, будьте здорові від пана Бога.

Про той контракт довідались інші кредитори, (вони) приїхали і прислали по свої борги з тим-то жидом і з чаушем і дуже тиснули на позваного, що в короткий час, щоб уникнути клопоту, витрат і збитків судових, що йому грозили чаушем і пактами, підписаними між цісарем турецьким і польською Короною. Той позваний знав також про те, які мандати короля його величності люди турецької нації строго вносили до уряду проти своїх боржників. Уникаючи того всього, мусив те все поплатити згідно з їх розписками і згідно з заповітом небіжчика. У першу чергу заплатив позваний згаданому Ібрагіму, жиду з Адріанополя, талярів левкових 141. Ту розписку, писану рукою небіжчика Марка і печаткою небіжчика запечатану, подає позваний до актів вашої милості і просить, щоб була читана і тут внесена.

Зміст першої розписки

Я, Марек Криштофович визнаю тією моєю розпискою, що залишився винен адріанопольському жиду Ібрагіму, сину Чорного Йозефа, та його брату Ісмаїлу сто сорок один таляр левкових, які року вірменського 1039 маю їм заплатити без жодних труднощів. Для більшої віри прикладаю свою власну печатку до того запису. Потім другому жидові, Абрагаму Єлгазу, теж з Адріанополя, талярів левкових 225. Тому ж жидові Єлгазу заплатив позваний аспр 14000, що становить талярів левкових 207 згідно з заповітом небіжчика і розписок, на доказ чого подає позваний розписку і квитанцію з другої розписки. Що теж просить, щоб було читане і до актів внесено.

Зміст другої розписки

Я, Марек Криштофович, визнаю тією моєю розпискою, що став винен адріанопольському жидові Хахаму Абрагаму Алгазові двісті двадцять п'ять левкових талярів, які маю заплатити йому наступного місяця серпня вірменського року 1038. Для більшої віри прикладаю власну свою печатку до того запису. Алгазового фактора квитанція на 14000 аспр, за якою має послати сюди запис.

Я, Ісаак, визнаю тією моєю квитанцією, що є у мене в Адріанополі запис один Марка Криштофовича і як там у тому записі вказано, що є борг двісті двадцять левкових талярів. Тому в реєстрі Марка Криштофовича не знайшлося більше, лише чотирнадцять тисяч аспр турецьких. Отже, ті чотирнадцять тисяч аспр не складуть більше, лише двісті левкових талярів. Пан Давид дав тих двісті левкових талярів і сказав: коли хто-небудь принесе мені ту розписку, яка знайдеться на двісті двадцять левкових талярів, тоді я повинен буду тій людині, яка віддасть мені запис, віддати двадцять левкових талярів. Я, Ісаак, для більшої віри вписую в тій квитанції ім'я своє власне. Ісаак Давидів син.

Третьому кредиторів, Абрагаму і Йозефу Кохену, товаришам, згідно з розпискою (винен) левкових талярів 218. Що власне подає позваний і просить, щоб було внесено до актів.

Зміст третьої розписки

Я, Марек Криштофович, визнаю тим моїм записом, що став винен адріанопольському жиду Абрагаму Дузян Ахові і його товаришові Йозефу Кохену двісті вісімнадцять левкових талярів, які маю заплатити їм наступного року місяця червня вірменського року 1039 без жодного слова. Для більшої віри до тієї розписки прикладаю свою власну печатку.

Потім той же позваний заплатив згідно з заповітом небіжчика старшим панам костельним грошей 120, за що дав позваний левкових талярів 115. Ті всі згадані видатки становитимуть суму талярів левкових 906. При позваному залишилось решти з вищезгаданої суми талярів левкових 1193 і трьох ортів левкових 287 і три орти від року 1592 після оплати боргів. Тут треба панів уповноважених або приятелів для встановлення, який би прибуток мав бути виданий сиротам на рік. Тому що позваний у 1600 році, даючи виправу першій сироті, дав згідно з відомістю і з волі як позивача, так і тієї теперішньої сироти, іменем якої він спільно з чоловіком її чинить 800. А зокрема той позивач Миколай на виправу першій сироті взяв 80, що мусить визнати. На ті 800 злотих є квитанція у вірменському суді, про що позивач добре знає. Що тоді на наполегливе наполягання теперішнього позивача і сироти так багато змінилось, і не мали в позваного так багато і ще тепер самі не знають, чого домагаються від позваного, згідно з розпискою, яку позваний необачно дав позивачу на себе, а в тому не є винен, що ясно виявилось і виявиться. Тому є потреба, щоб панове депутати або приятелі встановили, якщо я щось буду винен з суми, і визнають, то зобов'язуюсь відразу ж внести (ясність) між нами і позваному заплатити. Але якщо вони взяли від позваного більше, ніж їм належало, то повинні то повернути позваному, згідно з правом, яке учить: ніхто не повинен збагачуватись чужим коштом. Усе це позваний віддає на справедливий розсудок вашої милості. Усім іншим (хай) зберігаються і охороняються блага та засоби закону.

Ф. 52, оп. 2, спр. 517. С. 266–270.

Impugnatio tenor

W Contradictiey swey Strona Powodowa nic inszego nieczynnie iedno sie chwyta kartki y wedle niey upomina sie iakieisi Summy pienięzney od Contutora terazniejszego Pozwanego, a powieda ze rachunki legitimo Tutori będą słuzyć. Na którą Contradictią Citatus impugna(tio)n(is) krotko tak powieda: Tha sprawa zadnym sposobem bez rachunku sie teraz niemoze odprawic, abo wiem nie tilko sam Contutor o tho czyni ale cu asistentia legitimi Tutoris Męza ktory sirothę sobie w stan małzenski pojal. Potrzeba thedy z fundamentu tę sprawę Sądowni w(asczei) m(osci) y stroni statecznie podac. Tey sprawy wszystką fundamentu iestli Testament Nieboszykowski z dobrim rozmyslem uczyniony w ktorim znaczy się iak wiele pieniędzy po nieboszyku P(anu) Marku zostało sie y yako wiele długow. Naprzod tedy co sie ticze Testamentu tedi wedle nie(go) wziął do swych ręk Citatus od Actora Sum(m)ę talerow lewkowych iako się iuz wspomniało 1193 y trzy urty o S. Michale w roku 1590. Z ktorich pieniędzy zaraz w tim ze roku po S.S. Simonie Judy gdi sie ci Creditorowie v smierci nieboszykowskiey dowiedziely, iedni sami thu do Lwowa z Czauszem Tureczkim thu przyiechaly a drudzy po swe dlugy z Cerografami przy nich przyslaly. A to z tą poszło ysz ci

Creditorowie zaraz dowiedziawszy o nieboszykowskiej smierci ieden z nich na imie Ibrachim Zyd w Jendrinopolu porwał Swagra nieboszykowskiego Bogdana zadając mu tho ze pieniądze nieboszykowskie v ciebe są. On bojąc Sie falszywych swiadkow zwłaszcza w ziemi Poganskiej rad nie rad musiał z nim Contracth uczynic. Na ktori Contracth długi nie zapłaciwszy wziął ieszcze od Zyda talerow piecdziesiąt upewniayac go ze skoro iedno do Lwowa przyedzie ze sie mu zapłata miała stac. Co nie gołemi słowy Citatus dowodzi ale ręką własną tego tho Bohdana na Cerografie napisaną. Co podaie y prosi aby było czytano y do Acth inserowano.

Tenor Contractus

Uczyni 141 lewkowych danych naddatku 4 Starich talerow y 2¼ aspr. Jescze do tego 59 starich talerow zesie stało z temi 4 talermi 63 talerow. Otuz dałem był 50 taler(ow) P(anu) Nurbegowemu słudze Atabiiowi dziesiec za dwanasci. Jescze zostało przy mnie 13 talerow, otóz w(aszei) m(ilosci) doszło 60 taler(ow). Jescze ia mam dac w(aszei) m(osci) talerow bądźzie zdrowi od Pana Boga.

O ktorim Contrakcie dowiedziawszy sie drudzy Creditorowie przyiechali y przysłali po swe długi z tim to zydem y z czauszem y tak barzo nalegli na Pozwanego w krotkim czasie za uchodząc kłopotu, szkod y nakładow prawnych ze mu groziły Czausem y Paktami z Cesarem Tureczkim a Coroną Polską postanowionemi. Wiedząc tez o tim ten to Pozwany iakie Mandata K(rolia) J(ego) M(osci) Tureczkiej Natiey ludzie przeciwko Dlužnikow swym y tak surowe wnosily do Urzędu musiał im te(go) wszystkiego uchodząc popłacić wedle ich Cerografow y wedle Nieboszykowskiego Testamentu iako naprzod zapłacił Citatus pomienionemu Ibrahimowi Zydowi z Jendrinopola talerow lewkow(ych) 141 ktori Cerograf ręką Nieboszyka Marka pisany y pieczęcią Nieboszykowską zapieczętowany podaye Citatus do Acth w(aszei) m(osci) y prosi aby byl czytany y thu inserowany:

Tenor primi chirographi

Ja Marek Krzystofowicz zeznamam z tim moim Cerographem zem został winien Jedrninskiemu Zydowi Czarnemu Jozephowemu Synowi Ibrahimowi brathu ie(go) Ismaelowi: sto scterdziesci y ieden Talerow Lewkowych, ktore Roku Ormienskigo 1039 mam im zapłacić bez zadney trudnosci. Dla więszey wiary przykładam swą własną pieczęć do te(go) zapisu. Potim drugiemu Abrahamowi Elgazowi Zydowi tez z Jędrna talerow lewkowych 225. Temuz Elgazowi Zydowi zapłacił Citatus aspr 14000 co uczyniło taler(ow) lewkow(ych) 207 wedle Nieboszykowskiego Testamentu y Cerographow, cze(go) dowodzac podaye Citatus Cerograph y Quith z drugie(go) Czerographu. Co tez prosi aby było czytano y do Acth inserowano:

Tenor secundi chirographi

Ja Marek Krzystofowicz zeznamam z tim moim Cerografem izem został winien Jendninskiemu Zydowi Chachamowi Awram Algazowi dwiescie Dwadziescia y pięć Lewkowych talerow ktore mu mam zapłacić przyszlego miesiācza Augusta Ormienskigo Roku 1038. Dla więszey wiary przykładam własną swą pieczęć do thego zapisu. Algazowe(go) factora quit na 14000 Aspr przeciwko ktoremu ma tu zapis poslac.

Ja Izak zeznamam ztim moim Quithem y ako iest u mnie w Jedrznie zapis ieden Marka Krzystofowicza yako tham wtim zapisu opisuie ize yesth dług Dwiescie Dwadziescia Lewkow(ych) tal(erow). Otóz w Marka Krzystofowicza w Regestrze nienalazło sie więcey, ieno czternasce tysięcy aspr Tureczkich. Otóz te czternasce tisiāć Aspr nieuczyni więcey ieno Dwięście lewkowych Thalerow P(an) Daweth dał the dwiescie lewkowych talerow y mowił tak

kto kolwiek przyniesie mnie then Cerograph, a naidzie sie Dwiescie y Dwadziescia lewkowych talerow tedi ya będę powinien temu człowieku który mi zapis odda, Dwiescie y dwadziescia Lewkowych talerow oddac. Ja Izak dla więtszej wiary opisiuę w tim Quiczie imię własne swoje. Izak Dawidow Syn.

Trzeciemu zasie Creditorowi Abrahamowi y Joseph Kochenowi Towarzyszom wedle Cerografu lewkow(ych) talerow 218. Co tez podaye Citatus y prosi aby było actykowano:

Tenor tertii chirographi

Ja Marek Krzystofowicz zeznam ztim moim zapisem izem zostali winien Jêdrninskiemu Zydowni Abrahamowi Duzian Achowi, y towarzyszowi yego Joseph Kochenowi Dwiescie y osmnascie Lewkowych talerow ktore mam im zapłacic przysłego Roku miesiacza Junius Ormianskiego Roku 1039 bez zadnego slowa. Dla więtszej wiary do te(go) Czerografu przykladam swą własną pieczęcz.

Potim tenze to Citatus zapłacił wedla Testamentu Niebosczykowskie(go) Pano(m) Starszym Koscielnym pieniędzym 120 za co dał Citatus lewkow(ych) taler(ow) 115. Ktorego wszystkiego pomienionego wydatku uczyni summa talerow lewkowych 906. Reszty przy Pozwanym zostało z wyszey pomienioney Summy tal(erow) lewk(owych) 1193 y trzech ortow. Lewk(owych) 287 y trzy orthy od roku 1592 po zapłaceniu długow. Tu potrzeba P(anow) Deputatow albo przyacioł do uznania iakiby słuszny pozytek miał się dac Sierotom na rok. Abo wiem Citatus w roku 1600 pierwszą sirotę wyprawuuacz dał z wiadomością y z wolą tak Actorową iako y tey terazniejszey Sierothy ktorei on imieniem pospołu z mężem iey czyni, 800. A zosobna ten to Actor Mikołay na wyprawą pierwszey Sieroti wziął 80. co musi przyznac. Na ktore 800 zlotych iesth quith w Urzędzie Ormienskim u ktorim Actor dobrze wie. Isz tedi za usilnem nastawanim terazniejsze(go) Actora y Sieroty tak wiele yako sie pomienilo, a niemiely u Pozwanego tak wiele, y ieszcze sie teraz sami niewiedzą czego upominayą wedle karty u Pozwanego którą Citatus Actorowi zniebaczli a na się dał, a tego nieiesth winien co się iasnie pokazalo y pokaze. Przeto thu potrzeba aby Pany Deputaci, albo przyaciele uznali iesli ya co zostane winien zliczby, a uznaią to między nami Ofiaruie sie Citatus zaraz zapłacicz.

A iesli oni tez a Citato więcei wzięli niz im przynałazalo, tedi powinni to wrocicz Pozwanomu, wedle prawa ktore uczy: quia nemo locupletari debet cum iactura aliena. Co wszystko Citatus przypuszcza na sprawiedliwy Rossędek w(aszei) m(osci). Caeteris o(mn)ibus beneficiis ac remedys Juris sibi reseruatis et custoditis.

№ 88

1602р., травня 21. – Виписка з реєстру львівського купця Миколая Бернатовича про гроші і товари, відправлені фактору Георгію Івашковичу в Ангурію.

Зміст реєстру

Року 1604 18 травня.

Рахунок або виписка з реєстру небіжчика славного пана Миколая Бернатовича, батька нашого, про те, скільки вислав до рук свого слуги Юрка Івашковича та через різних слуг своїх у різний час готівкових грошей, якими той мав оплатити борги і купити товарів, які необхідно порухувати.

У першу чергу послав з рук своїх:

Року 1599. Місяця серпня з рук брата свого Захаріаша, висланих згідно з реєстром, поданим тим же слугою Захаріашем небіжчику, що дав Юркові в Константинополі на

потреби свого пана літери А. А. А. до ангурської справи суму левкових талярів 20624, аспр 50.

Року 1600 місяця (не вказано) через Тобіаша Августиновича ми послали до Константинополя немалу грошову суму, з тієї суми, згідно з розпорядженням небіжчика, вислав до Ангурії через певних осіб до рук того Юрка, слуги небіжчиковаго, готових левкових талярів 24745 аспр 5.

Того ж дня і року у той же час той самий Тобіаш Августинович через того ж Бобріка послав до рук того ж Юрка 293 фунтів червцю. Ті фунти складають 95 ок, які продавалися по 15 червоних злотих, що складе суму червоних 1425, або винесе талярів 2375.

У той же час той же Тобіаш відправив 60 ліктів подвійної китайки, що становить червоних 60. Один блям хутра попеличного становитиме червоних 6 талерів 66//110. Це все реєстром і листом Тобіаша засвідчуємо. Винесе сума левкових 47854 аспр 115.

Крім того, ще взяв до своїх рук той же слуга року 1599 травня 5 в Ангурії в Христофора Томановича на кредит свого пана небіжчика Миколая Бернатовича 580 червоних злотих. Ту суму ми заплатили тут в Ярославі злотих 1160, винесе по грошів 33 левкових талярів 1059. Що доводжу розпискою того ж Юрка, слуги небіжчиковаго.

Року 1599 листопада 19 Захаріаш, слуга небіжчика, послав тому Георгію кошенілі, або червцю, 151 фунтів. Той червець через свого сина Берната до Константинополя відіслав був з караваном з Ярославського ярмарку, було його ок 48. (Продаж) кожної оки по 15 червоних злотих винесе 720 червоних злотих, або талярів левкових 1200. Що доводимо реєстром того Захаріаша, небіжчика, року 1600, поданим літерою F.

Крім того, взяв той Юрек від свого брата Захаріаша гроші небіжчика, якими Захаріаш, згідно з п'ятьма розписками, зробив на панський кредит борги, переказані Захаріашу до Константинополя. За рішенням панів уповноважених і панів радників і за підтримкою декрету короля його величності мусили ми прийняти і заплатити ту суму левкових 2519. Ту суму доводимо (рішенням) панів уповноважених і декретом короля його величності.

Після від'їзду пана Захаріаша з Константинополя року 1601 пан Гресько вислав талярів 60, Бернат вислав талярів 100, що становить левкових 160. Сума становить левкових талярів 4938. У другій стороні становить левкових талярів 47854//125. Загальна сума становить левкових 52794.

Аведик Бернатович, Ян Бернатович Георгій Івашкович підпис.
потомок і опікун
сиріт до тієї справи
рукою своєю.
Ф. 52, оп. 2, спр. 517. С. 912–913.

Tenor Regestri

Anno 1604 18 May.

Rachunok albo wypis z Regestru nieboszyka sławne(go) pana Mikołaiia Bernatowica Ojca naszego iako wiele pieniędzy posłał gotowych do rąk Jurka Iwaskowisa sługi swe(go) przess rozne slugi swe rozne(go) czasu ktore miał obracac tak na poplacenie długow iako u na skupowanie towarow ktore sie miał Rachowac.

Naprzod wziął od rąk swych.

Anno 1599. Miesiaca Augusta z rąk brata swego Zachariasza także sługi nasze(go) z gotowych pieniędzy naszych do rąk to tego Zachariasza przesłane wedlia podania tegoż sługi Zachariasza nieboszykowi na Regestrze podany ze Jurkowi w Constantinopolu dal na potrzebę pana swe(go) litera A. A. A. do angurskiej sprawy su(m)me Lewk(owych) Tal(erow) 20624 A(spr) 50.

Anno 1600 Miesiaca przess Thobiasza Augustinowica poslalichmy do Constantinopola Summę pieniężną niemalą z ktorej summy wedlie rozkazania nieboszykowskiego posłał do Anguriei przez pewne osoby do rąk te(go) Jurka sługi nieboszykowskiego gotowych Lewkowych Talerow 24745 Aspr 5.

Tegoz dnia y roku na tenze czas tento Thobias Augustinowic przess tegoż Bobryka posłał czerwcu do rąk tego to Jurka 293 fontow ktore funty uczynię ok 95 ktory sie przedawał po 15 czer(wonych) zł(otych) co uczyni Summa czer(wonych) 1425 uczyni Talerow 2375//¼.

Tegoz czasu tento Thobiass posłał 60 łokci Dupli kitaiek uczyni czerwonych 60. Jeden Błam Futra Popielicze(go) uczyni czerwonych 6 Talarow 66//110. Co wszystko Regestrum y listem Thobiasza tego dowodzimy. W tej stronie uczyni: sum(m)a Lew(kowych) 47854 Aspr 115.

Do tego ieszcze powziął do rąk tento sługa Anno 99 May 5 w Anguriei u Krzystopha Tomanowica na Credyt nieboszyka Pana swego P(ana) Mikołaiia Bernatowica 580 czerwonych złotych którą Summę tychmy zapłacili tu w Jarosławiu z(lotych) 1160 uczyni po groszei 33 Lewkowych Talerow 10591. Czego dowodzimy Cyrographem tego to Jurka sługi nieboszykowskie(go).

A(nno) 1599. 19 Nowembris Zachariasz sługa nieboszykowsky posłał Jurkowi temuto Coczynili albo czerwiec 151 fontow ktory czerwiec przess Bernata syna swego do Constantinopola był odesłał z Karwanem od Jarosławskiego Jarmarku co uczyni ok 48. Kozda oka po 15 czerwonych złotych 720 uczyni Talerow Lewkowych 1200. Co dowodzimy Regestrum tego to Zachariasza nieboszyka Anno 1600 podanym litera F.

Do tego powziął ten to Jurek od Zachariasza brata swego pieniędzy nieboszykowskich ze Zachariaszu wedlia pięci Cyrograph dlugi na panski Credith uczynionego y do Constantinopola do Zachariasza przekazanego zapłacił którą Summę za wynalaskiem panow Deputatow y panow Radziec Decret y approbat Krol J(ego) m(osci) musielychmy przyiac Summę Lewkowych 2519. Czego Summariuszem panow Deputatow dowodzimy y Decretum Krola Jego Milosci.

Po zieczaniu Pana Zachariaszowym z Constantinopola Anno 1601. P(an) Grzesko poslal Talerow 60 Bernath posłał Talerow 100, uczyni Lewkowych 160.

Summa uczyni Lewkowych Tal(erow) 4938.

Po drugiej stroni uczyni Lew(kowych) Tal(erow) 47854//125.

Summa summarum quod percepit Lewkowych 52794//

Awedyk Bernatowic Jan Bernatowic Georgius Iwaszkowic

Potomek y opiekun

sirot do tej sprawy

ręką swą

subscriptus

№ 89

1602., травня 29. – Свідчення львівського купця Сімона Миколаєвича про утиски львівських купців в Туреччині.

Перед цим судом особисто з'явився чесний Сімон Миколаєвич, вірменин львівський, на вимогу славного Захаріаша Івашковича і дав правдиві свідчення. Боячись, щоб вони не були перекручені правом, він приніс їх у письмовому вигляді і заніс до теперішніх актів такого змісту.

Визнаю, що будучи в Ангурії 1600 року, писали ми лист до Константинополя з Ангурії до Захаріаша Івашковича, тобто я, Сімон, Миколаїв син, пан Юрек Івашкович, Миколай Вартерисович, Юсько Хачкович і поприкладавши печатки, вони свої, я товариську, бо я своєї не мав, до того листа, підписались ми власними руками і відіслали ми його до Константинополя до пана Захаріаша. У тому листі нічого іншого не писали ми, лише то, що ми великі перешкоди і напасті терпіли від ангурських жовнірів турецьких, які на війну мали їхати через Константинополь. Тоді ми писали, просячи, аби там в Константинополі постарались про те, щоби кого-небудь з тих жовнірів, у тому ж листі названих, схопили і дали його на горло скарати. Під цей наш запис пан Захаріаш Івашкович, сильно постаравшись, дістав одного з них на ім'я Акбаба, і давши його до ув'язнення, вів суд про те, аби був скараний, щоб і інших тим покаранням стримувати. На це немало грошей, як говорив пан Захаріаш, на ту службу виклав і коли я потім, у в жовтні того ж року приїхав до Константинополя, то пан Захаріаш домагався у мене сорок червоних злотих, говорячи, що йому за ті витрати так багато треба дати. Я теж, пам'ятаючи і знаючи про те, що писав, щоб такі зухвальці були покарані, як вище написано, обіцяв йому заплатити ті сорок червоних злотих. Лише то упросив у пана Захаріаша, аби мені таких грошей почекав до Львова і дав йому на то розписку, а потім до Львова приїхавши, пану Захаріашу заплатив ті 40 червоних злотих і взяв від нього свою розписку.

Ф. 52, оп. 2, спр. 252. С. 2055–2056.

In eo Judicio comparens personaliter Honestus Simon Mikolaiowic Armenus Leopoliensis ad instantiam Famati Zachariae Iwaszkowic Armeni Cuius Leopoliensis ex carceraria detention ad eum actum emissi propter perhibendum veritatis testimonium ratione infrascriptorum citatus et de forma iuris examinatus testimonium in scripto redactum ad Acta praesentia obtulit tenoris eiusmodi. Zeznawam ze będącz w Anguriey Anno 1600 pisałismy list do Constantinopola z Anguriey do Zachariasza Iwaszkowica to iest ia Simon Mikolaiow syn, P(an) Jurek Iwaszkowic, Mikolay Warteryszowic, Jusko Chaczkowic y pieczęci poprzykladawszy drudzy swoje ia towarzyską bom swey niemial do tego listu, podpisałismy sie wlasznemi rękami y odeslalichmy go do Constantinopola do Pana Zachariasza w tym liscie nicz inszego niepisalismy telko to zechmy wielkie prze nas lodowanie y nascie domowe cierpieli od Angurskich zolnierzow Tureckich ktorzy na woynę miali iechac przez Constantinopole tedysmy pisali prosząc aby sie tam w Constantinopolu postarali o to aby ktorego z tych zolnierow w tymze liscie mianowanych dostawszy dali go na garle skarac, o czym zapisaniem naszym P(an) Zachariasz Iwaszkowic pilne staranie uczniwszy dostal iednego z nich na imie ie(go) Ackbabe, y dawszy go do więzienia prawo o to wiodl aby mogl byc skarany zeby sie y drudzy tym karaniem mogli pohamowac na co niemalo pieniędzy powiadal Pan Zachariasz ze na tę służbę nalozyl y gdym ia potym do Constantinopola wtym ze roku przyiechal in octobre tedy sie Pan Zachariasz upominal u mnie czterdziestu zlotych powiedaiąc ze z tych nakladow na mie tak wiele przydzie

dac, Ja tez pamiętaiąc y znaiąc sie do tego zem pisal zeby takowe zuchwalcze byli skarani iako sie y wyszey napisalo obiecalem mu zaplacic takowe czterdziesci czerwonych zlotych Telkom tho uprosil u Pana Zachariasza aby mi takowych pieniędzy do Lwowa poczekal, y dalem mu na to recognitią a potim do Lwowa przyiechawszy P(an) Zachariasz zaplacilem mu te 40 czerwonych zlotych y wziąłem od niego swoię recognitią.

№ 90

1602р., червня 1. – Свідчення львівського купця Георгія Івашковича про торгові розрахунки з ангурським купцем Дмитром.

Року 1601, червня 1. Ми то свідчимо, коли до пана Миколая Бернатовича прийшла новина, що стався випадок. Бачили ми одного дня, що перед Юрковим будинком був великий крик. Довідались ми, що за причина. Що Ходжа Ахмат Чауш з Аяччо, 12 річний кредитор пана Миколая, приїхавши вночі, від Юрка взяв без дозволу вісім бельн чамлоту і три сепети з різними речами. І ще, ледве розвиднілось, бачили ми, що Сари Мустафа Чауш, привівши дванадцять верблюдів, забрав 24 бельні. Ми, стривоживши всіх кредиторів, повідомили один другого 150 чоловік, скупивши з дозволу кадія, тобто судді, будинок і товари, запечатали їх, а потім в присутності судового представника обрали ми депутатів, яким всі кредитори публічно рахували і малі і великі (борги). А Дмитр з своєю рахубою на площі не був. Крім того, на площі не було чотирьох мусульман, (зокрема) Кучук Ходжалійовича, Ахмата Чалабея, Омер Чалабея і Чатал Ахмата з його зятем. А потім, коли через кілька місяців прийшла новина, що Захаріаша пан Миколай дав до ув'язнення, ми теж без всякої надії залишились. Розділили ми на частини товари на 150 чоловік, мені більше, Дмитро не входив до рахунку, крім тих чотирьох чоловік, яких згадували, і яка частин приходила тих чотирьох людей, віддали ми Дмитру. Крім цього, про рахунки з Дмитром і з Юрком і про розписки не знаємо, бо ми все згідно мови відправляли розписками, крім Дмитра, який не бачив, як дістав розписки. І то свідчимо, що багато разів Дмитро з з своїм свекром Карпою чинили затримки і перешкоди Юркові. Багато шкодили, говорячи: “дайте до ув'язнення Юрка”, хотіли мати гроші, з тієї причини і дав розписки.

У минулому той самий Юрій Івашкович мав справу з судовим адвокатом позваного, про яку свідчив Махмуд Чауш.

До суду особисто став і дав свідчення чесний Бобрик, львівський вірменин. Є там один майстер в Ангурії при прасовні, де прасують чамлоти, там зустрівся з Карпою Челебеєм, Дмитровим тестем. Тоді почав говорити Карпа, що є три бельні чамлоту Дмитрового, які піде заставити. Тому сказати Юркові, нехай іде та з Дмитром погодить. Якщо б Юрко не погодив з Дмитром, тоді я піду і сплачу решту і дам Юрка до ув'язнення. Залишу його в ув'язненні і поїду. Нехай тут в ув'язненні гниє, а я поїду до Львова і привезу решту тих грошей Юркового боргу. Були півтораста кредиторів, між якими я був найстаршим і справа всіх прийшла до мене а Дмитрова не прийшла. Хто мав і кілька талярів, справу було прийнято. Коли були у вїта, то вїт його не допустив і до тих рахунків не прийняв. Лише коли ручився був за чотирьох осіб, тоді прийняли. І то теж оповідаю, бо я є представником всіх кредиторів.

Ф. 52, оп. 2, спр. 252. С. 2237–2239.

Anno 1601 Juny 1. My to swiadszymy gdy P(ana Mikolaia Bernatowica nowina przysła ze fallo uczynił widzielismy dnia iednego ze przed Jurkowym domem wielky zgiełk był, coby za przyczyna Dowiedzielismy sie ze Chodza Achmet Czaus z Aiacho 12 letny Creditor Pana Mikołaiow w noczy przyiechawszy od Jurka osm bellen czamlitu bez prawnie wziął y trzy sepethy z rzeczami rozmaitymi y ieszcze ledwie rozedniło sie wiedzielichmi ze Sary Mustapha Czausz dwanasie wielbładow przywiodszy 24 belen zabrał, my sie strwozywszy wszysczy Creditorowie obwiescilichmy ieden drugiego 150 człowieka skupiwszy sie za wiadomością kadiia to iest sędziego dom y towary zapieczentowalichmy, a potym za wiadomością Sędziego deputaty obralismy gdzie wszyszy Creditorowie publice rachowalichmy sie y mali y wielczy, a Dimiter z swoię rachubę na pliacu nie był, krom czterech Musurmanow Kuczuk Chodzaliowego, Achmat Czalabiia y Omer Czalabiia, y Czatal Achmata y z iego zięciem, nad te lidzby na pliacu nie było. A potym gdy po kilku miesięcy nowina przysła ze Zachariasa Pan Mikołay dał do więzienia, my tez bez wszey nadzieie zostali, rozdzielilichmy na części towary 150 człowieka, mny więcey, Dmitr nie wscibiał sie w rachunek nad one cztery człowieka, ktorechmy zwysz wspominali, y co na te cztery ludzie część przychodziła Dimitrowi oddali, my nadto z Dmitrzem y z Jurkiem o rachunkach nie wiemy, y o membranach nie wiemy, bochmy sie czerograpfami odprawowali wszysczy wedla umowy oprócz Dmitra ktory nie wiedziec iako membrany dostał. I to swiadczymy ze częstokroc zamieszania przeskadzania Dimitr czynił y z swiekrem swoim Korpą Jurkowi wiele szkodzili mówiąc daycie do więzienia Jurka chcecieli miec pieniądze, Z iakiey przyczyny dał membrany, sam wie.

Praeterea idem Georgius Iwaszkowic deduxit relatione Juris Bedelli citatum quoque esse ad perhibendum testimonium Strenuu(m) Machmuthum Czaussium. Qui personaliter in Judicio constitutus et de negotio infrascripto requisitus per Honestum Bobrik Armenum Leopolie(nsem) sie attestatus est: Jest tam ieden Mistrz w Anguriey przy prasie gdzie prasuią czamlity tamem sie podkał z Korpą Czelebieem tesczem Dmitrowym, tedy mi poczał mowic Korpa. Są trzy belni czamlitu Dimitrowego ktore poide zastawię, przeto idzcie powiedzcie Jurkowi niech sie z Dimitrzem nie zgodził Jurek tedy ia poide y popłacę restę y dam Jurka do więzienia y będę go więził y poide niechay tu w wiezieniu gniie, a ia iechawszy do Lwowa te pieniądze przywiozę restę Jurkowego długu. Buly pułtorasta Creditorow między ktoremi iam był nastarszym, y wszyskich sprawa przysła do mnie a Dmitrowa nie przysła, kto miał I kilka talerow tedy przyięto. I gdy byli u Woita tedy Woit go nie przypuscił aby go do tych rachunkow przyięto, telko co był ręczył za cztery ossoby tedy to przyięto, a tego nie przyieto bo był nie sprawiedliwy dług. I to tez opowiadam zem ia iest Plenipotentem od wszyskich Creditorow.

№ 91

1602р., липня 10. – Визнання шляхтича Миколая Розвадовського про сплату грошової суми Георгію Івашковичу, який викупив його з турецької неволі

Перед урядом вйтівським Львівським ставши особисто шляхетний Миколай Розвадовський з Розвадова з Любельського повіту, відступаючи від свого права шляхетського, (звернувся) до нинішнього львівського вйтівського уряду, явно і добровільно визнавши (свою) причетність до визнання нижче згаданої суми. Що є винен правдивого і справедливого боргу злотих шістдесят шість і двадцять грошей монети і лічби польської, рахуючи в кожному злотому по тридцять грошей польських, славному пану Георгію Івашковичу, вірменину і міщанину львівському, зі ста старих талярів, які за

нього згаданий Івашкович заплатив у турків, викупивши його з турецького ув'язнення, у якому перебував десять років. Ту то згадану суму шістдесят шість злотих і двадцять грошей вказаний Миколай Розвадовський згаданому пану Георгію Івашковичу обіцяв заплатити готівковими і ліченими грошима, вступивши в піст найближчий у першу неділю року тисячу шістсот третього без жодних зволікань і витрат під закладом другої такої суми. А якби будь-коли, десь у будь-якому уряді або суді, на будь-якому місці був примушений, тоді від того уряду чи будь-якого не зможе відійти, аж (поки) згаданий борг і заклад не заплатить.

Ф. 52, оп. 2, спр. 388. С. 1759–1760.

Przed Urzędem Woytowskim Lwowskim stawszy oblicznie slachetny Mikolay Rozwadowski z Rozwadowa z Lubelskie(go) powiatu odstapuiac od swego prawa Slacheckiego, a do ninieyszego Urzedu Woytowskiego Lwowskiego ile sie do zeznania summy nizey pomienionej do tyczewcielaiac iawnie y dobrowolnie zeznal. Ze iest winen prawdziwego y sprawiedliwego dlugu zlotych szescdziesiat y szesc y dwadziesiac groszy monety y lizdzy Polskiey w kazdy zloty po groszy trzydziesci Polskich rachuiac Slawnemu Panu Gerzemu Iwaszkowicowi Ormieninowi y Mieszczaninowi Lwowskiemu ze sta Talerow starych ktore za niego pomieniony Iwaszkowic zaplacił w Turczych wykupuiac go z więzienia Tureckiego w ktorym dziesiec lat byl pozostala. Ktora to summe pomieniona szescdziesiat zlotych y szesc y dwadziescia groszy przereczony Mikolay Rozwadowsky pomienionemu Panu Gerzemu Iwaszkowicowi obligowal sie zaplacic gotowymi y liczonymi pieniazdami wstapiwszy w post blisko przyszly w pierwszą niedzielę Roku Tysiac Sescsetiego Trzeciego bez wszelakich odwlok y nakladow pod zakladem drugiey takowey summy. A gdzieby kolwiek u iakiego kolwiek Urzedu albo Prawa na iakim kolwiek mieysczu byl przyscigniony tedy od onego Urzedu iakiegokolwiek niebedzie mogl odejsc aze dlug pomieniony y zaklad zaplaci.

№ 92

1602р., серпня 9. – Запис реєстру видатків львівського купця вірменина Якуба Вартирисовича львівському фурману Кутному за транспортування товарів зі Львова до Константинополя і до Львова

Зміст реєстру

Року Божого 1601 дня 14 червня домовились з фурманом Кутним на два вози до Турок. Маю йому дати від цетнара до Адріанополя по злотих 8, а якщо до Константинополя повезе товар, тоді по злотих 9. З тією умовою чекати в Єдрні* неділь три а в Константинополі- дві неділі. Зі Львова я повантажив йому товарів цетнарів 54, від тих цетнарів до Єдрна (я повинен дати) по злотих 8, вийшло злотих 432. Я дав йому наперед тут, вдома, злотих 45. Також тут, вдома я дав йому другим разом злотих 55. Також третім разом тут, вдома, я дав йому злотих 40. Також четвертим разом тут, вдома, я дав злотих 5. Також за коня, що він собі купив, я дав злотих 30. Також я дав йому злотих 40, а потім 35, (що стане) злотих 75. Також того дня, коли виїжджали в дорогу, (я дав) злотих 20. Також в Кам'янцю я дав литовською монетою злотих 60. Також в Яссах потрійними я дав злотих 8. Також в Яссах від коней я дав мита грошів 16. Також біля Дунаю я дав йому злотих 17//15.

* Так в оригіналі

Також біля Дунаю я дав від воза його злотих 26 j. Також біля Дунаю від перевозу чотирнадцяти коней злотих 1//12. Також в Ярній воді за три кілограми вівса злотих 2//15. Також 9 j кілограми вівса злотих 4//22 j. Також купив від мене коня за злотих 36. Також в Лусарчиху я купив йому коня за злотих 25//20. Також перед Провадією в селі я дав злотих 5//25. Також в Новому Селі п'ять кг ячменю, (за який дав) злотих 4//5. Також, з Балкан виїхавши, я дав йому злотих 11//20. Також за 32 кг вівса по 15 аспр (я заплатив) злотих 8. Також в Єдрні я дав йому телярів шість, що становить злотих 7. Також в Єдрні на Преображення Господне (я дав) злотих 7. Також в Єдрні я дав телярів левкових чотири, що становить злотих 4//20. Також в Єдрні я дав телярів левкових 5, становить злотих 5//25. Також чекаючи там, в Єдрні, заплатили сульбаші за 236 кг вівса по 21 аспрі, що складе злотих 79. Також за 6,5 возів трави по 40 аспр (стане) злотих 4//10. Також в Піліпасі я дав левкових телярів 10, що становить злотих 11//20. Також в Хомбергазі я дав левкових телярів 5, (що) становить злотих 5//25. Також в Царгороді я дав левкових 10, становитиме злотих 11//20. У суботу напередодні свята Панни Марії Зільної я розрахувався з Кутним, дав йому всю суму злотих 593//9 j. Розрахувавшись, тої ж години я дав йому левкових телярів 20. Становитиме злотих 23//10. Також я дав за себе левкових телярів десять, становитиме злотих 11//20. Також я дав його наймитові на страву телярів левкових 5, становитиме злотих 5//25. Також в понеділок, коли з села до міста приїхали, я дав левкових телярів 10. Становитиме злотих 11//20. Також з Константинополя виїжджаючи, я дав йому левкових телярів 80. Становитиме злотих 93//10. Також в Карвасарі від воза і від коней стаєнного я дав злотих 7//21. Також з Константинополя виїхавши, я дав йому на митниці червоних злотих 4, телярів 1. Становитиме злотих 9 грошей 5. Також в Кучуг Рачмадзеї я дав за 8 кг вівса по аспр 18. Становитиме злотих 2//12. Також в Хумбергазі за вино я дав грошів 25. Також в Біхадосі я дав червоних злотих 3, телярів левкових 2. Становитиме злотих 8//10. Також в Поліпасі за 41 кг вівса по аспрів 10. Становитиме злотих 6//26. Також в Адріанополі я дав телярів левкових 4, становитиме злотих 4//20. Також в Єдрні за 27 кг вівса і ячменю і за сіно я дав злотих 10. Також в Дерненчі я дав за овес і на страву півтеляра і злотих 3//7 j. Також в Тополі за 14 кг ячменю по 15 аспр (я дав) злотих 3//16 j. Також в Кам'яному Потоці за 4 кг ячменю по 20 аспр (я дав) злотих 1//10. Також там же в тім Потоку за 2 мотузки 40 аспр грошей 20. Також в Балабандії за 6 кг вівса і ячменю по 18 аспр (я дав) злотих 1//24. Також за сіно аспр 6 грошів 3. Також за чверть м'яса грошів 10. Також там же за 10 кг вівса по 14 аспр злотих 2//10. Також за сіно аспр вісім. Також в Баянкеї за сіно аспр 12 грошів 6. Також в Бризаві за 10 кг вівса по 15 аспр злотих 2//22. Також в Айтосі за хліб грошів 15. Також в Ісакче за сіно грошів 12. Також за п'ять кг вівса по аспр 24 злотих 2. Також у Новому Селі за сіно грошів 10. Також там же за 5 кг вівса по 25 аспр злотих 2//2 j. Також у Провадії за рибу грошів 14. Також під Провадією в селі 2 кг ячменю по аспр 38 і 2 j кг вівса по аспр 35 і за хліб аспр 30. Становитиме все злотих 3//7. Також в Базарчику за 5 кг вівса по 28 аспр, злотих 2//10. Також в Масібегу за 13 кг вівса по 25 аспр злотих 5 грошів 12 j. Також в Базарле селі аспр 3, становить грошів j. Також в Чахатаю за 5 кг вівса по 25 аспр, злотих 2//2 j. Також перед Балканами, відпочиваючи в селі, я дав фури злотих 5 грошей 25. Також під Бабу я дав левкових телярів 2 злотих 2//10. Також в Хаджійовому селі за 16 кг вівса по 22 аспри злотих 6 грошів 23 S. Також литвинові я дав Кутного, що був позичив червоний злотий 1 злотих 2. Також на Дунаї від дванадцяти коней і від воза я дав за перевіз злотих 1//10. Також по тій стороні Дунаю в Новому Целі на страву видав я злотих 7//15 S. Також в Яссах за сіно грошей 15. Також за 10 мішків ячменю і за овес, кожний мішок по 4

потрійних злотих 4. Також на пиво я дав два потрійних грошів 6. Також за 4 мішки вівса і ячменю за кожний мішок (я дав) по чотири з половиною потрійного, стане злотих 1//24. Також за п'ять мішків вівса по 3 потрійних злотих 1//15. Також самому Кутному я дав злотих 6. Також там же в Яссах мита від коней грошів 15. Також на харч я дав потрійних вісім, (що становитиме) грошів 24. Також за овес і за ячмінь потрійних 34, що становитиме злотих 3//12. Також в Яссах від товару Кутного я дав мита злотих 3//10. Також на поруці дали за 2 мішки ячменю грошів 18. Також в Хотині за овес я дав потрійних 22, (що становить) злотих 2//6. Також від перевозу коней грошів 10. Також в Кам'янці наймитові його Млечкові я дав грошів 21. Також там же в Кам'янці (я дав) мита від 14 коней по грошів 2, (становитиме) грошів 28. Також мостового в Кам'янцю (я дав) грошів 2. Також за 7 третинників вівса по грошів 20, (становить) злотих 4//20. Також, виїжджаючи з Кам'янця, через господарську дівку я дав злотих 5 Кутному. Також квитового* від побору з сторони наймитів (я дав) грошів 6. Також за сіно грошів 6. Також в Ориніні від двох возів мита грошів 1. Також у Скалі за пиво (я дав) грошів 3, мостового і мита грошів 12 S. Також у Брібознім за овес, сіно і страву грошів 25. Також у Ляцькому ставі за харч, за сіно і пиво (я дав) грошів 9. Також у Теревовлі на харч (я дав) злотих 1//10. Також у Теревовлі за овес, за сіно і мито, за мостове, все становитиме злотих 4//26. Також у Козлові за овес, за сіно і харч, за мито (я дав) злотих 2//23. Також у Микулинцях (я дав) мита грошів 2. Також у Зборові на харч і мито (я дав) грошів 10. Також у Злочеві (я дав) мита грошів 6. Також у Глинянах (я дав) мита і мостового грошів 9. Також у Глинянах за овес, сіно, пиво злотих 2. Також у Нікласові за овес злотих 2//15. Також за півмірки вівса (я дав) грошів 13. Також там же за сіно і солону грошів 10. Також мито грошів 9 S. Також в Жуховичах мита (я дав) грошів 2. Також у Львові мостового від 2 возів грошів 6. Також Шимкові наймиту, приїхавши, я дав злотих 3. На вазі від зважування і слугам (я дав) злотих 2//6. Також з Кам'янця фурманові, що привіз частину товарів, (я дав) злотих 14//5. В Єдрні від чотирьох возів фури, що з міста вивезено товари до села, злотих 5. Також, приїхавши додому, (я дав) Кутному злотих 20. Також через дружину, яку до мене послав Кутний, я дав йому злотих 55. Всього тоді, що взяв Кутний, сума складе злотих 1025//S. А спочатку Кутному прийшло фури зі Львова від цетнарів 54, по вісім злотих до Єдрна злотих 432. Також в Константинополі двадцять цетнарів і два, рахуючи від цетнара по злотих 9 до Львова, злотих 198. Також з Єдрнополя** до Львова від 42 цетнарів по вісім злотих до Львова злотих 336. Сума всієї заплати Кутному, що взяв, (становить) злотих 966. Перебрав тоді Кутний більше над фуру злотих 59//1j. Відносно тих трьох тижнів у Константинополі, що суд вирішить, я готовий заплатити або з тієї решти перебраної вирахувати, а з решти повинна позивачка повернути частину.

Позваний, декларуючи то перебрання згідно з тим реєстром, який небіжчик схвалив, як домовленість про фуру до Єдрна і до Константинополя і витрати всі, а також простоювання, з тієї суми п'ятдесят і дев'ять злотих і грошів півтори вираховує все за те простоювання (протягом) 2 тижнів у Константинополі і готовий то вчинити при своїм реєстрі, якщо суд накаже.

Ф. 52, оп. 2, спр. 517. С. 418–422.

* Оплата митникам за оформлення митних документів.

** Так в оригіналі.

Tenor registry

Anno D(omi)ni 1601 dnia 14 Juny uczynielem postanowienie z furmanem Kąthnym na dwa wozy do Turek Mam mu dac od Cethnara do Jedrnopola po złotych 8//½ a iesli do Constantinopola towar powiezie thedy po złotych 9//½ S tą umową leże y w Jędrnie niedziel trzy a w Constantinopolu niedziel dwi. Ze Lwowa włożyłem mu thowarow cethnarow 54 od których Cethnarow do Jedrna po złotych 8 przyszło złotych 432//. Dałem mu naprzod thu wdomu złotych 45//½. It(em) takze tu w domu dałem mu drugiem razem złotych 55//. It(em) trzecim razem tu w domu dałem mu złotych 40//. It(em) czwarthym razem thu wdomu dałem złotych 5//. It(em) za konia co on sobie kupił dałem złotych 30//. It(em) dałem mu złotych 40 a pothym 35... złotych 75//. Ite(m) thego dnia kiedy wyiezdali w drogę złotych 20//. Ite(m) w Kamiencu dałem Litewskiey monety złotych 60//. Ite(m) w Jasiech potroinymi dałem złotych 8//. Ite(m) w Jasiech od koni dałem mytha groszei 16//. Ite(m) w Dunaiu dałem mu złotych 17//15. Ite(m) v Dunaiu dałem od wozu iego złotych 2 ½//.Ite(m) v Dunaiu od sternastu konie przywozu złotych 1//12. Ite(m) we Jarnei wodzie ya trzy kilie owsa złotych 2//15. Ite(m) 9½ killi owsa po 30 aspr, złotych 4//22 ½. Ite(m)kupił odemnie konia za złotych 36//. Ite(m) w Lusarczihu kupiełem mu konia za złotych 25//20. Ite(m) przed Prawadie we wzi dałem złotych 5//25. Ite(m) w Nowei wzi pięć kil ieczmienia złotych 4//5. Ite(m) z balchanow wyiechawsy dałem mu złotych 11//20. Ite(m) za 32 kil owsa po 15 aspr złotych 8//. Ite(m) w Jedrnie dałem mu Talerow szesc czyni złotych 7//. Ite(m) w Jendrnie na przemienienie Panskie złotych 7//. Ite(m) w Jedrnie dałem tal(erow) Lewkowych cztery czyni złotych 4//20. Ite(m) w Jędrnie dałem tal(erow) Lewkowych 5 czyni złotych 5//25. Ite(m) tham lieząc w Jędrnie zapłaciłem Sulbassemu 236 kil owsa po 21 aspr ze czyni złotych 79//. Ite(m) za pulsiodma wozow trawy po 40 aspr złotych 4//10. Ite(m) w Pilipasie dałem Lewk(owych) tal(erow) 10. Czyni złotych 11//20. Ite(m) w Chombergazie dałem Lewk(owych) tal(erow) 5//. czyni złotych 5//25. Item w Czarygrodzie dałem Lewk(owych) 10. czyni złotych 11//20. W Sobothę w Wigilią Panny Mariey Zielney porachowałem się z Kąthnym dałem mu wsytkiej sum(m)y złotych 593//9 ½. Porachowawsy sie thej ze godziny dałem mu Lewk(owych) tal(erow) 20. Uczyni złotych 23//10. Ite(m) Dałem za się lewk(owych) tal(erow) dziesięć uczyni złotych 11//20. Item dałem parobkowi iego na strawę tal(erow) lewkowych 5// czyni złotych 5//25. Ite(m) w poniedzialek kiedy ze wsi do Miasta przyechali dałem Lewk(owych) tal(erow) 10//. Czyni złotych 11//20. Ite(m) z Constantinopola wyiezdając dałem mu Lewk(owych) Tal(erow) 80//. Uczyni złotych 93//10. Ite(m) w Karwasarze dałem za siano złotych 1//18 ½. Ite(m) w Carwasarze od wozu y od koni stayennogo dałem złotych 7//21. Ite(m) z Constantinopola wyiechawsy dałem mu na mycie czer(wonych) złotych 4 Tal(erow) 1//. Czyni złotych 9 groszei 5. Ite(m) w Kuczug Ozmadzei dałem za 8 kil owsa po aspr 18//. Czyni złotych 2//12. Ite(m) w Chumbergadzie za wino dałem groszei 25//. Ite(m) w Bichadossie dałem czerwon(ych) złotych 3 tal(erow) Lewk(owych) 2//. Uczyni złotych 8//10. Ite(m) w Pilipasie za 41 kil owsa po aspr dziesięć. Czyni złotych 6//26. Ite(m) w Jędrnie dałem Talerow Lewkow(ych) 4//. Uczyni złotych 4//20. Ite(m) w Jedrnie za 27 kil owsa y jeczmienia y za siano dałem złotych 10//. Ite(m) w Dernenczi dałem za owies y na strawę pultalera 1 złotych 3//7 ½. Ite(m) w Topoli za 14 kil Jęczmienia po 15 aspr złotych 3//16 ½. Ite(m) w Kamiennym potoku za 4 kilu jęczmienia po 20 aspr złotych 1//10. Ite(m) tamze w thym potoku za 2 limze 40 aspr groszei 20. Ite(m) w Balabandiei za 6 kil owsa ięczmienia po 18 aspr złotych 1//24. Ite(m) za siano aspr 6//groszei 3. Ite(m) za czerwiecz mieszą groszei 10. Ite(m) tamze za 10 kil owsa po 14 aspr złotych 2//10. Ite(m) za siano aspr osm. Ite(m) w Baiankei za siano aspr 12// groszei 6. Item w Bryzawie za 10 kil owsa po 15 aspr złotych 2//22 ½. Ite(m) w Chaidosie za chlieb groszei 15. Ite(m) w Ysandrze za siano groszei 12.

Ite(m) za pięć kil owsa po aspr 24 złotych 2//. Ite(m) W Nowei wsi za siano groszei 10. Ite(m) tamze za 5 kil owsa po 25 aspr złotych 2//2 ½. Ite(m) w Prawadiei za ryby groszei 14. Ite(m) pod Prawadią we wsi 2 kile jeczmienia po aspr 38 y 2½ kili owsa po aspr 35 y za chleb aspr 30. Uczyni wsystko złotych 3//7. Ite(m) w Bazarczyku za 5 kil owsa po 28 aspr, złotych 2//10. Ite(m) w Masibegu za 13 kil owsa po 25 aspr złotych 5 groszei 12 ½. Ite(m) w Bazarle wsi aspr 3. Uczyni groszei ½. Ite(m) w Czachatayu za 5 kil owsa po 25 aspr, złotych 2//2½. Item przed Balchani łączący wsi dalem fury złotych 5 groszei 25//. Ite(m) Pod Babą dalem Lewkowych tal(erow) 2 złotych 2//10. Ite(m) w Chadziowej wsi za 15 ½ kil owsa po 22 aspr złotych 6 groszei 23 ½. Item Litwinowi dalem za Kąthnego co był pozyczył czerwony złotych ieden złotych 2// ½. Ite(m) w Dunaiu od dwunastu koni y od woza przewozu dalem złotych 1//10. Ite(m) po they stroni Dunaia w Nowei wsi na strawę wydałem złotych 7//15 ½. Ite(m) w Jasiech za siano groszei 15//. Ite(m) za workow jęczmienia y za owies kozdy worek po 4 potroine złotych 4//½. Ite(m) na piwo dalem dwa potroine groszei 6//. Ite(m) za 4 workow owsa y ieczmienia za kozdy worek po pułpieta potroinego złotych 1//24. Ite(m) za piec workow owsa po 3 potroine złotych 1//15. Ite(m) samemu Kąthnemu dalem złotych 6. Ite(m) tham ze w Jesiech myta od koni groszei 15. Ite(m) na strawę dalem potroinych osm groszei 24. Ite(m) za owies y za Jęczmien potroinych 34 złotych 3//12. Ite(m) w Jasiech od towaru Kąthnego dalem myta złotych 3//10. Ite(m) na Prucie dalem za 2 worki jeczmienia groszei 18//. Ite(m) w Chociniu za owies dalem potroinych 22 złotych 2//6. Ite(m) od przewozu koni groszei 10//. Ite(m) w Kamiencu Parobkowi iego dalem Mleczkowi groszei 21// ½. Ite(m) tam ze w Kamiencu myta od 14 koni po groszei 2, groszei 28. Ite(m) mostowego w Kamiencu groszei 2// ½. Ite(m) za trzeciennikow owsa po groszei 20 złotych 4//20. Ite(m) wyjezdżayac z Kamiencu przez dziewczką gospodarską dalem złotych 5 Kąthnemu. Ite(m) kwitowego od poboru strony parobkow groszei 6. Ite(m) za siano groszei 6//. Ite(m) W Orininie od dwu wozow mytha groszei 1 ½. Ite(m) W Skalie za piwo groszei 3 mostowego y mytha groszei 12½. Ite(m) W Briboznim za owies siano y strawę groszei 25. Ite(m) W szachem strawie za siano y piwo groszei 9. Ite(m) w Trebowli na strawę złotych 1//10. Ite(m) w Trebowli za owies za siano y myto mostowe wsitko uczyni złotych 4//26. Ite(m) w Kozłowie za owies za siano y strawę myto złotych 2//23. Ite(m) w Nikulicach myta groszei 2. Ite(m) w Zborowie na strawę y myto groszei 10. Ite(m) w Złocowie myta groszei 6//. Ite(m) w Glinianach myta y mostowe(go) groszei 9. Ite(m) w Glinianach za owies, siano piwo złotych 2. Ite(m) w Niklasowie za owies złotych 2//15. Ite(m) takze za 2 pułmiarki owsa groszei 13. Ite(m) tamze siano y słoma groszei 10. Ite(m) myta groszei 9½. Ite(m) w Zuchowicach myta groszei 2. Ite(m) we Lwowie mostowego od 2 wozow groszei 6//½. Ite(m) pod rathusem od 2 wozow groszei 6//. Ite(m) Szymkowy parobkowi przyiechawsy dalem złotych 3//½. W wadze od wazenia y chłopom złotych 2//6. Ite(m) z Kamiencu furmanowy co czesc thowaru przywiozł złotych 14//5. W Jędrnie od czterech wozow fory co z miasta wywieziono towary do wsi złotych 5//½. Ite(m) przyiechawsy do domu dalem Kąthnemu złotych 20. Ite(m) przez zonę którą do mnie posłał Kąthny dalem mu złotych 55//½. Wszystkiego thedy wziął Kąthny Summa uczyni złotych 1025//1½. A przyslo fory Kąthnemu naprzod Ze Łwowa od Czethnarow 54// po osmi złotych do Jędrna złotych 432//½. Ite(m) w Constantinopolu dwadziescia czethnarow y dwa rachuyąc od Czethnara po złotych 9 do Lwowa złotych 198//½. Ite(m) z Jędrnopola do Lwowa od Czethnarow 42// po osmi złotych do Lwowa złotych 336//½. Sum(m)a wsystkiew zapłaty Kąthnemu co wziął złotych 966//½. Przebral thedy Kąthny nad forę złotych 59//1½. Co sie thyce trzy niedziel w Constantinopoli co prawo naidzie gothowem zapłacic albo stei resti przebrania wytrącić a ostatek powinna Actorea pars wrocic.

Cit(a)tus declaruyąc to przebranie według tego Regestru ktory Niebosczyk approbował, tak postanowienie fory do Jedrna y do Constantinopola y wydatek wssystek takze leza, thedy tę sumę pięcdziesiath y dziewięć złotych y groszei pultora, potracą wsystko na thę leza 2 niedziel w Constantinopolu y gothow to uczynic przy swym Regestrze co prawo nakaze.

№ 93

1603р., січня 1. – Лист Миколаю Бернатовичу від Захаріаша Івашковича, який виконував його доручення в Ангурії

Зміст листа

Пане швагре, від Господа Бога доброго здоров'я і всякого добра в(ашій) м(илості) на довгі часи так, як собі.

Притому повідомляю в(ашу) м(илість), що отримали від в(ашої) м(илості) листи, надіслані нам через Христофора Маляра і пана Греська з Сочави. Вони дійшли до нас в суботу рано перед Святим Хрестом. Прочитавши, ми зрозуміли все писання в(ашої) м(илості)/. Так було, в(аша) м(илість), і ті листи скоро мені до рук дійдуть, щоб вони з Константинополя рушили і на дорогу їх зараз виправили, що швидше в(аша) м(илість) побачили, що за допомогою Пана Бога і за нашим великим старанням вислані вози з Константинополя на ім'я панське з товарами через Аттабея Аксантовича 9 дня листопада згідно нової лічби. Що в(аша) м(илість) самі бачите, що ідуть в(ашій) м(илості)тими возами товари 25S в'юків і одна бельнічка чамлотів, 124 кобірців, 50 кобірців адзямських, 4 бельні багазеї, 2 бельні шовку, 220 коричневих саф'янів і ще дві бельні чамлоту сирового Аттабейового, є і брата його Івашка дві бельні мухаїру. Ще наші товари 14S в'юків чамлотових товарів, 150 кобірців і одна бельня шовку. І ще Корпіного товару іде одинадцять в'юків чамлотів на наших возах, що і сам Корпа іде до Львова з обидвома в'юками, і в(аша) м(илість) самі побачите, яку дуже велику працю і великі труднощі пережив я, поки ті вози не відправив. А особливо, що грошей в руках не було і не було як упоратися, а особливо треба було купувати коней, а значить, і вози, тому не одночасно виїхали з Константинополя. Вже так Бог дав, що так мусило бути, але і в(аша) м(илість) дуже погано вчинили, що ви не постарались про дві тисячі червоних злотих послати на харч. Не послали, оскільки ваш зять, п(ан) Гресько, приїхав був до Сучави, і все на нас звалили, щоб ми тут про все турбувались і повідомляли вас, все на нас кинули, в(аша) м(илість), а в(аша) м(илість) жодним чином не старались прислати гроші, ані через посла, ані з Сучави, коли пан Гресько надіслав листи, хоч ви бачили, що ми без грошей були. І крім того, в наш час не тримайте, в(аша) м(илість) за зле, бо коли ще такі часи будуть, щоб з двох тисяч червоних злотих або з трьох тисяч левкових післати було би ще, то все вашим пожитком було, щоб і більше товарів пішло вам. А раз грошей в(аша) м(илість) не прислали, тоді я мусив заставити на потреби дорожні і на оплати, тобто сім бельн чамлотових в(ашої) м(илості), 10 бельн чамлотових моїх і 320 кобірців моїх мусимо залишити в заставі. Але якщо в(аша) м(илість) будете говорити, що я так багато заставив товарів, то була потреба взяти більше грошей, ніж на подорожні потреби і оплати. То так є, але ще давніше перед тим на чеканні ми заборгували, і вже було багато дрібних боргів і на мито від чамлотів, оскільки в(аша) м(илість) знає, що з дому не було чим в(ашу) м(илість) виправити. Тому з тієї ж причини, що наших в'юків так багато залишилось, ми товар Корпі навантажили на один наш віз, тобто на віз Матиса Ручки. Решту всю справу в(аша) м(илість) зрозумієте з того списку, який при тому листі в(ашій) м(илості)

надсилаємо. І ще про наші товари і про всі наші справи, то все з того списку в(аша) м(илість) зрозуміє, як ціну, так і оплату, і просимо в(ашу) м(илість), щоб уже в(аша) м(илість) інакше не зробили, лише вже так, як у тому списку написали, як ціну тих товарів, так і часи, на які ще маєте чинити оплату за всякі товари, щоб їх взяли. Також теж ті мої 10 бельн, які тут в заставі залишили, щоб і їх спільно взяли, як уже писав, або коли я винен був, щоб заставив в'юки свої, які відправив в(ашій) м(илості). Зробив то, бажаючи для в(ашої) м(илості) доброї слави, щоб був той послух, що я заставив. Крім того, не хотів розривати товари в(ашої) м(илості) і ті 7 бельн не роз'єднував. Лише обіцяв був Бог іншого на то місце заставити до моїх в'юків. Все від Тобіаса краще зрозумієте, який усе бачив. І син в(ашої) м(илості) Бернат тут бачив наше старання про добрий пожиток в(ашої) м(илості). Тому також, згідно з тою нашою справою в(аша) м(илість) бачите і згідно з цим наші товари веземо, оскільки і від пана Георгія малі сили маємо, хоча велику працю виконуємо, а прибутки маємо малі. Що це все ми на добрий розум і на добре бачення і на добре старання доручаємо і на ласку в(ашої) м(илості). Щоб ті всі справи з в(ашої) м(илістю) виконати і закінчити доручили пану Андрію Торосовичу, якому і реєстр і список надсилаємо, щоби вже з ним в(аша) м(илості) скінчили нашу справу, яку маємо з в(ашою) м(илістю). І ще ті гроші, які є у в(ашої) м(илості), у час призначений, коли вже час настав, віддайте пану Андрію Торосовичу. Або коли писатиме до нього, щоб в(ашій) м(илості) нагадував і відбирав у них все на купу, не знаю, як було рік тому. Прошу в(ашу) м(илість) інакше не чинити, лише пану Андрію віддати наші гроші. І ще, нехай би Бог дав, щоб ті вози швидко прибули, а мають прибути з зятем паном Греськом. І дай Боже, щоб приїхав з достатком, щоб ми відправили сюди з чистим рахунком, але якщо так прийде, щоб і ангурські речі відправивши, і Аячлему Корпі з Димитром на відправу, тоді на справи константинопольські хоч би з третьої частини дві частини прийшло, тоді з тим можу відправити і одну частину без лихви можу завезти до тих возів, що після Святого Сімона мають бути. Як і тепер, хвала Богу, до того часу лихви небагато дав кредиторам, як і Аттабей і Бернат бачили. Лише прошу в(ашу) м(илість) для пана Бога, щоб після Святого Сімона послали караван. Пішліть також, в(аша) м(илість), ножі з червоними піхвами. Крім того, також флорентину*, атласу** і китайок*** доброго кольору, щоб було ліктів 4000 з атласом, і китайку лазурового кольору, каразею фаїм**** добру. Зараз тут продають срібло. Коли було б прийшло, то тут одна літра, тобто 100 драмов без орта, стане шість червоних. Ще теж і левків з тими возами, які сюди приїхали після Святого Сімона, тоді ще можемо післати в(ашій) м(илості). Але з Торуня не варто, в(аша) м(илість), оскільки коли ще від Сімона і Юди (28 жовтня) возами прийде, тоді вийде, але і тепер думаю, чи брати, але проте беру їх і доручаю їх віддати по 7 аспр. Щоб брано левки і старі таляри по 80 аспр, а червоні злоті по 120 аспр. Людина боїться лише того, щоб не вдалося їх зразу виявити, щоби, борони Боже, зразу не сталася велика шкода. Що, Господи Боже, скоріше приховати, а коли вірні дізнаються про ті левки, що дуже шкодить, що дуже багато (тих фальшивих) левків навезли з Венеції до тієї землі і так удавати, щоб то з Польщі мали возити, і так від того часу старайтесь про правдиві таляри в(ашій) м(илості), або коли скоро побачите, що вже далі не хочу торгувати шовком, лише на старі таляри, як і тепер, коли ті дві бельні шовку взято по чотири старих талерів і тому не хотіли

* Атласна тканина, виготовлена у Флоренції.

** Товста перська шовкова тканина з блискучою і рівною лицевою поверхнею.

*** Вид шовкової тканини без візерунків.

****Різновид каразеї (простого грубого сукна).

багато брати. Тепер і від них не хотіли теж їм кланятись про шовк, а маєте право дати, коли були б обидва приїхали. І кожен тепер в інших справах старі таляри або червоні злоті дає записати, а я даремно дуже старався, поки ті непорозуміння залагодив і кредиторів кожного окремо просили заспокоїтись і не хвилюватися. Тому заради Бога прошу, додавайте, щоб тут з кожним розрахуватись, а потім всі шановні будуть нам вірити, лише тільки, щоб ми тепер розрахувались, а потім справа буде іти так, як в(аша) м(илість) захоче, і то в(ашій) м(илості) повідомляю, що з роботи Атабея є боргу 10 або 12000 талярів старих, щоб в(аша) м(илість) і то прислали для завершення розрахунку з людьми. Про це з усього дам повний рахунок, для Бога старайтесь за правдиві таляри, щоб тут зробити справи. В(ашу) м(илість) теж прошу бути ласкавими до Кіркора і дайте йому фуру як до турок, так і до Польщі, бо він є добра людина і слухняний, і нехай теж і він в(ашій) м(илості) допоможе. І ще нові новини несе з собою Корпа до Львова про справи Голуба. Отримав від Абді Чалабея такі новини. Ще якщо питаєте про які новини про купецтва з Константинополя, то вони скупі, як про товари, так і про гроші між купцями. І ще в(ашу) м(илість) повідомляю, що як тільки вози виїхали з Константинополя, то на завтра прийшла відомість до Константинополя, що ніби канцлер зборов Михайла і ніби утік Михайло, а сина з жінкою ніби канцлер упіймав, і ніби всі скарби побрав, і Ібрагім Баша також взяв Кани замок і крім того, 14 малих замків. Тому тепер тут в Константинополі три дні і три ночі веселились з того, після чого, дай Пане Боже, щоб і ми з добрим серцем привіталися. Амінь. Кланяйтесь пані Ганухні і всім, хто буде в домі в(ашої) м(илості). Писано листа в Константинополі 10 дня листопада року 1600.

В(ашої) м(илості) зичливий швагер і слуга Задик Івашкович.

Ф. 52, оп. 2, спр. 253. С. 256–261.

Panie Swagrze od Pana Boga dobrego zdrowia y wszelakiego dobra w(aszei) m(ilosci) na długie czasy zyczą tak własnie iako sobie.

Przytym oznaimuję w(aszu) m(ilosc) ze dosły od w(aszei) m(ilosci) listy nam przez Krzystopha Malarza posłanę Pan Grzeszko z Szocawy, ktore dosli nas w szobothę przed Świętem Krzyzem rano, co przecytawszy zrozumiałem wszystko w(aszei) m(ilosci) pisanie, to było ze w(asza) m(ilosc) y te listy skoro mnie do rąk doйдą zebychmy wozy z Constantynopola ruszyli y na drogę ich wyprawili zaraz, co raczcie w(aszu) m(ilosc) wiedziec ze za Pomoczą Pana Boga y za staraniem naszym pilnym wyłale wozy z Constantinopola w imie Panskie z towarmi przez Attabieia Axantowica 9 dnia Nowembra według nowey lidzby, co w(asza) m(ilosc) raczcie wiedziec ze idą w(asza) m(ilosc) temi wozmi tawary 25½ iukow I iedna belniczka czamlotami 124 kobiercow 50 kobiercow Adziamskich 4 belni bagaziey 2 belni iedwabiu 220 brunatnych szafianow y ieszcze dwi belni czamlitu szyrowego, Attabieiowych iest y brata iego Iwaszka dwie belni muchaieru, ieszcze nasze towary idą 14½ iukow czamlitowych towarow 151 kobierczow y iedna belnia iedwabiu, y ieszcze Korpinego towaru idzie iedenascie iukow czamlitami na nasich woziech, co y sam Korpa iedzie do Lwowa z iukami swemi, co w(asza) m(ilosc) raczeła wiedziec ze bardzo wielką praczą y wielka trudnosciami zazył ia pokim te wozy niewyprawioł, a zwłaszcza ze pieniędzy w rekach niebyło, y niebyło czym co porąc a zwłaszcza koni potrzeba było kupowac y dla tey przyczyny y wozy tak prozno z Constantinopola wyiechali, ale iuz tak Bog obiecał był, ze tak musiało bydz ale y w(asza) m(ilosc) barzo sie zle uczynili zescie sie niepostarali odna tysiecy czerwonych złotych poslac na strawę nieposlaliscie, poniewas P(an) Grzeszko ziec Wasz był przyiechał do Szocawy coscie wszystko na nas zwalili zebych my sie tu o wszystkim starali, zawiadowali, wszystko sie na nas zrzucili w(asza)

m(ilosc), a w(asza) m(ilosc) zadnego starania nie cinyli, ze ani przez posła ani z Szocawy kiedy Pan Grzesko poslal listy zebyscie poslali pieniedzy chociescie wiedzieli zechmy bez pieniedzy byli y do tego pod takim czasem niemiecie w(asza) m(ilosc) za zle, abo wiem co takie czasy wazac miec coby było zeby zedwa tysięci czerwonych złotych albo ze trzy tysięci lewkowych wazac poslac było co by zas to wszystko waszym pozytkiem było zeby y więczy towarow wam poszło a tak ze pieniedzy w(asza) m(ilosc) nieposłał tedych sie musiał zastawic na potrzebe podrozną y na wyprawę to iest siedm belen czamlitowych w(aszey) m(ilosci) 10 belen czamlitow moich 320 kobiercow moich musiało w zastawie zostac, acz iesli będziecie mowie w(asza) m(ilosc) ze tak siela zastawił towarow potrzebą było wziac więczy pieniedzy niz na potrzebę podrozną wyprawę to tak iest ale iescze przed tym zdawna na lezechmy sie zadluzili y na siła mi iscz było drobnych długow y na myto tez od czamlitow, albowiem wiecie w(asza) m(ilosc) ze z domu czym nie był w(aszei) m(ilosci) wyprawioł, o toz z tey przyczyny ze naszych iukow tak siela zostało y dla tegoch my Korpią towar nałozili na nasz ieden woz to iest na Matysa Rączki woz ostatek wszystkie sprawy z tego spisku w(asza) m(ilosc) zrozumiecie ktory przytym liscia w(aszey) m(ilosci) posylam y iescze o naszych towarow y o naszych wszytkich sprawach to wszystko z tego spisku w(asza) m(ilosc) zrozumie tak cenę iako y zapłatę y prosimy w(aszą) m(ilosc) zeby iusz w(asza) m(ilosc) inaczey nie uczynili telko iusz tak iako w tym spisku napisalem tak ceną tym towarow iako y czasy na ktory cas ma cie czynic zapłatę za wszelakie towary zeby sie ie wzięli, tak ze tez to moje 10 belen ktore tu w zastawie zostali. Zebyscie y to pospolu wzięli tak iakom iusz pisal abo wiem iam winen był zebych w(aszey) m(ilosci) iuki poslawszy swoichem zastawił w(aszey) m(ilosci) uczynił to chcąc dla sławy w(aszey) m(ilosci) dobry, zeby byl ten posłuch zem sie ia zastawił y do tego niechcialem (waszey) m(ilosci) towary rozrywac y te 7 belen nierozrywał bych, telko obiecał Bog był co inszego na to mięscze zastawic do moich iukow, co wszystko od Tobiasza lepiej zrozumiecie co wszystko widział, y Syn w(aszey) m(ilosci) Bernath tu widzi nasze staranie strony dobrego pozytku w(aszey) m(ilosci) o toz dla tego tez według tego nasze tez sprawy w(aszei) m(ilosci) baczcie y według tego nasze towary wezcie, albowiem y od Pana Jurka molestu Sila mam ze pracę wielką podeymuiemy a pozytku mało mamy co my wszystko na dobry rozum y na dobre baczenie y na dobre sumnienie poruczamy y do łaski w(aszei) m(ilosci). Co te wszystkie sprawy z w(aszą) m(ilo)scia odprawowac y konczyc policzylem Panu Jendrzeiowi Toroszowicowi ktoremu y Regestr y spisec posylam iusz z nim w(aszei) m(ilosci) skonczie nasze sprawy ktore mamy z w(aszą) m(ilo)scią y iescze te pieniędza co u w(aszei) m(ilosci) są na czasy naznaczone y ktorych iusz cas przyscignął oddacie Panu Jendrzeiowi Toroszowicowi abo wiem do niegom pisal zeby sie od w(aszei) m(ilosci) upomniał y odbierał y niech sie wszystko na kupę niezberą iako tak rok było. Proszę zeby w(asza) m(ilosc) inaczey nieczynieli telko Panu Jendrzeiowi oddawali nasze takowe pieniędze, y iescze zeby Bog zgrądzil zeby te wozy rychło przyiechałi z zięciem Panom Grzeskiem maia przybyc, y dai Boze zeby dostatkem przyiechał zebychmy tu z białem liczem sie odprawili, acz iesli ze tak przyidze, zeby y sprawę Angurską odprawywszy y Aiaczlemu Korpie z Dimitrem na odprawę tedy na sprawę Constantinopolską choczy s trzeciej czesci dwie czesci przysło, tedy s tym odprawic moge, y iedną czesc bez lichwy zawiesci moge do tych wozow co po Swietem Simonie maia byc iakom y teraz Panu Bogu do tego czasu lichwy niewiele dał Creditorom iako y Attabiey y Bernat baczyli, telko w(aszę) m(ilosc) proszę dla Pana Boga zebyscie od Swietego Simona karwan poslali, poslicie tez w(asza) m(ilosc) noze czerwonymi nozenkami, do tego tez Florentinu atlaszu y kitaiek dobrych masci zeby było łokci 4000 z atlasem y kitaiką lazurowey masci karaziea faim dobrzey sie tu teraz przedaią teraz tez tu tak srebro kiedy by było przysło tedy by tu iedna litra to iest 100 dramow bez urta sesc

czerwonych uczyni, ieszcze tez y lewkow z tymi wozmy co tu maia przyiechac po Swietym Simonie tedy ieszcze mozece poslac w(aszei) m(ilosci). Ale z Torunia niewazcie sie w(asza) m(ilosc) albowiem ieszcze co od Simiony Judu wozmy przydzie tedy sie uda acz y teraz sie ociagaią brac ale przecię ich biarą y dano ich wdac po 7 aspr Lewki zeby ich brano a stare talery po 80 aspr a czerwony złoty 120 aspr telko sie czlowiek tego boi zeby zrazu niedano ich wywolac, zeby Boze uchoway zrazu wielka szkoda niebyła, czego Pani o Boze racz uchowac abo wiemi przecie semraią strony tech Lewkow y to bardzo psuie ze barzo siela Falsywych Lewkow nawiezli z Wenecyey do tey ziemi y tak udawaią zeby to s Polski mali wozic, a tak od tego czasu staraicie sie o Talery pulia w(aszei) m(ilosci) abo wiem tak raczcie wiedziec ze iuz daliey niechcą iedwab targ czynic, iedno na stare talery iako y teraz te dwie belnie iedwabiu wzięto sie po cztery talerow starych y dla tego niechcialem Siła wziac teraz od niech y niechcialem sie tez im klaniac Strony iedwabiu abo wiem y wołą niemieli dac asz by był obos przyiechał. I kazdy teraz w inszych sprawach stare talery albo czerwone zlothe zapiszy daie pisac, zgola barzom sie siła starał, pokim te coczy wyprawil, y Creditorom kazdego zosobna prosilem zeby sie usmierzeli y niefraszowali. Dla tego dla Boga proszę zebyscie dodawali zebym tu kozdemu dosyc uczynil a potym wszystkie maietnosci nam będą wierzyc, telko bysmy teraz dosyc uczynili, a potym sprawa będzie chodzila, taki iako w(asza) m(ilosc) bęndzie chcial, y to w(aszei) m(ilosci) wiadomo czynie ze z sprawowania Atabieiwego 10 abo 12000 talerow starych iest długu zeby w(asza) m(ilosc) y to poslali zeby sie odprawa ludziom konczyła wszak ze od wszystkiego dam rachunek stateczny dla Boga staraicie sie o talery pulia zeby tu odprawoeac sprawy, w(aszey) m(ilosci) tez proszę zebyscie na Kirkora łaskawi byli y daicie mu furę tak do Turek iako y do Polski albo ia iem dobry czlowiek iest y posluszny y niech tez y on sie do w(aszey) m(ilosci) wspomoze, y ieszcze nowe minuty niesie z sobę Korpa strony spraw Holubowych do Lwowa iako sami chcieli, wziął od syna Abdi Czalabiowego takowey minuty, ieszcze iesli pytaicie sie o iakiey wiadomosci tu z Constantinopola strony kupieczstwa tedy bardzo skąpo wszystkie go tak towarow iako y pieniędzy miedzy kupczami, y ieszcze raczcie w(asza) m(ilosc) wiedziec skoro wozy wyiechali z Constantinopola tedy na zaiutrz przysła wiesc do Constantinopola ze iakoby Canczlerz Michala zwalczył y iako by uciekl Michał, y Syna z zoną iakoby Canczlerz poimał y iakoby wszystkie skarby pobrał y Ibrachim Basza Kanu zamek tez dostał y przytym 14 zamkow malych tez y dla tego teraz tu w Constantinopolu trzy dni y trzy noczy sie weselili z tego, potemu zeby Pan Bog dał zeby w dobrym wedlug umysłu dobrego witalichmy sie Aman. Klaniaicie sie Paniey Hanuchnie y wszystkim doma będączym W(aszei) m(ilosci). Pisan list w Constantinopolu 10 dnia Nowembra Anno 1600. W(aszey) M(ilosci) zycliewy Swagier y sługa.

Zadik Iwaszkowic.

№ 94

1603р., січня 20. – Свідчення Тобіаса Аксантовича проти висунутих Захаріашем Івашковичем звинувачень про порушення, допущені Тобіасом під час виконання ним торгового доручення Бернатовичів у Туреччині

Зміст свідчень

Позваний пан Тобіас, як безпідставно оскаржений в цій справі позивачем, бажаючи швидше показати цьому суду свою невинність і безпідставну обмову позивача просто та ясно (бо ж мова правди є простою) так чинить. Надалі треба цьому суду знати, що і

позивач, і позваний на той час, у 1600 році, були в Константинополі факторами і виконавцями в купецьких справах небіжчика, славної пам'яті пана Миколая Бернатовича, і його синів, панів Аведика і Яна. Звідтам нинішній позваний був відправлений з товаром своїх панів сюди, до Львова. Позивач, маючи також деякі товари, і маючи певну домовленість з своїми панами за ті товари, які мали від нього прийняти згідно з його письмовим розпорядженням, відправив через позваного ті свої товари на возах. Через кур'єра переслав йому також реєстри і списки тих товарів, які панам Бернатовичам відправив. Це все достатньо видно з поданого позивачем свідоцтва пана Андрія Торосовича, до якого позваний так звертається. Так, відправлений з Константинополя, застав пана Аведика Бернатовича в Облучиці в Волощині, де йому кур'єр, якого позивач послав до пана Бернатовича, віддав лист від позивача. Прочитавши його, поїхав з ним відразу до Львова до небіжчика, пана свого батька, і з ним, а також і з паном Андрієм Торосовичем, статечно домовився про ті товари позивача, маючи в тому листі список товарів і ціни на них, а також повну владу взяти ті товари до себе і розпоряджатися ними згідно з своєю волею. Крім того, ще будучи в дорозі, писали до мене свій лист і інформацію дали. То писання застало мене в Золочеві, позваний відкрив його і, зрозумівши волю своїх панів, зробив так, як йому наказали його пани. З тих товарів позивача він відпечатав лише сам їх реєстр, без листа, бо інакше не міг знати номерів товарів для справи і певну частину тих товарів позивача, згідно з вказівкою пана, відіслав із Золочева просто до Торуня. Доводячи це, подаю такі листи, перекладені на польську, з оригіналами вірменською, як той, що теперішній позивач писав до панів Бернатовичів, своїх панів, як і той, що пани до позваного писали до Золочева зі Львова. Ті листи прошу читати і внести (до актів).

Зміст листа позивача

26 бельн чамлотових товарів під тією печаткою.

3 бельні чамлоту під тією печаткою.

2 бельні килимів жовтих..... 61

килимів білих.....31.

килимів диванських.....26

килимів адзямських.....32.

килим білий великий.....1

Сума всіх килимів становитиме...151.

Одна бельня шовку, в ній є літрів 350.

Також залишилось тут нашого товару чамлотових бельн 10 під печаткою **ЖІР**

Реєстр того товару іде до Львова, ті всі товари разом мають бути продані один від другого нероздільно, оскільки на догоду потребам вашої милості залишилось тут тих 10 бельн наших, а 7 бельн вашої милості.

Ще до того ціна наших товарів, тобто:

У першу чергу під тією печаткою тепер посланих тринадцять в'юків ангурських товарів, а такі товари:

204 штук чамлоту без води по злотих 15S... злотих 3162.

320 півштучків чамлоту по злотих 5...злотих 1600.

156 півштучок чамлотів кольорових і міських теж по злотих 8...злотих 1248.

42 чамлотів узорчатих кольорових по 35 фахов по злотих 25...злотих 1050.

290 мухаїрів халайдзуху роблених кольорових по злотих 10...злотих 2920.

224 чамлотів чорних без води по злотих 7...злотих 1568.

50 чамлотів кольорових без води по злотих 13...злотих 650.

86 мухаїрів міських по ліктів 18 по злотих 13.....злотих 1118.

Сума тих чамлотів становитиме злотих польських....злотих 13316.

Ще до того тепер посланих товарів з чамлотами бельні три №11, №12, №13, в тих бельнях є такий товар:

75 штук мухаїрів халайдзуйських по злотих 10, становитиме сума злотих 560

72 штуки чамлотів чотиринитних один по злотих 15S. Сума стане злотих 1116

Становитиме сума тих всіх чамлотів злотих польських 14992.

За ті товари, після приїзду з Торуня, заплата польських злотих 3600.

Приїхавши після свят, мають дати злотих польських 3600.

Приїхавши з Гданська з Домініка (тобто 4 серпня), маєте дати злотих польських 3600.

Сума становитиме злотих польських....злотих 10800.

А що ще залишиться з ресстру, то на половину на ті ж згадані (гроші)шатами, ножами і червцем треба дати на гданську вагу і за такі гроші, як у Гданську купується. Левкових талярів брати не будемо, лише червоні злоті і старі таляри і потрійні. Той торг є з боку вашої милості, тому і ми дуже мало заробимо, бо на простоювання і харч багато виходить. Тепер цього року і ваша милість самі добре бачите.

Ще під тією печаткою моїх десять бельн чамлотів, які залишилися тут в Константинополі, тобто:

108 штук чамлоту білого без води чотиринитних по злотих 15, /стане/ злотих 1620.

150 півштучок чамлоту по сім злотих, /стане/ злотих 1050.

100 півштучків чамлоту дофроського по злотих 5, /стане/ злотих 500.

32 півштучків чамлоту взором по злотих 7, /стане/ злотих 224

168 штук мухаїру кольорового халадзуського по злотих 10...злотих 1680.

Сума становитиме злотих польських....злотих 5090. За то заплата готівковими і добрими грошима.

З Торуня злотих польських 1696//20. Від свят злотих польських 1696//20

З Домініка злотих польських 1696//20.

Ще ціна килимів, тобто 92 жовтих килимів по злотих одинадцять злотих 1012.

27 диванських килимів по злотих 20...злотих 540.

32 адзямських килимів по злотих 20...злотих 640.

Сума становитиме злотих польських...злотих 2192. За то виплата половина з Торуня, половина з Громниць.

Ще бельня № 15 з шовком літер 350. То та бельня, що ви повинні були її взяти на Святих Симона і Юди. Тепер посилаємо вашій милості і просимо, щоб ви взяли по п'ять злотих, що Вашій милості становитиме злотих польських 1750. За то оплата готівковими, і ще дома залишилась багазєя і то маєте взяти штуку по 80 грошів і оплатити на Громничну. Ваша милість за ті всі товари, які я називав вище, хочу за них добрих грошей, як вище називав.

Ще просимо, щоб ваша милість ті всі наші справи ласкаво прийняли і згідно писання нашого всі ті товари прийняли і вчинили (виплату), бо ваша мосць добре зважає, що ми теж вашій мосці як служимо, так і тепер поза домовленістю обидва тут залишаємось і ще мусимо залишитись. Тобто, щоб ваша милість і всі справи і всі потреби тут так статечно з гарантією вирішили, щоб це добру славу і добрий кредит принесло

вашій милості, оскільки ваша моць дивиться на те, щоб з нас хто-небудь тепер їхав додому з своїми товарами, тому що наче тепер у цей час ми могли б продати добре, що ми все на добрий розум і на добрий розсуд вашій милості довіряємо. Крім того, ваша милість зволить знати, що ті всі наші справи, які з вашими милостями мали перед тим, так і тепер має бути, я доручив сестринцеві пану Андрію як дати, так і взяти від вашої милості, також теж з вашою милістю і рахунок чинити і про всі справи йому написавши, відсилаю і від ангурських товарів реєстр, і також (сподіваюся), що з ним ваша милість всі справи статечно скінчите. Крім того, прошу теж, щоб Сверхського відправили на свята і взяли мою розписку. Крім того, на тих возах везуть також Тобіасового товару чамлоту 2 бельні, різних товарів 1 бельня, цинамону 1 бельня, шовку вузлів 2, шафрану з іншими речами 1 бельня.

Зміст листа Бернатовичів

У першу чергу вам, Тобіасе, зичу ласку Божу, здоров'я і усього доброго так, як сам собі. При тому повідомляю, що, слава Богу, додому я приїхав у доброму здоров'ї в неділю на ніч. Але дивуємось з того, що від вас не маємо до цього часу жодної відомості, і я наказав був, щоб ти дав нам знати своїм листом, щоб ми потішились з вашого приїзду і щонайшвидше. Амінь.

При тому повідомляю вас теж, що посилаємо шість возів з Мазовша на чотири котви, як написав в реєстрі батько. Згідно з тим будете діяти і, не затримуючи, виконайте статечно, заради Бога, а з рештою товарів без затримки приїжджайте, бо справи наші дуже сповільнились, зволь нас, Пане Боже, потішити. До того ж повідомляю тебе, Тобіасе, що висилаю реєстр нашого товару і з пана Захаріашового реєстру, якщо буде потреба навантажити. Я написав у реєстрах всі справи відносно тих товарів пана Захаріаша, ми вже писали, коли приїдете, поговоримо. Крім того, пан Аведик Бернатович ще з Облучиці, маючи відомість про той товар, писав про це до нинішнього позивача назад до Константинополя, даючи йому знати, що згідно з його писанням товари прийняли. Має на то позивач такий лист. Коли позваний з рештою товару прибув до Львова, віддав інші товари і реєстр пану Андрію Торосовичу, що пан Торосович з бажанням прийняв від нього товар і до свого складу зложив, і мав ті товари у себе днів чотири або п'ять, поки не вчинив статечний розрахунок за нього з паном небіжчиком паном Миколаєм Бернатовичем і його синами як відносно того, що з нього взято в Золочеві, так і з того, що йому віддано, і за тим рахунком пан Андрій Торосович віддав панам Бернатовичам решту товару повністю, як про те говорить свідчення пана Торосовича, і нинішній позивач такої виплати за ті товари згідно рахунку пана Андрія Торосовича, відданого йому від панів Бернатовичів, поквитував і її імовірно до них відніс, але позваному про те не слід питатись. Тоді з тих ясних висновків видно невинність і повну добру і непорушну віру в тій позивачевій послузі позваного. Коли що будь-коли чинив, то позваний таким чином заявляє і позивачам і панам своїм, панам Бернатовичам і панові Андрію Торосовичу, з чим вони погодилися, і добровільно приступив (до зізнання). Що він за весь товар з позивача з панамі Бернатовичами чинив рахунок, і за ті борги позивачеві віддав, і тривало то в мочанці протягом двох років, аж тепер нинішній позивач ніби обудився від сну, але нехай шукає свого, де йому показав його спільник у торгівлі. Позваний усе доручене йому добровільно, просто, без жодного підступу, обману чи гріха визнав, і не допустив у цьому жодного обману, а навіть виправив половину статків позивача, віддав усе, що належало позивачеві згідно з реєстром, пожертвувавши (можливістю) збагачення, скориставшись

своїм правом виправдатися і принести присягу. Безпідставно тоді позивач його звинуватив у цьому злочині даним позовом. Просить позваний на підставі наведених доказів своєї невинності звільнити його від даремного та несправедливого звинувачення позивача, а позивача покарати штрафом за всі несправедливо висунуті звинувачення та збитки, що залишає на справедливий розсуд нинішнього суду.

Ф. 52, оп. 2, спр. 253. С. 31–35.

Tenor responsionis

Pozwany Pan Tobias iako niesłusznie od Actora w tey ninieyszej sprawie oskarzony, chcąc raczey Prawu ninieyszemu swą niewinnosc a niesłuszną pomowę Actorową pokazac simpliciter et de plano (gdyz veritatis simplex est oratio) tak postępuje. Potrzeba wprod Prawu ninieyszemu to wiedziec ze y Actor y Pozwany byli na on czas w Constantinopolu in Anno 1600 w sprawach kupieczkich niebosczyka sławney pamięci Pana Mikołaiia Bernatowica y P(anow) Awedika y Jana synow iego Factormi y sprawcami. Ztamtąd Pozwany ninieyszy tu do Lwowa z towarem Panow swych był odprawiony. Actor mając tez nieiakie towary a mając pewne postanowienie z Pany swymi za ta towary mieli od niego przyiac wedle iego pisania posłał przez Pozwanego na woziech te swe towary posyłaiać mu tez przez Cursora Regestra y Ausczugi tych towarow ktore Panom Bernatowicom posłał, iako sie to wszystko dostatecznie z podanego swiadcztwa tego to Pana Andreia Toroszowica przez Actora pokazuie do ktorego sie tez Pozwany referuie. Tak wyprawiony z Constantinopola zestał Pana Awedika Bernatowica w Obłoczyczy w Wołoszech, gdzie mu list Actorow Cursor przez ktorego Actor do P(ana) Bernatowica był posłał, oddał ktory on przeczytawszy z nim wprzod do Lwowa do niebosczyka P(ana) Oica swe(go) iechał, y z nim sie statecznie o tych towarach Actorowych namowiwszy takze y z Panem Andrzeiem Toroszowicem, a mając przytym w tym liscie spisek towarow y onych ceny do tego y władzą zupełną takowe towary do siebie wziac y onymi podług woley swey disponowac pisali do mnie list swoy y informatią mi daiac ieszcze będąc w drodze y to pisanie zastało mie we Złoczowie, ktore Pozwany otworzywszy z zrozumiawszy wolą Panow swych uczynił tak iako mu Panowie iego rozkazali, ze z tych towarow Actorowych on iego Registr telko sam bez listu odpieczętował bo sie inaczey niemogł sprawie dla numerum towarow y odesłał pewną część tych towarow Actorowych wedle rozkazania Panskiego ze Złoczowa prosto do Torunia. Czego dowodząc podaię takowe listy przetłumaczone po Polsku z originalmi po ormiensku tak ten co Actor modernus pisał do Panow Bernatowicow Panow swych iako y ten co Panowie do Pozwanego pisali do Złoczowa ze Lwowa quas literas eo loci legi et inseri petiit.

Tenor literarum Actoris

26 belni czamlitowych towarow pod tą pieczęcią

3 belni czamlitu pod tą pieczęcią

2 belni kobiercow złotych.....61

kobiercow białych..... 31

kobiercow Dywanskich.....26.

kobiercow Adziamskich...32

kobiercow biały wielky.....1

Summa uczyni kobiercow wszystkich 151

Jedna belnia iedwabiu lieter w niey iest 350.

Jeszcze tez ostalo tu naszego towaru czamlitowych beln 10 pod pieczęcią tą **JiP**.

Co y tego towaru idzie Regestr do Lwowa co te towary wszystkie wkupie maia sie przedac ieden od drugiego nie rozdzieli sie abowiem potrzebam w(aszei) m(ilosci) dogadzaiac zostało tu te 10 belen naszych a 7 belen w(aszei) m(ilosci).

Jeszcze do tego cena naszych towarow to iest.

Naprzod pod tą pieczęcią teraz posłanych trzynascie iukow Angurskich towarow, takowy towar iest.

204 sztuk czamlitu bez wody po złotych 15½.....złotych 3162.

320 pułsztuczkw czamlithu po złotych 5złotych 1600

156 pułsztuczkw czamlitow farbistych Mieiskich tez po złotych 8... złotych 1248.

42 czamlitow wzorzystych farbistych po 35 fachow po złotych 25złotych 1050.

290 Muchaierow chałaidzuchu robionych farbistych po złotych 10.....złotych 2920

224 czamlitow czarnych bez wody po złotych 7..... złotych 1568

50 czamlitow farbistych bez wody po złotych 13.....złotych 650

86 muchaierow Miesczkich po łokci 18 po złotych 13....złotych 1118

Summa uczyni tych czamlitow złotych Polskich.....złotych 13316.

Jeszcze do tego teraz posłanych towarow czamlitami belen trzy ¹¹, ¹²,¹³ w których belnach takowych towar iest.

75 sztuk muchaierow chałaidziuskich po złotych 10 uczyni summa złotych 560.

72 sztuk czamlitow czwornitnych ieden po złotych 15½. Summa uczyni złotych 1116

Uczyni tych wszystkich czamlitow summa złotych polskich złotych 14992.

Za te towary zapłata przyiechawszy z Torunia Polskich złotych 3600.

Przyiechawszy od swiątek maia dac złotych Polskich złotych 3600.

Przyiechawszy ze Gdanska z Dominiku macie dac złotych Polskich 3600.

Summa uczyni złotych Polskich... złotych 10800.

A co ieszcze ostanie Regestra tedy napoły na tez pomieniony czaty nozmi y czerwcem ma cie dac na wagę Gdanską y po tych pieniądzych iako sie we Gdanku kupi Lewkowych talerow brac niebędzimy iedno czerwone złote a stare talery y potroyne, ten targ strony w(aszei) m(ilosci) iest abowiem y my bardzo miało zarobimy, abowiem leza y strawa siła odchodzi teraz tego roku y w(asza) m(ilosc) sami widzicie dobrze.

Jeszcze pod tę pieczęcią moich dziesięć belen czamlitow ktore tu zostały w Constantinopolu to iest

108 stuk czamlitu bez wody białe(go) czwornitnych po złotych 15 złotych 1620

150 pułsztuczkw czamlithu po złotych siedmi złotych 1050

100 pułsztuczkw czamlitu Dofroskiego po złotych 5 złotych 500.

32 pułsztuczkw czamlitu wzorem po złotych 7 złotych 240.

168 sztuk muchaieru farbistego chaładzuskich po złotych 10.....złotych 1680.

Summa uczyni złotych Polskich..... złotych 5090

Za to zapłata gotowymi y z dobrymi pieniądzy

Z Torunia złotych Polskich 1696//20 Od Swiątek złotych Polskich 1696//20

Z Dominika złotych Polskich 1696//20.

Jeszcze kobierzow czena to iest 92 zołtych kobiercow po złotych iedenascie złotych 1012

27 Dywanskich kobierzow po złotych 20..... złotych 540

32 Adziamskich kobierzow po złotych 20....złotych 640.

Summa uczyni złotych Polskich..... złotych 2192.

Za to zapłata połowiczę z Torunia, połowiczę z Gromnicz.

Jeszcze belna ¹15 z iedwabiem liter 350.

To ta belna iest czoscie powinni byli wzi^oc na Swi^oty Simon Judy. Teraz poszyłamy w(aszei) m(osci) y prosimy zebyscie po pięci złotych wzięli w(asza) m(osc) uczyni summa złotych Polskich 1750. Za to zapłata gotowymi. I ieszcze doma pozostaley bagaziey y to macie wziac sztukę po 80 groszy y zapłatę na Gromnicze uczyni w(asza) m(ilosc) za te wszystkie towary ktorychem mianował wyszey, chcę za nich dobrych pieniędzy iakom wyszey mianował. Jeszcze prosimy zeby w(asza) m(ilosc) te nasze wszystkie sprawy łaskawie przyięli y wszystko według pisania naszego te towary przyięli y uczynili abowiem w(asza) m(ilosc) dobrze baczycie ze my tez w(aszei) m(ilosci) iako słuzy my iako y teraz nad postanowienie oboyg tu sie ostawamy y ieszcze pozostac musimy y ieszcze ostac musimy dluzey. To iest zeby W(asza) m(ilosc) y wszystkie sprawy y wszystkie potrzeby tu tak statecznie z uczciwoscia postanowili zeby dobrą sławą y dobrym creditem było w(aszei) m(osci) abowiem y to w(asza) m(ilosc) opatruycie, zeby z nas ktory kolwiek teraz do domu iechał z towarami swymi iako teraz po ten czas iakobychmy mogli przedac dobrze co my wszystko na dobry rozum y na dobre baczenie w(aszei) m(ilosci) policzamy. Do tego w(asza) m(ilosc) raczae wiedziec ze te nasze wszystkie sprawy ktore z w(aszy) m(ilosciami) mamy tak przed tym iako y teraz ma byc polecilem to Panu Andrzeiowi Siestrencowi zeby on tak dac iako y wziac od w(aszei) m(ilosci) takze tez zeby z w(aszei) m(iloscia)/ y rachunek czynił y wszystkie sprawy iemu napisawszy odszłam y od Angurskich towarow Registr y tez co z nim w(asza) m(ilosc) wszystkie sprawy skonczycie statecznie, do tego tez proszę zebyscie Swierskiego odprawili na Gody I wzięli moy czerograph. Do tego tez na tych woziech wiozą Tobiasowego towaru czamlitu belen 2. Rozmaitych towarow belna 1. Czynamonu belna 1. Jedwabiu wężłow 2. Szafran z innemi rzeczami belna 1.

Tenor literarum Bernatowicow

Naprzod Tobiaszu łaskę Bożą zdrowia wam zycę y wszystkiego dobrego tak iako sam sobie. Przytym ci oznaymię ze chwała Bogu przyiechałem w dobrym zdrowiu do domu w Niedzielę na nocz, ale sie dziwuiemy temu ze od was zadney do tego czasu wiadomosci niemamy y nakazałem był zebys nam dał znac przez pisanie swoje zebychmy sie ucieszyli z waszego przyiazdu a co naiprędzey. Amen.

Przytym tez wam oznaymię ze poszyłamy szesc wozow z Mazowsza y cztery koczych iako napisal w Regestrze Ociecz według tego sie sprawowac będziecie y nie mieszkaiąc wyprawcie statecznie dla Boga a z ostatkiem towarow nie mieszkaiąc przyjezdzaycie abowiem sprawy barzo sie nam upoznili, racz nas Panie Boze pocieszyc, do tegoz ci oznaymię Tobiasu ze posyłam registr dla naszego towaru, y z Pana Zachariaszowego rejestru co będzie potrzeba nałozyc. Napisalem w Regestrach wszystkie sprawy strony tych towarow Pana Zachariaszowych, iuzechmy my pisali kiedy przyiedziecie tedy sie rozmowimy.

Nad to Pan Aweduk Bernatowic ieszcze z Obłoczyczy maiącz wiadomosc o tym towarze Actorowym pisal o tym do Actora ninieyszego nazad do Constantinopola daiąc mu znac ze podług iego pisania towary przyięli. Ma na to Actor takowy list. Gdy Pozwany z ostatkiem towaru do Lwowa przybył inne wszystkie towary y Registr oddał Panu Andrzeiowi Toroszowicowi co Pan Toroszowic z chęcią od niego przyiał y towar do swego sklepu złożył y miał te towary u siebie dzien cztery albo pięc az stateczny rachunek uczynił o nim z Panem niebosczykiem P(anem) Mikołaiem Bernatowicem y Synu iego tak strony tego co sie we Złoczowie z niego wzięto iako y z tego co sie mu oddało y za tym rachunkiem P(an) Andrzej Torosowic Panom Bernatowicom ostatek zupełna towaru oddał iako o tym swiadecztwo Pana Toroszowicowe opiewa y wedle rachunku Pana Andrzeia Toroszowica iemu oddanego od

Panow Bernatowicow requirował y one podobno od nich podniósł ale Pozwanemu do tego mało pytac sie o tym.

Z tych tedy iasných wywodow niewinnosc a czała dobra a nie naruszona wiara w posłudze tey Actorowey przez Pozwanego pokazuie sie ze czo kolwiek czynił to Pozwany iuxta w mniessa et Actoris et dominorum suorum Panow Bernatowicow y Pana Andrzeia Toroszwica ktoremu to było zlecono confens dobrowolny przystąpił ze on o wszystkie towary Actorow z Pany Bernatowicy rachunek czynił, y za debitory ona Actorowi oddał y trwało to in silentio przez dwie łecie, az teraz Actor modernus iakoby ze snu obudził sie, ale niech swego szuka gdzie mu iego negociorum gestor pokazał. Citatus omnia sibi commissa bona fide simpliciter sine ullo fucio doli mali vel cuplae egit nec ullum dolum in eo commisit, nec etiam quicquam bonorum Actoris contrectauit, oddał wszystko wedle Regestru co było Actorowego, ofiaruiąc sie in super abundandi gdyby mu to z prawa przychodzić miało comprobare sua allegata et inducta iuramento. Niesłusznie tedy Actor onego eo crimine per praesentem actionem inculpauit. Prosi Pozwany ex praemissa suae innocentiae deductione se liberum ab importuna et iniusta impetitione Actoris pronunciari et Actorem in paena Talionis et in omnibus damnis et litis impensis condemnari. Co przypuszcza na rozsądek sprawiedliwy Prawa niniejszego.

№ 95

1603р., квітня 8. – Договір львівських вірмен Аведика, Яна і Берната Бернатовичів з турецьким вірменином Ілієм Каракасом

Зміст контракту

Відбулась певна умова між славними панами Аведиком, Яном і Бернатом Бернатовичами, рідними братами, вірменами львівськими, як синами і потомками небіжчика пана Миколая Бернатовича, вірменина, міщанина львівського, з однієї і паном Ілією Каракасом, нащадком чесного померлого Ісаака Каракоса, з другої сторони, про борг, залишений ним в спадок. А то боргу славної пам'яті пана Миколая Бернатовича, зробленого руками його фактора* Захаріаша Івашковича на суму талярів левкових вісім тисяч чотириста, а то згідно з чотирма цирюграфами**, йому на то виданих. Ту суму ці три брати за пана батька свого мають виплатити таким чином, що згаданий Ілія Каракас має за шість тисяч злотих польських через свого посланця в Ангурії, згідно з реєстром тих трьох братів панів Бернатовичів, товару закупити та до Львова привезти за їх рахунок і віддати тим панам Бернатовичам при передачі ними певної суми для нього, про що нижче буде. А той Каракас має це виконати за два тижні перед Різдром, згідно з новим календарем, у цьому, поточному році. А згадані пани брати Бернатовичі повинні будуть тому Каракасу на той час, через місяць після його приїзду сюди, до Львова, віддати спочатку ту суму шість тисяч злотих польських, виданих на товари, готівковими левковими талярами, кожний таляр по грошів 34 польських, рахуючи до того на старий борг суму також талярів левкових тієї ж вартості дві тисячі вісімсот, і то зразу ж при відбиранні від Каракаса тих талярів, і так після цього щороку у той же час той вище вказаний пан Каракас буде робити, що і за таку суму шести тисяч злотих товару з Ангурії своїм боржникам згідно з їх власним реєстром за їх рахунок сюди до Львова має доставляти і віддавати протягом

* Довірена особа, яка мала право вести торгові справи від імені купця.

**Власноручна розписка, вексель.

місяця після свого приїзду до Львова, а ці пани Бернатовичі так же йому при віддаванні тих товарів повинні будуть відрахувати таку суму шість тисяч злотих левкових по вказаній вартості і на старий борг також дві тисячі вісімсот талярів, аж поки ту суму старого боргу виплатять. І то обидві сторони повинні здійснити при таких умовах. Якщо б пан Каракас будь-якого року не доставив і не віддав тих товарів на таку велику суму до Львова панам Бернатовичам у вказаний тут час, тоді вже весь борг, здійснений через руки його фактора, згідно з тими чотирма розписками небіжчика пана Миколая Бернатовича, має бути втрачений і про нього панам Бернатовичам, як нащадкам свого батька, ніде вже про той борг більше не згадувати, як і їх нащадкам. З другого боку, коли б той Каракас вчинив все згідно цього договору, а пани Бернатовичі йому будь-якого року і часу такі суми повернути після віддачі тих товарів не захотіли б або не змогли, тоді той товар, придбаний для них згідно з їх реєстром, вільно буде тому пану

Каракосові продати, кому захоче і як зможе. А ці брати, пани Бернатовичі, йому весь борг, тобто суму вісім тисяч і чотиреста талярів і всі витрати, здійснені на товар з Ангурії до Львова, мають віддати готівковими грошима, а не будь-якими фантами, що в силу того договору зобов'язуються віддати і відрахувати без всяких правних дій, що обіцяють виконати своїми добрими, чесними словами. А якщо би дійшло до позову, тоді вільно буде тому Каракосові позвати їх до будь-якого уряду і права, а вони, які свого на той час відступили і там без всяких правних і неправних оборон, без зволікання, відмови, апеляції перед тим урядом або правом у перший термін, згідно з тим договором, повинні будуть розрахуватись за все. Тому з дозволу панів Бернатовичів той Каракос особливо собі відзначив, що коли б будь-якого року через якісь воєнні неприємності або татарські (напади) з Турецької землі у вказаний час сюди до Львова з таким товаром прибути не зміг, щоб також інші люди купецькі, які теж в ті часи не могли прибути через такі небезпеки, тоді таке виправдання слушне, коли б на нього дав докази, які б мали йому допомогти перед суворістю того договору, але коли б потім з товаром прибув, тоді протягом місяця після його приїзду такий договір обидві сторони повинні виконувати. Той нинішній договір в усьому солідно дотримуватися з обох сторін обіцяли собі добрими словами під зобов'язаннями, в ньому висловленими. До цього договору на свідчення того всього просили з обох сторін нижче вказаних, які теж при обох сторонах? руками своїми підписати і печатки свої прикласти. Діялось у Львові дня 8 місяця квітня року Божого 1603.

Пан Каракос добрим словом обіцяв пану Андрію Мостиському, львівському адвокату, з першою дорогою привезти штуку найкращого лазурового чамлоту, то за його договір, як сам хотів для пам'яті.

Я, Миколай Серебкович син, старший вірменський, на прохання обох сторін став свідком.

Я, Грицько Торосов син, є свідком тієї домовленості на прохання панів Миколаєвих синів.

Я, Капрус, на прохання став свідком того запису.

Я, Аведик, Миколайовичів син, знаю про той договір.

Я, Осан, Миколайов, син Бернатовича, знаю про той контракт.

Я, Бернат, Миколайов син, знаю про той запис.

Ісак Чалабей Ілі, Каракасов син, знаю про те.

Ф. 52. оп. 2, спр. 253. С. 739–741.

Tenor Contractus

Stalo sie pewne postanowienie między sławnymi Pany Awedykiem, Janem y Bernatom Bernatowicami Bracią rodzone ormiany Lwowskimi iako syny I potomkami własnymi niebosczyka P(ana) Mikolaia Bernatowica Ormianina Mieszczanina Lwowskiego z iedny, a Pane(m) Ilią Karakoszem uczciwego Isaaka Karakosza potomka zmarle(go) z drugiey strony iemu spadkiem pozostale(go) długu a to strony długu sławny pamięci Pana Mikolaia Bernatowica przez ręce Zachariasza Iwaszkowica Factora iego uczyniene(go) na sum(m)ę talerow Lewkowych osmi tysięcy y czterystu a to wedle czterech cyrographow iemu na to danych którą to sum(m)ę ci to trzy bracia za Pana Oica swe(go) wypłacic maią tym sposobem ze pomieniony Ilią Karakas ma za szesc tysięcy złotych Polskich swoim Abentaierem z Anguriey wedla Regestru tych to Panow trzech Bernatowicow braciei towaru sprawiwszy do Lwowa przywiesc ich unkoszem y tym P(anam) Bernatowicom przy oddawania iemu przez nie sum pewnych iako nizei będzie oddac. A temu dosyc uczynic ten to Karakas ma dwie niedzieli przed Narodzeniem Panskim wedle nowego Kalendarza blisko przyszłym w tym niniejszym Roku. A pomienioni P(any) Bernatowicowie Bracia winni będą temu to Karakasowi na on czas w miesiąc po iego przyjezdzie tu do Lwowa oddac naprzod onę summę szesc tysieczy złotych Polskich na towary wydane gotowymi Lewkowymi talermi kazdy taler po groszy 34 polskich rachuiąc y do tego na stary dług summę takze Talerow Lewkowych teyze czeny dwa tysiącza y Osmset, a to zarazem przy odbiraniu od Karakassa takowych towarow. I tak potym na kazdy rok na ten czas wyszey mianowany ten to P(an) Karakas czynic będzie ze y za takową summę szesci tysięcy złotych towaru z Anguriey swym Abentaierem wedle ich własne(go) Regestru na ich unkost tu we Lwowie dostawiac y oddawac po swym przyjezdzie do Lwowa w miesiąc ma, a ci Pany Bernatowicowie tak ze onemu przy oddawaniu tych towarow takową summę szesc tysięcy złotych Lewkowymi po czenie mianowany y na stary dług talerow takze dwa tysiącza y osmset odlicacz będą winni az takowa summa długu starego wypłaci. A temu dosyc uczynic z obudwu stron maią pod tymi conditiimi. Iz gdzieby Pan Karakas takowych towarow ktore(go) kolwiek roku za tak wielką su(m)mę do Lwowa P(anam) Bernatowicom na czas tu mianowany nie postawił y nieoddał tedy iuz dług wszystkim winny tych czterech cyrographow przez niebosczyka Pana Mikolaia Bernatowica przez ręce iego Factora uczyniony tracic ma ani sie one(go) od P(anow) Bernatowicow iako Potomkow po Oicu ich nigdy iuz o takowy dług wieczne mielczenie miec ma y iego potomkowie. Na drugą stronę gdyby ten to Karakas takowemu con(tra)ctowi we wszystkim dosyc uczynił, a P(any) Bernatowicowie onemu ktore(go) kolwiek roku I czasu takowych summ oddac za oddaniem onym tych towarow niechcieli albo niemogli, tedy takowy towar wedle ich Regestru dla niech sprawiony wolno będzie temu to Panu Karakasowi komu zechce y iako będzie mógł przedac, a ci to P(any) Bernatowicowie Bracia onemu wszystkim dług to iest summę osm tysiêcy y czterysta talerow y wszystkim unkost na towar z Anguriei do Lwowa uczyniony gotowymi pieniãdzmi a nieiakimi fanty czego sie moczą tego con(tra)ctu odpisuiã tu we Lwowie w miesiąc po iego przyjezdzie oddac y odliczyc bez wszelakiego postãmpku prawnego co slubuiã wykonac dobrymi cznotliwymi słowy swymi. A gdzie by sie oto dali pozwac tedy wolno będzie temu to Karakaszowi onych pozwac do ktorego kolwiek Urzędu y prawa a oni swego na then czas odstãpili y tam bez wszelakich obron prawnych y nieprawnych bez dilaciei, excepciei, appeliaciei, przed onym Urzędem albo Prawem na pierwszym terminie temu contractowi dosyc czynic we wszystkim będą winni. To tez ossobliwie sobie za pozwoleniem P(anow) Bernatowicow tento Karakas warował: Iz gdzieby ktorego kolwiek Roku przeiakie tumult woienne albo Tatarskie z Tureczkiei ziemie na czas mianowany tu do Lwowa z takim towarem przybyc niemógł zeby tez insi ludzie kupieczcy tak

ze w te czasy przybyc dla takowego niebezpieczenstwa nie mogli, tedy takowa słuszna wymowka gdyby one dowodnie pokazał ma onemu od strogosci tego contractu pomoczną byc ale gdyby potym z towarem przybył tedy w miesiąc po iego przyezdzie takowemu contractowi z obudwu stron ma sie dosyc stac, ktory to niniejszy contract we wszystkim statecznie strzymac z obudwu stron sobie obieczali dobrymi słowy pod obowiazkami w nim wyrazonymi. Do ktorego con(tra)ctu na swiadcztwo tego wszystkiego prosili z obudwu stron ossob nizey mianowanych, ktorzy sie tez przy stronach obudwu rękami swymi podpisali y pieczęci swe przyłożyli. Działo sie to we Lwowie dnia 8 Miesiąca Aprilis Roku Panskiego 160 Trzeciego.

Pan Karakasch obieczal dobrym słowem P(anu) Andrzeiowi Moscickie(mu) Procuratorowi Lwowskiemu tą pierwszą drogą przywiesc prawie przedniego czamlitu lazurowe(go) sztukę to na iego intercize iako sam chciał dla pamięci.

Ja Mikołai Bernatowic syn starszy Ormianski za prozbą obudwu stron stałem sie swiadkiem.

Ja Chraczko Torossow syn swiadek iestem te(go) stanowienia za prozbą Panow Mikołaiowicowych synow.

Ja Kaprus na prozbe stałem sie swiadkiem tego zapisu.

Ja Awedyk Mikolaiowicow syn znam sie do tego contractu.

Ja Osan Mikolaiow syn Bernatowic znam sie do tei Intercizy.

Ja Bernat Mikołaiow syn znam sie do tego zapisu.

Isak Czalabii Ili Karakaschow syn znam sie do tego.

№ 96

1603р., серпня 6. – Скарга львівського вірменина Криштофа Томановича на турецького єврея Єздра Марді, який допустив зловживання по відношенню до нього

Протест Криштофа Томановича

До нинішнього необхідного львівського права прийшов особисто славний Криштоф Томанович, вірменин і міщанин львівський, розповідав, як швидко з турецької дороги з тим теперішнім караваном до того міста повернувся, і про біду свою, яка в турецькій землі, в Константинополі, на тій дорозі спіткала його, засвідчив таким чином. Що некий Єздра Марді, турецький жид, просто на виїзді каравану з Константинополя, маючи борг і розписку, вчинені від імені панів Бернатовичів, а також і пана Юрка і Захаріаша Івашковичів, на якому теж і брат його Гресько Томанович за поручителя підписався на суму 1350 червоних злотих, обмовив того Криштофа Томановича, ніби і він був порукою за тих боржників, і приславши ввечері до караван-сараю, ніби по свої речі, майже двадцять осіб своїх слуг, потягнув його до кадія, потім до баші, потім до тефтердара, і ще потім до баші з таким криком і шарпанням, що кобеняк* і жупан на ньому обірвали і подерли. І коли той то Криштоф Томанович, не маючи жодної поруки і не будучи написаний на розписці, не хотів сперечатись з тим жидом про той борг, жид з іншими жидами, скупчившись як у кадія, так і у баші, речі свої так спорядив і найняв фальшивих свідків, які були поблизу, що не лише того Криштофа Томановича до ув'язнення мало не кинуто і його речі розшарпано, але і на інших польських купців пожалівся. Що потім за переконанням панів вірмен, які були у той час, побоюючись чогось гіршого, особливо що караван теж мав виїжджати, який той той Криштоф з жалем

* Плащ без рукавів для захисту від дощу і вітру

мусив полишити під розписку на це свою із братом Якубом на той чужий борг, якого, скільки живий, не був винен, ані ручився за нього, і зобов'язуючи до цього брата Стефана, хоча й поза його волею, але що не інакше бути не могло. Мусили ми примусово то вчинити, ніби були поручниками, і дати до того п'ятдесят червоних готівкових, сказавши, що це на подарунки, і таким чином видав це все, і мусив так вчинити насильно і з великої неволі, відкупляючи своє здоров'я і свою бідність. Що тоді з чужої причини і за чужий борг є такий пригнічений і до видання розписки примушений силою, для чого і місця свого яке з торгівлі турецьких товарів звик займати, на той час мусить позбутися, тоді з тим в час і в годину для засвідчення перед правом тутешнім і актами, що про ту свою невинно понесену безправність і труднощі місця свого, також і шкоди, яких через це зазнав, хоче правно чинити у певному часі і місці, або з особами, з якими йому випадє дорога, якщо їх зможе мати, або теж якщо при потребі мусить удатись до грошових сум і товарів інших осіб. Про що урочисто протестує і просить, аби той його протест до книг правних був записаний і для засвідчення того свого протесту дав сюди прикликати певних панів вірмен, які на той час були з ним в Константинополі, тобто Греська Каспровича і Сімона Поповича, міщан тутешніх, і прошу про реляцію слуги правного, якого важливо через возного прикликати, що до потреб вищезгаданого Криштофа Томановича, позваного до нинішнього суду. (надати) свідчення для захисту славних Григорія Каспровича і Сімона Поповича, вірмен і міщан львівських, яких до суду (прикликано).

Особисто з'явився Криштоф Томанович, і його розпитали та розглянули скаргу на вчинені насильства та претензії до різних турецьких суддів, про що (він) розповів у своїй протестації. Що й залишили на розсуд самого позивача, згідного з цим. Що ми то бачили, коли того Криштофа жиди шарпали і провадили його по кілька разів то до баші, то до кадія, і ми за ним ходили до дивану, але того ми не бачили, чи дав розписку, чи п'ятдесят червоних, лише те, що його шарпали через борг, за який згадані жиди показували розписку під чотирма печатками, тобто Бернатовичів одна, Юрка Івашковича друга, Захаріаша Івашковича третя, і Греська Томановича, брата Криштофа, четверта. Ту розписку і самі читали ми, не було на ньому жодного підпису, ні печатей, ні навіть якоїсь згадки того Криштофа Томановича.

Це його свідчення затвердили після принесення присяги, коли підніс два пальці. А вищеназваний Христофор Томанович вимагав внести це до нинішніх актів. На вірність цього печатка і т.д.

Ф. 52, оп. 2, спр. 253. С. 402–403.

Protestatio Christoferi Tomanowic

Do prawa niniejszego potrzebnego Lwowskiego przyszedzszy oblicznie Sławny Krzystow Tomanowic Ormienin y Mieszczanin Lwowsky, iako skoro z drogi Turecki z tym teraznieyszem karawanem do Miasta tego wrocil sie, opowiedzial sie y oswiadczył gwałt swoy który go w ziemi Turecki w Constantinopolu tą drogą podkał tym sposobem. Ze nieiaki Ezdra Mardy Zyd Turecki prawie na wyездie karawanu z Constantinopola maiąc dług y Cerograff pod imieniem Panow Bernatowicow takze y Pana Jurka y Zachariasza Iwaszkowicow uczyniony na którym tez y brat iego Grzesko Tomanowic za porękę podpisał sie na summę 1350 czerwonych złotych pomowil tego to Krzystoffa Tomanowica iakoby y on poręką był za tych to dłużnikow y przyslawszy do karwasseru wieczorem iakoby potrzeceiy dwudziestey powinne y slugi swe ossob do dwudziestu porwał go do kadiia potym do Basze, potym do Tewtardara y zas potym do Basze z takim gwałtem y szarpanie(m) ze kopieniak y zupan na nim oberwali y podarli. I gdy ten to

Krzystoff Tomanowic nieznaiąc sie do zadney poręki, y niebędąc napisany na czerograffie niechciał sie wdawac z tym z ydem o ten dług, zyd z drugimi zydami skupiwszy sie tak u kadiia iako y u Baszy, rzeczy swe tak sporządził y swiadki fałszywe przenaiał, ze blisko tego było ze nie tylko tego Krzystoffa Tomanowica do więzienia malo niewrzucono y rzeczy iego nierosszarpano, ale y na insze kupcze Polskie przechwalich sie. Ze potym za Persvasią Panow ormian tam na ten czas będących uchodząc czego gorszego zwłaszcza, ze tesz karawan wyiezdzać miał, ktorego ten to Krzystoff trudno miał zostac musiał na ten dług cudzy ktorego iako zyw niebył winien ani zan poręczył, czerograph swoy y z bratem Jakubem obowięzuiąc w to y Stephana Brata choc nad wolą iego, ale ze nie inaczey byc niemogło musielismy to poniewoli uczynic, iako by poręcznikami byli, dac, y do tego piecdziesiat czerwonych gotowych ad r(aci)onem tego długu sam Krzistoff Tomanowic musiał oddac gdyz zyd inaczey uzyc sie nie dał, ieno az by mu były te piecdziesiat czerwonych wroczone, powiedaiąc ze ie na podarki y na ono prawo wydał, a to wszystko zgwałtu y z niewoli wielkiey uczynic musiał odkupiając zdrowie y ubostwo swoje. Ze tedy z cudzy przyczyny y za cudzy dług iest tak conwariowany y do dania czerograffu gwałtem przymuszony dla ktorego y obescia swego ktore z hanlu Tureckich Towarow zwykł miewac poprzestac na ten czas musi, tedy sie stym wczas y w godzina oswiadcza przed prawem Tutecznym y Acti iz oto bez prawie swoje niewinnie podietę, y zatrudnienie obescia swego takze y szkody stąd pododzące chce czasu y mieysca swego prawnie czynic, bądź z ossobami s ktoremi sie mu droga pokaze, iesli ich będzie mogl miec, bądź tess iesli ossob niedostatnie do dobr summ pienieznych y towarow udac sie musi. O co sie solenniter protestuie y prosi aby ta protestacia iego do Act prawnych zapisana byia, a verificuąc tą swoię protestacją dał tu przypoznać pewnych Panow Ormia(n) z nim na ten czas w Constantinopolu będących, to iest Grzeska Casprowica y Simona Popowica Mieszczan tutecznych y proszę o relatia sługi prawnego ieslisty przypozwanu Bedellus autem retulit se ad requisitionem praedicti Christopheri Tomanowic citasse ad praesens Iudicium testimonii perhibendi causa praefatos Gregoriu(s) Casprowic et Simonem Popowic Armenos Ciues Leopolesis. Quos quidem in Iudicio personaliter comparentes petiit idem Christopherus Tomanowic examinari, ak eam violentam prahensione(m) suam et ad varios Iudicis Turcicos tractationem in protestatione sua enarratam viderunt. Qui ad queisita ipsius inductoris sui consentanei deposuerunt. Zessmy to widzieli kiedy tego Krzystoffa Zydowie szarpali y prowadzili go po kilka kroc to do Baszy to do Kadiia y mysmy za nim chodzili na Dywan, ale tegosmy niewiedzieli iesli dał czerograff, abo piecdziesiat czerwonych, tylko to ze go szarpali dla długu. Na ktory ci to Zydowie ukazowali cyrograft pod czterami pieczęciami to iest Bernatowicow iedną Jurka Iwaszkowica druga, Zachariasza Iwaszkowica trzecia, a Crzeska Tomanowica brata Chrzistoffowe(go) czwarta, ktory czyrograft y sami czytaliszmi niebyło na nim zadne(go) podpissu, ani pieczęci, ani nawet zmianki iakiey, tego Chrzystoffa Tomanowica.

Quod suum testimoniu(m) Iurato per erectionem duoru(m) digitoru(m) praestito approbauerunt. Praefatus vero Christopherus Tomanowic illud Actis praesentibus inseri petiit e obtinuit. In cuius rei fidem Sigillum etc.

№ 97

1603р., листопада 13. – Лист львівського купця Захаріаша Івашковича з Константинополя до Тобіаса Аксантовича

Зміст листа позивача

Пане Тобіасе, здоровий будь, ваша милість, від пана Бога на багато років. Амінь. Посилаю вашій милості і список на всі справи, які з вами пішли, на всі речі написав достатньо, щоб ви згідно з цим діяли. З тим теж знайте, що у Кваска на возі з місця, з Царгорода має бути 22 бельні, 19 панських і три ваших, що складе всіх двадцять дві. Як тільки той лист мій дійде до ваших рук, тоді зразу ж ті бельні перерахуйте, бо справа іде про одну бельню чамлоту. І через пана Греська дайте мені знати, написавши карточку. Крім того, коли зустрінете пана Греська, то поклоніться від мене і скажіть йому від мене, коли приїде перед Адріаноподем до села на чаїр*, щоб Ментесові Ножовніку дав знати і взявши від нього мої листи, нехай спочатку прочитає, а потім нехай все зробить так, як в тих листах написав. Інакше нехай не чинить. Крім того, повідомляю вас, що як тільки я відлучився від вас і приїхав до Константинополя, прийшла звістка, що канцлер перемиг Михайла і спіймав сина з дружиною і відібрав все майно. І ще друга новина прийшла, що Ібрагім Баша взяв Каніс і крім того ще малих 14 замків. На другий день в суботу наказано про то все оголосити по місту і ще наказали оголошувати три дні і три ночі. Тепер є велика радість і султан сам має виїхати на торжество. Михайлового посла теж того дня мали на гак завісити, так говорять люди. Ще товаришам своїм кланяйтесь від мене і єпископові, що з вами їде.

Дано листопада дня 13 у понеділок 1600р.

Ф. 52, оп. 2, стр. 253. С. 7

Tenor literarum Actoris

Panie Tobiaszu zdrow bądź w(asza) m(ilosc) od Pana Boga na wiele lat. Amen. Posyłam w(aszei) m(ilosci) y spisek na wszystkie sprawy ktore z wami posli dostatecznie na wszystkie rzeczy napisałem zebyscie sie według tego sprawowali z tym tez wiezcie ze u Kwaska na wozie z mieyscza z Czarygroda 22 belen ma byc, 19 Panskich a trzy waszych co uczyni dwadziescia y dwa wszystkich szkoro ten list moy do waszych rąk doydzie tedy zaraz te belni przeliczcie bo idzie dra o iednę belnięcz czamlitu y daicie mi znac przez Pana Grzeska karteczką napisawszy. Do tego tez gdy podkacie Pana Grzeska tedy sie odemnie pokloncie a powiedzcie mu ode mnie gdy przyedzie przed Jendrnopole do wsi na czair, zeby Mentesowi Nozownikowi dał znac y wziawszy od niego moje listy niech pierwey przeczyta y potym niech wszystko uczyni tak iakom w tych listach napisał niech inaczey nie czyni. Do tego wam oznaymuję ze szkorom od wasz sie odłączył y przyiechałem do Constantinopola przyszła wieśc ze kanczlerz Michała zwalczył y Syna z zoną poimał, y wszystkie maietnosci pobrał, y zas druga nowina przyszła ze Ibrahim Basz Kaniss otrzymał y do tego ieszcze małe zameczki 14 nazauitrz w Sobotę dano to wszystko wołac po Mieście y ieszcze dali wołac ze trzy dni trzy noczy maia czynic diegdamusz, teraz iest wielka weselosc, y Cezarz sam ma wyiechac na dziw, Michalowego Posła tez tego dnia mieli na hak zawiesic tak mowia ludzie, to iest towarzyszow swoim pokloncie sie ode mnie y Biskupowie co z nami iedzie. Dan Nowembra dnia 13 w poniedzialek Anno 1600.

* Поляна, місце для відпочинку

№ 98

1604р., лютого 7. – Свідчення львівського купця Захаріаша Івашковича про насильства, які терпіли львівські купці в Туреччині за борг, який не сплатили купці Домажерські

До суду особисто з'явився славний Захаріаш Івашкович, вірменин і міщанин львівський, і повідомив, що прикликаний проти львівського жителя для надання позваним правдивого свідчення. Його особисто подає до суду і вимагає зважити, що в році 159 третьому померлого славного Григорія Якубовича, вірменина та міщанина львівського, в Константинополі за чужий борг притягнули до суворого присуду і в'зниці за те, що розписку славних Домажерських підписав. Тому перше питання звернення Торос Якубович посвідчив такими словами.

Коли був у Константинополі восени року 159 третього, в той час трапилась така справа, що неякий Абді Челебі, чауш турецький і купець константинопольський, мав затриману за решту лихви розписку, яку стягнув за борг Домажерських на суму п'яти тисяч шістдесяти талярів левкових. За ту суму відповідав небіжчик Гресько Якубович, а Голуб Івашкович був порукою, і на розписці підписались, за що той то вище названий чауш притягнув до уряду великого кадія небіжчика брата мого, пана Греська, на якого таку скаргу вчинив. Що поручився мені за ту вище названу суму, маючи при тій розписці двох фальшивих свідків. Стягував той борг в суді, з якого нас забрали до вищого суду до баші як чужоземців, говорячи, що мова іде про велику суму. Коли суддя, не бажаючи слухати довгих розмов і не допускаючи до баші, але тільки вислухавши затриманих при розписці фальшивих свідків, відразу вчинив декрет, щоби брат мій Гресько або заплатив, або зараз до ув'язнення ішов. І зараз його схопивши, до ув'язнення кинуто до вежі Баба Дзефери. І то все сталось швидше ніж за півгодини. Потім, побачивши, що моєму брату робиться такий гвалт, ми звернулись просто до великого паші і вчинивши великі витрати талярів тисячу тридцять вісім і 22 аспри, визволили (брата) з ув'язнення, у якому сидів три або два дні, менше або більше, і знову повторне звернення мали ми перед пашею. Ту справу паша відіслав до двох казаскерів, урцімельського і анатолійського. Там же за такий великий кошт вище названий ледве отримав те, що присуджено, щоби мій брат Гресько лише третю частину тієї вище вказаної суми заплатив, тобто талярів 1686 аспр 47, а дві частини залишено, щоби інший поручитель Голуб Івашкович заплатив другу частину. А третю-принципали* пани Домажерські. Після такого рішення небіжчик Гресько, мій брат, з розпачу захворів і помер. Нарешті другий свідок, славний Якуб Вартирисович, посвідчив, що тоді в той час особисто був в Константинополі і все повністю з вищеназваним померлим Григорієм Якубовичем має бути так вчинене та здійснене, що славний Торос Якубович поставив понад усе свідчення самого свого оголошення, і сам повністю погодився. Те своє свідчення так визнавши у присутності позивача, на вимогу ручався і погодився, присягнувши піднесенням двох пальців. Але позивач Захаріаш Івашкович вимагає і наполягає внести звернення до нинішніх актів.

Ф. 52, оп. 2, спр. 253. С. 793–795.

In eo Judicio comparens personaliter Famatus Zacharias Iwaskowic Armenus Ciuis Leopoliensis denunciationem fecit con(tra) Ciues Leopolienses ad perhibendum veritatis testimonium citatos. Quos in Judicio personaliter constitutos ea de re exenminari petiit quod v(ideli)cz(e)t ipsis constet quomodo in Anno 159 Tertio Famatus olim Gregorius Jakubowic

Armenus Ciuis Leopoliensis Constantinopoli pro alieno debito s'met ac violenter iudicabatur et in carceres squallidos co inectus (citatus) eo tantum praetextu quod chirographum Famatorum Domazarskich Armenorum subscripserat. Super quod interrogatorium in primis praefatus Toross Jakubowic testimonium in haec verba deposuit.

Będąc w Constantinopolu w Jesienim Anno 159 Tertio na ten czas trafiła sie taka sprawa ze nieiaki Abdi Czelabi - Czaus Turecki y kupiec Constantinopolski mając zatrzymany w rescie lichwy cyrograff który sie ściągął na dług Panow Domazarskich na sum(m)ę piecz tysięcy szesci dziesiąt talerow Lewkowych o którą summę burth nios nieboszyk Gresko Jakubowic y Holub Iwaskowic poręka byla y na cyrograff sie podpisali który tento Czaus w zwysz mianowany przyciągnawszy do urzędu do kadia wielkie(go) nieboszyka Pana Greska brata mego na ktorego skargę taką uczynił. Ze poręczył mi o tę summę wzwysz mianowana przy którym cyrograffie dwóch fałszywych swiadkow mając dochodził tego długu v sędziogo na niuymy sie brali do wyssego sądu do Baszy iako cudzoziemci powiedając ze o wielku sum(m)ą idzie. Kędy Sędzia niechcac słuchac długich conwersey y niedopuszczając do Baszy ale tylko wysłuchawszy swiadkow fałszywych przy cyrograffie zatrzymanym zaraz decret uczynił aby Grzesko brath moi zapłacił albo do więzienia zaraz szedł y zaraz go porwawszy do więzienia wrzuczono do wiezy Baba Dziefero. A to wszystko stało sie przędzy niz w pulgodziny. Potym widzac ze taki sie gwalt bratu memu dzieie udalismi sie przecie do Baszy wielkiego y tam wielki Sumpt uczyniwszy talerow tysiacz trzydziesci y osm y 22 asprze wyzwoliwszy go z wiezienia w którym trzy albo dwa dni mniej abo więcej siedział y znowu controwersią mielismy przed Baszą którą sprawę Basza odesłał do dwóch kazaskierow do Urcimelskiego y Anatałskiego, tam ze za tak wielkim sumptem wzwysz mianowanym ledwie sie to otrzymało iz osądzono zeby brath sie moi Grzesko tylko trzecią część tei wyszei mianowanei summy zapłacił to iest talerow 1686 aspr 47 a dwie części zachowano zeby drudzy rekoiemniczy Holub Iwaszkowic zapłacił druga część. A trzecią Principałowie Panowie Domazarski. Za którym takim postempkiem Nieboszyk Grzesko brat moi z fraszunku w chorobę wpał y do smierci przyszedł.

Deinde alter testis Famatus Jacobus Warterysowic recognovit ze quoque tum temporis p(raese)ntem fuisse Constantinopoli, omniaque cum praedicto olim Gregorio Jacobowic ita acta esse vidisse et nowisse prout Famatus Toros Jacobowic deposuit, super eius testimoniu(m) ipso ex parte sua ipse in toto consentit. Quae sua testimonia ieden recognoscentes ad insta(ntia)m inductoris iuramento per erectionem duo(ru)m digitorum praestito aprobaverunt. Praefatus vero Zachariasz Iwaszkowic inductor illa

Actis p(rae)s(e)ntibus inseri petiit et obtinuit.

№ 99

1604р., березня 27. – Рахунок понесених витрат, пред'явлених купцем з Ангурії Деметрієм Мушейовичем львів'янину Георгію Івашковичу

Перед цим судом особисто з'явився чесний Деметрій Мошейович, грек і торговець з Ангурії, у виголошеній законно (скарзі)проти славного Георгія Івашковича, вірменина і міщанина львівського, до швидкої реляції суду возного посилено просив: важливо, щоби возний, чесний Адам Калиновський, для потреби вищезгаданого Деметрія Мошейовича швидко доправив до в'язниці звернення вірменина Георгія Івашковича, коли одержить термін в сьогоднішньому суді. Коли після цього позваний з в'язниці для власного порятунку особисто вимагав позивача до суду, позваного до позивача пропустили. Який

через свого представника, славного Андрія Мостицького, міщанина і адвоката львівського суду, видав таке пояснення. Що той то позивач, маючи великі шкоди через те, що йому позваний з доброї волі не хотів заплатити боргу трьох тисяч п'ятсот сорока чотирьох і пів талярів левкових, через що до суду високого вдався, як з ним і з поручителем викликають його припозвані до двору короля його милості, так же до самого квіту позивач дуже сильно шкодує та подає рахунок, у якому пред'явлено такі шкоди.

Зміст пред'явленого рахунку

Пред'явлений рахунок шкод Димитра Мушейовича, гречина з Ангурії, не заплачених йому Юрком Івашковичем певних сум згідно двох мембран*, даних йому на то від нього. Перша на суму талярів левкових тисячу шістьсот сорок сім, де дата в Ангурії дня сімнадцятого листопада року 160 першого. Оплата тих сум мала бути у Львові після приїзду до Львова з Ангурії за шістьдесят днів *peremptorik*. Друга на суму талярів левкових тисячу вісімсот дрв'яности сім і пів, де дата в Ангурії дня і року як перша. Ту суму так же після приїзду з Ангурії до Львова за шістьдесят днів, рахуючи від дня двадцять четвертого березня року 160 четвертого, і заплачено йому за нього талярів левкових двісті за харч і за привезення товарів чамлотів три бельні з Ангурії до Львова і то, що навантажив, прямуючи за двором короля його милості, їздив по кілька разів і такий довгий час мешкав, даремно харчуючись, нічого не купуючи, інтересу платячи за наєм житла і з інших всіляких причин, через нього вчинених і правдиво списаних.

У першу чергу, згідно з першим пред'явленим рахунком при пропозиції на позов, виданий до суду 27 липня року 1602, рахуючи собі втрат від того часу суму талярів левкових тисячу двісті. Також сто п'ятдесят п'ять. Тут у Львові мав свого товару десять бельн чамлотів, які ж йому Юрек гроші вчасно не віддав, мусив продати дешевше, судячись з примусу. На цьому йому шкоди талярів левкових дві тисячі п'ятсот. Також що йому товари поневірялись по заставах, що давав від них інтерес. В першу чергу Мендлові жидові талярів двісті і п'ятдесят.

Також пану Івашкові Якубовичу лихви талярів шістьдесят.

Також пану Томану Кубацьовському лихви талярів вісімнадцять.

Також Івашкові Аксантовичу лихви талярів сімдесят п'ять.

Також Ізраєлові жиду лихви талярів тридцять два.

Сума талярів стане чотири тисячі сто тридцять п'ять.

Також витрати на суд, на управителів тут у Львові і при дворі короля його милості, і три рази їдучи за двором кіньми, возом з челяддю, харчуючись і живучи, і четвертий раз послав за двором кур'єра до управителя, то все коштує насправді талярів левкових тисячу п'ятсот.

Також два роки тут в Польщі задля грошей мешкаючи, згідно Юркових обіцянок, не їдучи в купецькій справі до турок, через що два роки міг би чотири рази обернутись і заробити кожного разу, рахуючи принаймні талярів три тисячі левкових, що складе талярів левкових дванадцять тисяч. Крім того, домагаюсь від нього витрат судових через всі суперечки до самого розрахунку, що явно видно з судових книг, як пан писар обрахує. А на то все маєш доброю волею присягу вчинити, що так багато маю втрат, як був написав. І залишаю це на розсуд нинішнього суду. На що і скарг так багато заносу в процесах, спільно з процесами прошу, аби були читані і до книг вписані.

* Запис, зроблений на пергаменті, розписка

І останній протест про всі витрати при розрахуванні оплати головних сум, які є читані і вписані багато. Так багато, що маю витрат левкових 17635.

При тому, застерігаючи собі ще, що через чужі руки послав червцю* і фарби до Константинополя, що сам не міг від справи від'їхати і не знаю, де і як то моє убозство обертається, і то вже третій караван приїхав. А я не маю жодної відомості, і в тому втрати терпів не з чієї іншої причини, лише з Юркової. А якщо, Боже врятуй, щоб то мало згинуть, тоді то все від нього буду вимагати.

Крім того, ще з дому свого з Ангурії вже два з половиною роки як виїхав, і за той час те місто Ангурія силу небезпек перенесло, а я убогий чоловік, в своїй маєтності теж можу мати великі шкоди, про що ще не знаю. Тоді теж і то з ним обіцяю чинити і своїх витрат стягнути згідно своїх доказів.

На той поданий правдиво списаний рахунок зобов'язується позивач поклястись, як годиться за законом, і просить, аби згідно з декретом права вашої милості позваний був примушений до відшкодування таких витрат.

Ф. 52, он. 2, спр. 253. С. 911–913.

In eo comparens personaliter Honestus Demetrius Moscziowic Graecus Mercator ex Anguria, indixit se iuridice con(tra) Famatu(m) Georgium

Iwaszkowic Armenu(m) Ciuem Leopoliem(sem) de cuius ad citatione rel(ationem) Juris Bedelli exposcebat: Retulit Bedellus Honestus Adam Kalinowse ad requisitionem praedicti Demetry Moscziowic citasse in carceribus praefatum Georgium Iwaszkowic Armenu(m) cum praefixione termini in Iudicio hodierno. Cum aut(em) requirente ic Actore, citatus ex carceribus ad Iudiciu(m) p(raese)ns petiit sibi causam citationis ad Actore insinuari. Qui per suu(m) prolocutorem Famatu(m) Andream Moscicki Ciuem et Ferendarium Juratum Leopoliem(sem) talem insinuationem edidit. Iz tento Actor maiac szkody wielkie stad ze mu Pozwany po dobry woley niechcial zaplacic dlugu trzech tysieczy piaciset czterdziestu czterech I pul, Talerow Lewkowych, y owsem w Prawo sie wielkie wdal, tak z nim y z fideiussori wyzywaiac go przypozwani za Dwore(m) Krola Je(go) M(o)sci, tak ze do samego quitu Actor barzo wiele szkoduie, ktorych szkod, podaie liqwidatii takowu.

Tenor liqwidationis damnorum

Liqwidatia szkod przez Dimitra Muscziowica Greczyna z Anguriey z przyczyna Jurka Iwaszkowica dla niezaplaczenia onemu pewnych sum(m) wedle dwu membran iemu na to od niego danych. Pierwszey na sum(m)ę Talerow Lewkowych Tysiac sesset czterdziesci siedm de data w Anguriey dnia siedmnaste(go) Nowembra Roku 160 primo, ktory summie zaplata miala byc we Lwowie po przyjezdzie do Lwowa z Anguriey za dni sescdziesiat peremptorie. Drugiey na summe talerow Lewkowych Tysiac osmsset, dziewiecdziesiat y siedm y pul de data w Anguriey dnia y roku iako pierwsza, ktorei summi tak ze po przyjezdzie z Anguriej do Lwowa za dni tak sescdziesiath podietych ad diem dwudziestego czwarte(go) Marca, Roku 160 Quarto y zan zaplaczenia onemu Talerow Lewkowych dwiescie za strawe y za prowadzenie towarow czamlitow trzy belni z Anguriey do Lwowa y to co nalozyl prawiciac sie y za dworem Krola Iego M(o)sci iezdzac po kila razow y przez tak dlugi czas darmo mieszkaiac trawiac sie nic niekupczac interessa placzac naimy od mieszkania y z ynszych wszelakich przyczyn przez niego uczynionych y prawdziwie spisanych.

* Червець (кошеніль) – одна із назв комахи сімейства червців, яких вирощують для отримання барвника яскравого червоного кольору

Naprzod wedle pierwszej lignitatiey przy propozitiei na Pozwanie wydany in Judicio Necessario Sabbato post festu(m) Sancti Jacobi Ap(osto)li Anno 1602, mianuie sobie szkody od one(go) czasu summę Talerow Lewkowych Tysiac y dwiescie. Item sto piecdziesiat y pięc. Tu we Lwowie miał swego Towaru dziesiec beln czamlotow, ktore ze mu Jurek pieniędzy wczas nieoddał musiał tanio prawie z niewoli poprzedac, na czym mu szkody Talerow Lewkowych dwa Tysiaczay piecset. Item ze mu sie Towary poniewierały po zastawach ze dawał od nich interesse naprzod Mądlowi Zydowi Talerow dwiesci y piecdziesiat.

Item Panu Iwaszkowicowi Jakubowicowi lichwy talerow sescdziesiat.

Item Panu Tomanowi Kubacowskiemu lichwy Tal(erow) osmnascie.

Item Iwaszkowi Axantowicowi lichwy Tal(erow) siedmdziesiat y pięc.

Item Izraelowi zydowi lichwy Talerow Trzydziesci y dwa.

Summa Talerow czyni Cztery Tysiącze sto trzydziesci y pięc.

Item wykłady na Prawo, na Procuratory tu we Lwowie I w Dworu Krola Je(go) M(o)sci, y trzykroc za Dworem iezdząc, konmi, wozem s czeladzią trawiąc sie y omieszkuiąc, y czwarty raz posłał za Dworem Cursorsa do Procuratora, to wszystko kostuie onego prawdziwie Tal(erow) Lewkowych Tysiac y piecset.

Item dwie lecie tu w Polsce dla pieniędzy mieszkaiąc wedle Jurkowych obietnicz nieiezdząc po sprawie kupieczkiei do Turek przez ktore dwie lecie mógł by cztery razy obrocic sie y zarobił bym na kazdy raz Talerow Trzy Tysiącze Lewkowych, przynamniey rachuiąc co uczni Talerow Talerkovech Dwanascie Tysięczy. Do domagam sie od niego nakładow prawnych przez wszystkę controwersią do samego quitu, co xiegom Prawnem iawno co Pan Pisarz obrachuie. A na to wszystko swiem dobrym sumnieniem przysięgę uczynic ze tak wiele mam szkody I o kom napisał. A przypuszczem to na rozsądek Prawa ninieyszego. Na co y protestatiei tak wiele w Processach zanoszę wespól s Processami prosząc aby były czytane y do Act inserowane, y ostatnią protestatią o szkody wszystkie przy kwiecie zapłaty summ głównych quam etiam legi et inseri peto. Tak dalecze ze mam szkody Talerow lewkowych 17635.

To sobie ieszcze przytym przestrzegaiąc izem posłał przez cudze ręczę Czerwcu y Farby do Constantinopola, zem sam niemogl od sprawy odiechac, y niewiem gdzie, y iako sie to ubostwo moię obracza y iuz to trzecię karawan przyiechał, aia zadney wiadomosci niema(m) y w tym szkody nie s czyiey inszego przyczyny cierpiel tylko z Jurkowej. A czego Boze uchoway zeby to mialo zginącz, tedy tego wszystkie(go) od niego dochodzic będą.

Do tego ze z domu swego z Anguriei iuz pultrzecia lata iakism wyiechał, a w tym czasie ono miasto Anguria, siła niebespieczenstwa odniosło, ia tesz ubogiej człowiek w maiętnosci swey mogę miec wielkie szkody oczym ieszcze niewiem, tedy tez y to zniem offiaruię sie czynic y szkody swych dochodzic, wedle swych dowodow.

Na którą lignitatią iako prawdziwie spisana offiaruie sie Actor przysięc, vel prout de iure venerit, y prosi aby za Decretem Prawa w(aszei) m(ilosci) Pozwany do nagrody takowych szkody byl przycisniony.

№ 100

1604р., травня 28. – Реєстр витрат, вчинених фактором львівських купців Бернатовичів Георгієм Івашковичем в Ангурії

Зміст реєстру

В ім'я Бога Ісуса Христа року 1599 другого вірменського року 1043 вересня 18.

За милого Пана Бога допомогою і з розрадою до моїх рук переслані і віддані з Константинополя грошові суми, віддані через різні руки панові Миколаю Бернатовичу і синам його Аведику і Яну Бернатовичам на потребу і справу діла рук моїх, як в Константинополі, так і в Ангурії, тобто як нижче.

Квітня 10. У першу чергу дійшли мені в ангурським рахунку у Львові віддані Дмитру від самого пана Миколая сума левкових талярів 100.

Вересня 18. У Константинополі віддав мені брат пан Захаріаш на ангурську справу, відправляючи згідно з записом до Ангурії готівкових суму талярів левкових 15000.

Також з того ж дня згідно з записом, який належав до ангурської справи, заплачені борги і решта доданої суми талярів левкових 5624 аспр 15.

А. Всього сума талярів 20724 аспр 15.

В ім'я Бога Ісуса Христа.

1599. Також другу частину віддано мені від брата пана Захаріаша в Ангурії згідно листа і запису через Івашка Аксантовича відіслану суму червоних злотих 4000, стане старих талярів 6000.

Також третім разом року 1599 листопада 20 віддані в Ангурії від брата пана Захаріаша згідно листа і запису його через руки Юська Хаціковича суму червоних злотих 1000. Становитиме старих талярів 1500.

Також при тому через вище названого пана Юська в Ангурії від брата пана Захаріаша один вузол червцю кремезину, яким відважив -важило турецької ваги ок 49. Драмів 100, рахуючи по червоному злотому злотих 14.

Сума становитиме червоних злотих 689S, що становитиме старих талярів сума 1034 аспр 35.

Б. Всього сума талярів 8534 аспр 35.

В ім'я Боже Ісуса Христа.

Року 1600 травня 1/11. Також четвертим разом дійшла мені на пана Миколая і синів його справа, від Тобіаса Аксантовича через пана Бобрика прислано суми згідно листів і запису його разом сума левкових талярів 23895. Також при тому ж віддано мені 3S мішків червцю кармазину фунтів 293, що важило все згідно турецької ваги ок 96, рахуючи так, як продалося, і між майстрами роздано по червоних злотих 12S. Сума становитиме червоних злотих 1200, старих талярів 1800.

Також року 1600 травня 15/25 дійшло мені в Ангурії з рук пана

Криштофа Томановича, від якого взяв на інтерес і давши розписку, відіслав на оплату до Львова до пана Миколая і його синів на оплату суми червоних злотих 580 талярів старих.

Також року 1600 дійшло мені від брата пана Захаріаша на пана Миколая і його синів справа, що заплатив відіслані з Ангурії до Константинополя п'ять розписок згідно запису і розписки сума червоних злотих 1679. Становитиме старих талярів 2519 1/2.

С. Всього сума талярів 29084S.

В ім'я Ісуса Христа.

Сумарій отриманих сум, які до моїх сум дійшли.

А. Всього сума талярів 20724//15.

Б. Всього сума талярів 8534//35.

С. Всього сума талярів 29084S.

Загальна сума талярів 58342S аспр 50.

В ім'я Боже Ісуса Христа.

Року 1599 вересня дня 30 видаток вище згаданих сум, які, як видно, порядно ідуть, і стали на власну справу пана Миколая Бернатовича і його синів Аведика і Яна, які торгують в Ангурії, почавши згідно вірменського року 1048 вересня 30.

Під печаткою.

У першу чергу, приїхавши до Ангурії, віддали на справу і потребу пана Миколая і синів його панові Греськові Томановичу в цілому суму левкових талярів 10389S.

Також, крім того, Гресько, від'їжджаючи з Ангурії, на справу і потребу пана Миколая і синів його вчинив борги, відмовивши показати мені виплату згідно запису і розписок. Ті борги я поплатив, тобто як нижче.

Року 1599 листопада 29. №1. У першу чергу Бакші Огли заплатили згідно розписки і запису загалом червоних злотих 350.

Також на інтересі рахував в Константинополі давню фуру і з трьома червоними злотими. Сума червоних злотих 6 аспр 90. Сума талярів старих 538 3/4.

А. Всього сума старих талярів 10928j

В ім'я Ісуса Христа.

Року 1599 жовтня дня 24 №2. Згідно вірменського року 1043 жовтня 14. Також в Ангурії Сари Мустафі Чаушу через пана Греська вчинено борг згідно запису і розписки заплатили лихви суму червоних злотих 2500.

Також інтересу за 45 днів вчинило червоних злотих 60.

Сума червоних злотих 2560 талярів 3840.

Також дня (*не вказано*) №3. Також в Ангурії Елак Імамові через пана Греська вчинений борг згідно запису і розписки заплатив суму червоних злотих 450.

Також інтересу за один місяць червоних злотих 8.

Сума червоних злотих 458 талярів 687.

Також № 4. В Ангурії заплатив Ходжі Сеферові Айдин Огли через пана Греська вчинений борг згідно запису лихви червоних злотих 500.

Також інтересу за 21 день червоних злотих 5S.

Сума червоних злотих 505 1/2 талярів 758S.

Б. Всього сума талярів 5285S.

В ім'я Боже Ісуса Христа.

Року 1600 травня дня 10 №5. В Ангурії з Безестану Шейх Зада Махмет Чаушу через пана Греська вчинений борг згідно розписки і запису загалом суму левкових талярів 1000.

Також інтересу за 1S місяці талярів 126.

Сума левкових талярів 1126.

Року 1600 травня 2. №7. В Ангурії Бакші Каладзіку Огли через пана Греська вчинений борг заплатив згідно запису і розписки суму талярів левкових 510.

Також за пару мухаїрів талярів 12//40. Сума 522//40.

Року 1600 січня 11. №8. В Ангурії Кулабі Челебі Емірові через пана Греська вчинений борг заплатив згідно запису і розписки лихви червоних злотих 250.

Також інтересу червоних злотих 33.

Сума червоних злотих 283, талярів 424S.

С. Всього сума талярів 2072S//40.

В ім'я Боже Ісуса Христа.

Також 1599. №9. В Ангурії Челебі Пирл Огли заплатили через пана Греська вчинений борг згідно запису і розписки. В першу чергу лихви червоних злотих 516.

Також аспр суму 42800 по 200 червоних злотих 214.

Також року /15/99 лихви сума червоних злотих 730. В першу чергу першим разом інтересу за 3 місяці а дня вересня 25 до грудня 25 червоних злотих 36S.

Також року 1600 другим разом інтересу за 3 місяці до березня 25 червоних злотих 38S.

Також третім разом інтересу до червня 25 червоних злотих 40.

Сума червоних злотих 845 талярів 1267S.

Також року 1600 травня дня 20. №10. В Ангурії Хаджі Хайдан Огли Махмет Челебі через пана Греська вчинений борг заплатили згідно запису і розписки загалом червоних злотих 100.

Також інтересу за місяці червоних злотих 11.

Сума червоних злотих 111 талярів 167S.

Також року 1599 в Ангурії Димитру Мусейовичу через пана Греська вчинений борг заплатив згідно запису талярів 300.

Д. Всього сума талярів 1735.

В ім'я Боже Ісуса Христа.

Року 1599 жовтня 17. В Ангурії Димитру Мусейовичу заплатили пана Миколая і його синів борг, які у Львові взяли були чамлоти і залишились були винні заплатити а потім і мені відмовили в Ангурії оплату. Під печаткою. Д. У першу чергу заплатили згідно розписки і реєстру пана Миколая де Димитрові талярів 4440.

Також Д. Тому ж Димитрові заплатив борг пана Миколая і його синів згідно запису і розписки суму левкових талярів 429.

Року 1600 травня 10. В Ангурії Івашку Аксантовичу до товару його доплачення доложив згідно умови пана Захаріаша і пана Греська до 104 мухаїрів каладзуцьких до виконання дали талярів 107//20.

Z. Всього сума талярів 4976//20.

В ім'я Ісуса Христа.

Року 1599 жовтня 17 згідно вірменського року 1048 жовтня 17.

Також в Ангурії Корпі вчинений через пана Миколая і через синів борг, згідно угоди і реєстрів їх, заплатили борги в Ангурії, яким часи були минулі вище названому Корпі Султанша Огли таким чином.

А. а. В першу чергу в Ангурії заплатили Корпі борг пана Миколая і його синів першою частиною решту суми злотих 1397 грошей 22, рахуючи по грошей 53, становитиме червоних злотих сума 727 грошей 6, кожний червоний злотий по 200 аспр рахуючи, становитиме 144421S. А по 130 аспр становитиме талярів левкових 1111.

Також жовтня 17 дня 6. В Ангурії тому ж Корпі заплатили борг, через пана Миколая і його синів вчинений, частина оплати якого вже минула на святки в тому ж році, сума злотих 6475.

Витративши з того злотих 1388, решту заплатив злотих 5087 рахуючи по грошей 58. Становитиме червоних злотих 2631 грошей 12 по 200 аспр, червоних злотих рахуючи, становитиме сума аспр 526243. Ті суми, рахуючи по 130 аспр злотий, на таляри становитиме левкових талярів 4043//3

Г. Всього сума талярів 5159//3.

В ім'я Ісуса Христа.

Також року 1599 жовтня дня 17 в Ангурії заплатили борг тому ж Корпі, передавши до вірних рук через пана Миколая і його синів, за саф'ян гроші від Янія Афендика через руки Димитра, тобто суму злотих 970, рахуючи по грошей 58, на червоні злоті становитиме злотих червоних 501 грошей 42. А по 200 аспр становитиме суму аспр 100363 а по 130 аспр становитиме левкових талярів 772//3.

Року 1600 березня 17 згідно вірменського року 1049 березня 5.

Також в Ангурії заплатили тому ж Корпі пана Миколая і його синів борг.

Того боргу на Св.Сімона і Юди вже час був минув.

Року 1599. Сума злотих 6475, з тієї суми витративши злотих 1388, згідно угоди, решту заплатив суму злотих 5087. Рахуючи ту суму по грошей 58, становитиме червоних злотих 2631. Ту суму червоних злотих, рахуючи на таляри по 1S таляри, становитиме талярів 3946S.

Також тому ж Корпі дали, що навів на мене кадія, і Хаджі Байрама Огли і Сорі Мустафі Чауша для того, що йому у домовлений час не заплачено і до того, що в Ангурії на львівську лічбу гроші рахували, за що йому дали і заплатили злотих 140, становитиме талярів 40.

Г. Всього сума талярів 4828 ½

В ім'я Боже Ісуса Христа.

Року 1600 лютого 26 березня дня 15 згідно вірменського року 1049. На святки частину, яку тому ж Корпі борг пана Миколая і його синів згідно угоди і реєстрів четверту частину суму злотих 6477S, звідки витративши суму злотих 2408s згідно реєстрів і угоди решти суму злотих 4068s у призначений час Корпа віддав і переказав заплатити Аслан Алгазові і його факторові Якух Чалабею з Кінезему. Приймавши ту суму, зостався винен заплатити в призначений час, згідно з моєю розпискою, суму левкових талярів 3600.

Також року 1600 грудня 23. Що ту суму на святки не міг заплатити, тоді аби мені почекав до приїзду обозу, дав йому готовими грошима червоних злотих 100, що становитиме талярів 171//30.

Н. Всього сума талярів 3771//30.

В ім'я Ісуса Христа.

Також року 1599 жовтня дня 7. Тим же разом видатки на власну потребу пана Миколая і його синів в його справі такі, як нижче. В першу чергу до Ангурії їдучи і везучи гроші, з моїми всіма витратами з Константинополя аж до в'їзду до Ангурії, тобто за перевіз частину перевізникам і списання фури митниками і яничаринові на талярів 1000, рахуючи на наші злоті суму 15000 талярів припала сума левкових 195.

Також в тому ж обозі були посланці Абраама Алгаза, від яких грошей я заплатив а потім написав до Ангурії, аби їм не платити, від яких я мусив заплатити талярів 39.

Також через Шимкові руки видаток на ту ж дорогу ангурської справи талярів 17.

* Можливо, йдеться про телячі шкіри

Також Ходжа Ахматові Аячлему на подарунок дано 2 сороків соболів, які коштували левкових талярів 200.

Також 2 пари телятинов*.....талярів 11.

Також 2 коротких рушниці.....талярів 8.

Також 2 тахів ножів....талярів 3.

Також 5 ножів бурштинових...талярів 5.

Також рушниця одна довга яничарська разом з обладунком, за неї талярів 16S.

Також 2 лисячі шкуриталярів 3.

Також 3 хутра попелиці...талярів 30.

F. Всього сума талярів 527S.

В ім' Бога Ісуса Христа.

Також року 1599 жовтня дня 28. Тим же разом були видатки на власну потребу пана Миколая і його синів то є. В першу чергу яничаринові заплатили за Аламан Огли, що приїхав до Константинополя від пана Греська Томановича забрати свою виплату в Константинополі дав 16 тал(ярів), як вище.

Також тому ж яничаринові заплатили за Івашка Аксантовича з грошима, припровадили до Ангурії, дали талярів 20.

Також того ж яничарина найнявши, відправили за паном Захаріашем і паном Греськом з листами до пана Миколая і до синів його, щоб мені гроші додавали як на борги свої, так і на закупку товарів талярів 30.

Також за одного коня, якого пан Гресько на повід в той час використовував їдучи до Константинополя, в Ангурії заплатили талярів 20. Також за одного коня гнідого, на якому я до Ангурії приїхав і потім я на ньому до Константинополя послав, а з Константинополя на пошту його послали, дали талярів 30.

Також Імамові за один сорок кун дали за заспокоєння Сай Мустафи Чаушових грошей і для звільнення пана Греська, або і товари хотів повернути назад, дали червоних злотих 30 талярів, становитиме 45.

K. Всього сума талярів 161.

В ім'я Боже Ісуса Христа.

Також року 1593 листопада дня 30.

Видатки, які були тим же разом на справу пана Миколая і його синів.

У першу чергу Імаму дали, що мені гроші набувати помагав, і сукна півгранати на шати за талярів 15.

Також пану Юськові Хачковичу від червцю за перевезення до Ангурії і митнику фуру талярів 5.

Також мені привезено гроші, які були вдома зашиті, талярів менше вийшло, талярів 18.

Також Івашком прислані червоні злоті 4000. До недоважних доклав оплату, чинивши червоних злотих 90, талярів 135.

Також з грошима прибулим каменчанам і Івашкові відшкодування дали 2 мухаїри каладузькі і один чамлот- талярів 14.

Також тим же разом до Константинополя послали пошту три рази, коштувало талярів 32.

Також тим же разом на пошту послали Османа і з товаришем з Офей Огли відіслав головних чамлотів і годинник згідно запису пана Криштофа -талярів 37.

Також за одного коня із сагайдаками, які внівець обернули- талярів 28 1/2.

Л. Всього сума талярів 252½.

В ім' Ісуса Христа.

Також 1599 листопада дня 13 Софферглові і Камазу послали свічки, за які мені не заплатили, коштовали червоних злотих 12, талярів 18.

Також Софферглові послали свій годинник з Ангурії, який коштував старих талярів 35.

Також другий годинник сину Аячле, за нього дав талярів 30.

Також тим же разом на перший раз нав'язали мені від старости злої монети і меншу ціну за суму червоних злотих 100, на яких по аспр 40, згідно з ціною шкоди злотих 4000 аспр 130 30S, 16S.

М. Всього сума талярів 113½ 16½.

В ім' Боже Ісус Христос.

1. Року 1599 листопада дня 15 за Пана Бога відіслав з Ангурії пану Миколаю і синам його Аведику, Яну, Бернату, як просив, зібравши згідно реєстру бельн 16, сума чамлотів штук 50. Сума становитиме левкових талярів 5250.

Також на ті чамлоти витрат вийшло, поки на мулів навантажив. У першу чергу за маклерства дали талярів 50.

Також дали ще велику лічбу, залагодив 12 річний борг.

Також дали Ходжі Мусі талярів 50.

Також дрібні витрати на перший час талярів 7 аспр 90.

Також нових линви вісім талярів 1 аспр 46.

Також нові мотузки за таляр 1 аспр 100.

Також, що наново зв'язали, дали аспр 500, талярів 3 аспр 110.

Також на празник 1 на харч вийшло аспр 800 талярів 5 аспр 50.

Також шовку за таляр 1 аспр 65. N. Всього сума талярів 5371.

В ім' Боже Ісуса Христа.

Року 1599 жовтня дня 24 до року 1600 травня дня 1-30.

За пана Бога сриянням тим же разом почавши 24 жовтня, а закінчивши до першого дня травня. З Ангурії послали пану Миколаю і синам його Аведикові і Яну Бернатовичам. Інші, зібравши під виглядом чамлотового товару суму бельн 53, які коштували, поки ми навантажили на мулів згідно реєстру аспр 252 7059 по 140, рахуючи на таляри суму талярів 18050//59.

Також тим же разом послали на місце до Константинополя ок 500, що коштувало по 240 аспр суму аспр 120000 по 140 талярів 857//20.

Також у тому ж році пішло інтересу, що знову шукав грошей, як на сплату боргів пана Миколая, так на закупку тих товарів, крім тих, що вище згадували, лише до того, поки той збір товарів стався, від одного взявши, а другому платячи, в сумі видало талярів 2473//4.

Q. Всього сума талярів 21846//13.

В ім' Боже Ісуса Христа.

Також року 1599 жовтня дня 24 до року 1600 травня 30. Тим же разом, почавши 24 жовтня аж до 30 травня, видатки на потребу пана Миколая і його синів видані. У першу чергу від Аттабіаша пересланих грошей і дорти, тобто винного каменю, і від червцю, згідно (з листами) пана Бобрика і пана Тобіаса, вийшло фури талярів 68//24.

Також згідно з записом пана Бобрика і з перевозом до Скутарі, також в дорозі аж до в'їзду в Ангурію видали на страву талярів 40½.

Також тим же разом в Ангурії на страву вийшло і на вище вказане збирання, яке на 30 в'юків аспрів 1672½. Становитиме аспр 50175 по 140 аспр талярів 358//55.

Також від дому чиншу на в'юк по аспр 183S, становитиме аспр 5505 по 140 аспр, талярів 39//45.

Також в ті ж рази вийшло мені на подарунок і на привітання бегів, чаушів, Zachurdziowi яничарам на в'юк по 189 становитиме 5670 по талярів 40//70

Також тим разом видали кадійові чамлоти і гроші з усім, аби гроші не дав відкликати, талярів 53//60.

Також ті ж речі, переслані з Ангурії до Константинополя, коштували 5 разів талярів 53//30. П. Всього сума талярів 653½/45.

В ім' Боже Ісуса Христа.

Року 1599 жовтня дня 24 року 1600 травня 30. Тим же разом за тими зібраними товарами відправили пана Бобріка назустріч Бернату. З Ангурії до Константинополя приїхав і в Константинополі кінь здох, коштував червоних злотих 25 талярів 37½.

Також тим же разом жидам в Ангурії Харджі Махун, тобто складання старих талярів 50.

Також Гой Чауш яничарський приїхав, на привітання і подарунки коштувало червоних злотих 11//45, талярів 17//5.

Також, згідно з записом пана Захаріаша, для заспокоєння спяхіям Оглана і для показання і для Акбаби вийшло червоних злотих 140 талярів 210.

Також Гой до Ангурії приїхав і з ним Акбаба, які сприяли заспокоєнню і примиренню.

У першу чергу на шати сукна талярів 22//30.

Також одну делію червону талярів 25//50.

Також чару срібну...талярів 14//29.

Також з Хаджі Хаджієвих рук видано Хаджі Русел Огли і іншим спяхіям талярів 27S. Q Всього сума талярів 419//44.

В ім' Боже Ісуса Христа.

Також року 1600 травня 30 серпня 30. У той же час видатки на пана Миколая і на справи і потребу його синів.

У першу чергу виписка пана Бобріка, що з Константинополя їде другий раз до Ангурії, який по Берната їздив привезти, похарчив червоних злотих 51//83 талярів 77S//13.

Також на ту дорогу куплений кінь коштував талярів 24. Потім його продали в Ангурії за 12 талярів. Втратили на ньому, згідно з Бобріковим записом, талярів 12.

Також Сака Огли Капідзьові дані гроші за послуги. У першу чергу за першу дорогу з Константинополя до Дунаю. Друга дорога до Константинополя назустріч грошам. Третя дорога: з Константинополя до Ангурії з паном Бобріком до Цариграда їхав. Четверта дорога: з паном Бобріком до Цариграда їхав. П'ята дорога: до Ангурії приїхав. Шоста дорога: від Берната приїхав до Ангурії і Ясс їхав до Константинополя до Берната, за що йому дано згідно записів.

У першу чергу пан Аттабей дав талярів 40.

Також китайки пан Аттабей дав талярів 15.

Також від пана Бобріка взяв талярів 10.

Також від пана Захаріаша талярів 75.

Також від пана Захаріаша талярів 15.

Також винне в Константинополі року 1602 аспр 960, талярів 12//20.

Талярів 167//20.

Р. Всього сума талярів 256½//33.

В ім' Боже Ісуса Христа.

Також року 1600 травня дня 30 серпня дня 30. У ті ж рази на потреби пана Миколая і його синів видатки є такі.

У першу чергу згідно запису Захаріаша за наєм чотирьох мулів- червоних злотих 20//80.

Також один кінь той, який вище згадував, назустріч (післаний)

Також один кінь залишився при карієдзіу червоних злотих 17//40.

Також карієдзіові віддали на страву червоних злотих 10//92.

Сума, витрачена на коня, 12 злотих згідно запису пана Захаріаша-сума талярів 79//12.

Також тим же другим разом накинута мені і від ціни харчу за червоні злоті 250 по 40 аспр мені від ціни, стратили аспр 10000. Становитиме по 140 талярів сума 71//30.

Також 32 червоні злоті фальшиві між грошима забрали. Продали ювелірам за червоні злоті 4S.

Стратили на тих червоних злотих суму червоних злотих 23S, талярів 34½ //60. Також між грошима знайшли фальшиві таляри, яким мусив зарзусіс талярів 8.

S. Всього сума талярів 193//17.

В ім' Боже Ісуса Христа.

Вище вказаних видатків згадані суми є такі.

A. Всього сума талярів.....10928½.

B. Всього сума талярів.....5285½.

C. Всього сума талярів..... 2072½.

D. Всього сума талярів.....1735//½.

E. Всього сума талярів.....4976//20.

F. Всього сума талярів..... 5159//3.

G. Всього сума талярів.....4828½//3.

H. Всього сума талярів.....3771//30.

I. Всього сума талярів.....527½.

K. Всього сума талярів.....161//.

L. Всього сума талярів.....252½.

M. Всього сума талярів.....113½.

N. Всього сума талярів.....5371//71.

O. Всього сума талярів.....21846//13.

P. Всього сума талярів.....653½//45.

Q. Всього сума талярів..... 419½//49.

R. Всього сума талярів.....256½//33

S. Всього сума талярів.....193//13.

Сума сумарум талярів 68573//61.

Витративши з того одержаного, що мені до рук дійшло через різні руки суму талярів 58342½//15

Залишилися винні згідно того порахування сума талярів 10230½//12.

У тій сумі 5371 аспр 71 є талярів левкових аспр 4859 є старі таляри і червоні злоті, до якої суми треба по аспр 10 прирахувати, як мені кредитори рахували, сума аспр 48590 по 70 аспр, становитиме талярів 694//10. T. Всього сума талярів 10924½//24.

В ім'я Боже Ісуса Христа.

Також року 1600 червня 1 від тих сум заплачених інтерес залишаються винні мені пан Миколай і сини його Аведик з Яном. Найперше проти згаданої суми одна частина, половина якої червоні злоті і таляри, тобто сума 4859 старих талярів, становитиме левкових талярів 5553 аспр 24. Від такої суми заплатили інтересу за 10-12, рахуючи на рік. За 7 місяців на місяць, рахуючи по талярів 92S, становитиме талярів 644½.

Року 1601 січня 1 від другої половини суми та сума є у левкових талярах, сума левкових талярів 5371//71, дали від тієї суми за один рік інтересу за 10 - 12 на ту лічбу талярів 1074//36.

Року 1599 грудня 15.

V. Всього сума талярів 1718½//30.

В ім' Боже Ісуса Христа

Також року 1599 листопада 15 з вище згаданих часів з Ангурії справи пан Миколай і сини його пан Аведик з Яном Бернатовичі залишилися винні рахунку Ходжа Ахмата Аяглого, згідно свого власного рахунку і реєстру, де мене запевнили, що мали послати гроші на оплату того боргу. Після чого я взяв той борг на свою шию. Той борг був від року 1593 і знову був відкладений до сплати в році 1594. Сума лихви була талярів 12288. Та сума не була сплачена паном Миколаєм і його синами аж до року 1599. Згідно розписки, лихва зросла була за 10 і 12, рахуючи за так багато років і інтерес від інтересу, сум талярів 18276//. Сума талярів 30564//.

Ту таку суму, крім мене, має не з тим то Ходжа Ахматом, чи то лихва, чи інтерес, забезпечити на таляри 16000, якими забезпечив певну виплату, згідно слова і певного забезпечення пана Миколая і його синів, як справа є в реєстрі показана.

X. Всього сума талярів 16000.

В ім' Бога Ісуса Христа.

Також року 1599 листопада 15 до року 1600 грудня 15 пан Миколай і його сини Аведик з Яном залишилися мені винні інтерес проти згаданої суми тих грошей, що мені не відіслали і наказали постановити на інтерес проти згаданої суми, розділивши лихву навпіл, що й заплатив року 1600 грудня 15. У першу чергу одну частину тієї суми, тобто талярів 10000 за 10 і 11S рахуючи, тому Аячлему за один рік лихви сума талярів 1500.

Також від другої частини тієї суми, тобто від талярів 6000 за 10 і 12 рахуючи, заплатили тому Аячлему за один рік лихви суму талярів левкових 1200//.

Всього сума талярів 27000.

В ім' Боже Ісуса Христа.

Також року 1600 червня 1 до року 1601 лютого дня 1. Будучи в Ангурії, видали для справи і потреби пана Миколая і його синів, які мені гроші не прислали на оплату боргів і закупку перелічених товарів, тоді на харч видав, чекаючи так, як нижче.

У першу чергу видали на харчування, питво і інші речі через інші руки, від яких відібравши рахунки, починаючи від червня 1 аж до року 1601 лютого 1. Що всього мені вийшла сума аспр 34189 по 70 аспр сума талярів 488//29.

Також до Нового дому випровадивши року (не вказано) червня 1 до лютого 1 дали найму аспр 4263 по 70 аспр талярів 60//63.

Також в тих же часах від бега і спяхіїв, на мене накинутах, грошей шкодували, що мені за меншу ціну, ніж було між людьми, і погані були гроші червоні, або фальшиві, або обрізані ті монети від кута до кута, аби мені самі ж не знаходили, а час минав і витрачено суму аспр 9250 по 70 аспр суму талярів 132//10.

Також року 1601 лютого дня 1 до червня дня 17 в Ангурії на їжу, питво і інші витрати видали на той час, коли ми комори опечатували, а потім мене до замку припровадили, похарчили аспр 11470 по аспр 70 -талярів 163//60.

Також за проживання при дому церковному, поправку за наєм вирахувавши, заплатили суму аспр 1800 по 70 талярів 25//50.

Z. Усього сума талярів 871//20.

В ім'я Боже Ісуса Христа.

Також року 1600 липня 1 до року 1601 липня 1.

В ті ж часи в Ангурії лежачи видали на потребу пана Миколая і його синів.

В першу чергу в Ангурії, коли вже комора була запечатана і товари посекестровано, а потім так від відкриття комори і аж до закінчення і розрахунку з кредиторами на право мені вийшла сума 3440 по 70 аспр талярів 54//60.

Також Гой до кадія пішов, стягнули мені спахії з сукні спаса і з мішка, в якому і печатку мав, поки все дістав від них, коштувало аспр 1000 по 70 -талярів 14//20.

Також Kassapradziowi, якому стала була оплата в Константинополі, якої в Ангурії забравши судом, знову був взяв, потім знову довів і всю суму судом стягнув. Все ж таки мені залишилось у нього червоних злотих 25 аспр 3000 по 70 талярів 42//60.

Також останнім разом, або почавши від року 1600 червня 1 аж до року 1601 червня 1, видали на пошти фуру, аж остання новина прийшла, що пан Миколай Бернатович помер, я видав на шість пошт суму згідно розписки 4440 по 70 талярів 63//30.

Aa. Всього сума талярів 175//30.

В ім' Боже Ісуса Христа.

Також року 1600 червня дня 1 до року 1602 червня 1 Василю Каменчанину, якого на послуги пана Миколая і синів його пан Захаріаш з паном Тобіасом прислали, за службу йому злотих 208 грошей 3. Становитиме по 33 гроші талярів 189//16.

Також вище названих сум всього ZZ всього Aa. Bb. від тих трьох сум, які становитимуть левкових талярів 1235//40. За один рік заплатили лихви за 10 і 12, як людям платив, і плачу від року 1600 червня 1 до року 1601 червня 1 дали талярів 247//8.

Vv. Усього сума талярів 486//8.

В ім' Боже Ісуса Христа.

Крім того, ще про інтерес дальший і про шкоди зізнання до актів заносить проти нього, як і про інші і дальші другі рахунки.

Юрій Івашкович - власною рукою.

Сумарій усіх сум, які Бернатовичі залишились винні, витративши одержані, почавши з літер. У першу чергу.

T. Всього сума талярів 10924½//28.

V. Всього сума талярів 1718½.

X. Всього сума талярів 16000.

Y. Всього сума талярів 2700.

Z. Всього сума талярів 871//2.

Aa. Всього сума талярів 175//30.

Bb. Всього сума талярів 436//16.

Сума загальна талярів 32826//6.

Позвані, застерігши собі всі оборони і зміни, схиляючись до декрету тутешнього права, просять відстрочки на зазначене в реєстрі і щоб декларував опротестоване (позивач), якщо вже на то подав повний реєстр.

Право наказує, що має декларувати позивач на ті свідчення позваних. На що позивач повідомив, що подав повний і ще повніший (реєстр), ніж вони бажали.

Ф. 52, оп. 2, спр. 517. С.926-956.

Tenor Regestri

In nomine Dei Iesu Christi A(nnj) Secundum Armenicum A(nno) 1048 Sept(embris) 18.

Za milego Pana Boga pomocą y z rzadzeniem do moich rak z Constantinopola Summy y pieniądze oddawane przess rozne ręce na Pana Mikolaia Bernatowica y Synow iego Awedika y Jana Bernatowicow potrzebę y sprawę do rak moich przeslane y oddane tak w Constantinopolu iako y w Anguriei to iest iako nizey.

Aprilis 10. Naprzod doszlo mie w Angurskim rachunku we Lwowie oddane Dimitrowi od samego P(ana) Mikolaja Su(m)ma Lewkowych Talerow 100.

Septembris 18. W Constantinopolu oddal mi P(an) Zachariasz brath na Angurską sprawę wedlla ausczugu do Anguryei wyprawuiąc gotowych Summę Tal(erow) Lewk(owych) 15000.

Item z tegoz dnia według ausczugu do Angurskiej sprawy należączego zaplacone długi y restę dodawszy Summę Talerow Lewkowych 5624 Aspr 15.

A. Latus Summa Talerow 20724 A(spr) 15. In nomine Dei Jezu Christi.

1599. Item drugą ratą oddano mi od brata pana Zachariasza w Anguryei wedlia listu y Ausczugu przess Iwaska Axantowica odeslaną Summę Czerwonych złotych 4000 uczyni starych Talerow 6000//½

Item Trzecim razem A(nno) 1599 Nowembris 20 oddanowi w Anguryei od Brata pana Zachariasza wedlia listu y Ausczugu iego przess ręcę Juska Hacikowica Summę czerwonych złotych 1000. Uczyni starych Talerow 1500//½.

Item przy tymze przez wzwysz mianowane(go) P(ana) Juska w Anguryei od brata P(ana) Zachariasza ieden worek czerwca Cremezyny ktorym odwazył wazyło Tureckiej wagi ok 49. Dramow 100. rachuiąc po czerwonemu złotemu złotych 14.

Summa uczyni czerwonych złotych 689½ starych Talerow zas uczyni Summa 1034 Aspr 35.

B. Latus Summa Talerow 8534 Aspr 35. In nomine Dei Jezu Christi.

A(nno) 1600 May 1/11 . Item czwartym razem doszlo mie na pana Mikolaiowa y Synow iego sprawę od Thobiasza Axantowica przess P(ana) Bobrika przeslane Summy wedlia listow y auszugu iego ziednoczywszy Sum(m)e Lew(kowych) Tal(erow) 23895. Item przytymze oddano mi 3½ workow czerwcu karmazynu fonth 293 co wszystko wazyło wedlie wagi Tureckiej ok 96 rachuiąc tak iako sie przedalo y między Mistrze rozdalo po czerwonych złotych 12½. Summa uczyni Czerwonych złotych 1200. Starych Talerow 1800.

Item A(nno) 1600 May 15/25 Doszlo mie w Anguryei z rak pana Krzystopha Thomanowica od ktoregom wzial na Interesse y dawszy Cyrograph odeslałem na zaplatę do Lwowa do P(ana) Mikolaia y Synow iego na zaplatę Summe czerwonych złotych 580 Talerow Starych 870//½. Item A(nno) 1600 Doszlo mie od Brata pana Zachariasza na P(ana) Mikolajową y Synow iego sprawę Iss zaplacil z Anguryei odeslane do Constantinopola pilne Curographow wedlla ausczugu y Cyrographu Summa czerwonych złotych 1679. Uczyni Starych Talerow 2519½

C. Latus Summa Talerow 29084½.

In nomine Jezu Chr(isti).

Summarus percepti ktore Summy do rak moich doszly.

A. Latus Summa Tal(erow) 20724 //15.

B. Latus Summa Tal(erow) 8534 //35.

C. Latus Summa Tal(erow) 29084½

Summa Summar(um) Tal(erow) 58432½ Aspr 50.

In nomine Dei Jezu Christi.

Anno 1599 Septembr(is) D(ie) 30 wydatek wzwysz pomienionych Sum to iest iako wyzei porządnie idą ktore sie staly na własną sprawę P(ana) Mikolaja Bernatowica y Synow ie(go) Awedyka y Jana w Anguryei odprawuiączej poczawszy wedlla Ormienskie(go) A(nno) 1048 Septemb(ris) 30.

Sub Signo.

Naprzod Przyiechawszy do Anguriei oddalem na sprawę y potrzebę panu Mikolaiowi y Synom iego P(anu) Grzeskowi Thomanowicowi in toto Summę Lewk(owych) taler(ow) 1038½

Item nadto pan Grzesko odiezdziąc z Anguryei na sprawę y potrzebę pana Mikolaia y Synow iego uczynioną długi odkazawszy pokazał u mnie zapłatę wedlia Ausczugu y Cyrograffow ktore dlugi ia popłacił to iest iako nizey.

Anno 1599 Novemb(ris) 29 1 Naprzod Baksze Oglie zapłaciłem wedlia Cyrograffu y ausczugu iscizny czerw(onych) złotych 350.

Item na Interessi rachował w Constantinopolu dawną Furę y z trzema czerwonemi złotemi. Summa czerwonych złotych 6 Aspr 90. Summa Talerow starych 538¾.

A. Latus Summa Starych Talerow 10928¼.

In nomine Jesu(s) Christi.

Anno 1599 Octobris d(ie) 24 2. Wedlia Ormianskiego A(nno) 1048 Octobr(is) 14.

Item w Anguryei Sary Mustaphie Czawuszowi pruess Pana Grzeska uczyniony dług wedlia Ausczugu y Cyrograffu zapłaciłem isciznę Summę Czerwonych złotych 2500.

Item Interessy za 45 dni uczynilo czerw(onych) złotych 60½.

Summa Czerwonych złotych 2560 Tal(erow) 3840.

Eod(em) die 3. Item w Anguryei Elak Imamowi pruess P(ana) Grzeska wczyniony dług wedlia Ausczugu y Cyrograffu zapłaciłem isciznę Summę czerw(onych) złotych 450.

Item Interessy za mieszac ieden czerw(onych) Złotych 8.

Summa czerwonych złotych 458 Talerow 687½.

Eodem die 14. W Anguryei zapłaciłem Chodza Sepherowi Aidyn Ogliowi pruess P(ana) Grzeska uczyniony dług wedlia Ausczugu iscizny czerwonych złotych 500.

Item Interessy za dni 21 czerwonych zl(otych) 5½.

Summa czerwonych złotych 505½ Talerow 758½//.

B. Latus Summa Talerow 52852//

In nomine Dei Jesu(s) Christi.

A(nno) 1600 May d(ie) 10. 5. W Anguryei z Bezestanu Szeich Zadachmeth Czawuszowi pruess P(ana) Grzesko uczyniony dług wedlia Cyrographu y Ausczugu isciznę Summę Lewkowych Talerow 1000.

Item Interessy za 1½ Miesiecy Talerow 126½.

Summa Lewkowych Talerow 1126½.

A(nno) 1600 May 2. 7. W Anguryei Baksiowi Kaładzię Ogliowi pruess pana Grzeska uczyniony dług zaplacilem wedlia ausczugu y Cyrograffu Summę Talerow Lewkowych 510.

Item za pare Muchaierow Taler(ow) 12//40 Sum(m)a 522//40.

A(nno) 1600 Jan(uarii) 11. '18. W Anguryei Gulabi Czalab Gmirowi przess Pana Grzeska uczyniony dług zapłaciłem wedlia ausczugu y Cyrograffu iscizny czer(wonych) złotych 250.

Item Interessy czerwonych złotych 33//½.

Summa czer(wonych) złotych 283. Tal(erow) 424½.

C. Latus Summa Talerow 2072½//40.

In nomine Dei Iesu(s) Christi.

It(em) 1599 '19. W Anguryei Czalabiowy Pyrł Oglowy zapłaciłem przess pana Grzeska czyniony dług wedlia Ausczugu y Cyrograffu. Naprzod isciznei Czerwonych złotych 516.

It(em) Iscizny Aspr Summę 42800 po 200 Czer(wonych) złotych 214//½.

It(em) A(nno) 99. Iscizny Summa czerwonych złotych 730. Naprzod pierwszym razem Interessy za 3 Miesiące a die Septem(bris) 25 ad Decembris 25 czer(wonych) złotych 36½

Item A(nno) 1600 Drugim razem Interessy za 3 Miesiące ad Marcy 25 czer(wonych) złotych 38½.

It(em) trzecim razem Interessy ad Jun(ii) 25 czer(wonych) złot(ych) 40.

Summa czerwonych złotych 845 Tal(erow) 126½.

Item A(nno) 1600 May D(ie) 20 '10. W Anguryei Hadzi Haidak Oglowi Mechmeth Czalabieowi przess P(ana) Grzeska wczyniony dług zapłaciłem wedlia Auszugu y Cyrograffu isciznei czer(wonych) złotych 100.

It(em) Interessy za Miesiecy czer(wonych) złotych 11.

Summa czer(wonych) złotych 111 Tal(erow) 167½.

It(em) A(nno) 1599 w Anguryei Dimitrowi Musieiwicowi przess P(ana) Grzeska wczyniony dług zapłaciłem wedlia Ausczugu Talerow 300.

D. Latus Summa Talerow 1735.

In nomine Dei Jesu(s) Christi.

Anno 1599 Octob(ris) 17. W Anguryei Dimitrowi Musieiwicowi zapłaciłem pana Mikolaiow y synow iego dług ktorzy we Lwowie czamlety byli wzieni y winni byli zostali zapłacić a potom u mnie odkazali w Anguryei zapłatę.

Sub Signo.

D1. Naprzod zapłaciłem wedlia pana Mikolaiowego Curograffu y Regestru de Dimitrowi Tal(erow) 4440.

Item D2. Temusz Dimitrowi zapłaciłem pana Mikolaiow dług y Synow iego wedlia ausczugu y Cyrograffu Summie Lewkowych Talerow 429//.

A(nno) 1600. May 10. W Anguryei Axantowic Iwaskowi do Towaru iego dopłacenia dołożyłem wedlia umowy p(ana) Zachariasza y P(ana) Grzeska do 104 Muchaierow Kaladzuczkich do wypelnienia dalem talerow 107//20.

E.Latus Summa Taler(ow) 4976//20.

In nomine Jesu(s) Christi.

A(nno) 1599 Octob(ris) D(ie)17 wedlia Ormianske(go) A(nno) 1048 Octobris 17.

Item w Anguryei Korpie wczyniony dług przess P(ana)Mikolaia y przess Syny wedlia Intercyssy y Regestrow ich zapłaciłem długi w Anguryei, ktorym czasy były przeszły wzwysz pomienionemu Korpie Szultansza Oglowi takim sposobem.

A. a. Naprzod w Anguryei zapłaciłem Korpie P(ana) Mikolaiow dług y Synow iego pierwszej raty restę Sum(m)ę złotych 1397 groszei 22 rachuiąc po groszei 58 wczyni Czerwonych złotych Summa 727 groszei 6 kozdy czerw(ony) złoty po 200 Aspr rachuiąc wczyni 144421 1/2. A po 130 Aspr wczyni Tal(erow) Lew(kowych) 1111.

Item Octob(ris) 17 d(nia) 6 W Anguryei temus Korpie zapłaciłem dług przess P(ana) Mikolaia y Synow iego uczyniony ktorei Racie zapłata iusz była minęła na Swiątki w tymze roku Sum(m)a złotych 6475.

Wytraciwszy s tego złotych 1388. Restem zapłacił złotych 5087 rachuiąc po groszei 58. Uczyni czerw(onych) zł(otych) 2631 groszei 12 po 200 Aspr czerwonych złotych rachuiąc uczyni Summa aspr 526243. Te Summe po złotych 130 Aspr rachuiąc na talery uczyni Lewk(owych) Talerow 4048//3.

F.Latus Summa Talerow 5159//3

In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

Item A(nno) 1599 octob(ris) D(ie) 17 w Anguryei zapłaciłem dług temuz Korpie przess P(ana) Mikolaia y Synow ie(go) do wiernych rak wzięte za Saffian pieniądze od Jaczego Affendyki przess ręce Dimitrowe to iest Summę złotych 970 rachuiąc po groszei 58 na czerwone złote uczyni złotych czerw(onych) 501 groszei 42. A po 200 aspr wczyni Summe aspr 100363 a po 130 Aspr uczyni Lewkowych Talerow 772//3.

A(nno) 1600 Marcy 17 wedlia Ormianskiego A(nno) 1049. Marcy 5.

Item w Anguryei zapłaciłem temusz Korpie P(ana) Mikolaiow y Synow iego dług ktorego długu na S. Simon Judi iusz czas był minał.

A(nno) 99. Summa złotych 6475 S ktorei Summy wytraciwszy złotych 1388 wedlia Intercysy restem zapłacił Summę złotych 5087. Rachuiąc te Summę po groszei 58 uczyni czerw(onych)złotych 2631 ktora Summę czerwonych złotych rachuiąc na talery po 1½ Talera uczyni Talerow 3946½.

Item Temus Korpie dalem ze nawiodł na mnie Kadyie y Chadzibairam Oglia y Sori Mustapha Czausza dlia tego ze mu sie na czasy upewnione niepoplacilo y do tego ze w Anguryei na Lwowska rachubę sie pieniądze rachowali przeco dalem y zapłaciłem mu złotych 140 uczyni Tal(erow) 40.

G. Latus Summa Talerow 4828½.

In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

A(nno) 1600 Feb(ruarii) 26 Marcy d(ie) 15 wedlia Ormienskiego A(nno) 1049.

W swięteczna Rathę ktoreę temusz Karpie P(an) Mikolaia y Synow iego dług wedlia Intercysy y Regestrow czwartę Rathę Summę złotych 6477½. Stąd wytraciwscy Summę złotych 2408¾ wedlia Regestrow y Intercysy resty Summę złotych 4068¾ na czas naznaczony Korpa oddał y odkazał zapłacić Aslan Algazowi y iego Factorowi Jakuch Czalabiowi s Kienezemu ktora Summę przyiąwszy zostałem winen zapłacić na czas naznaczony wedlia mego Cyrograffu Summê Lewko(wych) Talerow 3600.

Item A(nno) 1600 Decemb(ris) 23 Izem tę Summę na swiątki niemogł zapłacić tedy aby mi poczekał do przyjazdu obozu dałam mu gotowemi pieniędzmi czerwonych złotych 100. Co uczyni Talerow 171//30.

H. Latus Summa Talerow 3771//30.

In nomine Jesu(s) Christi.

Item A(nno) 1599 Octob(ris) d(ie) 7. Tymze razem będące wydatki na własną potrzebę pana Mikolaia y Synow iego w sprawie iego tak iako nizei.

Naprzod do Anguryei iadac y pieniądze prowadząc ze wszystkimi rozchody z Constantinopola az do Anguryei wiechania to iest Srebernikowi przewoz Contentacia Koberecznikow Ziesc a spis Furę Mytnikom y Janczarzynowi na Tal(erow) 1000 rachuiąc na nasze złoc(i) Summe 15000 Talerow przypadło Summe Lewkowych 195.

Item w tym ze obozie były poslane Abraama Algaza od których pieniędzy iam zapłacił a potym napisałem do Anguryei aby im niepłacili od których iam zapłacić musiał Tal(erow) 39.

Item pruess Symkowe ręce wydatek na tess drogę Angurskiej sprawy Talerow 17.

It/em/ Hodza Achmatowi Aiaczlemu upominek dany 2 soboli Sorokow ktore kostowały Lewk(owych) tal(erow) 200.

It(em) 2 parze Thelatynow..... Tal(erow) 11.

It(em) 2 krotkich rosnicz.....Tal(erow) 8.

It(em) 2 Tachrow nozow..... . Tal(erow) 3.

It(em) 5 nozow Burstynowych..... ..Tal(erow) 5.

It(em) Rusnicza iedna długa Janczarska z narzedem zleczowana za nie Tal(erow) 16.

It(em) 2 Focie Lasiebne..... Tal(erow) 3.

It(em) 3 Futra Popielice.....Tal(erow) 30.

F. Latus Summa Talerow 527½.

In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

Item A(nno) 1599 Octob(ris) d(ie)28. Tymze razem bęgace wydatki na własną potrzebę pana Mikołaiia y Synow iego to iest. Napierwei Janczarzynowi zapłaciłem za allaman Ogliow Supra.

Item Temusz Janczarzynowi zapłaciłem za Iwaska Axantowica s pieniądzmi przyprowadzilo do Anguryei dalem Tal(erow) 20.

Item Tegoz Janczaryna wyprawilem naiąwszy za panom Zachariassem y P(anom) Grzeskiem z listy do P(ana) Mikolaia y do Synow iego zeby mi pieniędzy dodawali tak na długi swoje iako y na sprawowane Towary Talerow 30.

It(em) Za iednego konia zapłaciłem ktorego pan Grzesko na powod pod ten czas używał do Constantinopola iadąc w Anguryei zapłaciłem Talerow 20.

Item Za iednego konia gniadego na którym ia do Anguryei przyjechał y potymem na nim do Constantinopola posłał a z Constantinopola na postę go posłali dalem talerow 30.

Item Imamowi za ieden Sorok kun dałem za uspokojenie Saymustapha Czawusowych pieniędzy y dlia wypuszczenia P(ana) Grzeska abo wiem y towary wracac chcial nazad dalem czer(wonych) złotych 30 talerow uczyni 45.

K. Latus Summa Talerow 161.

In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

Item A(nno) 1599 Nowembris d(ie) 30. Tymze razem będacze wydatki na P(ana) Mikolaiową y Synow iego sprawie.

Naprzod Imamowi dałem ze mi pieniędzy nabywac pomagał Sukna pulgranacia na szaty za Talerow 15.

Item Panu Juskowi Haczkowic od Czerwcu za wiezienia do Anguryei y Mytnikowi fure Talerow 5.

It(em) Mną przyprowadzone pieniądze ktore były z domu zaszyte talery mniej wyszło Talerow 18.

It(em) Iwaskiem poslane Czerwone złote 4000. Do niedowaznych dolożyłem zapłatę czyniąc czerwo(nych) zl(oty) 90 Talerow 135.

Item s pieniądzmi przybytnem kamienczanom y Iwaskowi Contentacją dalem 2 Muchaiery Kaladuskie y czamleth ieden Talerow 14.

Item tym ze razem do Constantynopola posłałem poszty trzy kroc kostowały Talerow 32.

Item tymze razem na Posztę posłałem Osmana y z towarzyszem z Offeioglemu odsyłając głównych czamletow y zegar wedlia P(ana) Krzystoffowego Ausczugu Tal(erow) 37.

Item Za iednego konia y z saidakami ktore wniwecz obrocyły sie Talerow 28½.

L. Latus Summa Talerow 252½.

In nomine Jesu(s) Chri(sti).

Item 1599 Nowembris d(ie) 13 Sofferglowi y Kamazowi posłałem swicz za ktore mi niezapłacili kostowały czerwonych złotych 12. Talerow 18.

It(em) Sofferglowi posłałem Zygar swoi z Anguryei ktory kostował starych Talerow 35.

It(em) Drugi Zygar Aiaczlego Synowi dal zan Talerow 30.

It(em) Tymze razem na pirwszy raz narzucili na mie od starosty zlei monety y mnieszą. Cena za Summę czerwonych złotych 100 na ktorych po Aspr 40 wedlia Ceny szkody złotych 4000

Aspr 130 30½ 16½.

M. Latus Summa Talerow 113½ 16½.

In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

I. A(nno)1599. Nowembris d(ie) 15. Za Pana Boga zdarzeniem odesłałem z Anguryei Panu Mikolaiowi y Synam iego Awedykowi Janowi Bernatowi com przo-szem zgromadzeniem wedlie Regestru Beln 16. Summa Czamletow stuk 50 Summa uczyni Lewkowych Talerow 5250.

Item na te Czamlety Unkosztu wyszło pokim na muły wyłożył. Naprzod Maklerstwa dalem Talerow 50.

Item Dalem co wielką rachubę uspokoił 12letni dług. It(em) dalem Hodza Musi Talerow 50.

It(em) Drobny rozchod pierwei sługom Talerow 7 Aspr 90.

It(em) Nowych pilsni osm Tal(erow) 1. Aspr 46.

It(em) Nowy Linki za Taler 1. Aspr 100.

It(em) Co znowu związali dałem Aspr 500 Tal(erow) 3 A(spr) 110.

It(em) Prasnikowi y na strawe wyszło Aspr 800. Talerow 5. Aspr 50.

It(em) Jedwabiu za Tal(er) 1 Aspr 65.

N. Latus Summa Talerow 5371.

In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

A(nno) 1599. Octobris d(ie) 24. Ad A(nnum) 1600 May d(ie) 1- 30.

Za pana Boga zdarzeniem tym ze razem poczawszy a 24 Octob(ris) a szkoczenie do dnia Maja Pierwszego.

Z Anguryei posłałem pa(nu) Mikolaiowi y Synowi iego Awedykowi y Janowi Bernatowicom. Drugie zgromadzenie pod marką Czamletowego Towaru

Summa Belen 58 ktorzy kosztowały pokim na muły nałożył wedlia Regestru Aspr 252 7059 po 140 rachuiąc na talery Summę Talerow 18050//59.

Item tymze razem posłałem loku do Constantynopola ok 500, ktory kostował po 240 Aspr Summa Aspr 120000 po 140. Tal(erow) 857//20.

Item w tymze roku poszło Interessy Zem znowu nabywał pieniędzy tak dlugi płacic P(ana) Mikolaiowe iako na skupowanie tych towarow krom tych co sie wzwysz wspominało tylko do tad aze sie to zgromadzenie towarow stało od iednego wziawszy a drugiemu płacząc in Summa wydało sie Talarow 2473//4.

O. Latus Summa Talerow 21846//13. In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

It(em) A(nno) 1599 Octobris die 24 ad Annum May 30. Tymze razem poczawszy a 24 Octobris az 30 May wydatki na potrzebę pana Mikolaiowy y Synow iego wydane.

Naprzod od Attabiasza przeslaných pieniędzy y dorty, to iest winnego kamienia y od czerwca wedlia pana Bobrka y P(ana) Thobiasza wyszło fury Talerow 68//24.

Item wedlia ausczugu P(ana) Bobrykowe(go) y s przewozem do skrideru takze w drodze aze do wiechania w Angurią wydałem na strawę Talerow 40½.

It(em) Tymze razem w Anguryei na strawe wyszło y na wzwysz mianowane zgromadzenie Jaki na 30 Jukow na Juk Aspr 1672½. Uczyni Aspr 50157 po 140 Aspr Talerow 358//55.

It(em) od Domu Czynszu na Juk po aspr 183½ uczyni A(spr) 5505 po 140 Aspr Talerow 39//45.

It(em) Temisz razy wyszło mi na przyiezne y na przywietanie Begow Czauszow Zachurdziowi Janczarom na Juk po 189 uczyni 5670 po Talerow 40//70.

It(em/ Temisz razy wydałem kadyiowi Czamlety I pieniądze ze wszystkim aby pieniędzy niedaą wywoływac Talerow 53//60.

It(em) Temiz rzeczy z Anguryei do Constantynopola kosztowały poszty 5 razow Tal(erow) 53//30

P. Latus Summa Talerow 653½//45. In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

A(nno) 1599. Octob(ris) D(ie) 24. A(nno) 1600 May 30. Tym ze razem za temi zgromadzonemi Towary posłałem Pana Bobryka przeciwko Bernatowi z Anguryei do Constantynopola przyiechał y w Constantynopolu zdech kostował czer(wonych) złotych 25 Talerow 37½.

Item Tym ze razem Zydom w Anguryei Hardzi Machuk to iest składanie Starych Talerow 50.

It(em) Goy Czawusz Janczarski przyiechał na przywitaniu vpominek kostował czerwonych złotych 11//45 Talerow 17//5.

It(em) wedlia pana Zachariaszowego Ausczugu dlia powsciagnienia Spachy Oglanow y dlia pokazania y dlia Akbaby wyszło sie czer(wonych) zl(otych) 140 Talerow 210.

It(em) Goy do Anguryei przyiechał Akbaba y z nim iednanie y przymierze czyniąc dałem.

Naprzod na szate sukna Taler(ow) 22//20. It(em) Jedną Delia Czerwoną Taler(ow) 25//50. It(em) Czarę Srebrną Taler(ow) 14//20.

It(em) Z Hedzi Hedziejowych rak wydalosie Hadzi Ruszeł Oglowi y innym S Passyom Taler(ow) 27½.

Q. Latus Summa Talerow 419//44. In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

It(em) A(nno) 1600 May 30 Aug(usti) 30. Temisz czasy wydatki na P(ana) Mikołaiowa y na Synow iego sprawy y potrzebę.

Naprzod wedlia Pana Bobrkowego Ausczugu z Constantynopola iadąc drugi raz do Anguryei ktory po Bernatha iezdziel przyprowadzic strawił czerwonych złotych 51//83 Talerow 77½//13.

Item na tę drogę kupiony kon kostował Talerow 24. Potym go przedalem w Anguryei za 12 Tal(erow). Szkodowalem na nim wedlia Bobrykowe(go) Ausczugu Talerow 12.

It(em) Saka Ogli Kapidziowi dane pieniądze za posługi. Naprzod za pierwszą drogę z Constantynopola do Dunaia. Druga Droga do Constantynopola przeciw pieniadzow.

Trzecia Droga z Constantynopola do Anguryei z P(anom) Bobrykiem do Czarygroda iechał. Czwarta Droga z P(anom) Bobrkkiem do Czarygroda iechał. Pjata Droga do Anguryei przyiechał. Szosta Droga od Bernata przyiechał do Anguryei y Jas iechał do Constantynopola do Bernata za co mu sie dało wedlia Ausczugow.

Naprzod P(an) Athabi dał Talerow 40.

It(em) Kitaiki P(an) Athabi dał Tale(row) 15.

- It(em) od P(ana) Bobryka wziął Tal(erow) 10.
It(em) od P(ana) Zachariasza Talerow 75
It(em) od P(ana) Zachariasza Talerow 15.
It(em) Vinne w Constantynopolu A(nno)1602 Aspr 960. Talerow 12//20.
Talerow 167//20.
R. Latus Summa Talerow 256½//33.
In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).
Item A(nno)1600 May D(ie) 30 Augusti d(ie)30. Temisz razy na P(ana) Mikolaiową potrzebę y Synow iego wydatki te są.
Naprzod wedlia pana Zachariaszowe(go) Ausczugu naiem od czterech mułow czer/wonych/złotyach 20//80.
It(em) Jeden kon ten ktory sie w zwysc wpominał przeciwko.
It(em) Jeden kon został przy kapedziu czerw(onych) zło(tyach) 17//40.
It(em) Kapedziowi na strawę oddali czer(wonych) zl(otyach) 10//92.
Summa wytraciwszy naprzeciwko napisane(go) konia 12 złotych wedlia pana Zachariaszowe(go) Ausczugu Summę Talerow 79//12.
It(em) Temisz razy wtorym razem narucono na mnie y od Ceny Menca za czerwone złote 250 po 40 Aspr Mnie od Ceny Straciłem Aspr 10000.
Czyni po 140 Tal(erow) Sum(m)a 71//30.
Item 32 Czerwone złote falszywe między pieniądzmie sie zebrali przedałem złotnikow za czerwone złote 4½.
Straciłem na tych czerw(onych) zl(otyach) Summę Czerwonych złotych 23½ Talerow 34½//60.
It(em) między pieniądzmie nalezli sie falszywe Talery ktorem musiał zarzucic Talerow 8.
S. Latus Summa Talerow 193//17.
In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).
Wzwyż mianowanych wydatkow wspomniane Summy te są.
A. Latus Summa Talerow..... 10928¼.
B. Latus Summa Talerow5285½.
C. Latus Summa Talerow2072½.
D. Latus Summa Talerow.....1735.
E. Latus Summa Talerow.....4976//20.
F. Latus Summa Talerow..... 5159//3.
G. Latus Summa Talerow4828½//3.
H. Latus Summa Talerow3771//30.
I. Latus Summa Talerow.....527½
K. Latus Summa Talerow 161.
L. Latus Summa Talerow 252½.
M. Latus Summa Talerow113½.
N. Latus Summa Talerow5371//71.
O. Latus Summa Talerow 21846//13.
P. Latus Summa Talerow 653½//45.
Q. Latus Summa Talerow 419//49.
R. Latus Summa Talerow 256½//33.
S. Latus Summa Talerow193½//13.
Summa Summarum Talerow.....68573//61.

Wytrąciwszy stego perceptę co mi do rak doszło przess rozne ręczę Summa
Tal(erow)..... 58342½//15.

Zostaia winni wedlia tego porachowania Summe Talerow 10230½//12.

W tei Summie 5371 Aspr 71 są Talerow Lewkowych Aspr 4859 są stare Talery a
czerwone złote do ktorej Sum(m)y trzeba po Aspr 10 przyrachowac iakosie ze mną Creditorowie
rachowali Sum(m)a Aspr 48590 po 70 Aspr wczyni Tal(erow) 694//10.

T. Latus Summa Tal(erow) 10924½//24.

In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

Item A(nno)1600 Juny 1. od tych Sum zaplacone Interessy zostale winni mnie P(an)
Mikolai y Synowie iego Awedyk z Janem.

Napierwei naprzeciwko wspomnianej Summie iedna czesc ktorej polowica Czerwone
złote a Talery to iest Summa 4859 Starych Talerow Czyni Lewkowych Talerow 5553 Aspr 24.
Od takowej Summy zaplaćilem Interessy za 10 12 rachuią na rok. Za 7 Miesiecy na Miesiac
rachuiącz po Tal(erow) 92½ wczyni Talerow 644½.

A(nno) 1601. January 1. od drugiej polowice Summy ktora Summa są Lewk(owych)
Tal(erow) Summa Lewkowych Talerow 5371//71 dalem od tey Summy za ieden rok Interessy za
10 - 12 na tę rachubę Talerow 1074//36.

An(no)1599.V. Latus Summa Talerow 1718½//30.

A(nno) 1601 Novembbris 15.

In nomine Dei Jesu(s) Christi.

Item A(nno) 1599 Nowembris 15 z wysz pomienionemi czasy z Anguryei sprawy
P(an)Mikolay y Synowie iego pan Awedyk z Janem Bernatowicem zostalismi winni Hodzia
Achmata Aiaczlego rachunku wedlia swego rachunku y Regestru własnego gdzie mnie
ubezpieczyli ze mieli poslac pieniądze na zaplacenie długu tego. Zaczynem ia wziął ten dług na
swoię szyie ktory dług był ab A(nno)1593 y znowu był odłożony do zaplacenia A(nno) 1594
Summa bylo iscizny Talerow 12288. Ktora Summa byla nie zaplacona od pana Mikolaia y
Synow iego aze ad Annum 1599. Uroslo było lichwy wedlia Cyrograffu za 10 y 12 rachuią ze
tak wiele lat y Interessy od interessy Sum Talerow 18276// .

Summa Talerow 30564// .

Te Summę takową nad Mnie ma nie stym to Chodza Achmatem bądź iscizną bądź
Interesse wspokoilem na Talery 16000. Ktoregom ubezpieczył zaplatą pewną wedlia pana
Mikolaiowego y Synow iego Słowa y pewne(go) ubezpieczenia iako w Regestrze rzecz szerzej
iest. X. Latus Summa Talerow 16000//.

In nomine Dei Jesu(s) Christi.

Item A(nno) 1599 Nowemb(ris) 15 ad A(nnum) 1600 Novembris 15. Pan Mikolai y
Synowe iego Awedyk y z Janom zostali mi winni Sum(m)ę zpreciv pomienionej Summy
Interesse ktorych pieniędzy Iss mi nieodeslali y rozkazali na Interesse postanowic sie
naprzeciwko spomnioną Summę rozdwoiwszy Lichwem zaplacil. A(nno)1600 Novembr(is)15.
Naprzod iedną czesc tey Summy to iest Talerow 10000 za 10 y 11½ rachuiąc temu Aiaczlemu za
ieden rok lichwy Summa Talerow 1500.

Item od Drugiej Częsci tei Summy: to iest od Talerow 6000 za 10 y 12 rachuiąc
zaplaćilem te(mu) Aiaczle(mu) za ieden rok lichwy Summę Tal(erow) Lewk(owych) 1200//.

Y. Latus Summa Talerow 2700.

In nomine Dei Jesu(s) Christi.

It(em) A(nno) 1600 Juny 1 ad Annum 1601 February d(ie) 1. W Anguryei wydałem dla sprawy I potrzeby P(ana) Mikolaia y Synow iego będąc którzy ze mi pieniędzy nieposłali na zapłatę długow y złączonych towarow sprawowanie tedy na Strawę wydał leżąc tak iako nizy.

Naprzod wydałem na iedzenie spiętem y insze rzeczy przess insse ręce wydano od których rachunki odebrawszy począwszy Juni 1 aze ad Annum 1601 Feb(ruarii)1. Ze wszystkimi wyszło Summa Aspr 34189 po 70 Aspr Summa Talerow 488//29.

Item do Nowego domu wyprowadziwszy sie A(nno) Juny 1. ad February 1. dałem Naimu Aspr 4263 po 70 Aspr Aspr Talerow 60//63

Item W tych ze czasiech od Bega y Spachyow na mnie naruczonych pieniędzy szkodowałem ze mi za mniejszą Ceną niz między ludzmi było y złe pieniądze czerwone albo fałszywe y obrzezane były którą monetę od kąta do kąta krzyżacz aby mie samisz naszedszy nie znalezione y odbywaiąc tym czasem straciłem Summe Aspr 9250 po 70 Aspr Summa Talerow 132//10.

It(em) A(nno) 1601. Feb(ruarii) D(ie) 1 ad Juny diem 17 w Anguryei na iedzenie spiętem y inne rozchody wydałem na on czas gdymi komore posequestrowali a potym mnie do Zamku przyprawdzili strawiłem (Aspr) 11470 po 70 (Aspr) - Tal(erow) 163//60.

It(em) w Zamku w domu koscielnym poprawkę za najem wyrachowawszy zapłaciłem Summę Aspr 1800 po 70 Talerow 25//50.

Z. Latus Summa Tal(erow) 871//20.

In nomine Dei Jesu(s) Christi.

It(em) A(nno) 1600 Juli 1. ad A(nnum) 1601 July. Temisz czasy wydałem na pana Mikolaiowey I y Synow ie(go) potrzebą w Anguryei leżąc.

Naprzod w Anguryei gdy iusz komora była zapiecentowana y towary poseguestrowano a potym tak od otwierania komory y az do skonczenia y rosprawienia z Creditormi na prawo mi wyszło Summa 3440 po 70 Aspr Talerow 54//60.

Item Goy do kadyia szedł złupili mie spahowie z suknie spazsa y z mieszka w ktorymi I pieczenc miał pokim wszystko dostał od nich kosztowało aspr 1000 po 70. Tal(erow) 14//20.

It(em) Kassapradziowi ktoremu była stała zapłata w Constantynopolu ktorey w Anguryei Zaprzawszy prawnie znowu byl wziął potym znowu dowiodłem y wsię Summę prawnie wyprawiłem. Wszakze mi zostało u niego czerwonych złotych 25. A(spr) 3000 po 70. Talerow 42//60.

Item ostatnim razem albo furą począwszy ab A(nno) 1600 Juny 1. aze ad Annum 1601 Juny 1. Wydałem na poszty aze ostatnia nowina przyszła Iss P(an)Mikolai Bernatowic falował wydałem na szesc Poszty Summa wedlog terminatu 4440 po 70. Tal(erow) 63//30.

Aa. Latus Summa Talerow 175//30.

In nomine Dei Jesu(s) Christi.

Item A(nno) 1600 Juny d(ie) 1. ad A(nnum) 1602 Junny 1 Wasilowi Kamienczaninowy ktoregom na posłudze pana Mikolaia y Synow iego P(an) Zachariass z P(anom) Thobiassem posłali za sluzbem mu zapłacił fl(oreny) 208 gr(oszy)3. Czyni po 33 gr(oszy) Tal(erow) 189//16

Item Zwysz pomienionych Sum z latus Z i z Lat(us) Aa Bb. od tych trzech Sum ktore uczynią Lewkowych Talerow 1235//40. Za ieden rok lichwy zapłaciłem za 10 y 12 iakom ludziom płacił y płacę. Ab A(nno) 1600 Juny 1. ad A(nnum) 1601 Junj 1. dałem Talerow 247//8.

B.B. Latus Summa Talerow 436//8.

In nomine Dei Jesu(s) Chri(sti).

Do tego ieszcze o Interesse dalsze y o szkody saluam Actionem zachowuie przeciwko nim y o insze y dalsze drugie rachunki.

Jurek Iwaszkowic reka własna.
Summarius wszystkich Sum ktoremi Bernatowicowie zostaią winni wytrąciwszy Percepti
Poczawszy a latere.

Naprzod.

T. Latus Summa Talerow 10924½ //28.

V. Latus Summa Talerow....1718½//.

X. Latus Summa Talerow....16000//.

Y. Latus Summa Talerow. 2700//.

Z. Latus Summa Talerow....800//2.

Aa.Latus Summa Talerow....175//30.

B.B.Latus Summa Talerow....436//16

Summarum Summa Tal(erow) 32826//6.

Pozwani wszystkie sobie przestrzegszy obrony y reformacie przychyłaiąc sie do Decretu
prawa tuteczne(go) proszą dilaciei super rewidendum an Regestra et Contradicend eis azeby sie
Declarował iesli iusz to zupełny podał Registr.

Prawo nakazuie Iss ma sie declarowac Actor na tę Pozwanych attestacją.

Na co Actor powiedział ze zupełny podał y ieszcze dostateczniejszy niz oni żądali.

№ 101

1604р., липня 3. – Судова справа львівського вірменина Андрія Торосовича проти фактора Вартика Захаріасовича, який порушив інструкцію і завдав купцю збитків

До суду особисто з'явився славний Андрій Мостиський, представник славного Андрія Торосовича, вірменина львівського, вніс реляцію возного Адама Калиновського про позов чесного Вартика Захаріасовича, вірменина львівського, проти якого присутній тут письмово скаржився, і запис скарги.

Зміст скарги

Представник позивача іменем свого принципала вносить проти позваного таку скаргу, як пан проти свого фактора і слуги. Що той то позваний, будучи найнятий за певну нагороду на послугу до справи в Турецькій землі паном Андрієм Торосовичем минулого року в місяці грудні, якому позивач, як фактору і своєму слугі довіривши своє добро, дав повний реєстр і інформацію, як мав виконувати ту послугу і які товари мав купити пану і сюди привезти для всякого пожитку позивача і самого позваного, а щоб інакше не чинив, про що його застерігав і нагадував. А він, то все забувши, незважаючи на волю і інформацію свого пана, в Турецькій землі діяв, як сам хотів, все чинячи поза своєю домовленою повинністю і поза панськими вказівками, згідно з своєю волею, і через ту його злу послугу позивач має немало втрат, правдивий перелік яких, записаний на письмі, подає до суду, просячи, щоб прочитати і до актів внести.

Зміст рахунку

Перелік втрат, понесених паном Андрієм Торосовичем через діяльність фактора Вартика Захаріасовича, в році 1603 місяці грудні до Туреччини посланого.

Мої вказівки були такі.

У першу чергу мої товари, які я через нього послав до Константинополя.

Я наказав йому, щоб (там) на місці (товари) потроху на продаж виставляв, аби так за кращу ціну продав, і щоб продавав не поспішаючи. А він вчинив інакше, як нижче (показано).

Також щоб за ті гроші, які б за ті товари вторгував, а не за ті гроші, які йому дав був готівкою, казав йому купити шафрану, леопардів і різних товарів, які ми називаємо дрібничками. Та (він) вчинив інакше, всупереч моєї вказівки. У першу чергу, що мої товари, які я через нього послав, квапливо і абияк попродав. Через той квапливий продаж вчинив мені шкоди на злотих 400.

Далі, що мені товар купив не згідно з моїм розпорядженням, тобто шафран, і від якого мито і фура перевищують мито і фуру, які довелося видати на ті товари, які я йому наказав був купити. Я поніс шкоди на злотих 400. Крім того, що купив мені той шафран, який ледве за рік зможу продати, а що мені не купив таких товарів, які я замовив, які б міг зразу продати, привело до втрати на злотих 600.

Нарешті в Волощині дав зайве мито, якого, коли б був пішов до господаря його милості з митником, не дав би був злотих 174//6.

Сума втрат, які маю через нього, становить злотих 1574//6.

Просить після цього представник позивача, щоб у першу чергу той позваний, як фактор, який переступив і перекутив доручене йому паном, придумав інакше поступити в тій послuzі, через що пан Андрій має немалі шкоди. Щоб насамперед був за той свій ексцес покараний ув'язненням, потім аби повернув витрати позивачеві а такий ексцес (має бути прикладом) для інших слуг, щоб у послугах панських, як їм буде доручено, порядно себе вели. І то згідно з законом, що хто кому дає яку причину до шкод, ті шкоди тому, хто їх зазнав, повинен відшкодувати, що доручає на рішення суду нинішнього. Адже ви також самі маєте і мали факторів і слуг своїх, і їм доручаєте, як на послугах себе вести.

Проти чого позваний Вартик, як людина, котра не дотримується умов, в дорученні через славного Якуба Шеліговича, свого представника, собі вибирає. Що тут позивач твердить, що йому позваний у тій факторії його через непорядний свій вчинок в торгівлі перекутив і вчинив злочин. Але (він) чинив так, як доброму чоловіку належить, і як йому підказували час, коли був у Туреччині, і товари, які на той час були дорогими. Однак, щоб позваний свою невинність показав, просить вашу милість, щоб йому на свій розсуд дозволили призначити двох вірних людей і купців, які розуміються на торгівлі, щоб вивчили діяльність фактора і список витрат позивача і встановили, чи йому щось позваний винен, чи ні. Бо він, будучи фактором, поступав так, що жодним чином інакше, і краще, і корисніше своєму пану не міг послужити, при чому було багато людей і другий слуга позивача (був), який повинен дати звіт про все.

Ф. 52, он. 2, спр. 517. С. 1043–1045.

In eo Judicio Comparens person(al)it(e)r Famatus Andreas Moscicki Famati Andreas Thoroszowic Armeni Leopoliens(is) Pl(enipote)ns obtinuit relationem Juris Bedelli Adami Kalinowski de ad citatione Honesti Wartyk Zachariaszowic Armenum Leopoliensium contra quem Comparentem sie ex skripto Insinuabat.

Tenor Insinuationis

Pl(enipote)n(t)s Actoris imieniem principala swe(go) przeciwko Pozwanemu taką cyni skargę iako pan przeciwko swemu Factorowi y słudze. Iss tento pozwany będąc uiednany za pewną nagrodę na posługę do sprawy w Tureckiej Ziemi od pana Andrzeia Thorossowica roku przesle(go) in Mense Decembre ktoremu Actor iako Factorowi y słudze swemu powierzwszy dobra swego dal mu stateczny Registr i Informatią iako sie natei posłudze miał sprawowac y iaki towary miał pa(nu) sprawic y tu do Lwowa przywiesie dlia wszelakiego pozytku Actorowego y samego pozwane(go) a zeby inaczey nieczynil wtym onego przestrzegal y upominal. A on zapomniawszy tego wszystkie(go) nad wolia y Informatią pana swego w Tureckiej Ziemi sprawowal iako sam chciał, wszystko czyniąc nad swą poslubioną powinność y nad rozkazanie panskie wedlie swey woley przess którą iego złą posługę Actor ma szkod niemało ktorých tess prawdziwa liquidacia na pismie wypisana podaie do Prawa prosząc aby była czytana y do actu inserowana.

Tenor liquidationis

Liquidacia podjętych szkod przess Pana Andrzeia Thorossowica z Factoryei Wartyka Zachariaszowica in A(nno) 1603 Mense Decemb(ri) do Turek wyslanego.

Moie rozkazanie ze takie bylo.

Naprzod Towary moie ktorem przezen posłał do Constantinopola. Rozkazalem mu aby na Mieiscu potrosze na przedanie pokazywal aby tym po lepsei Cenie udał, y aby nie kwapiąc sie przedawal. A on inaczey postępowal iako nizey.

Item aby za te pieniądze ktore by za te Towary utorgowal y za te pieniądze ktorem mu był dał gotowe kazalem mu kupic Szafranu, lampartow y rozmaitych towarow ktore my z onemu drobiazgami. To inaczei uczynil nad rozkazanie moie. Naprzod. Iss Towary moie ktorem był przezen posłał skwapliwe y ledaiako poprzedał. Przess ktore skwapliwe sprzedanie uczynil mi szkody na złotych 400.

Item iss mi Towar kupil nie wedłog rozkazania mego to iest Szafran y od ktorých myta y furę nad to myto y furę ktoreby przychodziło od tych Towarow ktorem ia mu był rozkazał kupic wydał. Szkođuie na złotych 400.

Do tego iss mi te Szaffrany kupił ktore ledwie za rok spienięzycz mogę a ze mi nie kupił takich towarow iakiem był kazał ktore bym zaraz spienięzył szkođuie na złotych 600.

Na ostatek w Woloszych dał myta niewinne ktorego gdy by był azelł do Hospodara Je(go) M(os)ci z mytnikiem niedał by był złotych 174//6.

Summa szkod ktore mam przezen czyni złotych 1574:6.

Prosi tedy Pl(enipote)n(t)s Actoris aby naprzod ten pozwany iako Factor ktory wykroczył sereszki zleconych sobie od Pana posług ze tu domyslil inaczey w tey posłudze postampic skąd ma po Andrzei szkody niemale. Aby naprzod o takowy Excess dlia drugich sług aby sie w posługach panskich iako im zlecono będzie porządnie zachowali był za ten swoi Excess w więzieniu karany a potym aby takowe szkody Actorowi nagrodził. A to wedlie Prawa Iss kto komu daie iaką przyczynę do szkod takowe szkody uszkodzonemu nagrodzic winien y przypuszcza na rossadek prawa ninijszego. A wszak wy sami macie y mieliscie Factory y sługi swe y iako im zleccie tak sie na posługach sprawowac mają.

Contra quem Cit(a)t(um) Wartyk vti homo Exique Conditionis in instanti per Famatum Jacobum Szeligowic Prolocutorem suu(m) sie excipiebat Iss tu Actor mieni aby mu pozwany w tey factoryei iego przess nieporządny postemppek swoi w handlu miał wykroczyć nieuczynił ale tak postępowal iako dobremu człowieku nalezy y iako czas pod ktorým był w Turcyh y

Towary ktore na on czas byly drogie onemu pokazal. Jednak ze aby pozwany swoię niewinnosc ukazał prosi w(aszą) m(osc) aby mu ex collegio suo raczili wysadzic dwu wiernych takze I ludzi kupieckich ktorzy sie na handlach rozumieje zeby przesłuchali factoriey y liquidacją szkod Actorowych uznali iesli mu co pozwany winien albo nie. Bo on tak w tey Factoryei postempował ze zadnem sposobem inaczey I lepiej y pozyteczni nie mógł pa(nu) swe(mu) posluzyc, przyczyn wiele ludzi było y drugi sluga Actorow powinny ci dadząc sprawę o wszystkim.

№ 102

1604р., серпня 13. – Судова справа між львівськими вірменами Вартиком Захаріасовичем і Андрієм Торосовичем.

До суду особисто з'явився чесний Адам Калиновський, який на вимогу славного Андрія Мостиського, уповноваженого вірменина Андрія Торосовича, позваного особисто, прикликав особисто чесного вірменина Вартика Захаріасовича до другого терміну. І позваний, ставши особисто перед судом, через славного Якуба Шеліговича, користуючись затримкою і задовольняючи протест, наводить дослівний зміст письмового реєстру.

Зміст протесту

Позваний на скаргу позивача так виправдовується: звертається позивач до нинішнього суду, як йому позваний, будши в нього фактором, наробив деякі шкоди і після цього як своє власне мито, так і зароблене при собі неправильно затримує. Що позваний будь-як мусить, рад не рад, через шкоди свій великий прибуток занедбати, дома перебувати і стерегтись тих труднощів і позивача, бо позивач жодною вірою ніяких шкод на позваного накидати не може до тих пір, поки він повністю рахунків про ту факторію від позваного до суду не збере і не вислухає, які йому позваний приватно віддав, як також подає до суду вашої милості список того і просить, щоби тут же у тому місці був записаний.

Зміст реєстру

У першу чергу продали китайки в Туреччині ліктів турецьких 539 по 95 аспр. Становитиме сума 51205.

Атласу 531 ліктів турецьких по 100 аспр. Становитиме 53100.

Атласу і адамашку 202 /ліктів/ по 130 аспр. Становитиме 26260.

41 (ліктів) аксамиту по 200 аспр. Становитиме сума 8300 аспр.

107 (ліктів) аксамиту по 240 аспр, становитиме сума 25680 .

73 ліктів простого аксамиту по 160 аспр. Становитиме 11680.

Становитиме сума 176225 аспр.

Грошей готівкових турецької лічби аспр 151752.

Як товари, так і готівкові гроші до рук моїх дійшли. Становитиме сума аспр 327977.

У Константинополі купили ми в першу чергу коричневого саф'яну 302 шкіри по 87 аспр, становитиме сума 26274 (аспри). 433 шкіри коричневого саф'яну по 90 аспр, становитиме 38970 (аспр). 205 шкір коричневого саф'яну по 41 аспри, становитиме сума 10205 (аспр). Уся сума становитиме 75449 аспр. Червоного саф'яну купили 272 шкіри по 68 аспр, становитиме сума 9030 аспр. 91 шкіри по 75 аспр становитиме сума 6825

62 шкіри по 68 аспр становитиме сума 4216.

Сума становить аспр 38907.

Адзямських килимів купили 75 штук по 889 аспр становитиме сума 66000. Один килим 400 аспр становитиме суму 400 (аспр).

Становитиме сума аспр 66400.

Купили 17 ківерів по 52 аспри, становитиме 884 (аспри), 41 ківер по 24 аспри, становитиме сума 984 (аспри).

12 хусток тонких по 42 аспри становитиме сума 504 (аспри).

41 штука чемберу по 162 аспри становитиме сума 6642 (аспри).

22 ок шафрану по 360 аспр становитиме сума 7920.

Усього становитиме сума аспр 16989.

Перелік витрат і мита, що вийшло.

У першу чергу, з будинку виїжджаючи, вийшла мені на харч сума аспр 1800. Зі Львова до Кам'янця, як від коней, так і від воза мита аспр 60. В Кам'янцю мита дали від воза аспр 40. Чаушові волоського мита дали 7120. Ідучи на Дунаї, дали мита від товарів аспр 4560. Зі Львова до самого Цариграда 6 коней і сам з чотирма особами стравив аспр 7000. Стражникам у Волощині дали аспр 360. В Царигроді дали від шовкового товару аспр 12455. У мита дракам турецьким від тих же товарів аспр 1544, також від тих же товарів дали аспр 2425. Маклерові від того товару дали аспр 1800. За фарбування 950 шкір по 5 аспр становитиме сума 4820 (аспр). Також від саф'яну і від килимів і від всього товару дали аспр 3320. Мита від саф'яну і від всього товару, що я купив пану своєму, виїжджаючи з Царигрода, аспр 11680. Від того товару дали дракам на миті аспр 1440. Від проживання в каравансараї дали аспр 1000. Вантажникам і від ваги дали аспр 200. За коня турецького, що сам приїхав на ньому, дали (аспр) 4570. В Царигроді воротному дали аспр 120. В Царигроді жидові митнику від шовкових товарів аспр 855. В Єдрні жидові митнику дали мита від 50 шкір аспр 1624. В Єдрні від каравансараю дали аспр 162. Маклерам і яничарам дали аспр 446. З Царигрода до Дунаю фурманам дали аспр 15360. А від двох возів татарських дали аспр 320. На Дунаї мита і за перевіз дали аспр 5320. Від Дунаю до Волох дали фурману аспр 1980. Становитиме сума аспр 90611. В Волощині дали від того товару мита аспр 5196, від шовкового товару дали аспр 9230. Від складу дали аспр 30. В Царогороді за мішки і за мотузки (дали) аспр 650. В Ізмаїлі дали аспр 44. За дві карпини дали аспр 180. На мотузки для різних потреб аспр 100. В Хотині буркулабського дали аспр 608. В Кам'янці від товару, мита і від коня турецького (дали) аспр 160. З Волох найняли фурманів від цетнара по злотих 3. Дали йому на фуру аспр 1386. З Кам'янця до Львова мита дали аспр 180. За збрую до коня дали аспр 136. Вісім неділь в Царигроді стояли, сам з чотирма особами похарчили (аспр) 4820. До дому ідучи з Царигрода сам з чотирма особами похарчили 3000 аспр. За свою службу взяли 120 левкових талярів. Становитиме сума аспр 9880. Хлопцю панському дали 50 левків, становитиме аспр 3700. Мартинові парубкові за службу дали аспр 630. За збрую і за сідло дали мита аспр 2880. Дали слугам чаушовим 1120 аспр. За ковдри парубкам і за коней аспр 380. За котел дали аспр 160.

Становитиме сума аспр 44880.

Крім того, залишився в Царигроді винен злотих червоних 30. Однак цього позивач на тих рахунках не хоче бачити, як і за не хоче розрахуватися. Тому просить покірно позваний, аби суд вашої милості швидше з-поміж себе вибрав мені панів вірних, а також з людей купецьких, щоб прослухати повністю ті рахунки і ту всю факторію позваного,

звідки з допомогою Божею можна буде показати, і покажеться, що позваний за найменшу річ позивачеві в його маєтності, йому довіреній, шкоди не вчинив і про все так турбувався, як добрій і чесній людині і факторові належить, з тим однак додатком, аби ваша милість дозволили строго наказати ті рахунки відправити, а не так, як перші, де позивач не хотів ні до чого приступити і потім теж нічого не змінилось. А навіть і так, оскільки позваний з тієї факторії мені, позивачеві, не так поштою товари (відправляв), як мав вказівку і письмову інструкцію, як там попродав. А інакших, якщо була потреба накупити і через те на якісь шкоди нарікав, тоді позваний рад би був як найкраще, як з левовою послугою, як то кажуть, до торгу не з торгом до людей ідемо. Маючи то від позивача в дорученні, щоб собі поступив так, як пан Бог навчить і час покаже, що інформація позивача до торгівлі не могла йти, бо коли б позваний чекав був на то, то мусило було так піти, як йому було наказано, тоді, зрозуміла річ, коли до того не прийшло, мусив би був подібно назад з усім повернутись, нічого не залагодивши. А те, що найкраще і найглибше розумів, то вчинив. Що і слуга позивача, який там з ним був, своїми очима бачив, щоб нарешті законно готовий поправити, що не вдалося йому так торгівлю вчинити, як йому позивач розповів, і якщо що чинив, тоді не докладав таких зусиль, щоб не вчинити шкоди панові з його всім пожитком. Відносно того, що до пана Івашка Миколаєвича не ішов, тоді від пана свого минув в дорученні, аби до нього мав товар складати. А також то самому позваному не вдалось з торгівлею своєю кому іншому вказувати. Через то позваний просить принижено суд вашої милості, заради Бога, аби ваша милість, побачивши ту його кривду, яку від позивача несправедливо терпить, доручили вашій милості ту справу згідно пана Бога і святої справедливості провести. А то, що позивач при собі власного позваного з митом затримав, наказали повернути, коли убога людина не має чим з позивачем, як сильнішим, судитися, навіть і тягатися. Що залишаю на справедливий розгляд суду вашої милості.

Ф. 52, он. 2, спр. 517. С. 1049–1053.

In eo Judicio Comparens personali(ter) Honestus Adamus Kalinowski retulit. Quia ad instantiam Famati Andrea(s) Moscicki et Andrea(s) Thorossowic Armeni Pl(enipote)ntes Citauit personaliter H(ones)tum Wartyk Zachariasowic Armenu(s) ad secundum ter(mi)num. Et Citatus in Judicio Comparens person(al)i(t)e)r per Famatos Jacobum Szeligowic dilationi obtenta satisfaciendo Exceptionem una cum Registro in Scripto produxit eo seq(uenti) verboru(m)/tenore.

Exceptionis tenor

Pozwany przeciwko Insinuationi ACcorowym tak Excipue udaie to Actor do Sądu niniejszego iako by mu pozwany będąc u niego factorem miał iakichsi szkod nadzieiac y zatym mu tak iego wlascizne iako y myto zasłużone przy sobie a niesłusznie zatrzymuie. Ze nieboiak pozwany musi rad nierad szkoda swoją wielką pozywienia zaniechawszy doma lezec y tei trudności pilnowac y oney sie Actorowie a niepotrzebnie oganiac Niemoze tedy Actor żadną wiarą niiakich szkod na pozwane(go) zaciągac do tąd poki on rachunkow statecznie o tey factoryei pozwane(go) sądowni nie nieodbierze y niewysłucha ktore acz mu pozwany priwatne oddał iako zanosi do Sądu w(aszei) m(osci) spisek tego y prosi aby tu natym mieisci był inserowany.

Tenor Regestri

Naprzod sprzedałem kitaiek w Turcyh lokci Tureckich 539 po 95 Aspr. Uczyni Summa 51205//.

531 Atlaszu lok(ci) Tureckich po 100 Aspr. Uczyni 53100.
202 Atlaszu y Adamaszku po 130 Aspr. Uczyni 26260.
41 Axamitu po 200 uczyni aSPR summa 8300//.
107 Axamitu po 240 Aspr uczyni Summe 25680//.
73 Axamitu lokci proste(go) po 160 Aspr. Uczyni 11680//.
Uczyni Summa Aspr 176225//.
Pieniędzy gotowych Tzreckiei lidzby Aspr 151752. Tak Towary iako y gotowe pieniądze do rak moich doszły. Uczyni Summa Aspr 327977//.
W Constantynopolu.
Kupiłem mu naprzod bronatnego szafianu 302 szkor po 87 Aspr wczyni Summa 26274//.
433 Szkur bronatne(go) szafianu po 90 Aspr. Uczyni 38970//. 205 Szkur bronatne/go/ szafianu po 41 Aspr wczyni Summa 10205. Uczyni Summa Aspr 75449//.
Czerwone/go/ Szafianu kupilem 272 Skur po 68 Aspr wczyni Summa 9030//.
91 Szkur po 75 Aspr uczyni Summa 6825//.
62 Szkur po 68 Aspr uczyni Summa 4216//.
Summa uczyni Aspr 38907//.
Adziamskich Kobierzow kupilem 75 Stuk po 880 Aspr uczyni Summa 66000.
Jeden kobierzecz 400 Aspr uczyni Summa 400//.
Uczyni Summa Aspr 66400//.
Kupiłem Kiwiorow po 52.17. Aspr uczyni 884//. 41 kiwiorow po 24 Aspr uczyni Summa 984//. 12 Chustek cienkich po 42 Aspr uczyni Summa 504.
41 Stuk Cemberu po 162 Aspr uczyni Summa 6642.
22 Ok Szafranu po 360 Aspr uczyni Summa 7920.
Uczyni Summa Aspr wszystkie(go) 16989.
Wydatek unkosztu, myta, wyszło.
Naprzod z domu wyjezdziąc wyszło mi na strawę Sum(m)a Aspr 1800. Ze Lwowa do Kamiencia tak od koni iako y od woza myta Aspr 60. W Kamiencu 4 kola kupilem nowe, dałem Aspr 420. W Kamiencu myta dałem od wozu Aspr 40. Czauszowi strony wołoskie(go) myta dałem Aspr 7120. Na Dunaiu iadąc dałem myta od towarow Aspr 4500//. Ze Lwowa do samego Carygroda 6 koni y samoczwarty strawilem Aspr 7000. Straznikom w Wołoszem dałem Aspr 360. W Czarogrodzie dałem od towaru jedwabne(go) Aspr 12455. U myta Drakom Tureckim od tychze towarow Aspr 1544. Tota od tychze towarow dałem Aspr 2425. Maklarzowy od tego Towaru dałem Aspr 1800//. 950 od szkur farbowania po 5 Aspr uczyni Summa 4820. Tota od Safianu y od kobiercow y od wszystkie(go) Towaru dałem Aspr 3320. Myta od Safianu y od wszystkie(go) Towaru com kupili pa(nu) swe(mu) wyjezdziąc z Czarygroda Aspr 11680.
Od tego Towaru dałem drakom na mycie Aspr 1440// od Mieszkania w Karwaszerze dałem Aspr 1000. Amalom I od wagi dałem Aspr 200. Za konia Tureckie(go) dałem com sam przyjechał na nim 4570. W Czarogrodze wrotnemu dałem Aspr 120. W Czarygrodzie Zydowi Mytnikowi od Jedwabnych Towarow Aspr 855. W Jendrnje Zydowi Mytnikowi dałem myta od 50 szkor Aspr 1624. W Jendrnje od Karwasary dałem Aspr 162. Maklarzom y Janczarom dałem Aspr 446. S Czarzgroda do Dunaia furmanom dałem Aspr 15360. A od wozow od Tatarskich dałem aspr 320. Na Dunaju myta y za przewoz dałem Aspr 5320//. Od Dunaja do Wołoch dałem Furmanowi Aspr 1980. Uczyni Summa Aspr 90611//. W Wołoszech Dałem od tego Towaru myta Aspr 5196, od Jedwabne(go) Towaru dałem Aspr 9230. Od Karcelly dałem Aspr 30. W Czarogrodzie za derchy y za powrozy y za pilsn Aspr 650//. W Wymysłu Aspr dałem 44. Za dwie karpiny dałem Aspr 180. Na powrozy dla potrzeby Aspr 100. W Chociniu Burkulabskie(go) aspr dałem 608. W

Kamiencu od Towaru myta y od konia Tureckiego Aspr 160. Z Woloch naialem Furmany od Cetnara po złotych 3. Dalem mu na fure aspr 1386. S Kamienca do Lwowa myta dałem Aspr 180. Za rzędzię do konia dalem Aspr 136. Osm niedziel w Czarygrodzie lezałem samoczwarth strawilem 4820//. Do domu iadąc s Czarygroda samoczwarth strawilem 3000 Aspr. Za swoje służbę wzięłem 120 Lewkowych Talerow. Uczyni Summe Aspr 9880. Chlopcowi Panskie(mu) dałem 50 Lewkow. Uczyni Aspr 3700. Marcinowi Parobkowi za służbę dałem Aspr 420. Staszkwowi Parobkowi za służbę dalem aspr 630. Za rząd y za siodło dalem myta aspr 2880. Dałem sługom Czauszowym 1120 Aspr. Za koci Parobkom y na konie Aspr 380. Za kociel dalem Aspr 160.

Uczyni Summa Aspr 44880.

Nad to zostalem w Carygrodzie winien zl(otych) czerw(onych) 30. Lec ze Actor na tych rachunkach nie wiedziec iako y dla czego niechce przestawac. Tedy prosi pokornie pozwany aby Sąd w(aszei) m(osci) raczył sposzłodku siebie przydac mi panom wiernych takze z ludzi kupieckich do przesłuchania stateczne(go) takich rachunkow y tey wszystkiey factoryei pozwane(go) skąd sie to za pomocą Bożą moze pokazac iakoz pokaze ze Pozwany za najmniejszą rzecz actorowi w maiętnosci ie(go) którą miał sobie powierzoną szkody nieuczynił y owszem mą tak szaffował iako na dobre(go) cznotliwe(go) człowieka y factora przynalezy s tym iednak dokładem aby w(asza) m(osc) raczyli serio nakazac te rachunki odprawowac nietak iako pierwey gdzie Actor niechcił ni do czego przystempowac y zatym sie tess nic niesprawilo. A naweth y tak poniwaz bo Actor mieni zeby pozwany w tey factoryei nietak postą iako miał roskazanie y Instructią na pismie podaną Iss tamci Towary poprzedał. A inakszych nisi było potrzeba nakupil, y stey miary naiakies szkody narzeka tedy pozwany rad by był iako najlepiej gdy by to było mogo bydz posłuzył Leo iako ono mowią, do targu niestargiem do ludzi iedziemy. Maiąc to od Actora w poruczeniu zeby sobie postąmpil tak iakogo pan Bog nauczy y czas pokaze Iss Actorowa Informatia do handlu niemogła isc bo gdy by był pozwany na to czekał azby music było tak powiodło iako mu było roskazano tedy pewna y istna rzecz zeby byłom gdy do tego nieprzyszło y musiałby był podobno nazad ze wszystkim sie wrocic niesprawiwszy nic. A toz co najlepsze(go) y naizdrowsze(go) rozumiał to uczynil. Co y sluga Actorow ktory tam z nim był na oko baczył czego by naconiec prawem gotow poprawic ze niemogl do te(go) przyisc aby był tak handel odprawił iako mu Actor roskazał, y iesli co czyniel tedy nieczynil tą intencią aby miało bydz z panską szkoda y owszem s pozytkiem iego. Co sie tess te(go) chwyta ze do P(ana) Iwaska Mikołaiowicza nieszedł tedy od pana swe(go) minal w poruczeniu aby do niego miał Towar składac. A tass sie to samemu Pozwanemu niezdalo z chandłem swym komu insze sie ukazowac. Przeto prosi unizenie pozwany Sądu w(aszei) m(osci) dla pana Boga aby w(asza) m(osc) weyrzawszy w tę ie(go) krzywdę którą od Actora niepotrzebne odnosi raczyli W(aszei) m(osci) tę sprawę według Pana Boga y S. Sprawiedliwosci odprawic. A to co Actor przy sobie własne(go) pozwane(go) y z mytem zatrzymał nakazali wrocic gdyz ubogi człowiek niema sie czym z Actorem iako potężniejszym prawowac naweth I strawowac. Co przypuszcza na sprawiedliwy rossądek sądu w(aszej) m(osci).

№ 103

1604р., вересня 10. – Інструкція львівського вірменина Андрія Торосовича, видана своєму фактору Вартику Захаріасовичу, який відправлявся в Константинополь

Зміст інструкції

Року божого 1603 дня 10 грудня.

Вартику, з ласки пана Бога всемогутнього, даючи для порядного ведення справ до Константинополя талярів левкових 1313. Атласів різних ліктів 121¼. Адамашку ліктів 141. Дуплі китайки ліктів 641½. Аксамиту рейфоркату ліктів 53 ½. Аксамиту піврейфоркату ліктів 97½. Аксамиту гімаїм ліктів 86s. Аксамиту брунатного ліктів 23. З тих аксамитів і ще з яких будь-яких товарів, якщо б яка штука не була продана за гроші, на дріб'язок або на інший товар щоб не ішов гендлювати.

Ціни тих товарів не вказую, як мав продавати, лише як пан Бог дасть, так продавати.

Даю ще талярів старих 200, за які гроші купи мені різних дрібниць, лише без шафранів. За ті всі гроші, які я тобі дав і які за товари візьмеш, купи мені такого товару. Шафрану ок 700. Хусток, коротких чембарів* штук 100. Бичів 100. Вишиваних стрічок (крайок) 50. Шапок 50. Біркового** хутра блямів 50. Узорчатого полотна до ковдер 20. Хусток з золотом штук 10. Рушників 200. Хусток узорчастих 400. Саф'яну червоного 100. Саф'яну коричневого 100. А за решту грошей, якби що-небудь збув з тих товарів, купи товару найкориснішого на свій розсуд. Якщо би шафран не був цьогорічний, добрий, то і стебельця мені одного не купуй, а за ті гроші, які я тобі казав дати за шафран, купи мені килимів адзямських, килимів простих і бельню шовку.

А якщо б ти міг дістати леопардових шкір добрих і великих, купи 20.

Товар той, який дав тобі на продаж, показуй не весь відразу і не спіши повернутись, щоб продаж твій був добрий і купівля. Пану Івашкові, швагрові моєму, кланяйся від мене і проси його, щоб в усьому тобі помагав, я теж до нього писав, щоб у всьому допоміг там.

За послугу свою з моїх грошей візьмеш собі левкових талярів 120.

А ще теж в своїй обороні згадував то, що не міг так поводитися, тоді писав лист до пана Івашка Миколаєвича, у якому йшлося, як мав вести себе, тоді подає його власний лист, де пише, що так поведився. А якщо так не поведився, вимагаємо вважати це провинною.

Ф. 52, оп. 2, спр. 517. С. 1085–1086.

Tenor informationis

Anno D(omini) 1603 d(ie) 10 Decembris.

Wartyku z laski pana Boga wszech mogącego daiecz do wiernego sprawowania do Constantinopola Talerow Lewkowych 1318. Atlaszow Rozmaitych łokci 121¼, Adamaszku łokci 141. Duple Kitaiki łokci 641½. Axamitu Reiforkatu lok(ci) 53½. Axamitu pulreiforkatu lok(ci) 97½. Axamitu Gimaim lok(ci) 86¾. Axamitu Bronatnego lok(ci) 23. S Tych Axamitow y ieszcze s ktorych kolwiek Towarow iesliby sie ktora stuka za pieniądze nieprzedala na drobiazgi, albo na inszy Towar zeby nie szczelivy ma ruczyc.

* Чембар – сталевий ланцюг

** Біркове хутро – чорна або сіра вовна турецьких (рідше єгипетських) і молдавських овець, які вирізнялись круглим і жирним хвостом

Cene tych Towarow nie mianuie iakoby sie miał przedawac iedno iako pan Bog zdarzy tak przedawac.

Daięc ieszcze Talarow starych 200 za te pieniądze kup mi rozmaitych drobiazgow tylko bez szafranow.

Za te wszystkie pieniądze ktorychem ci dał y ktore za Towary wezmiesz kupmi Towaru takiego. Szafranu ok 700. Chustek, krutkich czembarow sztuk 100.

Korbaczow 100. Kraikow 50. Czap 50. Birkowego futra Blamow 50. Plucienek do kolder 20. Chustek ze złotem sztuk 10. Ręcznikow 200. Chustek zwiezyczkami 400. Szafianu czerwone(go) 100. Szafianu Bronatne(go) 100. A Restę pieniędzy co by kolwiek zbyło s tych Towarow kup Towaru co nepozyteczniejsze(go) według rozumienia swe(go).

Jesliby szafran te(go) roczni nie był dobry y zdieblami iednego nie kupuie, a te pieniądze ktorem ci był kazał dac za safian kupmi kobiercow Adziamskich, kobiercow prostych y jedwabiu Belnie.

A jeslibys dostac mógł Lampartow dobrych y wielkich kup 20. Towar ten ktorym ci dał naprzedanie po niewielu ukazny y nieskwapliwe sie odprawic zeby przedaza twoia dobra była y kupno. P(anu) Iwaszkowi swagrowie memu kłaniajsie odemnie a pros go abys wewszystkim pomocen był iam tess do nie(go) pisał abyc wewszystkim pomocen tam był.

Za posługę swoię od pieniędzy moich wazmiesz sobie Lewkowych Talerow 120.

A isz tesz w swojej obronie wspominal to ze sie nie mógł tak sprawowac tedy list pisał do P(ana) Iwaska Mikolajowicza wedlog ktorego Informatiei miał sie sprawowac tedy list ie(go) wlasny podaie w ktorym pisze zasie tak sprawował. A isz sie tak niesprawował petimus condemnari in damnis.

№ 104

1604р., грудня 22. – Скарга львівського купця Георгія Івашковича проти купців Бернатовичів, які не виконали взятих зобов'язань і привели його до витрат в Туреччині

Скарга Георгія Івашковича

Перед цим судом особисто з'явився славний Георгій Івашкович вірменин львівський явно і учтиво скаржитесь проти славного Габріеля і Яна Бернатовичів, вірмен і міщан львівських, письмову скаргу, у якій ясно і щиро (справу) виклав і для (вирішення) свого майбутнього свою скаргу до нинішніх державних судових книг вимагає записати, і цього добився, якої (скарги) дослівний зміст наводиться

Зміст скарги

Пан Юрек Івашкович, вірменин і міщанин львівський, на підставі певного договору з Миколаєм Бернатовичем і його синами Аведиком і Яном у 1599 році був відправлений до турецьких країв для закупки певних товарів і сплати їх власних боргів, як старих, так і нових, згідно їх реєстрів і листів. І так, затагнувши його в тамті краї до Ангурії, потім взявши і не виславши йому для оплати грошей ні на борги, ні на товари куплені, але вживаючи якоїсь прихованої практики, що давши до чужих рук до сховання як товарів, так і грошей, проти кредиторів підступний обман вчинили, хоча їм в морі не потонуло, в вогні не згоріло, у боржників не згинуло, і вчинивши таке зло для ошукання людського і скаржника, насильно та грубо накинулись на торгівлю мого брата п(ана) Захаріаша поза ринком. Коли ангурські кредитори почули і побачили це, зараз занесли речі, одні

незаконно, а другі законно, взялися за мене там, одні своїм власним впливом взяли частину товарів, а решту кредитори законно забравши товари, дали ті товари для секвестру, а мене до ув'язнення на певний час до шести місяців, аби дав знати принципалам, тобто панам своїм згаданим Миколаю Бернатовичу і його синам, щоб за це відчували відповідальність і мені, і товари (після виплати) звільнили після шести місяців, коли не лише не думали, що кому мали платити, але вночі приславши до Константинополя по Берната Бернатовича, його забрали з Константинополя до Польщі. Що і кредитори побачили, і я вже жодної надії на їх розсудливість не мав, і мусив з великим жалем своїм за втрату кредиту і з великими втратами своїми приступити до договорів з кредиторами, яких було 150, і до приготування (виплат); як тільки приступив, те, що було в товарах, прийняли до оплати, а решту до певного часу дали за судовим записом, а розписки, які від мене мали, мусили повернути, як одні повернули, а інші, що більші, затримали. А ще, будучи підстрахованим декретом суду вашої милості і короля його величності відносно невиконання в час і в годину скарги в справі Димитра, протестує за затримку розписок, чому ніхто від початку до кінця не є причиною, лише аж ті Бернатовичі, які, посилаючись на страх Божий, поступають так зі мною не задля обов'язку християнського і купецької потреби, але себе захищають неправними затримками і зволіканнями. Через це на доказ своєї невинності цю скаргу до суду вашої милості разом з записами тих розписок, також затриманих і витягнутих від імені, року і дня додає. Також теж відносно константинопольських розписок, на мене взятих, урочисто протестує. А особливо про те, що року 1602, приїхавши до Константинополя з Ангурії, так знову був кредиторами відданий до ув'язнення за борги тих же Бернатовичів, де мусив записувати у незносних умовах і без взяття всіх грошей мусив давати розписки. А що до теперішнього дня не може тих речей при виїзді сховати, ані сам, ані через когось іншого і то через погрозу тюрми і суд від тих Бернатовичів, що з ними нічого не може (отримати), ані жодного заробітку з Божою поміччю, ані доброго старання згідно купецького звичаю. Тоді, будучи захищеним правом вашої милості в справі гречина Димитра Мушейовича, у (належний) час і в годину зберігаю собі право позову, як проти тих, які затримали розписки і стягнули їх, так теж проти тих Бернатовичів, які самі є причиною моїх втрат, як перших, так і останніх. І при тій скарзі зараз подає запис тих затриманих розписок такого змісту.

Зміст запису

Запис розписок, затриманих в Ангурії нижче, в році 1600.

Лист 50:51 теж затримана розписка в Ангурії у Шари Мустафи Чауша, видана жовтня 6 року 1600 на суму червоних злотих 3500.

А взяв у мене на той борг чамлотів бельн 24 в сумі в 4000 червоних злотих і мав видати назад червоних злотих 500. А потім і ті червоні злоті 500 витратив на лихву і розписки затримав, бо була інша розписка дана від брата, видана в Константинополі року 1600. Визнав він борг, взятий у нього.

Лист 81/82. М.5. 16. є затримана розписка у Юсуфа Бакара в Ангурії, видана січня 28 року 1601, яка служить на суму червоних злотих 458½.

Лист 57/ 58 М.5. 18. є затримана розписка у Хаджі Хайдар Огли Хусейна в Ангурії, видана 17 грудня року 1600 на суму червоних злотих 200.

Лист 43/42 М. 5.19. є затримана розписка у Мехмета Хаджі Хайдар Огли в Ангурії, видана серпня 15 року 1600 на суму червоних злотих 250. А рахуючи на аспри червоних злотих по 240, стане аспр 60000.

Лист 60/61 М. 5.19. є затримана розписка у того ж Мехмета Хаджі Хайдар Огли в Ангурії, видана 26 грудня року 1600 на суму червоних злотих 157½.

Лист 70:71 М.5.29. є затримана розписка у Гулаби dradia Огли Хусейн Челебі, видана січня 25 року 1601 на суму аспр 20028.

Лист 52:53. М. 5. 29. є затримана розписка у Юсуфа Хаджі Якуба Огли в Ангурії, видана листопада 4 року 1600 на суму левкових талярів 244.

Лист 52:53 М.5.33. є затримана розписка у Емір Мехмет Чала-бея в Ангурії, видана листопада 4 року 1600 на суму левкових талярів 1004½.

Лист 74:75 М. 5. 45. є затримана розписка у Ісах Хусейма Кучук Хадзям Огли в Ангурії, видана січня 26 року 1601 на суму червоних злотих 1280.

Лист 66: 67. М.5. 54. затримана розписка у Емір Махмут Чауша в Ангурії, видана січня 3 року 1601 на суму левкових талярів 958½

Лист 82:83 М. 5..40. є затримана розписка у Юсуфа Питлі Огли в Ангурії, який тут був недавно, дав мені ту справу, щооставив у Карагоза Асланкулі Огли, що і Карагоз признав про те, що мені його не віддали і ще є при них, видана лютого 9 року 1601 на суму червоних злотих 1006S аспр 80.

Лист 70:71 AR 14. є затримана розписка у Кутлубега Сари Юсуфа Огли в Ангурії, видана січня 14 року 1601 на суму левкових талярів 248.

Лист 79:80 AR є затримана розписка у Сефера Айгин Огли з Ангурії, видана січня 28 року 1601 на суму червоних злотих 618:80.

Проте ми вже тут, і він обіцяв кілька разів повернути, не повернув і до нинішнього дня, маючи від мене згідно нової розписки, виданої листопада 15 року 1601 і вже в більшій мірі заплаченої, а решту згідно тієї ж нової юридично (підтвердженої)розписки, а проте і старого мені не повертає.

Ще при тому в Ангурії у Ахмат Чауша і Ячлого, крім правдивих розписок, які дав внести до книг ангурського суду при судовому доведенні боргів на мене, тоді крім тих розписок ту розписку, яку з мене насильно витягнув для вашої милості інтересу, видану вересня 1600 року на суму левкових талярів 10800, які йому і суддя наказав був повернути, однак, що його затримав і не повернув забрані мої власні товари: 8 бельн чамлотів і три сепети різних індійських товарів, срібних речей, євангеліє оправлене в срібло, срібні келихи і інші дорогоцінності, блям хутра куниць і немало інших речей, про що певний запис є при ньому залишений. Про що теж свідчу в час і в годину, згідно вище згаданої своєї розписки.

Крім того, ще свідчу, твердо наполягаючи на своїй вище згаданій скарзі, що в Константинополі Йозеф Кохен Софчі Огли стягнув з мене дві розписки, одну на суму левкових талярів 10000, видану лютого 15 року 1602. Виплата через шість міс(яців).

Проте на цю розписку нічого не видав, тоді отримав у нього квитанцію або швидше заяву, по жидівськи писану, видану того ж дня, що цей борг не є боргом, лише при певних умовах. Та квитанція є з печаткою і підписом його власним, видана згідно жидівського (календаря) в суботу 20 року створення світу 5362.

Також теж і іншу розписку з мене стягнув, видану лютого 15 року 1602. Того ж дня і таким чином мусив йому записати, що якби лише коли мав витрати або недобір сум в оплаті від Миколая Бернатовича і його синів з факторії Захаріашової, Тобіаса Аксантовича і Греська Томановича, тоді має то на нас приходити. А що такі зволікання не через себе, але через згаданих Бернатовичів робились, що вони тим кредиторам в цілому підривали добру віру, ні мене одного, але і взагалі міняючи це то від'їздом, то зволіканнями

судовими, завдали великих втрат і привели до труднощів, що свідчить як про ті шкоди, які вже раз поніс, так і ті, які б ще, судячись за те, мав понести в чомусь іншому, лише на них буду стягувати, бо ж через них причини і наслідки таких труднощів подолати не могу й уникнути небезпеки. А ще більша іде про невідкладність і про інші речі. Через те пан Юрек Івашкович, нинішній позивач, просить, аби ця його скарга до книг вашої милості була внесена. Коли ж він з такими труднощами не може з тими кредиторами до жодного рішення прийти, ані теж до них доїхати, через що вважає для себе можливим проти кожного з них окремо справедливий позов у призначений час і годину чинити, і наполягає на цьому, і просить, як вище, внести цю протестацію до (актових)книг.

Ф. 52, оп. 2, спр. 253. С. 1529–1534.

Protestatia Georgii Iwaszkowica

In eo Iudicio comparens personaliter F(ama)tus Georgius Iwaszkowic Armenus Ciuis Leopoliensis palam et solenniter contra Famatos Gabrielem et Joannem Bernathowice Armenos Ciues Leopoliensis protestatus est ex scripto purato, praecauendo que futurum sua ingenuitati eam prot(estation)em suam ad Acta publica Iudicii pr(aese)ntis inscripti petiit ex obtinuit in eo quo continebatur verborum tenore.

Tenor Protestationis

Pan Jurek Iwaszkowic Ormienin I Mieszczanin Lwowsky będąca pewnym Contractem od Mikołaiia Bernathowica I Synow iego Awedika I Jana ab Anno 1599 do Tureckich kraioiw zasłani dla sprawowania pewnych Towarow, I płacenia dlugow ich własnych tak starych iako I nowych a to wedle registrow I listow ich, I tak zaciągawszy go wtamte kraie do Anguriei potym go zawziawszy I niedostawszy ani na dlugi, ani na Towary sprawione pieniędzy dla zaplacenja. Ale zazyli niesolemnny iakieisi practiki, ze dawszy do cudzych rąk schowania, tak towary iako I pieniądze in frauch Creditorum, i fallo uczynili choc im w morzu newtonęło, w ogniu niezgorzało, u dłużnikow niezginęło, I zazywszy tei zly ku oszukaniu ludzkemu I protestantis practiki rzucili sie na brata mego P(ana) Zachariasza vi et violenter extra forum. Co gdy Angurski Creditorowie uslyszeli widzac do czego sie zanosly rzeczy zaraz sie iedni extra iudicialiter a drudzy iudicialiter wzieni sie na mie tam iedni sua privata autoritate, wzieni czesc Thowarow, a ostatek Creditorowie iuridice pobrawszy Towary dali I mnie, I Towary ad sequestro(m), I do więzienia, I pewny czas do szesci miesiecy aby ch dał znac principałom to iest Panom swym pomienionym Mikolaiowi Bernatowicowi I Synom iego aby sie wtym poczywali I aby I mnie I Towary (zapłatę uczyniwszy) wydzwignęli po szesci Miesiacach, gdy nie tylko aby co komu miely placic niemysleli ale I noszem podeslawszy do Constantinopola po Bernata Bernatowica iego s Constantinopola uwiedli do Polski. Co I Creditorowie wieczac I ia isz nulla spes ze illoru(m) caliditate circumuentus sum musiałem z wielkim zalem swoim stracenie(m) Creditu I zwiellką szkodą swoją do Tractatow z Creditorami ktorych było 150 I do compositiey przystapic, iakoszem zrazu przystąpił isz to co bylo w Towarzach przyięli w zapłacie, a rescie do pewnego czasu dali za zapisem prawnym, a Chirographa ktore odemnie miely tedy mi ie miely wrocic iakosz iedni wrocili, a drudzy zatrzymali co moznieszy. A iuz będąc praecustodi(tus) decretum prawa w(aszei) m(osci) I Kro(lia) Je(go) M(o)sci strony Protestatiey nieuczynienia w sprawie Dimitrowey w czas I w godzinę protestuie sie o zatrzymane Cyrography czemi iako z przodku, tak I do konca nikt nie iest przyczyna iedno asz to Bernatowicowie ktorzy post posito timore Dei, nie wedle powinności Krzescianskiei I tribu kupieckiego postepuiąc zemną ale nieprawnymi zwlokami wiemięzac I Sami sie skraniaiaąc zwolikaia. Przeto p(rae)custodiendo

indemnitati suae tē Protestatia do Prawa w(aszei) m(osci) spūecznie z Ausczugiem tych Curographow zatrzymanych takze tesz I przez mus wycisnionych dodaie. Takze tesz strony Constantinopolskich Cyrographow namnie wycisnionych solenniter sie protestuie. A osobliwie o to isz Anno 1602 przyiechawszy do Constantinopola z Anguriei tak zembył znowu od Creditorow do więzienia dany dla dlugow tych ze Bernathowicow, gdzie sie musiał nieznosnymi conditiamy zapisywac I bez wszech brania pieniędzy musiałem Curography dawac. A iuz do dzisiay nic niemoze tych rzeczy ie chawszy wprzatnac ani sam przez sie ani przez kogo inego I to per oppressionem carcerariam, et egestorem, przez te Bernatowice ze z nimi zadnego skutku niec niemoze wedle P(ana) Boga I wedle dobrego sumnienia I wedle kupieckie(go) biegu. Tedy bedac praecustoditus u prawa w(aszei) m(o)sci w sprawie Dimitra Muscheiowica Greczyna wczas I w godzinie sobie Salua(m) iuz agenda zachowuie tak przeciwko tym ktorzy zatrzymali Cyrographi I wycisneli tak tesz przeciwko tym Bernatowicom ktorzy sam przyczyną szkod moich tak pierwszych iako I poslednich. I przy tei Protestatiei podaie zaraz Ausczug tych zatrzymanych Cyrographow tenoris talis.

Tenor Ausczugu

Ausczug zatrzymanych Cyrographow w Anguriey nizei ab Anno 1600.

Folio 50/51 Tez zatrzymyny cyrograph w Anguriey u Szary Mustaphy Czausa, de data Octobr(is) 6 A(nn)o 1600 na summę czerwonych złotych 3500.

A wziął u mnie na ten dlug Czamlitow Beln 24 w summie we 4000 Czerwonych zło(tych) I miał wydac czerwonych zło(tych) 500 nazad. A potym I te czyrwone zlot(ych) 500 na lichwę wytracił I Cyrography zatrzymał bo Drugi był Cyrograph od brata dany de data w Constantinopolu A(nno) 1600. Aprobuiac on dlug u niego uczyniony.

Folio 81//82. M.5. 16. iest zatrzymany Cyrograph v Jusupha Bakara w Anguriey de data Januarii 28. A(nno) 1601. ktory sluzi na summę Czyrwonych złotych 458½.

Folio 57/ 58 M.5. 18. iest zatrzymany Cyrograph Hadzi Haidar Ogleia Huseina w Anguriei de data 17 Decembr(is) A(nno) 1600 na Summę Czyrwonych złotych 200.

Folio 43/42 M. 5.19. iest zatrzymyny Cyrograph Mechmeta Haidzi Haidar Ogleia w Anguriei de data Augusti 15 Anno 1600 na Summę Czyrwonych zło(tych) 250. A rachowano na Aspr Czyrwonych zło(tych) po 240. Uczyni Aspr 60000.

Folio 60/61 M. 5.19. iest zatrzymyny Cyrograph u tegosz Mechmeta Haidzi Haidar Ogleia w Anguriei de data 26 Decembr(is) Anno 1600 na Summę Czyrwonych zl(otych) 157½.

Folio 70:71 M.5.29. iest zatrzymany Cyrograph u Gulaby dradia Ogłęią Husein Czelabia de data Januarii 25 A(nno) 1601. na Summę Aspr 20028.

Folio 52:53. M. 5. 29. iest zatrzymany Cyrograph u Jusupha Haidzi Jachub Ogleia w Anguriei de data Nowembr(is) 4. A(nno) 1600 na Summę Lewkowych Talerow 244.

Folio 52:53 M.5.33. iest zatrzymany Cyrograph u Emir Mehmet Czalabya w Anguriei de data Nowembr(is) 4 A(nno) 1600 na Summę Lewkowych Talerow 1004½

Folio 74:75 M. 5. 45. iest zatrzymany Cyrograph u Isach Huszeina Kuciuk Hadzialei Oglia w Anguriei de data January 26. Anno 1600 na Summę Czyrwonych Zło(tych) 1280.

Folio 66: 67. M.5. 54. zatrzymany Cyrograph u Emir Machmuth Czausa w Anguriei de data January 3. Anno 1601. na Summę Lewkowych Talerow 958½ .

Folio 82:83 M. 5..40. iest zatrzymany Cyrograph u Jusuffa Pytli Oglia w Anguriei, ktory tu byl teraz swiezo, dał mi tę sprawę ze u Karagoza Aslanguli Oglia zostal, do cze(go) sie I Karagosz przyznał iednak ze mi go nieoddali I iest ieszcze przy nich de data Februari(i) 9.

A(nno) 1601. na Summę Czyrwonych zl(otych) 1006½ Aspr 80.

Folio 70:71 AR 14. iest zatrzymany Cyrograph u Kuthlubega Sary Juzoph Oglia w Anguriei de data Januarii 14. A(nno) 1600. na Summę Lewkowych Talerow 248.

Folio 79:80 AR iest zatrzymany Cyrograph u Sephera Aigin Oglia z Anguriei de data Januari 28 A(nno)1601. na Summę Czyrwonych zl(otych) 618:80. Jednak iuz my go tu obiecawszy kilka razow wrocic niewraca I do dziziadnia maiąc odemnie wedle Czrographu nowego de data Nowemb(ris) 15. A(nno) 1601 I iuz powiększei czesci zaplatę a ostatek wedle tegosz nowego Curographu inscr(ription)em iuridica(m) a przecię mi I starego niewraca.

Iescze przytym w Anguriei u Achmath Czausa a Jaclego nad prawdziwe Cyrographi ktore do Act Sędziego Angurskiego dał inserowac przy dowodzeniu długow na mię prawnie, tedy nad te Cyrographi ten Cyrograph ktory na mie wycisnął ad w(aszei) m(osci) interesse de data Septembr(is) in Anno 1600 na summę Lewkowych Tal(erow) 10800 ktorego mu I Sędzia nakazał był wrocic, iednak isz go zatrzymał I niewrocił, I Towary zabrane moje własne 8 Beln Czamlitow I trzy Sepety Indeiskich rozmaitych towarow. Rzedow srebrnych, Ewangelie we srebro oprawne, kielichy srebrne I insze klejnoty. Futra kunie błamy, I inych rzeczy niemało czego pewny Ausczug iest przy nim sie zostały. O co sie tesz swiadczę w czas I w godzinę wedla zwysz pomienionei protesta- tiei swoiei.

Na to iescze swiadszem sie mocno stojąc przy swoiei protestatiei zwysz mianowany, ze w Constantinopolu Jozeph Kochen Sofczy Ogli wycisnął na mnie Cyrographow dwa ieden na Summę Lewkowych Tal(erow) 10000 de data Februarii 15. Anno 1602. Solutia in Sex men(ses). Jednak isz na takowy Cyrograph nic niewedał tedym otrzymał u niego Quitek abo raczei recognitią po Zydowsku pisaną de data tegosz dnia isz ktory dług nie iest długiem iedno dla pewnei condiciei, ktory qwitek iest pod pieczęcią I podpisem iego własnym de data wedle Zydowskie(go) 20 Sabbator(um) A(nno) mundi condito 5362.

Takze tez I drugi Cyrograph na mnie wycisnął de data Februarii 15. A(nno) 1602 tegosz dnia a to w ten sposob musialem sie mu zapisac ze coby iedno kolwiek miał szkody abo niedobranie Summ w zapłacie od Mikolaia Bernatowica I Synow iego z Factoriei Zachariaszowej Tobias Axantowica I Grzeska Tomanowica tedy tego ma na nas dochodzic. A isz tedy takowy zwloky nie przez mie ale przez pomienione Bernatowice dzieią sie ze ony tym Creditorom bona fide nieusprawiedliwiaią się ani mnie, ale iowszem mutando solem co ziezdaniem to zwlokamy prawnymy laborując wielkich szkod I zatrudnienia zaciagnęli tedy sie swiadzzy za tak o te szkody, ktorem iuzz raz podięł, iako I ote ktorebych iescze w tym prawuiac sie podięć miał in iakiem inszym, iedno na nich będę dochodził gdysz za ich przyczyna I zawzieniem takowych trudnosci uprzatnac niemogę szkod i minel periculum. A co wieksza ze idzie o swierbelnosc I o insze rzeczy. Przetho Pan Jurek Iwaskowic modern(u)s protestans prosi aby mu ta protestation do Act w(aszei) m(osci) była przyięta gdysz on za takim zatrudnieniem, niemoze z tymy Creditorami do zadny rozprawy przysc ani tesz do nich doiechac przeco sobie zachowuie przeciwko wsztykiem iz osobna przeciwko kozdemu z nich soluam actio(ne)m gdy czasu I godziny czynic o to upatrzy, I prosi ut supra aby mu ta protestatia do Act była przyięta.

№ 105

1605р., лютого 25. – Перелік розписок, взятих у турецьких купців-кредиторів, які після втечі Захаріаша Івашковича з Константинополя розібрали його товари

Славний Габріель, а також Ян, Бернатовичі дали таке свідчення: що ті розписки, згідно з тим списком віддані небіжчику пану Миколаю, батьку нашому, паном Греськом разом зі списком, коли приїхав з Константинополя.

Зміст реєстру розписок

Список розписок, взятих в Константинополі у кредиторів, які забрали ті товари, залишені Захаріашем.

У першу чергу квитанція ручна Соффірглов, яку Бернат привіз з собою на певну суму товарів, які набрав, що складе суму левкових талярів 5110.

Також Соффірглов одна розписка на червоних злотих 206. Становить левкових талярів 353//10.

Саламона Коніясова розписка одна на талярів левкових 2800.

Каракасова одна розписка на талярів левкових 2608.

Ребі Елі одна розписка на червоних злотих 150, становить левкових талярів 257//10.

Бон Сенйорова розписка одна червоних злотих 1125, становить левкових талярів 1928//40.

Бесрам Чаушова розписка одна на талярів левкових 1437.

Мусі Абударова розписка на всю суму, а дано йому талярів левкових 230.

Езра Марди одна розписка на червоних злотих 287S, становить левкових 492//60.

Мусі Ножівника одна розписка на талярів левкових 150.

Хамісова одна розписка на талярів левкових 191.

Ібрагіма Алгазова одна розписка на червоних злотих 1060 становить левкових талярів 1817//10.

Якова Бонсенйорова одна розписка на талярів левкових 550.

Сума талярів левкових 17919//60.

В Адріанополі за головний борг пана Миколая Онусі Кармоні одна розписка на талярів левкових 2975. Митникова одна розписка на талярів левкових 45.

Та сума складе левкових 3020.

В Адріанополі власні борги Захаріаша заплачені і розписки побрані Мусі Кармоні і Саламона Каніяза, на одну розписку талярів левкових 1400.

Хамі Ножівника одна розписка на талярів левкових 850.

Йожефа Мордохая одна розписка на талярів левкових 236.

Митника в Адріанополі на панські вози розписки за веленчі*, талярів левкових 30.

Сума талярів левкових 2516.

А при тому всьому готовий позваний на то присягу скласти при своїм реєстрі, що так було, а не інакше, як подав і написав.

Ф.52, оп. 2, спр. 518. С. 510-511.

Et praefati Gabriel atque Ioannes Bernatowicowie comparentes testi-monium ea de ze deposueru(n)t tak: Iz te czerographą według spisku tego są oddane niebosczykowi P(anu) Mikołaiowi Oyцу naszemu przez pana Grzeska przy Regestze gdy z Konstantinopola przyiechał.

Tenor registri chirographoru(m)

Spisek czerographow ktore sie wzięły w Constantinopolu v Creditorow ktorzy pobrali te towary pozostałe po Zachariaszu.

Naprzod quit ręczny Szoffciogłow ktore(go) Bernat przywiozł z sobą na pewną summę towarow ktore pobrał co uczyni summa Lewkow(ych) Tal(erow).....5110//

It(em) Szoffcioglew ieden czerograff na czer(wonych) złot(ych) 206.

Uczyni Lewk(owych) Tal(erow) 353//10.

* Плащ, який носили під обладунком

Salamon Kanasow czerograph 1 na Tal(erow) Lewk(owych) 2800//.
Karakaszow ieden czerograph na Tal(erow) Lewk(owych) 2608 //.
Rebi Eli 1 czerogr(aph) na czerwonych złot(ych) 150 czyni
Lewk(owych) Talerow..... 257//10.
Bon Seniorow czerograph 1 czerwon(ych) złot(ych) 1125 czyni Lewk(owych) Tal(erow)/
.....1928//40.
Besram Czausow czerograph ieden na Tal(erow) Lewk(owych)/.....1437//.
Musi Abudari czerograph na wszystkę su(m)mę sie wyiał a dało mu sie Tal(erow)
Lewk(owych) 230//.
Ezdra Mardy 1 czerograph na czer(wonych) złot(ych) 287½ czyni
Lewkow(ych)...492//60.
Musi Nozownikow 1 czerogr(aph) na Tal(erow) Lewk(owych)...150//.
Chamisow 1 czerograph na Tal(erow) Lewk(owych) 191//.
Ibraim Algazow ieden czerogr(aph) na czer(wonych) złot(ych) 1060 czyni Lewk(owych)
Tal(erow)...1817//10.
Jakow Bonseniorowi 1 czerogr(aph) na Tal(erow)Lewk(owych)...550//.
Summa Tal(erow) Lewk(owych) 17919//60.
W Jendrnopolu za główny dług P(ana) Mikołaiia Onusi Karmonie 1 czerograph na
Tal(erow) Lewk(owych) 2975. Mytnikow ieden czerogr(aph) na Tal(erow) Lewk(owych) 45. Ta
summa uczyni Lewk(owych) 3020.
W Jendrnopolu własne długi Zachariasowe zapłacone y czerography pobrane Musi
Karmon y Salamon Kaniazowi na 1 czerogr(aph) Tal(erow) Lewk(owych) 850.
Jozeph Mordochaiowi 1 czerogr(aph) na Tal(erow) Lewk(owych) 236.
Mytnikowi w Jendrnje na panski woze czerographie za welencze Tal(erow)
Lewk(owych) 30.
Summa Taler(ow) Lewk(owych) 2516.
A przy tym wszystkiem gotow Pozwany na to przysięgę uczynic przy Regestrze swym ze
tak było a nie inaczey iako podał y napisał.

№ 106

1605р., лютого 25. – Свідчення Григорія Томановича проти Захаріаша Івашковича, який був фактором у Миколая Бернатовича і призвів до витрат

Нарешті позваний до того всього, згідно своєї перестороги і своїх турбот, ще, крім того поданого реєстру, інші рахунки своїх видатків подав, тоді подає реєстр певних видатків, які позваний у зв'язку з непорядним від'їздом позивача від справ пана свого вже після того, як розібрали або швидше розграбували решту товарів, відібраних з вини самого позивача через свою власну бідність і через те, що йому теж люди були вірили, мусив чинити, бо звідти інакше не міг виїхати, просить прочитати і до актів вписати, зміст якого є такий.

Зміст реєстра видатків

Оскільки собі взяв у права вашої милості всякі доводи помилкові, також, крім того реєстру, Захаріашу подані видатки, які належать до того ж реєстру і рахунків і у той ж час в тій же справі виправлені, за які прошу, щоби мені були прийняті так, як собі робив, а це є так.

У першу чергу Шимкові Антосовичу за службу талярів левкових 40, Абрагаму з Кам'янця за службу талярів левкових 60. Хачкові з Кам'янця за службу талярів левкових....38.

Павлові, що при Захаріашу, за службу талярів левкових...30.

Міракові за службу талярів левкових...5.

Іванісу кухарові талярів левкових...5.

Соффірглові за якісь видатки, що був видав гроші з відома Захаріаша через руки пана Івашка Миколаєвича від тисячі талярів, п'ять талярів дали тоді всього талярів левкових 250.

Соффірглові, що був видав Кісай Яничар, коли були позвали Берната від жида Абудари, талярів левкових....38.

Соффірглові і я також там же в дворі Яничар аги яничарам дали талярів левкових.....14.

Жидові Іллі, що на одіялі сидів, який допомагав нам послугами, дали блям хутра попеличного за талярів левкових..9.

Кадійові, який при Махмут Баші в Домі молитви сидить в справах талярів левкових10. Слугам кадійовим дали талерів левкових.....2.

Гречинові від тої комори, яка є в кінці біля кушнірів, дали талярів левкових 26.

Мехмет Челебі від тої комори, в якій мені дав був Захаріаш зложити, дали блям попелиці* талярів левкових...9.

Каракасові жиду подарували коробку з пляшками, коштувало талярів левкових 2.

Соффірглові подарували пташу** рушницю, коштувала талярів левкових.....6.

Маркові візнику за службу талярів левкових...9.

Шимкові Горитаргу за службу талярів левкових...7.

З Константинополя їдучи до Львова, похарчили з челяддю і з кіньми талярів левкових....103.

Таляр Хачкові слугі з Кам'янця дали за послугу талярів левкових.....17.

За коня дав був тут у Львові польських злотих 50, продав його за 30, шкоди злотих 20 стане талярів левкових.....18.

Загальна сума талярів левкових 698.

Також, коли нам комори опечатали з наказу тефтердера*** обминувши оцінювання тих товарів, які були в коморах, і сказавши, що то до скарбу цезарського належить, ми мали велику трудність і затримки, і коштувало то немало, як в реєстрі теж показано, і крім того, самому баші дали через Соффірглова сорок соболів, за які взяв у нас талярів левкових.....230.

Загальна сума талярів левкових....928.

Ф. 52, оп. 2, спр. 518. С. 512-514.

Nakoniecz Pozwany przy tym wszystkie(m) podług swej przestrogi y zachowania sobie ieszcze nad ten register podany insze rachunki swych wydatkow podał tedy podae Registr wydatkow pewnych ktore Pozwany dla zieczania nieporządnego Actorowe(go) od spraw Pana swe(go) iuz po rozebraniu albo raczy po rozsarpaniu ostatka towarow odbierzanych z

* Хутро білки певного розміру

** Тобто мисливську

*** Чиновник митної служби

przyczyny same(go) Actora z swego wlasne(go) co mu tez ludzie byli wierzyli uczynic musiał, bo stamtąd inaczej niemógł wyiechac prosząc aby był czytany y do actu inserowany. Cuius tenor erat takie.

Tenor registri Expensorum

Tak iakom sobie zachował w Prawa w(aszei) m(osci) wszelakie dowody omylni takze tez y nad ten Registr Zachariaszowi podany wydatki do tegoz Regestru y rachunkow przynależące y tegoz czasu w tęże sprawie odprawowane te za ktore proszę aby mi były przyjęte tak iakom sobie zachował, a te są jako.

Naprzod Symkowi Antosiowicowi za służbę Tal(erow) Lewk(owych) 40.

Abrahamowi z Kamienca za służbę Tal(erow) Lewk(owych)...60.

Chaczkowi z Kamienca za służbę Tal(erow) Lewk(owych)...38.

Pawłowi co przy Zachariasu za służbę Tal(erow) Lewk(owych)... 30.

Mirakowi za służbę Taler(ow) Lewk(owych).....5.

Iwanisowi kucharzowi Tal(erow) Lewk(owych).....5.

Soffiroglowi za iakies wydatki co był wydał strony pieniędzy za wiadomością Zachariasową przez ręce P(ana) Iwaszka Mikołaiowica od tysiąca Talerow, pięć talerow dało sie tedy wszystkiego Tal(erow) Lewk(owych) 250.

Soffiroglowi co był wydał Kisay Janczara ze kiedy byli Bernata pozwali strony zyda Abydary Tal(erow) Lewk(owych)...38.

Soffiroglowi y ia tez tamze u Dworu Janczaragi Janczaram dało sie Tal(erow) Lewk(owych)..... 14.

Zydowi Illi co na kocie siada ktory nam był pomoczem posługami dało sie błam futra popielicze(go) za Tal(erow) Lewk(owych).....9.

Kadiiowi ktory przy Machmut Basie w Buznicy siedzi w sprawach Tal(erow) Lewk(owych).....10.

Sługom kadiowym dało sie Tal(erow) Lewk(owych).....2.

Greczynowi od tey komory ktora iest w kuncie podlie kusnierczow dało sie Tal(erow) Lewk(owych) 26.

Mechmet Czelebieiowi od tey komory w ktory mi był dał Zacharias zlozenie dało sie błam popieliczy Tal(erow) Lewk(owych).....9.

Karakasowi zydowi darowało sie puzdro z flaszami kostowało Tal(erow) Lewk(owych).....2.

Soffciogłowi darowała sie rusznica ptasza kostowała Tal(erow) Lewk(owych)..... 6.

Markowi woznicy za służbę Tal(erow) Lewk(owych)...9.

Szymkowi Torytargowi za służbę Tal(erow) Lewk(owych).....7.

Z Constantinopola iadąc do Lwowa strawiłem z czeladzią y z konmi Tal(erow) Lewk(owych)....103.

Talar Chaczkowi słudze z Kamienca dałem za posługę Tal(erow) Lewk(owych)...17.

Za koniam był tu we Lwowie polskich zlotych 50, przedale(go) za 30 szkody złotych 20 uczyni Tal(erow) Lewk(owych).....18.

Summa Summaru(m) Tal(erow) Lewk(owych) 698.

It(em) kiedy nam komory popieczętowano z ramienia Tefderderowe(go) mianuąc odbieczczynę te towary ktore były w komorach y powiadaiąc ze to do skarbu Czesarskiego należą czosmy mieli wielka trudnosc y frasunek, y kostowało to niemało iako w Regestrze tez sie położyło, a nad to Basszy samemy dało sie przez Soffciogla sorok soboli za ktore wziął u nasTal(erow) Lewk(owych) 230. Summa Summarum Tal(erow) Lewk(owych)928.

№ 107

1605., березня 19. – Свідчення Станіслава Подлесецького про розгром татарами біля Ізмаїла коломийських фурманів, які їхали за вином

Зміст свідчення

До уряду і до книг міських коломийських прийшов особисто, шляхетний Станіслав Подлесецький з Березова, не відступаючи на той час від закону і своєї шляхетської юрисдикції, в якій був, поки до того акту права і юрисдикції магдебурської, наскільки для тієї справи необхідно, не прихилився, і явно, добровільно і достатньо визнав, що в той час, коли коломийські міщани їхали по фуру, по мальвазію до Ізмаїла, будучи найняті паном Баптістом Вевеллі, греком і купцем чужоземним, у тому обозі і він був з ними, найнятий не по фуру, але для інших закупівель своїм коштом. Там же, коли стали всі обозом на паші або на полі з возами, з волами і з челяддю своєю недалеко від місця, будучи готовими фуру мальвазії брати і везти до Львова на склад, на домовленому місці тієї мальвазії не було, але почули, що є вже близько. Самого пана Яна Баптісти на той час не було, був лише Мігелі, фактор пана Баптісти, який, будучи слугою, іменем свого пана примушував фурманів, якщо би хотіли фуру мали на свої вози, щоб їхали по дошки, заготовлені на кафузи, назад до Лопушни. У противному разі, якби не поїхали, жодному не давав фури мальвазії. Порадись про те, що вони так далеко забрались з волами, з возами, з челяддю і не мали би мати фури, то була б для них велика втрата. Тому, порадившись, вони разом поїхали по ті дошки, кілька десятків возів з усією готовністю, так, як їхали по мальвазію. Коли приїхали до Спіносу за Татарське село, побачили і почули велику небезпеку, що перед ними були татари, які на той час ішли до мултян. Вони повернулись назад, знову до Татарського села до Цетаков. Потім прибіг Беднаж, другий фактор Баптісти, знову почав гнати їх по ті дошки, намовляючи їх, аби їхали безпечно, не боячись нічого злого, хочаби на них свідчити, якби по ті дошки, по які вже вибрались, не пішли, і знову вигнав їх силою. Відразу ж виїхавши в поле, зустріли велике татарське військо. Там татари, оточивши їх, одних позабивали, інших посікли, постріляли, все майно їх забравши, тобто воли, продукти, гроші, одяг і то, що лише мали при собі, все від малого до великого забрали, поплондрували, як ворог. Те визнання і свідчення той свідок перший визнав, згідно з совістю своєю і під своєю правдивою присягою. Крім того, визнав, що коли після тієї поразки решта тих недобитих фурманів прийшли до обозу, до Ізмаїлу, до своїх товаришів, у той час приїхав пан Баптіста з своїм товаришем і спільником Дзюрдзі Кіріакі. Знову ту решту виганяв по ті дошки, щоб зовсім згинули. Ті, хто не хотів іти, вже відступались і від фури. Там же, стоячи перед тим же урядом міським коломийським, обачний Ігнат з Пікова, підданий ясновельможного п(ана) й(ого) м(илості) Краківського, і Матвій Кубайченя з Косова, підданий його милості пана Язловецького, Сокальського, Червоноградського, є 28 старост як правдиві свідки, які знали ту справу, такими ж словами, як і перший свідок Підлесецький свідчив, так і вони тим своїм добрим і правдивим сумлінням, своєю присягою свідчать, що відбувалося так, як вище сказано. Ті свідки там же в обозі стояли з ними і при всьому були, коли ті речі відбувалися. Те свідчення, яке дали пан Ян Летвойт і Петро Степачко, як спільники тієї фури і шкоди, до книг міських дали записати, що від них прийнято і записано. Там же зараз звинувачували пана Баптісту, як тогочасного свого пана, що на його службі забито на смерть п'ять чоловік, міщан постійно осідлих в Коломиї, тобто Данила Телечбу і його слугу джуру забито на смерть і поховано там же в татарським полі. Також Левка, сина Федори, забито на смерть і там же поховано. Також Лавра Козежа на смерть забито і поховано. Також

Андрія, слугу Гамілізового, забито і поховано. Там же стали особисто перед тим же урядом міським усі коломийські міщани, на той час на послужі пана Баптісти постріляні і поранені, які рани, показували свіжі рани і знаки, що отримали від татар. У першу чергу Степашко показав рану на голові і на носі січену і на грудях від стріл три рани. 2/.Ще син Юрашів показав рану на голові і три рани від стріл. 3/.Криволка мав на своєму тілі 10 ран,а одинадцять на губі. 4/.Роман, слуга, побитий обухом. 5/.Михайло, Сидів син, мав наскрізь прострілені груди. 6/.Івашко, якого побито чеканом і поламано кість на грудях. 7/.Михайлів син побитий і лице перебите. 8/.Влашинів син Олексій побитий і на третій день голим випущений. 9/.Біндагу, слугу небіжчика забитого Левка, постріляно, дві рани.10/.Демка, наймита, побито чеканом. 11/.Стецька, слугу, побито.12/.Андрія Сліпенького побито і поранено.13/.Дмитра Ярошкового стрілою поранено в ногу. 14/.Собка Голого ударено обухом сім раз. 15/.Андрія, слугу, поранено стрілою. 16 / Демка, слугу, побито і поранено. 17/.Стецько Шолудивий показав 6 битих кривавих ударів. Ці всі вище записані поранені перед своїм урядом дають силу і повноваження своєму уряду чинити з паном Баптістою за свої рани і за шкоди, як належить, пану Яну Злотнікові Летвойту і Петрашкові Степачкові як своїм колегам і сусідам, що вони для нас усе виконають і ухвалять, зобов'язуються і обіцяють твердо і вдячно все прийняти.

Ф. 52, он. 2, спр. 253. С. 1640-1643.

Tenor Pl(en)ipotent(iae) Testimonium

Do urzędu y do xiąg Mieyskich Radzieckich Kolomeyskich przyszedszy oblicznie slachetny Stanislaw Podleszczeki z Berezowa odstępując na then czas prawa y iurisdictioney swey slacheckiey v ktorei sie byc do tego actu prawa y iurisdictioney Mieiskiey Maydeburskiey ile w tey sprawie nalezy przychylając y weznaia sie iawnie dobrowolnie y dostatecznie wyznał iz na ten czas gdy Mieszcianie Kolomeysky po furę przyiechali na małmazyia do Smyla naięci będac od Pana Baptisty Vevellego Greczyna y kupca czudzoziemskiego w ktorым obozie y on z nimi był nie po furę naiety ale po kupia inszą swoim sumptem tam ze gdy stanęli obozem wszyscy napaszy albo napolu z wozy z woły y z czeladzą swą niedaleka mieyscza gotowi będac furę małmazyey brac y prowadzic do Lwowa na skład na mieszcze ziednane ktorey małmazyey ieszcze niebeło ale posłyszeli ze iest iusz blisko. Pan Jan Baptisti samego nie beło na then czas tylko Miheli factor P(ana) Baptissczin był, ktory imieniem P(ana) swego iako sluga przymuszał aby wszyscy Karauszowie czcząli aby furę mieli na swe wozy abi sli po descki zgotowane na kafuzy nazad do Lopuszny inaczy iesliby nieposli zadnemu niemał dac fury małmazyey. W tym sie oni poradziwszy iz tam tak daleko sie zatlukli z woły z wozy z czeladzą a niemieli by miec fury było by to im zwielką skoda ich. A tak poradziwszy sie spolnie iechali ich po te descki wozow kilkadziesiath ze wszytką gotowoscia tak iako po małmazyia iechali byli, a gdy przyiechali ku Spinosu za Tatarskie Sioło pobaczyli y poczuli niebespiecnosc wielką iz Tatarowie są pewni przed nimi ktorzy sli na then czas do Multan, wrucili sie nazad znowu do Tatarskiey wszi do Cetakow potym przybiezał Factor drugi Bednarz Baptistin znowu ich począł gonic po te desski, upominając ich aby sli bezpiecznie nieobowiając sie niczego złego al(ia)s chcac sie na nich swiadczyz iesliby po te descki po ktore sie iuz wybrali nieposli y znowu ie gwałtem wygnał. Tam ze skoro wyiechali w pole trafili na Tatary na woysko wielkie gdzie Tatarzy oskoczywszy ich iednych pozabierali drugich posiekli postrzelali wszyską maiętnosc ich pobrawszy, to iest woły zywnosc pieniadze odzieze I to co iedno przy sobie mieli wszysko od mala do wiela wzięli pobrali popładowali iako nieprzyiaciel, ktore wyznanie y swiactwo

swiadek then pierwszy pod sumnieniem swym I pod przysięgą swą prawdziwie wyznał. Nad to wyznał iz gdy stey porazki ostatek tych karauszow niedobitych do obozu do Smyła przysli do swoich thowarzysow w ten czas przyjechał P(an) Baptista z Dziurdzim Kiriakim s towarzyszem y spolnikiem swym znowu then ostatek wyganiał po te descki aby z ostatkiem zginali ktorzy isc niechcieli odstępuiac iuz I fury. Tam ze stoiac przed tym ze urzedem Radzieckim Kołomyiskim opatny Ihnat Spikowa poddany Jasnie Wielmoznego P. A. P. Krakowskiego I Matwiei Kubaiczenie s Kosowa poddany Je(go) M(losci) Pana Jazlowieckiego Sokalskiego Czyrwonogradskiego iest 28 Starosty iako swiadkowie prawdziwi w tei sprawie wiadomi bendąc w tez słowa iako y pierwszy swiadek Podlesiecki swiadczył tak y oni pod swym sumnieniem dobrym y prawdziwym y przysięgą swą swiadczą ze tak sie dzialo iako iest wyzszy powiedziano, ktorzy tho swiadkowie tam ze woz obozie z nimi stali y przy wszystkim byli gdy sie te rzeczy dzialy ktore swiactwo Pan Jan Letwoyth y Piotr Stepaczko iako spulniczy tey tam fury y szkody do Xiąg Radzieckich zapisac dali co im iest przyięto y zapisano. Tam ze zaraz protestowali sie na P(ana) Baptistę iako na on czas na Pana swego ze na iego posludze zabitho tam ze pięci człowiekow na smierz Mieszań dobrze osiadłych w Kołomyey to iest Danila Teleczbę y służę iego czure na smierc zabito y pochowano tam ze w polu Tatarskim. It(em) Lewka Fedorczey syna na smierc zabito y tam ze pochowano. It(em) Lawra Kozieza na smierc zabito y pochowano. It(em) Andrzeia służę Hamiliezowego zabito I pochowano. Tam ze tez stanawszy oblicznie przed tymze Urzedem Radzieckim wszysczy ranie Mieszcianie Kolomyisczy ktorzy są od Tatar na on czas na posludze P(ana) Baptistego postrzylani y poranieni pokazuiać rany y znaki swize ranie. Naprzod Stepaczko pokazal ranę w głowie y w nodze sieczoną y na pierscach strzałą postrzeloną ran trzy. 2. Jacz szyn Juraszow pokazal ranę w głowie y postrzalow trzy. 3. Krywolka ran miał na ciele swym 10 iedenastą na gąbie. 4. Roman sluga obuchem zbithy. 5. Michailo Sidow szyn przez piersi przestrzelony nawiloth. 6. Iwaszko ktorego pobitho czekaniem y kosc przelamano na piersiach. 7. Michailow szyn zbity y twarz przebito. 8. Wlaszynow szyn Olexin pobito y nago trzeciego dnia puszczoney. 9. Bindaha służę niebosczyka Lewka zabithego postrzelano ran dwie. 10. Demka parobka pobitho czekaniem. 11. Steczka służę pobitho. 12. Andrzeia Slipenkogo pobito y raniono. 13. Dmitra Jaroszkowego postrzelano strzelą w nogę. 14. Sobka Golego udarzone obuchem raz sim. 15. Andrzeia służę postrzelono strzelą. 16. Demka służę pobito y postrzelano. 17. Steczko Soludywy pokazal razow bitych krwawych 6. Ci wszysczy ranni wyzszei pisani daią moc przed swoim urzedem I Plenipotencia o rany swe I o szkody czynic z Panem Baptistą aut quo competit P(anu) Janowi Zlotnikowicowi Letwoythrowi I Pietraszkwowi Stepaczkwowi iako collegom swym y sąsiado(m) iz naszym oni uczynią y postanowią wszystko za mocno I wdziecno przyiać sie obligują y obiecują.

№ 108

1605р., липня 3. – Договір константинопольського купця Ласкарі Прагіота з львівським греком Янієм Афендиком про продаж у йому мальвазії

Зміст договору

1605. липня 3 у Львові.

На той час Ласкарі Прагіота, будучи тут у Львові, прийшов до торгу з шляхетним паном Янієм Афендиком і продав йому мальвазії **rebeniotszych** добрих на польську дорогу бочок 46, з іпсинами* бочок 14, що після повного підрахунку становитиме бочок

* Сорт вина із сицилійського винограду з острівної долини Іпсим поблизу Сиракуз. Вино цього сорту також експортувалося з Греції і Близького Сходу.

60, по злотих 56 кожна бочка. Що становитиме виплату за них дві тисячі вісімсот. З тієї то виплати дав вище згаданий пан Яній у завдаток згаданому Ласкарі сто двадцять, а те, що їх залишилось аж до повної виплати злотих 2680, повинен був той то пан Яній заплатити Ласкарі тут у Львові протягом найближчого місяця серпня талерами левковими по грошей 33S кожний, що становитиме всіх левкових 2400. Якщо б на той час не міг мені той же пан Яній готівкових таких всіх левкових талерів віддати пану Ласкарі, як вище, то хай би йому заплатив грошима доброю монетою по грошей 34 кожний левек. Що становитиме злотих 2720 за винятком, якби той же пан Яній не мав ще грошей пану Ласкарі протягом серпня віддати, як домовились. Визнає згаданий пан Яній, якщо би утратив до пана Ласкарі ті 120 злотих, які йому дав у завдаток, не потребуватиме їх торгу. Ту мальвазію обіцяє той то Ласкарі віддати вище згаданому пану Янію протягом місяця в жовтні найближчому аж до 15 листопада в Ізмаїлі на складі дунайським ті згадані мальвазії бочок 50 виставлених на сушу повними, згідно купецького звичаю вільно без жодних накладів. Також, якби ті мальвазії не мали прийти або не прийшли до Дунаю у домовлений час, повинен той же Ласкарі віддати пану Янію у Львові до ярмарку святої Агнешки ті всі гроші, які покажу, що взяв від нього 1951 грошей, як твердить запис, який маємо вчинити між собою. А для кращої віри і правди вчинили два записи, підписані їх власними руками і запечатані їх печатками. Я, Яній Аффендик, погоджуюсь з вище записаним і своєю рукою підписуюсь.

Ф.52, оп. 2, спр. 389. С.1950–1952.

Tenor Contractus

1605 Julis 3 We Lwowie.

Na ten czas będący Laskary Pragiota tu we Lwowe przyszedł do targu z urodzonym Panem Janim Affendikiem y przedał mu malmaziey rebeniotszych dobrych na drogę Polską beczek 46 z ypsynami beczek 14 co uczyni wszystkich beczek porachowawszy 50 po zlot(ych) 56 kazda beczka. Co uczyni zaplatha za one dwa tysiacza osmset, od ktory to zaplathy dal zwysz pomieniony Pan Jani w zadatku pomienionemu Laskaremu sto dwadziescia a te kto ie zastaią az do zaplathy zupelniey zlotych 2680 aby byl powinien ten to Pan Jani zaplacic Laskaremu tu we Lwowe we wszystkich Miesiaczu Augustu w blisko przyslym talerami lewkowemi po groszy 33½ kozdy co uczyni wszystkich lewkow 2400 iesli by na ten czas niemogl mnie ten ze Pan Jani gotowych takowych wszych lewkowych talerow aby dal Panu Laskaremu iako zwysz, aby mu zaplacic pieniędzmi dobry monety po groszy 34 kazdy levek. Co wczyni zlotych 2720 wymuiący to iesli by ten ze Pan Jani niemial zas pieniędzy Panu Laskaremu we wszystkich Augusty iako postanowili. Przyzwala pomieniony Pan Jani aby utracil do Pana Laskarego te 120 zlotych, ktore mu dal w zadatku niepotrzebuiąc targu ich, którą malmazyią obiecuię ten to Laskary we wszystkim Miesiaczu in Octobris blisko przyslym az do 15 Nowembris aby oddal wzwyż pomienione(mu) Panu Janie(mu) w Izmailu na skladzie Dunaiskim pomienione malmazieie beczek 50 wystawione na ład pelney. Wedlug obyczaiu kupieckiego wolne bez zadnych nakladow to tez iesliby te malmazieie nie mialy przysc abo nieprzyszly do Dunaiia na czas umowiony. Aby powinien ten to Laskary oddacz Panu Janiemu we Lwowie az do Jarmarku S. Agneszki te wszystkie pieniędze ktore ukazą sie iz wziął od niego iako opiwa zapis ktory maią uczynic miedzy sobą dla tych pieniędzy. A dla lepszey wiary y prawdy uczynili dwa zapisy podpisane wlasnymi ich rękami y pieczatowane peczeciami ich. Ja Jani Affendik przyzwalam na zwysz opisane y ręką swą podpisuię sie.

№ 109

1605р., вересня 9. – Заперечення Захаріаша Івашковича проти обвинувачень, висунутих проти нього Григорієм Томановичем

Перед цим судом позивач, вірменин Захаріаш Івашкович, вимагає покарати позваного, заперечуючи вище згаданий реєстр і все інше позваного Григорія Томановича, що й доводить записом такого змісту.

Зміст заперечення

Пан Захаріаш Івашкович, твердо обстоючи вищезгадане на суді, який відбувся цього тижня, всілякими оборонами і правними доказами заперечуючи реєстр і рахунки, які пан Гресько Томанович подав до суду вашої милості на пана Захаріаша, і згідно яких не хоче віддавати рахунки не лише у нинішній термін, але теж і в термін додатково призначений, коли б той пан Гресько після подання теперішнього оскарження хотів якісь докази, або живі, або цінні квитанції, або розписки і будь-якими доводи реєстрів і рахунків своїх голих*, намагаючись щось собі теж зберегти на потім, і на те вище згадане обидві сторони захотіли декрету суду вашої милості. Тоді теж пан Захаріаш проти нього (виступає), якби більше мав своїми доводами законну відстрочку і додаткове призначення супроти доводів з реєстру позваного, звернувшись коротко до пунктів вище дослівного змісту

№1. У першу чергу відносно того, що позваний Гресько в своєму реєстрі, який подав позивачу, і через позивача до тутешнього суду позовом від 5 жовтня 1604 року представлений, і в тому процесі і в заяві до актів внесений, ніби з тих грошей, які зі Львова до Константинополя провадив позивачу в Адріанополі раніше, ніж приїхав до Константинополя, якимось кредиторам дати, як в тому ж реєстрі, внесеному на стор.15, зазначено в тому пункті процесу, де є такі формальні слова.

Грошові суми вище написаних видатків з дому.

У першу чергу в Адріанополі Ментесу я дав левкових талярів 5000. Мусі Кармоні згідно запису я дав левкових талярів 2975.

Митникам за веленчі так річні левкових талярів 45.

Ваш власний борг.

Мусі Кармоні згідно вашого запису я дав левкових талярів 1400.

Чорному Хаїму Адріанопольському ваш борг левкових талярів 800.

Мордохасєвому сину Йозефу ваш борг левкових талярів 236.

Адріанопольським митникам за веленчі левкових талярів 30.

Сума становитиме всіх левкових талярів 10536.

На то позивач, заперечуючи, заявив так: Що позваному Греську в тому всьому жодної віри не дає, аби він ті суми вище вказаним особам мав дати, бо позваний нічим того не доводить, ані зачитаним, ані розписками, ані жодними квитанціями, взятими від тих вище згаданих, але дає лише голі слова.

Після цього всі такі суми позваний Гресько затримав при собі.

Просить тоді позивач, щоб позваний був примушений судом до того, аби йому всі такі вище згадані суми, тобто 10536 талярів левкових (оскільки йому того зачитаного видатку не довів) повернув.

* Тобто юридично бездоказових.

№2. Далі в тому ж реєстрі в процесі на стор.15, 16, 17, де позваний вищезгаданий Гресько написав, як багато товарів і готівкових грошей після від'їзду позивача з Константинополя той то позваний Гресько з Бернатом Бернатовичем взяв до своїх рук, тоді ж позваний Гресько в деяких пунктах (назвав) меншу суму ніж виходить з наведених поборів. А саме на стор. 15.

Що 546 ок червцю, рахуючи по 11 червоних злотих, поклав, що становитиме згідно його рахунку червоних злотих 5016. А рахуючи добре, тоді більша сума виходить, або коли 546 ок червцю становить червоних злотих 6006.

У чому позваний Гресько до видатку написав менше 990 червоних злотих, які належать власне позивачеві, тоді позивач просить, оскільки явно довів на позваного, що позваний до слухання написав менше і ті 990 червоних злотих при собі явно затримав, що і доведено, аби право вашої милості наказало, щоб позваний Гресько віддав пану Захаріашу і ті 990 червоних злотих.

№3. Також теж в тому ж реєстрі по другій стороні, тобто на стор.16 позваний написав, що продав 41 сорок середніх соболів по 48 червоних злотих, суму яких згідно свого рахунку рахували 1960 червоних злотих. А що згідно того ж рахунку, добре рахуючи, становитиме 1968 червоних злотих, тоді тут теж позваний до слухання написав менше восьми червоних злотих, які належать позивачу. Просить позивач, аби позваний правом вашої милості був примушений повернути те позивачу.

№4. Відносно того, що позваний Гресько в тому ж своєму реєстрі на стор.15, 16,17 в процесі написав. Що ті товари, які після від'їзду Захаріаша з Константинополя той позваний з Бернатом Бернатовичем взяв до своїх рук і їх далеко меншу суму у відбуванні поклав, ніж Габріель і Ян Бернатовичі в рахунку перед панамі депутатами вчиненому(той рахунок пани райці прийняли і король його величність потім своїм декретом ухвалив перевірити) оцінюючи, клали панові Захаріашу теж не всі товари далеко дорожче і це від тих Бернатовичів пан Захаріаш мусив прийняти. Тоді що то є з великою шкодою позивача, що позваний Гресько за найменшу ціну теж деякі товари, які Бернатовичі клали за далеко вищу ціну, як тоді написав позивач, заперечуючи, так виводячи і тієї шкоди домагаючись у позваного. Зокрема, що позваний Гресько в своєму реєстрі написав на стор.15 процесу, що той червець, який цілком і повністю залишився, як сам же позваний Гресько припровадив до Константинополя і до своїх рук взяв, тоді той червець написав на суму талярів левкових 11067S. Що рахуючи ті левкові таляри по 70 аспр, а на польські злоті по 60 аспр, як пани депутати червець і інші товари рахували згідно такси Бернатовичів, що в сумі становитиме на польські злоті злотих 12912//12S на стор.16. А згідно тієї такси, як на пана Захаріаша Бернатовичі перед панамі депутатами за той червець клали і рахували, як там же в сумі панів депутатів 16. Виходить за той червець сума злотих польських 15264//.

Отже видно, що позваний Гресько за той червець вчинив шкоди пану Захаріашу злотих 2351//27½.

Є в тому ж реєстрі потім на стор. 16 в процесі. Позваний Гресько написав, що добрих соболів залишилось тридцять сороків за суму талярів левкових 7250, які рахуючи теж на польські злоті тим же чином, як і вище, становитиме сума польських злотих 8458//10.

А Бернатовичі в тій же сумі панів депутатів таксу таких соболів на пана Захаріаша положили суму польських злотих 9000// нова стор.16

Отже, це теж показує, що позваний Гресько за меншу суму написав, становитиме пану Захаріашові за ті соболі, становитиме шкоди злотих 541//20.

Також ще в тому ж реєстрі на стор.16 потім зразу позваний Гресько написав, що середніх соболів залишилось 43 сороків, з яких 41 сорок по 48 червоних, а один за червоних злотих 100 і ще один за червоних злотих 60 написав, що становитиме за всі 43 сороків як кладе позваний в своєму реєстрі сума талярів левкових 3634S. Крім того, сам позивач пан Захаріаш перед тим, як відбути з Константинополя, продав сім сороків соболів того ж сорту по 70 аспр червоних злотих, що становитиме левкових 840. Сума всіх середніх сороків становитиме сороків 50 а левкових талярів 4474S, які теж, рахуючи на польські злоті таким чином, як і вище, становитиме сума польських злотих 5219//25S. А Бернатовичі в тій же сумі панів депутатів вище згаданих на стор.16 таксу таких соболів на пана Захаріаша вкладено польських злотих 7500//.

Отже, це показує, що той позваний Гресько за меншу суму соболів написав так, в чому пану Захаріашу вчинив шкоди злотих 2280//1S.

Також ще в тому ж реєстрі в процесі на стор. 16 позваний Гресько написав 42 білих лисів за 20 талярів левкових, за які, рахуючи на польські злоті тим же чином, як і вище, становитиме сума злотих польських 23//10.

А Бернатовичі в тій депутатській сумі вище вказаній на стор.16 таксу таких 42 лисів положили пану Захаріашу злотих 40//.

Отже, це показує, що пан Гресько позваний загальну суму тих лисів написав так, в чому вчинив пану Захаріашу шкоди злотих 16//20.

Також ще в тому ж реєстрі в процесі на стор.16 позваний Гресько написав два поставки фалендишу, яких 63 турецьких ліктів (а мало бути згідно підрахунків Бернатовичів, як у загальній сумі панів депутатів є 16 польських ліктів 90, що, на турецькі лікті рахуючи, мало бути ліктів 81. А що за два поставки фалюндишу написав талярів левкових 346S. Що рахуючи також на польські злоті тим же способом як і вище становитиме сума польських злотих 404//7S.

А Бернатовичі в тій же загальній сумі депутатській вище згаданій, стор. 16, таксу за два поставки фалендишу поклали на пана Захаріаша польських злотих 660.

Отже, це показує, що позваний Гресько той фалюндиш написав за меншу суму, в чому пану Захаріашові вчинив шкоди польських злотих 255//22S.

Також ще в тому ж реєстрі в процесі стор.16 позваний Гресько ще написав 230 пар юхтів за суму талярів левкових 1161S. Що також, рахуючи на польські злоті тим же способом як вище, становитиме суму польських злотих 1355//2S.

А Бернатовичі в тій же загальній сумі на стор. 16 таксу таких 230 пар юхтів на пана Захаріаша поклали польських злотих 1380//.

Отже, це показує, що позваний Гресько той юхт за меншу суму написав, в чому пану Захаріашу вчинив шкоди польських злотих 24//27S.

Загальна сума всієї шкоди, яку позваний Гресько з Бернатом Бернатовичем вчинили пану Захаріашу позивачу в тих вище згаданих товарах, становитиме злотих 5470//29.

Що все позивач пан Захаріаш не голими словами але прямим доказом, тобто списком і ціною товарів з загальної суми панів депутатів стор. 16, їх милостям панам райцям львівським до актів львівських 21 березня 1603 року поданої, ясно доводить. Що теж згадані товари Бернатовичі давали дорожче, ніж їх Гресько позваний показав на рахунку пану Захаріашові. При тому рахунку згаданий позваний Гресько з Бернатом Бернатовичем завжди особисто (а особливо при тій таксі) будучи, ніде не заперечували і про все, коли позивач позваним Греськом і Бернатом гордився і тим же реєстром на той час боронився,

що ті товари дорожче збуті не були, тоді позваний Гресько з Бернатом не хотіли його захистити і про домовлене мені з Бернатовичами на згубу, а на яку шкоду пана Захаріаша дозволили яку то копію списку з вище вказаної загальної суми панів депутатів взявши, позивач сюди до права під №1 літера А подає і просить, щоб той на цьому місці був читаний і внесений. А як теж за це позваний Гресько з Бернатом Бернатовичем ті ж вище згадані товари за меншу ціну в своєму реєстрі написали, доводить те позивач тим власним реєстром, який позивач тут до права вашої милості в акті від 5 жовтня 1604 року подав і є вписаний в процесі, який без зволікання вимагає внести. І сам же позваний Гресько перевіряв його на десятиденним праві і суд дає з нього рахунок. А оскільки позивач ясно довів на позваного Греська Томановича і то його власним реєстром і сумаріушем панів депутатів, а то, що ціну вище згаданих товарів написав меншу, а Бернатові, що я таксував видатки, будучи в спілці з Бернатом, дозволяли на більшу ціну і шкоду позивачу таку велику, тобто злотих 5470//29 за домовленістю вчинили. Тоді просить позивач з тих і з інших слушних і правдивих доводів, аби позваний Гресько був змушений до того, щоб такі чітко доведені шкоди, тобто злотих 5470//29 заплатив пану Захаріашу.

№5. Що стосується продажі власних пана Захаріаша товарів через позваного в тому ж реєстрі, записаному в процесі на стор.17 і 18, є написано, де так починає формальні слова:

Ще було вашої милості товарів, які товари дав я кредиторам, тобто: 19 сороків соболів пішли за 3000 левкових.

27 попелиць блямів по 10 талярів, становитиме 270 левкових.

9 горностаєвих блямів по 35 талярів становитиме 315 левкових.

2 блями пупкові становитиме 68S левкових.

100 пар юхтів в Адріанополі на харч витративши, становитиме левкових талярів 617. Сума левкових становитиме 4271.

А що далі, там же зразу нижче в тому ж реєстрі своєму в процесі талярів 18 той позваний написав, що б пану Георгію брат позивача позваному Греськові мав бути винен якийсь борг, після чого позваний з тієї суми власної талярів левкових 4271, які належать пану Захаріашу, виплату того боргу і з лихвами якими чинячи здійснює, і собі взяв 627 талярів левкових; тоді пан Захаріаш, заперечуючи це, так розповів, що про жодний борг пана Юрка не знає, ані не хоче бачити, не повинен позивач того приймати, бо якщо пан Юрек щось був винен позваному, тоді позваний нехай собі того домагається у пана Юрка. Тому просить позивач, аби правом вашої милості примусити позваного до того, щоб те, що взяв неслухно і при собі затримав, тобто ті 627 талярів левкових Захаріашу, повернув.

№6. Ще далі в тому ж своєму реєстрі також нижче стор. 18 в процесі позваний Гресько написав, щоб мав дати жидові Ментесові в Адріанополі записаним позивачем ножів 15 лагвіч*, з яких вийшло тахрів**, так з чорними, як і з червоними ножнами, сума тахрів 3371. Також у Константинополі тому ж ніби мав дати п'ять лагвіч, з яких вийшло 965 тахрів, що становитиме суму тахрів 4336, вартість яких становитиме сума левкових талярів $3758\frac{3}{4}$. Крім того, з чорними ножнами, які позваний дав вайтовських*** в Адріанополі одну фасу, що написав, щоб мало бути тахрів 326; також ще в Константинополі три фаси вайтовських дав з чорними ножнами, що мало винести тахрів 817. Що становитиме сума тахрів 1143. А їх вартість становитиме сума левкових талярів $1586\frac{1}{2}$.

* Одиниця виміру кількості окремих предметів по 5.

** Турецька міра рахунку по 10.

*** Ножі, виготовлені в австрійських землях.

Тоді, заперечуючи це, позивач також так розповідав і оскільки позваний написав, що це за писанням позивача тому то Ментесові дав. Але того не доводить жодним писанням позивача, також ані жодними розписками, ані квитанціями від того Ментеса, якими йому то мав віддати, а читати не намагається. Тоді позваний тим самим признається в тому і показує, що того не дав, але при собі затримав. І просить позивач, аби правом вашої милості до того примусити позваного, аби мені всі такі ножі, тобто 20 лагвіч штирійських ножів і чотири фаси вайтовських, бо їх вартість як позивач вище визначив, тобто суму левкових талярів 5345¼ повернув.

№7. Далі позваний Гресько в тому ж реєстрі своїм у процесі, де починається стор.18 до кінця, а кінчається стор.21 написав. Ніби якимось кредиторам на розписки як грошима, так і товарами мав дати. Як зокрема написав, де ті формальні слова у реєстрі його вище згаданим написані знаходяться такого змісту, який дослівно наводиться.

Товари і гроші залишені після вашої милості, як повіддавав кредиторам. Зокрема Соффі Огли на 4 розписки. Саломону Каніазу на 6 розписок. Дали обом товарами суму левкових 9973.

Ще Соффі Огли ніби як ліхви дали суму левкових 3000.

Ще Соффі Огли один сорок соболів дали левкових 171.

Саламон Каніазу шовкових товарів 36 ліктів атласу сума левкових 32.

5 ліктів китайки сума левкових 8¼.

1 сорок соболів сума левкових 903.

Сума становитиме левкових 13327¾.

Соффі Огли 3000 талярів лихви взяв лише, на то взяв розписку на 206 червоних злотих.

Абрагам Алгазу на п'ять розписок.

Йожеф Кохенові на три розписки.

Яків Бон Сенйору на дві розписки.

Абініанасу на одну розписку.

Дав я тими товарами суму левкових талярів 5968.

Ще Алгазові дав я готових левкових талярів 1000.

Сума становитиме левкових талярів 6968.

Бачачи, що з тієї суми на лихви, на грошову витрату за один сорок соболів старої обіцянки витратив грошей левкових талярів 2624. В суму Алгазову побравши всі розписки залишилось боргу згідно однієї розписки сума левкових талярів 14800.

Та сторона становить суму левкових талярів 20295s.

Давиду Абунтесу на 1 розписку.

Нахману на 1 розписку.

Йожефу Озелу на 1 розписку.

Хамізу на 1 розписку.

Каркасові на 1 розписку.

Екахусу на 2 розписки.

Соразону на 1 розписку.

Сіпозу на 1 розписку.

Поластроні на 1 розписку.

Дав я тим 9 людям товарами суму талярів левкових 3240.

Ще дав я Каркасу шовк 1193S ліктів атласу, становитиме сума талярів левкових 2387.

890 ліктів подвійної (китайки) становитиме талярів левкових 1462.

У Абун Бега залишилось 80 попелиць, становитиме левкових $6\frac{1}{4}$. Сума має становити левкових 7095 $\frac{1}{4}$.

Іллі Харахасовому сину на 5 розписок я дав товарами левкових 2919 $\frac{1}{4}$

Маієр Бон Сенйору на 5 розписок.

Іздрі Мардзі на 3 розписки.

Абай Афтенді на 1 розписку.

Дав я тим трьом людям товарами крім тих 300 талярів, що ви Абаю дали, суму левкових 2626. Сума по тій стороні становитиме левкових 12640 $\frac{1}{2}$.

Йожефу Богданковому зятю на 1 розписку.

Мусі Ножівнику на 4 розписки, крім тих 500 талярів, що в Адріанополі, я дав Абундарові на 1 розписку.

Тим трьом людям дано товарами суму левкових 2030.

Бетрам Чаушу на 2 розписки я дав товарів, додавши готівкових грошей, (становитиме) сума левкових талярів 3428 $\frac{1}{2}$.

Абді Челебейовому сину на 1 розписку дав я товарів, додавши готівкових грошей, левкових талярів 1028 $\frac{1}{2}$.

Емісці Хасану, маршалкові паші, (дав я) 150 червоних злотих, спяхіям 7, становитиме то левкових талярів 264 $\frac{1}{4}$.

Ангурському Махмут Беку згідно листа пана Юрка дав я левкових талярів 60.

Сума тієї сторони становитиме левкових талярів 6811 $\frac{1}{4}$.

Перша сума видатків кредиторам (становитиме) сума левкових талярів 20295 $\frac{3}{4}$.

Напроти того сума видатку кредиторам (становитиме) сума левкових талярів 12640S.

Загальна сума кредиторам становитиме левкових талярів 39747 $\frac{1}{2}$.

Тоді на то позивач пан Захаріаш сильно заперечуючи, також так сказав:

Що на таку велику суму тобто 39747 $\frac{1}{2}$ талярів позваний не показує жодного доводу від жодного з тих кредиторів, яких в реєстрі своєму називає, ані того жодною справою або розписками або квитанціями, спеціально від тих кредиторів взятими, згідно з правом не намагається, аби хтось з кредиторів, що і як багато і які розписки, яку велику суму мав дати, як лише написав, що на так багато розписок стільком кредиторам таку велику суму не задовільнив осіб, ані розписок, на яку суму, який був вчинений (борг) і що кому було залишилось винного, але змішавши осіб і розписки і на яку велику суму були вчинені розписки, ретельно суми кладе. Через те з того самого ясно показує, що тим кредиторам жодному з них не дав і дійсно таку суму 39747S талярів затримав при собі. Після цього позваний Гресько і з Бернатом Бернатовичем з позваним паном Захаріашовим згадану суму 39747S повинен повернути пану Захаріашові. Тоді просить позивач, оскільки позваний нічим не доводить, але лише голими словами вдає, списавши собі і подавши позивачу приватні помішані (розписки) і без доводів голий реєстр, аби що якому кредитору мав дати, чого нічим не довів, а щоб право вашої милості врахувало, що то немала сума іде, тобто про суму талярів 39747S, в якому позивач терпить велику кривду. Або коли Бернатовичі таких сум пану Захаріашу в рахунках не прийняли, але все на пана Захаріаша повернули і йому такі суми у позваного Греська і Берната Бернатовича доведені. Що все в тому ж процесі позивач довів, і аби право вашої милості позваного Греська примусило таку суму 39747 $\frac{1}{2}$ талярів згаданий Гресько повернув позивачу.

№8. Що стоється видатків, які позваний в тому ж реєстрі своїм стор.21, 22. 23 в процесі записав і ніби так великі витрати (як під вище вказаними номерами закінчує) мав вчинити і видати, тоді позивач, заперечуючи, так сказав, що позваний між тими витратами точно на стор.23 в процесі записав. Що Бернат Бернатович взяв вайтовських ножів 17 тахрів, за які записав 30 талярів. Там же зразу ж у того Берната залишилось готових грошей 500 левкових талярів. Тоді (доводжу), що то не є витрати, але то Бернат взяв на свою потребу. А що то власне з тих же сум, які пану Захаріашу належать, взяв і в позваного з Бернатом казано того довести, тоді просить позивач, оскільки то ясно показано з того реєстру Греського, що то Бернат з дозволу Греська затримав при собі, а пан Захаріаш Бернатові нічого не є і не був винен, аби право вашої милості примусило позваного Греська, щоб і ці 530 талярів левкових пану Захаріашу віддав і повернув.

№9. А що теж позваний Гресько закінчуючи в своїм вище вказаному реєстрі в тому ж процесі на стор.23 записав, признаючи, що суму талярів 630s взяв до своїх рук і при собі затримав, тоді ще і та сума пану Захаріашу власне належить і її Бернатовичі на позивача звалили, просить право вашої милості аби право до того Греся примусило, аби таку суму 630s талярів повернув пану Захаріашу, оскільки сам позваний то добровільно признав своїм реєстром, що вище доведено.

№10. Крім того, що той то позваний Гресько спільно з Бернатом Бернатовичем після від'їзду позивача з Константинополя, там же в Константинополі в коморі з шафи окремо взяв власних готових грошей позивача 450 талярів левкових, про що позивач також про них в своїй скарзі в тому ж процесі на стор. 13 скаржився на позваного. Тоді просить позивач, аби право вашої милості примусило позваного Греська до того, щоб і ту власну суму позивача 450 талярів той то позваний Гресько повернув пану Захаріашу.

А оскільки позивач кожну річ на позваного судовим правом і правдиво довів, і ясно показав, як багато позваний грошових сум і товарів, які належали позивачу, затримав при собі і як окремо великі шкоди через того позваного поніс позивач, що теж ясніше сонця показано і доведено. А позваний найменшою справою того не доводить, ані квитанціями урядовими, ані розписками врученими, ані жодними декретами, щоб був примушений до оплати кредиторам, ані назад поверненими розписками, ані навіть яким іншим способом, ані судовим правом не довів, але лише голого реєстру собі до позваного з Бернатом придумавши і списавши схопив. Тоді повинен позивачу такі великі і ясні доводи, які згаданий позваний Гресько має на все вказані грошові суми, при собі затримані, віддасть позивачу і всякі шкоди повернути згідно права посполитого. Інші доводи, як усні, так і письмові, також всякий правний захист позивач собі в цілому згідно своєї вищезгаданої скарги зберігає, що якби сторона мала щось супроти того сказати, або чимсь суперечити, то тим же способом супротивними доводами позивач буде його нищити, якби мав якусь рацію чи доводи. І просив вище дослівний зміст.

І позваний Григорій Томанович вимагав відстрочки вище наведеного за згодою, частину позивача виконувати до тижня.

Ф. 52, оп. 2, спр. 513. С. 431–443.

In eo Judicio Actor Zacharias Iwaszkowicz Armenus Citatos satisfaciendo contradictionem super Regestra et caeteris Citati Gregorii Tomanowic produxit in scripto tenoris talis.

Contradictionis tenor

Pan Zacharias Iwaszkowicz stoiącz mocznie przy praecustoditicy na dzistydnieyszym Prawie uczynioney ktorą sobie obrony wszelakie y dobrodzieystwa prawne nietelko in termino hodierno

contradictionis Regestrorum et calcurorum ktore P(an) Grzesko Tomanowic do Sądu w(aszei) m(osci) P/anu/ Zachariaszowi podał, y wedle ktorych rachunki oddawac chce, ale tez et in termino remipugnationis gdyby tento P(an) Grzesko po podaniu contradictey teraznieyszey chciał iakimi probatiami albo zywemi albo kostownemi quitami albo czerographami y iakimikolwiek dowody Regestrow y rachunkow swych gołych co sobie tez zachował napotym probowac, y na te pracustoditie obudwu stron decreta zaszly Sądu w(aszei) m(osci). Tedy tez P(an) Zachariasz przeciwko iego (iesliby więcz iakie miał dowodow zdrową sobie vt supra dilatią y remipugnatione przeciwne dowody zachowawszy tak punctami na Registr Citati krotko contradilacie.

№1. Naprzod co sie tycze ze Pozwany Grzesko w swym Regestrze ktory Actorowi podaæ, y przez Actora do S^odu tutecznego Sub actu feria tertia in crastino festi S. Franciska Confessoris Anno 1604 producowany y w processie tym in Insinuationis do Act inserowany podaæ, jakoby z tych pieniędzy ktore ze Lwowa do Constantinopola Actorowi prowadził w Jendrnopolu pierwey nizeli do Constantinopola przyiechac miał iakimisi Creditorom dac iako w tymze Regestrze w processie inserowanym Fol(io) 15 stoi w punkcie ty(m) kądý są te formalia verba.

Pieniędzy wydatek wysszey napisanych z domu summy.

Naprzod w Jendrnje Menteszowi dałem Lewk(owych) Tal(erow) 5000.

Musiey Karmonie wedlug zapisu dale(m) Lewk(owych) Tal(erow) 2975.

Mytnikom za welense tak rocznie Lewk(owych) Tal(erow) 45.

Wasz własny dług.

Mussi Karmonie wedlug zapisu waszego dałem(m) Lewk(owych) Tal(erow) 1400.

Czarnemu Haimowi Jendrnopolskiemu wasz dług Lewk(owych) Tal(erow) 800.

Mordochaiowemu Synowi Jozefowi wasz dług Lewk(owych) Tal(erow) 236.

Jendrnnskkiem Mytnikom na welense Lewk(owych) Tal(erow) 30.

Summa uczyni zwszystkie Lewk(owych) Tal(erow) 10536.

Na to Actor contradicuiąc tak powiada: Iz Pozwanemu Grzeskowi w tym wszystkim zadney wiary niedaie aby on te summy wzwyż mianowanym oszobo(m) i mał dac abo wiem tego Pozwany niczym legitime ani czerographami ani zadnemi quitami od tych zwysz pomienionych operam powziętowemi nie dowodzi ale telko gołemi słowy udaie.

Zaczyn takowe wszystkie summy Pozwany Grzesko przy sobie zatrzymał. Prosi tedy Actor aby Citatus przez Prawo do tego był przymuszony aby mu takowe summy wszystkie wzwyż pomienione to iest 10536 Tal(erow) Lewk(owych) (poniewaz mu tego wydatku legitime nie dowiodł) wrocil.

№2. Dalei w tymze Regestrze w processie Fol. 15. 16. 17 gdzie Pozwany Grzesko puncta im napisał jako wiele towarow y gotowych pieniędzy po odiechaniu z Constantinopola Actorowym ten to Pozwany Grzesko z Bernatem Bernatowicem do rąk swych powziął, tedy ize Pozwany Grzesko w niektorych punktach mieyszą summę anizeli wizem robot wynosą. A mianowicie Folio 15.

Iz 546 ok czerwcu rachuiąc po 11 czerwo(nych) złotych położył ze uczyni wedlug rachunku iego czerwo(nych) złotych 5016. A rachuiąc dobrze tedy więtsza summa wychodzi abo wie(m) 546 ok czerwcu czynią czerwonych złotych 6006.

W czym Pozwany Grzesko do Percepty mniey napisał 990 czerwonych złotych, ktore Actorowi własnie należą tedy prosi Actor poniewaz iawnie dowiodł na Pozwanego do Percepty mniey napisał y te 990 czerw(onych) złotych przy sobie iawnie y dowodnie zatrzymał, aby

Prawo w(aszei) m(osci) nakazało aby Pozwany Grzesko P(anu) Zachariasowi y te 990 czerwonych złotych wział.

№3. Takze tez w tymze Regestrze po drugiey stronie to iest Fol. 16. Pozwany napisał. Iz przedał 41 sorok srednich soboli po 48 czerw(onych) złotych, ktorych Summę według swego rachunku rachowali 1960 czerw(wonych) złotych. A iz według tegoz rachunku rachuiąc dobrze uczyni 1968 czerw(onych) złot(ych) tedy iz tez tu mniej osm czerwonych złotych Pozwany do percepty napisał ktore Actorowi należą prosi Actor aby Pozwany przez Prawo w(aszei) m(osci) przymuszony był aby y te Actorowi wrocił.

№4. Co sie tknie iz Pozwany Grzesko w tymze Regestrze swym w processie Fol. 15. 16. 17. napisał. Iz te towary ktore po odiechaniu Zachariaszowym z Constantinopola tento Pozwany z Bernatom Bernatowicem do rąk swoich powział y Summę ich daleko mniejszy w odbywaniu położył anizeli Gabriel I Jan Bernatowicowi w rachunku przed P(any) Deputaty uczynionym (ktory rachunek P(any) Rayce przyjęli y Krol Je(go) M(osc) potom approbowac potom Decretem swym raczył Panu Zachariaszowi tez nie insze towary daleko drozey szacuiąc kładli y oney od tych Bernatowicow P(an) Zacharias przyjmowac musiał, tedy iz to z wielką szkodą Actorową iest ze Pozwany Grzesko za namneyszą cenę tez niektore towary ktore Bernatowicowe daleko większą cenę kładli napisał tedy Actor contradikuiąc tak wywodzic y tey szkody u Pozwanego sie domaga.

Naprzod, iz Pozwany Grzesko w Regestrue swym w processie Fol. 15. napisał iz ten czerwicz ktory ze wszystkim I wcale został iako samze Pozwany Grzesko do Constantinopola przyprowadził do rąk swych powział tedy ten czerwicz napisał za Summę Tal(erow) Lewk(owych) 11067½. Co raczuiąc te Lewk(owy) Talery po 70 aspr a na Polskie złote po 60 aspr iako Panowie Deputaci czerwicz y insze towary rachowali według taxy Bernatowicow w Summariuszu fol. 16. uczynią na złote Polskie Złotych 12912//12½. A według tey taxy iako na P(ana) Zachariasza Bernatowicowie przed Pany Deputaty za ten czerwicz kładli y rachowali iako tamze w Summariuszu P(anow) Deputatow Folio 16 iest, wynosi za ten czerwicz summa złotych Polskich 15264//.

Zkąd sie pokazuje iz Pozwany Grzesko za ten czerwicz P(anu) Zachariaszowi uczynił szkody złotych 2351//27½.

Je w tymze Regestrze potom w processie Folio 16. Pozwany Grzesko napisał iz sie zostało soboli dobrych sorokow trzydziesti za summe Tal(erow) Lewk(owych) 7250 ktore rachuiąc takze na Polskie złote tymze kształtem iako y wyszey uczyni summa Polskich złotych 8458//10.

A Bernatowicowie w tymze Summariusu P(anow) Deputatow nowym Fol. 16 takowych soboli taxę na P(ana) Zachariasza położyli sum(m)ę Polskich złotych 9000//. Zkąd sie tez pokazuje iz Pozwany Grzesko za mniejszą summę napisał uczyni P(anu) Zachariasowi za te soboli uczynił szkody złotych 541//20. It(em) jescze w tymze Regestrze Fol. 16. zaraz potom Pozwany Grzesko napisał iz srednich soboli zostało sorokow 43, z ktorych 41 sorokow po 48 czerw(wonych), a ieden za czerwonych złotych 100 y iescze ieden za czerw(onych) złotych 60 napisał co uczyni za wszystkie 43 sorokow iako Pozwany w Regestrze swym kładzie Summa Tal(erow) Lewk(owych) 3634½. Do tego sam Actor P(an) Zacharias iuz był iescze odiechał z Constantinopola, odbył tego z gatunku siedm sorokow soboli po 70 aspr czerw(wonych) złot(ych) co uczyni Lewkow(ych) 840. Summa wszystkich sorokow srednich uczyni sorokow 50 a Lewk(owych) Tal(erow) 4474½ ktore rachuiąc takze na Polskie złote tym kształtem iako y wyszey uczyni summa Polskich złotych 5219//28½. A Bernatowicowie w tymze Summariuszu

P(anow) Deputatow wzwysz pomienionych Folio 16 takowych soboli taxę na P(ana) Zachariasza włożył Polskich złotych 7500//.

Zkąd sie pokazuje iz ten Pozwany Grzesko za mnieszą summę sobole te napisał w czym P(anu) Zachariasowi uczynił szkody złotych 2280/1½ .

It(em) Jescze w tymze Registrze w processie folio 16 Pozwany Grzesko napisał białych lisow 42 za Taler(ow) Lewk(owych) 20. ktore rachuiąc takze na polskie złote tymze xtaltem iako y wyszey uczyni Summa złotych Polskich 23//10. A Bernatowicowie w tym ze Summariuszu Deputackim wzwysz pomieniony Fol.16 takowych lisow 42 taxę P(anu) Zachariasowi położyli złotych 40//. Zkąd sie pokazuje iz P(an) Grzesko Pozwany te lisy Summariuszą Summę napisał, wczym P(anu) Zachariasowi uczynił szkody złotych 16//20. It(em) Jescze w tymze Registrze w processie fol. 16 Pozwany Grzesko napisał falendysu dwa postawy ktorych mianuie łok(ci) Tureckich 63 / a miało byc wedlug kładzienia Bernatowicow iako w Summariusu P(anow) Deputatow iest Fol. 16 łokci Pols(kich) 90 co na Tureckie Łokcie rachuiąc miało byc łokci 81. A iz za dwa postawy napisał failundysu Tal(erow) Lewk(owych) 346½. Co rachuiąc takze na Polskie złote tymze xtaltem iako y wyszey uczyni su(m)ma Polskich złotych 404//7½.

A Bernatowicowie w tymze Summariusu Deputackim wzwysz pomienionym fol. 16 takowe(go) failundysu dwa postawy taxę na P(ana) Zachariasza położyli Polskich złotych 660//.

Zkąd sie pokazuje iz Pozwany Grzesko ten failundysz za mnieyszą Summę napisał w czym P(anu) Zachariasowi uczynił szkody Polskich złotych 255//22½.

It(em) jescze w tymze Registrze w processie Folio 16 zaraz potym Pozwany Grzesko napisał 230 par iuchtow za su(m)me Tal(erow) Lewk(owych) 1161½. Co rachuiąc takze na Polskie złote tymze xtaltem iak wyszey uczyni su(m)ma Polsk(ich) złotych 1355//2½.

A Bernatowicowi w tymze Summariuszu fol. 16 takowych 230 par iuchtow na P(ana) Zachariasza tax położyli Polskich złotych 1380//.

Zkad sie pokazuje iz Pozwany Grzesko ten iucht za mnieyszą Summę napisał, w czym Panu Zachariaszowi uczynił szkody Polskich Złotych 24//27½. Summa Summar(iusz)u wszystkiey szkody ktore Pozwany Grzesko z Bernatem Bernatowicem P(anu) Zachariaszowi Actorowi w tych zwysz pomienionych towarzech uczynił, czyni złotych 5470//29.

Czego wszystkiego Actor P(an) Zachariasz niegołemi słowy ale Autentikiem to iest spiskiem y ceną towarow z Summariuszu P(anow) Deputatow Folio 16. Ich m(o)sciom Panom Raycom Lwowskim sub actu Leopoli Sabbato pridie Dominicae Palmarum Anno 1603 podanym iasnie dowodzi. Iz tez towary pomienione Bernatowicowie drozey ani anizeli ich Grzesko Pozwany odbywał na rachunek P(anu) Zachariaszowi kładl. Przy ktorym rachunku pomieniony Grzesko Pozwany z Bernatem Bernatowicem zawsze personaliter (a osobliwie przy tey taxie) będąc nigdy nie contradikowali y owszem gdy sie Actor Pozwanym Grzeskiem y Bernatem szczyił y tymze Registrzem na on czas sie bronil iz te towary drozey odbyte niebyły tedy Pozwany Grzesko z Bernatem zastępowac go nie chcieli y owszem ex conticta mnie z Bernatowicami na zgubę a na iaką szkodę P(ana) Zachariasową pozwalali ktory to autentik spisku z Summariuszu zwysz mianowane P(anow) Deputatow wyiawszy Actor tu do Prawa Sub. №1 L(ite)ra A podaie ktory aby na tym mieyscu był czytany y inserowany prosil. a iako tez za sie Pozwany Grzesko z Bernatem Bernatowicem te z towaru zwysz pomienione za mnieyszą cenę w swym Registrze napisali dowodzi tego Actor tym własnym Regestrem ktory tu Actor do Prawa w(aszei) M(osci) sub actu feria tertia in crastino festi S. Francisci Confessor(is) Anno 1604 podał y w processie iest wpisany ktory niewłoci legi et inseri petit. I samze Citatus Grzesko approbowawszy go na dzistegodnieyszym prawie iudicialiter z niego rachunek daie. A poniwaz Actor iasnie dowiodł na Pozwanego Grzeska Tomanowica a to iego własnym Registrzem y

Sum(m)ariuszem P(anow) Deputatow a to iz cenę zwysz pomienionych towarow mnieyszą napisał a Bernatowi com de Percepty taxowal będąc wespołek z Bernatem na większą cenę pozwalali, y szkodę Actorowi tak wielką to iest złotych 5470//29 ex conductamine uczynili, tedy prosi Actor z tych y z inszych słusznych y prawdziwych dowodow aby był do tego przycisniony Pozwany Grzesko zeby takowe szkody iasnie dowiedzione to iest złotych 5470//29 Panu Zachariasowi zapłacił.

№5. Co sie tknie przedazy towarow własnych P(ana) Zachariaszowych przez Pozwanego w tymze Registrze napisaney iako w processie folio 17 et 18 iest napisano, gdzie tak poczynaia formalia verba: Jescze było w(aszei) M(osci) towarow ktore towary dalem Creditorom to iest:

19 sorokow soboli poszły za 3000 Lewk(owych).

27 popielicz blamow po 10 Tal(erow) uczyni 270 Lewk(owych).

9 Hronostaiowych blamow po 35 Tal(erow) uczyni 315 Lewk(owych).

2 błamy pupkowe uczyni 68 Lewk(owych).

100 par iuchtow w Jendrnje strawę wytrąciwszy uczyni Lewkowych Talerow 617.

Summa Lewkowych uczyni 4271.

A co daliei tamze nizey zaraz w tymze Registrze swym w processi Tal(erow) 18 ten Pozwany napisał, izby P(anu) Gerzy brat Actorow Pozwanemu Grzeskowi miał byc iakis dług winien zaczym Pozwany z tey Summy własney Tal(erow) Lewk(owych) 4271 P(anu) Zachariaszowi należącey zapłatę tego długu y z lichwami iakiemię czyniac defalcuie y sobie Pozwany wziął to iest 627 Tal(erow) Lew(kowych), tedy na to P(an) Zacharias contradicuiąc tak powieda, ze o zadnym długu P(ana) Jurkowym niewie, ani wiedziec chce niepowinien tego Actor przyimowac gdyz iesli P(an) Jurek Pozwanemu miał byc co winien, tedy Pozwany niech sobie tego u P(ana) Jurka dochodzi. Przetoz prosi Actor aby Prawo w(aszei) m(osci) Pozwanego do tego przymusiło zeby to co niesłusznie wziął y przy sobie zatrzymał P(anu) Zachariasowi to iest te 627 Tal(erow) Lewk(owych) wrocili.

№6. Jescze daley w tymze Registrze swym takze nizey w processie folio 18 Pozwany Grzesko napisał zeby miał Menteszowi zydwowi w Jendrnje zapisaniem Actorowym nozow lagwicz 15 dac, z ktorych wyszło tachrow tak z czarnemi iako y z czerwonymi noznami Summa Tachrow 3371. Takze tez w Constantinopolu temuz iakoby miał dac piac lagwicz z ktorych wyszło 965 tachrow, co uczyni Summa Tachrow 4336 ktorych valor uczyni Summa Lewk(owych) Tal(erow) 3758³/₄. Do tego z czarnemi noznami ktore Pozwani dał Waytowskich w Jendrnje iedną fassę iz napisał zeby miało byc Tachr(ow) 326 takze co w Constantinopolu trzy fasy Waitowskich dał z czarnemi noznami ze miało wyniesc tachrow 817. Czego uczyni Summa Tachrow 1143. A valor ich uczyni Summa Lewk(owych) Tal(erow) 1586¹/₂. Tedy ta to tez Actor contradikuiąc tak powieda I Poniewaz ze Pozwany napisał, iz to za pisaniem Actorowym temuto Menteszowi dał a tego zadnym pisaniem Actorowym niedowodzi, ani tez zadnemi czerographami ani tez quitami od tego Menteszam sie temi aby mu to miał oddac legitime nieprobuie tedy Pozwany tym samym wpada w tym y pokazuie sie ze tego nie dał ale przy sobie zatrzymał. I prosi Actor aby Prawo w(aszei) m(osci) do tego Pozwanego przymusiło aby mi takowe noze wszystkie to iest 20 lagwicz nozow Styryjskich y cztery fassy Waytowskich albo valorem ich iako Actor wyszey specificował to iest Summę Lewk(owych) Tal(erow) 5345¹/₄ wrocil.

№7. Daley Pozwany Grzesko w tymze Registrze swym w processie gdzie sie poczyna folio 18 ku konczowi a konczy sie Fol(io) 21 napisał. Jakoby iakimsi Creditow na czerography

tak pieniędzmi iako y towarmi dac miał. Jako naprzod napisał gdzie sie te formalia verba v Regestrze iego wzwyż pomienionym napisane nayduią ut sequuntur in tenore tali.

Towary y pieniądze pozostałe po w(aszei) m(osci) iako Creditoram pooddawał.

Naprzod Szoffcioglemu na 4 czerography Saloman Kaniazowi na 6 czerografow.

Dałem obiema towarmi Summa Lewkow(ych) 9973//.

Jeszcze Sowaoglemu iakoby lichwy Sum(m)a Lewk(owych) 3000//.

Jeszcze Sowaoglemu ieden sorok soboli Lewk(owych) 171//.

Salomon Kianasowi iedwabnych towarow 36 łok(ci) hatłasu Summa Lewk(owych) 32.

5 lok/ci/ kitayki Sum(m)a Lewk(owych) 8¼.

1 sorok soboli Summa Lewk(owych) 903. Summa uczyni Lewk(owych) 13327¾.

Sowaogli 3000 Taler(ow) lichwy wziął telko na to czerograph na 206 czerw(onych) zlotych wziął.

Abraham Algazowi na pięć czerographow

Jozephu Kochenowi na trzy czerograffy.

Jakow Bon Senior na dwa czerograffy.

Abinianaszowi na ieden czerograph.

Dałem tymi towarami Sum(m)u Lewk(owych) Tal(erow) 5968.

Jeszcze Algazowi dałem gotowych Lewk(owych) Tal(erow) 1000.

Summa uczyni Lewk(owych) Tal(erow) 6968.

Wiedzacz ze z tey summy na lichwy na utratę pieniężną za ieden sorok soboli starey obiecanki piędzdy wytręcił Lewk(owych) Tal(erow) 2624. In summa Algazowych wszystkie czerography pobrawszy zostało długu według iedne(go) czerographu Summa Lewk(owych) Tal(erow) 14 800.

Summa ta strona uczyni Lewk(owych) Tal(erow) 20295 ¾.

Dawidowi Abuntheszowi na 1 czerogr(aph).

Nachmanowi na 1 czerograph.

Jozeph Ozielowi na 1 czerogr(aph).

Chamizowi na 1 czerogr(aph).

Karkasiowemu na 1 czerogr(aph).

Ezkachusowi na 2 czerogr(aphy).

Sorazokowi na 1 czerogr(aph).

Sipozowi na 1 czerogr(aph).

Polastroni na 1 czerogr(aph).

Dalem tym 9 ludziom towarmi Sum(m)ę Tal(erow) Lewk(owych) 3240.

Jesczem dał Karkasowemu iedwab 1193½ łokci hatłasu uczyni Summa Tal(erow) Lewk(owych) 2387. 890 łokci dupli uczyni Tal(erow) Lewk(owych) 1462.

7. Abundego zostało 80 popielicz uczyni Lewk(owych) 6¼. Summa ma uczyni Lewk(owych) 7095¼. Ilie Harachasowemu synowi na 5 czerogr(aphy) dałem towarmi Lewk(owych) 2919¼. Maier Bonseniorowi na 5 czerogr(aphy). Idzri Mardzie na 3 czerogr(aphy). Abaieni Aftendowi na 1 czerogra(ph) Dałem tym trzem ludziom towarmi krom tych 300 tal(erow) co sie wy Abaiowi dał sum(m)ę Lewk(owych) 2626. Summa po tey stronie wczyni Lewk(owych) 12640½. Jozephowi Bohdankowemu zięciowi na 1 czerogr(aph). Musiemu Nozownikowi na 4 czerography krom tych 500 Tal(erow) co w Jendrnje dałem Abundaromowi na 1 czer(ograph) Tym trzem ludziom dało sie towarmi sum(m)ę Lewk(owych) 2030. Bebram czausowi na 2 czerography dałem Towarow przydawszy gotowych piędzdy

Sum(m)a Lewk(owych) Taler(ow) 3428½.

Abdi Czelebiowemu synowi na 1 czerogr(aph) dałem towarow przydawszy gotowych pieniędzy Lewk(owych) Tal(erow) 1028½.

Angurskiemu Machmut Bekowi według P(ana) Jurkowego listu dałem Lewk(owych) Tal(erow) 60. Summa ta strona uczyni Lewk(owych) Tal(erow) 6811¼.

Pierwsza summa wydatkow Creditorom summa Lewk(owych) Tal(erow) 20295¾.

Naprzeciwko Summa wydatkow Creditorom Summa lewk(owych) Talerow 12640½

Summa Summaru(m) Creditoro(m) uczyni Lewk(owych) Tal(erow) 39747½.

Tedy na to tez P(an) Zacharias Actor ingenere contradikuiąc tak powieda: Iz na tak wielki Summę to iest 39747½ Tal(erow) Pozwany zadnego dowodu od zadnych z tych Creditorow ktorych w Regestrze swym mianuie nie pokazuie, ani tego żadną tzęszą bądź czerographami albo quitami specificie od tych Creditorow wziętemi legitime nie probuie aby ktorzy Creditorom co y iak wiele y niekatory czerograph iaką wielku summę miał dac, iak telko napisał ze na tak wiele czerographom tak siła Creditorom tak wielka Summę nie distringłowią person ani czerographow na iaką Summe który był uczyniony y co sie komu zostało winno było ale pomieszawszy persony y czerography niemianuiąc iako sie ktoremu z nich było winno y na iak wielki summy czerography były poczynione confuse summy kładzie. Przeto z tego samego iasnie sie pokazuie ze tym Creditorom żadnemu nicz nie dał y owszem takową Summę 39747½ Taler(ow) przy sobie zatrzymał. Zaczyn Pozwany Grzesko y z Bernatem Bernatowicem zpołwinowaycą P(anu) Zachariasowym pomienioną Summe 39747½ powinien P(anu) Zachariasowi wrocic. Prosi tedy Actor poniewasz ze Pozwany niczym nie dowodzi ale telko nudis verbis udaie spisawszy sobie y podawszy Actorowi priwatny pomieszany y bez dowodow goły Regestr aby co ktoremu Creditorowi miał dac, czego niczym nie dowiodł azeby Prawo w(aszei) m(osci) uwazyło ize to nimalą sum(m)e idzie, to iest o summę Tal(erow) 39747½ w ktorym Actor wielką krzywdę cierpi, abo wiem Bernatowicowie takich summ P(anu) Zachariasowi w rachunkach nie przyieli ale wszystko na P(anu) Zachariasu wrocili y onemu takich Summ u Pozwanego Grzeska y Bernata Bernatowica do chodzu kazano. Co wszystko w tymze processie Actor dowiodł, y aby Prawo w(aszei) M(osci) Pozwane(go) Grzeska do tego przymusiło aby takową Summę 39747½ Talerow pomieniony Grzesko Actorowi wrocii.

№8. Co sie tknie wydatkow ktore Pozwany w tymze Regestrze swym w processie Fol(io) 21. 22. 23 napisał yakoby tak wielkie unkoszty (iako sie pod zwysz mianowanemi fokami concluduie) miał uczynic y wydac, tedy Actor contradikuiąc tak powieda, ze Pozwany między temi unkosztami specificie w processie Fol(io) 23 napisał iz Bernat Bernatowic Waytowskich nozow Tachr 17 wziął za ktore 30 Taler(ow) napisał. Tamze zaraz ze u tegoz Bernata zostało pieniędzy gotowych 500 Lewk(owych) Taler(ow) tedy iz to iest nie unkoszt, ale to Bernat na swoię potrzebę wziął. A iz to właśnie z tych ze summ ktora P(anu) Zachariaszowi należą wziął y w Pozwanego z Bernatem kazano tego dochodzic tedy prosi Actor poniwaz sie to iasnie pokazało z tego Regestru Grzeskowego ze to Bernat przy sobie za pozwoleniem Grzeskowym zatrzymał, a Pan Zacharias Bernatowi nicz nie iest ani był winien, aby Prawo w(aszei) m(osci) Pozwanego Grzeska przymusiło zeby y takowe 530 Taler(ow) Lewkow(ych) P(anu) Zachariaszowi oddał y wrocil.

№9. A iz tez Pozwany Grzesko concluduiąc w zwysz mianowany Regestr swoy w tymze processie Fol(io) 23 napisał, przyznawaiąc iz summę Taler(ow) 630¾ do rąk swych powziął y przy sobie zatrzymał tedy iz y ta Summa P(anu) Zachariasowi właśnie nalezy y one Bernatowicowie na Actora wwalili prosi Prawa w(aszei) m(osci) aby Prawo do tego Grzeska przymusiło aby takową summę 630¾ Tal(erow) P(anu) Zachariasowi wrocil poniwaz sie sam Pozwany do tego dobrowolnie Regestrem swym quod supra deductum est przyznał.

№10. Nad to iz tento Pozwany Grzesko z Bernatem Bernatowicem wespoł po odiechaniu Actorowym z Constantinopola tamze w Constantinopolu w komorze z olmariey gotowych pieniędzy 450 Tal(erow) Lewk(owych) własnych Actorowych zosobna wziął, iako sie tez Actor o nie w Insinuatiei swey w tymze processie Fol(io) 13 na Pozwanego załował, tedy prosi Actor aby Prawo w(aszei) m(osci) Pozwanego Grzeska do tego przymusiło zeby y tę summę 450 Taler(ow) własną Actorową tento Grzesko Pozwany P(anu) Zachariasowi wrocił.

A ponieważ Actor kazdy rzeczy na Pozwane(go) legitime et authentice dowiodł y iasnie pokazał iako wieli Ci(ta)tus summ pieneznych z towarow Actorowi przynależących przy sobie zatrzymał y iako zoszobna wielkie szkody przez tego Pozwanego Actor podiał co sie tez nad słonce iasnief pokazalo y dowiodło. A Citatus najmnieyszą rzeczą tego nie dowodzi ani quitami urzędowemi ani czerographami wrocenemi, ani decretami iakimi zeby był przymuszony do płacenia od Creditorow ani nazad powraczanemi czerographami, ani nawet iakim inszym sposobem nic a nic legitime nie dowiodł, ale telko gołego Regestru sobie go Citatus z Bernatem zmysliwszy y spisawszy chwyta sie. Powinien tedy Actorowi tak wielkie y iasni dowody na wszystko mającemu pomieniony Pozwany Grzesko przerzeczone su(m)my pienezne przy sobie zatrzymane Actorowi oddac y szkody wszelakie przywrocic wedle prawa pospolitego. Insze dowody tak zywe iako y listowne, takze wszelakie obrony prawne Actor sobie wedle wedlug swey praecustoditief zachowuie, iz iesliby miała strona co przeciwko temu mowic albo czym sie wspierac ze tymze sposobem przeciwnemi dowodami Actor będzie iego iesliby iakie miał ratie albo dowody zbitae. I prosi ut sup(ra).

Et Citatus Gregorius Tomanowicz petitam dilationem super impugnandum de consensus partis Actores obtinuit ad octauam.

№ 110

1605р., вересня 16. – Розписка львівського вірменина Давида Сербковича, видана турецькому єврею Гасам Израелю з Константинополя за взятій борг

Зміст розписки

Я, Давид Сербкович, визнаю тим моїм записом, що я залишився винен Гасан Израелю, Саламоновому сину, жидові Константинопольському, червоних злотих 240, які маю йому заплатити ті 240 червоних злотих, рахуючи від нинішнього дня 16 вересня через шість місяців тут у Константинополі. А якщо більше часу мине, повинен буде платити інтерес, рахуючи на рік від кожного десятка червоних злотих два червоні злоті. То є моє рішення і (до цього) приклав печатку. Діялось у Константинополі року 1605 вересня 16. До тієї розписки поручителем є пан Якуб Вартирисович і його син пан Симон Якубович. Я, Давид Сербкович, своєю власною рукою (підписався) і прикладаю печатку. Я, Якуб Вартирисович, поручитель за ті 240 червоних злотих. Я, Симон Вартирисович, поручитель за ті 240 червоних злотих.

Печатки прикладені три.

Ф. 52, оп. 2, спр. 522. С. 807.

Tenor Cyrographi reuersi

Ja Dawid Serebkowicz, zeznamam tym moim zapisem, izem został winien Hasam Izrael Salamonowemu Synowi Zyдови Konstantinopolskiemu czerwonych złotych 240 ktore mam mu zapłacic te 240 Czerwonych złotych od dzisriadnia licząc w szesnastym Septembrze za szesc Miesiecy tu w Konstantinopolu a iesli wieczey czasu minie płacic powinien będą interesse na rok

rachuiac od kożdego dziesiątka czerwonych złotych dwa czerwone złote, to iest moje przyrzeczenie y przyłożenie pieczęci. Działo sie w Konstantinopolu Roku 1605 Septembra 16. do ktorego Cerographu iest Rekoimca Pan Jacub Wartyryszowic y iego Syn Pan Symon Jakubowicz. Ja Dawid Serebkowicz własną ręką swą y przykładam pieczęć. Ja Jakub Wartyryszowicz Rekoimca do tych 240 czerwonych złotych. Ja Symon Wartyryszowicz Rekoimca do tych 240 czerwonych złotych.

Loca Sigillorum tria.

№ 111

1606р., серпня 25. – Зміст розписок за борги, взяті у Туреччині на ім'я львівського вірменина Миколая Бернатовича його факторами

Розписки: одна, яку видав Юрко і Захаріаш Івашковичі на ім'я Іллі Поліхронові на суму 2000 левкових талярів у Константинополі дня 8 вересня року 1599. А другу видав Бернат, брат Греська Томановича, і Захаріаш Івашкович на суму талярів левкових 4000 в Константинополі дня 8 грудня року 1599. Ті борги були власне небіжчика пана батька, а позвані, згідно з підписами вказаних осіб і згідно з печаткою небіжчика і тих осіб, які розписки видають, просять, щоб були прочитані і записані.

Зміст першої розписки

В ім'я Боже ми, Бернат, син Миколая, Гресько, Томанов син, і Захаріаш Івашкович визнаємо тим нашим записом, що ми стали винні пану Іллі Поліхронові Каракасові чотири тисячі левкових талярів, взяті на власну потребу пана нашого пана Миколая Бернатовича, і заплатити таким чином року 1600 в серпні 1334 левків маємо вам заплатити. А решту за 12 місяців від написання того запису 2666 левків маємо заплатити ми, або будь-хто приїде на справу пана Миколи Бернатовича, повинні будемо згідно вище вказаного боргу заплатити без жодних слів. А для кращої віри приклали ми до того нашого запису пана Миколая печатку і свої печатки, і власними руками підписалися. Діялося в Константинополі 8 грудня року 1599. А якщо би вчасно не було оплачено, тоді інтересу маємо дати, рахуючи від десяти два на рік. Я, Бернат, Миколаїв син, власною рукою, знаю про це. Я, Гресько Томанович, власною рукою, знаю про це. Захаріаш Івашкович, власною рукою. (підпис).

Зміст другої розписки

В ім'я Боже. Ми, Юрек і Захаріаш Івашковичі, визнаємо тим нашим записом, що ми стали винні пану Іллі Поліхронові Каракасові Оржету дві тисячі левків, (взятих) на власну потребу пана нашого пана Миколая Бернатовича. Ті 2000 левків маємо заплатити ми або будь-хто, хто у справі пана Миколая приїде, повинен буде понад записаних дві тисячі левків пану Каракасові заплатити, дай Боже, на Касімкови, тобто в грудні року 1600. А для кращої віри приклали ми до того запису печатку пана нашого і свої печатки, і власними руками підписалися. Діялось у Константинополі дня 8 вересня року 1599. А якщо вчасно не заплатимо, тоді, рахуючи на рік від десяти два, інтересу дати повинні будемо. Юрко Івашкович власною рукою (*нідпис*). Захаріаш Івашкович ручився за той борг.

Ф. 52, оп. 2, спр. 518. С. 1188.

Cerography: ieden ktory przez Jurka y Zachariasza Iwaskowica nieiakiemu Ilie Polichronowi na Summe 2000 Lewkowych talerow de data Constantinopoli die 8 Septembris A(nno) 1599. A drugi przez Bernatha brata Grzeska Tomanowica y Zachariasza Iwaskowica na summę Talerow Lewkowych 4000 de data Constantinopoli die 8 Decembris A(nno) 1599 uczinionych. Ktore dlugi byly wlasne nieboszczika pana Oyca pozwanых wedle podpisow osob mianowanych y wedle pieczęci nieboszczykowskiey y tych osob ktore Cerographi producią y proszą eo loci legi et inseri.

Tenor chyrographi primi

W imię Panskie my Bernath syn Mikołaja Grzesko Tomanow sin y Zacharias Iwaskowic znamisie tym naszym zapisem zesmy winne zostali Panu Ilie Polichronowi Karakaszowi na własną potrzebę pana naszego wzięta Pana Mikolaia Bernathowica cztery Tysiace Lewkowych Talerow y zaplacic tym sposobem A(nno) 1600 in Augusto 1334 Lewkow ma wy zaplacic. A ostatek za 12 Miesięcy od napisania tego zapisu 2666 Lewkow mamy zaplacic. My albo kto kolwiek przedzie na sprawę P(ana) Mikolaia Bernathowica te powinne bedziemy zwysz mianowanego dlugu zaplacic bez wszelakich mow. A dla lepszey wiary przylozyliśmy do tego zapisu nasze(go) P(ana) Mikolaia pieczęc y swoje pieczęci y wlasnemi sie rekami podpisali. Stalo sie w Constantinopolu. Octawa Decembris A(nno) 1599 a iesliby sie na czas nie dalo tedy od dziesięci dwa na rok interese rachuiąc mamy dac. Ja Bernath Mikolaiow Syn własną ręką znam sie. Ja Grzesko Tomanowic własną ręką znam sie. Zacharias Iwaskowic własną ręką (*podpis*)

Tenor Chyrographi Secundi

W imię Panskie My Jurek Zacharias Iwaskowicowi znami sie tym naszym zapisem zesmi dluzni zostali Panu Ilie Polichronowi Karakaszowi na własną potrzebę Orziethą pana naszego, Pana Mikolaia Bernathowica dwa Tysiąca Lewkow ktore 2000 Lewkow mamy zaplacic my albo ktokolwiek na pana Mikolaiową sprawę przyedzie powinien bęndzie wzwysz napisanych dwa tysiąca Lewkow panu Karakaszowi zaplacic dali Bog na kasimkowy to iest in Desembre A(nno) 1600. A dla lepszey wiary przylozyliśmy do tego zapisu pana nasze(go) pieczęc y swoje pieczęci y wlasnemi sie rekami podpisali. Stalo sie w Constantinopolu die 8 Septembris A(nno) 1599. A iesli na czas niezaplaciwmy tedy od dziesięci dwa rachuiąc na rok interesse dac powinni bedziemy. Jurek Iwaskowic własną ręką (*podpis*). Zacharias Iwaskowic ręczył za ten dlug.

№ 112

1607р., серпня 3. – Свідчення, видане львівським купцем Георгієм Івашковичем Аведіку Захновичу про відправлені з Туреччини товари

Зміст свідчення Георгія Івашковича

Георгій Івашкович, вірменин і міщанин львівський, чиню відомим, кому би була потреба про то знати. Що за вимогою pana Аведика Захновича, який після мене бажав, аби мені певне і істотне свідчення проти його брата Якуба Захновича видав відносно 915 літер шовку, які через мої руки були куплені і до Львова відіслані. Що, бачачи його слушне бажання, мені відмовляти не годилось і то, що в тім гандлю робилось правдиве свідчення, дав (свідчення) у той час, як писане, так і усне. На кожному місці готовий буду таке видати.

Року 1043 згідно нашої лічби і згідно римської р(оку) 1594, коли їхав до Турецької землі для своїх власних купецьких справ, Якуб Захнович сильно мене просив, аби я йому в тому братерськи догодив і йому чи в Адріанополі, чи в Константинополі купив 3 бельні шовку барвистого, а він мені гарантує, що мені має прислати певні гроші на оплату такого шовку. Я йому не відмовив, а він, не задовільнившись тим, писав за мною лист до Ясс до Волоської землі, знову просячи, аби я його своїм писанням гарантував, що йому такий шовк куплю напевне. Він теж мені заспокоював добрим цнотливим купецьким словом, що мені мав дослати готівковими грошима на оплату таких шовків і то наступного львівського ярмарку. Тоді, за такими його сильним бажанням і статечним переконанням, приїхавши до Турецької землі, в Адріанополі у двох купців жидів купив я 3 бельні шовку, у Якова Каменді і у Мошея Карамоні. Того шовку в трьох бельнях було 975 літрів, і ті шовки були куплені за готівкову ціну, тому що мали за нього заплатити від дня розписки за 40 днів. А у випадку несплати протягом 40 днів буде лихва 200000 аспрів і то робилось за переконанням того то Якуба, який тримав той шовк. Послав я їх при своїх купцях до Львова, про яких теж писав, якби той Якуб Захнович слова не дотримав, а згідно обіцянки своєї за той шовк гроші до Турок не відправив, аби моє невідомо як видано. Після цього брат пан Захаріаш, будучи у Львові і бачачи, що Якуб Захнович слова не дотримав. Після чого таких шовків більше тому Якубові Захновичу довіряти і доручати не хотів. Проте потім, за порукою пана Тороса Якубовича забезпечивши той шовк, тому то Якубові видав і цілим віддав. Той шовк той же Якуб продав за гроші і тими грошима діяв. А коли потім через два з половиною роки я приїхав до Львова і нагадував тому Якубу, щоб мені з причини того дав швидко 100 червоних злотих або 200, але мені той Якуб так відповів, що не сподівався, аби приїхавши так швидко, я хотів гроші. Я, побачивши велику непорядність того Якуба, зразу пішов до брата пана Захаріаша і з ним до пана Тороса Якубовича, як до поручителя, аби зі мною розрахувався за того Якуба Захновича. Там за сильним бажанням пана Тороса і інших боржників, які в то втрутились, щоб я до пана Тороса Якубовича не приставав і виплати такої суми тому то Якубові Захновичу почекав до найближчого львівського ярмарку на святої Агнешки. А він за то обіцяє добрим цнотливим купецьким словом, що на тих грошах за шовк нічого заробити не хоче. Але і дійсно суму наявну спільно з лихвами обіцяє з довір'ям віддати і заплатити мені, забезпечивши під записану поруку пана Тороса Якубовича, але затримали оплату аж до львівського ярмарку. Між тим на день св.Сімона і Юди один з кредиторів Якуб Камендо приїхав до Львова і вже три роки виповнилось, коли своєї оплати добивається, сповістив того то Якуба Захновича, аби того кредитора відправив. Якуб мені так відповів, що тепер я грошей не маю, будучи впевнений з тобою на певний час. Через то відправив його сам. Я, звільняючи свій кредит, в присутності того Якуба Захновича половину суми згідно розписки відправив і заплатив своїми власними грошима. Сподіваючись теж від того Якуба, згідно його слова своєї оплати року 1597. Коли львівський ярмарок прийшов і вже між людьми здійснились (розрахунки), я теж домагався своєї оплати. Той пан Якуб замість доброї оплати відправив мене з тим, що вільно було мені обіцяти, а тепер вільно не виконати цього. Після цього я побачив того Якуба велику непорядність і марнословність. Дозволяємо пану Торосу Якубовичу як поручителю, аби зі мною розрахувався за того Якуба Захновича. Про що і представник позивача явно хотів, щоб той то Якуб, обіцяючи мені), (виплату), 10 років мав право відтягувати. Я, побачивши, що мене ошукав, бо я мав мати оплату в 40 днів, а тепер і після трьох років мати не можу і ще мені загрожують знову 10 років тягнути, дав я приятелям довіреним намовити, щоб забув

про права і приступив до такої оплати, яку приятель знайде між нами за порадами приятелів спільних, і до того приступив, і послаблення відступив би і міг мати своє без правних закинув, що інакше платити не може, лише частину певними розписками, а решту готівковими. А розписки були від довірених боржників, одначе доброї репутації людей, які пристали на розписах, хоч теж з застереженням, а коли згадував суму тисячу ортів, не хотіли мені платити. Я теж побачив, що з тим то Якубом до повної оплати прийти не можу. Крім того, ще половина суми з тих шовків в Туреччині була не заплачена другому кредитору Мусею Карамоні. Писав до того кредитора, що мене тут ошукав на тому боржникові Якубі Захновичу, який жодною мірою не хоче розрахуватися. Через те, що такі гроші послав на заробіток через свого фактора пана Петра Глушковича, аби нарешті від нього згідно розписки оплату свою взяв, бо інакше оплати не дійдемо. Після того той кредитор у того фактора більше не брав, лише суму наявну згідно розписки, а розписку повернув. То так, а не інакше робилось, і до того не лише жодної лихви не брав той кредитор від фактора Якубового, але на решту лише лихву не брав від фактора його, оскільки через рік, коли ми приїхали з братом до Адріанополя, допіру ми про лихву домовились і з кредитора за 2000 аспр дали ми левкових 200 талярів і до того, що на право видав той кредитор, нам від того фактора Якубового гроші дістав. Як у нас взяв левкових талярів 10, про що певно б ми залагодили були з тим то Якубом так учинити. Але що той Якуб сміє змінювати і обманом удавати, щоб за моїм писанням мав лихви дати, того, щоправда, не намагався, бо іншого жодного талярчика той Карамона не взяв поза розпискою, і дивно, як не стидається мені про це говорити. А хоч би і яку шкоду поніс за моє писання, що не покаже, тоді то нікому іншому не було приписано, лише йому самому. Коли ж за 40 днів обіцяв платити, за три роки не хоче бути правим, про що удавано розповів. Що мені був заплатив, лише було би кілька сот злотих залишилось, самої угоди досить, що був не заплатив і кільканадцять сот чи кілька сот злотих, а то з сорому всяк би потім зі мною рахував через людей і видалось то все, хто кому був неправий і міг би йому закинути, коли ж у мене і квартніка немає. Але я йому догодивши, мусив за нього платити і правні витрати. Через те нехай не сміє вдавати, аби мав коли тим кредиторам і гроша ламаного дати лихви, що вже правда є, підтверджую то своїм сумлінням, що то все, як писав і свідчу так, а не інакше. А для кращої віри рукою своєю підписавши, печатку свою власну приклали. Дано у Перемишлі 3 серпня року християнського 1607. Печатка притиснута. Георгій Івашкович вище, рукою власною.

Ф. 52, оп. 2, спр. 519. С.269–274.

Tenor Testimony Georgii Iwaskowicz

Gerzy Iwaskowicz ormienin y miesczanin Lwowsky czynię wiadomo komu by było potrzebna o tym wiedziec. Iz za instantią Pana Awedyka Zachnowica ktory pomnie ządał abym mie pewne a istotne swiadcetwo wydał przeciwko Bratu ie(go) Jakubowi Zachnowicowu ato strony iedwabiow 915 liter, ktore przez rence moie były kupione y do Lwowa odesłane co wiedząc ie(go) słusnie ządanie odmowie mi sie niegodziło y to co sie wtym handlu działo prawdziwe swiadcetwo dac tak przez pisanie na ten czas iako y ustnie na kozdym miejscu gotow będąc takie wydaię.

A(nno) 1043 wedla naszy lidzby zan a wedla Rzymy A(nno) 1594 gdym iechał do Tureckiey Ziemy dla spraw swych własnych kupieckych Jakub Zachnowic prosił mię usilnie abym mu w tym braterskim dogodził y onemu bądź w Jendyrnie bądź w Constantinopolu kupił Belnie jedwabiu barwiste(go) a on mie ubezpieczył ze mi ma posłac pewne pieniądze na zapłatę

takowym iedwabiow czegom mu gdy nieodmowił nieuentuiąc sie tym pisał za mnę list do Jas do Wołosky Ziemy znowu prosząc abym go przes pisanie moje ubezpieczył iesli ze mu takie iedwabee sprawiec pewnie on tez mię uprzespieczaiąc dobrym cnotliwym kupieckim słowem ze mi miał dosłać pieniędzmi gotowemi na zapłatę takowych iedwabiow atho przysłego iarmarku Lwowskie(go). Za takim tedy ie(go) usilnym żądaniem y statecznym upewnieniem przyiechawszy do Turecky Ziemy w Adrianpolu u dwoich kupcow Zydwow kupiłem 3 Belnie iedwabiu u Jakoba Camendy y u Mosieia Caramoni ktorego iedwabiu we trzech Belniach było 975 litrz. A te iedwabee byli kupione iako za gotową cenę dla tego ze się miało za nie zapłacic a data Cerographu in 40 diebus. A in defectu solutionis 40 dierum bylo vadium 20000 Aspr a tho sie działo za upewnieniem tego tho Jakuba trzymawsze takowe iedwabee posłałem ie przy swoich kupcach do Lwowa. Przy ktore tesz pisał iesliby tento Jakub Zachnowicz w słowie sie niestawił a wedla obietnicy swey za takowe iedwabee pieniędzy do Turek nie wyprawił aby moje nielada iak wydano. Zaczym Brat Pan Zachariasz będąc we Lwowie y widząc iz Jakub Zachnowicz verbo ut supra stetit. Zaczym takowych iedwabiow więcey tho temu Jakubowi Zachnowicz wierzył y ufac niechciał. Jednakze potym za rękoiemstwem Pana Torosa Jakubowica assecurowawszy takowe. Jedwabee temu tho Jakubowi wydał y wcalie oddał ktore iedwabee ten tho Jakub s pienietyl y onemi pieniędzmi robił. A gdy potym wpultrzeci lat iam do Lwowa przyiechał y upominalem sie u tego Jakuba zeby mi ad rationem tego dał na prętnym 100 czerwonych złotych albo 200 ali mie ten Jakub tem odprawił ze niespodziewałem sie abys przyiechawszy tak rychło pieniędzy chcial ia widząc tego Jakuba tak wielkie(go) niedyscretno szedłem zaraz do Brata Pana Zachariasza y z nim do Pana Torosa Jakubowica iako do rekoimy aby mi sie mscił za tego Jakuba Zachnowicza. Tam za pilnym zadaniem Pana Toroszowym y innych powinnych ktorzy sie w to włożyly aby(m) Pana Torosa Jakubowica nie molestował a takowey summy temu tho Jakubowi Zachnowie zapłaty do blisko przysley świętey Jagnieskiey Lwowskie(go) Jarmarku poczekał a on zato obiecuie dobrym cnotliwym słowem kupieckim ze na tych iedwabnych pieniądzech nie zarabiac niechcę. Ale y owszem Summa(m) essentielle(m) una de emolumentis obiecuie bona fide oddac y zapłacic czym mnie ubezpieczywszy sub eadem fide iussoria Pana Torossa Jakubowica zatrzymali zapłatę asz do Jarmarku Lwowskiego interea, temporis circa Simonis Judę jeden z Credytorow Jacub Camendo do Lwowa przyjechał a iusz trzy lata sie pełniono ktorey gdy sie zapłaty swey upominał, obwieściłem tego tho Jakuba Zachnowica aby Creditora tego odprawił, Jakub mię tym odprawił ze ia teraz pieniędzy niemam będąc upewniony s tobą na czas pewny przeto, odpraw go sam. Ja eliberuic swey Credit przy bytnosci tego Jacuba Zachnowica medietatem summae wedla cerographu odprawił y zapłacił swemi własnymi pieniędzmy spodziewaiąc sie tesz od tego Jakuba wedla słowa iego zapłaty swoiey A(nno) 1597 Gdy Lwowsky Jarmark przyszedł y iusz miedzy ludzmy zapłata sie odprawowała iam sie tesz upominał swoiey zapłaty. Ten Pan Jacub miasto dobrej zapłaty odprawił mie tym ze wolno mi beło obiecac wolno mi teraz nietrzymac. Zaczym ia wydząc ze utego Jakuba wielka niestatecznosc y niesłownosc Pozwałem Pana Torosa Jakubowica iako fideiusora aby mi dosyc czynił za tego Jacuba Zachnowica oczym y Aktor iawno ktory gdy od Prawa stanął zastempowac go chcial ten to Jacub obiecuiąc 10 lath prawem włoczyc ia bacząc zem sie oszukał com miał miec we 40 dni zapłatę to y potrzech leciach miec niemogę y ieszcze mi tez grozono znowu 10 lat włoczyc,, dalem sie przyaciołem zobopołnym namowie zebym zaniechał prawa a przystąpił do taky zapłaty iaką przyiaciel znajdzie miedzy nami za rozwazeniem przyacioł społnych y dotegom przystąpił y emolument odstąpiłem bylem mogł swoje miec bez prawnych zaciagow. A gdym znowu do zapłaty przystapic chcial ten tho Jakub znowu inszą zarzucił ze inaczey płacic niemogę iedno pewnemi cerographami, a ostazek

gotowemi. A cerography beli suspector(um) debitorum, iednakze dobrej opiniey ludzie przestalem y na cerographich choc tez cu(m) periendo a gdym sie upominal residuitatem summae mille artes zazywal niechcac mi placic. Ja tesz widzac zes tym tho Jakubem do skuteczny zaplaty przysc nie mogę. A iz ieszcze medietas summae tych iedwabiuw w Turcech niezaplacona bela drugiemu Creditorowi Musieiewi Caramonie pisalem do tego Creditora y zem sie tu oszukał na tym Jakubie Zachnowicu Debitorze ktorey zadną miarą niechce bydz solvendo. Przeto iz takowe pieniędze poslal na zarobek przez Factora swe(go) Pana Piotra Gluskowica aby koniecznie od niego wedla cerographu zaplatę swoię wziął bo inaczey zaplaty niedoidziemy. Zaczym ten Creditor u tego Faktora nic wiecey nie wziął iedno Summam essentialem wedla cerographu a cerograph wrocił to tak a nie inaczey sie działo, y do tego nie telko ze zadny lichwy niebral ten Creditor od Factora Jacubowego ale na ostatek yeno vadiu(m) niebral od Factora iego abowiem rok pothym gdychmy przyiechali z Bratem do Adrynopola dopierochmy się de vadio zgodzili y cum Creditore y za 2000 aspr dalichmy lewkowych 200 Talerow y do tego co naprawo wydał ten Creditor nim od tego Factora Jakubowego pieniędzy dostał. Jako u nas wziął Lewkowych Talerow 10 oco pewnie bychmy sie ułatwily będziem s tym tho Jacubem oto czynic. Lecz iz ten Jacub smie mienie a udawac omylnie zeby za moim pisaniem miał lichwy dac tego prawdą nieprobuię bo ine(go) zadne(go) lewarnika ten Caramona nie wziął nad Cerograph y dziwna iako się nie wstydzi mowic. Achoeby y iaką skodę podiał za pisaniem moim co nie pokaze. Thedy to niekomu innemu przypisano beło iedno iemu samemu gdysz we 40 dny obiecawszy placic we trzy lata niechcecz byc prawym co sie tknie iz swoim udawaniu powieda. Ze mi beł zapłacił iedno by bel kilka set złotych został same(go) confesaty dosc zem beł niezapłacił y kilkanascie seth zlot(ych) sobie kilka seth złotych ato przed wstydem wszak się potym ze mną rachował przez ludzie y pokazalo sie tho wszystko kto komu beł niepraw y mógł by mu zaniechac gdysz u mnie y kwarnika niema. Ale ia onemu dowodziwszy musialem zan y vadia placic y nakłady prawne przeto niechay nie smy udawac aby miał kiedy tym Creditorem y grosza szczegulne(go) dac lichwy co iz prawda iest potwierdzam tho summieniem swoim ze tho wszystko tak a nie inaczey iest iakim pisal y swiatczę. A dla lepszey wiary reką swą podpisawszy pieczęc swę własną przylozyłem. Dat(um) Praemyslią 3 Augusti An(no) Christi 1607. Locus sigilli. Gerzi Iwaskowicz ut sup(ra) manu prop(ria).

№ 113

1607р., серпня 27. – Скарга турецьких купців Хаджі Хидира і Харагоса Асланкулі, вірмен з Ангурії проти львівського купця Захаріаша Івашковича, який обманув їх

На прохання чесних Хаджі Хидира і Харагоса Асланкулі, вірмен з Ангурії, турецьких жителів, адвокат чесний Альберт Вільчек відкрито і добровільно заявив, що славного Захаріаша Івашковича, вірменина і міщанина львівського вимагає особисто прикликати до нинішнього суду, незважаючи на їх відсутність. У його присутності на вимону позивачів записано скаргу наступного змісту.

Зміст скарги

Хаджі Хидир скаржитья на Захаріаша Івашковича, що післав з Кракова до його вірних рук два мішки левкових талярів, у кожному мішку було по триста левкових талярів запечатаних, просячи його, щоб ті гроші запечатані відіслав з караваном до Ангурії і щоб

віддав один мішок його жінці, а другий - його брату. При тих грошах послав і свій запечатаний лист, який просив відіслати і віддати з грошима. Захаріаш Івашкович, взявши той лист, який йому не належав, розпечатав і прочитав, і при собі затримав або порвав, а інший написав своєю рукою, але такими словами: де було написано, що 600 левків посилаю, там написав, що посилаю левкових 500, триста дружині, а двісті брату. А зіпсувавши печатку на одному мішку, взяв собі з нього 100 левкових, а запечатав своєю печаткою і так відіслав. Про це позивач не знав, а вже потім довідався, до того той признався і обіцяв заплатити. Оскільки до цього часу не заплатив, прошу про справедливість.

Харагос Асланкулі, вірменин з Ангурії, скаржитья на Захаріаша Івашковича, що йому позичив готівкових грошей тут у Львові 100 талярів, яких до того часу не може мати від нього. Просить, щоб його примушено заплатити.

Той же Харагос скаржитья на того ж Захаріаша, що йому забрав в'язня, за якого дав в Царгороді 100 талярів, потім від того в'язня взяв кілька десятків злотих. А в кінці відпустив його без відома позивача. Отже, позивач просить, щоб йому віддав 100 талярів, які дав за того (в'язня), тому що взяв від нього кількадесят злотих. А решту йому повернув через позивача. І просить, щоб був примушений декретом нинішнього суду до повернення такої суми готівковими грошима.

Ф. 52, оп. 2, спр. 519. С. 230–231.

Ad affectationem Honestorum Adzi Chydyr et Charagos Aslanguli Armenorum de Anguria Ciwitatae Turcica Bedellus Juris Honestus Albertus Wilczek palam benevole(que) recognouit quia Famatum Zachariam Iwaszkowic Armenum Ciuem Leopoliensem ad Judicium praesens ež instantia ipsorum personaliter Citauit. Quo comparente et insinuationem causa ab Actoribus postulante ipsi eiusmodi insinuationem inscriptam.

Tenor insinuationis

Hadzy Hederz skarzy sie na Zachariasza Iwaszkowicza ze mu posłał s Krakowa do wiernych rąk dwa worky lewkowych talerow w kazdym worku bylo po 300 lewkowych talerow zapieczetowanych prosząc go aby takowe pieniądze zapieczetowane odesłał s karawanem do Angury y aby oddano y ieden worek zenie yego. A drugi Bratu yego przy ktorych pieniądzech posłał y list swoy zapieczetowany ktory aby spieniądzmy był odesłani y oddani prosił. Zachariasz Iwaszkowicz wziąwszy ten listh ktori nie iemu należał odpieczetowawszy przeczytał y przy sobie zadzierzał albo by zdarł. A inszy napisał swą reką wty słowa a gdzie było napisano ze 600 Lewkowych posilam tham napisał ze posilam Lekowych 500 trzista zenie a dwiescie Bratu. A zepsowawszy pieczęć w iednego worka wziął sobie z niego 100 lewkowych y zas zapieczetował swoją pieczęciam I tak odesłał. Oczym Actor nie wiedział. A ze sie potym dowiedział do czego sie przyznał y obiecał zaplaczic kturich do tych czasow nie zaplacił prosy o sprawiedliwosc. Haragosz Aslanguli Ormienin z Anguriey skarzi sie na Zachariasza Iwaszkowicza ze mu pozyczył gotowych pieniądzy tu we Lwowie 100 talerow kturych do tych czasow nie moze niec od niego prosi aby był przymuszony zaplaczic. Ten ze Haragosz skarził sie na tegosz Zachariasza ze mu wziął więznia za ktorego dal w Czarogrodzie 100 talerow pothym od tego więznia wziął kilkadziesiąt zlotych. A zostatkiem pusczył go przez wiedzenia Actora prosi tedy Actor zeby mu oddał 100 talerow czo zan dal poniewasz wziął od niego kilka dziesiąt zlotych. A ostatku mu wierzył przez Actorowey. I prosi aby do wrocenia takowich summy gotowemi pieniądzy byli Decretem sądu ninieszego przymuszeni.

№ 114

1617р., вересня 21. – Список купців, які в складі купецького каравану їхали до Туреччини і платили четвертий гріш на кордоні

Війт і старші присяжні права вірменського львівського. Повідомляємо тим листом нашим, кому то належить знати, що ми згідно з універсалом, нам даним його милістю шляхетним паном Яном Білобриським, писарем скарбовим, від його милості ясновельможного пана Миколая Даниловича з Журова, підскарбія коронно-го, як збирача четвертого гроша, тобто дуплі*, від купців країв Руських і Подільських, а це збирає і стягає його милість пан Миколай Козловський, підсудок сяноцький, тому що ця справа виставлена на суд короля його величності, пана нашого милостивого, щоб ясніше та правдиво можна було виявити суму, взяту і стягнуту від львівських купців. Через це ми з обов'язку своєї урядової посади викликали до себе людей купецьких, яких ми на той час могли запросити, кожного окремо викликавши по імені і прізвиську, вчинили пильне розслідування, згідно з своїм правом вірменським, вимагаючи від кожного окремо зізнання вчинити, що за той час нібито почато брати на границі Руській і Подільській того четвертого гроша понад симплю** від них стягнуто і взято. Ті купці добрим сумлінням так визнали. Що почавши від року 1614 дня 26 квітня аж до року 1615 до кінця грудня, до того часу, коли караван повернувся з Волоської землі до Львова, бо до Турків проїзду не було. Хто давав той четвертий гріш понад симплю, то кожен з них нижче є іменем з прізвищем записаний, так як це розслідування перед нашим правом вчинено.

То є в році божому 1614 дня 26 квітня. Спершу дали панове вірмени львівські.

Стецько Миколаєвич.....	злотих 214//.
Габріель Кристофович.....	злотих 18//
Голуб Івашкович	злотих 82//15.
Івашко Миколаєвич	злотих 80//
Семен Тарафацький	злотих 277//15.
Марек Матіасович	злотих 63//15.
Гаїк Агопсович	злотих 127//15/
Леонарді Берсіано.....	злотих 49//20.
Стефан Лазарович	злотих 36//25.
Миколай Вартерисович.....	злотих 10//5.
Йозеф Томанович	злотих 6//.
Івашко Кеворович	злотих 11//25.
Якуб Захнович	злотих 223//25.
Йозеф Кристофович.....	злотих 40//.
Торос Бернатович	злотих 313//7.
Шимон Костьович	злотих 1125//.
Андрій Торосович	злотих 59//.
Захаріаш Вартерисович.....	злотих 102//15.
Сефер Нурідзянович	злотих 12//.
Йолбей Кристофович.....	злотих 62//.
Якуб Андрійович	злотих 4//.

* Вид податку.

** Вид податку.

Каспер Костьовичзлотих 11//15.
Шімон і Габріель Костьовичізлотих 150//.
Криштоф Захнович злотих 55//15.
Лукаш Ходженкозлотих 75//.
Торос Торосович.....злотих 26//6
Криштоф Давидович.....злотих 140//.
Криштоф Серепкович.....злотих 203//7
Якуб Вартерисович.....злотих 23//10.
Сума загальна злотих 2703//26.

У році 1615 дня 24 квітня.

В першу чергу дали:

Габріель Криштофович.....злотих 38//
Голуб Івашковичзлотих 96//25.
Івашко Миколайовичзлотих 93//10.
Голуб Давидовичзлотих 46//15
Семен Тарафацький.....злотих 335//2.
Марек Матіасовичзлотих 116//
Криштоф Томанович.....злотих 45//
Вартан Агопсович.....злотих 90//
Леонарді Берсіанозлотих 40//
Стефан Лазаровичзлотих 37//.
Івашко Вартерисовичзлотих 120.
Миколай Вартерисовичзлотих 13//.
Йожеф Томановичзлотих 33//.
Івашко Кеворовичзлотих 14//20.
Якуб Криштофовичзлотих 163//20.
Якуб Захновичзлотих 72//25.
Торос Бернатовичзлотих 334//15.
Сефер Нурідзяновичзлотих 27//
Якуб Андрійовичзлотих 8.
Каспар Костьовичзлотих 14//
Шимон, Аведик Костьовичізлотих 90//
Криштоф Захновичзлотих 43//
Лукаш Ходженкозлотих 125//
Торос Торосовичзлотих 8//
Криштоф Давидовичзлотих 160//
Криштоф Серепковичзлотих 240//
Якуб Вартерисовичзлотих 30//15
Сума загальна злотих 2434//17½.

Зберегли також ці самі купці правдиве (свідчення) тих братів і своїх сусідів людей купецьких, яких на той час дома не було і не могли дати свідчень, що хтось з них теж дав той четвертий грош понад симплу, щоб їм. А що коли, як дасть пан Бог здоров'я, прибудуть і кожний з них вчинить достатнє зізнання, що дали такий четвертий грош дуплі, щоб їм то не пропало. Що ми, як урядовці, достатньо заслухавши зізнання кожного,

дали до Актів своїх окремо вписати і цей витяг наказали під нашою печаткою видати. Діялось у Львові дня 20 вересня у вівторок напередодні Святого Матвія Апостола року Божого 1616.

Ф. 52, оп. 2, спр. 521. С. 310–314.

Woit I Starszy przysiegli prawa Ormienskiego Lwowskiego. Wiadomo czynimy tym listem naszym komu to należy wiedzieć. Iz my według Uniwersalu nam oddanego przez urodzonego Je(go) M(osci) pana Jana Bialobrzyskiego pisarza skarbowego od Jasnje Wielmoznego Je(go) M(osci) Pana Mikolaia Danilowica z Zurowa Podskarbiego Coronnego iako Inquisitora strony Czwartego grosza do kraiow Ruskich y Podolskich względem Duple od kupcow Sympe wybieranego y wyciaganego przez Je(go) M(osci) Pana Mikolaia Kozlowskie(go) Podsetka Sanockiego iako iest sprawa attentowana przed Sadem Krola Je(go) M(o)sci pana nasze(go) M(ilo)sciwe(go) aby sie iasnje zczerze pokazac mogła summa ktora iest od kupcow Lwowskich wzienta y wyciagniona. Przeto my z powinności y z Urzedu swego wezwawszy do siebie ludzi kupieckich ktorychesmy na ten czas dosiędz mogli kazdego zosobna wezwawszy uczynilismy pilną Inquisitią w sprawie swoim Ormienskim po imieniu y przezwisku dowiadując sie od kozdego zosobna aby zeznanie uczynili coby przez ten czas iako poczęto brac na granicy Ruski y Podolski takowego Czwartego grosza nad Semple od nich wyciagniono y wzięto. Ktorzy to kupcy dobrym Sumnieniem tak zeznali. Iz począwszy od Roku 1614 die 26 Aprilis az do Roku 1615 ad ulteria Decemb(ris) do onego czasu kidy sie Karawan wroczył z ziemie Woloskiej do Lwowa ze do Turek przejazdu niebyło, ktorzy dawali takowy Cwarty grosz nad Semple tedy ciz są iako nizey imieniem z przezwiskiem kozdy napisany iest, tak iako sie ta Inquisitia przed prawem naszym odprawowala.

To iest w Roku panskim 1614 die 26 Aprilis. Naprzod dali panomi Ormeni Lwowscy.

Stecko Mikolaiowiczłotych 214//.
Gabriel Krzystophowic..... złotych 18//
Holub Iwaskowic złotych 82// 15.
Iwasko Mikolaiowiczłotych 80//.
Semon Tarafackizłotych 277//15.
Marek Matiaszowic złotych 63//15
Haik Agopsowic złotych 127//15
Leonardi Bersianozłotych 49//20
Stephan Lazarowiczłotych 36//25
Mikolay warteryszowiczłotych 10//5
Jozeph Tomanowic złotych 6//
Iwaszko Kieworowiczłotych 11//25
Jakub Zachnowic złotych 223//25
Jozeph Krzystophowic złotych 140//
Thoros Bernatowic złotych 313//7-
Simon Kostiwic.....złotych 1125//
Jedrey Thoroszowic złotych 59//
Zacharias Warteryszowic złotych 102//15
Sepher Nuridzianowic złotych 12//
Jolbey Krzystophowic złotych 62//
Jakub Jedrzeiowic złotych 4//
Kaspar Kostiwiczłotych 11//15

Simon y Gabriel Kostiwicowizłoty 150//
Krzystoph Zachnowic złoty 55//15
Lukasz Chodzienko złoty 75//
Toros Thoroshowic złoty 26//6
Krzystoph Dawidowic złoty 140//
Krzystoph Serepkowic złoty 203//7
Jakub Warteryszowic złoty 23//10
Summa Summarum złoty 2703//26

W Roku 1615 die 24 Aprilis.

Naprzod dali:

Gabriel Krzystophowic złoty 38//
Holub Iwaszkowic złoty 96//25
Iwaszko Mikolaiowic złoty 93//10
Holub Dawidowic złoty 46//15
Simon Tarafacky złoty 335//2
Marek Matiaszowic złoty 116//
Krzystoph Tomanowic złoty 45//
Wartan Agopsowic złoty 90//
Leonardi Bersiano..... złoty 40//
Stephan Lazarowic złoty 37//5
Iwaszko Warteryszowiczłoty 120//
Mikolay Warteryszowic złoty 13//
Jozeph Thomanowic złoty 33//
Iwaszko Kieworowic złoty 14//20
Jakub Krzystophowic złoty 163//20
Jakub Zachnowic złoty 72//25
Thoros Bernatowic złoty 334//15
Sepher Nuridzianowic złoty 27//
Jakub Jendrzeiowic złoty 8//
Kaspar Kostiwic złoty 14//
Simon, Awedik Kostowicowie złoty 90
Krzystoph Zachnowic złoty 43//
Lukasz Chodzienko złoty 125//
Thoros Thorosowic złoty 8//
Krzystoph Dawidowiczłoty 160//
Krzystoph Serepkowic złoty 240//
Jakub Warteryszowic złoty 30//15
Summa Summaru/m/ złoty 2434//17½.

Zachowali tez to sobie ciz to kupczy Saluam strony tych tho braci y sąsiadow swych ludzi kupieckich ktorych na ten czas doma niebyło iz niemoga pokazac coby tez który z nich dał takowego Czwarte(go) grosza nad Semple. Iz kiedy sie da Pan Bog zdrowie ziadą a uczynią kazdy z nich dostateczne zeznanie coby dali takowe(go) Czwartego grosza dupli zeby im to niegynęło. Co my iako Urząd wysłuchawszy dostatecznie, zeznania kozde(go) z osobno dalismy do Act swych wpisac y takowy Extrat zpod pieczęci naszą wydac rozkazalismy. Stalo sie we Lwowe dnia 20 Wrzesnia we wtorek w Vigilia S. Matheusza Apostola Roku panskiego 1616.

№ 115

1607р., жовтня 30. – Зміст розписки, яку львівський вірменин Георгій Івашкович дав в Ангурії за взятий борг

Зміст перекладеного запису

Я, Ежі Івашкович, визнаю тим моїм власним записом, що я винен власного боргу в Ангурії Аджі Хидиру, сину Абрагама, священика церкви Святого Духа*, який дав мені ту суму тисячу чотирнадцять і пів левкових талярів. Ту згадану суму (маю) віддати і той згаданий борг заплатити, приїхавши до Львова через 60 днів тому ж вище згаданому Аджі Хидиру, сину Абрагама, до його рук. То є моє слово і визнання. А якби я у встановлений час не зміг розрахуватись і заплатити, тоді повинен заробку (від) вище згаданої суми від десяти два згідно річного дати і заплатити за весь час, поки ці гроші буду використовувати і поки не виплачу як саму суму, так і прибуток. Крім того, поки я живий, як також після моєї смерті, тим грошам святої церкви гарантую на всіх (своїх) добрах нерухомих і рухомих, де будь-коли мав і які маю будь-яким правом. Крім того, той мій запис власний є важливим і чинним, і залишається як власний, якби сидів перед урядом або урядовцем, яким може бути найсильніший і важливий урядовець. Що для кращої важливості, сили і правди приклав я свою власну печатку до того запису і підписався я своєю власною рукою внизу. Діялось то в Ангурії року Б(о)жого 1601 жовтня 30. Ежі Івашкович рукою своєю власною.

Ф. 52, оп. 2, спр. 28. С. 1041-1042.

Tenor Inscriptionis Interpretata

Ja, Jerzy Iwaskowicz zeznawam tym moim własnym zapisem zem winien własne(go) długu w Angury Kosciółowi Duchu świętego przez ręcę Adzi Chedera Xiedza Abrahamowe(go) syna mnie danę tę summę lewkowych talerow tysiąc czternascie y puł, takową pomienioną summą powinienem przyechawszy do Lwowa temusz wyszey pomienionemu Adzi Hederowi Xiedza Abrahama sinowi do rąk iego oddac y zapłacic ten pomieniony dług za dni 60 tho iest slowo y zeznanie moje. A gdziebym na pomieniony czas niemógł dosyc uczynic y zapłacic, tedy powinien zarobku wyszei pomieniony summy od dziesięciu dwa według roczne(go) zachowania dac y zapłacic tak długo poky takowych pieniędzy będę uzywał y poky niezapłacę tak samą summę iako y zarobek. Do tego tak dla smierci iako tez pokim zyw thym Kosciółu swietego pieniądzom warunek czynie na wszystkich dobrach stojących y ruchomych gdzie kolwiek mam y iest iakim kolwiek prawem. Do tego ten moy zapis własny w takowey waznoscy y moey czynie y zostawiam tak własnie iakoby siedział przed urzędem albo urzędownie iako moze bydz namocniejszy y wazny urzędowy (co dla lepszy waznoscy moey y prawdy) przyłożyłem swą własną pieczec do tego zapisu y podpisałem sie reką swą własna naspodzie. Działo sie tho w Angury Anno D(omi)ny 1601. Octobris 30. Jerzy Iwaskowicz reką swą własną.

* Конфесійна приналежність храму не встановлена

№ 116

1607р., листопада 6.- Свідчення львівського купця Христофора Томановича про пограбування Марка Савича на Дунаї

Зміст свідчення

Що в 1599р. були ми в Константинополі, був там також і Марк Савич, який з нами в товаристві разом виїхав з Константинополя. Там у Константинополі, коли той Марек Савич своїх власних візників не мав, найняв собі турецьких візників, щоб йому його товари відвезли лише до Дунаю. Приїхавши до Дунаю, ці візники зложили товари Савича на березі над Дунаєм з там тої сторони в Облочиці. Після того, коли ті товари лежали день або два, прибуло на чайках військо Михайла, воєводи мултанського, з Мултан Дунаєм. У першу чергу сплюндрували і спалили саме місто Облочицю, а потім забрали всі товари Марка Савича, знайшовши їх на березі Дунаю саме в день Великодня. При тих товарах Марка Савича були також товари турецького купця Корпи Грека, які теж забрало військо Михайла.

Ф. 52, оп. 2, спр. 254. С. 1358.

Tenor Testimony

Iz w roku 1599 bylismy w Constantinopolu byl tez tam y Marek Szawicz, abowiem z nami w towarzystwie spolnie z Constantinopola wyiechaæ tam w Constantinopolu gdy tento Marek Sawic swoich wæasných furmanow niemał wiedział sobie Tureckie furmany aby mu iego towary do Dunaia telko odwiezli. Przyiechawszy tedy ci Furmani do Dunaia z tamtey strony złożyli towary Szawiczowie na brzegu nad Dunaiem w Obloczyczy. Zatym gdy te towary dzen alboli dwa lezaly, przyciągnęło woysko Michayła Woiewody Multan(s)kiego z Multan Dunaiem w czaikach, y naprzod samo Miasto Obloczycê spląndrowali y spalili, a potim towary Marka Szawicza wszystkie zdybawszy na brzegu zabrali w dzien własni Wielkonocni. Przy ktorých towarach Marka Szawica były tez towary Korpy Greczyna Tureczkiego kupcza, ktore takze Michałowe woysko zabrało.

№ 117

1608р., січня 28. – Скарга турецького купця грека Козьми Салуаго де Кампіс на свого фактора Панталеймона Максимуса, який порушив інструкцію і завдав йому втрат

Зміст скарги

Проти позваного Панталеймона Максима позивач Козьма чинить таку скаргу. Що той Панталеймон взяв був від позивача факторію, що йому мав купити в Константинополі іпсиму. На що позивач дав йому 60 червоних злотих. Того іпсиму Пантелеймон не купив, а тих шістдесят червоних злотих до того часу не віддав. Тому позивач просить, щоб суд в(ашої) м(ило)сті своїм декретом зволив примусити його віддати ті 60 червоних злотих. А доказуючи те, що ті гроші від позивача взяв, подаю інструкцію, яку позивач дав позваному і при ній (дав) гроші. Згідно з тією інструкцією позваний мав діяти при купівлі того іпсиму. Ту інструкцію Панталеймон підписав своєю рукою. Просить позивач, щоб (інструкція) на цьому місці була читана і внесена (до актових книг).

Зміст інструкції

1603. Грудня 10. У Константинополі. Нагадую я, Козьма Салиаго де Кампіс, в(ашій) м(илості) пану Пантолі Максимо. Так як знаєте, що я вам віддав і відрахував червоних злотих 60, тобто шістдесят золотих. За які накупите так багато іпсиму або бурдюків тут у Константинополі, які сховасте до пивниці аж до приїзду мого або так, як до (приїзду інших) буде, так зробіте і виллете його до куф. Тому постарайтесь про добрі куфи на таку іпсиму, а за вашу працю факторію будете мати по 5 від ста від тієї іпсими. Також, якщо прийдуть звідкись мальвазії, яких чекаю, аби мені купив і послав пан Емос, відберіть їх так, як я сам, а якби мальвазії прийшли, поки я пришлю гроші на видатки на таку мальвазію, або поки я прибув сам, візьмете гроші на ті мальвазії на інтерес, поки я не прибуду або пошлю гроші в(ашій) м(илості), а так візьмете і за факторію і найману працю від тієї мальвазії, так як є звичай. А коли я, дай Боже, в доброму здоров'ї приїду до Константинополя, тоді домовимося між собою, і щоб його витягли на гору. Нічого іншого на той час не робіть, лише пана Бога прошу, аби вас зберіг від усякого злого і щоб ми побачилися в доброму здоров'ї і в цілості. Яку (іпсиму) залишите в жбанах, щоб так стояли: ще вам дам науку про куфи. Я, Пантелеймон Максимус, дозволяю на вище описане і зобов'язуюсь виконати, що треба буде, згідно з наказом. По-друге, той Пантелеймон, везучи позивачеву мальвазію, будучи його слугою і фактором, без відома і наказу свого пана теперішнього позивача, дав в Яссах митникам барило мальвазії, в якому (було) дев'ять відер, що становитиме 36 тутешніх гарнців. За ту мальвазію обіцяв позивачу заплатити, чого до цього часу не заплатив. Тому просить позивач, щоб до оплати (цієї мальвазії) теж був примушений декретом суду в(ашої) м(илості). На доказ цього додаю до того такий запис, підписаний його власною рукою, який позивач вимагає у цьому місці читати і вписати.

Зміст розписки

1605. липня 29 у Львові. Оскільки від 56 куф мальвазії, які пан Пантелеймон Максимус віз аж до Ясс, виявляється, що той Панталеймон дав в Яссах митникам одно барило мальвазії на 9 відер, тобто за рахунок пана Георгія Кіріакі. А той пан Георгій Кіріакі сказав, що не дав жодної інструкції, щоб її давати, вимагав пан Козьма, аби йому оплатив вищезгаданий Панталеймон це барило мальвазії, бо обіцяв йому заплатити так, як коштує тут у Львові, або щоб віддав йому іншу мальвазію замість тамтої стільки, скільки (було) там, протягом всього львівського ярмарку. А для кращої певності підпишеться той пан Панталеймон своєю власною рукою, зважаючи на вище (сказане). Я, Панталеймон Максимус, дозволяю як вище, рукою власною. /*ниднух*/.

Ф. 52, он. 2, спр. 255. С. 34–36.

Tenor Insinuationis

Przeciwko pozwanemu Pantaleonowi Maximowi Actor Cosma taką zalobę czyni. Iz ten Pantaleon wziął był od Actora factorią ze mu miał był w Constantinopolu kupic ipsimu, na co mu dał Actor 60/- czerwonych złotych, takowey ipsimy Pantaleon nie kupił atesz tych szescidziesiath czerwonych złotych do tego czasu nieoddał, tedy prosi Actor aby Sąd w(aszei) m(osci) onego do oddania tych 60 czerwonych złotych decretem swym przycisnąć raczył. A dowodząc thego ze takie pieniądze od Actora wziął podaię instructią którą pozwanemu Actor y przy niey pieniądze dał, podług ktorey instructiey pozwany w kupowaniu they ipsimy miał sie sprawowac y tęsz instructią Pantaleon ręką swą podpissal y prosi actor aby na tym mieysczy byla czytana y inserowana.

Tenor Instructionis

1603. Decembris 10. W Constantinopoli. Pamiecz czynię Ja Cosma Saluago de Campis do w(aszei) m(osci) Panie Pantoli Maximo. Tak iako wiecie izem wam oddał y obliczył czerwonych złotych 60 to iest aureos szescdziesiath. Za ktore nakupiel tak wiele ipsymy albo pethruczow tu w Constantinopoli ktora schowacie do piwnice az do przyiazdu mego, albo thak iako do przyissa bęndę tak uczynicie y wleciecie ie do kuf a tak sie postaraycie o dobre kufy na takowe ipsymy a za waszą pracą factorią bendziecie mieli po 5 ode sta od takowych ipsim. Tak ze tesz iesliby przyszły szkąd małmazye ktorých oczekawam aby mi kupił y posłał Pan Emos odbieracie ie tak iako ia sam a iesli zeby małmazye przyszły nizelibym ia pieniędzy przysłał na expensa na takowe małmazye, albo bym y ia sam przybył wezmiecie pieniedzy na interesse na takowe małmazye poki ia nie przybęndę albo ze pieniędzy posłę w(aszei) m(osci) a tak wezmiecie y za factorią y pracę od takowych małmazyeey pozyczaia tak iako iest obyczay, a gdy ia dalibog w dobrym zdrowiu przyiadę do Constantinopola, tedy ssobą postanowimy y zebyscie ie powiezli na gurę nie inszego na ten czas tylko Pana Boga proszę aby was uchował odewszego złego a izebysmy sie ogładali w dobrym zdrowiu y w czalosci. Ktore (to iest ipsymi) zostawicie we zbanach zeby tak stały: a ze wam dam naukę s strony kuf.

Ja Pandelich Maximos zezwalam na wyzszy pisanie y obieczie sprawicz co będzie trzeba tak iako rozkazanie.

Druga tesz isz tento Pantaleon prowadząc małmazye Actorowe, iako sługa y factor iego bęndąc bez wiadomosci y rozkazania pana swego Actora terazniejszego dał w Jasiech Mitnikow barylę małmazyeey, w ktorey wiader dziewiec co czyni garnczy tutecznych 36. Ktorą małmazją obligował sie Actorowi zapłacic, ktorey do thego czasu niezapłacił tedy prosi Actor aby do zapłaty tak ze decretem Sądu w(aszei) m(osci) był przycisniony a dowodząc tego podaie thego taki zapis iego ręką własną podpiszany, ktory w loci legi inserique petit Actor.

Tenor Chirographi

Anno 1605. Julii 29 we Lwowie.

Poniewas od 56 kuff małmaziey ktore prowadził (albo wiozł) Pan Panteli Maximo az do Jas pokazuje sie ze ten Panteli dał w Jasich Mithnikom iedne barylę małmazyi wiadrow 9. Tym sposobem na obrachowanie Pana Georgiego Kiriakim, a iz tento Pan Georgi Kiriaki powiadział ze niedał zadney instructiey aby on był dał, domagal sie Pan Cosma takowey barily małmazyi aby mu sie stala zapłatha od wyssey mianowanego Pantelego ktory obiecał iemu zapłacic tak iako stoi tu we Lwowie, albo zeby mu oddał inszą małmazją tak wiele. Jako tamta na mieysce tamtey przez wszystek Jarmark Lwowski, a dla lepszey pewnosci podpisze sie dla tego thento Panteli własną swą ręką zezwalaiąc na wyzsze. Ja Pandelich Maximos zezwalam iako y wyzszy ręką własna (*podpis*)

№ 118

1608., лютого 22. – Свідчення львів'ян про торгові операції братів Георгія та Захаріаша Івашковичів в Туреччині

Свідчення для Захаріаша Івашковича

Перед судом війтівським львівським особисто з'явився вельможний Григорій Доброцький, (якому) славний Захаріаш Івашкович, вірменин і міщанин львівський, представив двох свідків: одного, славного Христофора Томановича, вірменина і міщанина

львівського, який в Туреччину їхав, забезпечений всім необхідним, другого, чесного Григорія Лишка, фурмана і передміщанина львівського, для надання свідчення позваному, яке вимагає при судовому розслідуванні довести до відома, у справі довіри Івашковичам, які мешкають у Константинополі і ведуть торгівлю у багатьох турецьких містах, що й зроблено таким чином. Тому першим виступив з такими словами славний Христофор Томанович. У справі панів Івашковичів відносно їх кредиту і купецтва в Турецькій землі даю таке свідчення. Знає напевно, що Івашковичі свій власний кредит мали на Криті, або знаю, коли стали вимагати товарів, а також готівкових грошей, завжди люди мені вірили на кільканадцять тисяч злотих, що часто бачив навіть на око. І за інших людей бували поручителями, як мали великий кредит. Крім того в 1593 році, коли через роки я їхав звідси зі Львова до Турок, пан Юрек Івашкович своїми возами і товарами, при яких і я був по своїй потребі, їхав до Константинополя. Приїхавши до Адріанополя, пан Юрек, живучи кілька неділь, торгував з купцями і за свій товар, який привіз з собою з Польщі, а також частково, немало товару на кільканадцять тисяч брав на свій власний кредит на немалий час. Той товар, через свого фактора, некого Петра Ромашковича, вірменина з Кам'яця, і через свого слугу Павла вислав до свого брата Захаріаша. Той Петро заборгував був біля Дунаю на миті на кілька сот талярів на кредит пана Юрка Івашковича. Ті кілька сот талярів я заплатив з факторії пана Юрка. Потім, коли ми приїхали з Адріанополя до Константинополя з паном Юрком, тоді знову в Константинополі пан Юрек займався своїми власними купецькими справами і на свій кредит набирав товарів і грошей. Тих товарів також на кільканадцять тисяч злотих через мене в квітні 1594 року послав своєму брату пану Захаріашу, (який був) при панові послі його м(ило)сті пан Вацлаві Дрозинському. Ті товари, згідно інструкції і згідно реєстру пана Юрка, всі віддали пану Захаріашу Івашковичу. Проте при тих своїх товарах і іншим деяким людям прислав по частині. Відправивши їх, сам пан Юрек їхав з Константинополя до Ангурії. Чесний Григорій Лишек, фурман і передміщанин львівський, також чітко навів слова свого свідчення. Що коли його мосць пан Вацлав Дрозинський, посол короля його в(елично)сті від чотирнадцяти років, а саме у 1594 році біля М'ясопусту звідси зі Львова виїжджав до Турок, я на той час скарбні вози і кухонні його м(ило)сті пану послові провозив своїми кіньми аж до Константинополя. Коли ж ми вже були в дорозі, тоді ми з паном послом над'їхали і ті сім возів пана Юрка Івашковича були відправлені з Адріанополя з товарами, провадили їх Петро Ромашкович, кам'янецький вірменин, його фактор, разом з слугою пана Юрка Івашковича на ім'я Павло. То (було) в Турецькій землі, за Дунаєм, в селі, яке називали Сербська Возанлиця. Приїхавши туди, застали там пана Юрка Івашковича, вірменина і міщанина тутешнього львівського, який відправляв на свій власний кредит велику силу різних товарів. На відвезення тих товарів (він) не мав фурманів, тому звернувся до мене з тим, щоб я приєднав його на фуру до тих товарів. І так мені самому пан Юрек Івашкович навантажив на три вози, а Асвадору, кам'янецькому фурману, (який не мав своїх возів, ні коней, але йому їх купив пан Юрек за свої власні гроші) на два вози. І ще при нас каруцарам, мултанським фурманам, навантажив на три вози по шість коней різних товарів, при яких послав для доброго супроводу свого фактора пана Христофора Томановича, наказуючи, щоб ми привезли їх до Львова на місце. Приїхавши до Львова, всі товари, які ми взяли в Константинополі, ми зложили до кам'яниці пана Юрка і Захаріаша Івашковичів і до рук пана Захаріаша Івашковича, брата пана Юрка віддали. І то теж правдиво визнаю, про що маю певну відомість. Що є вже коло тридцяти років і більше, як я з паном Юрком і Захаріашем Івашковичами їздив до Турок, Тоді я завжди бачив те, що

пани Івашковичі в Турецькій землі мали велику довіру, бо їм завжди на їх кредит, що лише потребували, вірили. Навіть і іншим особам за словом і вірою панів Івашковичів турецькі купці давали товари.

Те своє свідчення обидва свідки дійсно і непогрішимо підтвердили присягою, піднесши пальці до неба, у чому вас переконують. А чесний Григорій Лишек також тілесною присягою це підтвердить, якщо буде необхідно, і вищеназваний Захаріаш Івашкович цього вимагатиме. І це їх свідчення славний Захаріаш Івашкович вимагає внести до актів і вчинити.

Ф. 52, оп. 2, спр. 391. С. 84–85.

Testimonium pro parte Zacharias Iwaszkowic

Comparens personaliter coram officio Aduocati ordinary Leopoliensis excellentis D(omi)ni Gregory Dobroczyki Famatus Zacharias Iwaszkowic Armenus ciuis Leopoliensis induxit duos testes unus Famatum Christopherum Tomanowic Armenum Ciuem Leopoliensem in Turciam iter apparentem Alterum Honestum Gregorium Lyszek vectorem suburbanum Leopoliensem ad perhibendum testimonium citatos qui ab officio requisiti quid illis notum esset in causa Crediti Iwaszkowicorum Constantinopoli habiti et commercii cuiusdam in isdem oris Turcicis facti in hunc modum retulerunt. Atosz in primis Famatus Christophorus Tomanowic in haec formalia verba recognouit. W sprawie panow Iwaszkowicow strony creditu ich y kupiectwa w Turczkiey ziemi takowe swiadcztwo daie: Iz to wiem pewnie in Crito Iwaszkowiczowie Swey własny credit mieli, abo wiem gdi potrzebowali towarow tak ze tisz y gotowych pieniędzy zawsze mi ludzie wierzyli do kilku nasto tysieczy złotych czom często wiedzial na oko nawet y za insze ludzie bywali rękoimią tak wielki credit mieli. Nadto in Anno 1593 gdy przed hody iechal stą z Lwowa do Turek P(an) Jurek Iwaszkowic swemi wozy y thowary, przy ktorymem y ia poswey potrzebi iechal do Constantinopola przyiechawszy do Jandnopola tam pan Jurek mieszkając kilka niedzil handlowal s kupczy y za swoy thowar który z soba z Polski przywiozł a czescią tisz niemalo thowaru na kilkanascie tysieczy na swoy własny credit bral do niemalego czasu który thowar przez niejakiego Piotra Romaskowicza ormienina z Kamienicza factora swego, y przez slugę swego Pawla do bratha swego Zachariasza wyslal, który Piotr zadluzil sie byl u Dunaia na myczie na kilka set talerow na credit pana Jurka Iwaszkowica ktore kilkaset talerow iam zaplaczil z factoriey pana Jurka. Potym gdych my przyiechali z Jendrinopola do Constantinopola z panem Jurkiem, tedy znowu w Constantinopolu Pan Jurek odprawowal kupieczkie sprawy swoje własne y na swoy credit nabywal thowarow y pieniędzy ktorich towarow takze na kilkanascie tysieczy złotych przez mię in Anno 1594 in Aprili poslal bratu swemu P(anu) Zachariaszowi przy panu posle Jego M(o)sci p(anu) Wacławie Drozinskim, ktore thowary wedle instructiey y wedle rejestru p(ana) Jurkowego wszitkie do tych towarow nalezacje p(anu) Zachariaszowi Iwaszkowicowi oddalem. Jednak ze przy tich swoich thowarach y inszym niektorym ludziom przyslal poczęsci. Co odprawiwszy sam pan Jurek z Konstantinopola do Anguriey iechal. Honestus vero Gregorius Lysek vector suburbanus Leopoliensis hisce expressis verbis testimonium suum perhibuit. Iz kiedy Jego mosc p(an) Wacław Drozinski posel Krola Jego M(o)sci od sternasciu lath mianowicie w Roku 1594 okolo miesopustow stad ze Lwowa do Turek wyiezdzał iam na then czas skarbne wozy y kuchenne konmi swoimi Je(go) M(o)sci panu poslowi prowadzil az do Constantinopola. Gdysz my iusz w drudze beli tedysmy z panom poslom nadiechali y te wozy p(ana) Jurka Iwaszkowica ktore z Jendrinopola byl s towarami siedmie wozow wyprawil, y ktore Piotr Romaskowic ormienin kamienieczki sprawca iego pospolu slugą pana Jurka Iwaszkowica na imię Pawlem prowadzili a

to w Tureczkiej ziemi za Dunaiem we wsi Szerbskiej wozanlicei rzeczony. Tam przyechawszy zastalem pana Jurka Iwaskowica ormienina mieszczanina tutecznego Lwowskiego, ktory byl nasprawowal na swoy wlasny credit barzo sila towarow rozmaitych, na ktorich towarow odwiezienie ze Furmanom niemal, uzylnie w thym abym sie mu wiedzal na furę do tych towarow. I tak mnie samemu pan Jurek Iwaskowic wlozil na trzy wozy Aswadorowi Furmanowi kamienieczkiemu (ktory swoich wozow ani koni nie mial, ale mu ie pan Jurek za swe pieniadze wlasne pokupil) na dwa wozy, a przy nas ieszcze karauszom multanskim furmanom nalozil na trzy wozy po sesczi koni towarow rozmaitych przy ktorich poslal dlia dobrego prowadzenia sprawcę swego p(ana) Krzystopha Thomanowicza rozkazuią co abyzmy ie do Lwowa na miejsce stawili. Przyechawszy do Lwowa wszitkie towary ktore smy wzieni w Constantinopolu zlozilismy do kamienicze p(ana) Jurka y Zachariasza Iwaszkowicow y do rąk p(ana) Zachariasza Iwaskowicza Brata pana Jurkowego oddali. I tho tiz prawdziwie zeznawam o czym mam pewną wiadomosc. Iz iest iusz okolo trzydziestu lath y daley iakom ia z panem Jurkiem y Zachariaszem Iwaskowicami do Turek iezdzał tedym tho zawsze widal iz wielki credith w Tureczkiej ziemi panowie Iwaskowicowie mieli, bo im zawsze na ich credith co ieno potrzebowali wierzono. Naweth y inszim osobom za panow Iwaskowicow slowem y wiarą thowarow kupczy Tureczcy dawali.

Qua sua testimonia uteres testis vera et infallibitia iuramento per erectos cestas versus duos digitos praestito comprobavit. Honestus vero Gregorius Lyszek etiam iuramento corporali si id quod retulit confirmaturum, si opus sit et praefatus Zacharias Iwaskowic illud a se exigit, offerebat. Quam illorum attest(at)ionem Famatus Zacharias Iwaskowic Actis inseri petyt et obtinuit.

№ 119

1608р., березня 12. – Скарга львівського вірменина Тороса Бернатовича проти Андрія Миколаєвича свого спільника в торгівлі, який обманув його та інших спільників

Скарга Тороса Бернатовича

До права нинішнього прийшов особисто чесний Торос Бернатович, спільник, і представник славетного Стецька Миколаєвича, вірменина львівського, також і відомого Івашка Миколаєвича, стверджуючи, що представив суду від імені свого та своїх спільників у торгівлі свідчення проти славетного Андрія Миколаєвича, який на той час був співучасником, і урочисто протестує, прохаючи про свій захист та відшкодування збитків з причин нижче записаних такими словами.

Що ми, маючи за кілька років згідно певного записаного між собою контракту про спільність в купецтві, як тут у Короні, так і в Туреччині, і у Волоській землі. В тім спільництві згаданий Андрій Миколаєвич, четвертий спільник, за кілька років не знаємо, з чиєї ради і якої вигоди свої приватні вчинки без волі і відомості нашої певні борги серед різних осіб наробив був і з них не звільнився, і до цього часу тим же способом в інші борги людей різних станів затягує, даючи розписки і мембрани на ім'я чи наше спільне, чи когось з нас під печаткою або гмерком* нашим спільним, який має в себе. Тоді вже то стане без волі і відомості нашої не на пожиток наш який, але більше до великої шкоди і до неабиякої слави і в ім'я нашого кредиту. Ми про такі борги, через нього коли, будь-коли, деколи і кому-небудь вчинені, бачити не хочемо і не хочемо бути причетними до оплати їх. Про що певним людям купецьким і іншим різного стану на певних місцях як тут в

* Конфесійна приналежність храму не встановлена

місті, так і по ярмарках вже біля двох років то говоримо і застерігаємо. Коли ж кожен міг бачити справу його, як відрізнялися від тих, коли він перед тим заховував, будучи спільником у компанії. Тому цією нинішньою своєю явною і відкритою скаргою собі час і годину (суду) застерігаємо, і просимо, аби нам цю скаргу до книг (актових) нинішніх було прийнято. Що нинішній суд, як справу слухну, прийняв.

Ф. 52, оп. 2, спр. 519. С. 489–490.

Proteststatio Torossy Bernatowicz

Ad Judicium pr(aese)n(tem) veniens personali(ter) Honoratus Torossiech Bernathowicz collega p(raese)ntis Jud(ic)y suo uti Pl(enipote)ns Famati Steckowic Mikolaiowicz armeni Leopoli(en)sis in ratihabition(e) quoque Famati Iwaskowic Mikolaiowicz sui etiam in mercatura socioru(m) nominib(us) contra Famato(s) Andrea(m) Mikolaiowicz suum quoque consociu(m) in hora et tempore solennem prot(esta)t(i)onem cum p(rae)custoditione suam indemnitate r(at)ione infrascriptoru(m) hisce formalibus verbis fecit. Iz my maiąc od kilku lath wedle pewne(go) zapisanego między sobą contractu spolnictwo w kupiectwie tak tu w Coroni iako y w Turcyh y w Wolosky Ziemy w ktorym spolnictwie pomieniony Andrey Mikołaiowicz czwarty spolnik od kilku lath niewiedziec s czyey rady y iakiey intenciey przez swe prywatne postempky bez woly y wiadomocy naszej w pewne dlugi v roznych osob zaciągnął sie beł y z nich sie nie uwolniwszy, y do tych czasow tymze sposobem w insze dlugi v ludzy roznych condiciey zaciąga sie, cerography y membrany na nomen bądź nasze spolne bądź ktore(go) z nas pod pieczęcią albo gmerkiem naszym spolnym, ktory ma v siebie, daiąc. Tedy isz to czyni bez woly y wiadomocy naszej nie na pozytek nas iaky ale raczey ku wielkiey szkodzie y ku nieiakiey oslawie y w ymie creditu naszego. My o takowych dlugach przezen kiedy kolwiek gdziekolwiek y komu kolwiek poczynionych wiedziec niehcemy ani do zapłaty ich niehcemy bydz powinni. Oczym pewnym ludziom kupieckym y inszym condiciey rozney na pewnych mieyscach tak tu w Miescie, iako y po iarmarkam iuz blizsko od dwu lath to sie opowiedało y przestrzegało. Gdyz kazdy mogli baczyc sprawy iego iako były rozne od tych gdy sie on przed tym zachowywał będąc zgodnym w kompaniey. Przeto przez tę terazniejszą swą iawną a glosna Protestacia to sobie w czas y w godzinę przestrzegamy prosząc aby nam takowa Protestacia do xiąg niniejszych beła przyięta. Co Prawo ninieysze iako rzecz sluszną przyieto.

№ 120

1608р., березня 15. – Лист кам'янецького старости Яна Потоцького до львівського уряду з проханням за турецького купця Хусейна Челебі

Ян Потоцький з Потоку, генерал землі Подольської, Кам'янецький, Летичівський староста, писар польний коронний.

Чиню відомим, кому то знати потрібно. Що їде до Львова Хусейн Челебі, купець з міста Хіосу, підданий Турецького цезаря, який там в уряді львівському має справу про речі, залишені після смерті свого брата Мадея Челебі. Тому бажаємо, аби всюди вільно був пропущений без жодної перепони і жодних труднощів йому не чинити. Оскільки має у тій своїй справі і чинні листи з собою, і свідчення г(сподаря) й(ого)м(осці) до львівського уряду. Тому і я прошу аби то, що йому буде слухне, згідно пристойної справедливості належало віддати. Дано в Яссах дня 15 березня Року 1608. Ян Потоцький з Потоку, староста Кам'янецький. Генерал Подольський. *(Підпис).*

Ф. 52, оп. 2, спр. 29. С. 264.

Jan Potocki z Potoka General Ziemie Podolskiej Kamienieczki Letyczowski Starosta
Pisarz Polny Coronny.

Czyinie wiadomo komu to wiedziec potrzeba. Iz iedzie do Lwowa Hussain Celiebi kupiec z miasta Cioru Poddany Cesarza Tureckiego ktory tam w Urzedzie Lwowskim ma sprawe o rzeczy po smierci brata swe(go) Madein Celebi pozostale. Przeto zadam aby wszedy wolno byl przepuszczon krom zadnego przenagabania y trudnosci iakiey onemu zadawania, gdyz ma wtey sprawie swey y listy za soba przyczynie y swiadeczne H(ospodara) Je(go) M(osci) do Urzedu Lwowskie(go). Za ktorym y ia prosze aby tho co mu bedzie slusnie wedlug przystoyney sprawiedliwosci nalezalo oniosl. Dat(um) w Jasiech die XV Marty. An(no) 1608.

Joannes Potocki z Potoku Starosta Kamieniecki. Generai Podolski. (*podpis*)

№ 120

1608р., березня . – Лист кам'янецького старости Яна Потоцького до львівського уряду з проханням за турецького купця Хусейна Челебі

Ян Потоцький з Потоку, генерал землі Подольської, Кам'янецький, Летичівський староста, писар польний коронний.

Чиню відомим, кому то знати потрібно. Що їде до Львова Хусейн Челебі, купець з міста Хіосу, підданий Турецького цезаря, який там в уряді львівському має справу про речі, залишені після смерті свого брата Мадея Челебі. Тому бажаємо, аби всюди вільно був пропущений без жодної перепони і жодних труднощів йому не чинити. Оскільки має у тій своїй справі і чинні листи з собою, і свідчення г(сподаря) й(ого) м(осці) до львівського уряду. Тому і я прошу аби то, що йому буде слухне, згідно пристойної справедливості належало віддати. Дано в Яссах дня 15 березня Року 1608. Ян Потоцький з Потоку, староста Кам'янецький. Генерал Подольський. (*Підпис*).

Ф. 52, оп. 2, стр.29. С. 264.

Jan Potocki z Potoka General Ziemie Podolskiej Kamienieczki Letyczowski Starosta
Pisarz Polny Coronny.

Czyinie wiadomo komu to wiedziec potrzeba. Iz iedzie do Lwowa Hussain Celiebi kupiec z miasta Cioru Poddany Cesarza Tureckiego ktory tam w Urzedzie Lwowskim ma sprawe o rzeczy po smierci brata swe(go) Madein Celebi pozostale. Przeto zadam aby wszedy wolno byl przepuszczon krom zadnego przenagabania y trudnosci iakiey onemu zadawania, gdyz ma wtey sprawie swey y listy za soba przyczynie y swiadeczne H(ospodara) Je(go) M(osci) do Urzedu Lwowskie(go). Za ktorym y ia prosze aby tho co mu bedzie slusnie wedlug przystoyney sprawiedliwosci nalezalo oniosl. Dat(um) w Jasiech die XV Marty. An(no) 1608. Joannes Potocki z Potoku Starosta Kamieniecki. Generał Podolski. (*podpis*)

№ 121

1608р., червня 30. – Скарга хіоського купця Козьми Салуаго на Панталеона Максимуса з Хіосу

Зміст скарги

Пан Козьма позивач, до цього нинішнього суду дав позвати пана Панталеона Максима, що в 1605 році той то Панталеон, будучи слугою у позивача, віз йому мальвазію з Константинополя аж сюди до Львова. З тієї мальвазії у Волоській землі, в Хотині неякий

Дзяні Невріді взяв дві куфи алеканту і 120 ок дрібного ізюму, що становитиме тринадцять каменів, кожний камінь по вісім злотих. Про це той же Панталеон листом своїм позивачеві, як своєму пану давав знати. Той лист того ж Панталеона до тієї справи вношу і прошу, аби був читаний і записаний.

Зміст листа

Року Божого 1605 дня 1 травня з Хотина пана Козьмо. Дозвольте повідомити вашу милість, що приїхав Какавела, щоб взяти шість бочок мальвазії в дорозі, як ваша милість згодилась з паном Дзяні. А пан Ласкарі їм говорив так, коли віз його, якщо фурмани хочуть повернути до Ясс, і з тим повернувся назад. А вчора приїхав пан Дзяні і Какавела з листами і погрозами і шукали ізюм. Я розповів їм, що відіслав його до Кам'янця. І запитували митників, які розповіли їм, що вони не знають. А я послав Якуба і сховався. Вони скрізь шукали і знайшли його і взяли його були ок 132. Потім взяли вісім бочок мальвазії. Шість були пана Ласкарі, а дві алаканту вашої милості на таких умовах, аби нам вчинив запис, як ми захочемо, аби нам заплатив пан Дзяні за ті дві куфи, тобто алаканту взяли куфу. І вчинив запис і написавши, хотів підписати, а потім подер, а потім написав другий, що дві куфи взяв від пана Ласкарі і від пана Козьми, аби їх заплатили митники. А коли б йому заплатили, аби він вище згаданий, тобто пан Дзяні, повинен був заплатити. Пану Ласкарі не подобалось і сперечались, подерли і другий запис, знаходячи багато штук проти пана Ласкарі. Хотів також взяти і одну куфу лимонії, але що були недосить повні, тоді їх помішали. А в тому вашій милості даю відомість. Друга, будете старатись, щоб виправили лист для тих бочок, які зложили тут для фурманів, оскільки вони розуміють, що ми маємо заплатити повну фуру аж до Львова. А так уже ваша милість будете розуміти, що найкращого пан Ласкарі вашій милості випише. Зрозуміли про все. Як слуга вашої милості, Панталеон Максимус.

Ф. 52, оп. 2, спр. 255. С. 31–33.

Tenor Insinuationis

Pan Cosma Actor dla thego do Sądu ninieyszego dał Pozwac Pana Pantaleona Maxima. Iz in Anno 1605 thento Pantaleon v Actora sługa bęńcząz prowadził mu Malmaziey z Constantinopola az thu do Lwowa, z między ktorych małmaziey w ziemi Woloskiey w Chociniu nieiaki Dziani Niewrydy wziął dwie kuffie allekanthu y rozyнков drobnych 132 ok co czyni kamieni trzynascie, kazdy kamien po złotych osmi, iako ottym then ze Pantaleon przes list swoy Actorowi iako Panu swemu dawał znac, ktory list thegoz Pantaleona do they sprawy zanoszę y proszę aby był czytany y inserowany.

Tenor literarum

Anno D(omi)ni 1605 die 1 May z Chocina Panie Kozmo Raczysz wiedziec w(aszu) m(osc) iz przyiechał Kakawela zeby wziął szesc beczek małmaziey w drodze, iak sie w(asza) m(osc) zgodzili z Panem Dzianim, a Pan Laskari im powiedział wiozac ie w ten sposob iesli formani chcą sie wrocic do Jass y s tym wrocil sie nazad, a wczora przyiechal Pan Dziani y Kakawela z listami y grozbą y szukali rozyнков y powiedziałem im yzem ie odesłał do Kamiencza y pytali sie Mytnikow y powiedzieli im

Izemy my niewidzieli. A iam posłał Jakuba y skrył sie. Oni wszedzie szukali y znalazli ie y wzieni ie było ok 132. Item wzieni beczek małmaziey osm. Szesc byly P(ana) Laskarego, a dwie allekanthu w(aszei) m(osci) pod taką condicią aby nam uczynił zapis iako my bendzie my

chcieli aby nam zapłacił Pan Dziani te dwie kufie, tho iest allakanthu wzięli kuffu. I uczynił zapis, y napisawszy chciał sie podpisac, a potym zdarł a potym napisał drugi, iz dwie kufie wziął od Pana Laskarego y od Pana Kosmy aby ich zapłacili Mytniczy. A gdy by mu zapłacili aby on powinien był wyzszy pomieniony to iest Pan Dziani zapłacić. Panu Laskaremu niepodobalo sie y controuertowali y zdarli y drugi zapis wynachodząc sila sztuk przeciw Pana Laskarego, chciał tesz wziął y iedną kufę limoniey ale ze niedobrze były pelne tedy ich pomiechał. A w tym w(asza) m(osc) daię wiadomo. Druga bendziecie sie staracz abyscie wyprawili list dla tych beczek ktore sie złożyły tu dla furmanow albowiem oni rozumieią iszmi furę zupełną mamy zapłacić asz do Lwowa. A wszakze w(asza) m(osc) bendziecie rozumieli coby najlepszego Pan Laskary w(aszei) m(osci) wypisze. Zrozumieli o wszystkim. Jako sluga w(aszei) m(osci) Pantaleon Maximus.

№ 122

1610, серпня 31. – Свідчення львівського купця вірменина Юська Криштофоровича про утиски львівських купців в Туреччині

Взаємне поквитування між славними Торосом Бернатовичем і братами Миколаєвичами, з однієї сторони, і Юськом Криштофоровичем, як фактором, вірменами львівськими, з другої сторони.

До права нинішнього особисто з'явившись, славний Юсько Криштофорович вірменин і міщанин львівський, явно і добровільно визнав, що він був в минулі роки слугою і фактором в справах купецьких славних Тороса Бернатовича, Івашка, Стецька і Андрія Миколаєвичів, вірмен і братів рідних, на той час спільників в купецтві. Певного часу, коли він був на службі у тих то панів своїх в Турецькій землі, якийсь Акбаба, жовнір турецький, свавільний досить, значні кривди християнським людям, купцям з міста Львова чинив, і з них несправедливі подарунки брав силою. Для його заспокоєння і приборкання в Константинополі з іншими купцями вірменськими тутешніми вклали туди були певні кошти, кожен з них для своєї користі, бажаючи мабуть бідність свою і панів своїх приховати, на що теж згаданий свідок вагався був без відомості своїх панів дати за інтерес затрату. Коли потім від того той Юсько відмовлявся, небіжчик Захаріаш Івашкович (як той, який на себе той кошт був взяв і за нього заплатив) у нього декретом, як права тутешнього, так і короля його величності виграв, на що теж той свідок, обороняючись юридично, окремий кошт з свого вклав був і всього цього від своїх панів домагався, і про то вчинив був позов до права тутешнього. Тоді від правного процесу відмовившись, за порадою добрих приятелів між собою на ту різницю з обох сторін взяли, згаданий Юсько визнає, що дістав компенсацію від тих панів своїх і ті витрати свої всі покрив з достатньої їх компенсації, що засвідчує і вільними чинить, вже про те собі і потомкам своїм вічне мовчання обіцяючи, з такою заявою. Що якщо би коли з часом чи сам той Акбаба, чи хто-небудь з його підлеглих, або з товаришів, про якісь кривди будь-коли в Турецькій землі з боку того Юська узнав би, або перешкоди які ставив з там тої першої причини, тоді вже сам Юсько за себе буде відповідати і до тих панів своїх вже жодної дороги про то згаданий свідок не міг мати. З другої сторони, також славний Торос Бернатович, будучи у той час старшим тутешньої Лави, особисто іменем своїм і правом своїм і панів Миколаєвичів, своїх спільників, про вдячний прийом яких записано, згаданого Юська Криштофоровича, як їх фактора певний час у минулому, від усякої його служби і факторства звільняє і вільним чинить на вічні часи, і вже собі і тим

Миколаєвичам до того Юська до того факторства жодної дороги, ані права не залишаючи. На що (згідно з) правом пам'ятне покладено.

Ф. 52, оп. 2, спр. 519. С. 1175–1176.

Quietatio reciprocam inter Famatos Thoros Bernathowicz et Fratres Mikołaiowice ex una, et Juskonem Christophowic, armenorum Leopole(nsium) uti Factorem eorundem ex altera.

Do Prawa niniejszego prziszedszy oblicznie sławny Jusko Christophowicz Ormienin Mieszczanin Lwowski, iawnie y dobrowolnie zeznał. Iz iako on będąc przesłych lath służą y Factorem w sprawach kupieckich sławnych Torosza Bernathowica Iwaska, Stecka y Andrzeia Mikołaiowicow Ormian Braci rodzonych, iako na on czas spolnikow w kupiectwie, iako pewne(go) czasu będąc na posłudze tych to Panow swych w Tureckiey ziemi, gdzie nieiaki Aqbaba Zołnierz Turecki swowolny dosyc znaczne krzywdy ludziom krzescianskim kupcom z miasta Lwowa wyrzadzał, y z nich niesłuszne podarki gwałtownie wyciągał, na ktorego pochamowanie y uskromienie w Constantinopolu z inszymi kzcpey Ormienskimii tutecznymi pewny koszt nałozili byli kazdy z nich pro suo interesse, chcąc snadz ubostwo swe y Panow swych wcale zachowac, na co tesz pomieniony wyznawca submitował sie był bez wiadomosci Panow swych dac pro interesse nakład, czego gdy sie potym ten to Jusko zbraniał. Niebosczyk Zachariasz Iwaskowicz (iako ten ktory na sie ten koszt był prziiął, y zan dosyc uczynił) na nim Prawem przez decreta tak Prawa tuteczne(go) iako y Krola Je(go) Mo(sci) wygrał, na co tesz ten wyznawca broniąc sie Prawnie koszt osobny z swego uczynił był, czego wszystkiego. Zas od Panow swych domagał sie y oto zaciąg do Prawa tutecznego uczynił był, tedy Prawnego postepku odstąpiwszy z wynalaszku dobrych Prziiacioł między sie na te differentie zobudwu stron wziętych, pominiomy Jusko wyznawa zupełne dosyc wczynienie od tych to Panow swych ze te nakłady wszystkie powziął, one z dostatecznego sobie dosyc uczynienia qwituie y wolne czini, iusz otho sobie y potomkow swym wieczne milczenie wkładaiąc, s tą iednak declaratią. Iz iesli by kiedy za czasem bądź sam ten Agbaba bądź kto z iego powinnych albo s towarziszow, o iakich kolwiek krziwde w ziemi Tureczkiey do tego Juska uznał by sie, albo trudnosci iakie zadawał s tamtey pierwszej occasiey, tedy iusz sam Jusko za sie będzie respondował, I do tych Panow swych iusz zadnei drogi o tho pominiomy wyznawca nie będzie mógł miec. Po drugiey stronie tak ze sławni Torosz Bernathowicz tutecznei Lawice starszi będąc oblicznie v tego Prawa swym, y na on czas Panow Mikołaiowicow swych spolnikow imieniem, o ktorych wdzięczne prziięcił zapisał sie, pominiomego Juska Christophowica iako pewnego czasu przesłego ich Factora, ze wszelakiey iego służby y Faktoriey qwituie y wolnym czyni czasy wiecznemi, iusz sobie y tym tho Mikołaiowicow do tego tho Juska z strony takowei Factoriey zadnei drogi ani Prawa niezostawuiąc na co Prawu Pamietne oblozono.

№ 123

1612р., червня 13. – Заява Козьми Салуаго де Камніс жителя Львова проти львівського фурмана Адама Борглодовича, який не виконав умов договору при перевезенні товару до Константинополя і привів до втрат

Зміст заяви

Позивач скаржитья на позваного про те, що минулого року в місяці жовтні, коли караван львівських вірмен відправлявся звідси до турок, до Константинополя, умовив пам Козьма позваного на відвезення і доставку певного товару, тобто п'ять фас ножів, в яких теж було готівкових грошей тисячу злотих польських звідси зі Львова аж до

Константинополя. Той товар з фасами і з грошима і з певними листами мав віддати цілим без жодної шкоди в Константинополі неякому приятелеві позивача на ім'я Фелікс і домовитися з ним від кожного центнара по вісім злотих польських, що коли вага центнарів показала і на таку фуру позивач дав позваному зразу тут у Львові сто і двадцять злотих польських, а решту злотих шістдесят мав віддати йому той приятель позивача в Константинополі; після віддачі йому того товару і грошей, які були при товарі, і так статечно відправивши позваного звідси при каравані, йому самому, як чоловіку доброму, про таке його убозство повірив так, що і при ньому жодного свого слуги або фактора не післав і сам не їхав, лише пана Миколая Вартирисовича, вірменина тутешнього, який теж на той час у тому каравані пустився був і тому ж позваному фурманові, бо на його віз свій товар теж повантажив був. При цьому зажадав був, аби мито на Дунаї від того позивачевого товару відправив був сам, на що йому дав був гроші, а в Волощині мав митникам віддати листи пана Козьми. Той позваний зі Львова з таким солідним вантажем виїхав, і коли до Кам'янця з караваном приїхали, то дізнавшись там про якусь тривогу, мусили затриматись з караваном. Той позваний фурман через свою впертість при інших товарах, також в Кам'янці складених на короткий час, і він той товар позивача з фасами також склав і не чекаючи припинення тривоги, як інші фурмани за нагороду і поправу фури чекали, найнявшись на іншу фуру комусь іншому вина везти до Замостя, поїхав назад, і товар позивачевий, і його біди самовільно покинув. А інші фурмани, чекаючи в Кам'янці, зразу після припинення тривоги швидко товари людські, зложені тимчасово, на вози навантажили і спокійно доїхали до Константинополя, і свої повинності і довір'я виконали, якого пан Миколай Вартирисович від імені позивача на той час в Кам'янці згадував, щоб не від'їздив. І тут ще у Львові знову, коли його милість пан Коханський, посол Його королівської величності звідси мав виїздити до Константинополя коли при його милості караван відправлявся, намовив того позваного, аби був клав товар і зразу в Кам'янці взяв той товар пана Козьми, доручений йому, і так завіз, як би повністю. Той фурман не відмовлявся, але так зволікаючи, ще де інакше фуру клав, і не сказавши, поїхав геть. На велику біль позивача, той фурман після того, як з Кам'янця звідси сюди до Львова приїхав, про те не дав жодної справи своєму пану Козьми, як повинен був своєму пану. І так від того часу позивач з ним не міг бачитися, хоч про нього говорив і по нього до себе посилав, будучи у довгому очікуванні. А він, злегковажив і себе, і особу пана Козьми, не дивлячись на те, що обіцяв прийти, але не прийшов, ані бачився з ним, завжди часто від'їздив геть. Тоді позивач, будучи як скривджений, і так дуже в тій його злій і непристійній послузі і довірі ушкоджений, що до того часу товари його десь і на яким місці відбирали, ані не доставлені ним до Константинополя приятелеві позивача, ані листів, які теж і до тих часів позваному не є віддані, інакше б був позваний і повинності свої на той час, як інші вчинили, вчинив. Взяв би був також як інші від темного приятеля позивачевого в Константинополі за те приміщення і складування у Кам'янці нагороду, так як між купцями ведеться. Тоді б позивач мав би був за старанність і за дорученням свої через там того свого приятеля значний зиск і пожиток за складування йому там інших речей і товарів і то згідно інформації позивача. Про це все позивач надзвичайно шкодує, що його право той необачний чоловік зіпсував. Тоді позивач від нього домагається судом, у першу чергу щоби йому ті шкоди винагородив, з його причини і зі злої послуги понесені, які собі рахує на три тисячі злотих польських і які в дальшому виконанні справи готовий буде ліквідувати і на які добрим старанням готовий буде також право вчинити. Крім того, аби йому той товар, який коштував дві тисячі злотих польських, оскільки його

не доставив своєчасно на місце, щоб згідно з умовами готівковими заплатив. А він собі взяв звідти, де його відбирав, і коморне від нього там відправив так, як умовився, на місяць по п'ятнадцять грошей. Нарешті аби йому ту суму злотих 120, на фуру взяту, оскільки як слід не зробив, повернув в подвійному розмірі, так якби позивач, коли б йому був не дотримав контракту, тратив би був той задаток, а притому і витрати, які на то зробив і робити мусив, аби йому то також повернув. Що все залишає на справедливий розсуд нинішнього права.

Ф. 52, он. 2, снр. 257. С. 399–401.

Tenor Insinuationis

Actor o to się skarży na pozwanego, isz przeslego roku in mense Octobre gdy ztąd karawan Ormian Lwowskich do Turek do Constantinopola wyprawiał sie umowił Pan Cosma pozwanego na odwiezienie, y doprowadzenie towaru pewnego to iesth fas pięć nozow, w ktorich tez bylo gotowych pieniędzy Tysziąc złotych polskich ztąd ze Lwowa az do Constantinopola, ktory thowar z Fassami y z pieniadzmi, y z listy pewnymi miał oddacz wczale bez wszelakiey szkody w Constantinopolu przyiacielowi Actorowemu na imię nieiakiiego Felixowi, y zmwil znim od kazde(go) Cetnara po osmi złotych polskich cokolwiek waga czetnarow pokazała, y na takowa furę Actor pozwanemu dał zarazem tu we Lwowie sto y dwadziescia złotych polskich, a restę złotych szescdziesiąt miał mu oddac then przyaciel Actorow w Constantinopolu po oddaniu onemu takowe(go) towaru y pieniądze przy towarze bendących y tak statecznie pozwane(go) stąd przy karawanie wyprawiwszy onemu samemu iako czlowiekowi dobremu takowego szwego ubostwa powierzył tak dalecze ze tez y przy nim zadnego swego slugi, albo Factora nieposłał, ani sam nie iachał tylko Pana Mikolaia Wartyrissowica Ormienina tuteczne(go), ktory tez na on czas wtym karawanie puscil sie byl, y temuz pozwanemu Furmanowi na iego woz szwoi tesz towar wlozyl był, wtym szamym uzył był, aby myto na Dunaiu od tego towaru Actorowego odprawił sam byl, na co mu dal był pieniądze, a w Woloszech miał mytnikom lesty Panu Cosmie oddac. Ten pozwany ze Lwowa z taką stateczną odprawa, wyiechał, y gdy do Kamiencia z Karawanem przijechali isz tam snadz za iakąś trwogą musieli sie zabawic z karawanem ten pozwany Furman z uporu szwego przy innych towarach takze w Kamiencu zlozonych do krothkiego czasu, y on ten towar Actorow z Fassami takze złożył, y nie czekaiącz czasu uspokoienia, iako insi furmani, za nagrodą y poprawą fury czekali wiedzawszy sie na inszą furą komu inszemu wina wiesc do Zamoscia nazad precz odiechał y towaru Actorowego, y iego ubostwa swowolnie odbiezał, a insi furmani czekaiąc w Kamiencu zas za uspokoieniem rychłym towary ludzkie zlozone na czas zas na wozy nalozyli, y w pokoju do Constantinopola zaiechali, y swei powinności, y wierze dozyc uczynili, ktorego tez Pan Mikolai Wartyrissowic imieniem Actorowym na on czas w Kamiencu upominał, aby był nie odiezdzał, y tu zas we Lwowie znowu gdy Je(go) M(o)sc Pan Kochanski Poszel Je(go) Kro(lewskiey) M(os)ci stąd miał do Constantinopola wyiezdzac, gdy przy Je(go) M(os)ci Karawan sie wyprawiał, namawiał te(go) pozwanego aby był kładł towar iego, y zarazem w Kamiencu wziął then towar P(ana) Cosmin porzucony przezen y tak zawiozł on iakoby powien, ten furman nieodmawiał ale tak zwłócząc zas gdzie indzie fure kładł, y precz nieopowiedziawszy sie odiechał. Tho tez nabarziei boli Actora iz ten Furman, gdy na on czas tak z Kamiencia y skąd inące tu do Lwowa przyechał, ze otym niedał zadnej sprawy Panu Cosmie Panu swemu iako był powinien, y tak od onego czasu Actor z nim sie nie mógł wiedziec, choc do niego wskazywał, y po niego do siebie będącz dlugo stierym posyłał, a on lekko sobie to powazaiąc, y osobę Pana Cosmy acz kolwiek sie przysc obiecował, iednakze nigdy nie przyszedł, ani sie znim widział,

zawsze precz często odiezdzał. Actor tedy będącz tak y zalosny, y tak wielcze w tey iego zły a nieprzistoiniej posłudze, y wierze uszkodzony ze do tego czasu towar iego gdzie przezen, y na iakim mieiscu odblezany nie iest wystawiony przezen do Constantinopola, ani przyiacielowi actorowemu, y z listy ktore tez, y do tych czasow przy pozwanym są nie iest oddany, bo gdyby był pozwany wierze y powinności szwey doszyc na on czas iako drudzy uczynili, uczynił, wziąłby był także iako inszy od tamtego przyaciela ie(go) Actorowego w Constantinopolu za ono omięskanie, y lezenie w Kamiencu nagrodę tak iako sie miedzy kupczy, a furmany zachowuie, tedyby Actor miałby był za opatrnością, y za zleczeniem swym przez tamtego swego przyaciela znaczny zysk y pozytek przez wystawienie onemu inszych stamtąd rzeczy, y towarow, a to wedle informaciey actorowej, naczym wszyskiem Actor wielcze skoduie tak dalecze ze onego prawie nagłowę ten niebaczny czlowiek zepsował. Teraz tedy Actor od niego sie sądownie domaga naprzod aby mu to skody stąd z iego przycyny, y ze slei posługi podietę ktore sobie szacuie na trzy tysiące złotych polskich, y ktore w dalszym postempku sprawy liqwidowac gotow bendzie, y na ktore dobrem sumnieniem gotow bendzie także prawo uczynic, nagrodził. Do tego aby mu ten thowar ktory kostował dwa tysięca złotych polskich poniewasz onego niedostawił czasu swego na mieiscze wedle umowy gotowymi zapłacił, a on sobie wziął stamtąd gdzie onego odbiezał y komorne od niego tam odprawił, tak iako umowił na miesiąc po groszy piecdziesiath, nakoniecz aby mu tę summę złotych 120 na fure wziętą poniewasz doszyc nieuczynił, in duplo wrocil, tak iakoby Actor, gdyby mu był nie dotrzymał contractu, tracil by był ten zadatek, a przytym, y nakłady, ktore na to uczynił y czynic musi aby mu to także wrocil. Co wszyskto przipusca na sprawiedliwy rozsądek prawa ninieisego.

№ 124

1612р., липня 5. – Лист польського короля Сигізмунда III до урядів Львова з наказом розраховуватись з турецькими купцями

Зміст листа священої королівської величності

Сигізмунд Третій, з Божої милості король Польський, великий князь Литовський, Руський, Пруський, Мазовецький, Жмудський, Інфляндський, і Шведський, Готський, Вандальський дідичний король. Всім взагалі і кожному зокрема, кому то належить знати, а саме урядникам замковим, міським, вйтівським, вірменським, купецьким і іншим усяким урядам нашого міста Львова вір(ним) нам милим. Як перед тим кілька разів, так і тепер зараз, і листами, і через своїх чаушів скаржився нам цісар турецький на людей наших купецьких, які в панствах його(го) дуже заборгували і за свої борги не хочуть розраховуватись. А що багато належить для підтримки дружби і спільного прикладу, аби справедливість з таких наших людей була вчинена, нагадуємо і наказуємо вірним вашим, щоб купцям з панств цісаря Турецького(го), які б лише за борги свої у людей наших хотіли розраховуватись, справедливість невідкладну, дотримуючись згідно права і звичаїв давніх, вчинили примирення і були до того готові, щоб згідно слушності боргів своїх розраховуватись могли. Якщо б теж більше вже тих не було, у яких би борги виявилися, щоб тим чаушам, які у Львові будуть, достатню справу дали і нам про все, нічого на затримуючи, оголосити. Інакше не чинити для нашої ласки. На що для кращої віри печатку коронну наказали притиснути. Дано з Варшави дня 5 липня року 1612, королювання нашого польського 25, шведського 19. Лаврентій, єпископ Владиславський, канцлер королівства Польського. На власну його(го) королівської в(еличнос)ті вказівку

Ф. 52, оп. 2, спр. 31. С. 543.

Tenor l(ite)rarum Sacrae Regiae M(aesta)tis

Zigmunth trzeci z Bozey laski krol Polski Wielkie Xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflantskie y Swedzki, Gottski, Vandalski dziedziczny krol.

Wszem wobec y kazdemu zosobno komu to wiedziec nalezy, a mianowicie Urzędnikom Zamkowem, Mieischem, Woitowskim, Ormienskim, kupieckim y innym wszelakiem Urzędom Miasta naszego Lwowa wierni nam miłem. Laskę naszą krolewską. Wierni nam mili. Jako przed tym kilka razow, tak y teraz swiezo, y przez pisanie, y przez Czauszow swych uskarzał sie nam Cesarz Turecki na ludzie nasze kupieckie, ktorzy sie w Panstwach ie(go) barzo podłuzyli y za długi swe dosyc czynic niechcą. A iz siła należy do zatrzymania przyiazni, y spolnego przymierza, aby sprawiedliwosc s takowych ludzi naszych była czyniona napominamy y rozkazuiemy Wier(nim) Wasz(em) abyscie kupcom z Panstw Cesarza Tureckie(go) ktorzyby iedno długow swych u ludzi naszych dochodzic chcieli, sprawiedliwosc nieodwłoczną wedlug prawa, y zwyczaiow dawnych Zatrzymania przymierza czynili, y byli do tego pomocni, zeby wedlug słusznosci długow swych dosc mogli. Jesliby tez wiecz iuz tech niebyło, u ktorych by sie długi pokazowaly abyscie othym Czauszom thym ktorzy we Lwowie będą dostateczną sprawę dali, y nam o wszystkim nicz niemieszkaiańcz oznaimili. Inaczey nie czyniańcz dla laski naszej. Na co dla lepszey wiary pieczęć Coronną przycisnąc rozkazalismy. Dan z Warszawy die 5 Lipca Roku MDCXII krolestw naszych Polskie(go) XXV Swedzkie(go)XIX. Lawrentius Episkopus Wladislaiensis Regni Poloniae Cancellarius. Na własne Je(go) Krolewskiej M(os)ci rozkazanie.

№ 125

1613р., березня 13. – Скарга турецького купця вірменина Мінаса Аслановича з Ангурії на Якуба Задиковича, який не хотів повернути взяті його сином борги

До права особисто з'явився чесний Мінас Асланович, вірменин з Ангурії, прибулий купець львівський, через свого адвоката, славного Якуба Шеліговича, отримав реляцію возного, коли на позов проти славного пана Якуба Задиковича той не прийняв добровільно і не прийняв оголошений позов, проти чого, особисто прийшовши, виставив письмову скаргу з перекладом на польську вірменської розписки.

Зміст скарги

Таку скаргу проти позваного пана Якуба Задиковича чинить.

Що той позваний прислав свого сина Захаріаша до турецької землі для ведення справ і торгів своїх купецьких, і коли йому не вистачило грошей на закінчення тих справ батька свого, (звернувся до)неякого Місіра Челебея, щоб йому допоміг грошима. Той, знаючи його як певну і славну людину, дав був суму чотириста вісімдесят червоних злотих, крім того, той же Місір дав тому ж сину позваного на аманат три завої з золотими краями, один пояс шовковий, дві штуки полотна на ковдри, простирадло одне, а по ті гроші згаданий Місір Челебей мав послати до Польщі свого посланця з тим Захаріашем, за власний рахунок того ж позваного батька Захаріаша, коли вже так сталося, довідався той Захаріаш, позваного син, що я хотів сюди до Польщі, до Львова їхати, став мене в тому просити, аби міг батько його, теперішній позваний, ту вартість заплатити, щоб посланець Місіра Челебея за цим його рахунком і харчем до Львова не їздив до батька його по ті гроші, щоб я ту розписку від того Місіра взяв і своїми грошима йому заплатив. Я, розуміючи теж на тому, як то чужоземцю, в чужому краю будучому, вийти з важкого

становища і розуміючи, що з чесними людьми маю справу, зробив все, про що лише мене той син позваного просив, і обіцяв він мені добрим і чесним християнським польським словом від батька виплату без всяких труднощів, зволікань і забав другого або третього дня після приїзду до Львова. Я тут вже близько півроку у Львові живу і мучусь, чекаючи тієї виплати від теперішнього позваного, який мені відтягує день від дня, обіцяючи добрим словом виплату, а я не можу її мати. Тому, заради Господа Бога прошу, аби позваний, який сина, як вже сказано, на торг свій власний посилав і товари всі, які лише той син з Турок з собою до Львова привіз, до себе відібрав, ту суму червоних чотириста і вісімдесят, як гостю, без затримки, згідно обіцянки і слова свого заплатив і за ті речі, на аманат взяті, які теж позваний до себе відібрав, аби теж гроші віддав. І при тому аби мені всі шкоди від того часу після приїзду сюди до Львова і витрати всі, які на продукти і на прожиття так і на інші потреби мусив чинити і ще буду чинити, крім того і витрати всі судові аби мені повернув, бо, якби не той позваний, я давно дома міг бути і здобувати собі прибутку убогого, не витрачаючи тут даремно через велику нерозсудливість тих людей. А то за справедливим декретом суду нинішнього і доводжу той борг і ті речі повірених, подаю розписку його власну, перекладену на польську.

Зміст розписки

Я, Захаріаш Якубович визнаю тією розпискою моєю, що zostався винен Місір Челебею, Даниловому сину, червоних злотих чотириста вісімдесят, які повинен віддати йому на найближчого дня св. Сімона і Юди, хто будь-коли ту розписку покаже. Діялось у Стамбулі 9 червня тисячу шістсотого року. Захаріаш Якубович рукою власною.

Взяв на аманат три завої з золотими краями, один пояс шовковий, дві штуки полотна на ковдри, простирадло одно шовкове.

І віддаю то на вирок суду нинішнього, і прошу, і повторюю заради Господа Бога, аби мені без затримки, як гостю чужоземному з далеких країв, виплатити було негайно наказано.

Ф. 52, он. 2, снр. 520. С. 607–609.

In eo Judicio stans personaliter Honestus Minas Aslanowic Armenus de Anguria aduena Leopolie(nsis) per Famatum Jacobum Szeligowium prolocutorem suum obtinuit relationem Juris Bedelli quia cu(m) Citatione quaesiuit Famatum Jacobum Zaydykowic domini quem non p(ro)uenit, veram tamen citationem denunciata(m) suscepit Hoc re Contra quem personaliter comparentem insinuationem in scripto p(ro)duxit cum translatione Polonica Chyrographi Armenici.

Tenor Insinuationis

Taką zaloba przeciwko Pozwanemu Panu Jakubowi Zadykowicowi czynie. Iz then pozwany przysłał Syna swego Zachariasza do Tureckię ziemi, dla sprawowania spraw y handlow swych kupieckych, y gdy mu pieniedzy na dokonczanie tychze spraw oyca swego niedostawało, zzeł nieiakiego Misir Celebiia, aby mu dogodził pieniądzmi. On mu rozumiejąc o nim ze pewny y słowny czlowiek był pozytek czterech seth y osmidziesiąth Czerwonych złotych, do tego tenze Misir dał temusz pozwanego Synowi na amanath, trzy zawoie ze złotemi kraiami iedne Cigature iedwabną, dwoie płocienek na kołdry, przesciradło iedno, a po the pieniądze pomieniony Misir Celebiei miał swego poslanca z tym Zachariaszem tu do Polski posłać, na wszistek kosth własny thegosz tho pozwanego Oica Zachariaszowego, gdy iuz thę rzeczy tak stanęły, dowiedział sie ten

Zacharias pozwanego syn, zem ia miał wolę thu do Polski do Lwowa iachac, Iął mnie w tym zzywac, aby mógł ociec iego theraznieiszy, pozwany tego kostu isc, zeby poslanec Misira Celebeia za nim o iego koscie ystrawie do Lwowa nieiezdził do Oica iego po thę pieniądze zebym ia ten Cerograph od tego Misira wziął, a swoimi pieniędzmi onemu zapłacił. Ja chcąc tez w tym iako tho Cudziezomcowi w cudzim kraiu bendęcemu zachowac sie, y dogodzie rozumiejąc ze nie z omelnemi ludzmi w sprawie wstepic, uczyniłem z checią wszistko o co mie ieno ten syn pozwanego żądał, a obiecywał mi dobrym cnotliwym Chrzestianskim Polskim słowem, od oica zaplathe, bez wszelakych trudnosci, zaciagow y zabaw drugiego albo trzeciego dnia po przyiezdzie do Lwowa. Ja thu iuz blisko pulroka we Lwowe mieszkam y trawie sie czekaiąc they zapłaty od pozwanego therazniejszego który mnie ode dnia do dnia odwłoczy, obiecuiąc dobrym słowem zaplathe, a niemoze iei miec, tedy dla Pana Boga prosze aby pozwani który Syna iako sie iuz rzekło na chandel swoy własny posilał y towary wszistkie, które ieno tężze Syn z Turek z sobą do Lwowa przywiozł, do siebie odebrał takową Summe Czerwonych czterysta y osmdziesiath iako gosciowi bez odwłok podług obietnice y słowa swego zapłacił y za the rzecy na amanath wzięthe które także pozwany do siebie odebrał, aby thez pieniądze oddał. A przy tym aby mi szkody wszistkie od onego czasu po przyiezdzie tu do Lwowa miane tu dziez tez y unkoszty wszelakie które na ziwnosć y na mieszkanie y na inne potrzeby, musiał czynic y ieszcze bende czyniël, do tego y nakłady wszelakie prawne aby mi nagrodziël gdysz bym iuz kiedy by nie ten pozwani dawno w domu swym mógł bydz y sobie zywnosci ubogiey nabywac, nietrawiąc sie thu niepotrzebnie dla wielkiego niebaczenia tych ludzi. A tho za sprawiedliwym Decrethem Sądu niniejszego a dowodząc tego długu y tych rzecy powierzonych podaie Cerograph iego własny przetłumacony na Polskie.

Tenor Chirographi

Ja Zachariasz Jakubowic znam sie tym Cerographem moim zem zostal winien Misir Celabiiowi Danielowemu Synowi Czerwonych złotych czterysta osmdziesiath ktorem powinien oddac onemu na przyszły Swiety Simon Judy ktokolwiek ten Cerograph pokaze. Dzialo sie w Stambole 9 Juni Millesimo Sxcentesimo Zachariasz Jakubowicz ręką własną.

Wziąłem na amanath trzy zawoie ze złotemi kraiami iedne Ciegature iedwabną dwoie płocienek na koldry przesciradło iedno iedwabne.

I przypuszczam tho na Decreth Sądu niniejszego a prosze y powtore dla Pana Boga aby mi bez odwłok iako gosciowi Cudzoziemcowi z dalekich kraioy zapłatha beła nie odwłoczne nakazana.

№ 126

1613р., квітня 24. – Судова справа між Маргаритою, дружиною померлого львівського передміщанина фурмана Гаврила з фурманом Василем Сімковичем, який не повернув взяті в Гаврила товари

Перед цим судом особисто з'явилась чесна Маргарита, вдова померлого львівського передміщанина фурмана Гавриловича, у присутності чесного Луки Міхніці, лавника присяжного львівського й опікуна дітей Гаврила, який то захисник тримав реляцію возного, шановного Альберта Вільчека, про позов до обачного Василя Сімковича, вірменина і передміщанина львівського. Проти якого вийшла свідчити скаргниця заявою такого змісту.

Зміст заяви

Мій ласкавий пане вйте. Муж мій небіжчик, коли від'їздив до Турок, тому вже два роки, взяв з собою тут зі Львова шапок на свій заробіток дві тисячі, то по злотих шістнадцять. Коли вже приїхав там на місце, тобто до Турок, не жив там і тижня, бо йому зразу ж трапилась фура назад до дому. Ті шапки залишив тому Василю фурману там у турецькій землі і домовився з ним, що якщо будеш мати на них заробіток і якщо їх добре продаси, тоді тим заробітком поділимось. Він, приїхавши з Турок, віддав деякі гроші і ще залишив вісімдесят злотих. Коли небіжчик лежав на смертному ліжку, то розповідав, що Василь залишився винен вісімдесят злотих, лише до заповіту занести не могли і коли я йому нагадувала, то говорив, що віддав йому в Кам'янці на вазі. І другий раз також сказав, що перед Бернатом в Кам'янці, а третій раз розповів в Кам'янці, оскільки моя челядь, яка в небіжчика служила тоді, розповідала, що не віддав. Тепер їх перейняв, щоб за нього свідчили. І там ще розповідали, що віддав, а тож він нехай присягне, сам з усіма і кожний окремо, тоді йому то відпустить, або коли я мала свідка сусіда свого Греська Лішка, лише того, що теж в тім часі зробився небіжчиком (*тобто* _____ помер – прим.пер.).

Позваний справді на вимоги позивачки частину відповів. Що так є, як сторона позивачки говорить, що був взяв від небіжчика Гаврила шапки в Туреччині для продажу, тоді, і то так є, як теж позивачка розповіла, що приїхавши сюди до Львова, дав спочатку небіжчику злотих сто, які сама та позивачка відбирала, ще затримав був позваний, щось при собі до певного часу, коли потім випала їм дорога, як позваному, так і небіжчику до Турок, тоді небіжчик Гаврило нагадав позваному, аби йому решту заплатив, розповідаючи, що іде до Турок, а фури не мав і треба було мені на харч. Позваний, маючи кілька десятків злотих при собі, вступив з тим то небіжчиком Гаврилом до кам'яниці пана Леонардо і там йому дав певну суму тої решти, не можу пам'ятати, як велику, потім їхали до Турок і той позваний поклав тому небіжчику фаску ножів на фуру. Коли потім приїхали до Кам'янця, стало в Волощині неспокійно, і не могли безпечно до Волох їхати. Там же в Кам'янці почали товари до складу складати і небіжчик Гаврило ту фаску ножів позваного спустив до себе. Коли став покидати господу, не хотів позваному її видати, щоб йому був заплатив решту, що приходило від нього за ті шапки. Потім, там же в Кам'янці ішли до господи до Войцехової, там же з собою підраховували статечно, що було залишилось у позваного, небіжчику винен за ті шапки, як і за фуру від тієї фаски. Тоді вияснили з того всього рахунку, що всього злотих сімнадцять, які зразу ж в тій же там господі на столі небіжчику відклав і небіжчик їх відібрав і фаску ту з ножами позваному небіжчик віддав, і при тій віддачі позваний заявив небіжчикові, що того не мав чинити, бо не давав в заставу, коли тим я тобі заплатив, а що тепер знову і з опікуном своїх (домашніх).

Ф. 52, оп. 2, спр. 520. С. 635–637.

In eo Judicio comparens personal(ite)r Honesta Margaretha olim Hawrilowic vectoris Suburbani Leopold(ie)n(sis) relicta vidua, una cu(m) assistentia Honorati Lucae Michnicki Skabini Jurati Leopold(ie)n(sis) uti tutoris liberoru(m) suoru(m) ex p(rae)dicto Hawryło susceptorum obtenta relatione Bedelli Juris Honesti Alberti Wilczek de ad citatione Honesti Wasil Simkowic Armeni Suburbani Leopold(ie)n(sis). Contra quem comparentem Insinuationem produxit actrix tenoris talis.

Tenor Insinuationis

Moy łaskawy Panie Woycie. Mąż moy niebosczyk kiedy odiezdzał do Turek iuz tho dwa Roki y wziął sobą thu ze Lwowa czapek na zarobek swoy dwa Tysiaca tho po złotych sesnascie tam kiedy iuz przyiachał na miejsce tho iest do Turek nie mieszkał tham y tydnia, bo mu sie zaraz trapeła fura nazad do domu. Te Czapki zostawieł themu Wasiłowi Furmanowi tam w Tureckiey ziemi y mowiał z nim ze iesli zarobek bendziesz miał na nich y iesli ich dobrze poprzedaz tedy sie tym zarobkiem podziemy. On przyiachawszy z Turek odda cokolwiek pieniedzy a ieszcze został osmdziesiath złotych. Niebosczyk kiedy leżał na smertelney poscieli tedy powiedział ze został winien osmdziesiath złotych Wasil, tilko do Testamentu przysc nie mogli y kiedym sie mu zpominała tedy powiadał, zem mu oddał na Kamieniu u wagi y drugi raz takze powiedział, ze przed Bernatem na Kamiencu, a trzeci raz powiedział w Kamiencu abowiem moia Czeladz ktora u niebosczyka służeła tedy ta powiedała ze nie oddał theraz ich przenaiał zeby za nim swiadcely, y tak zas powiedaią ze oddał, a thosz on niech przysieze sam o siebe kazdy zosobna tedy mu tho odpusze, albo wiem ia miała swiádka sąsieda swego Grzeska Liska, iedno ze thez w tym czasie został niebosczykiem.

Citatus vero ad instantione(m) actorae partis sic respo(n)dit. Ze tak iest iako strona actorea powieda ze beł wziął od niebosczyka Hawryła Czapki w Turcech dla rozpredania, tedy y tho tak iest iako thez actrix powieda ze przyiachawszy tu do Lwowa dał ad ratione(m) niebosczykowi złotych stho, ktore sama tha actrix odbierała, ieszcze zatrzymał beł pozwany cos przy sobie do ktoregos czasu, gdy potym przypadła im droga tak pozwanemu iako y niebosczykowi do Turek, tedy niebosczyk Hawryło upominał sie w pozwanego aby mu ostatek resty zapłaciel powiadaiać ze iadę do Turek a fury nie mam a potrzeba mi na strawę pozwany maiać kilka dziesiat złotych przy sobie wstąpiel z tym tho niebosczykiem Hawryłem do kamienice Pana Leonardego y tam mu dał pewną Summe tey resty pomniec nie moze iak wielie, potym iachali do Turek y ten pozwany włożyel themu niebosczykowi faskę nozow na fure, gdy potym przyiachali do Kamienca, stała sie w Wolosech zamieska, ze nie mogli bezpiecznie do Woloch iachac tamze thowary poczeli w Kamiencu do sklepu składac y Niebosczyk Hawryło the faszke nozow pozwanego spusciel do siebie, kiedy gospoda stał niechcąc pozwanemu oney wydac azny mu beł zapłaciel reste co przychodziło od niego za the Czapki y potym sli do gospody, tamze w Kamiencu do Woiciechowy tamze sie z sobą obrachowali statecznie, co sie beło zostało z Pozwanego niebosczykowi winno za the Czapki, iako thez y za fure od tey fasky tedy pokazalo sie z tego rachunku wszystkiego a wszystkiego złotych siedmnascie, ktore zaraz w teyze tam gospodzie na stole niebosczykowi odłożyel, y niebosczyk ie odebrał y faskę one z nozami pozwanemu niebosczyk oddał y przy tym oddawaniu pozwany awancował na niebosczyka zesmi tego nie miał czynic zes nie fantował gdysz tym ia tobie zapłaciel, a iz theraz znowu et cu(m) tutore suoru(m)

№ 127

1614р., січня 16. – Судова справа між членами торгового товариства Іванісом Хачадуровичем і Лазарем Серебковичем, які здійснили торгову поїздку до Персії

До суду особисто з'явився славний Габріель Криштофович, сеньйор вірменів львівських, повідомив в присутності суддів, що проти чесного Лазара Серебковича, теж львівського вірменина, добивався реляції возного про зустрічний позов. І коли возний, чесний Альберт Вільчек, чесно зробив реляцію, вищезгаданий Лазар Серепкович згідно до вимоги Габріеля Криштофовича до нинішнього сьогоднішнього суду особисто позваний.

Коли після цього позваний особисто появився, позивач (подав) проти нього письмову скаргу.

Зміст скарги

Про то позивач у карному порядку скаржиться на позваного. В першу чергу, що минулого року теперішній позивач з теперішнім позваним і з третім Іванісом Хачадуровичем зятем своїм вчинили були між собою певну компанію, або спільництво, на певне купецтво до Персії, і поклавши кожен з них квоти сто грошей і інших речей коштовних до такого спільництва і контракт певної угоди з певними умовами і засадами між собою уклали і записали, як в тім спільництві діяти, що затвердити мали, і кожен з них, йому довіряючи, розраховуватись зобов'язався; оригінал цього контракту сам по вірменськи написаний і руками їх підписаний і печатками скріпленими, виданий у Львові 25 лютого року 1613, позивач сюди заносить і при тім його переклад на польську, прохаючи, аби на цьому ж місці був читаний і до того акту внесений.

Зміст укладеного контракту

Я, Ованіс Хачадурович, і я, Лазар, син Якуба Серепковича, визнаємо обидва спільно, що ми постановили з паном Аведиком Криштофовичем таким чином, що ми стали спільниками в усій справі, яку маємо тепер відправляти в тій дорозі нашій, дасть Бог, приїхавши до Персії. А якщо маємо гроші, як наші обидвох, так в пана Аведика в реєстрі є написано, має бути все в одній купі, а на окремого жоден грош не має бути, ані також жоден грош аманату, ані жодної речі собі на окремого не маємо за один півгрош купувати, лише вкупі купувати та за відомістю один другого, а приїхавши, дасть Бог, до складу пана Аведика в руки йому віддати. А продавати все спільно маємо. А якщо, коли Господь Бог пожиток дасть, рахуючи на сто злотих, що припаде пожитку, його маємо ділити згідно рахунку. А таку справу для того ми постановили для доброї віри і щирості один до другого, що чесними словами підтвердити маємо. А коли б у когось коли-небудь більше було, і не були б вписані в реєстр пана Аведика такі гроші, тоді ці вище згадані гроші має витратити з нашої суми пан Аведик, якщо би будь-коли більше вийшло, а писано то з доброї волі і бажання для всіх трьох. Що для кращої віри приклали печатки наші і підписались. Діялось у Львові 25 лютого року 1613. Аведик Криштофович приєднується до тієї постанови. Лазар Якубович приєднується до тієї постанови. Ованіс Хачадурович приєднується до тієї постанови.

Я, Лазар Івашкович Серепкович, відомим чиню згідно писання вище вказаного, що поклав свої гроші на ту дорогу перську, їдучи до спільності, злотих 500. Що від тих 500 злотих заробок має брати згідно вище описаного.

Я, Ованіс Хачадурович, відомим чиню згідно писання вище вказаного, що поклав свої власні гроші, які від тестя свого взяв на ту дорогу перську, їдучи до спільності, злотих 750. Від тих 750 злотих заробок має брати згідно вище описаного.

Я, Аведик Криштофович, відомим чиню, що підрахувавши, поклав до тієї спільності на ту дорогу перську як срібло, так і сукно на мою частину, як і готівкою злотих 1262 готівкових. Що і я з ними однаково підрахувавши, якщо б на сто злотих прибутку припало згідно вище описаного, маю взяти.

Згідно того контракту, теперішні позвані із згаданим Іванісом Хачадуровичем з грошима і з речами звідти зі Львова відправились до міста Тевріз в Персії. Приїхавши туди, Ованіс скуповував різні товари, а Лазар, як спільник, який там ще не бував і не мав

досвіду, сидів в господі. Що лише Ованіс купивши, приносив до господи, то все рукою своєю Лазар записував, по якій ціні що куплено. Той список в дальших подіях тієї справи позивач зобов'язується пред'явити, коли в тому буде потреба. Купивши товари у вище вказаному місті Геврізі, з усім в згоді повернулись, приїхавши додому до міста Ерзеруму, вже до кордонів турецьких, згаданий позваний, нічого не пам'ятаючи про контракт, свою домовленість, під доброю вірою між ними добровільно укладену, і зовсім забувши про свою учтивість, почав гвалтом той контракт порушувати, домагаючись від Ованіса третього спільника: “дай мені товар, що на мою частину приходить, “ думаючи собі, що іншою дорогою сам мав їхати додому, що потім інша знайшлася” . Іваніс йому те забороняв з певних причин. Перша, що ми є спільниками, і тут все вкупі до дому доставити маємо до рук пана Аведика, і тут місця немає робити такого, і то згідно пунктів угоди. Друга, що тут в чужій землі небезпечно чинити. Третя, що тут немає ні часу, ні місця, аби з тобою мав рахувати як витрати, так і харч, що б на твої інтереси приходило. І остання, що наше товариство хоче швидко від'їхати, з ним нам обов'язково потрібно їхати. Коли б того зробити не хотів, то до великих труднощів і шкод ту справу привів би, а пан Аведик, як порядний спільник, який нас сюди відправив, згідно контракту дома тобі віддасть, що буде твого. І кривди тобі не вчинить. Теперішній позваний, на то все не маючи ні думки, ні права, все даремно, право не поважаючи і ніяк не дбаючи про добро інших спільників, аби він лише свою частину мав цілою, почав силою контракт розривати і товар розв'язувати. Іваніс йому того не дозволяв і він, ударивши Іваніса в лоб, відіпхнув його і своєю силою, не зважаючи на опір того Іваніса, товари зв'язані на місці розривав, і по хаті розкидавши, брав собі з них, що йому подобалось, і рахуючи, як хотів, що ще йому повинно мало решти прийти тахрів 40. І так заспокоївшись, приїхали потім до Трапезунду над морем в тій неприязні і жили там три дні. Третього дня спільник Іваніс пішов до храму, залишивши при товарі одного вірменина, від якого гроші собі на харч був позичив. Згаданий Лазар, нинішній позваний, прийшовши до комори окремої Іванісової, того вірменина на ім'я Табіка, який стеріг товар Іваніса, задумав собі післати його до кораблів подивитись, чи є, хоч того йому не потрібно було. Коли він відійшов, Лазар, замкнувшись в тій коморі, будучи там лише сам, розбійницьким чином і чимсь іншим злим, одну кіту, в якій було 800 пер, з Іванісового тлумка взяв, і хустку вишивану і завой, і потім так, ховаючись з тим, з тої комори пішов, бажаючи тим сказати, ніби то злодії, які зайшли і покрали. Іваніс, повернувшись з храму до своєї комори, побачив, що йому кімнату його порушено, речі побрано, дуже сумував і жаліючись про то між товариством, хотів знати, хто би то вчинив, нарешті заявивши, що з тим хотів іти до паші і їм велику трудність завдати. Ті товариші, відчуваючи себе невинними, йшли до того Лазара, нинішнього позваного, прохаючи, аби признався, якщо то він сам вчинив. Він признався про все, що то він сам вчинив, однак же той Лазар просив їх, аби Іванісові того не говорили, аби ще більше переживав. Але вони через свою учти вість таїти того не захотіли і то розповіли Іванісові. Якщо б позваний хотів заперечити, це підтверджує позивач тими людьми, які там були і добре то можуть довести. Вчинивши на позваного таку кримінальну скаргу з такими доводами, просить позивач, аби в першу чергу позваний про такий зрив контракту і доброї віри на таке спільництво і на такі умови і зобов'язання і за такі свої значні вибрики, які вчинив, аби був правом зганьблення покараний згідно закону, і щоб все, що будь-коли непорядно собі з тих товарів спільних насильно забрав, аби до купи до інших приніс, або коли б того вчинити не міг, щоби гроші, за них побрані, під присягою, що так, а не інакше продав, до спільництва приніс і згідно контракту повністю підрахувавши, що

прийде на кожного з них пожитку і витрат, аби кожний свій інтерес одержав, і лише після того то спільництво між ними згідно права закінчиться. Що все позивач віддає на справедливий розгляд нинішнього права. Повторно той же позивач подає також кримінальну скаргу на позваного про те, що він поглумився з того спільництва, маючи до позивача злу неприязнь, що позивач з ним так не хотів поступити, як він хотів, минулого понеділка, коли в іншій справі про сильне побиття на громадській дорозі тут в ринку, зятя свого Іваніса при ньому, перед їх милістю паном Рожичем побив і з ним та справа була. Він, забувши страх перед паном і свої повинності, зі злого серця, злобно і непристойно бажав то публічно позивачеві, ніби він того спільництва дав йому до Персії фальшивого срібла коневку, а потім і додав, що на тому уряді, на якому я не годен бути, що вже позивача неслухно чекає привілейоване місце, коли представить суду таку коневку срібну, а за це буду готовий подати (на суд) за образу права, і де би це хотів заперечити, має на то свідків і сам готовий буде довести уряду панів радних, що говорив непристойне. Просить, аби карою публічного вигнання у першу чергу був покараний, а потім карою тюремного ув'язнення та (штрафу) для поновлення доброго імені й репутації позивача. Що також віддано на вирішення нинішнього права*.

Ф. 52, оп. 2, спр. 258. С.26-30.

In eo Iudicio comparens personaliterfamatus Gabriel Crystophowic Senior Armenorum Leopoliensium)denunciationem fecit in et contra Honestum Lazarum Serepkowic itidem Armenum Leopokien(sem) expetebatque relationem Juris Bedelli de ad citation(e) eiusdem. Er cum Bedellus Juris Honestus Albertus Wilczek per expressam relationem fecisset praedictum Lazarum Serepkowic ad instantiam eiusdem Gabrielis Cristophowic ad Iudicium praesens pro die hodierna personaliter citatum esse. Cum autem Citatus personaliter comparuisset Actor contra eundem ex scripto sic proposuit.

Tenor propositionis

O to się Actor Criminaliter skarży na Pozwanego. Naprzod isz iako przeszle go roku terazniejszy Actor z terazniejszym pozwanym y z trzecim Iwanissem Chaczadorowiczem zieciami szwym uczynili byli między sobą pewną Companią, albo spolnictwo na pewne kupiecztwo do Persiey y położywszy kazdy z nich certum quotam pieniędzy y inszych rzeczy costownych do takowego spolnictwa y contract pewney Intercysy s pewnymi condiciami y warunkiem między sobą zawarczy y spisawszy iako się w tym spolnictwie sprawowac y zachowac mieli y onemu dobrą wiarą kazdy z nich doszyc czynic obligował się iako takowy contract original sam po Ormiensku spisany y rękami ich podpiszany y pieczęciami obwarowany de data we Lwowie die 25 Februarii Anno 1613 Actor tu zanosz a przy tym onego Polskie przetłumaczenie proszłc aby na tym mieysczu był czytany, y do Actu inserowany.

Tenor contractus Intercisae

Ja Owaniss Chaczaduwowic y ia Lazar Jakuba Serepkowica Syn zeznawamy oboie spolnie zesmy postanowili s Panem Awedikiem Christophowiczem takowem sposobem, zesmy się stali spelnikami we wszytkiey sprawie którą mamy terasz odprawowac w tey drodze naszej da Pan Bog przyiechawszy do Persiey. A cokolwiek mamy pieniędzy tak nasze obudwu jako y

* Пропущено завершення документу з примітками, які не стосуються теми збірника.

Pana Awedika w registrze iest napisano ma bydz wszytko w iedney kupie, a na osobnosc i zaden pieniądz nie ma bydz ani tesz zaden pieniądz Amanatu, ani zadny rzeczy sobie na osobnosc i nie mamy za jaden pułgrosza kupowac, iedno w kupie kupowac za wiadomosc i ieden drugiego, a przyiechawszy da Pan Bog do sklepu Pana Awedikowego w ręce ie oddacz . A przedawac zas spolnie mamy. A cokolwiek Pan Bog pozytku uzyczy rachuiacz na stu złotych co przypadnie pozytku tym się mamy dzielic wedle rachunku, A takową sprawą dla tegosmy postanowili dla dobrei wiary y sczyrey ieden przeciwko drugiemu, co cznotliwemi słowy strzymac mamy. A gdyieby u ktoregokolwiek wiczy się pokayalo a nie byłoby wpisano w Registrze Pana Awedikowym takowe pieniądze, tedy takowe zwycz pomienione pieniądze ma wytracic s Szumy naszey Pan Awedik, u ktoregoby się Kluzek wiczy nalazlo, pizalo się to wszytkich trzech s dobrej woley y chęci. Co dla lepszey wiary przycisnęliśmy pieczęci nasza y podpisalismy się. Działo się we Lwowie d(ie) 25 Febr(uarii) Anno 1613. Awedik Christophowic prziznawam się do te(go) postanowienia. Ja Lazar Jasskowic Serepokowic wiadomo czynię wedlug pizania wyszego zem položyl swoje własne pieniądze na the drogę Perską iadacz do spolnosc i zl(otych) 500. Co od takowych 500 złotych zarobek ma się brac wedlug wyszego opissania.

Ja Owaniss Chaczadurowic wiadomo czynie wedlug pizania wzssego zem položyl swoje własne pieniądze, ktorem od Tescya szwego wziął na tę drogę Perską iadacz do spolnosc i zl(otych) 750 od takowych 750 złotych zarobek ma się brac wedlug wysse(go) opisania.

Ja Awedik Chrystophowic wiadomo czynie zem položyl obrachowawszy do tey spolnosc i na tą drogę Perską tak srebro iako y sukna na moje częsc iako y gotowisną zl(otych) 1262 gotowych Co y ia z nimi zarowno obrachowawszy coby na sto złotych zyszku przypadlo wedlug wyszego opissania mam wzięc.

Wedle ktorego contractu s pieniędzmi y s rzeczami teraznieiszy pozwany s pomienionym Iwanissem Chaczadurowiczem stąd ze Lwowa wyprawieni do miasta Tamrycz w Persiey przyiechawszy tam Owaniss towary rozne szkupowal, a Lazar iako spolnik tam ieszcze niebywaly ani swiadomy w gospodzie siedzacz co iedno Owaniss kupiwszy przyniosł do Gospody to wszytko rękł swą spisowal po czemu się co kupowalo, ktory spiszek w dalszym postempku tey sprawy Actor podac

Offiarue się gdy tego potrzeba bendzie odprawiwszy swysz mianowanym miescze Tamricz ze wszytkim zgodnie zwrocili się ku domowi przyiechawszy do miasta Erzuru tak rzeczonego iuz do granicz Tureckich pomieniony pozwany nie pomniacz nicz na contract y obligatią szwą pod dobrą wiarą miedzy sobą dobrowolnie zawartą y owszem zapomniawszy ucciwego swego poczal gwałcic takowy contract domagając się od Owanissa spełnika trzeciego dai mi towar co na moje częsc przychodzi zmyslaiacz soie ze inszą drogą sam miał iechac ku domowi co się potym inaczey znalazła, Iwaniss mu tego zbraniał s pewnych przyczyn. Pierwsza zesmy są spełnikami, y tu wszytko w kupie dodomu stawic mamy do rąk pana Awedika, y tu mieyscza nie masz takowemu dzialowi a to wedke contenta Intercysy. Druga ze tu w cudzey ziemi niebezpieczno tu czynic. Trzecia ze tu nie masz czassu ani mieyscza abym się z tobą miał rachowac tak sumpty iako y strawa coby na twoie interesse przychodziło, a ostatnia ze nasz towarzystwo prędko chcę odiechac z ktorym nam koniecznie potrzeba iechac al(ia)s gdybys tego uczynic niechcial y tak trudnicz do wielkich szkod y trudnosc i tę sprawę przywiodłbys ale Pan Awedik iako przodni spolnik, ktory nas tu wyprawiel wedlug contractu w domu tobie odda co twego bendzie, y krzywdy tobie nie uczyni. Teraznieiszy pozwany na to wszytko nie maiacz względu y owszem prawie wszytko desperaczko powazaiacz, y niedbaiacz nicz na drugich spełnikow dobro, by on tylko szwoie częsc czalą miał, poczal gwałcic conztract y towary

rozwiązowac y rozrzywac, Iwaniss nic te(go) bronieł, a on uderzywszy Iwanissa w łob odepchnął go y moczą swą gwałtownie nad wolą tego Iwanissa towary związane na mieysczu rozrzywał y po izbie rozrzuciwszy brał sobie z nich, co mu się podobało y rachuiąc iako chciał ieszcze mu snadz resty przychodzie miało Tahrow 40 y tak się uspokoiwszy przyiechali potom do Trapezuntu nad morze w oney nieprzyjazni y mieszkaiąc tam trzi dni;trzeciego dnia Iwaniss spolnik szedł do kosciola zostawiwszy przy towarze iedne(go) Ormienina od ktore(go) pieniądze sobie na strawe bel pozyczył pomieniony Lazar pozwany terazniejszy przyszedz do komory ossobney Iwanissowey Onego Ormienina na ymię Habika co strzegł thowary Iwanissow zmysliwszy sobie poszłał go do okrętow patrzyc iesli są, a tego mu nic nie była potrzeba gdy on odszedł, Lazar w komorze oney zamknawszy się, tylko sam bendąc s poszobem rozboiu y czego drogie(go) zle(go), kithie iedne, w ktorey było pior 800 z domoka Iwanissowe(go) wziął, y chustkę chawtowaną y zawoy y potom tak s tym potaiemnie z oney komory wszedł chcąc to pokazac y pokryc, iakoby to złodziey iaki wszedz pokradł. Iwaniss potom z kosciola zwrociwszy się do swey komory vizrzał ze mu domek iego zgwałcono, rzeczy pobrano fraszował się barzo y quaeres czyniąc to między towarzystwem chcąc uredzicz ktoby to ucznil, z tym się na ostatek declaruiąc ze z tym chciał isc do Basze, y im wielka trudnosc zadac, oni thowarziszeczuiąc się bydz niewinnymi sli do tego Lazara Pozwanego terazniejszego prosząc aby przyznał iesłize to on sam uczynił, y on się do tego przyznał, ze tho on szam uczynił, iednakze ich ten Lazar prossieł aby Iwanissowi te(go) niepowiedali, abzście barzies nifraszował, ale oni dla swego ucciwego zataic tego niechcieli, y to Iwanissowi opowiedzieli Czego gdyby się pozwany chciał przec, ofiaruie się Actor tego tymi ludzmi ktorzy tam byli, y tego są dobrze swiadomi dowiesc. Takowa tedy Criminalną skargę na Pozwanego uczyniwszy s takowymi dowody prosi Actor aby naprzod Pozwany o takowe sgwałczenie contractu y dobrej wiary na takowe spolnictwo, y na takowe condicie obligowanej, y za takowe swe znaczne Excessy, ktore poczynił aby bel przez Prawo poena infamiae karany wedle Prawa, azeby to wszystko cokolwiek nieprzystoinie do siebie s tych towarow spolnych mocą swą zabrali, aby do kupy do drugich zas przyniosł, abo gdyby tego uczynic nie mógł y aby pieniądze za nie pobrane pod przysięgą iako tak a nie inaczey przedał, do spolnictwa przyniosł, y wedle contractu statecznie się obrachowawszy co przydzie na ktorego z nich pozytku y nakladu, aby kazdy swie ineresse podniosł, a zatym się dopiero to spolnictwo miedzy nimi wedle prawa skonczy. Co wszystko Actor przypuszcza na sprawiedliwy rozsądek prawa niniejszego.

Powtere tenze Actor takze Criminaliter skarzi się na Pozwanego oto iz on s takowego zacięgu strony spolnictwa maięcz na Actora zły animusz, ze Actor z nim tak niechciał postąpic iako on chciał w przeszły poniedzialek gdy w inszey sprawie o pobicie gwałtowne na pospolitey drodze tu w rynku Iwanissa Zięcia swego przy nim przed Ich m(o)sc Pany Raycy był y z nim tam ta sprawa była on zapomniawszy Boiazni Panskiey i szwez powinności szerca zlego (salvo honore Iudicii) zle a nieprzystoinie zadał to publice Actorowi iakoby on do tego spolnictwa dac onemu miał do Barzeiey falszyweg(go) srebra konewke, a zatym y te(go) dołożył, co na Urzędzie tym na ktorym iest nie codzien był. Co i z Actora in loco privilegiato publice nieslusznie podkało praesentuiue iudicio takową konewke sribną sub censura iudicii to podaiąc bendzie gotow y gdzieby te(go) chciał negowac ma na to swiadki y sam Urząd Panow Radziecz gotow będzie tego dowiesc za to mowiel nieprzystoinie, prosi aby poena revocationis publicae naprzod był karany, a potom poena Sessionis carcer(is) et restitutione bonae famae, et existimation(is) Actor(is), Co takze przypuszcza na rozsądek Prawa niniejszego.

№ 128

1614р., лютого 28.. – Скарга львівського вірменина Івашка Миколаєвича проти свого фактора Івашка Юхновича, який під час поїздки в Ангурію порушив дану йому інструкцію

Нинішній протестуючий, спільник з рідним братом Стецьком Миколаєвичем, ще в році 1612 після ярославського ярмарку вислали були звідси за певною домовленістю згаданого Івашка Юхновича до Ангурії в справі купецькій згідно їх інструкції, як там мав вести справи. Йому п(ан)протестуючий і для послуги і для служіння довірив був сина свого на ім'я Миколай, і так обидва виїхали. Там в Ангурії згаданий Івашко, намовивши і просто звівши сина протестуючого, взяли були всупереч волі і вказівок своїх панів на свій заробіток у якогось Гамаріджі Чауша в Ангурії мухаїрів штук півтораєста і йому оплату в певний час обіцяли, на що розписку дав той то Івашко, що за ті мухаїри прийде тисяча талярів. Коли потім з Ангурії їдучи назад, повернулись до Константинополя, там той же Івашко так же звів і намовив того ж сина протестуючого, аби ще ті мухаїри продали з однаковим прибутком Сімону Вартерисовичу. Так і продав, і прибутку взяв злотих півтораєста польських. А відносно суми тисячі талерів, які належились тому Гамариджі Чаушу, запевнив того сина Миколая, що мав їх переслати йому через Христофора Давидовича вірменина львівсько(го), який теж там на той час був у Константинополі. І так той Миколай, син п(ана) Івашка, вірячи тому Івашкові, що так мав вчинити, як обіцяв, з Константинополя виїхали додому. Коли потім приїхали сюди додому до Львова, віддавши своїм панам послуги своєї справи, про ті мухаїри жодної згадки не зробили. Аж якось пан Стецько Миколаєвич зрозумів з реєстру того Івашка Юхновича про ті відомості, і коли потім про це були обидва спільно розпитані, пояснили, як то робилось, і як ті мухаїри в Константинополі продали з однаковим зиском, і як той Івашко мав ту суму тисячу талярів до Ангурії тому купцю за ті мухаїри через Христофора Давидовича відіслати, чому повірили і пан протестуючий, і Стецько, його брат. Але в суді виявилися зрада і обман на того то Івашка Юхновича, що такої суми талярів тисячу за ті мухаїри тому купцю Чаушу на той час з Константинополя не переслав всупереч віри своєї і сина протестуючого, а після цього і з панамі своїми не розрахувався, ані їх тому Христофору Давидовичу ніде не віддавав, так як той Христофор Давидович, будучи про те розпитаним, визнав необхідним, аби Христофор, будучи позваний до права, визнав то законно, але на той час з такою сумою тисяча талярів поїхав до Персії. Тепер з тим минулим караваном з Турок той Гамарджі Чауш прислав лист до п(ана) протестуючого, (який йому в минулий понеділок віддано і який до права занесено), нагадуючи йому про такий борг тисячу талярів за ті мухаїри. Аби тоді теперішній протестуючий про такий чужий борг, який той Івашко Юхнович (взяв)на себе, або не знаючи, на кого вчинив і розписку дав, і син його теж зобов'язався у тій розписці, де б у турецькій землі (він) або його фактор яких труднощів не поніс, він не повинен був чужого боргу з свого платити. Через то, остереігаючись за своє забезпечення збитків, таку свою головну протестацію перед правом чинить проти того Івашка Юхновича, звинувачуючи його в першу чергу за такий обман перед намовою його сина, людини молодого і ще недосвідченої, і недотримання його слова, бо не відіслано тієї суми тисячі талярів з нагородою, і за всякі небезпеки в турецькій землі, і нарешті, за всякі шкоди і витрати, які через це поніс. І ще понести може, (якщо не) вчинити суду у (визначений)час і місці і від нього домагатись, що згідно права прийде, або тут, або де, будь-коли, в якій будь-коли державі, за першою оказією, з тією однак пересторогою, що

коли б згаданий Івашко Юхнович або з тієї дороги звернув, зтягуючи час через борги, або якщо будь-коли згинув, майно там в тих краях витратив, або врешті помер, то він ту суму тисячу талерів і відшкодування пожитків, шкоди і витрат з його добр і від його братів як спільників тут у Львові буде стягувати, і просить, аби йому таку його протестацію прийняли до книг. І суд прийняв.

Ф. 52, оп. 2, спр. 520. С. 809–810.

Ad Judicium praesens Veniens personaliter Honoratus Iwaszko Mikołaiowicz Collega eiusdem Subselly contra Honestum Iwaszko Juchnowicz Armenu(m) Leopoliensem pro tunc Citate absentem, praecauendo Sc(ili)c(e)t ab ipsius in Persiam discessum, suae indemnitati in hora et t(em)p(or)e solenniter protestatus est pro eo. Iz iako modernus Protestans spolnie z Steczkiem Mikołaiowice(m) Bratem rodzonym ieszcze in Anno 1612. o Jaroslawskim Jarmarku wyslili byli stąd za pewną contentatae pomienionego Iwaszka Juchnowica do Anguriey po sprawie kupieckiey wedle ich informatiey, iako sie tam sprawowac miał ktoremu P(an) Protestans y dla poslugi y dla czwyczenia przydał był syna swego na imie Mikołaiia, y tak obadwa wyiechali byli. Gdzie w Anguriey pomieniony Iwaszko namowiwszy y prawie zwiodszy syna Protestantis, wzięli byli nad wolą y rozkazanie Panow swych na swoy zarobek u nieiakiego Hamarydzi Czausza w Anguriey Muchaierow sztuk pułtorasta, y onemu zapłate na czas pewny mieli obieczać na co snadz Cerograff dał ten to Iwaszko za ktore Muchaiery przychodziło thysiąc talerow. Gdy potym z Anguriey nazad iadąc wrocili sie do Constantinopola tam tense Iwaszko tak ze zwiodł y namowił tegoz syna Protestantis, aby zas one Muchaiery przedali zrownego pozytku Simonowi Warterysowicowi, iakosz y przedał y pozytki wziął złotych pułtorasta polskich, a z strony summy Talerow tysiąca, ktore przychodziły themu Hamarudzi Czauszowi, upewnił thego Mikołaiia syna ze ie miał onemu przesłać przez Krzystopha Dawidowica Ormienina Lwowskie(go) ktory tez tam na on czas był w Constantinopolu, y tak ten Mikolay syn P(an) Iwaczkow wierząc themu Iwaszkowi, ze tak miał uczynic iako slubował, z Constantinopola ku domowi wyiechali. Gdy potym tu do domu do Lwowa przyiechali, oddawszy Panom swym posługi swey sprawę o tych Muchaierach zadney wzmianki nie uczynili, az iakos P(an) Steczko Mikołaiowicz doszedł z Regestru thego to Iwaszka Juchnowica iakieisi o tym wiadomosci, y gdy potym o tym byli oba spolnie requirowani, dali sprawe iako sie tho działo y iako one Muchaiery w Constantinopolu przedali zrownego zysku, y iako ten Iwaszko miał the summę Thysiąc talerow do Anguriey themu kupcowi za the Muchaiery przez Krzystopha Dawidowica odesłać, y tei wiary byli P(an) Protestans y Steczko brath iego. Lecz iz sie zdrada prawie y oszukanie pokazało na thego tho Iwaszka Juchnowica, ze takowey summy Talerow tysiąca za the Muchaiery themu kupcowi Czauszowi na on czas z Constantinopola nie przesłał, ani wiary swey y syna Protestan(tis) a zatym y Panow swych nie eliberował, ani ich themu Krzystophowi Dawidowicowi nigdy nieoddawał, tak iako then Krzystoph Dawidowicz będącz o tho requirowany, zeznał potrzeba. Aby Krzystoph będącz pozwany do prawa zeznał tho prawnie, a na ten czas s takową summą Thysiąca talerow do Persiey ziechał. Teraz thedy tym przeszłym karawanem z Turek ten Hamarudzi Czausz pisał list do P(ana) Protestanta (ktory mu w Poniedziełek przeszły oddano, y ktory do prawa zanosieł) upominaiąc sie od niego, takowego długu Thysiąca talerow za the Muchaiery. Aby thedy modernus Protestans o takowy dług cudzy, ktory ten Iwaszko Juchnowicz na sie albo niewiedziec na kogo uczynił, y Cerograph dał, y syn tez iego obligował w ty Cerographie, gdzie w Tureczkiey ziemi albo iego Factor iakiei trudnosi nieponosieł, y aby on nie był powinien cudzego długu z swego płacic przeto p(rae)cauendo suae indemnitati takową swą główną przed prawem czyni protestatią, na thego tho Iwaszka

Juchnowica, offiarując się z nim naprzód o takowe oszukanie przez namowy syna iego człowieka młodego y ieszcze nie wiadomego, y niewykonanie słowa iego w nieodesłaniu they summy do Anguriey, y potom o dochodzenie od niego takowey summy Tysiąca talerow z nagrodą y o wszelakie niebezpieczeństwa o tho w Tureczkiey ziemi, y nakoniecz o wszelakie szkody y nakłady ktoreby stąd poniosł, y ieszcze ponosic moze, czasu y mieisca swego Prawem czynic, y thego się po nim domagac, co wedle Prawa przidzie, bądź tu bądź gdzie kolwiek w ktorым kolwiek panstwie za pierwszą occazią s tą iednak przestrogą swą iz gdy by pomieniony Iwaszko Juchnowicz, albo z tej drogi zwrocic się przez iaki długi czas omieszkiwał, albo iako kolwiek zginął, maietnosc tam w tych kraiach potracieł, albo nakoniecz umarł, ze on tey summy tysiąca talerow y nagrody pozytkow, skod y nakładow z iego dobr y od iego Braci iako spolnikow tu we Lwowie dochodzic będzie. I prosił aby mu takowa iego Protestatia była przyięta do xiąg.

№ 129

1614р., жовтня 17. – Скарга львівського вірменина Христофора Норбега на нащадків померлого Мурата Керімовича, які успадкували його майно, але не розраховувались з боргами в Константинополі, за що він був там арештований

Зміст скарги

Пан Христофор Норбег жалібно скаржиться на пані Анну Симоновичівну, вдову, яка залишилась по небіжчику Муратові Керімовичу, також на священика Яна і пана Шимона, братів і синів згаданого Мурата Керімовича і пані Анни Симоновичівни, дружини і власне спадкоємиці, про те, що вони винні за небіжчика Мурата Керімовича, свого батька, спільника недавно померлого батька позивача, жидові царгородському Сипо Огли правдивого боргу суму талярів левкових дві тисячі шістсот двадцять п'ять згідно з двома розписками самої позики, крім зрослого інтересу від тієї суми, і то згідно з обов'язком і звичаєм тамтої країни. Того то боргу і з зрослим інтересом заплатити до цього часу не хотіли і до цього часу не заплатили. За той борг той Сипо Огли Рабі Мусей у Царгороді стеріг, щоб когось зі Львова затримати. Тому, коли підстеріг нинішнього позивача, який нікому не був винен, взяли його просто перед минулим великоднем і повели до права, до кадія з усім своїм і свого швагра Вартирися товаром. Там же перед кадієм позивач був засуджений судом до арешту і до затримання товару за нинішніх позваних, а потім до тяжкої в'язниці в Константинополі до вежі Дзефербаба відданий, з якої не випускали аж до повної і остаточної виплати вищеназваного боргу талярів двох тисяч шістсот двадцяти п'яти і інтересу. Що доказуючи, що так є, подає на цьому місці дві розписки від того жида, кредитора позваних. Першу розписку, видану в Царгороді 20 квітня, року Божого другого*, вірменського 1048, на суму талярів левкових 1400, яку до суду нинішнього подаю на тім місці і прошу, аби був читаний і до актів внесений, такого змісту.

Зміст першої розписки

Я, Сефер Муратович, визнаю тією моєю розпискою, що взяв на потребу панам моїм, пану Норбегу і пану Муратові, міщанам львівським, шовку одну бельну триста п'ятдесят літрів по чотири таляри левкові, що становить тисячу чотириста талярів левкових від Мусея Сипо Огли, з оплатою за шість місяців, жовтня останнього.

* Тобто 1602.

Діялось у Константинополі року 1408 квітня 20, без жодних слів повинен заплатити у встановлений час. А Шимко, приїхавши з Ангурії, під тією розпискою повинен підписатись, якщо від того часу мине більше двох неділь, не буде рахуватися більше від дванадцяти. А на рік інтересу згідно річного рахунку.

Другу розписку, видану в Царгороді того ж місяця теперішнього року 1048, на суму талярів 1225, яку до нинішнього суду заносу. Прошу, щоб на цьому місці була прочитана і до актів записана.

Зміст другої розписки

Я, Сефер Муратович, визнаю тією моєю розпискою, що винен за потреби панів своїх, пана Норбега і пана Мурата, львівських міщан, Мусеєві Сипо Огли тисячу двісті двадцять п'ять левкових талярів і пів, маю дати без всяких умов від теперішнього часу за чотири місяці в кінці серпня. Якщо мине тиждень від часу, не буде рахуватися більше, лише за десять дванадцять, а за рік інтересу згідно з річним рахунком. Діялося у Константинополі року 1048 квітня 20 дня.

Там же зразу при тих розписках отримав і квитанцію в Царгороді перед його милістю паном Христофором Валлером, байлом, послом венеціанським, з підтвердженням і свідченням від того жида Рабі Мусея, з яким бачився у Венеції і вислухав про повну виплату і остаточне вдоволення. Що засвідчую оригінальним листом власним того то посла, по італійськи писаним, з венеціанською печаткою і підписом його руки, який до суду нинішнього подаю і прошу, щоб на тім місці був зачитаний і до актів записаний, такого змісту.

Зміст

Став у канцелярії Рабі Мошей Весадія і скаржився, що йому винні Ходжа Норбег і Ходжа Мурат, вірмени зі Львова, велику суму грошей, як виявилось з записів, які він мав при собі і доручив Сеферу, сину Амурата, який знаходиться в Польщі, щоб на його особу відібрав той борг, не взявши нічого від нього для тієї справи. Коли нагодився в Константинополі Христофор, син згаданого Норбега, він був примушений судом до того, щоб сплатив борги, що і вчинив, маючи тоді повну оплату тих боргів, сказав добровільно і визнав переді мною, секретарем, і перед двома нижче показаними свідками, що не має вже жодної акції, тобто справи, ні претензії з тим згаданим Ходжа Норбегом і Ходжа Муратом, оскільки мені Христофор і син його повністю заплатив, що міг мати боргу в батька його. Заявляємо, що якби Сефер Амуратів син, якому я доручив був відібрати в Польщі той борг, взяв щось в рахунок того боргу в Польщі, що має те, що взяв, повернути Христофору, сину згаданого Норбега. Цього свідками були пан Антаначі Гулло Дрогомано, пан Георгій Мадріпалло делла Камеа. Габріель Канелла, секретар.

Ми, Христофор Валлер, найясніших панів венеціанських* байло в Константинополі, коли прийде до кого-будь той лист, чинимо повну і незаперечну віру і відомість, що раніше підписаний найвірнішим Габріелем Канеллою, секретарем і писарем публічним князя венеціанського, є добре виготовлений і доброї слави. І варто, щоб тому підпису, як і іншим, які він ставить як в актах, документах, так і на інших листах, по всіх місцях вірити. І на віру того підписуюсь. Дано з винниць Пери з Константинополя, дня 6 травня 1614 року. Печатка притиснута. Христофор Валле, байло.

* Тобто дожив

А то позивач, не знаючи ні про що, не завинивши нікому нічого, не сподіваючись нічого такого у зв'язку зі своєю невинністю, за такий борг позваних бив забраний, кинутий до тяжкого ув'язнення з немалою неславою і з небезпекою для свого здоров'я, бо позвані того боргу заплатити не хотіли, хоч згідно з правом повинні були. А він легковажить, не передбачає, яка справа виникне, бо ж таке нехтування є тяжким випадком, оскільки це матір усякого злочину. Якщо ж він належно розміркує, то вийде звідси без жодного збитку. Що все позивач вчасно опротестував. Приїхавши з Турок, ту скаргу позивач заносить до нинішнього суду. Через те просить позивач, щоб ті позвані, як власні спадкоємці названого боржника Мурата Керімовича, які вперто того боргу не хотіли заплатити і великою затримкою чинили шкоду позивачеві, щоб наперед позивачеві таку суму згідно з вище поданими двома розписками талярів левкових 2625 і інтерес. згідно з їх обов'язком в розписах, заплатили великі збитки і втрати, які позивач _ поніс, повернули і відшкодували ті непотрібні витрати, які позивач виложив.

У першу чергу, звільняючись з ув'язнення, кадію злотих червоних 20, від ув'язнення дав злотих червоних п'ять. Посередникам дав злотих червоних 20. Проживаючи в зв'язку з тим у Царгороді дванадцять тижнів з чотирма кіньми і трьома особами, витратив червоних злотих 75. Крім того просить, щоб йому ув'язнення, і житло, і ганьбу компенсували. Що все віддає на справедливий розсуд нинішнього права, якщо би хтось буде вимагати декрету цього права, документи і докази цілими зберігаються з дотриманням повної справедливості.

Ф. 52, он. 2, снр. 520. С. 958–962

Tenor Insinuationis

Pan Krzystoph Norbek zalobliwie sie skarzy na Pania Annę Simonowicowne wdowę po niebosczyku Muracie Kierymowicu pozostalą, takze na Xiędza Jana I pana Simona bracię a Synu pomienionego Muratha Kierymowica I paniey Anny Simonowicowney małżonkow własne successori o to. Iz oni winni będąc za nieboszyka Muratha Kyerymowica oyca swego spolnika niegdy zmarłego oyca Actorowego Sypo Ogli Zydowni Czarogrodzkiemu długu prawdziwego summę Talerow Lewkowych dwa tysiąca szesczeth dwadziescia I pięć wedle dwoch Cyrographow samey isczizny oprócz przyrosłego interesse od tey summy a to podług obwiązku I zwyczaiu tamtego kraiu ktorego to długu I sprzyrosłym interesse zapłacic dotąd niechcieli, I do tego czasu niezapłacili. O ktory to dług ten Sypo Ogli Rabi Musey w Carogrodzie upatrował aby kogo ze Lwowa zabral. Co gdy upatrzył Actora ninieyszego ktory nie winny będąc zadnemu wzięły iest prawie postie przed wielką nocą blisko przeszła, do Kadiego I za wszytkim towarem swoim I Wartyrysowym szwagra swego. Tamze przed Cadiem Actor Sądzony był iure pignorationis in repraessatione za pozwanym ninieyszym, a potym w więzienie cieszkie w Constantinopolu na wieze Dzieferbaba dany s ktorego niewypuszczony usque ad sufficientem I solutionem praefati debiti Talerow dwoch tysięcy szesciset dwudziestu pięci et interesse. Czego dowodząc ze tak iest podaie na tym mieyscu dwa cyrography, od tego Zyda Creditora pozwanym. Pierwszy Czrograph de data w Charogrodzie 20 Aprilis Anno Domini Secundam Armenos 1048 na Summê Talerow Lewkowych 1400 ktory do Sądu ninieyszego podaie na tym mieyscu prosąc aby był czytany, I do Act inserowani tenoris talis.

Tenor Chyrographi primi

Ja Szepher Murathowic zeznamam tym moim Cyrographem zem wziął Panom moim na potrzebę Panu Norbegowi I Panu Murathowi miesczanom Lwowskim Jedwabiu iednę Belnie

trzysta pięćdziesiąt liter po cztery Talery Lewkowe, czyni Tysiąc czterysta Talerow Lewkowych od Musieia Sypo Ogli zapłata za szesc miesięcy Octobra ostatniego. Stalo sie w Constantinopolu Roku 1408 Aprilis 20 przez wszelakich słow na czas postanowiony znam zapłacic. A Szymko z Anguriey przyiechawszy pod ten Cyrograph podpisac sie ma. Jesli od szasu minie za dwie niedzieli, niebędzie sie więcey rachowac nad dwanascie. A na rok interesse według rocznego rachunku.

Drugi Cyrograph de data w Carogrodzie eiusdem mensis p(raesen)t(is) annus 1048 na summę Talerow 1225 ktory do sądu ninieyszego zanosi. Prosząc aby na tym mieyscu był czytany I do Act inserowany.

Tenor Chyrographi Secundi

Ja Szepher Murathowic zeznam tym moim Cyrographem zem został winien dla Panow swoich potrzeby Pana Norbega I Pana Muratha Lwowskich miesczan Musieiowi Sypo Oglu Tysiąc dwiescie dwadziescia I pięć Lewkowych Talerow I puł, mam dac przez wszelakich mow od dzisieyszego czasu za cztery miesiące na koncu Awgusta, iesli tydzien od czasu minie niebędzie sie rachowac więcey iedno za dziesêc dwanascie, a na rok interesse według rocznego rachunku. Działo sie w Constantinopolu Roku 1048 Aprilis 20 die.

Tamze zaraz przytym Cyrographach I kwit otrzymał w Czarogrodzie przed Je(go) m(os)cią Panem Krzystophem Vallerem Bailem Posłem Weneczkim od tego Zyda Rabi Musieia cum approbatione et attestatione eiusdem Venetici videntis et audientis eiusmodi solutionem et plenariam satisfactionem. Czego dowodzi autentikiem własnym tego to posła po Włosku pisanym pod pieczęcią Veneczką I podpisem ręki iego ktory do Sądu ninieyszego podaię prosząc aby był na tym mieyscu czytany I do Act inserowany tenore tali.

Tenor quietationis

Stanął w Cancellariey Rabi Mosey Vesadlia I uskarżał sie ze mu winni Cogia Norbek I Cogia Murath Ormianie ze Lwowa wielką Summę pieniędzy iako sie pokazało s scriptow ktore on ma przy sobie, I poruczył Szepherowi Synowi Amuratowemu ktory sie znayduie w Polsce aby na iego osobe odebrał ten dług, niewziawszy nic od niego dla tey sprawy, gdy sie nagodził w Constantinopolu Krzystoph Syn pomienionego Norbega był przycisniony od Sądu na to wysądzonego aby te długi popłacił, co I uczynił maiąc tedy supelną zapłatę tych długow rzekł dobrowolnie I wyznał przede mną Sekretarzem I przed dwiema swiadkami nizey położonemi ze nima iusz zadney Actiey to iest sprawy ani praetensiey z tym pomienionym Cogia Norbegiem I ogia Murathem, poniewasz mi Krzystoph I Syn iego zupełnie zapłacił co mógł miec długu u oyca iego. Declaruiąc ze iesli by Szefer Amuratow syn ktoremum poleciał był odebrac w Polsce ten dług wziął co ad rationem tego długu w Polsce, ze ma to co wziął wrocic Synowi Krzystophowi pomienionego Norbega. Czego byli swiadkowie Pan Antanaczi Cullo Drogomano Pan Madripallo delle Camea. Cabriel' Canella Sekretarz.

My Krzystoph Valler najasnieyszych Panow Veneczkich Baillo w Constantinopolu do kogokolwiek przydzie ten list czynim zupełnią I niewąthpliwą wiarę I wiadomosc jako za wprod podpisani naywiernieyszy Cabriel Canella Sekretarz I Pisarz Publiczny od Xiążecią Veneczkie(go) uczyniony iest dobrej opisaney I dobrej sławy. I godne iest aby tak temu podpisowi iako I inszym ktore on czyni tak w Actach w instanmentach abo I po inszych listach po wszythkich mieyscach wiarę dano. A na wiare tego sie podpisuie. Dan z Winnic die Pera z Constantinopola 6 Maia 1614. Locus sigilli. Christoph Valle Baillo.

A isz Actor nie wiedząc mi oczym, nie winien będąc nikomu nic niespodziewaiąc sie niczego takowego za swą niewinnoscią dla takowego długu pozwanych był zabrany ciężkim więzieniem trapiony z niemałym osławieniem I z niebezpieczeństwem zdrowia szwego, ze pozwani takowego długu zapłacić niechcieli a byli powinni wedla prawa. A nadto quis negligit et non providit rem quam providere tenetur, estque gravis excessus negligentia ipsa, quia est mater omnis noxae. Si enim ille debite providieret nullum damnum exinde superveniret. O co wszythko Actor w czas sie protestował przyiechawszy z Turek, którą protestatią Actor do Sądu niniejszego zanosi. Przetosz prosi Actor aby to ci Pozwani iako własni successorowie pomienionego Murata Kyerymowica debitora, ktorzy upornie takowego długu niechcieli zapłacić ale zwłoką wielką na szkodę Actorowę czynili, aby naprzod Actorowi takową summę podług wzwyż podanych dwoch Cyrografow Talerow Lewkowych 2625 I interesse podług ich obowiasku w Cerographiech zapłacili, szkody I nakłady ktore Actor wielkie popadł wrocili I nagrodzili, ktore te niepotrzebne nakłady Actor na to wyłożył I dac musiał. Naprzod wyswobodzaiąc sie z więzienia Kadeiemu złotych czyrwonych 20 Od więzienia dał złotych czyrwonych pięć. Jednaczam dał złotych czyrwonych 20. Mieszkaiąc dla tego w Carogrodzie niedzil dwanascie ze czteryma konmi I trzemi osobami strawił czyrwonych złotych 75. Do tego aby sie mu więzienie I omieszkanie nagrodzic I osława, prosi. Co wszythko przypuszcza na sprawiedliwy rossudek prawa niniejszego vel quis sit juris petit decerni. Saluis omnibus beneficis juris, documentis et probationibus in toto reseruatis.

№ 130

1617р., лютого 11. – Зміст копії скарги львівського вірменина Філіпа Андрійовича на Григорія Філіповича, який образив його під час поїздки до Туреччини.

Зміст скарги

Діялось у Кам'янці Подільській року Господнього 1617 дня 11 лютого в суботу; перед славетними панамі Георгієм Кеворовичем, війтом, Якубом намісником, Івашком Сергійовичем, Стецьком Харбурасовичем, Петром Ромашковичем, Ісаєм Дерабрагамовичем, присяглими права вірменського у Кам'янці Подільському.

Перед урядом і актами нинішнього права вірменського Кам'янця Подільського славетний Григорій Філіпович, львівський міщанин, прикликав славетних панів караван-пашу Христофора Серепковича з його товариством на ім'я Івашка Кеворовича, Марка Голубовича, Стефана Лазаревича, Арондона Тохтамисовича, Христофора Норбеговича, міщан і купців львівських, для певного зізнання, яке нижче описане, відносно примирення з славетним Філіпом Андрійовичем, міщанином львівським. Ті позвані особисто та добровільно перед актами того ж права стали і перед урядом були уважно розпитані і присягу принесли. Всі одностайно з караван-пашею так визнали. Що цього разу, їдучи з Турок, по дорозі у Волоській землі стався в каравані випадок. Що згаданий Григорій Філіпович посварився і словами якось образив славетного Філіпа Андрійовича. Швидко втрутившись в ту справу від імені згаданого Григорія Філіповича за таку образу і на попередження паші, що Боже (борони), страшніше смерті, заспокоїли і вчинили між ними мир, вирішивши на п'ятсот злотих. На те рішення вказаний Філіп погодився і погодившись, цю суму відібрав. Угода про це примирення, або досконалий документ, є записаний, рукою самого Філіпа Андрійовича підписаий. На ньому і ми на прохання того ж Філіпа підписались і печатки поприкладали. З нею в усьому згідні і її в силі залишивши,

визнали ту угоду і примирення. Згаданий Григорій печатками вище описаних осіб і їх власними руками підписану, а також підписом самого Філіпа Андрійовича цілою, непорушною і без жодного сумніву до актів права того ж вірменського для кращого і ґрунтовнішого ствердження подав, бажаючи, аби була прийнята і вписана. Що і отримав, яка від слова до слова є такою.

За уряду пана Христофора Серепковича, на той час обраного від всіх нижче вказаних осіб караван-пашею, в товаристві пана Івашка Кеворовича, пана Марка Голубовича, пана Стефана Лазаровича, пана Арондона Тохтамисовича, пана Христофора Норбеговича і інших всіх, які були в каравані товариства, які з Цариграда їхали, по виїзді з міста Галацу 29 січня 1617р. у Волоській землі, в каравані стався такий ехцес. Що пан Григорій Філіпович після сварки мене дуже образив. Від цього я, будучи ображеним, звернувся до панів караван-паші і всіх вище описаних товариства, просивши їх, аби про такий випадок зі мною караван-паша вчинив (розгляд) на таку мою заяву, зараз і швидко зібравши товариство. Всі бачили мою велику скорботу і ставили себе на моє місце, домагаючись однак того, щоб така іскра від того дуже не розгорілась, і як християнські люди нас обидві сторони примирили. На їх прохання і переконання домовились таким чином. Що пан Григорій Філіпович дав мені злотих п'ятсот, а також за все як за рани, як найбільшої для мене смертельної погрози, взяв такі гроші, що якби Божа воля на мене прийшла, аби більше жоден не мав справи до пана Григорія за мою смерть, як мати, так і брати, і піддані мої щоб не бажали. За то добровільно, не будучи примушеним, дарую йому таке пробачення і відпускаю від мене і від пана Бога нехай буде відпущений, на вічні часи звільняю пана Григорія і так наказую, аби жоден до того не мав відношення. Хто хоче такої чинності підпису своєї руки, якби особисто став перед будь-яким коли урядом, його звільняю. Крім того, ще дозволяю пану Григорію, аби той лист мій вписав до актів у будь-якому уряді, коли і де захоче, щоби тим більше зміцнене було. А для кращої певності і віри просив у присутності пана Христофора Серепковича, як караван-паші, і всіх вище вказаних осіб добровільно, з своєї доброї волі кожного окремо, як тих, перед якими була та справа, зі мною як свідки підписались. І я своєю власною рукою підписуюсь. Діялось то в Яссах дня четвертого лютого року 1617. Я, Філіп, син Андрія Іліасовича, власною своєю рукою підписався, як прошений свідок. Христофор Серепкович, Івашко Кеворович, як прошені свідки підписались. Стефан Лазарович, як прошений свідок. Марек Голубович, як прошений свідок. Арондон Тохтамисович, як прошений свідок від пана Філіпа Андрійовича. Христофор Норбегович, прошений свідок від пана Філіпа Андрійовича.

Ф. 52, он. 2, спр. 521. С. 576–578.

Tenor Instrumenti authenticici ex Actis Judicy Armenicalis Camenecen(sis) in Podolia

Działo sie w Kamiencu Podolskim Roku Panskiego Tysiąc Szescseth siedmnastego dnia iedenastego Februariusza w Sobothę przed sławetnemi Pany Girzem Kieworowicem Woytem Jacubem Namiesnikiem Iwaskiem Serhiowicem, Steckiem Harburaszowicem, Piotrzem Romaszkowicem Isaiem Derabrahamowicem Przysięglemi Prawa Ormienskigo Kamiencia Podolskiego.

Przed urząd y Acta ninieysze Prawa Ormienskigo Kamiencia Podolskiego, Sławetny Grzegorz Philipkowicz Mieszanin Lwowski, przypożwał sławetnych Panow Krzystoffa Serebkowica Karwan Baszego z towarzystwem iego, na imie Iwaszka Kieworowica, Marka Holubowica, Stephana Lazarzewica, Harondona Tochtamiszowica, Krzystopha Norbegoowica, Miessczan y kupcow Lwowskich, dla pewnego zeznania nizey opisanego strony zaiednania

slawetnego Philippa Iędrzeiowica Mieszczanina Lwowskiego, którzy to za pozwani dobrowolnie przed Actami Prawa tegosz, oblicnie stanęli, y pilnie przez urząd examinowani będąc y przysięgą onerowani wszyscy iednostaynie z Karwan Baszym tak zeznali. Ze teraz iadąc z Turek w drodze w Ziemi Wołoskiej stał sie w Karwanie exces. Iz pomieniony Grzegorz Philipkowic za poswarką y za mowa między niemi iakąs slawetnego Philipa Jedrzejowica obraził, ktorychmy gorąco w tę sprawę włożywszy sie za instantią pomienionego Grzegorza Philipkowica o takowe obrazenie a na barzy przestrzegaiąc, czego Boze strzez smierci, poiednali, y koniec między niemi uczynieli, postanowiwszy na piecseth złotych, na którym wynalasku przerzecony Philip przestawszy y on approbowawszy takowę summę odebrał, ktorego zaiednania spisana iest Interciza albo quit doskonaly ręką samego Philipa Jedrzejowica podpisany, na który y my na prozbę tegoz Philipa podpisalismy sie y pieczęcy poprzykladali. Do ktorey sie ze wszystkim referuiemy y one w mocy zostawuiąc przyznawamy, którą Interciszę y zgodę pomienioni Grzegorz wzwysz opisanych osob pieczęciami y rekami ich własnymi podpisaną takze samego Philipa Jedrzejowica podpisem całą nienaruszoną y zadney watpliwoscy w sobie niemaiąca do Act Prawa tegoz Ormińskiego dla lepszego y warowniejszego utwierdzenia podał zadaiąc aby bela przyięta y wpisana. Co otrzymał, która od słowa do słowa iest taka.

Za Urzedu Pana Krzystoffa Serepkowica na ten czas obranego od wszystkich nizey mianowanych osob karwan Baszego w Towarzystwie będących Pana Iwaszka Kieworowica, Pana Marka Holubowica, Pana Stephana Lazarowica, Pana Harondona Tochtamiszowica, Pana Krzystoffa Norbegowica, y innych wszystkich w karawanie będących Towarzystwa, którzy z Carygroda iadąc, w ziemi Wołoskiej, wyiachawszy z Miasta Galacu 29 January Anno 1617. W Karawanie stał sie takowy exces. Ze Pan Grzegorz Philiphowic za poswarką mnie więłą obraziel, szcogo ia będąc załosny udałem sie do P(anow) Karwan Baszego, y wszystkich wzwysz opisanych Towarzystwa, proszące aby o takowy exces moy czynieli Karwan Baszy na takową Instantią moię zaraz y gorąco zebrawszy Towarzystwo wszystko tak wielki zał moy wiedząc, y uwazaiąc to u siebie, zabiegaiąc iednak temu, aby takowe iskra tym barziesie nie rozzarzała, iako ludzie chrescianscy nas stron obudwu poiednali, na ktorych prozbie y persuasiey przestalem w taki sposob. Iz Pan Grzegorz Philiphowic dal mi złotych pięcseth oraz za wszystko tak zarane iako nawięczyey dla smiercy moiey, wzialem takowe pieniądze za iesliby Boza wola na mnie przyszła, aby wiecey zaden nie miał sprawy do Pana Grzegorza, tak Matka iako Bracia, y powinni moi, o smierc moie zeby nieczynieli. Za to dobrowolnie nie będąc przymuszony wine takową onemu daruię y odpuszczą odemnie y od Pana Boga niech będzie odpuszczone, wiecznemi czasy quituie Pana Grzegorze y tak przykazuie, aby zaden do tego Interesse nie miał, który podpis ręki swey chcę aby takiey wagi beł, iakobym oblicnie stanowszy przed ktorym kolwiek urzedem onego quitował, Nad tho ieszcze pozwalam Panu Grzegorzowi aby to pismo moie zaborował Actami w ktorym kolwiek urzedzie gdzie bedzie chciał, aby tym barzey umocnione beł. A dla lepszey pewnoscy y wiary prosiłem bytnoscy Pana Krzystoffa Serepkowica, iako Karwan Baszego y wzwysz mianowanych wszystkich osob dobrowolnie swey dobry woley zosobliwa kazdego, iakotych przed ktoremi bela ta sprawa ze zamnie swiadkami się podpisali. I ia swą własną ręką podpisuię sie. Działo sie to w Jasiech dnia czwartego February Anno 1617. Ja Philip Jedrzejow syn Iliaszoic, własną swą ręką podpisałem sie, iako proszony swiadek, Krzystoff Serepkowic, Iwaszko Kieworowic, iako proszony swiadek, podpisałem sie. Stephan Lazarowic, iako proszony swiadek. Marek Holubowic, iako proszony swiadek. Arondon Tochtamisowic iako proszony swiadek od pana Philipa Jedrzejowica, Krzystoff Norbegowic proszony swiadek od Pana Philipa Andrzejowica.

№ 131

1617р., березня 22. – Зміст договору турецького купця грека з Криту Константина Вевеллі з галицькими фурманами на перевезення вина.

Зміст договору

Року Божого 1617 дня 22 березня у Львові сталась певна угода між славетним паном Константином Вевеллі, купцем з Кандії, а з другої сторони з славетними міщанами з Галича на ім'я Андрух Тобіасович і Івах Зубкович. Що вони мають дозвіл від своїх сусідів міщан галицьких на заключення контракту їхати по мальвазію пана Константина до Ізмаїла. І то має бути таким чином, коли б будь-коли, куди і через кого коли б і пізніше їхати, дав їм знати пан Константин до Галича, аби їхали по мальвазію. Тоді повинні будуть виїхати десятого дня з Галича до Дунаю по ту мальвазію. А якби великий холод був, тоді пан Константин повинен провадити ту мальвазію до Ясс фурманам, а пани галичани мають ту мальвазію забрати з Ясс і провадити до Львова з своїм товариством, яких має бути сорок возів. Якщо б їхати до самого Дунаю, тоді приїхавши, тамже при брамі гроші на таку фуру мають витратити старого боргу, які винні пану Константину сто злотих. А коли, дасть Бог, доставлять до Львова ту мальвазію, то повинні будуть ще з тієї ж фури витратити на той же борг інших сто злотих без жодної відмови, протесту і зволікань. А що ще залишиться боргу злотих двісті з тих двохсот злотих, повинен буде пан Константин Вевеллі згідно їх доброї послуги витратити і з тих двохсот злотих дарувати їм сорок злотих і не повинен вимагати собі решти боргу в них, крім злотих ста шістдесяти. Крім того, ще обіцяє їм пан Константин Вевеллі, коли приїде до Дунаю по мальвазію, дарувати їм сто голів віцини* для споживання і на їх відправу з тією мальвазією з Ізмаїлу за десять днів, щоб більше не тягнули, що застерігає теж і собі пан Константин, що Боже врятує від ворога, вогню, аби ті товари будь-яким чином не згинули. А вони б, приїхавши до Дунаю, хотіли б якої оплати або нагороди, але жодної речі згадувати, не маючи як біля Дунаю, так і тут в Польщі і той старий борг, який винні пану Константину Вевеллі, загалом по старому має бути в них. Також теж, якщо в тім часі, коли вони прийдуть горами до Дунаю, які тривоги наступлять, тоді вище названі фурмани іменем всього свого товариства дозволяють іншим фурманам найняти і везти таку мальвазію до Ясс, а коли б і там були які небезпеки, тоді до самого польського кордону, аж до Хотина, так і до Снятина. Або коли вільно товар свій везти купцю будь-яким скаже гостинцем, і панам галичанам оплата така має бути об'єднана і фурмани мають за ним їхати, де б коли були, і доставити її (тобто мальвазію) до Львова, хоч і пізніше. А поставлена по злотих двадцять від кожної куфи від самого Дунаю до Львова. Тоді, якби найняв пан Константин інших фурманів, повинні будуть пани фурмани галицькі витратити з них двадцять злотих від куфи, по скільки б пан Константин дав іншим фурманам. А решту, щоб приходило аж до двадцяти злотих, мають продовжити пани фурмани галицькі і везти ту мальвазію до Львова. Коли ту мальвазію привезуть до Львова, тоді пани Константину повинні будуть виплатити старого боргу лише сто злотих.

Відносно тих прикладкових барил згідно стародавнього звичаю, аби пани фурмани не відмовляли і всі такі прикладки брали до куф. А в сумі, Боже врятує від яких тривог, якби не могли б той договір укласти на своїм місці, через те, що через тривоги дорога була б закрита. Тоді з обох сторін жодної пені не повинна жодна сторона. Але якби пан

* Віцина – туші риб осетрових порід, осетра, білуги або севрюги

Константин витратив кошти і послав до них в Галич свого посланця, а вони б не захотіли їхати по ту мальвазію, повинен буде посланець пана Константина в галицькому уряді, чи міському, чи замковому, посвідчити за таких фурманів, галицьких міщан, про невиконання такого контракту. Тоді повинні (заплатити) певну пеню п'ятсот гривен на користь Актора, а інші п'ятсот гривен пану старості і уряду тому галицькому. На що його би дозволили і цю угоду в уряді нинішньому львівському собі підтверджуємо, стараючись про її чинність і силу.

Ф. 52, он. 2, снр. 394. С. 413–415.

Tenor Contractus

Anno Domini 1617 die 22 Marcu we Lwowe stalo sie pewne postanowienie, miedzy Slawetnym Panem Constantym Wewelim kupcem z Kandiei a z drugiej strony z slawetnymi Mieszczany z Halica na imię Andruchem Taraszowiczem, I Iwaszkem Zubkowiczem. Iz oni mającz pozwolenie od sąsiad swoich mieszczan Haliczkich na zaparcie Contractu iechac po Malmaziie Pana Constantego do Smaila a to ma bydz takim sposobom, gdyby kiedys kolwiek y przez kogo kolwiek by y napazniei wiezioni im znac Pan Constanty do Halica, aby sli po Malmazią tedy powinni bendą wyiechac dziesiąt(eg)o dnia z Halica do Dunaia po takową Malmazyą. A iesliby wielką zimownisc miało, tedy Pan Constanty powinien takowe Malmazie prowadzic do Jass inszemi Furmanmi, a Panowi Haliczanie mają takowe Malmazye podniec z Jass I prowadzic do Lwowa z towarzistwem swoim, ktorych ma byc wozow czterdziesci. Iesliby tedy iachali do same(go) Dunaia. Przyachawszy tedy tamze przy bramie pieniedzy na takową furę mają wytracic starogo dlugu, który winni Panu Constantemu złotych sto. A gdy da Bog do Lwowa dostawią takowe malmaziie tedy powinni bendą ieszcze z teize fury wytrącicz na ten ze dlug drugich złotych sto bez zadnei wymowy exceptiei, y dilaciey. A isz ieszcze zostanie sie dlugu złotych dwiescie z ktorych złotych dwuchszet powinien bedzie Pan Constanty Wewelli względem poslugi ich dobrei wytrącicz y darowac im z tych dwuchszet złotych, złotych czterdziesci I niema mianowac sobie resty dlugu u nich oprócz złotych sta szescidziesiąt. Do tego ieszcze obieczenie im Pan Constanty Wewelli gdy przydadą do Dunaia po Malmazią darowac im sto głow wyzowych dla pozywienia y na ich odprawie s takowemi Malmazyami z Smaila za dziesec dni, zeby sie wieczei nie bawili, waruie tez y to sobie Pan Constanty cze(go) Boze uchowai nieprzyaciela ognia aby mieli takowe Towary iakim kolwiek sposobem zginąć, a oniby przyachawszy do Dunaia chczeliby zapłaty abo nagrody iakiei, ale zadney rzeczy upominac sie, nie maice tak u Dunaia iako I tu w Polsce, y ten stary dlug postaremu zopelny ma byc u nich, który winni Panu Constantemu Wewelemu. Tak ze tez iesliby w tym czasie za czym oni przydadą gurzami do Dunaia trwogi iakie nastąpili, tedy Panowi Furmani wyzszej mianowani, imieniem wszyckiego Towarzystwa swego pozwalaią inszych Furmanow naiąc y prowadzic takowe Malmazią do Jass, a gdyby I tam jakie niebespeczenstwo bylo, tedy do granicy samei Polskiej, ktorey kolwiek tak Chocinia iako y Sniatynia, abo wiem wolne Towar swei prowadzic kupczowi ktorym kolwiek goszczincem wskaze a Panowie Haliczanie furmanie mają panie iachac gdzieby kolwiek byla, y stawic ią do Lwowa bynaipozniey a zapłata ich takowa ma bydz wiednana y postanowiona po złotych dwudziestu od kozdei kuff od samego Dunaia do Lwowa. Tedy iesliby naimowal Pan Constanty inszych Furmanow powinni bendą Panowie Furmani Halicze I wytrącicz z takowych złotych dwudziestu od kuffy, poczemu by Pan Constanty dal inszym Furmanom a ostatkiem coby przichodziło az do złotych dwudziestu, mają sie contentowac Panowie Furmani Haliczcy, y prowadzic takowe Malmazie do Lwowa, którą malmazią gdy przyprowadzą do Lwowa tedy Panu Constantemu powinni bendą wytrąćc starego dlugu telko

zlotych sto. Co sie tycze baryl przykladkowych wedlug zwyczaiu Starodawne(go), aby sie Panowie Furmani nicicy miawiali y owszem takowe przykladki do kuff brali. A in summa iesliby uchoway Boze niepokoioiw iakich y nie mogliby ten Contract na swym mieyscy stac, dla zaparcia drogi przez niepokoie, tedy z oboch stron zedney penie nie są podpadle zadna strona ale iesliby Pan Constanty kost podial poslanca swego poslal po nich do Halicza, a oniby zaniedbawszy po takowe malmazie nieechali, powinen bendzie poslaniecz Pana Constantego u Urzędu Halickiego lub Miesczkie(go) lub Zamkowo(go) oswiadczyz sie na takowych furmanow Mieszczan Haliczkich o niedoszyc uczynienie takowemu Contractowi tedy podpadaia winy pewney piecsot grziwien na strone Actorowi, a drugą piecset grziwien Panu Staroscie I Urzędowi iego tamecznemu Haliczkie(mu). Na co go bys tem pozwolili y takową intercyssu do Urzędu tutecznego Lwowskiego roboruie sobie, waruiąc ia aby mocz swoje miecz mogla.

№ 132

1618р., серпня 7. – Свідчення про борг львівського купця Івашка Ованісовича турецькому купцю Якубу Ножовнику

Зміст свідчення

Я, Якуб Ножовнік, жид константинопольський, доводжу до відома те моє свідчення, що мені винен Івашко Ованісович або Кеворович 33580 аспр тобто півгрошків. Згідно зі звичаєм, мені дано його розписку такого змісту: Я, Івашко Ованісович або Кеворович, міщанин львівський, доводжу до відома тим моїм записом, що залишився винен пану Якубові Ножовнику, брату Мусея 33580 півгрошків. Той борг маю заплатити точно на Великдень у році Божому 1617, і то маю заплатити одною фасою ножів названих субтельне, тобто чорними піхвами. Ножі щоб згідно зі звичаєм, були добрі, великих ножів один тахр за один буде раховано, а сортових тахрів два за один, а кожен тахр по дев'яносто аспр тобто півгрошиків. А якщо до суми рахувати і не вистачить, тоді повинен буду за кожен тахр грошима додати по 90 півгрошків. А якщо б ножів моїх було більше домовленої суми, тоді, згідно зі звичаєм купецьким, пан Якуб повинен заплатити мені. І якщо б від встановленої дати минув один місяць, то не повинен рахуватися, а якщо більше одного місяця мине, то з річного підрахунку від 10 злотих повинен буду заплатити два злотих інтересу. Крім того, я просив пана Івашка, сина славного пана Якуба Жовтого, щоб за мене поручився. Той запис я підписав і печатку притиснув.

Я, Івашко Вартерисович, Івашко, Ованіса Кеворовича

Якуба Жовтого син, син, власною рукою підписався ручаюся за це

Ф. 52, оп. 2, спр. 521. С. 1018–1019.

Tenor Testimonii

Ja Jakub Noziownik Zyd Constantynopolski wiadomo czynic tą moią Attestatią ze mi winien Iwaszko Owaniszowic ale Kieworowicz 33580 aspr to iest pulgroszkow mnie daną recognitią iego wedlug zwyczaiu to iest Tenor Chyrographi. Ja Iwaszko Owaniszowic alias Kieworowic Mieszczanin Lwowski, wiadomo czynie, tym moim zapisem, zem został winien Panu Jakubowi Noziownikowi Bratu Muszie(go) 33580 pulgroszkow, ktory dług mam pewnie zapłacic na Wielką noc w Roku Panskim 1617 a to mam zapłacic iedną faszą nozow ureczone subtelne, to iest Czarnemi noznami. Noze zeby wedlug zwyczaiu były dobre nozę wielkich nozow tacher ieden za ieden ma bydz rachowano, a gatunkowych Tachrow dwa za ieden, a

kozdy tacher po dziewięćdziesiąt aspr to iest pulgroszkow a do Summy rachowac, co nie dostanie, tedy powinien będę za kazdy Tacher pieniadzmi dodac po 90 pulgroszkow, a iesliby tez nozow mych co nad Summy zbyło, tedy według trybu kupieckiego Pan Jakub ma mi zapłacic, a iesliby tez od daty Miesiąc ieden przeminał, to sie nie ma rachowac, a iesli nad ieden Miesiąc wiącey przeminie, tedy z roczne(go) porachowania od 10 złotych Interesse złotych 2 co przydzie powinien będę zaplacic. Do tego prosilem Pana Iwaszka sławnego Pana Jakuba Zoltego Syna ze mnie rękoimią zapisał, do tego zapisu pisałem sie y pieczęc przycisnałem.

Ja Iwaszko Warteryszowic, Iwaszko Kieworowicz

Jacuba Zoltego Syn Owanisa Syn, rękoimie te(go).własną ręką podpisałem.

№ 133

1618р., вересня 18. – Свідчення, зібрані львівським вірменином Івашком Вартерисовичем в Константинополі, де він залишив хутро в заставу

Зміст свідчення

У той час, коли Христофор Серебкович, на той час обраний караван-пашею всього товариства, приїхавши до Константинополя дня 12 червня ми, нижче (вказані) власними руками підписали, визнаючи, що даємо те свідчення пану Івашкові Якубовичу Вартерисовичу на настійну вимогу і прохання того. Після нашого приїзду до Константинополя, зібравши нас, ставив перед нами Харахаса Челебея і Якуба Ножовніка і двох метлярів, мадярина Ісака Урі, Альмула Гасаніка, які сумніваючись, розповіли. У першу чергу Харахаш визнав, що пан Івашко просив мене, аби я рисяче хутро взяв в аманат і знайшовши на нього купця, продав. Якуб Ножовнік, у якого те хутро було, так визнав. Що Івашко у мене аманат, тобто заставу (речову)залишив, а не в (грошовій)заставі, таким чином, аби нікому їх не видавав до того часу, поки б не мав від нього листа, тому я того не видав. Правда то, що їх у мене пан Аведик Аведикович домагався, говорячи, що дай мені, бо то є моє хутро, але я, боячись турецького права, відповідав, що то є у мене в заставі, щоб мені з рук не взято. Але то не було в заставі, лише аманат, тобто депозит, що і бог краще знає. Також вище названі мітляри у нашій присутності видали свідоцтво. Після такого визнання Якуб Ножовнік, принісши той аманат, тобто 45 пар шлямів, перед нами віддав своєму принципалові Івашкові, а він теж тут же пану Миколаєві Аведиковичу і Анастасові, сину пана Голуба, при нас віддавав, говорячи: дивіться, щоб потім не говорили, що не давав, а не візьмете, то я їх мушу відвезти, але на авантюру вірити більше не буду, як і уникати мита. Тут є мито, в Яссах також, і вони не хотіли взяти і не дозволили. Щоб повідомити нас, знову двох людей послав перед виїздом пана Христофора Серебковича і пана Греська Дерлукашовича, згадуючи, аби через то пану Голубові не була яка шкода. Також відповідали, як і перед тим, що прийняти не хотіли, так багато точилось перед нашим прибуттям і то ми чули, що ходили до Хачамова, потім до посла французького і там свідчення отримали, але ми там не були. То робилось перед нами. У чому власними руками підписалися в Кобстантинополі дня 26 червня року 1618.

Христофор Серебкович, Гресько Дерлукашович, свідок до тих свідчень .свідок до тих свідчень.

Миколай Івашкович, Курило Дірадурович, свідок.

свідок до тих свідчень. Вартик Петрович, свідок до тих свідчень.

Ф. 52, оп. 2, стр. 521. С. 1061–1062.

Panu Iwaszkowi Jakubowicowi Warterisowic, na instantią y prosbę onego gorącą. Skorosmy przyiachli do Constantynopola, zebrawszy nas stawił przed nami charachasza Czelebyia y Jacuba Noziownika a 2 Metlirzow Madziarika, Isaaka Uri, Almule Hasanika, ktorzy pod summieniem powiedzieli. Naprzod Charachasz zeznał, isz Pan Iwaszko dawał prosząc mie abym Szlamy rysie w Amanat wziął y kupca na nie dostawszy sprzedał, Jakub Nozownik u ktorego te słamy były tak zeznał. Iz Iwaszko u mnie Amanat to iest deposit zostawił, a nie w zastawie takim sposobem, abym nikomu ich nie wydawał, pokibym pisania od nie(go) nie miał dla tegom tez nie wydal. Prawda to iz sie ich u mnie Pan Awedyk Awedykowic domagał, mowiac iz daimi, bo to moie są szlamy, ale ia boiac sie Prawa Tureckiego, tedym powiadał, iz to iest w zastawie u mnie, zeby mi z rąk nie wzieto, ale nie było to w zastawie tylko Amanat to iest deposit, co I Bog lepiej wia, takze zwysz mianowani Metlirze, przed obecnością naszą swiactwo wydali. Po takowym zeznaniu Jacub Nozownik przyniowszy Amanat ten to iest 45 par Szlam przed name oddał swemu Pryncipałowi Iwaszkowi, a on tez ex nunc Panu Mikołaiowi Awedykowicowi y Pana Hołubowemu Synowi Anastasowi przy nas oddawał, mowiac wescie zebyscie potim nie mowili ze nie dawał, a nie wezmiecieili, tedy ia ich muszę odwiesc ale na abentaier wiecey wazyc nie będę uchodząc mytha, tu iest mytho, w Jessiech takze, a oni nie chcieli wziąć y nie pozwolili. Co oswiadczył nami znowu dwoch ludzi posłał przed wyiazdem Pana Christopha Serepkowica y Pana Grzeska Derlukaszowica upominaię aby przez to Panu Holubowi iaka szkoda nie była, takze odpowiedzieli iako y przedtym, y przyiac nie chcieli, tak wiele sie toczyło przed bytnością naszą, y tosmy slyszeli, iz chodzili do Chaczamow, potym do Posła Francuskiego y tam attestacie otrzymali, aliesmy my tam nie byli. To sie działo przed nami. Na co sie własnymi rękami podpisali w Constantynopolu die 26 Junii Anno 1618.

Chrystoph Serepkowiń Grzesko Derlukaszowic
swiadek do tey Attestaciey swiadek do tey attestatyei.
Mikołay Iwaszkowic Kuryło Diradurowic swiadek.
swiadek do tey attestatyei Wartyk Piotrowic swiadek do
tey Attestatyei.

№ 134

1618р., вересня 20. – Заява львівського купця Голуба Івашковича проти Івашка Вартерисовича про невиконання ним тогової інструкції, в результаті чого купець зазнав матеріальних втрат

Зміст заяви

Суть і якість даного позову (полягає у тому, що) власне аманат і депозит дані до вірних рук позваному і непотрібно ті великі розпитування розводити, достатньо для цього мати суд в(ашої) м(илості), який має позивач, що той то позваний признався в своїй відповіді. Що він від позивача ті сорок п'ять пар шлямів рисі взяв на продаж до Константинополя, на що теж і запис або інформацію статечну признавав, що від позивача взяв, за тим признанням позваного. Не йдеться тут тепер ні про що інше, оскільки в визнанні немає жодної частки права, крім як у присудженні, лише те, як позваний говорив, що тих рисів не продав в Константинополі, тоді була потреба вдатись йому до другого пункту з інформації позивача, щоб ті рисі обміняв був на златоглави* і килими і так було б

* Златоглав – шовк, оздоблений шитвом

розрахувався з волі позивача. Але що позваний у своїй відповіді згадував, що не змігши продати тих рисів, мав їх там якомусь своєму приятелю на збереження до вірних рук дати і залишити, то тут вже позваний сам собі винен. Бо не має шкодити позивачу, що поза записом і поза даною йому інструкцією, то придумав ті шлями рисі залишити. Що йому було заборонено записом позивача. Коли ж то там ясно показано, що якби їх не міг продати, то мав їх обміняти, як вище сказано. Бачу, що позваний поза записом і вказівками позивача зробив, зокрема ті шлями там залишив, то зараховується на сплату борг, позивач домагається наполегливо, аби позваний доброю вірою своєю розрахувався з позивачем, тобто щоб йому віддав за ті рисі гроші, які самому позивачу коштують злотих 1150 і то і з пожитком, який повинен з аманату віддати. А позваний нехай собі у того якогось там свого приятеля тих рисів шукає, і як найкраще зуміє ними розпорядитись. Коли ж позваний говорить, неправду суду вашої м(илості), ніби він залишив ті шлями в Константинополі на що не мав доручення. Оскільки позивач має певні відомості, що той позваний не залишив тих рисів у якоїсь доброї людини, але власне залишив у якогось константинопольського або турецького жида, якому винен немалу суму. В чому вчинив велику шкоду, а крім того, найменшого доручення не мав, бо коли зять позивача Аведик Аведикович, уже після від'їзду позваного з Константинополя, довідавшись про рисі тестя свого, пана позивача, домагався видачі тих рисячих шлямів в того жида. То жид не хотів їх дати, говорячи, що тут маю на тому товарі гроші і хочу, аби спочатку йому заплатили його гроші. На що пан позивач визнане перед урядом вйтівським львівським свідчення Константина Гречина заносить до актів львівських 31 січня 1618р. Яке позивач до актів теперішніх заносить, просить, аби в тім місці було читане і вписане, такого змісту.

Ф. 52, оп. 2, спр. 521. С. 931–932

Tenor Replicae

Natura et qualitas actionis praesentis, ma w sobie wlasnie subiectu Amanatu y depozitu do wiernych rąk Pozwanemu dane(go), y niepotrzeba o tym wielkich questyi niepotrzebnie intrudowac, dosic na tym moze miec Sąd w(aszei) m(osci) y Actor ma, ze tento Pozwany przyznawa sie w Responsiey swoiey iz on od Actora takowe Czterdziesti piąc par Slamy Rysiey do Constantynopola, na sprzedanie wziął, na co tez y Ausczug albo informatią stateczną przyznawa, ze od Actora wziął, za ktorым przyznaniem Pozwanego, nie idzie tu teraz ni oco innego, gdyz in confessum nullae sunt partes Judicis, nisi in condemuando, tylko iz Pozwany powiada za tych Rysiw nie sprzedał w Constantynopolu, tedy potrzeba było udac sie mu do drugie(go) punctu informaciey Actorowey, zeby był te Rysie sztychował na złotogławy y kobierce, y tak by sie było dosic działo intentiey y woley Actorowey. Ale iz Pozwany w Responsie swym wspomina ze nie mogszy sprzedac takowych Rysiw, miol ie tam iakiemus przycielowi swemu zachowalemu do wiernych rąk dac, y zostawie, to tu iuz Pozwany sam sobie winien Actorowi to nie ma nic szkodzic, ze sie nad ausczug y nad instructia sobie dana te(go) domislił takowe slamy Rysie zostawowac, co mu było zakazano aufczugiem Actorowym. gdyz to expresse tam polozono, iz iesliby ich nie mógł sprzedac, tedy miał ie na sztych udac, iako sie wyzey powiedziało. Więc iz Pozwany mimo ausczug y rozkazanie Actorowe wazel sie iako mianuie te slamy tam zostawie, to Sue facilitati imputare debet, Actor domaga sie, de plano aby Pozwany dobrą wiarę swą utworzył Actorowi, to iest zeby onemu oddał za te Rysie pieniadze, ktore Actora samego kosztuią złotych 1150 a to y z pozytkiem ktory sie powinien z Amanatu oddawac. A Pozwany niechay sobie u tego tam iakiegos* swego przyciela tych Rysiw odyskuie, y iako nailepiey rozumie onemi disponuie. Wiec y to Pozwany omylnie udaie

Sądowi w(aszei) m(osci) aby on miał, te słamy zostawic w Constantynopolu, na co poruczenia nie miał, albowiem Actor ma pewną wiadomosc, iz tento Pozwany nie zostawieł tych Rysiow przyiakim dobrym człowieku, ale ich właśnie zastawieł u niektorego Zyda Constantynopolskiego albo Tureckiego, ktoremu niemała Summę winien, wczym wielki Abentaier uczynieł, a dotego naimniejszego zlecenia nie miał, bo kiedy ziec Actorow Awedyk Awedykowic iuz po odiezzie Pozwane(go) z Constantynopola dowiedziawszy się o Rysiach Pana Actora Tescza swego domagałsie wydania takowych Slam rysich, u tego tam Zyda, tedy ich nie chciał Zyd dac mówiac, ze ia tu mam na tym towarze pieniądze I chcąc aby mu iego pieniądze pierwey zapłacił. Na Pan Actor zanosi Testimonium Constantego Greczyna przed Urzędem Woitowskim Lwowskim zeznane de Acta Leopoli Feria quarta ante Festum Purificationis Beatae Mariae Virginis Anno currenti, ktore Actor ad actum praesente zanosi, proszac eo loci legi ac inseri in tenore tali.

№ 135

1620р., травня 3. – Лист львівського вірменина Марка Давидовича до свого фактора Христофора Голубовича

Зміст листа

Криську, здоров'я доброго від П(ана) Бога всемогутнього зичу на довгі часи, як самому собі. При цьому повідомляю, що послав тобі один лист через Оханового сина, а другий через Хідира, а третій, нинішній, через Оханового сина. Аби бачив, що пан Івашко посилав Захаріаша до Гданська для продажі тамтих товарів. Тому повідомляю, аби був у своїх справах уважним і нічого йому не довіряв, а старайся, аби з Божою допомогою всі товари там попродав. Повідомляю, що мені твоє писання дійшло як через Берната, так і через Іствана. Зрозумів з твого писання, що до того часу мало що продав. Наші всі приїхали з Турок, лише наш пан Марек і Стефан їхали до Ангурії, з Божою допомогою сподіваємось їх певно на св. Домініка. Тому дуже старайся, аби всі товари як фарбисті, так і білі міг продати, бо до Любліна їх немає для кого привезти, бо маю в Любліні дванадцять бель як фарбистих, так і чорних 4 бельні. Чорні чамлоти стоять. Тому для тебе у П(ана) Бога прошу, аби вчинив велике старання, аби продав як тринитні, так і чотиринитні чамлоти. А якби що залишилось фарбистих браків, тоді їх з собою привезти до Любліна. Ти не проти продажі пану Миколаєвичу, бо він має більше товарів і тому дуже постарайся, щоб всі білі чамлоти продав, як Пан Бог навчив. Пишеш мені відносно пана Гірта, що з тобою суворо обійшовся. В усякому разі, ще є час на ту виплату. Аж на Великдень дали йому під розписку злотих 4000. Ще прийде йому злотих 500, даси йому розписку, як вище. Заплатиш також пану Стамбергерові злотих 640 і йому розписку. Прошу також, аби мені вчинив торг з паном Старбергером або з паном Віхманом на півтораста фунтів кошенілі. Лише щоб була дуже порядна і без порошу і щоб її поставили на найближчий святковий ярмарок. Тому пишу, щоб з тими двома чинив торгівлю, у якого буде краще і ціна є побожніша, щоб з тим чинив торг. Заплата прийшла тепер, на святки, коли піде оплата в Любліні між людьми. Ціна фунту гданського кошенілі по злотих 11 грошей 15 не могла бути, хоч і по дванадцять злотих без урта. А для кращої певності задай їм злотих 50, лише добре переконайся, аби була дуже добра і щоб її запечатував, аби в неї не насипали порошу. А якби не дали по тій ціні і була не дуже порядна, тоді щоб торгу не чинив. А продавши товари, щоб на ті гроші обміняв левки. І щоб інакше не чинив і щоб без затримки приїхав до Любліна, що знову наказую. А якби попродав товари ще перед

святками, якщо б це товариство трапилось, аби виїхав до Любліна. А якщо би з фарбистих товарів щось залишилось, якщо б міг їх з собою завезти, добре, а якби ні, тоді відправити при певних товарах і через певного фурмана до Любліна. А для цього Бога прошу, аби сильно постарався всі товари попродавати, бо їх до Любліна немає для чого везти. А якщо тобі хтось трапиться швидше їхати до Львова, аби послав мені 500 талярів левкових. Лише дивись, через кого певного, бо мені їх потрібно. Дивно мені, що не пишеш, по чому левки і інші гроші ідуть. Заради тебе Бога прошу, аби був в своїх справах уважним і як найскромніше заховайся і дивись аби у цілості виїхав в товаристві з Гданська. Пану Реколту і пану Герату від мене кланяйся. А після цього тебе Пану Богу доручаю. Дай Пане Боже, аби тебе в доброму здоров'ї доглядав. Дано у Львові, дня 3 травня Року 1620.

Ф. 52. Он. 2. Спр. 522. С. 446–447.

Tenor literarum

Krzysku zdrowia dobrego od P(ana) Boga wszech mogącego zyczec na czasy długie, iako sam sobie. Przytym oznaymuiec. Izem ci posłał ieden list przez Ochanowego Syna, a drugi przez Chidyra, a trzeci przez Ochanowiego Szna mnieyszego abys wiedział ysz Pan Iwasko posyła Zachariasza do Gdanska dla przedania tamtych towarow dla tegocz oznaimuie abysz był w sprawach swoich culy, y nic sie mu niezwiераł, a staraysie abysz za pomocą Bożą wszystkie towary tam poprzedał. Oznaymuiec ysz mie pisanie twoie doszło tak przez Bernata, iako y przez Istwana zrozumiałem s pisania twoiego, zesz do tego czasu malo co przedał. Przyiechali nasi wszyscy z Turek iedno nasz Pan Marek y Stefan iechali do Anguriey, za pomocą Bożą spodziewam sie ich za pewne na Dominię dla tego pilne staranie czyn, abysz mógł wszystkie towary tak farbiste, iako y białe poprzedać bo ich do Lublina niemasz dla kogo przywieść bo mam w Lublinie dwanasie belli, tak farbistych iako y carnych 4 belni. Czarne camlity stoią. Otosz dla cie P(ana) Boga proszę, abysz wielkie staranie uczynił abysz poprzedał tak trzynitne iako y czterynitne camlity, a iezelichmz czo zostało brakow farbistych tedy ich z sobą przywieść do Lublina. Nie przeciw sie ty przedazy Pana Mikołaiowicowy bo on ma więcey towarow y dla tego pilne staranie uczyn. Abysz wszystkie białe camlity poprzedał, iako cie Pan Bog nauczył. Piszesz mi strony Pana Gierta, ze sie z tobą srogo obchodził wszakos ta zapłata ieszcze czas ma asz na Wielką noc dałesz mu na Cerograph złotych 4000, ieszcze mu przydzie złotych 500 dawszy mu weiszemu Cerograph. Zapłac ze tesz Panu Stambiergierowie złotych 640 y wiesz mu cerograph. Oznaymuiec abys mi targ uczynił z Panem Stambiergierem albo z Panom Wichmanem na pultorasta funtow koczynieli. Jedno zeby była bardzo przednia y bez prochu, I zeby Ią stawieli na jarmarkę święteczny teraz przyszły, dla tegoz pisze zebysz z temi dwiema targ czynił, u ktorego bęндzie lepsza, y to iest cena pobornieysza abysz z tym targ uczynił. Zapłata na świętki teraz przyszłe kiedy poidzie w Lublinie między ludzmi zapłata cena koczynielu funt Gdanski po złotych 11 gr(oszi) 15. Niebędzieli mogło bydz chciаз y podwanasie złotych bez urta. A dla lepszey pewnosci zaday im złotych 50, tylko opatrzywszy dobrze, aby była bardzo przednia, a zebasz Ią zapięczętował, aby w nie prochu nienaszypali. A iezeli by niedano po tey cenie, y niebyła bardzo przednia, tedy zebysz targu nie czynił. A poprzedawszy towary abysz za te pieniądze lewki odmienił. A zebysz inacy nieczynił y zebysz bez omieskania do Lublina przyiachał y powtore rozkazuiec. A iezelibysz towary poprzerał abysz ieszcze przed świętkami iesli by ci sie towarzystwo trafięło, abysz wyiechał do Lublina, a iezeli ci co Towarow zostanie farbistych, iezeli ich z sobą bęндiesz mógł zawieść dobrze, a iezeli tez nie tedy posli przy pewnych towarach y przez pewnego Furmana do Lublina. A dlacie Boga prosze abysz pilne staranie uczynił abysz wszystkie towary poprzedał, bo ich do Lublina niemasz

na czo przywiesc. A iezeli ci sie kto trafi prędy iechac do Lwowa abysz mi posłał 500. Talerow lewkowych. tylko patrz przez kogo pewnego bo mi ich potrzeba. Dziwno mi ze nie piszesz poczem u lewki y insze pieniądze idą dla cie Boga prosze abysz był w sprawach swoich cuły y iako nayskromni zachoway sie y patrz abysz nieladaskim wyiechał w towarzystwie ze Gdanska. Panu Renoltowi y Panu Gieratowi odemnie sie kłaniay. A zatym cie P(anu) Bogu oddawam. Day P(anie) Boze abym cie w dobrym zdrowiu ogładał. Data we Lwowie d(ie) 3 Maia A(nno) 1629.

№ 136

1621р., січня 8. – Лист коронного підскарбія Миколая Даниловича про збирання четвертого гроша з купців, які їхали за кордон

Зміст листа

Миколай Данилович з Журова, підскарбій коронний Самбірський, Белзький, Парчовський, Червоноградський староста.

Усім взагалі і кожному окремо, кому то бачити належить. А особливо людям купецьким всякого народу, до Волох, Мултян і до Турок по товари за границю переїжджаючим, відомо чиню. Що, виконуючи конституцію сейму, ухваленої в році 16 вісімнадцятого про оплату військового податку Речі Посполитої з податків в ній виражених, а на сеймі минулому прийнятої, між тими податками на відправлення згаданої військової платні ухвалене є складне від вин волоських, і мальвазії, які через Волохи ідуть до Корони. Четвертий гріш українний від всіляких товарів, також і фурманку від фурманів, які за кордон ідуть. Пустили ми для адміністрації ті згадані оплати. Шляхетному пану Янові Хухульському бургграфові Хелмському доручено, аби всі гроші з тих податків згідно квитанції до своїх рук вибирав. Писарі і збирачі (податків) свої у Львові і на коморах інших, щоб жодної шкоди в тих доходах не допускали. Що до відомості купцям всілякого народу доводячи, з обов'язку уряду мого нагадуємо ми всім, хто за кордон волоський з куплями виїжджає і до Корони з винами волоськими, мальмазіями і всілякими товарами (жодного не виключаючи) приїздити будуть, аби складне від вин мальмазії і четвертий гріш від товарів платили так, як на минулому сеймі ухвалено, без всяких затруднень і затримки до рук того адміністратора скарбового або його намісника і писарів, як у Львові, так на коморах прикордонних, Кам'янецькій, Снятинській і інших прикордонних. Якби хто тій ухвалі сейму і моїм універсаліям спротивився і вперто комори обминав, у того товари мають бути відібрані і до дальшого нашого рішення конфісковані. Що для певності підписав своєю рукою при печатці моїй скарбовій. В Ухані дня 8 січня 16 двадцять першого.

Миколай Данилович, підскарбій коронний.

Ф. 52, оп. 2, спр. 36. С. 292–293.

Tenor literarum

Mikolaj Danilowicz z Zurowa Podskarbi Koronny Samborski, Bełski, Drohobycki, Parczowski, Czerwonogrodski v(ice) Starosta. Wszem wobec y kozdemu zosobna komu to wiedziec nalezy. A osobliwie ludziom kupieckim wszelakiego narodu do Wołoch, Multan, y do Turek po towary za Granice przeiezdziącym wiadomo czynię. Iz przychylaiąc sie do constitutiey Seimu w Roku MDC Osmnastym na placenie Zołdu Stipendiaris Rzeczypospolitey s podatkow wniewy wyrazonych uchwaloney a na seymie przeszlym reassumowaney, miedzy

ktoremi podatkami na odprawowanie pomienionego Zoldu Stipendiarys uchwalone iest skladne od win Woloskich, Małmazy, ktore przez Wolochy do Korony idą. Czwarthy grosz ukrainny od wszelakich towarow takze y Formanka od Furmanow, ktorzy za granice przyjezdzią puscilem w Administratią te pomienione podatki. Urodzonemu Panu Jąkowski Chuchulskiemu Burgrabi Chełmskiemu, ktoremi zlecilem aby pieniądze wszystkie s tych podatkow za kwitami do rąk swych wybierał, Pisarze y succollectory swe we Lwowie y na komorach inszych zeby się zadna szkoda u tych dochodach niedziała stanowił. Co do wiadomosci kupcom wszelakiego narodu przywodząc s powinności urzedu mego napominami wszytkim ktorzy za granicę Wołoską s kupłami wyiezdzac, y do korony z winami Woloskimi, Małmaziami Towarami uszelakimi (zadnego niewymuiąc) przyjezdzac będą aby skladne od win Małmazy a Czwarthy grosz od Towarow do rąk tego Administratore skarbowego lubo iego namiesnika y Pisarzow tak we Lwowie iako na komorach pogranicznych, Kamienieckiey Sniatynskiey y inszych Przykomorach tak iako na seymie przeszlym uchwalone iest przez wszelakie(go) zatrudnienia y zwłoki placili. Ktorey to uchowale Seymowey y Uniuersalom moim iesliby się kto sprzeciwił y upornie komory przeminał takomu maia bydz towary zabirane y do dalszey nauki odemnie Sequestrowane. Co dla pewności podpisalem się ręką swą przy pieczeci mey skarbowey. W Uchaniu die 8 Januaris Millesimo D C Dwudziestego Pierwszego Mikolay Danilowic Podskarbi Koronny.

№ 137

1621р., жовтня 22. – Рахунок, пред'явлений львівським вірменином Асвадором Миколаєвичем родичам львівського купця Семена Тарафацького, який помер, не заплативши йому за роботу

Зміст пред'явленого рахунку

У першу чергу року Божого 1610 їздив з ним до Константинополя, кладу заробітку від п'ятдесяти злотих злотих 80. Того ж року післав мене до Гданська по левкові талери, кладу собі за ту дорогу злотих 40. Також року Божого 1611 їхав з небіжчиком до Ангурії, кладу на свою сторону від ста злотих заробітку злотих 200. Також року Божого 1612 до Константинополя заробку злотих 80. Також того ж року по левкові талери до Гданська кладу злотих 40, бо і до Кролевця в той час їздив. Року 1614 їздив з небіжчиком до Ангурії, кладу злотих 200. Того ж року до Торуня їздив, кладу злотих 30. Року 1615 їздив з небіжчиком до Ангурії, кладу злотих 200. Року 1616 послав мене небіжчик до товарів до Торуня, кладу злотих 30. Їздив два рази до Ярослава і два рази до Любліна з небіжчиком, кладу злотих 50. Сума всього становитиме злотих 1030.

На погашення того боргу готовий присягнути, якщо мені в тому сторона віри не дає, показати перед товариством, що гроші тепер дорожчі, ніж раніше. Друге також в(ашій) м(илості) слід врахувати, що в своєму одягу протягом тих років служив небіжчику, а в дорозі одяг і взуття швидко псуються, якщо б не купив за шість років і тисячу тридцять злотих. Третя також в(ашій) м(илості) слід зважати на великі небезпеки в Волощині і на турецьких дорогах, в зв'язку з чим я ризикував здоров'ям. Четверте, і на то треба зважати, що товар йому приходив до Львова щасливо, без шкоди. П'яте, і то не менше, що по коня, який захворів, якого небіжчик покинув був у полях Добруджі, повертався позивач півмилі, купив його був небіжчик за злотих 80, а взяв за нього злотих 560 від небіжчика п(ана) Синявського. Нарешті, що за його гроші фури і прикладки мав

відправляти. Прошу заради Пана Бога про справедливість, вірний слуга докладніше про товари доповіть при оказії, і зразу повинен розрахуватися, дотримуючись усіх правних засад.

Ф. 52, оп. 2, спр. 522. С. 141–142.

Tenor Liquidationis

Naprzod Anno Domini 1610 iezdziłem z nim do Constantinopola, kłade zarobku od pięćdziesiąt złotych złotych 80. Tegoz roku posłał mnie do Gdanska po lewkowe talery kłade sobie za te droge złotych 40. Item Anno D(omini) 1611 jechałem z niebosczykiem do Anguriey kłade na swoje strone od sta złotych zarobku złotych 200. Item Anno Domini 1612 do Constantinopola zarobku złotych 80. Item 1613 posłał mnie niebosczyk do Constantynopola kłade złotych 80. Item tegosz roku po lewkowe talery do Gdanska kłade złotych 40, bo y do Krolewsza w ten czas iezdił. Anno 1614 iezdziłem z niebosczykiem do Anguriey kłade złotych 200. Anno 1615 iezdziłem z niebosczykiem do Anguriey kłade złotych 200. Anno 1616 posłał mnie niebosczyk do towarow do Torunia kłade złotych 30. Jezdziłem dwa razy do Jarosławia a dwa razy do Lublina z niebosczykiem kłade złotych 50. Summa wszystkiego czyni złotych 1030.

Na którą liguitacją gotowem przysiędz iesli mi w tym strona wiary nie daie, na tomu raceie respectowac ze pieniądze terasz drossze nisz pierwey. Secundo raczie w(aszei) m(osci) miecz baczenie na to, zem w swoiey odziezy, przesz te lata niebosczykowi służył, a w drodze szuknie y oboie prętko sie psuie, czegoby niesprawił przeszte sesc lath y trzynaszeth zlozych. Tertio raczie w(asza) m(osc) miecz baczenie na wielkie niebezpieczstwa w Wołoszych, y w drogach Tureczkich, zdrowiem ia dla tego wazył, Quarto y na to trzeba miecz baczenie, ze towar mu przychodził do Lwowa szczęśliwie, bez skody. Quinto, y to nie mnieysza ze po konia zachorzałego wraciał sie Actor pułmile, ktorego niebosczyk porzucił był w polach Dobruczkich, kupil go był niebosczyk za złotych 80 a wziął zan złotych 560 od niebosczyka P(ana) Sieniawskiego. Ultimo ze o iego groszu fury przykładek miał sie odprawowac, prosze dla Pana Boga o sprawiedliwosc. Fidelis serwus nuro preciozior Mercedes deseruita ad occasum, solis solui debet Reseruatis beneficys omnibus Juris.

№ 138

1623р., червня 2. – Скарга львівських купців вірмен Христофора Захаріасовича, Стецька Миколаєвича, Голуба Давидовича, як опікунів майна і дітей померлого Христофора Давидовича, на Марка Давидовича, який був фактором померлого і не відзвітувався

Зміст скарги

Славетні пани Христофор Захаріасович, Стецько Миколаєвич, Голуб Давидович, як опікуни, згідно заповіту, майна і сиріт небіжчика Христофора Давидовича, скаржаться на пана Марка Давидовича про те, що він, будши фактором у значних справах і торгівлі небіжчика свого брата, згаданого пана Христофора Давидовича, з рук якого і будь-звідки на руки небіжчика до 3000 злотих грошей польських плюс мінус, згідно з інструкцією, писаною власною рукою небіжчика, взяв до свого повірення. Тепер, приїхавши з Ангурії і з Константинополя? з довір'ям віддав повний рахунок свого факторства. Тобто, аби в першу чергу нам, власним опікунам небіжчика, представив правдиву інструкцію небіжчика, в якій є написана основна сума, видана йому небіжчи- ком при відправленні

його в ту дорогу. Там же і спосіб, або і наука, що, коли, і по скільки, і за які гроші мав скуповувати. Ту інструкцію позваний обіцяв віддати через старших панів, тобто через п(ана) Якуба Захновича і через пана Христофора Томановича, також через пана Івашка Миколаєвича. Друге, аби нам видав перший і правдивий свій мандат чи запис того факторства свого, як його виконав, які товари від кого і коли з якими витратами купив і на місце привіз. Третє, аби нам розповів, чому всіх товарів зразу повністю не доставив на місце і нам не віддав. Також, для якої потреби, вже розраховуючись на виїзнім з Константинополя, до дому (повертаючись) там від другого фактора небіжчиковаго взяв гроші 3813 талерів, проте там залишив дві кіпи або дві беллі чамлотів, знову в Яссах взяв у п(ана) Михайла Акурового 620 червоних. Нарешті від Миколая Івашковича взяв 327 червоних і за ту суму заставив три беллі або кіп товару. А крім того, ще 96 червоних боргу комусь винного указує. І такі великі борги поробивши, не хоче їх нам всіх повністю віддати і правильно відзвітуватись. А згідно права і слухності з довір'ям і суворим законом щодо спадкової справи і спільної торгівлі повинен то вчинити здоровим глуздом для покращення і задовільнення.

Протестую проти того, як те, що будь-коли або з тих реєстрів, або з інших якихось висновків чи будь-яких недоробків, на приховування інших товарів небіжчика проти нього показало. Також про шкоди, всілякі витрати, які приховував, прошу позивачів, аби без всяких зволікань були змушені до видання такого статечного свого виправдовування, з дотриманням усіх прав і повноважень.

Ф. 52, он. 2, снр. 522. С. 344–345.

Tenor Propositionis

Slawetni P(any) Krzystoph Zachariaszowicz, Steczko Mikołaiowicz, Holub Dawidowicz iako Opiekunowie Testamentowi dobr y sieroth niebosczyka Krzystopha Dawidowicza oto szkarzą na P(ana) Marka Dawidowicza. Aby on będącz Factorem znacznym spraw y handlow niebosczyka bratha swego pomienionego P(ana) Krzystopha Dawidowicza, od ktorego z rąk zkad inąd na ręce nieboszykowską do 3000 zlotych pieniędzy polskich plus minus, pospolu z instructią ręką własną nieboszykowską pisaną do swego powierienia wziął. Terasz przyiachawszy z Anguriey y z Constantinopola stateczny rachunek Factorostwa swego bona fide oddał. To iest aby naprzod nam opiekunom własnym nieboszykowskim, producował oryginalną Instructią nieboszykowską na ktorey y summa główna onemu przez niebosczyka przy wyprawie iego na te droge dana iest napisana tam ze y sposob albo y nauka co y kiedy y poczemu, y za iakie pieniądze miał skupowacz którą Instrzctią Citatus obieciał oddacz przez Panow starszych, to iest przez P(ana) Jakuba Zachnowicza, takže przez Pana Iwaska Mikołaiowicza. Druga aby nam wydał pierwszy a prawdziwy swoy mandat abo dziarius tego factorstwa, swego ktoregobysmy sie sprawili, ktore towary od kogo, y kędy z iakim unkoem kupił y na mieyscie przeprowadził. Trzecia aby nam wywiodł dla czego wszystkich Towarow orasz spełna na mieyscie niestawił, y nam nie oddał, takže dla ktorey potrzeby iuz prawie na wyiecznym z Constantinopola na wyiecznym ku domowi zawziawszy, tam od drugiego Factora nieboszykowskiego pieniędzy 3813 Talerow, tam iednak dwie kipie al(ia)s dwie belli czamletow zostawił, znowu w Jasiech wziął u P(ana) Michała Akurego 620 czerwonych. Nakoniec od Mikołaiia Iwaskowica 327 czerwonych wziął y w tey summie trzy belli abo kipp towaru zastawił, a nadto ieszcze 96 czerwonych długu komusz winnego ukazuie y tak wielkie dlugi porobiwszy, czego nam wszystkiego spelna oddac y wiernie sprawiczie niechce. A wedlug

prawa y słusności bona fide y stricto jure tanquam in causa pupillari et negociorum gestorum to powinien uczynić, salua facultate meliorandi et probandi.

Protestando contra eundem tak oto co kolwiek by sie lub z tych to rejestrow, lub z inszych wzwodow z iakich kolwiek defectow, na utaienie inszych Towarow niebosczykowskich preciwko niemu pokazało, takze o szkody naklady wszelakie ktorych uchraniaciaż prosą Actorowie aby bez wszelki zwłoki do wydania takiego statecznego safunku swego był przymuszony Reseruatis omnibus beneficis et probationibus Juris.

№ 139

1624р., березня 12. – Скарга львівського вірменина Миколи Глушковича проти фактора Захаріаша Якубовича, який під час поїздки в Туреччину порушив інструкцію і привів його до значних втрат

До права особисто з'явився чесний Микола Глушкович, вірменин львівський і сеньйор заприсяжений, і проти славного Захаріаша Якубовича, позваного через шляхетного Матвія Залеського з'явитись особисто у визначений час і термін, і представив задалегідь підготовлену заяву в письмовому вигляді такого змісту.

Зміст заяви

Виклад справи між паном Миколаєм Глушковичем і Захаріашем Якубовичем. Позивач пан Глушкович представляє позваному суть доручення на ведення його власних торгівельних справ. На їх ведення і чесне виконання дав йому був позивач як факторові своєму до Константинополя суму в грошах готівкових злотих сім тисяч дев'ятсот п'ятдесят і дев'ять, в товарі ще соболів сороків двадцять, які позивачу коштували п'ять тисяч і п'ятсот. Також кошенілі фунтів півтора, що коштувало три тисячі злотих.

Загальну суму, як в товарах, так і в готівкових грошах взяв позваний від позивача злотих шістнадцять тисяч чотириста п'ятдесят і дев'ять або і більше, як з реєстру вийде. Для цього чесного та правильного ведення факторії, взявши нагороду півтори сотні талярів золотих, відібрав згаданий товар і суму згадану в готівкових грошах поррахувавши, до вірних рук контракт з дорученням на ведення і провадження торгівельних справ узяв, про що записано в реєстрі позивача, на якому позваний рукою своєю підписався і примірник того реєстру взяв від позивача. Між собою пан з фактором домовились, як у тому контракті записано, що позваний мав у дорозі чинити, а чого не мав купувати за гроші позивача. Виїхав у дорогу зі Львова з караваном, на возі і конях позивача, також коштом немалим позивача. Приїхавши до Єдрна, там відстав від каравану, мешкаючи два тижні, бо й більше, чим перевищив (умови) доручення, де коли б не бавився, а з караваном на призначене собі місце до Константинополя їхав, міг би був товари позивача двома тисячами дорожче в Константинополі продати, а таких добрих і цінних (речей) там закупити, згідно свого доручення. Після тих двох тижнів, виїхавши з Єдрна до Константинополя, не встиг виїхати на дорогу з караваном, який вже повертався назад, і там у Константинополі, бавлячись кілька тижнів, товарів таких які є в реєстрі позивача та в його примірнику зазначені, які йому доручено придбати, не купив. Після чого, вчинивши повний збиток, з тими товарами, купленими за гроші позивача, назад на Ярославський ярмарок не приїхав, порушивши вказівки з причини перебування в Єдрні. На тому ярмарку позивач мав своїх кредиторів, з якими мав розрахуватись тими товарами за свій

кредит*. Не одержавши від нього тих товарів, мусив від інших тут у Польщі за шістнадцять тисяч вдвічі дорожче переплачувати, з великою шкодою для себе діставати (товари) і ними з своїми кредиторами розраховуватись. Ані листів з дороги, де знаходився і що з ним робилось, з грошима, з товарами, і якщо назад їхав, листами, як годиться обов'язком фактора та своєю обіцянкою, знати не давав, а особливо, що на тому людям купецьким багато залежало. Оскільки, якби позивач мав від нього хоч якесь писання на той час, легше був би кредиторів своїх заспокоїв, або теж би просив кредиторів почекати до його прибуття. Не тільки цього не зробив, але і в дорозі, там і сюди їдучи, гроші позивача, пана свого, збитково, не так, як люди, тратив, шкоди великої позивачеві (завдав), гучно, розкішно, по-панські живучи і одержуючи собі збитки, що свого часу доведе. Під сам кінець Ярославського ярмарку, коли позивач був у Ярославі, позваний, приїхавши до Жовкви, гірші, некрасиві і неходові (товари) поза дорученням і всупереч реєстру і примірнику, який собі мав, там же в Жовкві у дружини позивача залишив, а собі що найкраще, за гроші позивача куплене, залишив. Про це є протестація і арешти, вчинені перед урядом жовківським, з того арешту позваний ті товари приватні незаконно і таємно, не чекаючи на то жодного правного рішення, з Жовкви забрав. Рахунків за проведені торговельні (операції), що за що купив, де що подів, що скільки коштує, що за що продав, з суми, даної йому, як до вірних рук, будучи там у Жовкві розпитаний, не вчинив і не хотів там же вчинити, і людей, покликаних для пізнання тих товарів, доручених йому перед торунським ярмарком, виставив. Той позивач запрошений (побачивши, що не хотів мати ні до рахунків, ні до показання людям), уникаючи шкоди більшої, яку вже значно поніс від нього, мусив для продажу тих (товарів) на торунський ярмарок на Трьох Королів* поїхати, де їх мало, а ще й за малу ціну з великою шкодою своєю розпродати не міг, звідти до Варшави їх післав, де їх також мало що продавши, шкоду в них не меншу поніс. І до того часу продати їх не може через їх погану якість і низький попит, за лежалі товари доброю оцінкою і дванадцять тисяч злотих не виношу, крім витрат. Зазнавши таких шкод і витрат на тих товарах і крім того, за все інше, за проживання його, дорожче і з великою шкодою мусив позивач діставати (засоби) на заспокоєння і розрахунок з своїми кредиторами, також і прибутку від згаданої актуальної суми шістнадцяти тисяч чотирьохсот п'ятдесяти і дев'яти злотих, який сподівався одержати з тої суми, через невиконання рахунків і недостачу актуальної суми, даної згаданому на ті товари, як до вірних рук, зазнав від нього шкоди на десять тисяч більше або менше, і вимагає, аби був примушений декретом нинішнього суду до відшкодування тих збитків і витрат усяких, скільки вказано у вищенаведеній заяві. Позивач вимагає справедливості, з дотриманням усіх прав і засобів доведення закону, і вчинити це таким способом і видом, зберігаючи та застерігаючи собі справедливість претензій.

Ф.52, оп. 2, спр. 522. С. 419–421.

In Judicio praesenti comparens personaliter Honoratus Nikolaus Gluszkowicz Armenorum Leopoliensium Senior Juratus in et contra Famatum Zachariam Jakubowicz Citatum personaliter in Termino ex limitationibus proueniente comparentem per Nobilem Mathiam Zaleski. Insinuationem in scripto produxit tenoris eiusmodi.

* Поширеним явищем був продаж товару з пізнішою оплатою (в кредит). Купець, який взяв товар, крім боргової розписки давав кредитору цінні речі в заставу. Заставлені речі були гарантією даних зобов'язань і на певний час звільняли боржника від покарань. Заставлені речі зберігалися недоторканими, щоб бути відданими, коли боржник повертав позичене. У випадку несплати боргу вчасно кредитор міг вільно розпоряджатися заставленими товарами.

Tenor Insinuationis

Summa summarum sprawy miedzy Panem Mikolaikiem Gluszkowiczem Zacharyaszem Jakubowiczem. Actor Pan Gluszkowicz, intenuie citato actionem mandati et magis proprie negotiorum gestorum. Na ktore peragenda et fideliter exercenda dal mu byl Actor iako Factorowi swemu do Constantinopola summe w pieniądzech gotowych złotych siedm Tysiecy Dziewiec seth Piedziesiat y dziewiec w Towarze zas soboli sorokow Dwadziescia, ktore Actora kosztowały Piec Tysiecy y Piec seth. Item Koczynielu Funtow Pultorasta, kosztował Trzy Tysiacie złotych.

Summa summarum tak w Towarach, iako y w gotowych pieniądzech powzial Pozwany od Actora złotych szesnascie Tysiecy Czterysta piendziesiat y Dziewiec, albo y wiecey iako sie z Regestru pokaze.

Na ktore to przyszle zycliwe y wierne odprawowanie factopry obwiazane wziewszy nagrode Pultora seth Talerow złotych odebrawszy pomieniony Towar y Summe pomieniona w gotowych pieniądzech odliczywszy, do wiernych rak kontrakt mandati, ac negotiorum gerendorum, otym wszystkim ktory jest pisany w Regestr Actorow na ktory sie Pozwany reka swa podpisal y tegoz Regestru Exemplarz od Actora wzial miedzy soba Pan z Factorem zawarli w ktorzym to contractie opisano. Pozwanemu, iako sie mial w tam tey drodze sprawowac co mial a czego nie mial kupowac za pieniądze Actoris. Wyiachal w droge ze Lwowa z Karawanem na Actorowym wozie, koniach, sumtem takze niemalym Actorowym, przyiachawszy do Jedrna tam zostal od Karawanu, mieszkaiac niedziel dwie albo y wiecey, extra fines mandati wykracaiac, gdzie gdyby sie byl nie bawil, a z Karawanem na miejsce do Constantinopola sobie naznaczonego iechal, mogl by byl Towary Actorowe dwiema Tysiecami drozey w Constantinopolu przedac, a takich tam dobrych y pokupnych, wedlug sobie zlecenia nakupic. Po ktorych niedzielach dwu z Jedrna wyiechawszy, do Constantinopola opusciel droge z Karawanem, nazad iusz idacym y tam w Konstantinopolu bawiac sie niedziel kilka, Towarow takich, iako su w Regestrze Actorowym y Exemplarzu iego opisane, y iemu dokupienia zleczone niepokupiel, zaczym occasionem danni totius dedit s takowemi Towarami, za pieniądze Actoris pokupionemi nazad na Jaroslowski Jarmark przez mieszkanie w Jedrnie, przez przyczyny, y nad rozkazanie nieziechal na ktorymto Jarmarku Actor mial creditirom swoich, takowemi Towarami w credicie swym uspokai swym uspokaiac a niemiawszy od niego Towarow tych, musial od innych tu w Polsce szesnascie Tysiecy drogo z dwoiako przeplaczaiac, z wielka szkoda swedostawac, y nimi sie w Credycie swym iscic. Ani tesz listow z drogi gdzieby sie obracal y coby sie dzialo z nim, z pieniądzm, y Towarami, y iesli nazad iedzie, przez listy iako powinosc Factorow y wedlug obietnice swoi znac niedawal, a zwlascza ze na tym ludziom kupieckim siela nalezy. Albowiem Actor maiac od niego pisanie iakie kolwiek na on czas, lachieć by byl Creditory swoje upokaiac, albo by tesz ich dobytnosci iego w Credicie zatrzymal, nie tylko ze nie uczyniel, ale y w drodze tam, y tu iadac pieniądzm Actoris Pana swego zbytecznie nie tak iako ludzie szafowal szkoda wielka Actoris, choynie, roskosnie, y Pansko zyiac y zbytecznie sobie poczynaiac, co sie swego czasu dowiedzie. Na skonczeniu samym Jaroslawskiego jarmarku do Zolkwy, z tey drogi pod bytnosc Actora w Jaroslawiu, pozwany przyiachawszy Towary podle, ladaiakie y nieskupne extrafines mandati, y nie wedlug Regestru y Exemplarza sobie danego, tam ze w Zolkwi, v Malzonki Actorowi porzucil a sobie co naylepsze, za pieniądze Actorowe kupione zostawiel. Oczym sa Protestatie y Arzesty uczynione przed Urzedem Zolkiewskim z ktorego to Arrestu pozwany te Towary priwatnie, nie prawnie y potaiemnie, nie otym zadney decyzyey Prawny z Zolkwy uniosl. Rachunkow de commissis sibi mercatorys negotys co za co kupiel gdzie co podzial, co czego stoi, co za co przedal, z Summey sobie do wiernych rak dany,

bedac tam w Zolkwi reguirowany nieuczynil ani chcial temze uczynic, ani ludzi, na uznanie tych Towarow, przez niego porzuconych przed Torunskim Jarmarkiem, wysadzie, ktore Actor) widzac, ze sie niechcial miec, ani do rachunkow, ani do wysadzenia ludzi) inuitus uchodzac wiekszy szkody ktora iuz znacznie podial od niego musial dla sprzedazy onych na Jarmark Torunski na Trze Krole poslal, gdzie ich malo co y za mala cene zwielka szkoda swoia rosprzedac nie mogac, stamtad do Warszawy isc poslal, gdzie isc takze malo co uprzedawszy szkode w nich nie mniejsza podniosl. I do tego czasu sprzedac ich niemoze, dla podlosci y nieskupnosci ich ktore podrzuczone Towary dobrym szacunkiem, y Dwunastu Tzsiocy zlotych nie wynosza oprócz Unkostow. Polozywszy Actor szkody wselakie, naklady na te Towary y wtym co inszych za omieszkaniem iego, zdrogoscia y z skoda wielka musial dostawac na uspokojenie y uisczenie sie w Credycie swoim tak ze Urobek summy pomienoney essentialney Szesnastu Tysiecy czterech seth Piacidziesiath y dziewieci zlotych ktory mial z tey summy przychodzic, nusz z nieuczynienia rachunkow, y niedostawieniem summy Essentialny pomieniony do wiernych rak na takowe Towary daney ponosi od niego szkody na Dziesiec Tysiecy citra vel ultra, do nagrodzenia tych szkod, y nykladow wszelakich ile ex occasione ipsius modo praemisso podietych aby byl Dekretem Sadu ninieyszego przycisniony. Actor Jure petit Saluis omnibus beneficys remedys probationibus Juris et facti in genere et in specie tum et melioritate propositionis sibi reseruatis et praecustoditis.

№ 140

1624., квітня 11. – Мандат короля Сигізмунда III, виданий турецькому чаушу для вїйта і лавників Львова про стягання боргів з львівських вірмен, які не повертали боргів турецьким купцям

До теперішнього суду особисто прийшли знатні Альберт Красуцький, постільничий священої королівської величності, і Христофор Серебкович, перекладач священої королівської величності, від імені знатного Абді Чауша пред'явили лист мандат священої королівської величності, виданий у Варшаві дня 29 травня 1624 року, скріплений урядовою печаткою високої канцелярії, домагаючись одностайно, (щоб був у) цьому місці прочитаний і вписаний (до актів)такого змісту.

Зміст мандату священої королівської величності

Сігізмунд III, з ласки Божої король Польський, великий князь Литовський, Руський, Пруський, Мазовецький, Жмудський, Інфляндський, Шведський, Готський, Вандальський, спадковий король. Славетним вїйту і лавникам вірменського права нашого міста Львова, вірним нам і милим, ласку нашу королівську. Славетні вірні нам милі. Виклав нам іменем султана турецького скаргу Абді Чауш при Христофорі Серебковичу, яку в тих днях до нас прислали, що деякі вірмени тамошні заборгували у купців і жидів турецьких, розраховуватись не хочуть, але навпаки криються і різними способами уникають сплати боргів. Що робиться проти взаємних пактів і з порушенням не лише купецької віри, але і сусідської приязні і покою народного. Наказуємо вірним вашим милостям остаточно то мати, бажаючи, щоб з тих вірмен, на яких скаржиться той Чауш, і яких розписки буде наводити, вчинили невідкладну справедливість, згідно права учинили і щоб відразу з своїми кредиторами розрахуватись їм повністю правом наказали. А якщо хтось із згаданих боржників помер, тоді з залишених їх добр абі кредиторам негайно

вчинили розрахунок. Вірні ваші милості, пильне старання вчинить. Інакше не чинити для ласки нашої і з своєї повинності. Дано у Варшаві дня 29 місяця березня року Господа 1624. Панування нашого польського 37, шведського 30.

Сігізмунд король.

(місце печатки)

Ф. 52, оп. 2, спр. 522. С. 391.

Oblata Mandati S(acrae) R(egiae) M(aiestatis)

Ad Iudicium praesens venientes personaliter Generosi Albertus Krasucki Cubicularius Sacrae Regiae Maiestatis, atque Christophorus Serepkowic Interpres S(acrae) Regiae M(aiestatis) nomine Generosi Abdy Czausz obtulerunt literas mandati Sacris Regis Maiestatis de data Varsowiae die 29 May Anno 1624. Sigillo Regni maioris Cancellariae communitas petentes easdem hoc loci legi atque inseri tenoris talis.

Tenor Mandati Sacrae Regis Maiestatis

Zygmunt 111 z łaski Bozey Krol Polski, Wielkie Xiążę Litewskie, Ruskie Pruskie, Mazowieczkie, Zmudzkie, Inflandzkie, Swedzkie, Godskie, Wandalski. Dziedziczny Krol. Sławetnym Woytowi y Lawnikom Prawa Ormianskiego Miasta naszego Lwowa wiernie nam miłym łaskę naszą Krolewską. Sławetni wiernie nam mili. Przełożył nam imieniem Cezara Tureckiego skarge Abdy Czausz przy Krzystophie Serepkowicu w tych dniach do nas przyszlany, ze niektorzy Ormianie tamecni podłuzyszy sie u kupcow y Zydw Tzreckich iscic sie niechcą ale sie owszem krylą y roznemi sposoby płaczenie długow uchodzą. Co isz sie dzieie przeciwko wzaiemnym paktom, y z naruszeniem nie tylko kupieckiey wiary, ale y sąsiedzkiey przyiazni y pokoju pospolitego, rozkazuiemy Wier(nie) w(asza) m(osc) koniecznie to miec chcą abyscie z tych Ormian, na ktorych sie ten Czausz skarzyc, y ktorych Cyrography produkowac będzie sprawiedliwosc nieodwłoczną iure hospitum, uczynili, y aby sie zarazem Creditorom swym uiscili, onym prawnie y skutecznie nakazali. A iesli spomienionych dłużnikow który umarł, tedy s pozostałych dobr, aby sie Creditorom satisfactia nieodwłoczna stała. Wier(nie) w(asza) m(osc) pilnie staranie uczynicie. Inaczey nie czyniąc dla łaski naszej y s powinności swy. Dan Warszawie dnia 29 Miesiąca Marta Roku Panskiego MDCXXIV. Panowania naszego Polskiego XXXV11, Swedzkiego XXX.

Sigismundus Rex.

№ 141

1624р., жовтня 18.- Скарга львівського вірменина Арондона Тохтамишовича проти вірменина Даніеля Голубовича

Зміст скарги

Позивач, пан Арондон Тохтамишович, вірменин львівський, позвавши до цього суду пана Даніеля Голубовича, теж вірменина львівського, таку скаргу проти нього вносить. Що він року нинішнього тисяча шістсот двадцять четвертого після Великодня, коли позивач різноманітний товар до Турецької землі скуповував, сам розповів йому про соболів, яких позваний мав сороків двадцять і два. Продати йому їх обіцяв словом добрим купецьким, під присягою і душі своєї спасінням, удаючи і розповідаючи, нібито його ті соболі мали коштувати злотих сім тисяч. На підставі тих слів і запевнень позваного, пан

Арондон без торгу, лише довіряючи пану Даніелеві як швагрові своєму, взяв від нього ті соболі за ту ж суму злотих сім тисяч, давши йому ще, крім того, в нагороду злотих сто і бочку волоського вина, так як упоминався пан Даніель. По-друге, з огляду на таку купівлю тих соболів, обіцяв пан Даніель товар від пана Арондона, який би з Турецької землі потім до Львова привіз, кожну штуку дорожче на 15 грошів, ніж між купцями ішла б, в оплаті тих соболів брати. Тими обіцянками пана Даніеля заспокоєний, пан Арондон взяв від нього соболі, дав йому заставу і крім того, розписку на злотих сім тисяч, і їхав з немалим коштом і відвагою до Туреччини. Лише там побачив, що був обманутий паном Даніелем в покупці, оскільки на соболях втратив половину своїх грошей і взагалі продати їх не міг, тому мусив обміняти їх на товар. Потім, коли позивач турецький товар привіз до Львова, і тут пан Даніель його знову обманув, оскільки згідно зі словом своїм не лише за кожну штуку товару дорожче на півзлотого не хотів від позивача відбирати, але навпаки, взяв кожну штуку на один злотий дешевше, ніж між людьми мала ціну. Тому позивача як в продажі соболів, так і в відбиранні його товару два рази обманув і через той обман до великих втрат привів, які позивач собі злотих п'ять тисяч оцінює. Оскільки тоді згідно з правом, договір між покупцем і продавцем про збільшення або зменшення ціни є в умові контракту, нинішній позов показує, що умови продажу не дотримані, як твердить Даніель, що в кн(изі) 4 під (літерою) С, стаття 54.

Як тут виходить, що пан Даніель Голубович і в договорі про продаж соболів обманув позивача. Тому що це позивач покаже свідками і певними документами, що його такі соболі не коштували лише чотири тисячі злотих, також при контракті позваний слова свого про дорожчу купівлю товарів від позивача не дотримав. Тому позивач просить суд вашої милості, щоб йому втрати через той обман, яких він зазнав і які оцінює собі на п'ять тисяч золотих, пан Даніель Голубович повернув і віддав.

Ф. 52, он. 2, спр. 522. С. 553–554.

Tenor Insinuationis

Actor Pan Arondon Tochtamisowicz Ormianin Lwowski, Pozwawszy do Sądu niniejszego Pana Daniela Hołubowica Ormianina tak ze Lwowskiego, takową skarge przeciwko niemu wydaie. Isz on Roku niniejszego Tysiąc Szesc Set dwadziestego czwartego po wielkiej Nocy gdy Actor towar rozmaity do Ziemie Tureckiej skupował sam przez sie powiedziawszy mu o sobolach ktorych miał Pozwany Sorokow Dwadziescia y dwa przedac mu ich offiarował sie słowem dobrem kupieckim, pod przysięga y duszy swoiey zbawieniem, udaiąc y powiadaiąc iako by go takowe sobole mały kostowac złotych Siedm Tysięcy, na ktore słowo y przyrzecenie Pozwanego. Pan Arondon bez targu tylko ufaiąc. Panu Danielowi iako swagrowie swemu, wziął od niego te sobole za takową ze summe złotych Siedm Tysięcy, dawszy mu ieszcze nad to złotych sto y beccke wina Wołoskiego w nagrodzie, tak iako sie upominał Pan Daniel. Druga ze wzgledem takowego kupna tych soboli obiecal Pan Daniel Towar od Pana Arendona ktorzyby z Ziemie Tureckiej, do Lwowa potym przywiozł, kazdą stuke drozey gr(oszi) 15 nizliby między Kupcy szła w zapłaceniu takowych soboli brac ktoremi obietnicami P(ana) Danielowemi ubezpieczony P(an) Arondon wziął od niego Sobole, dał mu zastaw y nadto membran na złotych siedm Tysięcy iechał z niemałym kosztem, y odwagą do Turek, tam dopiero obaczył sie bydz oszukany przez Pana Daniela w kupnie, gdysz na sobolach polowice pieniędzy swych utracił y zgola przedac ich nie mógł az ich musiał na Towar stychowac. Potym gdy towar Turecki do Lwowa Actor przywiozł y tu go znowu Pan Daniel oszukał. Abowiem wedle słowa swego nie

tylko z towaru kazdey sztuki drozey pułzłotem niechciał od Actora odbierac, ale owszem taniey kazdą sztuke złotem iednym nizeli między ludzmi cene miała powziął.

Itak Actora, tak wprzedazy Soboli, iako y w odbieraniu towaru iego, dwakroc oszukał, y przezto oszukanie do szkod wielkich ktore sobie Actor na złotych Pięc Tysięcy szacuie przywiódł. Poniewasz tedy wedle prawa, Pacta inter Emptorem et venditorem de augendo vel minuendo precio rei, sunt de substantia contractus, Praeterea actio exempto competit, si pacta Emptioni adiecta non seruentur, iako uczy Daniel Venatoris supra C. lib. 4 Titulo 54. Jako sie tu nayduie, ze Pan Daniel Holubowicz y w Contrakcie przedazy soboli oszukał Actora. (gdyz to Actor pokaze swiadkami y documentami pewnemi ze go takowe sobole nie kostowały tylko złotych cztery Tysiące) takze przy tymze kontrakcie słowa swego Pozwany odrozszyz braniu towarow od Actora niedotrzymał. Przeto Actor prosi Sądu w(aszei) m(osci), aby mu szkody przez te oszukanie ktore on popadł y ktore na złotych Pięc tysięcy szacuie sobie Pan Daniel Holubowicz przywroczył y oddał.

№ 142

1625., травня 2. – Заява львівського вірменина Каспара Костьовича, проти своїх братів Сімона і Аведика, які користувались його грошима але не давали йому процентів і рахунків

Зміст заяви

У першу чергу року 1596 пан Каспар Костьович, маючи велику кривду, скаржиться на своїх братів пана Сімона і Аведика, що вони, взявши тисячу злотих, залишених (йому) після смерті батька, які були взяли викупну кам'яницю Лукашовичовську, торгували з тими грошима десять років. Не маючи нічого своїх грошей, давши на службу з тих то грошей молодшого брата Каспара, за всі ті роки мали мені показати будь-який заробок третю частину. Знову відокремившись від своїх панів, прийняли мене до спільної торгівлі, що я вчинив за їх намовою. Зараз цього ж року взяли ми на свій спільний кредит як грошей, так і товару на злотих шість тисяч. Приїхавши з Ангурії, пан Каспер згадував у них рахунків, як з батькової залишеної суми, так теж і з тих шести тисяч злотих, які були дістали на кредит. З тими грошима, тобто шістьма тисячами злотих, торгували п'ять років, так же і батьковою сумою, яку мали при собі, тобто тисячу злотих п'ятнадцять років торгували. На що показали мені на той час придуманий неправильний реєстр. Що я, довіряючи, як братам, і повіривши скарзі, дозволив на квит на місці. Але зрозумів, що мені так вчинили на шкоду мою, що рахую собі на десять тисяч злотих. Про що прошу, аби мені знову показали рахунок. Знову до тієї суми дали їм до рук на збереження чотириста сімдесят талярів. За ту суму мали собі накупити в Ангурії товару і нагадували йому про гроші. На що мені говорив, що приїхавши до дому, дасть мені товаром, що будь-коли прийде за ту суму. Як приїхали, нагадував йому про ті товари, що за мої гроші купив, на яку суму не дав мені більше тих штук мухаїру барвистого, говорячи, що більше не прийде. Я йому довіряючи, прийняв той товар в тих грошах. Але що потім зрозумів то від інших, які були з нами на той час в Ангурії, що коштували значно дешевше ті мухаїри і не віддав мені мої товари за суму, як мені мало приходити, що я готовий показати на рахунках, ніж мені показав реєстром і згідно рахункуприходить мені до трьохсот злотих...1618

Знову, коли я пустився в дорогу до Константинополя на свій кошт без жодної компанії, маючи п'ятдесят фунтів кармазину, самої фарби, до того готівкових грошей мав злотих півтретя ста, намовив мені і угоду зі мною вчинив, будучи в дорозі, аби я їхав з ним до Ангурії, обіцяючи мені що-небудь за ті гроші і фарбу товару, скільки буде в мене до Львова без мита і без фури своїм коштом, приїхавши до Ангурії взяв від мене ті п'ятдесят фунтів фарби і готівкових грошей злотих тридцять вісім, більше я не дав. Приїхавши до Львова, не хотів дотриматись тієї угоди, лише віддав мені ті 138 злотих з пожитком, а коли що приходило за ту фарбу товару, нічого і нічого до того часу не маю, ані рахунків жодних, скільки би позивачу приходило мухаїру за ті кошеніль і гроші. Посилав людей по кілька разів до нього, просив, аби зі мною розрахувався, що до того часу не міг його застати, маючи через нього шкоди шістсот злотих. Крім того, на тій же дорозі року 1613, будучи зі мною в Ангурії, взяв на свій кредит за п'ять тисяч злотих товару. До тих розписок мене підписав без моєї відомості. Через то, коли я довідався про те, не міг їхати в дорогу, побоюючись, аби мене там за ті борги не затримано, через що шкоди маю на шість тисяч злотих, рахувати мушу з тієї суми. А він за ту суму торгує і пожитки собі має, а про той борг, коли тут було розслідування затаїв і присягнув. Того нового свідчення, на тому терміні введеного, заперечував, що з ким будь-коли справу мали, не лише перед розрахунком, але і після нього, завжди його до розписок і до спільництва вживали, а один без другого геть нічого не чинили. Свідчення пана Глушковича, також пана Рабічки, до тієї справи не належать і нічого не свідчить з їх боку про батькові суми і інші суми, ані спільництва, з яких вони повинні квітувати. Коли пан Сімон бере до присяги, то його знайти годі, проти таких ясных доводів, свідчень і його брата не може навіть бути свідчення пана Домажерського, яке підтвердив смертю. А що більше, що пан Сімонович може присягати проти першого запису та автентичної копії, зробленої з актів, той документ підтверджує свідчення пана Вартирисовича і пана Івашка Стефановича, що він, будучи розпитаний на розслідуванні відносно розписки Аманула записався і присягнув, а потім показує інакше свідчення, що винен заплатити і повинен виплатити, а брата свого без відома там вписав. Нарешті прошу про придання вірних панів до пана Сімона Аведика, аби визнав, якщо після нового квіту, який подав у відповідь, обидва позвані вважатимуть, що Симон Аведикович в схованих сумах платив і якщо він ту картку писав і яким духом і що би за відомість мав в тій справі.

Ф. 52, оп. 2, спр. 522. С. 694–696.

Tenor Testimony

Naprzod Roku 1596 Pan Kasper Kostiwicz mając wielką krzywde uskarżą się na bracią swoją Pana Simona y Awedyka ze oni zawziąwszy Tysiąc złotych pozostale po oicu, ktore byli wzięli wykup na kamienice Lukaszowicowskiey handlowali z temi pieniędzmi dziesięc lat, niemając nic swoich pieniędzy, młodszego brata Kaspra dawszy na służbę z ktorych to pieniędzy przez te wszystkie lata cokolwiek zarobku mnie mieli pokazac trzecia czesc. Znowu odprawiwszy sie od Panow swoich przyieli mie do spolnego handlu, com uczyniel za namową ich. Zaraz tegoz Roku nabeliszmy na swoy spolny Credyth, tak pieniędzy iako y towaru na złotych Szesc Tysiecy. Przyiechawszy Pan Kasper z Anguriey upominal się onich rachunkow tak z Oiczystey pozostaley summy, iako tesz y ztych szesci Tysięcy złotych, ktorey na Credyt byli dostali, z ktoremi pieniędzmi, to iest szescią Tysiecy złotych Handlowali pięc lath, tak ze y Oiczysta summą którą mieli przy sobie, to iest Tysiąc złotych piętnascie lath handlowali. Na co pokazali mi na on czas Registr zmyslony y omylny. Co ia ufaiąc iako braciey, y wierzwszy I

skwierkowi y placu pozwolelem na quith, ale zem doszedł tego ze mi to uczynili na szkodę moję przez co rachuiąc sobie na Dziesięć Tysięcy złotych. O co proszę aby mi znowu rachunki pokazali. Znowu do tey summy dałem iem do rąk do schowania Czterysta siedmdziesiath Talerow. Za którą summę miałem sobie nakupic w Anguriey Towaru, y upominałem sie uniego pieniędzy. Na co mi powiedział, ze przyechawszy do domu da mi Towarem cokolwiek przidzie za tę summę. Przyechawszy upominałem sie uniego tego Towaru co za moje pieniądze kupieł, na którą summę nie dał mi więcey tech stuk muchaieru mienionego, powiadaiać ze więcey nieprzydzie. Iam mu ufaiąc przyiąłem ten Towar w tych pieniądzych. Ale zem potym doszedł tego z inszych ktorzy byli z nami na on czas w Anguriey ze daleko taniey kostowały te muchaierzy, y nieoddał mi za summę moie Towaru iako mi miało przychodzić, com gotow pokazac na Rachunkach, anizli mi pokazał Regestrem, y wedle rachunku przychodzi mi do Trzechseth złotych.....1618.

Znowu gdym się pusciel w drogę do Constantynopola na swoy kost bez zadney companiey, mając piecdziesiąt Funtow Karmazynu, samey farby, do tego gotowych pieniędzy miałem złotych Pułtrzecia stha, namowiał mie y Contract ze mną uczynieł, w drodze będąc, abym z nim iechał do Anguriey, obiecuiąc mi cokolwiek za tę piędziadze y farbe Towaru będzie stanie mi do Lwowa bez Myta y bez fury swym kostem: przyechawszy do Anguriey, wziął odemnie te piędziesiath funtow farby y gotowych pieniędzy złotych stho Trzydziesci osm, nie dałem wieczey. Przyechawszy do Lwowa, niechciał trzemas ten Contract, tylko mi oddał te 138 złotych z pozytkiem, a cokolwiek przychodziło za tę farbę Towaru nic a nic do tego czasu niemam, ani y rachunkow zadnych, wiele by Actorowi przychodziło muchaieru za te Cocinelle y pieniądze. Posyiałem ludzi po kilka kroc do niego, prosząc aby ze mną koniec uczynieł, co do tego czasu nie mogłem go uzyc, mając szkody przezen szescseth złotych. Do tego teyze drogi Roku 1613 będąc zęmną w Anguriey wziął na Credit swey ya Piec Tysiecy złotych Towaru, do ktorych Cerographow mnie podpisał bez wiadomosci moiey, przez co gdym się dowiedział o tym nie mogłem iechac w drogę obawiaiać sie aby mię tam o tę dlugi niechamowano przez co szkodę mam na szesc Tysiecy złotych rachowac się musi s tey summy. A on tą summą handluie y pozytki sobie przywodzi, y takowego dlugu gdy tu była inquisitia zataieł y przysięgł. Ktorego swiadectwa nowo na tym Terminie w wiedzione wspieraią, ze zęiem kolwiek sprawę mieli, nie tylko przed quitem ale y po quicie, zawsze go do Cerographow y do spolnictwa uzywali, ieden bez drugiego nie prawie nieczynieli. Swiadectwo Pana Głuszkowicowe, tak ze Pana Rabiczki, do tey sprawy naimniey nienależą y nie nieswiadcze z strony summy Oczystey y innych summ, ani spolnictwa, z ktorych oni powinni sie quitowac. Więc ze sie Pan Simon bierze do przysięgi, to go potkac nigdy przeciwko tak iasnym dowodem, swiadectwom y iego brata niemoze mianowicie swiadectwa Pana Domazerskiego ktore smiercią potwierdzieł. A co większa ze Pan Simonowic moze przysięgac contra notam perwey ex Actio(ne) Authentice productam ktory document wspiera swiadectwo Pana Wartyryszowica y Pana Iwaska Stephanowica, ze on będąc pytany na inquisitiei strony Cerographu Amanuła zapisał się y przysięgi, a potym inaczey się z swiadectw pokazuię ze winien y Płaci y powinien placic, a brata swego niewiadomie tam wpisal, nakoniec proszę o przydanie Panow Wiernych do Pana Simona Awedika, aby zeznał ieslize po nowym quicie ktory podal circa responsionem, y rachuiac sie obadwa Pozwani w ukrytych summach płacieł Szymon Awedikowi, y iesli on te karthę pisał y iakiem duchem y co by za wiadomosc miał w tey sprawie.

№ 143

1627р., листопада 21. – Скарга львівських купців Криштофа Голубовича, Стецька Миколаєвича і Голуба Давидовича, опікунів дітей і майна померлого Криштофа Давидовича проти Криштофа Голубовича і Еліаса Андрійовича, посланих факторами в Ангурію, які порушили дану їм інструкцію і привели до матеріальних втрат

Зміст скарги

Славетні панове, пан Криштоф Голубович, Стецько Миколаєвич і Голуб Давидович, вірмени і міщани львівські, як опікуни добр і дітей, залишених небіжчиком Криштофом Давидовичем, вірменином львівським, ним в тестаменті призначені, хоча і стараються з добр сиріт зробити якомога більші пожитки та як найрозумніше і як найстаранніше їх примножувати, аби грошові суми сиріт без примноження не лежали даремно, самі, будучи своїми домашніми справами затримані і через свій поштивий вік для відправки в далекі дороги не здатні, обрали за факторів в справі купецькій, як їм видавалося, найздібніших, найсправніших і найвірніших людей, тобто пана Криштофа Голубовича, сина Голуба Давидовича, одного з опікунів, і другого, Еліаша Андрійовича, вірмен тутешніх, дали їм штук 6853 і докладно написану інструкцію, у яку сторону Турецької землі мали їхати, як багато, і яких товарів, і за яку ціну мали купувати, і суму, на яку мали в тій факторії своїй справувати, в усьому їм інформацію ясну і явну подали. Але згадані позвані фактори, не звернувши уваги на волю позивача, не звернувши уваги на писану інструкцію, не зглядаючись на свої слова, якими, згідно даної інструкції, зобов'язались справи вести, не шануючи гроші сиріт, чинили, що їм вдавалось і виходило, а особливо в шести пунктах позвані вчинили і витратили проти інструкції. В першу чергу їм говорили опікуни в інструкції, з Адріанополя просто, поминувши Константинополь, до міста Гелібуду для певних і поважних причин їхати. Того вони не зробили і в тому їх не послушали, проти інструкції до Константинополя їхали, з великою шкодою для сиріт. Друге в поданій інструкції, що не дозволили їм опікуни брати людські гроші на аманат зі Львова (крім злотих 1000, які Криштофові, і злотих 150 і потім талерів штук 100, які Іліасові на витрати сиріт з собою дозволили взяти і сказали про це). А вони всупереч тому набрали людських аманатів немало, тому через аманати мусили їхати до Константинополя і дорожче купували там товари, і замість привезти більше грошових сум, занадто нижчі (привезли). Значну пильність і нагляд мусили мати біля чужих товарів, а не так при сирітських. Нарешті, як до Константинополя, так і до Ангурії, і потім назад їдучи, за гроші сирітські платили мита і витрати, які на аманати стягували, і інші шкоди вчинили, які далі поясню, замість заробку і прибутку. Третє. Не мали жодного слуги і хлопця приймати для менших витрат, а вони, прийнявши собі слугу, дали йому в нагороду, згідно розповіді Іліасовій, мухаїру штук 15, якого, приїхавши до Львова, потаємно відправили, не показуючись з ним панам своїм, нинішнім позивачам. При тому мали по-купецьки їхати скромно, а вони коней турецьких накупивши, шумно і галасно їдучи, продали добро сиріт на немалі здирства поганські. Четверте. Наказано їм, аби товар на возах волами назад везли, а вони більшим коштом найнявши мулів, витрати більші у кілька сот талерів вчинили на фуру з шкодою сиротам, крім того, товари на дощу замочили*. Приїхавши до Львова, товарів до складу панів своїх за звичаєм купецьким не склали, але з іншої сторони міста вступили, заїхавши на фольварк пана Голуба і там товари сортували, що краще - відбирали, інші на сторону повіддавали і лише з рештою гірших до панів приїхали,

* Пропущений пункт п'ятий.

чим самі викликали підозру в обмані та поганій вірі. Шосте. Всіх чамлотів з Ангурії 17 бельн вивезли, а нам віддали лише 15, дві кіпи №9 і №10 не знаємо, де поділи. Нарешті достатнього рахунку про виконання тієї факторії не вчинили, і як що по чому і коли скуповували, ще не порахувались. У тих і інших пунктах (які в дальшому правному розгляді пояснюємо) вчинили проти інструкції, чинячи все проти приписів доброї віри, на шкоду і ошукання сиріт. А що в актах поручитель не повинен висловлюватися остаточно, хоча йдеться про дуже тяжку провину, посилаємося на світ(лішого) Анд(жея) Лепського, вірш 1, пол(оження) 45. №6. Тому позивачі прийшли, вимагаючи позову якомога суворого, і прошу в першу чергу, аби суд нинішній обрав з поміж себе певних рахівників, перед якими як позивачі, так і позвані інструкцію і реєстри показали, і пункти, в яких знайшли порушення, і віддали достатній рахунок. Друге, аби позвані сиротам повернули збитки, які є через них вчинені. Третє, аби за те, що поганою вірою позвані іншим факторам вчинили негарний приклад, щоб належною карою були покарані. Це має бути негайно вчинене, як в справі того доручення для сиріт, так і заради закону. Для вірності вищенаведеного подають позивачі пункти, виписані з оригіналу інструкції, які позвані обійшли і порушили.

Зміст пунктів

Року Господа 1627, дня 27 місяця квітня. В ім'я Господа. Амін. Реєстр, даний пану Іліасові Андрійовичу від опікунів потомків небіжчика пана Криштофа Давидовича до Ангурії, нехай Господь Бог підтримає і допоможе всім купцям і нам теж. Амін. Даємо вам ті гроші до ангурської справи і як маєте споряджати товар, то написано на другій стороні цієї картки. При тому пану Криштофові Голубовичу спільно даємо, як одному, так і другому. Року 1627 дня 27 квітня. В ім'я Господа, також даємо вам гроші до Ангурії.

№1. У мішку зашито левкових талярів 600.

№2. У мішку зашито левкових талярів 500.

№3. У мішку зашиті левкових талярів 600.

№4. У мішку зашиті левкових талярів 600.

№5. У мішку помішані злоті з левковими 374. Сума левкових 264.

№5 помішаних левкових талярів з злотими штук 297.

№6. злотих штук 1064.

№7. У мішку злотих талярів штук 1260. Оскільки злотих талярів у мішку №5 штук 297.

Сума штук 2621.

№8. У мішку ортів гданських талярів 500.

№9. У мішку ортами гданськими 526.

№10 У мішку ортами гданськими 473. Сума тієї сторони злотих і ортів становить 4179.

Сума левкових талярів 2674 написана на карті. Сума загальна штук 6853. В тім мішку з суми менше ортов гданських 79, потреба ще талярів 397. Сума талярів 373. В ім'я Господа.

Приїхавши до Ангурії, такий товар споряджайте. В першу чергу купите міських чамлотів чотиринитних, аби дуже добрі були, дивіться, аби не були з баранячої вовни. Крім того, аби дали привезти з Jerogotiu , також аби були чотиринитні, дуже добрі, бо відома справа, коли все з Jerogotiu дали привезти, а не з Аяцу, половина нехай буде міського, а половина з Jerogotiu, однак, якщо міський трапиться добрий, тоді нехай менше буде постороннього. Крім того, якщо зможете одну або дві бельні до 28 ліктів білих чамлотів п'ятинитних тільки щоб дуже добрі були, аби не були середні, бо тут середніх не потрібно, лише добрі, вважайте. Також теж на чотиринитні в місті завдатків не давайте, бо це затримало б вас. Все неправильно робилось, що ми завдатки давали. Симсан, тобто, хто буде купувати нехай накаже, аби добрі чамлоти робили, нехай відразу не квапляться, не кидаються до товарів, щоб ціна не піднялась вгору. Від кросен Вераносу чамлотів не купуйте, коли в крамі будете купувати чамлоти, то прийшовши, зразу ж розв'язуйте, також і постороннє, аби не запліснявіли. На бельнях щоб такі герби нашили. А коли Пан Бог припровадить вас в добрім здоров'ї до

Адріанополя, може там (будуть)пан Якуб і слуга його милості пана воєводи Руського через день або два для коней, то зрозумієте з поступків товариства, куди хто хоче їхати. Якщо побачите, що товариство поїде до Геліболу, тоді нам здається, що не зле туди їхати, а головне, аби не зустрічати і не бачити лица Мурат Чауша, а після цього хоч здохне, аби пан Криштоф їхав з Адріанополя до Геліболу з грошима. І що три тисячі талярів з собою взявши, то для того чинимо, аби бачив, скільки з собою буде мати грошей в Константинополі, як для митника, так і для інших, а втім, як Господь Бог дасть, так нехай буде. І то вам повідомляємо, що ми більше з дому грошей вам не пошлемо на витрати того товару, як на фуру митну, так і на мито, і на фурмана аж до Львова, порахувавши, аби боргів учинивши, не приїхали. Бо не дозволяємо, щоб гроші мали набирати на лихву. Знову, що стосується фурмана, тоді воловими возами приїдете до Снятина. Треба, щоб і звідти воловими возами приїхали. А втім, як там буде вигіднішим, бо дожитку треба скільки в такі тяжкі часи, як самі бачите, яких ми часів дочекались. Пан Бог нехай благословить, якщо польський фурман або волоський трапиться порожній до Кам'янця, і до Львова тоді можете найняти, але якщо побачите, що дорого, тоді воловими возами приїжджайте. Ще дали вам дома грошову фуру від тисячі по злотих 7. Ще від сидіння однієї особи і від слуги злотих 50. Якби так трапилось, щоб слуги не було аж до Адріанополя, тоді нехай пан Якуб додасть за фуру злотих 25 або принаймні злотих 30. Також і за працю вашу, як ми вдома постановили, злотих 150. Крім того, і ваших талярів сто, про які говорю, фуру і мито даруємо вашій милості. І крім того додаємо, аби аманату від жодної людини не брали і одного гроша, бо того жодним чином не дозволяємо. Крім того, даємо вам окремо, як на мито грошове, так і на харч левків 13. Просимо вас, старайтесь, аби в Снятині на миті гроші могли схоронити, є там панський слуга, може, вдасться через нього схоронити, якщо безпечно буде. Але якщо побачите, що з товариства хтось мав оскаржити, тоді можете деякі показати, а інші сховати, бо знаємо, що без того не може бути, однак стережіться авантюри. Якщо побачите небезпеку, відправляйте мито. Старайтесь про якого слугу доброго, вірного, щоб був і слугою і товаришем, і щоб більше слуг не мали, лише одного, який би куховарив. Це написано в ті часи, коли мав сам Іліас їхати. А що пан Криштоф їде, то більше нікого не потрібно. Старайся, взявши Пана Бога на допомогу, щоб могли як найшвидше відправитись в Ангурію, а відправивши, аби приїхали. Коли ж барвистих не будете купувати, лише чамлоти білі за дві або за чотири неділі відправите, якщо спати в справі не будете. Просимо ми вас, коли в Ангурію відправите (Пане Боже, допоможи), жодної труднощі з Константинополя від Мурат Чауша не будете мати. В ім'я Панське, просто на Геліболу їдьте, крім того, як ми писали, аби лан Криштоф з Адріанополя їхав, взявши з собою 6 або 7 тисяч талярів, лише для мита Константинопольського, інші для язиків людських і для витрат товариства. Біля Дунаю, як є звичай, з кількох возів на один зложити і так до берегу Дунаю їхати. Пане Криштофе, так ми з вами домовились від 1000 злотих ваших як мито, так і фури відступаємо. Крім того, двадцять талярів на потреби одежі даємо, якщо крім тієї суми більше грошей будете мати своїх, то вже витрати самі повинні будете нести, ми про то знати не будемо.

Реєстр спільний обом вам даємо, живіть між собою, як приятелі і брати, в згоді. Після цього благословенству Божому вас віддаємо і доручаємо.

Дано у Львові дня 23 квітня Року Панського 1627.

До того ж, що позвані позивачам у сирітських грошах нашкодили і збитків в усьому вчинили на злотих 6000 і тому, що справи вели не за даною інструкцією. Просять позивачі, аби ті шкоди були присуджені позваним для відшкодування. Що залишаємо на

рішення суду, зберігаючи інші права, протестуючи урочисто проти позваного за збитки, шкоди та видатки.

Після вищенаведеної скарги позвані вимагали відтермінування для підготовки до найближчого (засідання). А позивачі обстоювали перший термін позову.

Ф.52, оп. 2, спр. 522. С.110–1103.

Tenor Propozitionis

Sławetni Panowie, Pan Krzystoph Hołubowicz, Stecko Mikolaiowicz y Holub Dawidowicz, Ormianie y Miessczanie Lwowscy, iako Opikunowie dobr, y Dzieatek, Nieboszczyka Krzystopha Dawidowicza, Ormianina niegdy Lwowskiego pozostalych, od niegosz Testamentem naznaczeni, choc, y usiluiąc z dobr sierocych pozytki iakieby mogly byc naywiększe przywodzic, y onych według naywysszego rozumu swego y starania przymnazac aby Summy pieniężne sirocinne bez przymnożenia nie proznowały, sami będąc sprawami swemi domowemi zatrudnieni, y dla wieku swego podeszlego do odprawowania drog dalekich nie sposobni, obrali za Factory w sprawie kupieckey, ktorych rozumieli, nabiegleyszych nasprawnieyszych, y napewnieyszych ludzi, to iest P(ana) Krzysztopha Holubowicza, iednego z opiekunow Holubowego Dawidowica Syna y drugiego Eliasza Andrzeiowicza Ormian tutecznych, stuk 6853 dali iem, y instructią na pismie dostateczną w którą stronę Tureckiey Ziemie mieli iachac, iako wiele y iakich Towarow, poczem kupowac mieli, in Summą iakoby sie mieli w tey Factoriey swojey sprawowac, we wszystkim iey informatia, iasną, iawną podali. Lecz pomienięni Pozwani Factorowie, pominąwszy wolą Actorow, pusciwszy mimo sie instructią spisaną, nie oglądaiąc sie na słowa swoje, ktoremi według informatiey po daney sprawowac, obowiazali sie, nie respectuiac na sirocinne pieniądze, czynieli co sie im zdało, y podostało, a osobliwie w Szesci punctach Pozwani przeciwko instructiey wykroczeni, y wystapieli. Naprzod iem kazali Opiekunowie w informatiey z Jendrnopola prosto pominąwszy Constantinopol, do Gelibul Miasta, dla pewnych, y powaznych przyczyn iechac, tego oni nie uczynieli, y w tem ich nie usluhali, ale przeciwko informatiey do Constantinopola iachali, z szkodą wielką sierotą. Druga w informatiey podaney niedozwoleli iem opiekunowie, ludzkich pieniędzy, na Amanat ze Lwowa brac (oproc zlotych 1000 ktore Krzysztophowi, a zlotych 150 y potym Talerow sztuk 100 ktore Iliaszowi na sierocinny unkoszt, z sobą wziąc dopuscili, y rozkazali). A oni przeciwko temu nabrali ludzkich Amanatow niemalo skąd musieli do Constantinopola iechac dla Amanatow, do tego drozey tam kupowali Towary, dla przywieżenia większości Summ pieniężnych. Nadto nięznych. Nadto pilnosc, y dobr musieli miec okolo cudzych Towarow, a nie tak o sirocinnych. Nakoniec, iako do Constantinopola, tak y do Anguriey, y potym nazad iadac pieniądzmi Sirocinnemi, myta, y unkoszty na Amanaty sciągaiące sie odprawowali y insze szkody, ktore sie daley obiasnią poczynieli, miasto zarobku, y pozytku. Trzecia. Nie mieli zadnego sługi, y chłopca przymowac, dla mniejszego kosztu, a oni przyiąwszy sobie sługą dali mu w nagrodę, wedle powiesci Iliaszowey, Muchaieru sztuk 15 ktorego przyiechawszy do Lwowa potaiemnie odprawili, nie pokazuiąc sie z niem Panom swem Actorom ninieyszym. Przytym mieli po kupiecku skromno iechac, a oni koni Tureckich nakupiwszy szumno y suitno iadąc, podali dobro sierotce na łupiestwa poganske niemale. Czwarta. Roskazano iem, aby Towar na Wołowych wozach nazad prowadzili, a oni większem sumptem naiąwszy Muły, koszt większy kilka seth Talerow uczynieli na Furę z szkodą sirocą do tego Towary na Deszczu zamoczyli. Przyiechawszy do Lwowa Towarow do sklepu Panow swych obyczaiem kupieckim nie zloželi, ale z inszey strony Miasta zaiechawszy na Folwark

Pana Hołubow wstąpieli, y tam Towary bracowali, co lepsze przebierali, insze na stronę pooddawali, a dopieru z ostatkiem braku do Panow przyiechali, czem sami sie wdali w podeyrzenie doli, et malae fidei. Szosta. Wszystkich czamletow z Anguriey Belni 17 wywiezli, a nie oddali tylko 15. dwie kipie ¹⁹ et ¹⁰ nie wiedziec gdzie obrocili, y podzieli. Na ostatek rachunku z odprawowania tey Factoriey nie uczynieli dostatecznego, y iako co po czemu, y kędy skupowali, nie porachowali sie ieszcze. W tych, y inszych punktach, (ktore sie w dalszem postępku prawnym obiasnią) przeciwko informatiey wykroczeni, czyniąc wszystko contra praescriptum bonae fidei, na szkodę, y oszukanie sieroth. A isz in actione Mandati Mandatarium fines excedere non debet, et tenetur etiam de culpa leniszema, iako uczy Illimus And. Lepski, Cent. I. obs. 45 ¹⁶. Dla tegosz Actores conueniunt Pozwanych actione mandati, quae est stricti Juris y proszę naprzod aby Sąd tuteczny deputował z posrzodku siebie pewnych calculatorow, przed ktoremi tak Powod, iako y Pozwani Instructie, y Regestra pokazali, y puncta w ktorich wykroczeni przeyrzeli, y rachunek dostatechny oddali. Druga, aby Pozwani szkody, ktore są przez nich poczynione, sierotom nagrodzieli. Trzecią aby za to, ze mala fide Pozwani postępowali, na przykład inszym Factorom niebacznym, paenis condignis pokarani byli. Co ma byc nie odwołocznie uczyniono, iako w sprawie Mandati commisci, do tego Sierocinny, nakoniec scisłego Prawa. In verificationem praemissorum podaię Actores puncta, z informatiey originalney wypisane w ktorich Pozwani przewinieli, y wykroczeni.

Tenor Punctorum

Roku Panskiego 1627, dnia 27. Miesiąca Kwietnia w imie Panskie Amen.

Registr Panu Iliaszowi Andrzeiowicowi dany od Opiekunow potomkow Nieb(oszczyka) P(ana) Krzysztopha Dawidowica do Anguriey, niech P(an) Bog zdarzy y postrzęsci wszystkim kupcom y nam tez AMEN. Daiemy wam takowe pieniądze, do sprawy Angurskiey, y iako Towar macie sporządzc, co napisano iest na drugiey stronie tey karty. Przytym P(anu) Krzystophowi Holubowiczowi, spolnie daiemy, tak iednemu, iako y drugiemu. Roku 1627 D(nia) 27 kwietnia. W imie Panskie, takze pieniądze daiemy wam do Anguriey.

№1. W worku oszyte Lewkowych Talerow 600.

№2. W worku oszyte Lewkowych Talerow 500.

№3. W worku oszyte Lewkowych Talerow 600.

№4. W worku oszyte Lewkowych Talerow 600.

№5 W worku pomieszane złotych z Lewkowemi 374. Summa Lewkowych 264.

№5 pomieszanych Lewkowych Talerow z złotowemi stuk 297.

№6 złotych sztuk 1064.

№7 Worku złotych Talerow sztuk 1260. Pomieszanych złotych Talerow ¹⁵ w worku sztuk 297. Summa sztuk 2621.

№8 W worku urtow Gdanskich tal(erow) 500.

№9 W worku Ortami Gdanskimi 526.

№10 W worku urtami Gdanskimi 473. Summa ta strona złot(ych), y urtow czyni 4179.

Summa z przeciwka napisana na karcie Lewkowych Talerow 2674. Summa Summarum sztuk 6853. Wtym w worku z summy mniej urtow Gdanskich 79. potrzeba ieszcze Talerow 397. Summa

Talerow 373.

W Imie Panskie.

Przyiechawszy do Anguriey, takowy Towar sporządzajcie. Naprzod kupcie mieyskich Czamletow czwornitnych, aby nader dobre byly, upatrujcie, aby nie byly z Baraniey welny. Nad

to, abyscie dali przywiesie z Jerogomiu, takze aby byly czwornitne nader dobre, boznalo rzecz, abyscie wszystko z Jerogomiu dali przywiesc, a nie z Aiacu, połowica niechay będzie mieyskiego, a połowica z Jerogomiu, iednakze iesli sie mieyski trafi dobry tedy niechay mniej będzie postronnego. Nadto iezeli zmozecie iednę albo dwie Belnie po 28 lokci białych Czamletow pięcinitnych, tylko aby nader dobre byly aby srednie nie byly, abowiem tu srednich potrzebią, będąci dobrze, nie będą zaniechaycie. Takze tesz na Czwornitne, w Miescie zadatkow nie dawaycie abowiem zabawiło by Was. Wszystko omylką działo sie zechmy zadatki dawali. Symsan to iest, który bedzie kupował niechay rozkaze, aby dobre czamlety robili, niechaysie zrazu nie skwapuie, udaie do Towarow, dla tego zeby cena ku gorze nie poszła. Od Stanom Weranosu Czamletow nie kupuycie, gdy w kramie Czamlety będzie kupowac przyszedzsy, zaraz rozwięzuycie, takze y postronne, aby nie zaplesnialy na Bellach zebyscie takie herby poczynieli.

A gdy P(an) Bog przyprowadze was w dobrym zdrowiu do Jendrnopola, moze sie tam P(an) Jakub, y sługa J(ego) M(osci) P(ana) Woiewody Ruskiego przez dzien, albo dwa, dla koni, tedy zrozumiecie z postępkow Towarzystwa, gdzie który zechce iechac, iezeli obaczycie sposobne Towarzystwo do Gelibolu, tedy nam sie zdą zeby nie złe tam tedy iechac, a zwłaszcza, aby nie ogladac y niewiedziec twarzy Murat Czausza, a zatym zdechnie, albo tesz aby Pan Krzysztoph iechał z Jendrnopola do Gelibolu z pieniędzmi. I ze Trzy Tysiące Talerow z sobą wziawszy, to dla tego czyniemy, aby wiedział wiele z sobą będzie miec z sobą pieniędzy w Constantynopolu, tak dla Mytnika, iako tesz y dla inszych, a w tym iako P(an) Bog zdarzy, tak niechay będzie. I to wam oznaymuujemy, iuz my więcej z Domu pieniędzy wam nie poslemy na unkoszt tego Towaru, tak na Furę Mytną, iako y na Myto, y na Furmana asz do Lwowa, porachowawszy, abyscie długow uczyniwszy, nie przyiechali gdysz nie pozwalamy zebyscie pieniędzy mieli nabywac na lichwę. Znowu co sie tknie Furmana, tedy Wołowemi wozami przyiechali do Sniatyna, potrzeba, zebyscie y ztamtąd Wołowemi wozami przyiechali, a w tym ktore taksze będą y pozytecznieysze, abowiem pozytku potrzeba ile w takowe ciężkie czaszy, iako sami widzicie, iakichesmy czasow doczekali. P(an) Bog niechay błogoslawi jezeli Polski Furman, abo Wołoski trafi sie porozny do Kamięncza, y do Lwowa tedy mozecie naiac, lecz iezli obaczycie ze drogi, tedy wołowemi wozy przyiezdzaycie. Znowu dalismy wam w Domu piennęną Furę od Tyssięca po złotych 7. Znowu od siedzenia iedney osoby, y od sługi złotych 50. Co iesliby sie trafiło, zeby sluga nie było asz do Jendrnopola, tedy niechay sie Pan Jakub contentuie za fure złotych 25 a przynamnię złotych 30. Takze y za prace waszę iakosmy doma postanowili złotych 150. Do tego y wasze Talerow sto o ktorzych powiadaię furę y Myto daruiemy w(aszey) m(osci) I tego dokładamy, abyscie Amanatu od zadnego człowieka nie brali, y iednego grosza, bo na to zadną miarą nie pozwalamy. Do tego daiemy wam z osobna, tak na Myto piennęzne, iako y na strawę Lewkow 13. Prosiemy was staraycie sie, abyscie w Sniatynie na Mycie pieniędzy mogli zchronic, iest tam Panski sluga, a za zmozecie przez niego ochronic iesli bezpiecznie będzie, lecz iesli obaczycie, zeby z Towarzystwa ktorzy miał oskarzyc, tedy mozecie niektore pokazac, a drugich ochronic, iako wiemy ze bez tego nie moze bydz, iednak strzescie sie Abientageru, iesli obaczycie niebezpieczenstwo, odprawcziez myto. Staraycie sie o iakiego sługę dobrego wiernego, zeby był y sługą y Towarzyszem, y abyscie sług wiecey nie mieli, tylko iednego, któryby wam kucharzył. Wtęczaszy sie to napisalo, kiedy miał sam Ilias iachac. A isz Pan Krzysztoph iedzie, tedy więcej nikogo nie potrzeba. Do tego staraycie sie wziawszy P(ana) Boga na pomoc, zebyscie mogli iako naprzedzey odprawic się w Anguriey, a odprawiwszy sie abyscie przyiechali, gdysz barwistych nie będziecie kupowac, tylko czamlety białe, za dwie, albo za cztery Niedziele odprawicie się iesli ospalemi w sprawie nie będziecie.

Prosimy was, gdy sie w Anguriey odprawicie (co P(an) Boze zderz) bez zadney trudności z Constantinopola od Murat Czausza nie będziecie mieć. W imie Panskie prosto na Gelibolu iedzcie, do tego iakozmy pisali, aby P(an) Krzysztoph z Jendrnopola iechał, wziawszy z soba 6 abo 7 Tysiecy Talerow, iedno dla Myta Constantinopolskiego, drugie dla ięzykow ludzkich, y dla unkosztow Towarzyskich. U Dunaiu, iako tego obyczay z kilku wozow na ieden złożyć, y tak do brzegu Dunaiu iachac. Panie Krzysztophie takesmy z wami postanowili, od 1000 złotych waszych tak Myto, iako y Furę zastępuiemy. Nadto Talerow Dwadziescia na potrzeby odziezy daiemy, iesli nad tē Summę więcey pieniędzy będziecie mieć swoich, to iusz unkost sami powinni będziecie ponosic, my o tym wiedziec nie będziemy.

Registr spólnie obiema wam daiemy zycie z sobą iako Przyiaciele, y Bracia zgodnie., Zaty m błogosławieństwu Bozemu was oddaiemy polecamy. Dan we Lwowie dnia 23 Kwietnia Roku Panskiego 1627.

Przetosz, iuz Pozwani Actorow w Sierocych pieniądzech uszkodzili y szkody wszystkim na złotych 6000 uczynieli, a to dla tego ze nie wedle informatiey sobie oddaney sprawowali sie. Proszą Actores aby iem te szkody przysądzone byly, y aby iem Pozwani nagrodzili. Co przypuszczaią na Decret Reseruatis caeteris beneficys iuris. De damnis litisque expensis, contra Citatos Solenniter protestando.

Post praemiszam Propositionem Citati dilationem super Excipiendum obtinuerunt ad proximum. Et Actores primum Citationis Terminum adstiterunt.

№ 144

1628р., березня 22. – Рішення третейських суддів в суперечці, яка виникла між персидськими купцями.

Копія договору Міхаела Руговича Зміст компромісу

Ми, нижче підписані третейські судді, будучи запрошені у призначені в справі між вірменами перськими, паном Скіндером Мірзадзаношичем, як позивачем, і паном Міхаелем Руговичем, як відповідачем. А то відносно шести тисяч талярів левкових, які пан Скіндер, будучи в Амстердамі, дав пану Міхаелу Руговичу як своєму товаришу. Кредитував шляхом аманату, тобто закладу, аби така сума шести тисяч талярів, як приїде до Гданська, чекала його там. Коли ж як пан Скіндер, так і пан Міхаел, і третій їх товариш пан Охан Татесович, які є факторами одного пана, тобто пана Ануки Лау-Лазаровича, персидського вірменина, який, кредитувавши певні товари, послав їх до Амстердаму, однак же дав повну владу і представництво тому то згаданому пану Скіндеру позивачу, як над тим згаданим паном Миколаєм, теперішнім звинуваченим, так над паном Оханом Татесовичем. Крім того, ще пан Скіндер є і порукою за тих двох товаришів своєму пану Ануку Лау-Лазаровичу, як вище сказано, влада і довіреність власноручна пана Ануки Лау-Лазаровича дана пану Скіндеру, аби над тими двома вище названими товаришами, як над паном Миколаєм Руговичем, так і над паном Оханом Татесовичем, що якби пан Скіндер побачив якісь їх непристойні вчинки, щоб з їх рук позабирав добра і в своєму секвестрі мав, як представник і уповноважений і не допускав їм ті добра розпорозувати і ухвали чинити. Ті вище згадані шість тисяч талярів левкових пану Міхаелу від пана Скіндера кредитовані, приїхавши з Амстердаму, не застав пана Міхаела в Гданську, оскільки не

чекаючи пана Скіндера, згідно домовленості їхав до Любліна і там одружився і ті шість тисяч талярів левкових, якщо розкидав, про то не знає, де їх подів. Просить нас, третейських суддів, аби ми враховуючи ті шість тисяч талярів левкових, декретом нашим наказали, аби пан Мікаел повернув кредитоване йому добро пану Скіндеру. Обвинувачений пан Мікаел, побачивши скаргу і слухність пана Скіндера, коротко відповідаючи, добровільно до того всього, як вище описано, признався і визнав себе винним, скаржачись на те, що такий казус на його голову випав, визнаючи, що його Пан Бог за гріхи покарав, що ті шість тисяч талярів левкових деякі проїв і пропив, деякі на весілля видав, деякі напозичав. Крім того, будинок і город у Замості купив, і таким чином всю суму розкидав, що залишився без єдиного шеляга. Просячи про милосердя пана Скіндера і дозволяючи йому зібрати гроші як такі, які позичивши роздав, і подумати, як той будинок і город собі в борг взяти. Ту справу на розгляд нам, третейським суддям, обидві сторони давши в сильні руки і закладом шести тисяч талярів левкових утвердивши, аж що будь-коли ми третейські судді винайдемо своєю розсудливістю, як з тим всім маю розрахуватись.

Зважили і на декрет припустили в тій справі, претензії обидвох сторін добре вислухавши і їх пильно врахувавши, таку ухвалу вчинили. Оскільки згідно Посполитого права є дві умови, які не є необхідною позивачу причиною. Крім того, що звинувачений Міхаел добровільно дозволив, що коли гроші розпозичав, аби їх пан Скіндер, як свої власні гроші одержав. Також, що будинок і город, куплені в Замості, добровільно дає пану Скіндеру. Тому наказуємо, аби пан Міхаел за першою вимогою пана Скіндера, тепер тут у Львові перед урядом ставши особисто, дав повну владу, тобто уповноваження як може бути в формі як найкращій пану Скіндеру, аби компенсував ті гроші, які є на боргах, коли приходитимуть і, де будь-коли що знайде або укаже, нагадував і судом одержував пан Скіндер, а що коли заробить, то собі на оплату шести тисяч талярів левкових має взяти. Крім того, ми вирішили, аби той будинок і город, куплені в Замості, повинен Міхаел правом, яким послуговується, тобто умовою права, в як найповнішій формі, пану Скіндеру на його особу уступати. Також ті будинок і город, згідно такси на оплату вказаних 6000 талярів левкових, пан Скіндер має рахувати, яку частину зараз при наданні уповноважень тут у Львові має вчинити. А що до шести тисяч талярів левкових пан Скіндер не добере, тоді вільно буде пану Скіндеру або на особі пана Міхаела, або на добрах, які він набув з часом, відібрати силою посередницького декрету третейських суддів. А з тим усім сторони під закладом вище названих шести тисяч талярів левкових мають розрахуватись. І цей заклад має припадати тримаючій стороні, яка (бере)його на себе, про що третейські судді мають знати. Перед тим будь-коли урядом коронним, до якого будь-коли буде позвана (сторона), тоді за першим позовом остаточно повинна буде стати і не відходити від права. Такий заклад 6000 талярів повинен буде відкласти так, ніби останнім декретом його королівської величності був примушений. А для кращої віри той компроміс наш власними руками підписавши, печатки наші притиснули ми, ті обидві сторони, той декрет третейських суддів з вдячністю прийняли. Діялось у Львові року панського 1628 дня 18 березня.

Шимон Аведикович, Я, Мартин Дзядурович
свідок того компромісу свідок того письма (*нідпис*)
Я, Миколай Богданович, Я, Дерістагезович Вартан
як третейський суддя (*нідпис*) свідок тої справи

Я, Аведик Петрович, Я, Мікаел Ругович, дозволяю
свідок того письма. на той компроміс.
Ф. 52, оп. 2, стр. 397. С.1020–1022.

Tenor Compromissi

My nizey podpisani Compromissarze, będąc zaproszeni, y wysudzeni, w sprawie między Panem Skinderem Mirzadzanowicem iako Actorem, a Panem Michaellem Rugowicem iako obwinionym, Ormiany Perskiemi a to strony Szesci Tisięcy Talerow Lewkowych, ktore Pan Skinder, bendac w Amsterdamie Panu Mikaielowi Rugowicowi, iako swemu Towarzysowi dawszy, zwierzył sposobem Amanatu, to iest Depositu aby takową Summą Szescią Tisięcy Talerow iechawszy do Gdanska oczekiwal go tam. Gdysz tak Pan Skinder, iako y Pan Mikaiel, y Trzeci Towarzysz ich Pan Ochan Tatesowic, ktorzy iednego Pana są Factorowie, to iest Pana Anuki LayLazarowica Perskiego Ormienina, ktorym pewne Towary Zwierzywszy, poslal ich do Amsterdanu, iednak ze dal zupełną władzę y Plenipotentią temuto pomienionemu Panu Skinderowi Actorowi, tak nad tym pomienionem Panem Mikolaiem teraznieyszym obwinionym, iako nad Panem Ochanem Tatesowicem, nad to ieszcze Pan Skinder y poręką iest zatym dwoch Towarzysow Panu Swemu Panu Annuce LayLazorowicowi, iako szerzeey opiwa władza y plenipotencia ręczna Pana Anuki Laylazarowica, dana Panu Skinderowi aby nad timi dwima towarzysmi w wzwyż mianowanemi, tak nad Panem Mikolaiem Rugowicem. iako y nad Panem Ochanem Tatesowicem ze szkoroby Pan Skinder obaczyl nie przystoynie postempki ich, aby z rąk onych dobra pobrawszy, wswym Seguestri miał, iako Plenipotent y Rękoymia, y nie dopuszczal onym dobra the rozpraszac y lada iako uchwały czynic. Ktore wzwyż pomienione szesc tysięcy Talerow Lewkowych Panu Mikaelowi od Pana Skindera powierzone przyiechawszy z Amsterdamu nie zastal Pana Mikaela we Gdansku, albowiem nie czekaiąc podług zleczenia Pana Skindera, iechal do Lublina, y tam sie ozenil, y takowie szesc tysięcy Talerow Lewkowych, iesli rozprosil, owo niewie gdzie ich podzial. Prosząc od nas Compromissarzow, abysmy widząc slusnosc takowe szesc tysięcy talerow Lewkowych, Decretem naszym nakazali, aby Pan Mikaiel iako powierzone sobie dobro wrocil Panu Skinderowi. Obwiniony Pan Mikaiel widząc skargę y sluszną Pana Skinderowę krotko respondując, dobrowolnie do tego wszystkiego, iako wyzey iest opisano przyznalsie, y dal sie winnym zaluiąc tego, ze takowy casus na głowę iego przypadl wyznawaiac ze go P(an) Bog za grzechy pokaral, ze takowe szesc tysięcy Talerow Lewkowych niektore przeiade, przepil niektore na vesele wydal, niektore rozpozyczal. Więc tez Dom y Ogród w Zamosciu kupil, ze takim sposobem wszytką summę rozproszyl, iz przyiednym Szelągu nie zostal. Prosząc o milosierdzie Pana Skindera, a pozwalaiąc onemu tak te ktore pozyczanym obyczaiem rozdal pieniądze dochodzic, y wywazyc iako ten Dom y ogród sobie w dlugu wziac. Ktorą sprawę nam na decissią Compromissarom strony obidwie dawszy sie umocni ręci, y zakladem Szesci tysięcy Talerow lewkowych utwierdziwszy, az cokolwiek my Compromissarze wynaydziemy swym wynalaskiem, ze temu wszytkiemu dosic czynic maią. Submittowali sie y na Decret przypuscili w ktorey sprawie obudwie stron Controwersie dobre wysluchawszy, y one pilnie uwazywszy, takową decissią uczynilismy. Poniewaz wedlug Prawa Pospolitego, ubi est Per Consessio(nem), ibi non est necessaria Actoris probatio. do tego ze obwiniony Mikaiel dobrowolnie pozwolil, ze cokolwiek pieniedzy rozpozyczal, aby one Pan Skinder, iako swe własne pieniądze dochodzie. Tak ze iz Dom y Ogród w Zamosciu kupiony dobrowolnie daie Panu Skinderowi. Przeto nakazuiemy, aby Pan Mikaiel za pierwszą requisitią Pana Skinderowa, zawicie, teraz tu we Lwowe przed Urzędem personaliter stanowszy, dal zupełną władze to iest Plenipotentią iako

będąc dochodził, y wywazał, gdzie kolwiek co sie znajdzie, albo ukaze upominal sie y prawnie dochodzi Pan Skinder, a co kolwiek wydzwiguie to sobie na zapłatę Szesci Tysięci Talerow Lewkowych ma wziąć. Do tego y tosmy налези, aby ten Dom y Ogrod w Zamosciu kupiony Powinen Mikaiel Prawo te ktore iemu sluzы percessionem Juris, in forma quam plenissima Panu Skinderowi na osobie iego cedowac. Ktory takze Dom y Ogrod wedlug Taxy na zaplate Przerzeczonych 6000 Talerow Lewkowych, Pan Skinder ma rachowac, ktora ceszia zaraz przydawaniu Plenipotency tu we Lwowie, ma uczynic. A co do szesci Tysięcy Talerow Lewkowych Pan Skinder niedobierze, tedy wolno będzie Panu Skinderowi residuum lubo na Osobie Pana Mikaelowey, lubo na dobrach za czasem nabytych iego, dochodzic moca, Dekretu Compromissarskiego srodkuiczego. A tomu wszytkiemu strony pod zakladem zwyz mianowanych Szesci Tysięcy Talerow Lewkowych, dosic czynic maią ktory zaklad strona stronie przepadac ma trzymaiączy, tego na się Compromissarze, oczym ma miec foram Przed ktorym kolwiek Urzędem Koronnym, do ktorego kolwiek będzie zapozwana tedy zapierwszym pozwem peremtorie powinna będzie stanąć y nie odchodząc od Prawa takowy zaklad 6000 talerow powinien odlozyc będzie tak iakoby Dekretem ostatnim I(ego) M(osci) byl przycisniony. A dla lepsey wiary ten Compromis nasz rękami wlasnemi podpisawszy się pieczati nasie przycisnęliśmy ktoryto obiedwie stronie, takowy Dekret Compromissarsky za wdziecnie przyięly. Dzialo sie we Lwowie Roku Panskiego 1628. Die 18 Marty.

Szymon Awedikowic swiadek te(go) Compromissu
Ja Marcin Dziadurowic swiadek tego pisma (*podpys*)
Ja Mikolay Bogdanowic iako Compromissarz (*podpys*)
Ja Deristagesowic Wartanes swiadek tei sprawy
Ja Awedik Piotrowic swiadek tego pisma
Ja Mikaiel Rugowic pozwalam na ten Compromis.

Locus Sigilli. Locus Sigilli. Locus Sigilli

№ 145

1628r., березня 31 .– Лист константинопольського купця Каракаса Челебея до Шимона Якубовича зі Львова про повернення братового боргу

Зміст листа

Пане Шимоне, я, Каракас Челебі, повідомляю вашій милості, що в минулому часі я писав до вашої милості лист, просячи з боку небіжчика Аведика, брата вашої милості, який є винен Карамоні, щоб ви йому віддали. Я теж дав був йому аманат на продаж тринадцяти штук кос небіжчикових, на що маю його підтвердження. Якщо згідно з Господом Богом слухним є те, що боргу мені не віддасте, і тяжко душі його чините. Якщо то дозволяє ваша віра, що будучи його братом, не хочете звільнити його душу. Також брат вашої милості помер, небіжчик, а самі знаєте, як багато залишився мені винен, що в своїм реєстрі має написано, на що маю його запис, і ви знаєте про той борг. Чи хочете, щоб той борг був занедбаним, чи думаєте заплатити. Маю таку відомість, що (брат ваш) має будинок і гроші. Расул дав його був до в'язниці, а я його звільнив, згідно з Паном Богом не годиться, щоб ви мені не мали заплатити. Що і віра ваша не говорить про те, знаю про

те добре. Проте я, якщо не помру, своє візьму, і моє не пропаде, але чи залишиться лише ваша чесність. Будь здоровий. У Константинополі, року 1627. Каракас Челебі. Пану Шимону Якубовичу львівському. Прошу, віддай своє писання до мене віддавцю цього листа.

Ф. 52, оп. 2, спр. 522. С. 1163.

Tenor Literarum

Panie Szymonie, Karakas Czelebiy nawidzam w(aszei) m(osci) przeszlego czasu pisałem do w(aszei) m(osci) list, proszac z strony Niebosczyka Awedyka Brata w(aszei) m(osci) ktory winien iest Karamonie, abyscie onemu oddali. Ja tesz dałem mu był Amanath do sprzedania Trynastu sztuk Taffarugow Nieboszczykowych, na co mam Recognitią iego iesli według Pana Boga słuszna rzecz iest, ze dlugu mi nie oddaiecie, y cieszko duszy iego czynicie. Iesli to wiara wasza pozwala, ze będąc Brate m iego niechciecie eliberowac dusze iego. Takze Brath w(aszei) m(osci) umarł Nieboszczyk, y sami wiecie iako wiele został mi winien, gdzie w Regestrze ma swoim napisano na co mam zapis iego, y wy wiecie o tym dlugu, iesli dlug ten chciecie, aby odłogiem leżał, czyli zapłacic muslicie. Taką wiadomosc mam isz ma Dom y pieniądze, Resul dał go był do więzienia a iam go eliberował, według Pana Boga nie godzi sie, abyscie mi nie mieli zapłacic, co y wiara wasza nie ukazuje tego, wiem o tym dobrze. Ja iednak iesli nie umrę wężmę swoje y nie zginie moje, ale wasza tylko uczynnosc zostanie. Bądź zdrow. W Constantinopolu Roku 1627. Karakas Czelebiey. Panu Symonowi Jakubowicowi Lwowskiemu. Proszę temu oddawcy listu tego swoje pisanie odday do mnie.

№ 146

1630р., січня 11. – Скарга львівського купця вірменина Стефана Миколаєвича проти свого фактора вірменина Аведика Костьовича за несвоєчасний звіт про торгову поїздку до Ангурії

Зміст скарги

Славетний пан Стефан Миколаєвич проти пана Аведика Костьовича, львівського вірменина, свого фактора. Скаржуся на те, що він, прийнявши на себе ангурську факторію, відібравши від протестанта суму ортами гданськими талярів три тисячі і взявши за те добру нагороду, протестую - чому здати не хоче слухних і досконалих рахунків, навіть кілька разів були послані до нього певні люди, щоб приступив до оформлення рахунків. При добрих людях обіцяв віддати, але не повідомивши, від'їхав до Торуня. Отже, через нього поніс велику шкоду на суму злотих польських 2811//15, бо коли відібравши капітальну суму 3000 талярів ортами гданськими, їх для користі своєї і на шкоду протестантові в Єндрні обміняв, і за таляри до Ангурії кожному штуку мусив купувати дорожче на чотири злоті, і тим самим вчинив протестантові шкоди злотих 1520. Отже, оцінює шкоди на талярах, які обміняв в Єндрні сто тридцять два таляри, що складе злотих 396 польських.

Також оцінює в своєму неповному реєстрі, що йому в одному мішку не вистачило десяти талярів, що становитиме злотих тридцять, на яких протестуючий, віддавши повну суму до його рук, не повинен жалітися. Також дав йому в Ангурії Кутлубек Челебі талярів 31, аби їх протестуючому нинішньому, як своєму кредиторіві, віддав спільно з листом.

Він і лист і гроші всупереч довіри затримав. Також від дружини протестуючого взяв окремих аманат талярів 16 і півталяра, за ті таляри купив чамлоту 14 штук. Маючи можливість привезти той чамлот протестуючого при власних бельнях, комусь іншому їх віддав і рахує протестантові фури від тих 14 чамлотів в сумі злотих 121//15. Крім того, через обставини і випадок сам протестуючий несе велику шкоду на товарах, до того часу не проданих, бо крім того, що не швидко з ним приїхав, і до ярмарку Ярославського спізнився, після цього спізнення товар до Гданська послано і пана Греська Томановича, з своїм сином посланого, який холерою там заразився, мусив лікувати. А до того, згаданий товар в дорозі змок і віддав його дещо зіпсованим, як вам то все у свій час і на своєму місці буде ширше показане і пояснено. Тому нинішній протестуючий, бажаючи відшкодування своїх збитків, вимагає позову проти того Костовича перед судом, зберігає цією протестацією усе, ним сказане.

Ф. 52, оп. 2, спр. 523. С. 358–359.

Tenor Protestationis

Sławetny Pan Stephan Mikołaiowicz przeciwko Panu Awedikowi Kosciowicowi Ormianinowi Lwowskiemu Factorowi swemu protestuję sie o to iz on przyiąwszy na się Factorią Angurską odebrawszy od protestanta Sum(m)e Ortami Gdanskimi Talerow Trzy Tysiące y powziawszy za to dobrą nagrodą rachunkow słusznych y doskonałych protestującemu uczynie niechce nawet odsyłany był przez ludzie pewne kilka kroc aby na rachunkowych rachunkach zasiadł, obicawszy sie w tey mierze na dobrych ludzi zdac, niepowiednie do Torunia odiechał, Wiec iz przez niego wielka szkoda na summe złotych Polskich 2811/15 protestans odniosł, albo wiem odebrawszy summe kapitalną 3000 Talerow Urtami Gdanskimi, one dla pozytku swego a na szkoda Protestanta w Jendrnie poodmieniał, y za Talery do Angury kozdą stukę drozey czterema złotemi kupowac musiał, y natym samym złotych 1520 polskich szkody uczyniel protestanti. Item kładzie szkody na Talerach w Jendrnie odmienionych sto trzydziesci y dwa Talerow co uczyni złotych 396 Polskich. Item kładzie w swym niepewnym Regestrze ze mu z iednego Worka dziesieciu Talerow niedostalo co uczyni złotych trzydziesci, na których protestans (odawszy Sum(m)e zupełną do rąk iego) szkodowac nie powinien. Item dał mu w Anguriey Kutłubek Czalabi Taler №31 aby ich protestanti moderno tanquam suo Creditowi wespol z listem oddał, on y list y pieniądze contra bonam fidem zatrzymał. Item od malzonki Protestantis wziął ossobny Amanat Taler №16 I pułalera za ktore Talery kupił Czamlitu sztuk №14 y mogąc takowe czamlity przy Belniach protestantis własnych przywiesc, komu inszemu ich oddał, y rachuje protestanti fury od tych Czamlitow Summe złotych 127//15. Nad to ex vi et occasione ipsius wileką szkoda na Thowarze do tego czasu niesprzedanym Protestans ponosi, bo oprócz tego ze nie rychło z niem ziechał, y Jarmarku Jarosławskiego omieszkał za ktorem omieszkaniem do Gdanska Towar posłac, y Pana Grzeska Thomanowica z synom swym posłanego y powietrzem tam ze zarazonego pozbydz musiał, a dotego Thowar pomieniony w drodze zamoczony y nadpsowany oddał, iak Sie to wszystko czasu y miejsca swego szerzey pokaze y obiasni. Dla tegoz indemnitati suae protestans modernus praecauendo Saluam sibi Actionem Contra eundem Kostiwicz in Foro fori reseruat Protestatione hac in p(rae)missis mediante.

№ 147

1630р., липня 23. – Прохання вірменського католика з Джульфи до старших вірмен Львова допомогти уповноваженому перських купців Фарухові стягнути борги з львівських купців

Зміст прохання

Діялось у Львові в Духовному суді вірмен міста Львова згідно календаря римської церкви дня 20 липня року 1630.

Нинішнього дня перед велебним отцем Миколаєм, єпископом столичним, і його офіціалами, теж духовними людьми, перед старшими присяглими духовного уряду вірменського львівського ставши особисто, славетний пан Фарух, вірменин з Джульфи, бажав від нас, аби ми дали йому свідчення духовно(го) уряду нашого, як велебний во Христі Мойжеш, доктор святої теології, теперішній католикос і патріарх всіх вірмен, писав до нас лист, жаліючи і просячи, аби ми згаданому пану Фарухові, як представникові від Лазаря поставленому, і суди спеціально для стягнення боргів від перських купців посланому, були допомогою. Тому ми, побачивши його слушне бажання, даємо йому те наше свідчення Духовного уряду, що теперішній наш патріарх, його святість католикос Мойжеш писав до нашого Духовного уряду, звертаючись і до інших духовних справ і прохаючи, аби тому згаданому пану Фарухові, як уповноваженому від Лазаря, постановою допомогли, тобто від його боржників стягувати борги. Те свідчення для більшої віри доручили ми печаткою судовою запечатати.

При тому пан Фарух заніс копію довіреності, писаної по вірменськи, згідно тамтих країв і звичаїв, свідками підписану і печатками опечатану пана того від Лалазама, з проханням, аби до актів духовних була прийнята і внесена. Уряд Духовний вірменський Львівський, побачивши слушне бажання пана Фаруха до того, що згідно права, внесення до актів нікому не заборонено, тоді це письмове повноваження, писане по вірменськи, до актів духовного суду наказав прийняти і внести. Що він пам'ятним затвердив і йому автентичну подібну довіренність під печаткою наказав видати, яка дослівно так звучить, як нижче.

Зміст довіреності

Я, Ходжа Махмед, син Хулібегов, і я Ходжа Лалазам, брат Ходжа Якуба, уповноважені, вчинили Терверлі, сестринцеві священника Асвадзадура Ходжа Фаруха, щоб їхав до Італії, або де будь-коли знайдуться мої фактори Дзюлтан /тобто/ Ходжа Скендер, син Мірадзадзянов, Ходжа Охан з Фархаду, Дзюлтан Ходжа Мукіль, син Роха, де будь-коли зустрінеться з Ходжа Скендером, Ходжа Оханом, Ходжа Мукіль з Фарухом. Якщо з Фарухом приїдуть мої фактори, добре, якщо ні, Ходжа Фарух є моїм уповноваженим. Що будь-коли є які маєтності у Скендера у Охана і у Мукіля, які Ходжа Фарух відібрав, нехай до себе візьме повний рахунок. Що будь-коли дійде Ходжі Фарухові, мені дійде, різниці жодної між мною і ним немає, мої є добра або товар, або готові, що лише будь-коли будуть, щоб були віддані Ходжі Фарухові. Коли йому будуть віддані, мені є віддані.

То писання, а також друге, написане турецьким письмом, згідно того примірника, щоб взяли від Фаруха і при собі сховали, а що будь-коли Ходжі Фарухові дійде, мені дійшло. Так і Овак не має бути ні на тім світі, ні на цьому. У Скендера є десять в'юків, тобто накладів і один данг, тобто бельня шовку. У Охана є 10 в'юків і один данг шовку. У Мукіля є 10 в'юків і один данг шовку. У тих трьох всіх є тридцять один в'юк і один данг

шовку. Знову повторюю, з Ходжа Фарухом, якби приїхали мої фактори- добре, а якби ні, є Ходжа Фарух моїм векилем. Що будь-коли є, або товар, або готівкові гроші, Ходжа Фарух нехай візьме, коли візьме Фарух, то ніби я взяв, ніхто інший до того справи не має. Писано є в році 1628 вересня 23 згідно старого календаря у вівторок. Писалось рукою власною Терверлі священника Лазара сина Тахіра. Я, Мегер Оліч Хасдаміна, син Мансура, свідок того. Я, Маркаре, старший син Млідзяна, повторюю. Незваний Арад, свідок того. Я, Харабіда, син Аведика, свідок. Я, Якуб, свідок того. Я, Тужбі, син Тармана, свідок того. Я, Мегердіч Куль, Ованеса син, свідок того. Я, Ованес, син Сахада, свідок того. Я, Галаблі Ходжа Ялбес, свідок того. Я, Куль, Єхмата син, свідок того. Я при ньому свідок того. Я, Мегердіч, син Сукіаша, свідок того. Для кращої віри печатка уряду нашого є прикладена. З актів Духовного уряду вірмен львівських видано. Місце печатки Львів(ського) вірменського духовного уряду. Миколай Богданович, писар духовного уряду р(укою) вл(асною).

Ф. 52, он. 2, спр. 523. С. 715–717.

Tenor affectationis

Działo sie we Lwowie w Duchownym Prawie Ormian Miasta Lwowa wedlug Kalendarza Kosciola Rzymskiego die 20 Julii An(no) 1630.

Dnia dzisiejszego przed Wielebnym Xiedzem Mikołaiem Biskupem Stolicznym y iego officiałem także Duchownemi tudziesz przed Starszemi Przysięgłemi Duchownym Urzendentem Ormienskim Lwowskim stojąc oblicznie sławetny Pan Faruch z Dziulphy Ormian. Affectował od nas abysmy mu dali attestatią Duchowne(go) Urzentu naszego iako wielebny w Krzystusie Moyzesz Doctor Sacrae Theologiae Terazniejszy Cathokolicus Patriarcha wszystkich Ormian pisał do nas list, zaleiając y prosząc abysmy pomienioemu Panu Faruchowi iako Plenipotentowi od Lazara postanowionemu y tu umyslnie dla wyciagnienia dlugow od Perskich Kupcow poslanemu do pomocni byli. Przeto my widząc onego sluszną affectatią, tedy daiemy onemu te naszą Duchownego Urzentu attestatią, ze Terazniejszy nasz Patriarcha Jego Swiętąbliwosc Moyzesz Catolicus pisał do Urzentu naszego Duchownego przy inszych Duchownych sprawach przyczyniając sie y prosząc, abysmy temu Pomienionemu Panu Faruchowi iako Plenipotentowi od Lalazara Postanowionemu onemu do pomocni byli to iest od iego Debitorow dlugi wyciągac, którą attestatią dla wiekszej wiary pieczencią Prawną zapieczentowac zlecilismy.

Przytym Pan Faruch zaniósł per oblatam po Ormiensku pisanę Plenipentią według tamtych Kraiow zwychaiow swiadkami podpisanę y pieczenciami zapienzentowano Panu onemu od Lalazaw prosząc aby do Act Duchownych przyietą y inserowana była Urząd Duchowny Ormienski Lwowski, widząc sluszną affectatią Pana Farucha do tego iz według Prawa Actam komu niesą zabronione, tedy takowe per oblatam zaniesioną listowna Plenipentią po Ormiensku pisaną do Act Duchownego Prawa przypowszy inserowac nakazał. Co on pamietnym utwierdził y onemu authentice pod pieczencią takową Plenipentią wydac nakazał która słowa od słowa tak opiewa iako nizey.

Tenor Plenipotentiae

Ja Chodzia Machmad Sin Chulibegow y Ja Chodzia Lalazam Brath Chodzia Jacuba Plenipotentem uczynilem Terwerli Siestrzenca Xiedza Aswadzadura Chodzia Farucha zeby iechał do Włoch albo gdzie kolwiek znydą sie Factorowi moi Dziultanowi (to iest) Chodzia Skender Syn Mirazadzianow Chodzia Ohan z Farhadu Dziultan Chodzia Mukiel Syn Hoha gdzie kolwiek sie zeydę z sobą to iest Chodzia Skender, Chodzia Ohan, Chodzia Mukiel z Faruchiem.

Jesli z Faruchiem przyiadą Factorowie moi dobrze, iesli nie Chodzia Faruch moim iest Plenipotentem. Co kolwiek iest maietnosci u Skendera u Ohana y u Mukiela, wszystko Chodzia Faruch z pelna rachunek odebrawszy niech wezmie do siebie, cokolwiek Chodzia Faruchowi doydzie mnie doszlo roznosci zadney nie masz miedzy mną a nim, moie są dobra, bądź towar bądź gotowe, cokolwiek ieno iest zeby oddane były Chodzia Faruchowi gdy iemu oddane będą, mniesą oddane, To pisanie y ieszcze drugie Tureckim pismem napisane wedlug tego exemplarza, zeby wzięli od Farucha a przy sobie chowali, a co kolwiek Chodzia Faruchowi doydzie, mnie doszło, tak y owak nie ma bydz, ni na tym Swiecie, ni na onym. U Skendera iest Dziesiec Jukow, to iest nakładow, y ieden dang, to iest belnia iedwabiu. U Ohana iest 10 Jukow y ieden dang iedwabiu. U Mukiela iest Dziesiec Jukow y ieden dang iedwabiu. U tych trzech wszystkiego iest Trzydziesci y ieden Jukow, y ieden dang iedwabiu. Znowu powtorze z Chodzia Faruchiem, iesliby przyiechali Factorowi moi, dobrze, a iesli nie a Chodzia Faruch moim Wekilem. Cokolwiek iest bądź towar, bądź towar, bądź gotowe pieniądze Chodzia Faruch niechay wezmie, gdy wezmie Faruch, iakobym ia wziął, zaden inszy dotego sprawy niema.

Pisano iest w Roku 1628 Septembr(is) 23 wedlug starego Kalendarza we Wtorek. Pisało sie reka własną Terwerli Xiedza Lazara Syna Tahira. Ja Meger Olicz Chasdamine Syn Masura Swiadkiem tego. Ja starszy Markare Syn Malidziana powtore nezwane. Arad swiadek tego. Ja Harabieda Syn Awedik Swiadek. Ja Jakub Swiadkiem tego. Ja Tusbi Syn Tarmana swiadkiem tego. Ja Megerdycz Kul Owanesa Syn swiadek tego. Ja Owanes Syn Sahaga swiadek tego. Ja Halabli Chodzia Jalbles swiadek tego. Ja Kul Jechmata Syn swiadek tego. Ja przy nim swiadkiem tego. Ja Megerdycz Syn Sukiasza swiadkiem tego. Dla lepszey wiary pieczenc Urzendu naszego iest przycisniona. Z Act Duchownego Urzendu Ormian Lwowskich wydano. Locus sigilli officii Spiritualis Armenicalis Leopoliensis. Mikołaj Bogdanowic Pisarz Duchownego Urzendu m(anu) p(ropria)

№ 148

1630р., жовтня 23. – Скарга львівського ювеліра Станіслава Ніклевича на купців Львова, з якими він їздив до Константинополя і був затриманий турецькими чиновниками

Зміст суті судового процесу

Йдучи до Константинополя з караваном, в Яссах застали ми Станіслава позивача, який там перебував. Там же з слугами його М(о)сці пана воєводи Руського з'єднавшись, спільно їхали до Константинополя на одному возі і на їх харчах. Приїхавши до Константинополя, в одному каравансарайі і в одній коморі спільно стали і вкупі сиділи, пили і всі куплені речі спільно купували, всі втрюх. Допіру, коли паша підступив до нас усіх, і коней турецьких, куплених нами, хотів позабирати. Проте весь караван, уникаючи того, щоб ті коні були забрані, витратили ми немалі кошти на подарунки судовим виконавцям. І то пронесло. А тим часом пан Циганський, слуга пана воєводи, пішов з кіньми з Константинополя, але перед тим тоді доручив так драгоману пану Якубу, слугі його М(о)сці пана воєводи, який до п'ятдесяти років їздив до Турок і справи вів, як і пану Станіславу, аби пан Станіслав на його возі сидів і наглядав за всіма його речами, і спільно з паном Якубом і з його сином Христофором привіз ті речі, які були куплені для його м(о)сці пана воєводи Руського. Пан Циганський пішов з своїми кіньми. Наших дев'ять турецьких коней забрано і пропали, також і витрати на 1500 злотих вчинено

задарма. Виїхали з Константинополя, а відправлено за нами в погоню чауша султанського з емерами, тобто мандатами, наказуючи Адріанопольському Бенік Ефенді, найвищому судді, також Бостанджі Баші, аби як купців, будучих в Адріанополі, так і наш караван, перевірити товари і якщо будь-які речі, які належали до війни, знайшли б, аби позабирали. Якось перший намет в місті Адріанополі йо(го) м(ос)ці пана гетьмана, хоч був в гною, в стайні схований, знайшли, взяли і в інших купців воєнні речі побрано, пораховано, а перед Адріанополем заїхавши, нас той чауш султанський зловив, хто з чим їде, і сказав нам, то дайте мені щось, а я вас не буду повертати до Адріанополя. Зложившись на 90 талярів, дали ми йому. Назавтра, виїхавши чверть милі, де дорога ділилась до Адріанополя і ще мимо Адріанополя, обминаючи місто дві милі, заступив нам чауш знову, мовивши, що тим не задоволений, що не дали, поправили (ми це) знову і ще дали ми йому кільканадцять талярів. Проте і той даток, як в поганина, нічого нам не допоміг і навпаки, пустивши нас в дорогу, сам поїхав до Адріанополя, віддавши кому належало мандати, зараз вислали за нами кільканадцять гінців, аби нас де будь-коли зустрінувши, затримали, а одного вислали поперед себе, даючи знати, що караван на тому місці, чотири милі з тої сторони Адріанополя, затримали. Потім той то Бернік Ефенді і Бостанджі Баша своїх маршалків і султанського чауша з своєю челяддю відправили опівночі до нас. Приїхавши, зразу викликали старших, які були в тому каравані (оскільки нас було кілька вибраних осіб, що ми керували караваном), повідомили султанську волю, аби всі наші товари попереглянути і щоби будь-де могло знайтись приналежне до війни, то все забрати на султана. Чинили ми велике старання і немалі кошти витратили, як би ми тієї ревізії могли уникнути. Але справитись ми не могли, бо нам так відповідали, що скарають на горло нас, коли б ми проти волі султанської вчинили інакше. І так приступивши до каравану, почали підряд, як вози (стояли) в обозі, перевіряти, і де лише що такого знаходили, то відкладали на сторону і запитували, чиї то речі. І іменем кожного при тих речах писано. Коли до возу йо(го) м(ос)ці пана воєводи Руського прийшли, пан Станіслав позивач скочив сам до воза і там всі речі зложивши на землю і розв'язавши, показав леопардові і тигрові (шкіри,) зброю і інші речі. Відклавши ті речі на сторону, питали, чиї то речі, Якуб чи син Якуба, чи теж сам (позвани) сказали, що ті речі є Станіслава і написано (було) його ім'я. І інші всі вози перевірено. Між іншими речами на трьох возах знайшли також до двадцяти осіб в'язнів, але вільних, які так же (на питання), чиї (вони) і хто тих в'язнів провадить, розповіли, що вози кам'янецькі і то їх в'язні. Наказали вози з в'язнями і самих каменчан взяти. Здійснивши ревізію, зібравши нас старших, наказали, аби всі ті речі з особами підписаними їхали з ними до міста Адріанополя і з нами старшими. Там, запровадивши нас до каравансараю, нас затримали і дали знати Бернік Ефенді і Бостанджі Баші, що нас припроваджено з речами і з в'язнями. Потім нас доставлено до Бостанджі Баші з речами і з в'язнями, який згідно реєстру перевірів і питав, які речі якої особи, ті особи і речі знову сам особисто Бостанджі Баша передивився і питав. Після перевірки речей і осіб Бостанджі Баша наказав, аби згідно тамтого реєстру, який списав за чотири милі за Адріанополем, щоб особи, записані при тих речах і при в'язнях, залишились в Адріанополі до того часу, поки не буде привезено розпорядження від Порти, що накажуть робити з тим. Там каменчане при в'язнях і Якуб, драгоман йо(го) м(ос)ці пана воєводи Руського і нинішній позивач Станіслав залишились при речах добровільно в Адріанополі, яких до того ніхто не примушував. Проте мене пан Якуб, як також і товариства мого просив, аби ж ми їх караванбаші кам'янецькому на ім'я Мардиросу та іншим купцям, які були на той час в Адріанополі посприяли, що якби в чомусь була потреба, їм допомогти. Що ми йому на

бажання Якуба вчинили і посприяли. І так ми з ними роз'їхались. Свідки є, як то власне так було, а не інакше, лише що на той час роз'їхались.

Після представлення встановленої судом справи та публічного читання, ці самі позвані, як також і свідки, свої вимоги, згідно з законом, представили через того слугу позваних(що їх видатки реляцією засвідчено), які особисто з'явилися, дослівний зміст (свідчень)славних Григорія Голубовича, Бартоломея Норсесовича, Христофора Івашковича, Богдана Богдановича, Христофора Захновича і Луки Стецьковича, вірмен і жителів львівських. Тому такого роду питання до своїх свідчень додав. Що їм відомо в тій справі, яку йому позивач Станіслав Ніклевич передав, яким чином той Ніклевич залишився в Адріанополі, і чи його він продав, чи ні. І цей позваний Голубович представив задалегідь заготовлений запис свого свідчення, зміст якого наводиться.

Зміст свідчення Григорія Голубовича

Їдучи до Константинополя року 1627, приїхали ми до Ясс. Там же застали ми слуг його(го) м(ос)ці пана воєводи Руського, зокрема пана Циганського і пана Якуба Еліашовича, його перекладача. Там же і Станіслав ювелір був між ними і з ними аж до Константинополя їхав, і з ним в одній коморі і їв, і товари допомагав купувати, коли нас турбували за турецьких коней, які і забрано на султана. Пан Циганський на той час виїхав з турецькими кіньми до Польщі, при своєму возі і при речах його(го) м(ос)ці пана воєводи Руського залишив пана Якуба і пана Станіслава. Коли ж ми понесли великі витрати і шкоди, намагаючись коней відібрати і зокрема, щоб за паном Циганським не пішла погоня. Виїхавши з Константинополя, переїхав нам дорогу Чауш аж до Баби, мовлячи, “воля султана його(го) в(еличнос)ті, щоб ми повернулись до Константинополя.” Ми, побачивши затримку, почали з ним домовлятися, аби нас не турбував і звільнив, дали ми йому сто тридцять менш більш талярів, поки нам дозволив їхати в дорогу. Назавтра (цей чауш) знову заступив нам дорогу, говорячи, що не хоче тих грошей, боїться, йдеться про його голову. Знову ми його ублагали і дали там тридцять талярів, поки дозволив нам їхати в дорогу. Коли ж ми поїхали, за Адріаноподем, в одному селі відразу прийшло кілька турків Бостанджі Баші і пильнували нас. Потім знову приїхало їх більше і Чауш той же з ними. Спитали, хто є караван паша. Відіззався на те пан Аведик: “Що в(аша) м(ость) потребує?” Заявили, що воля султана його(го) в(еличнос)ті, аби ми повернулись до Адріанополя, аби вам перевірено вози, чи не маєте воєнних речей. Ми боронились там по-різному, просились, аби нас не турбували. Де так було, що в полі, біля села кожен віз і речі перевіряли, і коли що-небудь належало до військової справи, то забирали там же і самим позивачам наказували їхати до Адріанополя, до Бостанджі Баші. При возі пана Циганського там був пан Станіслав ювелір, і коли перевіряли віз і товари, він був при них, і пан Якуб, і йому наказано їхати з там тими речами, які були на возі і зокрема леопардові (шкіри) і не лише інші речі, але (також) невільників, які були звільнені, їх побрано, і каменчан, які везли тих невільників. Коли наші і пан Аведик, які також їхали, приїхали з Адріанополя до каравану, розповіли, що послав Бостанджі баша до Константинополя, даючи знати про ті товари і про невільників і що з тим наказано робити. Або їх повернуть або відішлють до Константинополя, при тих товарах залишено пана Якуба і пана Станіслава ювеліра і каменчан з невільниками до того часу, аж поки прийде відомість, що з невільниками і з тими товарами робити. То знаю добре, що пан Аведик не продавав пана Станіслава і невинно його турбують в тій справі.

Ф. 52, оп. 2, стр. 45. С. 2154–2159.

Tenor status causae

Jadąc do Constantinopola z Karawanem zastaliśmy Stanisława Actora w Jasiech praemiszkwiącego. Tamże się z sługami Je(go) M(os)ci Pana Woiewody Ruskiego złączywszy, poposulu iachali do Constantinopola na jednym wozie, y na ich strawie. Przyiachawszy do Constantinopola w jednym Karawasarze y w iedney Komorze z sobą stali, y w kupie siedli, pili, y wszystkie kupie spólnie kupowali, wszyscy trzeci. Dopiero kiedy Basza nastąpił na nas wszystkich ze konie Tureckie które były pokupione przez nas chciał pozabierać, iednakże wszystek Karawan zabiegając temu, aby te konie nie były zabrane, koszt niemały na podarki instigatorami uczyniliśmy że się to przewlokło, a tym czasem Pan Czyganski sługa Pana Woiewody nim uszedł z konmi z Constantinopola, tedy zlecił tak Dragomanowi Panu Jakubowi słudze Je(go) M(os)ci Pana Woiewody który od Piąćdziesiąt lat iedzi do Turek y sprawy odprawował, iako y Panu Stanisławowi, aby Pan Stanisław na wozie iego siedział y dozierał wszystkich rzeczy iego y spólnie z Panom Jakubem y z Synem iego Krzysztophem prowadził te rzeczy które pokupione były na Je(go) M(os)c Pana Woiewodę Ruskiego, Pan Czyganski z konmi urzędzsy swemi, naszym dziewięć koni Tureckich zabrano y przepadły także y koszt na 1500 złotych uczyniony wniwecz. Wyiachawszy z Constantinopola wyprawiono za name Czawusza cesarskiego pogonią z Emerami to iest mandatami, rozkazując Adrianopolskiemu Benik Effendemu Sędziemu naywyszemu. Także Bostandzy Baszy aby tak w Adryanopolu będące kupce iako y nas Karawan rewidowawszy Towary a czoby się kolwiek rzeczy do woiny należących znalazło pozabierali. Jakosz na pierwey Namiot w Miescie Adryanopolu Je(go) M(os)ci Pana Hetmana choc był w gnoiu w staini schowany znalazłszy wzięto, y Kupcow inszych rzeczy woienne pobrano porachowano, zaprzawdę przed Adryanopolem zaiachawszy nas ten Czawusz Czesarski ziawił nam to z czym iedzie, y mowił nam to daycie mi co a ia was nie będę zawracał do Adryanopola, ktoremu złożywszy się na 90 Talerow, dalismy. Nazaiutrz viachawszy cwierec mili gdzie się dzieliła droga do Adryanopola y ras mimo Adryanopola Miasto miiając dwie mili, zastąpił nam znowu Czawusz mowiąc że się tym nie contentuję coscie nie dali, poprawielizmy znowu y ieszcze dalismy mu kilkanascie Talerow, przecię y ten datek iako u poganina nic nam nie pomógł, y owszem pusiwszy nas w drogu sam do Adryanopola iachawszy Mandaty komz należały oddawszy zaraz wysłali za nami kilkanastu Adryamoglanow, aby nas gdziekolwiek zaiachawszy zatrzymali, a iednego wysłali z poprodku siebie, dając znac że Karawan na tym mieyscu, cztery mile z tey strony Adryanopola, zatrzymali w tym ten to Bernik Effendy y Bostandzy Basza swoich Marszałkow y Czawusza Czesarskiego z Czeładzią swoją wyprawili o pułnocy do nas przyiednawszy, zaraz wezwali starszych którzy byli w tym karawanie(ądysz nas było ossob kilku wybranych zesmy karawanem zawiadowali) opowiedzieli wołą Cesarską aby wszystkie Towary nasze rewidowali, y osoby się kolwiek znalezc mogło do woiny należącego, to wszystko na Cesarza zabrano. Czynielizmy wielkie staranie y koszt niemały wazeli iako bysmy tey rewizyey visc mogli, alezmy sprawic nie mogli, bo tak nam odpowiedzieli że darło nasze w tym gdybysmy wołą Cesarską inaczei uczynili, y tak przystąpiwszy do Karawanu, pocięli porządkiem iako wozy w obozie stały rewidowac y gdzie ieno co takiego znaleźli to odkładali na stronę y pytano czyie to rzeczy są y imieniem kazdego przy tych rzeczach pisano, nim do wozy Je(go) M(os)ci pana Woiewody Ruskiego przysli, Pan Stanisław Actor skoczeł sam do wozu y tam wszystkie rzeczy złożywszy na ziemię y rozwiązawszy pokazał Lamparty, Tygrysy, Rzędy y insze rzeczy, które rzeczy odłożywszy na stronę, pytano czyie to rzeczy, Jakub li czyli Syn Jacubow, czyli tesz sam opowiedzieli że rzeczy są Stanisławowe, y napisano imię iego y insze wszystkie wozy rewidowano. Między inszemi rzeczami więźniow tesz na trzech woziech znaleźli do dwudziestu ossob ale wolnych, którzy tak

ze czyie y kto te więznie prowadzi opowiedzieli ze Kamienieckie wozy y ich to więznie, kazali wozy z więzniąmi pobrac y samych Kamieneczan. Odprawiwszy rewizyą zazwawszy nas starzych rozkazali aby wszystkie te rzeczy y z osobami popisanemi iachali z nimi do Miasta do Adryanopola y z nami starszemi. Tamze nas zaprowadziwszy do Karwasaru zatrzymali nas, y dali znac Bernik Effendemu y Bostandzy Baszy ze nas przyprowadzono z rzeczami y z iężniami, w tym nas zaprowadzono do Bostandzy Baszy z rzeczami y z więzniąmi, y według rejestry rewidował, y pytał ktore rzeczy ktorey osoby, ktore osoby y rzeczy widząc, znowu sam reka swą Bostandzy Basza poinwentował y spisał. Po rewidowaniu y inwentowaniu rzeczy y osob, Bostandzy Basza rozkazał aby według Rejestru tamtego ktory sie cztery mile za Adryanopolem spisał aby przy tych rzeczach y przy więzniąch osoby popisane zostały w Adryanopolu dotąd pokąd informatia od Porty przywieziona będzie co z tym czynic rozkazał, gdzie Kamienecanie przy więzniąch y Jakub Dragaman Je(go) M(os)ci Pana Woiewody Ruskiego y Stanislaw niniejszy Actor zostali przy rzeczach dobrowolnie w Adryanopolu, ktorych do tego zaden nie przymuszał. Jednakze użył mie Pan Jakub takze y Towarzystwa moiego prosieł abysmy ich Karwan Bassemu Kamienieckiemu na imie Mardyroszowi y inszym kupcom tam na ten czas w Adryanopolu będącym zalecieli, ze iesliby w czym potrzeba pokazała, aby im pomocni byli. Cosmy mu na zadanie Jakubowe uczynili y zalecieli, y takesmy sie z nimi roziechali. Swiadkowie są iako to własnie tak było a nie inaczey, tylko isz na ten czas sie roziechali.

Post praein serti status causae publicam lectionem, is idem Citatus, statuit Testes ex sui instantis legittime per eundem Famulum (prout ipsius expressa relatione probauit) Citatos et personaliter comparentes ut pote Famatos Gregorium Holubowicz, Bartholomaeum Norsessowicz, Christopherum Iwaszkowicz, Bogdanum Bogdanowicz, Christopherum Zachnowicz et Lucam Steczkowicz Armenos Ciues Leopolienses Quibus eiusmodi Interrogationum ad Testimoniis sua perhibenda dedit. Co im wiadomo w tey sprawie, którą mu Actor Stanislaw Niklewicz intentował, iakim sposobem ten to Niklewicz został w Adryanopolu, y ieslisz go on zaprzedał albo nie.

Atque hic, in continenti protestans Holubowicz. Testimonium suum in scripto parato produxit tenoris talis qui sequitur.

Tenor Testimonii Gregorii Holubowicz

Jadacz do Konstantinopola Anno 1627 przyiechalismy do Jass. Tam ze zastalismy sług Jego M(os)ci Pana Woiewody Ruskiego, mianowicie Pana Czyganskiego y Pana Eliaszwowicza, tłumacza iego. Tamze y Stanislaw złotnik między nimi był, y z nimi do Konstantynopola iechał, y z nim w iedney Komorze stal I iadał, y do sprawowania rzeczy pomagał, gdy nas o koine turbowano Tureckie, ktore y pobrano na Cesarza. Pan Czyganski na ten czas wiechał z konmi Tureczkimi do Polski, zostawił Pana Jakuba y Pana Stanisława przy wozie swoim y przy rzeczach Je(go) M(os)ci Pana Woiewody Ruskiego gdzie my wielki unkoszt podniesli, y szkode, staraiąc sie konie eliberuiąc a mianowicie zeby pogonia nie poszła za Panem Czyganskim, Wyiechawszy z Konstantynopola przeiechał nam drogę Czawusz az do Baby, mowiacz wola Cesarza Je(go) M(os)ci abyscie sie wrocili do Konstantynopola. My widzac ze zatrudnienie, poszlismy z nim zgodnie prosząc aby nas nie turbował, y uwolnił, dalismy mu sto Trzydziesci mniey więcey Talerow, gdzie nam kazał w drogę iechac, nazaiutrz znowu zastąpił nam na drodze, mowiacz, ze niechcę tych pieniędzy, boię sie idzie mi o głowę znowuzmy go ublagali y tam Trzydziesci Talerow dali, gdzie nam kazał iechac w drogę, gdyzmy poiechali za Jendrnopole, do iedney Wsi zaraz kilka Turkow Bostandzi Baszego przyszło y pilnowało nas,

potym znouu przyiechało ich więcej, y Czawusz ten ze z nimi, mowiacz, kto iest Karwan Baszy, ozwał sie Pan Awedyk owo ia. Czego w(asha) m(osc) potrzebią. Powiedzieli ze wola Cesarza Je(go) M(os)ci abyscie sie wrocili do Jendrna, aby rewidowano wam wozy, iesli nie macie rzeczy woiennych, tamezmy sie bronili rozmaycie, prosili aby nas nie turbowali gdzie natym stanelo, ze w polu przy Wsi kazdego woz y rzeczy rewidowano, y cokolwiek do ozdoby woienney nalezono, tedy pobrano tamze y samych istcom kazano iechac do Jendrna, do Bostandzy Baszego, gdzie y przy wozie Pana Czyganskiego Pan Stanisław złotnik był, y gdy rewidowano woz y rzeczy, on był przy nich y Pan Jakub y onemu kazano iechac z rzeczami tamtymi ktore były w wozie a mianowicie Lamparty y insze rzeczy, a nie tylko ale niewolnikow ktorzy byli wolni y tych pobrano y Kamienczan ktorzy wiezli tych niewolnikow, gdy przyiechali z Jendrna naszymi ktorzy byli iechali takze y Pan Awedyk do Karwanu, powiedzieli ze posłal Bostandzy basza do Konstantynopola daiąc znac o tych rzeczach y o niewolnikach y co z tym kazać czynic, iezeli ie wrocic albo odesłac do Konstantynopola, przy ktorych rzeczach zostawiono Pana Jakuba y Pana Stanisława Złotnika y Kamienczan z niewolnikami do tąd az wiadomosc przydzie co z Niewolnikami y z tymi rzeczami czynic z Konstantinopola. To wiem dobrze ze Pan Awedyk nie zapredawał Pana Stanisława y nie winnie go w tey mierze turbuie.

№ 149

1631r., лютого 28. – Запис львівського вірменина Габрієла Петровича і персидського купця Огана Захаріасовича про остаточне припинення спільної торгівлі, про відсутність претензій один до одного.

Квитанція Габрієла Петровича

Перед урядом війтівським львівським ставши особисто, славні пани Габрієл Петрович, вірменин і міщанин львівський, з однієї, а пан Оган Захаріасович Данчик, вірменин і міщанин з перського міста з Пагену, з другої сторони, будучи здорові тілом і в розумі, керуючись правом, яке їм належить, і до уряду тутешнього для справи нижче описаної вдаючись, явно і добровільно визнали і кожен з них окремо визнав. Що вони спільно з землі французької приїхавши до Гданська, в спільній торгівлі і купецтві були між собою до нинішнього дня. А тепер вже з того спільництва залишились у своїй торгівлі, кожний окремо, один від другого відділяється, всі справи купецькі, реєстри, листи, виписки добре перевірили і побачивши достатне порухання, рахунок між собою щирий і правильний скінчили. Тим поруханням один другому нічого не залишився винним, тобто не є будь-яким чином боржником. Через те обидва і взаємно з усього спільництва торгівлі, договорів, розписок, боргів, писаних і усних, товарів, реєстрів загалом з усієї купецької справи, яка будь-коли між ними до теперішнього дня могла бути, один другого назавжди вільним чинять. На вічні часи всі листи, договори, реєстри, які між ними будуть, ліквідовані і в ніщо обернені. До тієї міри, що вже один з другого ні через себе, ні через свого представника, ні сам, ні його потомки, як в Польській Короні, так і в чужих землях і панствах не в змозі буде про минулі справи і спільництва або якісь борги позивати, турбувати, перешкоджати, арештовувати, ув'язнювати. Навіть не лише самі собі до себе правну дорогу утруднювати, але ні інших станів людям кредитори наші не зможуть одного за другого позивати і нападати, але кожний з нас за себе буде справувати. Також від теперішнього дня один на другого боргувати не маємо, але кожен з нас своїм власним кредитом жити і торгувати має окремо, з спільництвом більше не рахуватись ані з нього користуватись. Нарешті після цього квіту як ми самі, так і добра, товари, слуги або

фактори наші від всякого обов'язку тієї спільної справи, справи нашої до нинішнього дня, в кожній землі, у панстві Польським, Турецьким, Перським і інших вільні мають бути, відповідати і справуватись і далеко більше. Але платити жодному з нас не повинні будуть з того спільництва від завершення дня нинішнього і тим нинішнім урядом квитом ствердженого.

Ф. 52, оп. 2, спр. 398. С. 220–221.

Quietatio Gabrielis Piotrowicz

Przed Urzędem Woytowskim Lwowskim stanęwszy oblicznie sławni Panowie Gabriel Piotrowicz Ormianin y Mieszczanin Lwowsky y iedney, a Pan Ohan Zachariaszowicz Danczyk, Ormianin y Mieszczanin y Miasta Pierskiego z Pahenu z drugiey strony, zdrowy będącz na Ciele y umysle, prawa swego należytego odstępując, a do Urzędu tutecznego dla sprawy nizey opisaney wdaiąc sie iawnie y dobrowolnie zeznali, y kazdy z nich zosobno zeznal. Iz oni pospolu z Ziemie Franczuskiey przyiachawszy do Gdanska w spolnym handlu y kupiectwie, do dnia dzisieyszego z sobą byli, a teraz, iusz stego spolnictwa zostaiąc sie y handle swoje, kazdy zosobna ieden od drugiego oddzielaiąc, wszystkie sprawy kupieczkie, Regestra pisma, Ausczugi dobrze przeżyawszy, y obaczywszy dostatecznie sie porachowali, y rachunek miedzy sobą skoczyli szczerę a nie omylny, przez ktore porachowanie ieden drugiemu, nic anie nic zostal winnym, abo iakim kolwiek sposobem dluznym. Przetosz obadwa y wzaiem ze wszystkiego spolnictwa handlow, contractow, Cyrographow, dlugow, pisanych y slownych Towarow, Regestrow, oworgola zewszystkiey, sprawy Kupieczkiey, ktore bykolwiek miedzy niemi do dnia dzisieysiego bydz mogła, ieden drugiego, wiecznemi wolnym czyni, czaszy wiecznemi wszystkie pisma, Contracty, Regestra, miedzy niemi będące Umaraiąc, y wniwecz obracaiąc. Tak dalecze, ze iusz ieden z drugiego ani przez sie, ani przez Plen(ipoten)ta swego, ani sam ani potomkowie iego, tak w Polskiey Koronie, iako y w cudzych ziemiach y Panstwach nie bądzie mogli o przesle sprawy y spolnictwa, abo dlugi iakie pozywac, turbowac, trudnic, aresztowac, więzic. Naweth nie tylko sami sobie, do siebie drogę prawną zadrudzaią, ale ani drudzy Obczy ludzie wierzycielowi nasi nie będą mogli iednego za drugiego pozywac, y napastowac ale kazdy z nasz za siebe sprawowac sie bądzie. Ani tesz od dnia dzisieyszego ieden na drugiego dluzyc, sie niemamy, ale kazdy znan swoim wlasnym Creditem zycz y kupczycz ma zosobna, spolnictwem sie wiecey nieszczycząc, ani z niem ozywaiąc. Na ostatek po tym kwicie tak my sami, iako y dobra Towary, sludzy, albo Factorowie nasi od wsielakiego przenagabania aprawy tey spolney, sprawy nasiey do dnia dzisieyszego, w kazdy Ziemi, y Panstwie Polskim, Tureckim, Perskim y innym wolni maią bydz, odpowiadac y sprawowac sie, a daleko więcey, ani placic zadnemu z nas nie powinni będą, z tego spolnictwa dnia dzisieyszego z skonczonego, y tym Kwitem niniejszym Uriędnym Umorzonego.

№ 150

1631р., листопада 6. – Скарга львівського вірменина Симона Голубовича, якого під час поїздки до Туреччини обікрали в дорозі

Зміст

Діялось у Кам'янці-Подільському, року Господа 1631 дня 6 листопада, в четвер, перед славетними панами Кіркором Голубовичем, вйтом, Лукашем намісником, Іваном Міклашем, Якубом, Стефаном Муратом, присяглими права вірменського Кам'янця-Подільського.

До права загального і актів нинішніх вірменських кам'янець-подільських особисто прийшовши, славетний Симон Голубович, вірменин і міщанин львівський, заніс свою розповідь нинішньому урядові про те, що в теперішній своїй дорозі при каравані, їдучи з Константинополя, з його воза з мішком пропало. Зокрема, сім емірів або привілеїв турецьких. Також дві розписки, одна на чотириста шістдесят талярів левкових від славетного Христофора Йозефовича, вірменина і міщанина львівського. Оплата тієї суми на найближчий (день) святої Катерини, який буде припадати в тому, теперішньому році. А другий на чотириста сорок старих талярів, взятих спільною рукою славетними Миколаєм Івашковичем і Еліашем Андрієвичем, вірменами і міщанами львівськими, і оплату обіцяли вчинити через три місяці від дати, (вказаної) у розписці. Крім того, взято і розписку славетного Христофора Аведіковича, вірменина і міщанина кам'янецького, на тридцять шість злотих, яка була в тому мішку. Крім того, було ще сімдесят червоних злотих, також лист господаря його м(илос)ті Волоського. Ті розписки, приїхавши до Ясс, мав розписувати, але шукаючи їх у возі, не знайшов. Шукав навіть між товариством, переглядаючи їх вози, і теж не знайшов. Тому теперішньою своєю судовою заявою бажаю, аби ті розписки, а також і вексель, якби коли пізніше знайшли, жодної ваги і сили не мали, але (слід) було розуміти, що (втратили) вагу і обернуті внівець. І для підтвердження (правдивості) тієї своєї розповіді, ставив згаданий Симон Голубович перед нинішнім урядом славетних Христофора Йозефовича, Юрка Симоновича і Греська Івашковича, вірмен і міщан львівських, на підтвердження тієї своєї згуби, які разом з ним були в тій дорозі і знали все. Ті вище згадані свідки, ставши особисто перед нинішнім урядом, після урядового розпитування під присягою кожен з них окремо визнали. Що ми, будучи в тій турецькій дорозі спільно з паном Симоном, знаємо ми ту його втрату, бо перед нами скаржився в дорозі, навіть трусив усіх нас і не знайшов. Визнання тих осіб спільно з своєю судовою заявою згаданий Симон дав записати до книг і пам'ятним затвердив.

Мурат Попович, суддя права вірменського Кам'янця. Витяг з Актів вірменського права Кам'янця-Подільського. Печатка прикладена.

Ф. 52, он. 2, спр. 523. С.1946–1947.

Tenor Manifestationis prima, sub '1

Działo sie w Kamiencu Podolskim, Roku Panskiego 1631 dnia 6 Listopada, we Czwartek, przed Sławetnemi Pany Kirkorzem Holubowiczem, Woytem, Lukaszem Namiestnikiem, Iwaszkim Mikłaszem, Jakubem Stephanem, Muratem, Przysięgłemi, Prawa Ormianskiego, Kamiencia Podolskiego.

Do Prawa zupełnego, y Act niniejszych Ormianskich Kamiencia Podolskiego oblicznie przyszedszy sławetny Symon Holubowicz, Ormianin y Mieszczanin Lwowski, zaniósł opowiedanie swoje Urzędowi ninieyszemu o to. Isz w teraznieyszey drodze swoiey, przy Karawanie z Constantinopola iadąc, z wozu iego z workiem zginęło. Naprzod Siedm Emirow, alias Przywileiow Tureckich, także dwa Membrany, ieden na Talerow Lewkowych Czteryista szeszedzięsiąth przez sławetnego Krzysztopha Jozephowicza, Ormianina y Mieszczanina Lwowskiego ktorey to summy zapłata, na blisko przyszłą Swiętą Katharzynę, w tym Roku teraznieyszym będącą, przypadala, a drugi na Talerow starych czterysta y czterdzięsci, przez sławetnych Mikołaiia Iwaszkowica, y Eliasza Andrzejowica, Ormian y Mieszczan Lwowskich, spólną reką sobie dany, y zapłatę od daty Membranowey, za trzy Miesiąca uczynic obiecana. Do tego y Cerograph na złotych Trzydzięsci y szesc, przez sławetnego Krzysztopha Aydinowica Ormianina y Mieszczanina Kamienieckiego sobie dany, w tym ze worku był. Nadto by ieszcze

Czerwonych złotych siedmdziesiąt, także y list Hospodara Jego M(os)ci Wołoskiego, ktorých to Membranow, przyiachawszy do Jas, miał rozpisowac, ale szukając ich w wozie nie znalazł nawet szukał między Thowarzystwem trzęsąc ich wozow, tedy sie nie nalazło. Przetosz teraznieyszą manifestatią swoią waruie, aby te Membrany, także y Cerograph, iesliby sie kedy za czasem znalazły zadney wagi, y mocy nie mieli, ale ze nie wazne, y wniwecz obrocone byly rozumiane. A in verificatione tego opowiadania swego, stawil pomieniony Symon Holubowicz przed Urzędem ninieyszym Sławetnych Krzysztopha Jozephowica, Jurka Symonowica, y Grzeska Iwaszkowica, Ormian, y Mieszczan Lwowskich, na przyznanie tey zgubey swoiey, ktorzy pospolu z nim w tey drodze będąc są wiadomi, ktorzy to wyszey pomieniēni swiadkowie oblicznie przed Urzędem ninieyszym stanawszy, za requirowaniem Urzędowym pod przysięgą kazdy z nich z osobna zeznali. Ze my będąc pospolu w tey drodze Tureckiey z Panem Szymonem, wiadomizmy tey zgubey ie(go) bo sie przed nami uskarzał w drodze, nawet trząsł nas wszystkich, y nie nalazł. Ktorých osob przyznanie pospolu z Manifestatią swoią pomieniony Symon dał do Xiąg zapisac, y pamiętnym utwierdził. Muratus Popowicz, Juris Armenici Camenecen, Scabinus iuratus. Ex Actorum Prothocolo Juris Armenici Camenecensis in Podolia extraditum. Locus Sigilli.

№ 151

1632р., травня 24. – Визнання кам'янецьких фурманів, які перевозили товари ангурського купця Харабея про те, що той повністю розрахувався з ними

Зміст

Перед львівським війтівським судом ставши особисто, кам'янецькі вірмени, учтивий Марута Маркович своїм іменем, а Якуб Ісайович своїм, і іменем Ованіса Ісайовича, свого рідного брата, явно, ясно добровільно і виразними словами визнали і нинішнім писанням визнають. Що тим всім визнанням обошільно, згідно торгування і установаження фури на товари, які везли з турецького міста Провадії, а мали їх ставити до Любліна, від Харабея, вірменина турецького з Ангурії, крім 24S талярів левкових, які собі витратив, той же Харабей відносно тої дороги зі Львова до Любліна (заплатив) згідно умови, що (купці), особливо іноземці, для безпеки під час таких переїздів не їхали в той час через Корону. За ту відправлену фуру в усьому зі мною розрахувався. Після того розрахунку зі мною, визнаю вчинення, і звільняю і вільним чиню обіцяну оплату з турецької землі аж сюди до Львова за фуру згаданого Харабея, вірменина і купця турецького. Не залишаю собі і своїм потомкам жодного права до того Харабея стосовно такої оплати собі вчиненої за фуру відправлену і повністю вічний спокій тим нинішнім квітом йому визнаю і чиню. Крім того, вище названий Марута Маркович, вірменин кам'янецький, визнав, що йому той же Харабей, вірменин і купець турецький з Ангурії, ту суму, яку йому був позичив в турецькій землі готівковими і ліченими грошима, віддав і заплатив згідно розписки, що він визнає, від того ж Харабея даної. З тієї то суми, яку він віддав, квітус і вільним чинить. Не залишаючи собі і своїм потомкам жодного права на такий борг, але і повністю його скасовуючи, і таку розписку на ту суму дану скасовує і ліквідує.

Ф. 52, он. 2, снр. 398. С. 1150–1151.

Przed urzedem Woytowskim Lwowskim stonuwszy oblicznie uczciwi Maruta Markowicz imieniem swym, a Jakub Isaiowicz swym, y imieniem Owanisa Isaiowicza, brata swego rodzonego, Ormienie Kamienie(cczy), iawnie, iasnie dobrowolnie, y slowy wyraznemi zeznali, y ninieyszym pismem zeznaią. Iz sie owym zeznaiącym wszystkim zobopolnie, wedlug

potorgowania, y postanowienia fury na towary, ktore wiezli z Prowadiey Miasta Tureckiego, a mieli ie stawic w Lublinie od Charabea Ormienina Tureckiego z Anguriey procz Dwudziestu y Pulpiętu Talerow Lewkowych, ktore sobie wytracil, tenze Charabey względem tey drogi ze Lwowa, do Lublina podług umowy, iz nieiechali dla bezpieczenstwa pod takowy czas przeiazdow przez korone zwlascza Cudzoziemca, za te odprawioną fure we wszystkim sie mi dosic stalo. Dla ktorego to dosyc sobie ze znaiącym uczynienia, y zaplacenja, zarzeczoną odprawioną z ziemie Tureckiey, asz tu do Lwowa furę pomienionego Charabea, Ormianina kupca Tureckiego kwituią y wolnym czynią. Nie zostawuiąc sobie zadnego Prawa y Potomkom swym do tego Charabae względem takowy zapłaty sobie uczynionej, za fure odprawioną y owszem wieczny pokoy tym ninieyszym kwitem iemu waruią y czynią. Do tego wzwyż rzeczony Maruta Markowicz Ormianin Kamieniecky zeznal, iz mu tenze Charabey Ormianin kupiec Turecky z Anguriey tę Summe którą mu byl pozyczyl, w ziemi Tureckiey gotowemi, y liczonemi pieniędzmi oddal, y zaplacil, wedlug Cerographu sobie zeznaiącemu, od tegosz Charabea danego, z ktorey to summy oddaney onego kwituie, y wolnym czyni, niezostawuiąc sobie o takowy dlug y swoim potomkom zadnego prawa, ale y owszem ono umarzaiąc, y Cerograph takowy na te summę dany Umarzaiąc y cassuiąc.

№ 152

1632р., березня 6. – Визнання єреванського купця Охана Кіркоровича про те, що він заплатив борги львівських купців турецькому і персидському купцям і пред'явив їх розписки

Перед урядом війтівським Львова, міста королівства Польського, прийшовши особисто учтивий Охан Кіркорович, вірменин перського міста Єревана, добровільно, явно, ясно, невимушено й обдумано визнав у присутності славного Миколая Вартерисовича і перекладача вірменського львівського присяглого. Що він бере три мембрани від пана Александра Арахеловича, вірменина з Ерзеруму. Першу мембрану від Беруїса Алтановича, вірменина і міщанина з Константинополя, дану п(ану) Александру Арахеловичу, вірменину з Ерзеруму, на суму злотих польських дев'ятсот. Її виплата приходить на ярмарк в Любліні на святки теперішнього року і припадає 1632, дата тієї мембрани є у Львові дня 24 місяця лютого, року того ж 1632. Друга мембрана від Стефана Вартерисовича, вірменина і міщанина львівського, дана тому ж пану Александру Арахеловичу, вірменину з Ерзеруму, на злотих польських тисячу чотириста. Оплата того боргу на ярмарк любельський на святки в році тому ж 1632 припадає, видана та мембрана в Острогу дня 24 грудня року Господа 1631, недавно минулого. Третю мембрану від пана Миколая Ходжейовича, вірменина і міщанина львівського, тому ж пану Александру Арахеловичу, вірменину з Ерзеруму, на суму злотих польських 1130. Її виплата теж припадає на найближчі святки в Любліні на ярмарок у тому ж 1632 році. Видана та мембрана у Львові дня лютого 24, року Господа 1632. Ті борги від вище згаданих боржників або прийдуть, або ні, однак згаданий Охан Кіркорович ті мембрани взяв на свій борг, який мав у того ж Александра Арахеловича, і на тих же боржниках стягнення вносить і залишає, на яких названого пана Александра Арахеловича, вірменина з Ерзеруму, квітує, вільним від себе чинить і жодного права на свій борг від нього собі не залишає. Але все на вічні часи скасовує тим своїм нинішнім зізнанням, яке просить, аби було до нинішніх актів прийняте і вписане нинішнім урядом, що й отримав на свою вимогу.

Ф. 52, оп. 2, стр. 398. С.935–936.

Agnitio Ochani Kirkorowicz

Przed Urząd Woytowsky Lwowsky Miasta Krolestwa Polskiego przyszedszy oblicznie Ucciwy Ochan Kirkorowicz Ormienin Miasta Zerewana Perskie(go) dobrowolnie iawne, iasnie, nieprzymuszenie rozmyslnie zeznal, y wyznal to, przy obecności Sławnego Mikolaia Warteryszowica, y Tlomacza Ormianskiego Lwowskiego przysięgłego. Ze on trzy membrany bierze od Pana Alexandra Arakelowicza Ormienina z Zorzumaru to iest. Pierszą membranę od Beruisa Altanowicza Ormienina y Mieszczanina z Konstantinopola daną P(anu) Alexandrowi Arachielowiczowi Ormieninowi z Zerzomiru na Summe złotych Polskich Dziewiecseth, ktorey zapłata przychodzi na Jarmark w Lublinie na Świętki Roku terazniejszego, 1632 przypadający, ktorego Membraną iest data we Lwowie dnia 24 Miesiąca Lutego, Roku tegosz 1632. Drugą membranę od Stephana Warteryszowica Ormienina, y Mieszczanina Lwowskiego temusz Panu Alexandrowi Arachielowiczowi Ormieninowi, z Zerzumuru na złotych Polskich Tysiąc Czteryysta daną, ktorego dlugu zapłata na Jarmark Lubelsky na Świętki w roku tymze 1632 przypada ktorego to membraną data w Ostrogu dnia 24. Decembra, Roku Panskiego 1631 blisko przeszlego. Trzecią Membranę od Pana Mikolaia Hadzieiowicza Ormienina, y Mieszczanina Lwowskiego temusz Panu Alexandrowi Arachielowiczowi Ormieninowi z Zerzumuru, na złotych Polskich 1130 Summy, ktorego takze zapłata na Świętki blisko przyszłe przypada w Lublinie na Jarmark w tymze Roku 1632, ktorego Membrana data we Lwowie, dnia Lutego 24. Roku Panskiego 1632 ktorych dlugow pomieniony Ochan Kirkorowicz, od wyzey mianowanych dluznikow, lubo doydzie, lubo nie, iednakze on te membrany na dlug swoi, ktory miał v tegosz Alexandra Arachielowicza onego, y natychsze dluznikach dochodzie sie ofiaruie y submittuie na ktorych przestając przerweczonego P(ana) Alexandra Araxielowicza Ormienina z Zerzumuru quituie, wolnym od siebie czyni, y zadnego Prawa o swoi dlug do niego sobie nie zostawie, ale wszystko wiecznemi czasy Umarza tym niniejszym zeznaniem swoim, ktore aby bylo do Act niniejszych przyięte y wpisane Urzędu niniejszego prosil, co na affectatią otrzymal.

№ 153

1632р., березня 13. – Зобов'язання снятинських фурманів про перевезення товарів турецьких купців

Поручительство фурманів за фурманів

Усім, кому належить знати, особливо особам урядовим, відомим чинимо. Як перед цілим уряду нашоим раєцьким міським особисто ставши учтиві Іван Маніович з Снятина, Петро Кішкан, теж з Снятина, Роман Тизива, Івашко Кочанович, Захарків син, Сидор, Кирила зять, Стець Маркович, фурмани і міщани з Галича, здорові тілом і навмисно не примушені, не обмануті, ані жодним чином не введені в оману, дотримуючись права і юрисдикції своєї власної у у цьому високому львівському суді, справу нижче описану признаючи, явно і добровільно, один за всіх і всі за одного, визнаємо і ручаємось у такий спосіб. Що вони, фурмани снятинські, найнявшись з своєю компанією (яких імена і прізвиська тут названі) на фуру і привезення фури, тобто в кількості на двадцять возів анісу привезти з Снятина до Львова невірним Якубові Йожефовичу і Ісааку Нахмановичу, жидам адріанопольським, за певну суму грошову, листом докладним, або розпискою, або мембраною, в оплаті гарантовану. Та фура на двадцять возів ганусу мала бути всій компанії, як тим, які є вище вказані, як і тим, які не вказані, тут у Львові жидами вище вказаними оплачена і розписка, або лист, або мембрана на оплату тої фури дана жидам,

яку мали віддати після повернення. А що компанія тих вище вказаних фурманів, тобто фурманів снятинських, попродавши ті (товари) названі позивачів з фури, швидко до Львова приїхали і оплату фури, згідно контракту і домовленого найму від названих жидів достатньо взявши, лист або мембрану на оплату їм фури, даної вказаними жидами, затримавши при собі і не повернувши його жидам, взяли з собою. Більше того, щоб відповідачі за ті ж специфіковані оплати своєї фури також від жидів дістали, які без повернення жидам листа або мембрани, взятих від них з труднощами, мали доставити, і про дальші шкоди і витрати на проживання, живучи і харчуючись самі з челяддю і з кількома десятками присталих, яких до того товару приставили до Львова, не прийшли. До того запису я і всі заручились спільною і нероздільною рукою, як на добрах своїх рухомих і нерухомих, які мають, або можуть мати, так і на своїх особах, і на вище названих Якуба Йожефовича і Ісаака Нахмановича, жидів адріанопольських, що вони жодної труднощі, ані клопоту, коли будь-коли б їх як теперішні позвані, так і компанія їх, фурмани і міщани снятинські, заїхали для того листа чи мембрани, даного від жидів названим фурманам, як снятинським, так і галицьким, що всій компанії надійно служить, в достатній мірі всім заплаченого і затриманого, як правною, так і неправною, затримки спірної мембрани на кожнім місці і перед всяким урядом не буде. Лист або мембрана, даний згаданими жидами всій компанії на забезпечення, як вже заплачений і затриманий (не мав) жодної ваги, ані сили. Все це була декларація, з усіма його обов'язками скасована і зліквідована і внівець обернута собі і всій своїй компанії мовчанкою через затримання того листа або мембрани, і про достатньо оплачену фору наказуючи і повторно визнаючи силу нинішнього запису і квіту того згідно найдосконалішого права. Перед тим же урядом нашого міста вище названі фурмани свідчили і скаржились, як свідчать і скаржаться проти снятинчан фурманів, які були в своїй компанії, що вони взяли й отримали від вказаного Якуба Йожефовича і Ісаака Нахмановича, жидів адріанопольських, достатньо вчиненої за фуру заплати. Проте, для безпечнішої оплати, вчиненої жидами, лист або мембрану, який служив для всієї компанії, не залишили при жидях або при уряді, а їхали з ним і з собою завезли, через що чекали оплату, як самі з челяддю, як і з кількадесят бидла годуючи, прийшли (до) шкод, накладів і витрат, які собі оцінюють і кладуть на сто злотих польських. Із згаданими снятинцями своя компанія про то все, що вище написано, коли будь-коли їх приведу до присяги або заїду вчинити, і всі шкоди, витрати і наклади, викладені в тій скарзі обнародую, щоб її до наших книг раєцьких прийняти і їм під печаткою нашого уряду видати. Що з дозволу урядового згідно права отримали. На вірність цієї справи.

Ф.52, оп. 2, спр. 47. С. 525–528.

Fideiussio Vectorum pro Vectoribus

Wszystkim komu wiedziec należy ossobliwie ossobom na Urzedy wysadzonym wiadomo czyniemy. Jako przed zupełną Urzedy naszego Radzieckiego ossiadłością oblicznie stanawszy Uczciwi Iwan Maniowicz z Sniatyna, Piotr Kiszkan także z Sniatyna, Roman Tyzywa, Iwaszko Koczanowicz Zacharow syn, Sydor Kuryłow ziec, Stecz Markowic Furmani y Mieszanie z Halicza, zdrowi na ciele y na umysle bedacy nie przymuszeni nieoszukani, albo iakim sposobem uwiedzieni, odstepuiąc Prawa y Jurisditiei swey własney a Forum tuteczne Lwowskie, co sie sprawy nizey opisaney tycze przyznawaiąc iawnie y dobrowolnie ieden za wszytkich y wszyscy za iednego zeznawanie y zareczaią sie w ten sposob. Iz oni naiawszy sie z Compania swoią Furmany, takzey Mieszany Sniatynskiemі (ktorych tu imiona y nazwiska za wyrazone sie kłada)

na Furę y przywiezienie Fury, to iest na Dwadziestcia wozow w liczbie hanusu z Sniatyna do Lwowa Niewiernym Jacobowi Jozephowicowi y Isaakowi Nachmanowicowi zydow Jednopolskim za pewną summe pieniężną Pismem szczegulnym alboli cerographem, badz to Membraną w zapłacie ubezpieczoną przystawic ktorato fura Dwadziestcia wozow hanuzu miała bydz wszytkiey companiey tak tym ktorzy są wyzey mianowani iako y ktorych sie niemianuie tu we Lwowie od Zydow a zwyż mianowanych zapłacona a cerograph alboli pisma, badz bez Membrana na takowey fory zaplacenie dana zydow wrocic sie y oddac miała. A iz compania tych wyzey mianowanych Furmanow to iest Furmani Sniatynsci poprzedzowszy modernos Recognoscentes z Forą przedzey do Lwowa przyachali y zapłatę Fory wedlug Contractu, y naymu postanowionego od przecz onych zydow dostateczną wziawszy pismo albo Membran na Fory zapłacenie onych od zydow mianowanych dany zatrzymawszy przy sobie y onego niewrociwszy zydow z sobą zawzieli. Wiec aby Recognoscentes zas yz specificowani zapłaty Fory swey takze od zydow dostali ktorey bez przywrocenia zydow Pisma albo Membranu od nich powzietego z trudnością dostapic mieli y o dalsze szkody y o mieszkania unkoszty, mieszkaiac y trawiac sie sami z czeladzią y s kilkadziesiat dobytku ktorym takowy towar do Lwowa przystawili, nieprzyszli, dla tegoz zapisu Ią y zarczaią sie wszyscy spolną y nierozdzielną ręką tak na dobrach swych ruchomych y stoiacych ktore mają albo miec mogą iako y na osobach swych a zwyż mianowanych Jakubowi Jozephowicowi, y Isaakowi Nachmanowicowi Zydow Halickim, iz oni zadney trudnosci, ani kłopotu kiedy kolwiek by ich tak terazniejszy Zeznawcy iako y Compania ich Formani y Mieszanie Sniatynscy zaiachali dla tego pisma alboli Membranu od zydow mianowanych Furmanow tak Sniatynskim iako y Halickim danego y companiey wszytkiey in solidum służacego, dostatecznie wszytkim zapłaconego y zatrzymanego tak prawney iako y nieprawney dla zatrzymania sporney Membrany na kazdym miescu y przed wselakim Urzedem miec nie będą. Pismo alboli Membran wszytkiey companiey swey służący od pomienionych zydow dany, iako iuz zapłacony y zatrzymany zadney wagi ani mocy miec declaruią y owsem go ze wszytkimi obowiazkami iego cassuią umarzaią y wniwecz obracaią sobie y Companiey swey wszytkiey mielczenie o tym pismie alboli Membranie zatrzymanym y o Forze dostatecznie zapłaconey pokazuią zapłatę Fory y dostateczne uczynienie raz y powtore zeznawaiąc mocą ninieysze(go) Zapisu y Kwitu tego wedlug prawa naydoskonalsze(go).

Przed tymze natychmiast Urzedem naszym uzwyż mianowani Furmani swiadczyli się y załowali takoz swiadczą y załuią przeciwko Sniatynczanom Furmanom w companiey swey bedacym iz oni wziawszy od przerzeczone(go) Jakoba Jozephowicza y Isaaka Nachmanowicza zydow Jednopolskich dostateczną za Forę uczynioną y postapioną zapłatę. Pismo iednak alboli Membran dla tym biespieczniejszey zapłaty uczynienia od Zydow daney Companiey wszytkiey sluzacey niezostawiwszy y przy zydach albo przy Urzedzie z niem iechali y z sobą zawiezli przez co mieszkaiac zapłaty czekaiąc tak sami z czeladzią iako y z kilkadziesiat bydla trawiac sie przyszli o wielkie szkody, nakłady y unkoszty ktore sobie szacuię y kładą na sto złotych Polskich ofiaruiąc sie z pomienionemi Sniatyncami compania swoią oto wszytko co sie zwyż napisalo kiedy kolwiek onych przyscigną albo zaiadą czynic y wszytkich szkod, unkosztom y nakładow dochodziec tą Protestatią srodkuiącą ktorą aby była do Xiąg naszych Radzieckich przyieta y onym pod pieczęcią Urzedu naszego wydana żądali. Co z pozwolenia Urzedowego wedlug Prawa otrzymali. In cuius rei fidei.

№ 154

1632р., липня 16. – Скарга турецького купця Мадзадура Асвадзядуровича з Токату на львівського вірменина Захаріаша Поповича, який не хотів повернути боргу

Протест Асвадзядуровича

Перед нинішнім львівським судом, прибувши особисто, чесний Мадзадур Асвадзядурович, турецький вірменин і житель міста Токат, протестує проти славного Захаріаша Поповича, вірменина і міщанина львівського, про те, що він будучи винен йому суму позиченого боргу в готівкових грошах сім тисяч ортів нових гданських, які називають “ключиками“, які для їх певнішої оплати гарантував розпискою, виданою у Львові дня 20 місяця лютого, року теперішнього, обіцяючи йому оплату того боргу за чотири неділі після Великодня у тому ж нинішньому році. Коли прийшов час оплати, протестант не знайшов у Львові того Захаріаша Поповича, свого боржника. Але, довідавшись, що він у Варшаві, мусив їхати за ним і там на його прохання кілька днів чекав оплати. Коли згідно його прохання він то зробив і чекав тієї оплати, замість подяки за таку його учтивість він мовчки і таємно виїхав геть. Бачачи такий його обман, протестант мусив блукати, шукаючи його по різних місцях, вчинивши там же у Варшаві протестацію, яка є внесена до актів.

Коли потім, будучи обдуреним, він приїхав сюди, до Львова і тут зустрів його, то однак не міг стягнути з нього такої вище згаданої суми, таким чином порушивши умови розписки, взятої від нього, вдався до й(ого) м(ило)сті п(ана) старости львівського про вчинення справедливості, після чого його було взято до в'язниці. Звідти він без всякого відома протестуючого, давши знати священнику, по протекції того пана вийшов, не вчинивши розрахунку тому Асвадзядуровичу, але і більше того, замість прохання ще погрожував йому протестацією перед нинішнім урядом через своє нездоров'я, також в свою чергу протестував той же Асвадзядурович, оскільки йому нічого не чинили правом, але таким чином порушив умови своєї розписки*.

Ф. 52, он. 2, спр. 398. С. 1280–1281.

Protestatur Aswadziaduwicz

Ad Officium praesens Aduocatiuale Leopoliense, veniens personalitar Honestus Madzadur Aswadziaduwicz Armenus Turcicus de Ciwitate dicta Tochat, protestat(us) est in et contra Famatum Zachariam Popowicz Armenum(m) Ciwem Leopoliensem de eo. Iz on będąc mu winien Summę dlugu pozyczanego w gotowych pieniądzech Siedm Tysięcy Ortow nowych Gdanskich Kluczykowe rzeczonych, ktore mu y Membranem de data we Lwowie dnia 20 Miesiąca Lutego Roku terazniejszego dla pewneyszy zapłaty onego obwarował, obiecuiąc mu zapłatę tegosz dlugu we cztery niedziele po wielkiej nocy w tymze roku ninieyszym ktory czas gdy przyszedl zapłaty, Protestant nie nalasszy we Lwowie tego Zachariasza Popowicza debitora swego. Ale dowiedziawszy sie o nim w Warszawie musial za niem iechac, Y tam zapłaty na prozbę iego do kilku dni czekac, dla ktorego prozby gdy to uczynil, y czekal tey zapłaty, On miasto podziekowania, za taką iego uczynnosc, nieopowieduie y potaiemnie przecz viechal, a Protestant widząc takie iego oszukanie, musial sie błącac szukaiąc go po roznych mieyscach, protestatie tamze w Warszawie uczyniwszy, ktora iest de Actu Feria 2 iufra Octauas SS Corporis Christi Anno praesenti. Asz tesz potym tak oszukanym będąc przyiechawszy tu do Lwowa, gdy y onego nalazl, nie mogąc iednak od niego wyciągnąc takowey Summy, wzwysz pomienionej,

* Пропущено кінцівку документа з традиційними юридичними формулами

iuxta nexus et conditiones Membran y sobie od niego dany, udal sie do Je(go) m(o)sci P(ana) Starosty Lwowskiego, o uczynienie sprawiedliwosci, ktorego gdy wzięto do więzienia, on ztamęd sine scitu Protestantu dostawszy znac patrocinium, y protectiey ktoregos Pana wyszedl, nie wczyniwszy satisfactiey, temu Aswadziaduwiczowi, ale y owszem miasto prozby zazywaiac ieszcze grozby uczynil pan y protestationem przed Urzędem ninieyszym, de cuius invaliditate, takze reprotestuie sie tenze Aswadziaduwicz gdycz mu nieczyni nic przez prawnie ale iuxta conditiones et nexus membrany iego postępuie, w ktorey renunciawit omnibus beneficys iuris, a wedlug Prawa.

№ 155

1635р., лютого 6. – Договір між константинопольськими купцями Лукою Гозовид, Сімоном Мросом і Дзюрдзі Плаком про непривезення товарів до Львова

Зміст договору

Я, Лука Гозовид і я, Сімон Мросс і я, Дзюрдзі Плака, купці константинопольські, всі троє добровільно обіцяємо і погоджуємось під нижче описаними умовами. Ізюму і фіг не привеземо в наступному році, тобто який би мав бути найближчий львівський ярмарк в наступному році тисячу шістсот тридцять п'ятому, ані до Ясс ні ми самі, ані жоден від нашого імені (не приїдемо). А то тому зобов'язуємось, бо ми цього року продали ізюм і фіги в невеликій сумі і незвичайній пану Матіасові Брайковичу, купцю і міщанину львівському. На цьому ярмарку, самі бачили, він не міг їх продати і бачимо, що їх мусить тримати до наступного року. І так зобов'язуємось для того, щоб не впасти у великі збитки через непродажу вище названого товару. На що для своєї певності згаданий пан Матіас має у себе наших талярів левкових п'ятсот, які повинен нам віддати, дасть Пан Бог, на найближчий львівський ярмарок в наступному році тисячу шістсот тридцять п'ятому, на який дав нам свою розписку на п'ятсот талярів. І якби хто з нас вище названих, або хто від нашого імені не привіз згадані ізюм і фіги ані до Ясс, ані до Львова, пропадають ті згадані п'ятсот талярів левкових. А розписка пана Матіаса, яку ми маємо, не буде мати значення в жодному місці. Також під закладом і втратою всього товару, який би хто-небудь з нас привіз до міста Львова. На що ми всі погоджуємось одностайно і добровільно і хочемо, щоб той заклад був важливий, як такий, що був вчинений перед урядом публічним. На що і свідки нижче підписались, а ми всі три, не вміючи писати, лише приклали свої печатки. Діялось у Львові, шостого лютого року тисячу шістсот тридцять п'ятого. Печатка прикладена. Друга печатка пана Георгія. Я, Ян Афендик, як свідок прошений. Манулак, як свідок, на перекладі з грецької. Томас Робертсон, як свідок.

Ф.52, оп. 2, спр. 399. С.544–546.

Tenor Contractus

Ja Luka Hozowyd y Ja Simon Mross y ia Dziordzi Pæaka, kupcy Constantinopolscy, wszyscy trzy dobrowolnie obiecuiemy y submittuiemy sie pod nizey opisanemi winami Rozynkow y Fig nieprzywiesc, na blisko przyszly Rok, to iest ktoreby miły bydz nablisko przyszły Jarmark Lwowski w Roku przyszłym Tysiąc Czescseth Trzydziestym Piątym, ani do Jas ni my sami, ani zaden z naszego ramienia, a to dla tego obwięzuiemy sie, bosmy my przedali tego Roku terazniejszego Rozenki y Figi nie małam summę y niezwycayną Panu Matthiaszowi Braykowiczowi kupcowi y Mieszczaninowi Lwowskiemu, ktorych tego Jarmarku sami

wiedziemy niemogł sprzedac, y widziemy ze ich musi trzymac do przyszłego Roku, a to dla tego sie tak obowięzujemy zeby niepodpadł pod tak wielką szkode, dla niesprzedania wzwysz pomienionego towaru, na co dla pewności swoiey pomieniony Pan Matthias ma usiebie naszych Talerow Lewkowych Pięcseth, ktore nam powinien iest oddac, da Pan Bog na blisko przyszły Jarmark Lwowski w Roku przyszłym, Tysiąc Szescseth Trzydziestym Piątym, na ktore Talerow Pięcseth dał nam Membrane swoje, a iesliby ktory z nas wyzy mianowany, albo kto sprawiedliwie z naszego ramienia przywiozł pomienione Rozynki, y figi ani do Jass ani do Lwowa, przehadamy te pomienione pięcseth Talerow Lewkowych a Membran, ktory namy Pany Matyassewica niebędzie wazny na zadnym mieyscu. Takze pod zakładem y przepadnieniem wszystkiego towaru, ktoryby z nas przywiozł na Miasto Lwow: Na co iako wszyscy pozwalamy iednostaynie, y dobrowolnie, y chcemy zeby ten zakład wazny był, iako ze ty był uczyniony przed Urzędem publicznym. Na co y swiadki nizey podpisali sie, a my wszyscy trzy nie umiejąc pisac pieczęci swoje tylko przykładamy. Działo sie we Lwowie Sexta February Anno Millesimo Sextentesimo Trigesimo Quarto. Locus sigilli. Pieczęc druga Pana Giorgiego. Ja Jan Affendyk jaki swiadek proszony. Manulaki iako swiadek, ex idiomate graeco transumptum Thomas Roberson iako swiadek.

№ 156

1635р., березня 2. – Заява кредиторів турецьких купців Хайвата і Андрія Хаджі Уромшовичів з міста Сісса про звільнення від боргів свого зятя Христофора Баловича і його брата Сімона

Зміст заяви кредитора

Я, Хайват, і Андрій Хаджі, два рідні брати Уромшовичі з міста Сіс. Ставши обидва спільно перед львівським урядом вірменським, обидва добровільно визнали, що від того часу, поки були між нами справи, тобто з Христофором Баловичем, нашим зятем, відносно віна (*посагу*) дочки нашої. Що ми порахували і погодились один з другим, що більше ані права, ані жодного з ним рахунку, також і боргу нам нічого не залишилось. Тому ми обидва спільно квітуюмо його від усього, і вже нічого не залишився нам винен, ані ми теж йому. Що для кращого спокою ми, обидва брати, той запис урядовий і квит даємо йому на себе, аби він жодної від того ні турбот, ані жодного примусу не мав від нас, як у Польщі, ткк і в Волоській землі, ані в Константинополі, ані також у Турецькій землі, тобто як Христофор, зять наш, так і Сімон, брат його. А якби я, Хайват, або Андрій Хаджі, брат мій, хотіли б ту справу знову будь-підняти колись і в якомусь краю, яка вже є завершена і закінчена, або правом, або словом, або випадком якимсь чи теж різними штучками, або через злих людей. А довідався про то Христофор, зять наш, або його брат Сімон, і потягли б нас до будь-якого права, тоді повинні ми обидва і кожний з нас окремо відшкодувати їм всі збитки, які вони понесуть з тієї нашої причини і під покарання підпадуть без жодних зволікань королю, у тому краю правлячому, або будь-якому сановнику, будучому там на уряді, триста талярів битих. Також зобов'язуємось тим же нашим записом тому ж нашому зятеві і його брату ми обидва вище названі Хайват і Андрій Хаджі, що коли заїде до Константинополя, або до інших міст у Турецькому краї, або брат його Сімон, аби ми жодного листа за ними не послали, а якби довідався Христофор, зять наш, або його брат Сімон, що ми за ними вислали листи і з них шкода б яка вийшла, тоді підпадати під покарання також повинні будуть. Тому судові, який буде

розглядати ту справу, без усякого зволікання триста талярів битих (мають дати), і також, якби ми коли тому запису хотіли спротивитись і відступити від свого слова, для того той запис подаємо до уряду і актів вірменського права, аби то було вписано і аби зять наш, чи брат його витяг з тої (ухвали суду) до себе взяв, аби тим як у Турецькій землі, так і в кожному місці на доказ мали, коли їх будемо зачіпати, аби то наше турбування не мало жодної ваги. А для кращої віри свої печатки притиснувши, своїми руками підписуємось на тім записі і свідками до того бажаємо ми нижче підписаних купців і панів старших, аби вони підписали і печатки свої приклали. Діялось у Львові року (згідно рахунку вірменського) тисячу вісімдесят четвертого 21 липня. Я, Хайват Мехдесі, Андрій Урунісович підписались ми на тому листі. Печатка прикладена. Гресько Дерлукашович, старшина вірмен львівських, свідок до того листа. Печатка прикладена. Даніель Голубович, старшина вірмен львівських, свідок до того листа. Печатка прикладена.

Ф. 52, оп. 2, спр. 524. С. 370–372.

Tenor quietationis

Ja Haywath y Andreas Hadziy Dway Bracia rodzeni Uromszowicowie z Miasta Siss. Stanawszy oba wespół przed Urzędem Lwowskim Ormianskim dobrowolnie obay zeznalismy, ze od tego czasu cokolwiek było między nami sprawy to iest z Krzysztophem Balowiczem Zieciem naszym strony wiana Corki naszej, zesmy sie porachowali y poiednali ieden z drugim, ze więcey ani Prawa ani zadnego z nim Rachunku, tak ze y długu nam nic niezostało. Przeto my obay wespół quituiemy go ze wszytkiego y iuz nie został nam nic nie winien, ani my tez iemu. Co dla lepszego pokoju my dway Bracia ten zapis onemu Urzedowny y quit daiemy na sie aby on zadney od tęd tarbatiey, ani zadnego przenagabania niemiał od nas tak w Polsce iako y w Woloskiej Ziemi ani w Constantinopolu, takze ani w Tureckiej Ziemi, to iest tak Krzysztoph Ziec nasz iako y Simon Brat iego. A ieslibym ia Haywath albo Andreas Hadziy Brat moy chcielismy sprawą te znowu wzruszac w ktorym kolwiek Kraiu ktora iusz iest uspokioina y usmierzona, bądź Prawem badz slowem albo napascią iaką bez tez rozmaitemi sztukami, albo przez złe ludzie. A dowiedzialby sie tego Krzysztoph Zięc nasz albo Brat iego Simon y pociągalyby nas do ktorego kolwiek Prawa tedy my winni oba y kazdy z nas zosobna zoztaiemy nagradzac wszytkie szkody im ktore oni ponosie będą z tey przyczyny naszej y pod winę podpadac bez wszelakich odwłok wtym Kraiu Panującemu Krolowi albo ktoremu kolwiek Dignitarzowi tam na Urzedzie będącemu Trzysta Talerow bitych. Takze tez obliguiemy sie tym ze Zapisem naszym temusz Zięciowi naszemu y Bratu iego my oba wyzey mianowani Haywath y Andreas Hadziy, ze gdy załedzie do Konstantinopola albo do inszych Miast w Tureckim Kraiu, albo Brat iego Simon, abysmy zadnego Listu za nimi nie posyłali, a gdziebysie dowiedzial Krzysztoph Zięc nasz albo Brat iego Simon zesmy za nimi listy wysłali a z tych szkode by iaką powzieli, tedy my podpadac pod Winę takze winni będziemy. Sądziemu temu przed ktorym ta sprawa sądzona będzie, bez wszelakiey odwłoki Talerow Trzysta bitych y ieslibysmy tez temu Zapisowi chcieli sprzeciwic sie y słowa swego ustąpic kiedy do tego ten Zapis podaiemy do Urzędu y Act Prawa Ormianskiego, aby to było wpisano, y aby Zięc nasz tego Extracta albo y Brat iego do siebie wziął, aby tym tak w Tureckiej Ziemi, iako y w kazdym miescie na dowod mieli, gdy ich będziemy pociągac, aby to zadney wagi niemало turbowanie nasze. A dla lepszey wiary Pięczęci swe przycisnąwszy rekami swemi podpisuiemy sie na tym Zapisie y Swiadkow do tego nizey podpisanych żadalismy. Kupcow y Panow Starszych aby sie oni podpisali y Pięczęci swe przyłożyli. Działo sie we Lwowie Roku (według Rachunku Ormianskiego) Tysiac Osmdziesiątego Czwartego 21 Julii. Ja Haywadl Mechdesi, Andreas Uruniszowic podpialismy

się na te kartkę. Locus Sigilli. Grzesko Derlukaszowic Starszy Ormianski Lwowski Swiadek do tey kartki. Locus Sigilli. Daniel Holubowic Starszy Ormianski Lwowski Swiadek do tey karty. Locus Sigilli.

№ 157

1636р., серпня 8. – Скарга львівського купця Яна Бернатовича на Миколая Хазаровича, через якого він поніс великі втрати під час поїздки в Туреччину

Зміст скарги

Скаржиться пан Ян Бернатович на позваного Миколая Хазаровича в суді терміновому позовом за задання збитків. Що таку історичну оповідь виводить як скаргу. Цього року його мосць пан староста зажадав, щоб йому до Турок послав по коні, уклав з ним позивач контракт. Сина свого, учтывого Берната, відправив на ту послугу і наказав купити якнайкращого коня для його мосці пана старости. Сподобив Пан Бог, що вдалась така покупка, і вибрав син пана позивача коня гнідого, між іншими конями найкращого, притому цілком здорового, про що буде свідчення всього каравану. Коли приїхали до Дунаю до Мечина і звиклим чином певне мито сплачували, раптом надійшов наказ від Баші, який в місті Бабі поблизу знаходився у той час з мандатом султанським, аби всі коні були забрані і до Баші припроваджені слугами митничими. Тоді кожний купець, який мав турецького коня, порадився, як би його попсувати і не дати до митничого секвестру. Син позивача пан Бернат прибрав того свого гнідого коня в фурманській хомут і в такий спосіб змінив його вигляд, так що коли судовий слідчий (дивився) по каравану між возами і кіньми возовими, ці митничі слуги, пізнавши інших турецьких коней, що вони є турецькі, до секвестру свого побрали. Лише один кінь позивача був схований, повезло, хвала Пану Богу, що сталось так добре, бо сім коней тоді турки з каравану взяли, між ними двоє коней були позваного, а один з них друп'ястий. При тих то конях позваний, поки йшов до їх стайні, так довго там затримався, що вищеназвані турки, (які здійснювали) митний секвестр, розійшлись від тих коней, аби знайти. Позваний, влучивши момент, взяв свого коня і пішов з ним і якось відійшов. Турки, прийшовши до стайні, де були прив'язані коні, швидко розібрались, побачивши, що друп'ястого коня, добре їм відомого, не вистачає. І так, згідно списку до каравану, вдалось його реквізувати. І за тим по каравані ретельно шукаючи, наштовхнулись на схованого коня позивача, якого охороняв перед тим. Знайшовши, без жодних зволікань, взяли одного замість другого коня спірного до секвестру і потім з іншими до Баші запровадили. Караван між тим, не чекаючи і таких коней від Баші, рушив за Дунай. Позваний з своїми кіньми, як втікач, ховаючись по очеретах і таємних місцях, з караваном від'їхав. А коня позивачевого з деякими іншими у турків залишив. Правда, що потім за згодою цілого товариства послали з караваном двох каменчан за тими кіньми доглядати, які, випросивши або б тих коней, як годиться, провадили до Ясс. У тій дорозі чули то про слабість коня головного, чули, що іншого привели, а чи лише хвіст показує від коня і про коня казали, ніби мав здохнути, поки його вели дорогою. А що буквою закону сказано, хто вчинив збиток, той відшкодовує, позивач оцінює собі шкоди злотих 100 за того коня і вимагає в суді, аби позваний його мосці пана старости заплатив, коли ж на його двір такий кінь був куплений, або позивачеві тисячу злотих заплатив, зберігаючи те, що треба зберігати і протестуючи за збитки, також і за видатки, які звідтам вийшли.

Ф. 52, оп. 2, стр. 524. С. 641–643.

Tenor Propositionis

Skarzy sie Pan Jan Bernatowicz na Pozwanego Mikołaja Hazarowicza, w sądzie potrzebnym, actione damnificatoria. Co taki historica narratione, per querelam wywodzi, Anno currenti. Jego Mosc Pan Starosta zazył aby onemu do Turek po konie posłał, zawarszy z nim Actor Contract, Syna swego Ucciwego Bernata wyprawił, na tę posługę, y rozkazał kupic konia na Jego Mosci Pana Staroste, iako naysudniejszego, zdarzył Pan Bog, ze sie powiodło takowe kupno. y wywiodł Syn Pana Actorow konia gniadego, miedzy inszemi konmi piękniejszego, przytym dobrze zdrowego, o czym będzie attestacia wszytkiego karawanu. Gdy przyiechali nad Dunay do Meczyna, y tak zwykłym sposobem czło pewne odprawowali, alisci, inhibitie nastąpiła od Baszy, ktorzy w Babie miescie, poblizu residował na on czas, z mandate Cesarskim aby wszytkie konie byli zabrane, y do Baszy przyprowadzone, przez slugi mytnicze. Na on czas kazdy kupiec, który miał konia Tzreckiego, consuitował, iakoby go ochromic, y do sequestru mytniczego nie dac. Syn Actorow Pan Bernat przybrał tego swego konia gniadego w chąmata Furmanskie, et id genus, odmienił mu stroy, tak iz gdy inquirendo po karawanie miedzy wozami, y konmi wozowemi, ci to słudzy mytnicy, insze konie poznawszy ze są Tureckie, do sequestru swego pobrali. Kon Actorow, sam był tilko uchroniony, quo fato, stalo sie tak dobrze Panu Bogu samemu notua: Siedm tedy koni Turcy z karawanu powzięli, miedzy ktoremi dwa konia byli Pozwanego, a ieden z nich dropiaty, pry ktorych to koniach Citatus idąc ad eorum stabula tak długo sie tam zabawił, az Turcy Sequestratores supra acti, rozeszly sie od koni onych aby sie naiedli Citatus czas upatrzywszy, wziął swe konie y uchodziel z nimi, iakosz y uszedł, Turcy przyszedszy do stayni, gdzie koni byli powięzali rychło sie postrzegli, widząc iz konia dropiatego, onym dobrze wiadomego, nie dostawało, y tak skladem tymze, za onym koniem requiruiąc go na Karawanie udali sie, a za tym rzetelną po karawanie inquisitie czyniąc, nabnęli na konia Actorowego przed tym ochronionego, ktorego było ustaiono. I tak sine omni propeditioe insperate napadszy wzięli quid pro quo, konia spornego do sequestru, y potym z inszemi do Basze zaprowadzili. Karwan interium nie czekaiąc restitutie y takowych koni od Baszy ruszył sie za Dunay, Citatus z swoiemi konmi, uti fugitivus latitando po trzscinie, y miejscach tajnych z karawanem odiachał. A konia Actorowego z inszemi niektoremi u Turkow zostawił. Prawda iz potym, ex consensu totius Societatis poslali z karawanem Dwoch Kamienczan koni takowych dochodzic, ktorzy dostawszy, lubo wykupiwszy te konie, iako sie sprawuiąc prowadzili do Jas w tey drodze szyli to subtelnosc konia tak głównego, czuli co inszego sprawiło, a toli ogon tilko pokazuiąc od konia. a o koniu iakoby miał zdechnąc na drodze prawią. A iz Regula Juris dictat, qui damnum dał, damnum instituere tenetur, Actor szacuie sobie szkody złotych 100 za tego konia, y żąda u sądu aby Citatus, aby Mosci Pana Staroste poiednał, gdysz na iego dwor, takowy kon był kupiony, albo Actorowi Tysiąc złotych zapłacił reseruatis reseruandis, et protestando de damnis, nec non litis expensis inde prouenientibus.

№ 158

1640р., лютого 27. – Свідчення львівського купця про поїздку до Туреччини і про причину смерті Сімона Стецьковича в дорозі

Свідчення Івашка Миколаєвича

Це є моя реляція про небіжчика пана Сімона Стецьковича перед судом в(ашої) м(ос)ці, яку чиню без шкоди для свого сумління і добрим сумлінням подав до уваги суду в(ашої) м(осці).

Також теж оповідаю про жаль і свої нещастя, на які через то нещастя наразився, як нижче все покаже. Що я прошу суд в(ашої) м(осці), аби в(аша) м(осць) зглянулись, що мене невинно турбують, з чого я слухним висновком старанно довів, як той, який завжди старався про добру репутацію. А тепер прошу, аби в(аша) м(осць) зглянулись на то і була на місці моя добра слава, як є відомо в(ашій) м(осці) моїм добродіям, що мене ніколи не підозрювали, що я Пану Богу віддавшись і до уваги суду в(ашої) м(осці), розумію, що мені в(аша) м(осць) кривди чинити не дасть. Реляція про небіжчика, якого хворого рідний його брат Христофор в Константинополі, поручивши (мені), швидко від'їхав. Він, небіжчик, залишившись, повинен був (платити) як нам, так і чужим людям, але не мав, чим платити, то я з паном Аведиком Бернатовичем позичив гроші, які не швидко дійшли до наших рук. Пан Аведик Бернатович у когось іншого взявши, просив мене, аби я тих грошей почекав і з небіжчиком паном Сімоном залишився, після від'їзду пана Аведика Бернатовича на другий день гроші мені ндійшли. Пан Сімон небіжчик з тих грошей взяв би 250 талярів. Решту, що заборгував пан Аведик, порахувавши, заплатив і решту взяв до себе. Від'їжджаючи з компанією, пан Аведик пообіцяв чекати нас в Сіліврії, в чому ми були переконані. Дрінгач каменчанин, який залишився при нас, виїхав за Константинополь, з'їхались ми до села Чуфур бургас. Пан Сімон, що не міг так швидко виїхати з Константинополя, просив, аби його чекали в тому селі і зі мною разом (їхали). Небіжчика жодною мірою чекати не хотіли. Я залишився сам, просив їх, аби чекали в Сіліврії і аби просили пана Аведика, щоб почекав. Якби пана Аведика Бернатовича не застали, тоді прошу вас, аби ви самі заради Бога чекали. Я, приїхавши до міста Сіліврії, оббігав всі караван-сараї, шукаючи як першої компанії, так і останньої. Жодного з них не було. Небіжчик, нарікаючи спільно зі мною, порадив, щоб найняли провідника. В той час, коли мали виїхати з міста Сіліврії, прийшов турчин, привітавши нас від компанії, розповів так. Що компанія кланяється вам і буде вас чекати в селі Костерлемеді. Приїхавши з тим провідником до того села, ми дуже питались про компанію, чи ночувала тут. Розповідали, що ночувала і годин зо дві, як від'ї- хала. Ми теж не затримуючись, (рушили) за ними. Той провідник вивів нас на гостинець, показав нам слід компанії, поїхали ми за ними. Їдучи кілька годин, приїхали над ту нещасну річку. Доганяючи їх, пустились ми на воду самі. Що мене вода майже повністю забрала, з Божою допомогою приплив до берега, розуміючи, що мене небіжчик чекає на місці. Бачачи таку злу переправу, вже небіжчик аж посеред ріки з конем борсається, вчепився у коня у воді, не випускаючи, що не міг плисти до берега. Хоч я йому кричав, пускай віжжі, впав з ним кінь між деревами. Він за дерево ухопився, кінь з-під нього по воді поплив, занурюючись коло іншого дерева. Я, побачивши то, сів на свого коня, приплив до дерева. Ухопившись за дерево, ледве врятувався на тому дереві, зараз почав рятувати небіжчика. Рятував його до того часу, поки душа в тілі була. Я бачив, що помер, сам один залишився на дереві посеред ріки, нічого іншого не лишалося, як лише його під деревом ув'язавши, скочити з того дерева у річку, і так врятувався до берега. Зоставшись сам у тих полях пустих і не маючи ні коня, ні жодної зброї при собі, не бачачи, куди мав іти, пустився на волю Божу. Стоячи над тією рікою аж в короткім часі, на там тій стороні ріки, дав мені Пан Бог побачити мого коня, якого я не міг прикликати через ріку до себе. Подарував нам Пан Бог хлопа, а саме овчара, якого я просив для милості Божої, аби змилювався наді мною, піймав того коня і переправив його мені через річку. (Овчар) переправив мені його через річку. Я, взявши того коня, взявши на нього також того небіжчика, доручивши (овчарові), аби дав знати компанії, що стався такий нещасливий випадок, поховати його тіло. Приїхавши до міста

Сараю, я блукав по дорозі кілька годин вночі, у великій небезпеці сам один. Не заставши нікого з нашої компанії в Сараю, я зрозумів про те, що вже не чекаючи нас, (компанія) далі поїхала. Виїхавши перед нами з Константинополя за два або три дні, пустились як той, який не бачачи, де обертались, на волю Божу, блукаючи то при греках, то при волохах, сам один приїхав аж до Провадії, компанії я не застав. Аж третього дня по мене приїхали. Про що пан Аведик Бернатович пан Гресько Захнович Дрінгач, як оповідала компанія і свідчила, що так є, а не інакше, перед судом в(ашої) м(осці) моїх добродіїв в деяких пунктах.

Ф. 52, оп. 2, спр. 526. С.14–15.

Attestatio Iwaskowis Mikolaiowic

Relatia, to iest moia o niebosczyku Panie Szymonie Steckowiczu przed Sądem W(aszei) M(os)ci ktore czynic, bez uszczerbenia sumnienia swego y dobrym sumnieniem podalem, do uwagi Sądu W(aszei) M(os)ci : takze tez, opowiedaiąc o żalu y przypadku swoim, na iakiem sie przez to nieszczęście naraził, iako sie nizey wszystko pokaże. Co ia prosze Sądu W(aszei) M(os)ci, sbyscie W(asza) M(o)sc w to weyzrawszy iz mie niewinnie turbuią, z czego ia sie slusznym wywodem pociwie wywiodszy iako ten ktory zawsze starał sie o reputatią dobre. A teraz prosze abyscie W(asza) M(os)c weyzrawszy w to, y była na mieyscu sława dobra moia, iako iest wiadomo W(aszei) M(osci) Dobrodzieiom moim zem nigdy niebył podeyzzany co ia Panu Bogu oddawszy do uwagi Sądu w(aszei) M(osci) rozumiem o tym ze mi W(asza) M(osc) krzywdy czynic nie dacie Relacia o niebosczyku, ktorego brał Krzysztofh rodzony iego w Constantinopolu porzuciwszy chorego barzo odiachal. On niebosczyk pozostawszy dluzny był, tak nam iako y oboym ludziom nie miał czym płacic nabyłem pieniędzy z Panem Awedikiem Bernatowiczem, ktore pieniądze nierychło rąk naszych doszły. Pan Awedik Bernatowicz u kogo inszego wziąwszy, prosił mie abym tych pieniędzy poczekał, y z niebosczykiem Panem Szymonem zostałem był po wyjezdzie Pana Awedika Bernatowicza drugiego dnia pieniędzy mie doszły. Pan Szymon niebosczyk, z tych pieniędzy wziął by 250 Talerow. Ostatek co sie Pan Awedik zadłuzył porachowawszy zapłaciłem, y wzięłem ostatek do siebie. Pan Awedik odiezdziąc y z Companią przyobiecał nas w Siliwryiey czekac czegosmy pewni byli. Dringacz Kamienczanin ktory przy nas został, wyiachawszy za Constantinopolem, ziachalichmy sie do wsi Czufutburgas. Pan Szymon ze nie mógł tak rychło wyiachac z Constantinopola prosilem ich aby go czekali w tey Wsi y zemną wespól niebosczyka żandą miarą czekac nie chcieli. Jam zostawszy sam prosilem ich aby czekali w Siliwryiey, y Pana Awedika, aby prosili zeby czekał, ieslibyscie Pana Awedika Bernatowicza nie zastali, tedy prosze was, aby scie wy sami dla Boga czekali. Ja przyiachawszy do Miasta Siliwryiey obiegalem wszystkie Karwasciry patrząc tak pierwszej Companiey, iako y posledniey żadnego z nich nie było niebosczyk spolnie ze mną narzekaiąc, na radz i lichwa się żebys przewodnika naieli w tym czasię nimechmy wyiachali z Miasta Siliwryiey, przyszedł Turczyn pozdrowiwszy nas od Companiey powiedział, tak Iż Compania kłania się wam a będzie was czekała we wsi Costemerlede, my z tym przewodnikiem przyiachawszy do tey wsi zdrowo pytalismy o Companią czyli noczawała tu, powiedali ze nocowała, y godzin ze dwie, iako odiachała, my tez nie bawiac sie za niemi. Ten przewodnik wyprawdział nas gosciniac, ten ktory pokazawszy nam slad Companiey, iachalismy za niemi, iadac godzin kilka przyiachawszy nad one Rzeke nieszczęsną ich dogoniwszy puscilem się na wode sam że mie woda owo zgoła żebrała za pomocą Bożą przyplłynęłem do brzegu, obeyrzescie, rozumieac iz mie niebosczyk na mieyscu czeka. Widząc taką złę przeprawę, az iuz niebosczyk na srod Rzyki z koniem błączesie wsiągaiąc konia w wodze niewypuszczaiąc ze nie

mogł przysc do perfeckiey, chociem na niego wołał puszczay wodze wpadł z niem kon między drzewa, on sie drzewa uchwyciwszy, kon z pod niego po wodzie płuwał, nurzając sie koło drzewa inszego. Jam to zabaczywszy siadszy na swego konia spłynętem ku drzewu, uchwyciwszy sie drzewa ledwom sie wyratował na one drzewo zaraz niebosczyka począwszy ratowac, ratowałem go poty poki dusza w ciele była, iam tez widzą że umarł sam ieden zostawszy na drzewie srod Rzeki, medio, inszego nie było, tylko iego pod drzewem uwiązawszy skoczyłem z drewa onego na Rzekę wyratowałem sie blisko brzegu, sam zostawszy w onych polach pustych, y złych nie mając ni konia, ni żadnych broni przy sobi, nie wiedząc gdzie sie miał obrocić, puszcilem sie na wolą Bożą stojąc nad oną Rzeką, az w krotkim czasię na tamtey stroni Rzeki, dał mi Pan Bog widziec konia mego, ktorego ia nie mogł przywołac, przez Rzekę do siebie, zdarzył Pan Bog chłopca na kształt Owczarza, iakoby y prosiłem go dla miłości Bozey aby sie zmilowawszy nademną uchwycie tego konia y przeprawic mi go przez Rzekę, przeprawiwszy mi go przez Rzekę. Ja tez powziąwszy tego konia wsziaży na niego onego niebosczyka pozruciwszy abym dał znac Companiey, iz sie Casus taki nieszczęśliwy stał, pochowac ciało iego. Jam przyiachawszy do Miasta Saraiu, błakającysie po drodze przez kilka godzin w noc, w niebezpieczeństwie wielkim sam ieden, nie zastałem nikogo z Companiey naszej w Saraiu iam tez rozumiejąc otym, iz iusz nieczekając daley iachali wyiachawszy przed nami z Constantinopola dwa, albo trzy dni, puszcilem sie iako ten ktory nie wiedząc gdzie sie obracali, na wolą Bożą błakającysie to przy Grekach, to przy Wołochach sam ieden przyiachalem az do Prawadiey, ktorych iem nie zastał, az trzeciego dnia po mnie przyiachali. O czym Pan Awedik Bernatowicz Pan Grzesko Zachnowicz Dringacz iako Compania opowiedza y wyswiadcza że tak iest a nie inaczey przed Sądem W(aszei) M(osci= moich Dobrodzieiow, w niektorych Punctach.

№ 159

1640р., березня 13. – Договір, укладений між синами померлого Вартана Худавердійовича

Зміст договору

Відомо чинимо ми, нижче описані третейські судді тим нашим актом усім, кому то знати належ. Що стала певна постанова і угода нинішнього дня між дітьми, які залишились після небіжчика пана Вартана Худавердійовича, вірменина з Кумушхаби, тобто пана Сефера, старшого сина його, з однієї сторони, і пана Маргоса, меншого брата його, з другої сторони. Тому що мали між собою певні відмінності і різницю відносно спадку, який залишився після небіжчика батька їх, як нерухомого, так і рухомого, через ту відмінність, що не могли згодитись і заспокоїтись між собою, використали нас, нижче описаних приятелів, аби ми, заслухавши справу, могли їх заспокоїти. В чому ми не відмовили їм і пропонували розповісти. Але ми, третейські судді, вислухавши з обох сторін пропозиції, крім того, побачивши і те, аби сторонам не довелось лабіринтів і правних затягів і непотрібних коштів і нам аби не довелось даремно працювати, запитували ми у сторін, якщо хочете нам в сильні руки дати і на наші рішення дозволити під закладом такої суми, яку на неї поклали і умовами, аби з тим усім розрахуватись, і на то нам руки дати. На що обидві сторони погодились з усім, руки нам дали, обіцяючи то нам чесним словом. А якщо б яка сторона не погодилась і не хотіла розрахуватись згідно нижче списаних рішень, і була колись позвана до будь-якого права, повинна за першим позивом стати і не відступати від права, крім оголошування усяких протестів і апеляцій і

інших правних дій, які самі вчинили, не називаючи заклад нижче описаний, але двісті талярів твердих має положити. Половина тієї суми буде належати стороні позивача. А друга половина тому ж праву буде належати, до якого права буде позваний. А також та угода і наше рішення мають бути дотримані, де з обох сторін суперечка і різниці між ними будуть вислухані і розглянуті, так ми наказали і поділили надвоє. У першу чергу з грошової суми грошима, з товару товаром, з срібла сріблом, з золота золотом, з цини циною, з міді міддю. Коли будь-коли вирішили то, до найменшої крихітки тут ми їх поділили. Крім того, ще залишаються в Кумушхані нерухомі добра, які ми маємо на двох ділити. Крім того, що стосується третього брата потурченого, його погодився старший брат відправити. Якщо би з часом на щось у них собі претендував, а молодший брат, пан Маргос, має бути від того вільний. Крім того решту боргу небіжчика батька їх залишену, тобто Хоросхасанові в Кумушхані шість сот талярів, той борг повинен заплатити той же пан Сефер, а молодший має бути і від того вільний. Також, якби крім того були які борги, тоді повинні будуть обопільно платити. Що стосується трьохсот злотих, які були дали пану Бартошові Норсесовичу небіжчику на певну купівлю, тоді ті суми сплатить молодший брат старшому з тією умовою, аби йому з тих купівель виступив, а залишені різниці, що будь-коли між ними були, тоді всіх закликаємо наказувати обом сторонам вічне мовчання. А з тим усім сторони мають розрахуватись під закладом такої ж суми і вище описаних умов. А для кращої сили того акту третейських суддів ми, нижче підписані особи, підписались і печатки свої притиснули. Діялось у Львові Року тисячу шістсот сорокового дня тринадцятого березня.

Мурат Емінович, міщанин львівський, як прошений третейський суддя, на тому підписався і печатку свою притиснув. (*нідпис*).

Печатка притиснута

Мехдесі Дзядур, Маліков син, вірменин і купець з Персії, як прошений третейський суддя на тому підписався і печатку свою притиснув. (*нідпис*). Печатка притиснута.

Кіркор Якубович з Трапезунду, міщанин львівський, як прошений третейський суддя на тому підписався і печатку свою притиснув. Печатка притиснута.

Я, Олексан Дераракелович з Константинополя, міщанин львівський, як прошений третейський суддя на тому підписався і печатку свою притиснув. (*нідпис*). Печатка притиснута.

Бахдазар Сину, Лібаров син, міщанин замойський, як прошений третейський суддя на тому підписався і печатку свою притиснув. (*нідпис*) Печатка притиснута.

Хидір Сину, Біллярів син, вірменин, як прошений третейський суддя, на тому підписався і печатку свою притиснув. (*нідпис*) Печатка притиснута.

Ф. 52, оп. 2, спр. 526. С. 50–52.

Tenor compromissi

Wiadomo czyniemy my nizey opisani Compromisarze tzm naszym Actem wszem wobec komu to wiedziec będzie należało. Iz sie stało pewne postanowienie y угода dzisieyszego dnia niegdy nieboszczyka Pana Wartana Chudawerdiowicza Ormienina z Kumuszchawy pozostałych dziątek, to iest Pana Sefera starszego syna iego z iedney strony. A Pana Margosa mnieyszego brata iego z drugiey strony. Poniważ że mieli między sobą pewne diferentie y roznice strony spadku po nieboszczyku Oycu ich pozostałe tak stojące iako y ruchome, w ktorych to diferentiach ze sie nie mogli zgodzic y uspokoic między sobą użyli nas nizey opisanych Przyiaciół abysmy przesłuchawszy sprawie mogli ich uspokoic w czym my nie wymawiając sie im rozkazalismy im

proponowac. Lecz my Compromisarzę wysłuchawszy z oboch stron propozycję do tego widząc y to aby stronom nie przyszło do labirintow y prawnych zaciągów, y nie potrzebnych kosztow y nam aby nie przyszło daremne pracowac, pytałismy sie stron iezeli sie chcą nam w mocne ręce podac, y na nasze wynalaski pozwolic, pod zakładem takiey sum(m)y iakie na nie położymy y Condiciami aby temu wszytkiemu dosyc uczynili, y na to nam ręki dali, na co strony z oboch stron pozwoliwszy na wszytko ręce nam dali, przyobiecuiąc to nam cnotliwym słowem, a gdzie by ktora strona uporna była, a nie chciała dosyc uczynic, wedlug nizey opisanych wynalaskow, y był pozwany, do ktorego kolwiek Prawa, ma peremptorie za pierwszym pozwem stanąc a nie odstępuiac od Prawa oprócz wszelkich exceptiy y appellaciey y inszych Prawnych dobrodzieystw, ktorych sie ipso facto wyrzeka nie zazywaiąc zakład nizey opisany Dwiescie talerow twardych ma położyc, ktorey to polowica takowey summy będzie należała, trzymaiącey stronie. A druga polowica temusz Prawu będzie należała, do ktorego będzie Prawa zapozwany. A przecie ta ugoda, y nasz wynalazek ma bydz trzymany, gdzie z oboch stron controuersie, y diferentie miedzy niemi bądące wysłuchawszy, y roztrząsnowszy takiesmy nakazali y podzielili na dwoie. Naprzod z summy pienezney, pieniądzmi z towaru towarem, z srebra, srebrem, z złota złotem, z cyny cyną, z miedzi miedzią. Colisie kolwiek wynalazło, do naymnieyszey macuły, tu mesmy ich podzielili, procz tego ze zostae w Kumuszchanie stoiące dobra, ktorymi sie mają dwoie dzielic, do tego co sie tycze trzecie(go) brata poturzonego, tego sie podiał starszy brat odprawic, iezeliby co za czasem u nich sobie pretendował I młodszy brat pan Margos ma bydz od tego wolny. Do tego co lisie nayduie dlugu niebosczyka Oyca ich pozostałego to iest Choroschasanowi w Kumuszchanie Szesc Set Talerow, ktorzy to dług powinien iest zapłacic tenże pan Sefer, a młodszy ma bydz y od tego wolny, procz tego iezeliby sie nad to dlugi iakie nalezli, tedy powinni będą zobopolnie płacic. Co sie tycze strony Trzech Set złotych, ktore byli dali panu Bartoszowi Norsesowicowi niebosczykowi na pewne gmachy, tedy te summe splacił młodszy brat starszemu tą condicią, aby mu z tych gmachow wystąpił, a pozostałe diferentie colikolwiek, miedzy niemi było, tedy wszytkie umorzamy wieczne milczenie nakazuiąc obodwom stronom, a temu wszytkiemu strony mają dosyc uczynic pod zakładem takiey ze summy y zwysz opisanych condiciy. A dla lepszey mocnosci tego actu Compromisarskiego my nizey opisane persony podpisalismy sie y pieczęci swoiesmy przycisneli. Działo sie we Lwowie Roku Tysiącnego Szescsetnego Czterdziestego die Decima Tertia Marty. Murat Emirowicz. Mieszczanin Lwowski iako proszony compromisarz na tom sie podpisał, y pieczęć swą przycisnął (*podpis*) Locus Sigilli.

Mechdesi Džadur Malinow Syn Ormienin z Persiy Kupiec, iako proszony Compromisarz na tom sie podpisał, y pieczęć swą przycisnąłem (*podpis*) Locus Sigilli.

Kirkor Jacubowicz z Drabiżonu Mieszczanin Lwowski iako proszony Compromisarz na tom sie podpisał, y pieczęć swą przycisnąłem(m). Locus Sigilli.

Ja Olexan Derarakielowicz z Konstantinopola Mieszczanin Lwowski iako proszony compromisarz na tom sie podpisał y pieczęć swą przycisnąłem (*podpis*) Locus Sigilli.

Bachdazar Synu Libarow Syn Mieszczanin Zamoyski iako proszony Compromisarz na tom sie podpisał, y pieczęć swą przycisnąłem. Locus Sigilli.

Chydir Billarow Syn Synu Ormienin, iako proszony Compromisarz, na tom sie podpisał y pieczęć swą przycisnąłem (*podpis*) Locus Sigilli.

№ 160

1642р., січня 28. – Свідчення львівських купців про пограбування купецького каравану, який їхав зі Львова в Константинополь

Ідучи тепер з Константинополя, зустрілись в Дербенті Великім з караваном зі Львова, який їхав до Константинополя. Привітавшись з ними, ми питали про новини. Вони зразу ж з великим жалем почали розповідати про своє нещастя, як їх розбито і позабавано, а саме Ходзіка Стецьковича забито, віз йому позако-вано, Мардиросові з Бродів шию порубано і все добро забрано. Лазарового фурмана забито і самого Лазаря побито, і віз йому пошарпано, а інші повтікали. Ми питали про вози тих позабаваних, кому яка шкода була і хто ними завідує. Розповідали нам, що Мардиросові всі гроші забрано, а його возом завідує якийсь Криштоф Грицькович, фурман з Кам'янця, а Ходзіковим возом завідує Лазар, брат Сімона зі Львова. Як розповів і сам Лазар, у Ходзіковому возі є коробка з речами єрусалимськими, які ми відбили, і три пластри* грошей, які я з наймитом Ходзіковим знайшов в його возі, в задній кельні під сирами, але я лише про один пластр перед каменчанами сказав, боячись, що коли б яка напасть мала прийти від турків, як то буває, щоб не про все знали. Потім я хотів перевірити ті речі і вони не були проти того, але боячись якоїсь напасті від турків, ми не посміли переглядати, бо знаходились серед турків. Лише Ованіс, син Бабука з Кам'янця, мав списанієрусалимські речі. З того реєстру дав мені виписати такі речі, які залишились, і тепер той реєстр подаю до уряду. Також і три пластри грошей Ходзікових, про які Лазар розповів, до того ж реєстру я вписав. Решту речей Ходзікових забрано, шкатулки розбито і адамашків, які товариство бачило в Яссах на миті, тепер не було. Розповіли і про те, як Ованісу Банукові Ходзік позичив сто талярів левкових, а Пінкочу- двадцять талярів левкових, як і самі визнали. У Лазаря ще коней забрано і скло побито, шкіряний мішок розірвано. А ще до вищеназваного той же свідок Христофор Кубачовський представив реєстр речей, які залишились у візку чесного померлого Луки Ходзіковича, наступного змісту.

Зміст реєстру

У небіжчика Ходзіка в возі знайдено такі речі, тобто в коробці: три хрести срібні великі, один в чорній хустці. Дві корони**. П'ять штук срібних табличок. Одна штука табличка, у формі зірки. Два малі ковші срібні. Чотири хрести малі срібні. Одна патина, а келих взято. Одна кадьниця срібна. Один образ московський. Один образ на блясі. Один образ чистий. Один ківш циновий*** з мідницею. Один горщик циновий. Один рукомийник циновий. Одна чарка з міді. Одна мідниця з латуні. Два ліхтарі цинові. Сім ліхтарів латунних. Одна штука зв'язаних рушників. Одна штука скатертин. Так багато в коробці знайшлося, решти немає.

А Лазар, брат Сімона, з третього Ходзікового воза взяв: два пластри грошей, в кожному пластрі по шість трубок запечатаних. А один пластр, в якому вісім або сім трубок, тому що не пам'ятаю, то тільки у мене є написано.

Ф. 52, оп. 2, спр. 526. С.694–695.

* Пластр – шкіряний мішочок, який вмщував певну кількість монет, вставлених у трубки (найчастіше 600)

** Йдеться про корони для церковних обрядів

*** Тобто свинцевий

Jadąc teraz z Constantinopola ziachalismy się w Deruencie Wielkim z Karawanem ze Lwowa. Który iachał do Constantinopola, przywitawszy się z nimi pytalismy o nowinach, oni zaraz z wielkim zalem poczęli powiadać o swoim nieszczęściu, iako ich rozbito y pozabiiano, mianowicie Chodzika Steckowica zabito, woz mu pozakowano, Mardyrosowi z Brodow szybę ucięto, y wszystko dobro zabrano, woznicę Lazarowego zabito, y samego Lazara pokołatano, y woz mu poszarpano, a drudzy puciekali, Pytalismy się o wozy tych pozabiianych, komu by iaka szkoda była, y kto niemi zawiaduję powiedzieli nam ze Mardyrosowi wszystkie pieniądze zabrano, a wozem iego zawiaduje nieiaki Krzysztoph Hryckowic furman z Kamienca, a Chodzиковym wozem zawiaduje Lazar X. Simonow brat ze Lwowa, iakosz y sam Lazar powiedział, ze w Chodzиковym wozie, iest pudło z rzeczami Hierozolimskimi ktore smy odbili, I trzy plastry pieniędzy, ktorem ia z parobkiem Chodzиковym znalazł w wozie ie(go) a to w zadniey kielni pod Syrami, alem tylko ieden plastr przed Kamieneczany opowiedział, bojąc się gdyby iaka napasc miała przysc od Turkow iako to bywa, aby nie o wszystkim wiedzieli. Potym chcialem te rzeczy rewidowac, y oni nie byli od tego, iednak bojąc sie napasci iakiey od Turkow, nie smielismy opatrywac, bo między Turkami było, tylko Owanis Babukow syn z Kamienca miał rzeczy spisane Jerozolimskie, z ktore(go) Regestru dal mi wypisac takowe rzeczy pozostałe, ktorzy teraz Regestr podae do Urzędu, takze y trzy plastry pieniędzy Chodzиковych, ktore Lazar opowiedzial, w tenze Regestr wpisalem, Ostatek rzeczy Chodzиковych zabrano, szkatulki potłuczono y adamaszki ktore towarzystwo widziało w Jasiach na mycie, tych teraz nie bylo, Powiedzieli y to iako Owanisowi Babukowi Chodzik pozyczył Sto Talerow Lewkowych, a Pinkoczowi Dwadziescia Talerow Lewkowych, iako y sami przyznali. Lazarowi zas konie pobrano, y skło potłuczono, tłumek skorzany poszarpano. A iz praemissis iz idem testis Christophorus Kubaczowski produxit Regestrum rerum in curru H(o)n(es)ti olim Lucae Codzikowica repertarum tenoris sequentis.

Tenor Regestri

U nieboszyka Chodzika w woza takowe są nalezione rzeczy, to iest w pudle, trzy Krzyza srebrne wielkie, ieden w czarney chustce. Dwi koronie. Pięć sztuk tabliczek srebrnych jedna sztuka tabliczki, na xtałt zwiazydy. Dwie małych naliweczek srebrnych. Cztery Krzyze małe srebrne. Jedna patyna, a kielich wzięto. Zedna kadzielnica srebrna. Jeden obraz moskiewski. Jeden obraz na blasze. Jeden obraz goły. Jedna nalewka z miednicą Cynowa. Jeden garniec Cynowy. Jedna rękoimnia cynowa. Jedna czarka z miedzi. Jedna miednica mosiądzowa. Dwa lichtarze Cynowe. Siedm lichtarzew mosiądzowych. Jedna sztuka związanych ręczników. Jedna sztuka obrusow. Tak wiele się w pudle znalazło, ostatka nie masz.

Zas Lazar X. Simonow brat z III Chodzиковego wozu wziął. Dwa plastry pieniędzy, w kazdym plastrze po szesci trębek zapięczętowany. Jeden zas plaster w ktorym osm albo siedm trębek albowiem opowiedział ze nie mam na pamięci, to tylko u mnie iest napisano.

№ 161

1642р., березня 7. – Рішення львівського вірменського суду в справі між львівськими купцями вірменами Івашком Сеферовичем і Богосом Ованісовичем

Декрет (в справі) між Сеферовичем і Ованісовичем

У справі між славним Івашком Сеферовичем, позивачем, і Богосом Ованісовичем, позваним, вірменами і міщанами львівськими, про побиття в турецькій дорозі і повернення талярів 56, ніби загублених позивачем у тій бійці, яка розглядається в цьому

суді вірменському львівському. Заслухавши свідчення і інші доводи обох сторін, прочитавши і уважно розсудивши, обговоривши своє рішення, львівський вірменський суд прийняв такий декрет. Оскільки з (показів) свідків, як від позивача, так і позваного, виведених в процесі, ясно видно те, що позваного Богоса Ованісовича купецька компанія, ідучи до Турецької землі, обрала за старшого того каравану, тобто за караванбашу, цим самим силу і зверхність подорожню над собою йому добровільно давши, керівництво і накази його всі повинні слухати, тому що за давніми купецькими звичаями караванбаша може розв'язувати подорожні справи і карати злочинців. А згадані свідки явно визнають, що переїхавши Дунай, позваний Богос, як караванбаша, добре знаючи, що в Турецькій землі не можна вживати тютюну під загрозою кари на горло і цілого майна, страхуючись сам від такого суворого едикту, скільки мав тютюну на возі, явно при всіх вкинув в Дунай, те ж і іншим наказав вчинити, оберігаючи їх від загибелі. Але позивач Івашко Сеферович, будучи під його владою як караванбаші, впившись вином, осмілився там же при турках, які були тут, явно курити тютюн. Щоб через те не накликати небезпеки на себе і усіх, які їхали з ним у товаристві, коли позваний йому нагадував, а він не слухав, мусив йому вирвати з рота трубку з тютюном, а потім, коли позивач до нього кинувся, і вдарити. Через це, повністю побачивши вчинене, бо виявляється, що то не з особистої якоїсь ненависті, але для загального добра, охороняючи від згуби себе і інших, той же позваний вгамовував того позивача, а потім і вдарив неслухняного, аби на майбутнє, як позивач, так і інші, які їхали до поганської землі, слухали свого старшого і дотримувались наказів під час подорожі. Того позваного суд визнав вільним від позивачевої скарги, як за слова і побиття, так і втрату п'ятдесяти шести талярів, оскільки тієї втрати не доводить, бо сам п'яний, бігаючи по полю, мав нагоду сам собі заподіяти ту школу, і наказує позивачеві в тій справі мовчати.

Ф. 52, он. 2, спр. 526. С.718–719.

Inter Sepherowicz et Owanisowicz Decretum

W sprawie między sławnym Iwaszkim Sepherowiczem Powodem, a Bohosem Owanisowiczem Pozwanym Ormiany y Mieszany Lwowskiemi, o pobicie w drodze Tureckiey, y o Talerow piędziesiąt y szesc, w tey poboyce iakoby przez Actora zgubionych przywrocenie, w Sądzie ninieyszym Ormienskim Lwowskim toczącey się, Sąd Ormienski Lwowski, Controuersię swiadectwa, y insze dowody stron oboygа przeczytawszy y pilnie uwazywszy, wyprawiając deliberacją swoją takowy Decret uczynił. Poniwasz z swiadkow, tak od Powoda, iako y Pozwanego u Processie wywiedzionych iasnie siê to pokazuie, ze Pozwanego Bohosa Owanisowicza Compania kupiecka do Ziemi Tureckiey iadąca, za starszego Karawanu onego to iest za Karawanbaszego obrała, przez co moc y zwierzchnosc podrozną nad sobą mu dobrowolnie dawszy, rządu y rozkazania iego wszyscy słuchac powinni, gdysz wedle zwyczaiow dawnych kupieckich karwanbaszy sprawy podrozne decidowac, y występnych karac moze. A iz powinieni swiadkowie iawnie wyznawaią, ze przeiechawszy Dunay Pozwany Bohos iako Karwan-baszy wiedząc dobrze ze w ziemie Tureckiey, Tabaku zazywac pod ustraceniem garła y dobr wszystkich nie godzi się Uchodząc sam tak srogiego edictu, cokolwiek miał Tabaku w wozie, iawnie przy wszytkich w Dunay wrzucieł, tosz I drugim (ochraniając ich zguby) uczynic kazał. Jednak Powod Iwaszko Sepherowicz będąc pod władzą iego iako Karwanbaszego, upiwszy sie winem, wazył się przy Turkach tamze będących iawnie Tabaku pic dymem I przez co aby do niebezpieczeństwa siebie y wszytkich z sobą w towarzystwie iadących nie przywiodł, gdy go napominał Pozwany, a on nie słuchał, musiał mu zgęby pipkę z Tabakem wyrwac, a

potym ze się do nie(go) porwał y uderzył. Przetosz in tanta eiudentia facti, gdysz się to pokazuie, ze nie z priwatney iakiey nienawisci abo zwady, ale propter bonum publicu(m), uchraniaiąc zguby siebie y drugich, tenze Pozwany Actora hamował, a potym nieposłusznego y uderzył, aby napotym tak Actor iako y insi do Ziemie Poganskiey iadący, Starszego swego sluchali, y o przestrzeganie rządow podroznych onego nie turbowali, wolnym od impeticiey Actorowey, tak z strony słow, pobicia, iako y zguby Talerow Pięćdziesiąt Szesci zadaney, poniewasz tey zguby nie dowodzi ale sam piiany biegaiąc po polu okazją do tey szkody sam sobie mógł dac, tegosz Pozwanego Sąd czynic, y Actorowi w tey sprawie milczenie nakazuie. Decreti praesentis vigore.

№ 162

1642р., грудня 12. – Свідчення вірменина з Замостя Бальтазара Лібардовича про порушення права складу Львова фурманами з Замостя, які везли товари персидських купців і про їх арешт.

Особисто до львівського вйтівського суду з'явився славний Бальтазар Лібардович, вірменин і житель Замостя, привіз свідка, славного Івашка Криштофовича, міщанина львівського, згідно з правом висловлювати вірні, правдиві свідчення як реляцію адвокату особисто через суд.

Саме той свідок, розпитаний і перевірений, виклав суть такими формальними словами. Персидські купці під час Язловецького ярмарку минулого року найняли були у Замості сім возів фурманів до Язловця по товари, свої товари бурштинові. Ці, не ідучи дорогою, якою треба, повернули на Сокаль і на Топорів, бажаючи минути Львів, як складне місто* і уникнути інших мит прикордонних. Коли це дійшло до відомості їх мосців панів радних і панів міщан львівських, що так багато возів купецьких проїхало з товарами, місто послало деяких львівських панів міщан за ними на там той гостинець. Коли їх затримали з товарами, вони були в корчмі за Топоровим, везли їх через Бузьк і назад до Львова (повернули). Там же в Бузьку Замок**, довідавшись про це затримання, заарештував ті товари в місті, в господі, бажаючи зараз там же з них чинити справедливість їх мосцям панам радним і панам міщанам, якщо буде слушно доведено їх провину. Там же, де чинили ту справедливість, мусили затриматись неділь дві менше або більше. Між тим, як згодились з їх мосцями панами радними і панами міщанами львівськими і звільнили свої товари з арешту як замкового, так і панів міщан львівських, оскільки ці фурмани (яких було згідно вище дослівного змісту сім) відізвили, говорячи, що ми звідси не рушимо, поки нам шкоди, і збитки які ми понесли, живучи тут за той час, не відшкодують. Я сам приймав участь в наймі тих фурманів з купцями таким * способом залагоджував з ними спільно. Зокрема, за проживання тих двох неділь у Бузьку менш більш і за понесені шкоди вирішив дати згаданим фурманам сто злотих, окремо ще ту фуру, яку мали дати з Замостя до Язловця, на кожний віз, як про це були (домовились, коли) найняли, згідно ваги замойської заплатити повну фуру. А то вже ярмарок Язловецький вирував був. Постановили ми товар до Кам'янця-Подільського відвезти, а за то, де пара коней по дванадцять польських злотих, а де три по шістнадцять взяли. Тим моїм присудом обидві сторони залишились

* Тобто з правом складу.

** Йдеться про корони для церковних обрядів

Бузька при мені. При цій постанові і всій тій справі був теж ювелір пан Захаріаш, міщанин і вірменин Замойський. І це своє вище згадане свідчення на знак правдивості у присутності сторони (позивача) приніс присягу, піднесши два пальці до неба згідно з приписом магдебурзького права та для позову у нинішньому суді (таким) способом надати підтримку. А вищезгаданий (свідок) вимагає представлене свідчення внести до нинішніх актів, що суд підтвердив і задовільнив.

Ф. 52, он. 2, спр. 400. С.1436–1437.

Testis pro parte Libardowicz Armeni Ciuis Zamoscensis

Coram Officio p(raese)nti Aduocatiali Leopoliensi comparens person(a)l(ite)r Famatus Balthazar Libardowicz Armenus Ciuis Zamoscen statuit Testem Famatum Iwaskonem Krzysztophowicz Ciuem Leopoliensem legitime ad perhibendum fidele veritatis testimonium (prout relatione Bedelli deductum est Citatum petens eundem quit sibi ratione infra contentorum, per Officium p(erso)n(alite)r examinari. Qui quidem Testis oferte requisitus, et examinatus existens in haec formalia verba deposuit.

Persiy Kupcy pod czas Jazłowieckiego Jarmarku, Roku przeszlego będące naieli byli furmanow w Zamosciu Siedm Wozow do Jazłowca po Towary swe Towary Bursztynowe. Ci nie iadąc powinę drogą wrocili na Sokal, y na Toropov, chcąc minąc Lwow iako skladne Miasto y inszych Cel Pogranicznych usc. Co gdy do wiadomosci Ich M(osci) P(anow) Radziec y P(anow) Mieszczan Lwowskich przyszło ze tak wiele wozow kupieckich przeiechalo z Towarami, Miasto posłało niektorych Lwowskich Panow Mieszczan za niemi na tam ten Gosciniac, ktorych gdy zaskoczyli z Towarami iaki byly w Karczmie za Toropowem prowadzili ich przez Busko nazad do Lwow. Tamze w Busku dowiedziawszy, Zamek o tym Zaborze, arestował te Toware w Miescie w Gospodzie chcąc z nich tamze zaraz sprawiedliwosc Ich M(o)sciom Panom Raicom y Panom Mieszczanom czynic iezeli sie na nich wina iaka szłuszna pokaze. Gdzie okolo czynienia tey sprawiedliwosci musieli sie Niedziel dwie mniey abo więcey zabawic. Interea iako sie zgodzili z Ich M(o)sciami Pany Raicy y Pany Mieszczany Lwowskiemy, y uwolnili Towary swe z Arestow tak Zamkowych iako y Panow Mieszczan Lwowskich dopiero sie ci Furmani (ktorych było ut supra siedm odezwali mowiąc Ze my ztąd nieruszimy sie poki sie nam szkody, y spery ktoresmy podiely, przez ten czas tu mieszkaiąc nie nagrodzą. Ja włożywszy sie sam wiednanie tych Furmanow z Kupcami takowem sposobem zgadzalem ich zobopolnie. Naprzod za Mieskanie tych dwuch Niedziel u Busku mniey, więcey, y za szkody podięte wynalazłem dac Furmanom pomienionym Złotyich sto. Zosobna zas te Fure, którą mieli dac z Zamoscia do Jazłowca, na kazdy woz, iak o sie byli ziednali, według wagi Zamoiskiey zapłacic zupełną Fure. A ze iusz Jarmark Jazłowiecki expuował był Postanowilem aby ie do Kamienca Podolskiego odwiezli, a za to gdzie Para koni po Złotyich Polskich dwanascie, a gdzie trzy po szesnascie wzieni. Ktorym moim wynalaskiem obiedwie strony ukontentowane zostali y Furmanom satisfactia zupełna y dostateczna stala sie, po ktorey uczynieniu cisz Furmani wyiechali z Buska przy mnie. Przy ktorym postanowieniu y tey sprawie wszystkieu był tez Pan Zachariasz Złotniczek Mieszczanin y Ormianin Zamoiski. Quod quidem Testimonium suum suprafatus Testis maioris firmitatis gratia instante parte, Inducente Iuramenti per erectionem duorum versus Caelum digitorum, iuxta praescriptionem Juris Magdeburiensis, et incitatum Juris praesentis praxim, praestito comprobavit. Praefatus v(er)o inducens praeinsertum testimonium. Actis praesentibus inseri petyt, quod annuente sibi eodem officio obtinuit.

№ 163

1646р., липня 3. – Протест львівського купця вірменина Миколая Байдуловича проти турецького вірменина Серкіса.

Зміст протесту

Славний пан Миколай Байдулович, вірменин, купець і міщанин львівський, проти Серкіса, вірменина, турецького громадянина, жалісливо протестував. Ось. Згаданий Серкіз, позичивши в протестуючого пана Миколая в Константинополі талярів двісті левкових і пообіцявши заплатити їх в Яссах з тридцяти талярів, не тільки не заплатив їх, але його ще й обманув. Тому, що той Серкіз в нинішньому році, в червні, довідавшись, що протестуючий мав швидко виїздити в дорогу до Польщі з Константинополя, так делікатно біля нього ходив, аж виманив від протестуючого позички двісті талярів левкових, уступивши від них заробок талярів тридцять до Ясс. Разом з протестуючим паном Миколаєм, доставши у нього тих двісті талярів, вирушив в дорогу з Константинополя (у тій дорозі всілякі вигоди для себе від пана Миколая мав), а потім до Ясс з ним приїхав і в одній господі зупинився. Там, в Яссах пан Миколай вимагав оплати суми наявної разом з прибутком. Але той Серкіз знову словами лагідними і обіцянками витонченими привів протестуючого до нього, щоб йому продовжив ту оплату до Ярославського ярмарку, тепер минулого, знову маючи інший заробіток від того Серкіза до Ярослава з Ясс двадцять талярів уступив. А вдаючи себе хворим, через що разом з протестуючим виїхати і їхати не міг. Знявши з коня в'юк і удаючи, що в нім був товар хутровий, тобто рисі і хвости соболячі зашиті, поклав його протестуючому на віз і до секвестру для певнішої оплати віддав. Коли протестуючий пан Миколай приїхав сюди до Львова, то кілька днів чекав на того Серкіза, дбайливо зберігаючи (в'юк), а потім не зміг його дочекатись, і швидко маючи їхати на Ярославський ярмарок, будучи впевненим, що в ньому мав знаходитись той товар, про який говорив Серкіз і скликав свою домову челядь, щоб при ній той товар вийняти і показати. Там же зразу челядь, бажаючи і товар оглянути, і протестуючому допомогти, одні той в'юк тримали, інші свічки, а ще треті на землі розстеляли скатертину для викладу того товару. Як тільки той товар розпороли з обох сторін, в ньому в присутності протестуючого нічого іншого не знайшли, крім сухого очерету або скоріше тростника. Від того дуже стурбований протестуючий за голову вхопився і наступного дня від сорому нікому того оголосити не хотів, а потім, порадившись про те з деякими приятелями, мусив звернутись до уряду, не бажаючи такої великої шкоди і значного обману і тонкої зради далі терпіти. Для того протестуючий завчасно заявив про те судові нинішньому вірменському і урочисто протестує раз і ще раз проти згаданого Серкіза вже не лише про оплату 250 талярів левкових, але і про зраду і значний обман, які допустив той Серкіз. Про ті дві речі, де б лише його міг притягнути, і пропонує вчинити, як буде потрібно, згідно з часом і місцем. А при тому для кращих висновків ставить позваних свідків, викликаних до того суду і представляє з проханням, щоб належно були опитані.

Ф. 52, оп. 2, спр. 527. С.1078–1080.

Tenor Protestationis

Slawetny Pan Mikolay Baydulowicz Ormianin Kupiec y Mieszczanin Lwowski przeciwko Serkissowi ormianinowi Tureckiemu obywatelowi załosliwie sie protestował. Oto. Isz pomieniony Serkis pożyczyszy u Protestanta Pana Mikołaiia w Constantinopolu talerow Dwiescie Lewkowych y one w Jasiech z pozytkie(m) Trzydziestu talerow zapłacić

przyobiecawszy, onych nietylko niezapłacił ale go ieszcze nie oszukał. Albowiem ten Serkis w Roku terazniejszym in Junio dowiedziawszy się ze Protestans miał prętko w drogę do Polski z Constantinopola wyiezdac, tak subtelnie około tego chodził, aż na Protestancie pozyczałnym sposobem Dwiescie talerow Lewkowych, postapiwszy od nich zarobek Talerow Trzydziescie do Jass wynudził. Gdzie oraz z Protestantem Panem Mikołaiem dostawszy u niego tych Dwochseth talerow w drodze się y Constantinopola puścił (w ktorey drodze wszelkie wygody swoje od Pana Mikołaiia miał) a potym do Jass z nim przyiachał y w iedney Gospodzie stanął. Tam w Jasiech gdy się mu Pan Mikołay zapłaty summy essentialney wespołu z zarobkiem upominał. Alie ten Serkis znowu Protestanta słowy łagodnemi y obietnicami subtelnimi znowu do tego przywiódł, isz mu takową zapłatę do Jarmarku Jarosławskiego teraz przeszłego, mając znowu inszy zarobek od tego Serkissa do Jarosławia z Jas talerow Dwadziescia postęponey prolongował. A zadawszy sobie choroby dla ktoregokoby wespoł z Protestantem oraz wyiachac y iachac niemógł. Semer zdiąwszy z konia udaiac bydz w nim towar kosmaty: to iest Rysie y ogonki sobole zaszyte Protestantowie na woz włożył y do sequestru dla pewnieyszey zapłaty oddał. W tym Protestans Pan Mikolay przyiachawszy tu do Lwowa, ow Semer kilka dni na tego Serkissa oczekiwaiąc ostroźnie chował, a potym nie mogąc się go doczekac a prętki wyiazd do Jarmarku Jarosławskiego mając trzymając za pewne owym Semerzę Iż by w nim ten towar o którym Serkis powiedział znaleśc się miał, y zwoławszy swoiey domowey czeladzi aby przy oney takowy towar wyięwszy praesentował, iakosz tamze zaraz czeladz chcąc się y towarowi przypatrzyc y Protestantowi usluzyc, gdysz iedni ten Semer prosi, drudzy swieczki, a zas trzeci na ziemi obrusy dla wyłożenia takowego towaru rozciggali, skoro tylko ten Semer z obudwu stron rozproli, ale w nim nic insze(go) tylko spław suchy albo raczey trcinę tamze przy obecności Protestanta znalezi. Gdzie Protestant barzo zafrasowany za głowę się wziąwszy nazaiutrze dla wstydu nikomu tego ogłosic niechociał, a potym otworzywszy się z tym pewnym Przyiaciołom do Urzedu się udac musiał, niechcąc tak wielkiey szkody y znacznego oszukania, a subtelnego zdradziectwa daley cierpiec. Dla tegosz Protestans zawczasu oswiadcza się z tym Sądowni ninieiszemu Ormienskiemu y solenniter się protestuie raz y powtore przeciwko pomienionemu Serkisowi iusz nie tylko o zapłacenie półtrzeciuseth talerow Lewkowych ale y o zdradę a znaczne oszukanie przez tegosz Serkissa popełnione. O ktore to obiedwie rzeczy gdzie by go tylko przyscignąc mógł czynic y iako potrzeba będzie wyciągała wedlug czasu y miejsca postępic offiruiie się. A przytym dla lepszego wyvodu swiadki do tego Sądu zapozwane stawia y praesentuie, prosząc aby urzędnie examinowanie byly.

№ 164

1648р., березня 25. – Договір ангурського вірменина Асланкулі Харагазовича з вірменином Миколаєм Хаджейовичем з Замостя

Зміст договору

Діялось у Кам'янці-Подільському року Господа тисяча шістсот сорок дев'ятого дня шостого лютого в суботу перед славетним Бобріком Іванісовичем, лентвойтом вірменського Кам'янця-Подільського. До уряду і актів нинішніх лентвойтовських права вірменського кам'янецького особисто прийшовши, славетний Асланкулі Харагазович, вірменин і купець з міста Ангурії панства Турецького, подав до нинішніх актів певний договір або швидше домовленість між славетними паном Миколаєм Хаджейовичем, вірменином і купцем старшим замойським, з однієї, і між згаданим Асланкулі і його

товаришем Саркізом, з другої сторони, вірменськими літерами, а мовою польською писаний і його власною рукою підписаний і прохаючи, аби до нинішніх актів прийняти та вписати. Домовленість, яку отримав від слова до слова, є такого змісту.

Зміст домовленості в ім'я Господа тисяча шістсот сорок сьомого (року). Домовленість між нами паном Мілконом Хаджейовичем і паном Асланкулі, а також і паном Саркізом на сирий шовк мають, дасть Бог, купити або в Бурсі, або в Токаті, так як мої фактори за готівкові гроші буду купувати таких сортів, як той ремісник їм буде показувати, а дасть Пан Бог, як назад повернусь з тим товаром, продавши ті товари як мої, так і ті, що вони привезуть, що будь-коли на тому товарі, дасть Пан Бог, маємо пожиток ділити згідно нашої суми. А я маю старатись, аби такий товар міг я продати з Божою ласкою з прибутком. Що для кращої віри своїми руками ми підписались і печатку свою приклали ми. Діялось у Львові жовтня першого в році 1647. Я, Миколай Хаджейович. Той же згаданий Асланкулі, після внесення до актів тієї постанови, подав лист до того ж вірменського суду, писаний вірменськими літерами, відписаний від славетного пана Мілкона Хаджейовича, міщанина і купця старшого замойського, рукою власною підписаний і печаткою підтверджений, і титул на тому ж листі написаний. У середу в піст Адвенту* і пересланий до того Асланкулі через його слугу Яська Синанчика до чужої землі до турецького міста, яке називають Токат. Другий лист, також при тому ж листі, подав від того ж пана Мілкона Хаджейовича, писаний польською до пана Асланкулі, теж відписаний, посланий до Турок через вірменина Айдина і купця турецького, виданий у Замості дня 16 березня року 1648. Той лист перший з вірменської мови на польську правильно перекладений.

Зміст першого листа

Пану Асланкулі має бути той лист відданий до рук (*печатка притиснута*). В ім'я Господа поздоровлення від мене Мілкона Хаджейовича пану Асланкулі і пану Саркізу. Якщо про нас питаєте, хвала Пану Богу, за вашими молитвами ми здорові. Посилаю Вам туди Яска Синановича з листами, мав я ще перед тим послати, але я не застав дома челяді. Матіаш є дуже хворий. Маю відомість з Гданська від пана Кермера, що шовк у великій ціні. Старайтесь як можете більше дістати, дістаньте, якщо можете, на п'ятнадцять тисяч талярів вчинити борг. Необхідно, щоб сюди приїхавши, гроші за два місяці віддати, щоб на мене не наступали і не нахабніли. Відносно ангурських ниток, ознаймую, що і то є у великій ціні тепер в Гданську по три злотих фунт, продались такі ангурські нитки ока по три злотих, купите або і дешевше, бо середня нитка є, як я бачив, і купите тих, за які дві або три тисячі талярів, з допомогою Божею, буде добрий пожиток, аби Пан Бог і вам і мені узичив доброго здоров'я. З тими німцями там добре обходьтесь, лише у там тих краях усі справи не показуйте і його під страхом маючи владняйте. Відносно грошей не переймайтесь, я тут дістану, лише загалом про що-небудь до вас пишу. Якщо самі там скільки то затримаєтесь, можете до мене нашвидкуруч, що і коли послати товару, тому челяднику дали сорок левкових на харч в дорозі, крім того, посилаю я до вас лист з Барського ярмарку, відіслали з паном Айдином з Кафи Мурат-хану, від мене поздоровте, нехай мені не бариться, нехай приїде до Польщі з вами. А якщо що захоче і швидше від вас, нехай і він вам там буде допомогою. Від мене його поздоровте, а послав я там з Кауташем і з Ханом 6 левкових панні сестрі. Чули, що помер, візьмете від пана його і панні сестрі віддавайте. Крім того, один подвійний аксамит для Табаке і Кайтаза візьмете і то мені відішлете, а щодо інших ангурців, які від Польщі не

приїжджають, старайтесь і від них взяти і мені відішлете. Для королеви її величності в Стамбулі старайтесь про один килим на 18 ліктів або на 20 ліктів: щоб шовковий з золотом або чисто шовковий, нехай же буде килим хорасанський, щоб був так добрий і так великий. Крім того, один сепет срібла тягнутого, як я перед тим попросив, щоб ані великий, ані малий, щоб ніби мотузок (скручений) 4 або 5 (разів), так щоб дитяча голова потрапила. Прошу Вас, аби мені написали лист, де будете знаходитись, і кожний про справи, як ведеться, також про своє добре здоров'я. Від мене поздоровте усіх приятелів, також і ваших домашніх від моєї дружини поздоровте, мені з Ангурії дрібний ізюм привезете і вино ангурське. Після того Пану Богу віддаємося, дай пане Боже в доброму здоров'ї побачити. Писаний лист в Замості в піст Адвенту в середу. Приїжджаючи наперед, дайте мені відомість, аби я назустріч вам послав гроші хоч 15 талярів, можете похарчити, аби швидко верхи послати, так не чиніть, як Огак. Вам всього добра зичливий приятель Мілкон Хаджейов син Замойський міщанин.

Зміст другого листа

Славетному пану Асланкулі Харагозовичу або пану Саркізу, Бурказу, міщанам ангурським, належить віддати. На другій стороні той лист належить до Турок і маю питати про тих людей, коли є і віддати їм той лист */печатка притиснута/*. Пане Асланкулі, дуже прошу, як я писав і через Яська Синанчика до вашої мосці відносно того прядива нитки ангурської, аби ваша мосць купив принаймні хоч би з тисяч ліктів і чамлотів кільканадцять бельн чотиринитного і про там ту справу, в якій ще ваша мосць їхали, аби ваша мосць могли швидко залагодити. Про ізюм дрібний прошу і великий, аби мені ваша мосць купив. Пану Саркізу ваша мосць поклін від мене і пану Герберту Німцю. І старайтесь, ваша мосць, щоб ваша мосць якнайшвидше приїхали. Після того вашу мосць доручаю Пану Богу. Дано дня 16 березня року 1648.

З Замостя всього добра зичливий Миколай Хаджейович у суді нинішньому на бажання згаданого Асланкулі, як стороні, що потребує, оскільки акти нікому не можуть бути заборонені, прийняв до своїх актів під печаткою своєю наказав видати. Сімон Лукашович, лавник права вірменського, з печаткою нотарія підписавши.. З протоколу актів права вірменського Кам'янця -Подільського виданий. Печатка притиснута.

Ф. 52, оп. 2, спр. 60. С.782–787.

Tenor Contractus

Działo sie w Kamiencu Podolskim Roku Panskiego Tysiąc Szescseth Czterdzieste(go) Dziewiąte(go) Dnia Szoste(go) Lutego w sobotę przed Sławetnym Bobrykiem Iwanisowiczem Lentwoytem Prawa Ormienskie(go) Kamiencu Podolskiego. Do Urzedu y Act niniejszych Lentwoytowskich Prawa Ormienskie(go) Kamienieckiego oblicznie przyszedszy sławetny Aslanguli Charagazowicz Ormienin y Kupiec z Miasta Anguriey Panstwa Tureckie(go) podał do Act niniejszych pewny Contract albo raczey postanowienie miedzy sławetnemi Panem Mikołaiem Chadzieowiczem Ormieninem, y kupcem starszym Zamoyskim z iedney, a miedzy pomienionym Aslangulim y Towarzyszem iego Serkizem z drugiey strony, Ormiensкими literami a ięzykiem Polskim pisany y ręką iego własną podpisany I prosząc aby do Act niniejszych przyięty y inserowany, co otrzymał, ktorego postanowienie od słowa do słowa iest takie Tenor.

Tenor postanowienia w imie Panskiego Tysiąc szêscseth Chadzieowiczem y Panem Aslangulim takze y Panem Serkizem na jedwab surowy maia da P(an) Bog kupic lubo w Bursie, lubo w Tochatie, tak iako moje Faktorowie za gotowe pieniądze będą kupowac takich Gatunkow

iako ten Rzemiesnik iem bedzie pokazował, a da P(an) Bog iako sie nazad powroczą z tym Towarem sprzedawszy te Towary tak moie, iako y te co oni przywiozą cokolwiek na tym Towarze da P(an) Bog pozytek mamy się dzielic według Summy naszej. A ia mam sie starac aby takowy Towar mugem spienięzyc za łaską Bożą z pozytkiem. Co dla lepszej wiary rekami swemi podpisalismy sie y pieczec swoje przyłożyliśmy. Działo sie we Lwowie Octobra pierwsze(go) w Roku 1647. Ja Mikolay Hadziewicz. Tenze pomieniony Aslanguli po Acticowaniu te(go) postanowienia, podał list do tegosz Urzędu Ormienskie(go) literami Ormienskimi pisany odpieczętowany od sławetne(go) Pana Miłkona Hadzieiowica Mieszczanina y Kupca starszego Zamoyskiego ręką własną podpisany y pieczęci przycisnieniem, y tytuł na tymze liscie napisany. We srode w post Aduentowe y przesłany do tego Asłangulego przez iego sługe Jaska Synancyka do Cudzi Ziemi do Miasta Tureckiego Tochatu nazwane(go). Drugi takze list przy tymze liscie podał od tegosz Pana Milkona Hadzieiowica po Polski do Pana Asłangule(go) pisany takze odpieczętowany przez Aydina Ormienina y Kupca Tureckiego do Turek posłany de Data w Zamosciu Dnia 16 Marca An(no) 1648 Ktore(go) listu pierwsze(go) z Ormienskie(go) iezyka na Polski wiernie wytłumaczony. Tenor pierwsze(go) listu. Panu Asłangulemu ma bydz ten list oddany do rąk (*Locus Sigilli*). w imie Panskie pozdrowienie ode mnie. Milkona Hadzieiowica Panu Asłangulemu y Panu Sarkizowi, iezeli o nas pytacie Chwałę P(an)u Bogu za modlidwami waszemi zdrowismy. Posyłam Wam tam Jaska Synanowicza z listami miałem ieszcze przed tym poslac alem Czeladzi Dome niezastał. Matiasz iest barzo chory. Mam wiadomosc ze Gdanska od Pana Kermera ze Jedwab w Wielkiey cenie iest czyncie staranie iako nawięcey mozecie dostac dostoncie jezeli mozecie na Piętnascie Tysiący Talerow dług uczynic Wszak ze tu przyiechawszy pieniędzy za dwa Miesiące oddac zeby na mnie nie następowali y nie naglili. Strony nici Angurskie Oznaymuie ze y to iest w Wielkiey Cenie teraz we Gdansku po trzy złotych Funt przedalysie takowe nici Angurskie oko po trzy złotych kupicie albo y taniey bo srednia nic iest iakom widział, y tych kupcie za iakie dwa albo trzy Tysiąca Talarow za pomocą Bożą dobry pozytek będzie aby Pan Bog y Wam y mnie dobre(go) zdrowia uzyczyl. Tym Niemcem tam dobrze sie odchodzie tylko tam tych kraioy sprawy wszytkie niepokazuycie y onego pod grozbą maiąc władaycie. Strony pieniędzy niefrasnysie ia tu dostane tylko kupcie o cokolwiek do Was pisze. Iezeli sami tam siła zabawicie sie mozecie do mnie na prętie cokolwiek Towaru poslac Temu Czeladnikowi dalem Czterdziesci Lewkowych na strawe w droge, do tego posyłam do Was list z Barskie(go) Jarmarku odesłali z P(anem) Aydinem z Kafy Muratchanowi odemnie pozdrowcie niech się mnie niewaruie niech przyiedzie do Polski z Wami. A iesli zechce y przedzey od Was, niech y on Wam dopomocen będzie, odemnie onego pozdrowsie a powiedzcie posłalem tam z Kaytaszem y zo Hanem 6 lewkowych Pannie siostrze. Słyszałem ze umarł wezmiecie od Pa(na) iego y Pannie siostrze oddawaicie. Do tego ieden Jahmurluch za Tabake u Kaytaza wezmiecie y to mnie odeslecie, y insi Angurczykowie, ktorzy od Polski nieprzyiezdzią Staraycie się aby y od nich wziawszy y mnie odeslecie. Dla Krolowey Jey M(os)ci w Stambole staraycie się o kobierzec ieden na 18 lokci albo na 20 lok(ci): zeby Jedwabny ze złotem albo samjedwabny, niech ze będzie kobierzec Chorasanskiey, zeby byl tak dobry, y tak wielki. Do tego ieden sepet srebra ciognianego iakom przed tymzlecił zeby ani wielki ani mały zeby iakoby lint 4 albo 5 Dziecienna głowa potrafiac. Prosze Was abyscie mi napisali list gdzie sie bedziecie obracali y kazdy sprawy iako odprawuiecie takze o dobrym zdrowiu swoim. Odemnie pozdrowcie wszytkich Przyacioł takze y Waszym Domasznym od Małzonki moiey, pozdrowcie Mnie z Anguriey drobne Rodzynki przywieziecie y Wino Angurskie. Za tym P(anu) Bogu oddaiemy day P(anie) Boze w dobrym zdrowiu się obaczyc. Pisan list w Zamosciu w Post Adwentowy we srode. Przyiezdaiąc wprod daycie mnie

wiadomosc abym przeciwko wam pieniędzy posłał choc 15 Taler(ow) strawic mozeecie, aby prętko wirzchem poslac tak nieczynicie iako Ohas. Wam wszytkiego dobra zyczliwy przyiaciоł Milkon Hadzieiow syn Zamoyski Mieszczanin.

Tenor wtorego listu

Sławetnemu Panu Asłangulemu Charagowiczowi albo Panu Sarkizowi Burkazowi Mieszczanom Angurskim oddac należy. Na drugiey stronie, Ten list należy do Turek y maią się pytac o tych ludziach kędy są y oddac im ten list (*Locus Sigilli*). Panie Aslanguli Proszę barzo iakom pisał y przez Jaska Synancyka do W(aszei) M(osci) strony te(go) przedziwa nici Angurskie abys w(asza) m(osc) kupił przynamniey chocia z Tysiąc Vli y Czamlitow kilkanascie Belen Czwarnitnego y o tamte sprawie w ktorey ieszcze W(asza) M(osc) iechali abyscie W(asza) M(osc) mogli rychło stawic. O Rodzynki drobne prosze y wielkie abysmi W(asza) M(osc) kupił. Panu Sarkizowi się W(asza) M(osc) pokłon odemnie y Panu herbertowi Niemcowi. A staraycie się W(asza) M(osc) abyscie W(asza) M(osc) iaknayprzedzey przyiechali. Za tym w(asza) m(osc) P(anu) Bogu oddaie. Data Dnia 16 Marca A(nno) 1648.

Z Zamoscia wszego dobra zyczliwy Mikolay Hadzieiowicz Urzad ninieyszy na zadanie pomienionego Aslangulego iako stronie potrzebującey, poniewasz Acta nikomu zabronne bydz niemogą do Act swych przyiawszy pod pieczęcią swą wydac rozkazał. Simon Lukaszowic Scabinus Juris Armenici Loco Notary Subscripto. Z Protocolu Act Prawa Ormianskiego Kamienca Podolskiego wydany. Locus Sigilli.

№ 165

1648р., лютого 20. – Скарга ангурського купця вірменина Асланкулі Харагосовича проти Герарда Трекеля з Гданська

Перед львівським судом особисто став славний Асланкулі Харагосович, вірменин і купець з Ангурії, урочисто і суворо скаржився проти славного Герарда Трекеля, купця і жителя Гданська, і твердо протестуючи, свою протестацію представляє у письмовому вигляді наступного змісту.

Зміст скарги

Славетний Асланкулі Харагосович, вірменин і купець ангурський, через пана Мілкона Хаджейовича, старшого вірмен замостських, залучений в році Божому тисяча шістсот сорок сьомому, дня першого жовтня пан Герард Трекель, посланий паном Мілконом для відбирання товарів, їхав спільно. Той товар, який обрав, тобто нитки шовкові, брано сирові, ті позивач купував частково за готівкові гроші, частково в кредит, згідно інструкції пана Миколая. Накупивши товарів по потребі, спільно з паном Герардом повернувся до Польщі, при них кредитори для відбирання кредитових сум їхали до Волох, яких аби звідтам протестуючий відправив наперед, послав свого сина до пана Мілкона Хаджейовича по гроші, але пан Хаджейович немалий час затримавши сина протестанта, затримав заклад, як то кажуть, просто руками від себе відправив, який повернув до себе, коли протестуючий не міг сплатити, кредиторам всі товари на двадцять п'ять тисяч затримавши в Волохах, протестуючого в ланцюги і кайдани закувавши, на кілька неділь ув'язнили, звідки звільнився, давши гарантію і віддавши сина до подібного ув'язнення, де і до цього часу залишається. Сюди до Львова приїхав, бажаючи згідно декрету вельможного його мосці пана господаря Волоського з паном Мілконом Хаджейовичем

розправитись, якого вже не застав, як і цілий ярмарок, і після ярмарку, до цього часу живучи, дочекатись не може. Пана Герарда теж арештом притиснув, аби для скандалу і розправи з паном Мілконом тут у Львові залишив. Але згаданий пан Герард, нічого не дбаючи на арешт уряду, не чекаючи приїзду пана Хаджейовича, не попередивши, з-під арешту і позову нинішнього дня виїхав і протестуючого у Львові забрав. Тоді той пан Герард, якому відома вся справа, як той, який товар відбирав, що мав сторгувати і заплатити, протестуючому вказував, як той, який знає, що і за що купив протестуючому, і скільки, і якого кредитора кредитував. Крім того, до розправи з паном Мілконом була і є велика потреба присутності пана Герарда і зокрема, хто, як не пан Мілкон товаром, через нього взятим, задоволений буде, оскільки оскаржив суми кредитовані лічити кредиторам, за що не протестуючий, але пан Герард мав би і повинен відповідати. Через те, що протестуючий був і є готовий тут у Львові, як на місці укладення договору, як з паном Мілконом Хаджейовичем, так і паном Герардом розглянути ту свою маніфестацію і скаргу викласти. Скаржачись про всі шкоди, понесені з вини пана Мілкона Хаджейовича в цілому, викласти до скарги, як в Кам'янці, так і тут у Львові занесених, також і про школи від поїздок сюди до Львова і проживання, також понесені з від'їзду пана Герарда, з тим же паном Герардом, або з ким згідно права належало чинити ту свою скаргу, заздалегідь приготувану для розгляду здоровим глуздом, без змін, тільки в особистій (присутності) протестуючого. Ту скаргу теперішній уряд до своїх актів вписати дозволив

Ф. 52, оп. 2, спр. 402. С. 738.

Coram officio praesenti Aduocatialis Leopoliensi personaliter comparens Famatus Aslanguli Charagoszowicz Armen(us) et Mercator Angurien(sis) sollenniter et graui cum querela in et contra Famatum Gierardum Trekiel Mercatorem Ciuem Gedanensem ratione intro contentorum protestatus est prout hanc suam protestationem fusius scripto conseptam produxit de Tenore sequenti.

Tenor Protestationis

Sławetny Asłanguli Charagosowicz Ormienin y Kupiec Angurski przez pana Milkona Chadzieiowicza Ormian Zamoyskich Starszego zaciągniony in Anno D(omi)ni Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo Septimo, die prima Octobris Pan Gierard Trekiel przez Pana Milkona posłany dla Obierania Towarow iachał wespoł, który iaki towar obrał to iest nici iedwabne brało, surowe, te Actor kupował częścię za gotowe pieniądze, czestią na Credit wedle Instructiey Pana Mikołaiowey, a nakupiwszy z potrzebe towarow, wespoł z Panem Gierardem powrocił sie do Polski, przy ktorych Creditorowie dla odebrania Summ Creditowanych iachali do Wołoch, ktorych aby stąd Protestant odprawił, wprod posłał Syna swego do Pana Milkona Chadzieiowicza po pieniądze lecz Pan Chadzieiowicz czas niemały Syna Protestantis zabawiwszy Vadius Ut aiunt manibus od siebie odprawił, po ktorego zwrocic do siebie gdy Protestant Creditorum nie mógł byc soluendo, Creditorowie Towary wszystkie na Dwadziescia pięć Tysięcy zatrzymawszy w Wołoszech Protestanta w łańcuchi y Kaydany wrzuciwszy niedzil kilka więziłi, z ktorych rękoymią dawszy, y Syna do podobnego więzienia podawszy, w ktorym y do tych Czas zostawa uwolnił się, y tu do Lwowa ziachał, chcąc wedle Decretu Wielmoznego Je(go) M(os)ci Pana Hospodara Wołoskiego z Panem Miłkonem Hadzieiowiczem rozprawic się ktorego iz niezastał, y cały Jarmark y po Jarmarkie do tych czas mieszkając doczekac sie niemogąc Pana Gerarda Arresztem tez przycisnął aby dla Confrontatiey y rozprawy z Panem Milkonem tu we Lwowie zostawił. Lecz pomieniony Pan Gierard, niedbając nic na arreszta

Urzędnie, nieczekaiąc przyiazdu Pana Hadzieiowicza nie opowiednie z pod Aresztu y pozwy dnia dzisieyszego viachał, y Protestanta we Lwowie odbierał. Ten tedy wszystkiey sprawy Pan Gierard iest wiadomym, iako ten ktory towar obirał co miał stargowac y zapłacic Protestanti ukazował, iako ten ktory wie co y za co kupił Protestans, y wiele u ktorego Creditora creditował dla tegoz do rozprawy z Panem Miłkonem wielce potrzebna była y iest bytnosc Pana Gierarda a mianowicie, kto nie iezeli Pan Miłkon Towarem przezen obranym contentowac się będzie, poniewaz recusował Summy Creditowane liczyc Creditorom, za co nie Protestant, ale Pan Gierard miał by y powinien respondowac. Przetoz iz był y iest gotow Protestans tu we Lwowie iako na miescu zawartego Contractu tak z Panem Milkonem Hadzieiowiczem, iako y Panem Gierardem rozprawic się tą swoją Manifestatią y Protestatią declaruie się. Protestuiąc się o szkody wszystkie z okazyey Pana Miłkona Hadzieiowicza podięte referuiąc się in toto do Protestatiey, tak w Kamiencu iako y tu we Lwowie zaniesionych, tudziez y o szkody z iezdzenia tu do Lwowa, y mieszkania, tudziez z odiazdu Pana Gierarda podięte z tymze Panem Gierardem albo z kim bądzie wedlie prawa przynalezało, czynic tą swoją in praemissis Szrodkuiącą Protestatią.

Salua maneute Facultate conquendi, immutandi, eti pr(aese)ntis Protestationis.
Quam Protestationem Officium Praesens suscepit et Actis suis inseri permisit.

№ 166

1650р., травня 20. – Скарга перських купців Кіркора Бабовича, Ахи Багдасаровича і Кіркора Мурадовича проти львівського купця Лукаша Сеферовича, який взяв у них борг і не заплатив

Зміст скарги

Славетний пан Лукаш Сеферович, вірменин, міщанин львівський, будучи в Персії біля двох років тому і задумавши (придбати) певні товари в дорогоцінних каменях і, не маючи такої великої суми, звернувся до нинішніх позивачів, тобто Кіркора Бабовича, Ахи Багдасаровича і Кіркора Мурадовича, громадян Ісфагану, міста столичного перського, щоб йому позичили певну суму, обіцяючи віддати її за 40 днів, приїхавши до Сібіну, міста угорського. Коли після приїзду до Сібіну вони упоминалися про свої суми, пан Лукаш просив, щоб йому почекали, поки не приїде до Львова, обіцяючи відразу оплату, щоб тільки прибув до Львова і тому певне відтермінування отримав. За ту дорогу зараз на визнанні кожного з них приписав, про що ширше визнання або їх копії згідно з оригіналами свідчать. Але тут у Львові не лише сум не віддає, але нинішніх позивачів привів до значних витрат. Оскільки суми бракує, яку б вони через два роки заробили, була б іншою і своїм власним коштом мусили харчуватись. Тому кожен про свій інтерес просить, щоб суд наказав негайно оплатити їм всі нижче вказані суми разом з сумами всіх дійсних шкод. А в першу чергу Аха Багдасарович вимагає три тисячі сімсот два таляри тверді оригінальної суми, а також і витрати, подібні оригінальній сумі. При цьому подає копію заяви, даної паном Лукашем. Пан Кіркор Мурадович вимагає три тисячі чотири твердих талярів. Відносно суми оригінальної двох тисяч дев'ятсот дев'яти твердих талярів, а відносно витрат за харч і дорогу, що йому згідно з обіцянкою не заплатив в Сібіні дев'яносто п'ять талярів левкових реальних, а також і про шкоди, які виходять звідси, подібні оригінальній сумі. Про що ясно свідчить заява, копію якої він подає, прохаючи тут прочитати зміст і записати. Третій пан Кіркор Бабович вимагає дві тисячі

шістсот сімдесят п'ять твердих талярів, а то відносно суми оригінальної двох тисяч п'ятисот сімдесят два з половиною талярів реалових, стосовно ще витат за дорогу і харч з Сібіну до Львова ста двох з половиною талярів, також твердих, а також і про шкоди сумі основної подібне, подаючи також копії заяви, просить, аби була прийнята до актів і читана. Так тоді вивівши загальну суму боргу і витрат для виплати суми за два роки праці і страви убогі, іноземці принижено просять, щоб суд зглянувся на них і невідкладно оплатив.

Ф. 52, он. 2, снр. 528. С. 603–605.

Tenor Propositionis

Sł(awe)tny Pan Lukasz Sepherowicz Ormienin Mieszczanin Lwowski będąc w Persiey lat temu Circiter dwie y potamowawszy towary pewne w kamieniach drogich, a niemając tak wielkiey Summy, użył Actorow niniejszych, to iest Kirkora Babowicza, Achy Bachdazarowicza y Kirkora Muradowicza obywatelow Spahinskiх Miasta Stołecznego Perskiego aby mu pewną Summą wygodzili obiecuiąc one oddac za czterdziesci dni, przyiachawszy do Sibinu Miasta Węgierskiego, przyiachawszy tedy do Sibinu, gdy sie upominaią Summ swoich, az P. Lukasz prosi aby my czekali, pokiby nieprzyiachał do Lwowa, obiecuiąc exnunc zapłate, byle sie stawil u Lwowie y dla tego pewną Contentacją postąpił, za drogę którą zaraz na Recognitiey kazdego z nich przypisał, oczym szyrzey recognitie albo ich Copie verificowane cum Originalibus swiadczą, leczy tu we Lwowie nie tylko summ nie oddawa, ale tesz Actorow niniejszych do znacznych szkod przywioldł. Albowiem in Summa Vacuie którąby oni przez lat dwie zarobili byli drugą, y swym własnym Sumptem sie strawowac muszą. Dla czego kazdy pro suo interesse prosi aby Sąd onym zapłate nieodwłoczną Summ nizey wyrazonych wespoł z szkodami Summam Originalnym podobnemi nakazał. A naprzod Acha Bachdazarowicz proponuie o Trzy Tysiące Siedmset y dwa talery twarde Summy Originalney, tudziesz y o szkody Summie Originalney podobne. Oczym podaie Copias recognitionis przez P(ana) Lukasza dany. Pan Kirkor Muratowicz proponuie o Trzy Tysiący y Cztery Talery twarde, względem Summy Originalney Dwuch Tysięcy Dziewięciaseth y dziewięci Talerow twardych, względem zas Contentaciey za strawe y droge, ze mu według obietnice w Sibinie niezapłacił, Dziewiędziesiąt y pięć Talerow realnych, tudziesz y o szkody ztąd pochodzące Summie Originalney podobnie. O czym szerzy recognitia swiadczy ktorey on copias podaie prosząc de tenore suscipi et legi. Trzeci Pan Kirkor Babowicz proponuie o dwa Tysiąca Szescset Siedmdziesiąt y pięć Talerow twardych, a to względem Summy Originalney Dwuch Tysięcy Pięci Set Siedmdziesiąt y Pułtrzecia Talerow reałowych, względem zas Contentaciey za drogę y strawę z Sibinu do Lwowa Sta y pułtrzecia Talerow takze twardych tu dziesz y o szkody Summie essentialney podobne, podaiąc takze Copias recognitiei prosi aby była przyięta do Act,y czytana. Tak tedy wywioldszy essential debiti y szkod dla wakowania Summy przez dwie lecie trudow y strawy ubodzy Cudzoziemcy unizenie upraszaią, aby Sąd na nich miał wzgląd y nie odwłoczną zapłate.

№ 167

1650р., липня 19. – Рішення третейських суддів в справі між львівськими вірменами Яном Вартерисовичем і Лукашем Сеферовичем

Зміст компромісу

Ми, нижче підписані в справі між паном Яном Вартерисовичем, старшим прав вірмен львівських, і паном Лукашем Сеферовичем, з другої сторони. І то стосовно певних

розбіжностей у претензіях від тих же вказаних сторін, за третейських суддів добровільно обраних і даними нам в руки силою і підписом до тих карт прийняті. Заслухавши вказані сторони, причини суперечки і доводи, також розглянувши відповідні документи цієї справи, по другому обговоренню третейські судді прийняли таке рішення. А в першу чергу, відносно тих претензій пана Яна Вартерисовича, які має проти пана Лукаша Сеферовича стосовно певної суми, йому до власних рук даної на купівлю різних товарів у Персії в столичному місті, званому Ісфаган, згідно даної через того ж пана Яна Вартерисовича інструкції названому пану Лукашу Сеферовичу в році 1648 дня 23 березня у Львові, де написано при відібранні і швидкому відрахуванні чотирьох тисяч червоних злотих, також старих талярів тисячі шестисот, левкових талярів дванадцять тисяч п'ятсот, що то все зложивши в одне, згадані червоні злоті з талярами старими і левковими вчинить талярів старих десять тисяч п'ятсот. Тих то талярів 10500 стосовно певних єврейських мембран, які пан Лукаш Сеферович залишив був, виїжджаючи зі Львова в ту сторону з паном Яном Вартерисовичем, якому удружив відносно тих же вказаних мембран старих талярів три тисячі п'ятсот, вважаючи їх за його власні, з тим однак доповненням, що після повернення з тієї дороги з Персії, прибуток з куплених товарів, привезених з тієї вказаної дороги з Персії витративши, проте вперед всі витрати мав ділити порівну. А ще пан Лукаш, не ставлячи в Ісфагані тих всіх згаданих товарів, куплених до Львова, але їх певну і немалу частину через сина і фактора в тій там дорозі до того пристосованого продав у Константинополі, і як сам же пан Лукаш розповів, тими грошима поплатив борги як в Ісфагані, так і в Токаті, на інтерес набуті. Там же в Константинополі розказав, де потім після немало часу після приїзду пана Лукаша товари, залишені в Константинополі сином і фактором з іншими товарами, які був залишив пан Лукаш в Семиградській землі, до Львова є привезені, однак з немалими сумами боргів, залишених перським купцем. Що ми, все побачивши, і добре ту всю справу продумавши, і кожен собі уважно і подані реєстри, писані рукою власною пана Лукаша, переглянувши, ціну товарів, як у Константинополі проданих, так і до Львова привезених зрозумівши, однак, запобігаючи між сторонами всяких неправних і правних термінів, коштів і галасу, ті всі товари і з їх пожитками наказуємо, аби при пану Лукашу і в його розпорядженні, як почав ними розпоряджатися і їх продавати, як у Константинополі, так і тут вже у Львові, аби їх до кінця продати, як вже свої власні. А що через такий довгий час пан Лукаш Сеферович в своєму розпорядженні мав талярів старих сім тисяч власних пана Яна Вартерисовича, на ту дорогу даних на спільну справу, про що вище є сказано, які обертав згідно своєї волі, і ними розпоряджався, і прибуток собі примножував з товарів, за них куплених. Також стосовно дев'ятнадцяти тисяч триста чотирьох злотих польських, які походили з певних єврейських мембран, вище вказаних, яких було за суму злотих польських двадцяти чотирьох тисяч п'ятсот сорок дев'ять недобраних вище вказаних, які походять з тих мембранових сум, злотих дев'ятнадцять тисяч трьохсот чотирьох. Стосовно тих мембран услужив був пан Ян Вартерисович пану Лукашові вище згаданих талярів старих три тисячі п'ятсот, також перед тією дорогою позиченим звичаєм дав був йому тринадцять тисяч двісті злотих. За ту надану вище вказану суму мав мати повне задоволення від жидів вказаних, згідно згаданих мембран, а особливо забезпечення і заклад, даний паном Лукашем пану Яну Вартерисовичу в році 1648 дня 20 березня. Що ми то все у себе зваживши і добре зрозумівши, наказуємо, аби пан Лукаш дав пану Яну Вартерисовичу, як відносно вказаних семи тисяч талярів старих, так і відносно недобраної суми дев'ятнадцяти тисяч трьохсот чотирьох злотих з тих прибутків, які собі протягом всього

того часу примножував, і ще буде примножувати. Дав суму злотих польських тринадцять тисяч п'ятсот, які додати до сум капітальних, як до семи тисяч талерів старих, тобто до двадцяти однієї тисячі польських злотих, також теж до дев'ятнадцяти тисяч і трьохсот чотирьох злотих. Що вчинить всього загальної суми злотих польських п'ятдесят три тисячі вісімсот чотири. Ту суму вже за істотну і правдиву вважаємо. А що пан Лукаш частину тієї суми, яка є вище вказана, тобто злотих п'ятдесят три тисячі вісімсот чотири дав через руки наші, третейських суддів, пану Яну Вартерисовичу кобірців перських золотих з шовком 24, тобто дванадцять великих і дванадцять малих. З того вирішуємо, що ціну тих кобірців на наші потреби всі пустив. Ціну тих двадцяти чотирьох кобірців кладемо злотих польських п'ятнадцять тисяч. Також той же пан Лукаш зразу віддав певні розписки, згідно яких пан Ян Вартерисович має собі вибирати певні суми згідно часів, у тих же розписках вказаних від осіб вище призначених. А в першу чергу, від пана Миколая Хаджейовича, міщанина замойського, на ярославський ярмарок в нинішньому році злотих сім тисяч п'ятсот шість. Друга розписка пана Криштофа Дерзахаріасовича, оплата також в тому ж році в ярмарок ярославський на злотих три тисячі. Третя розписка пана Івашка Стефановича з пані Миколайової Гердзелової, оплата так же в ярославський ярмарок у нинішньому році на злотих шістсот сорок чотири. Четверта розписка також пана Криштофа Дерзахаріасовича, оплата на ярмарок львівський в 1651 році на тисячу злотих. Решта залишеної від певної суми пану Яну Вартерисовичу злотих п'ятсот дванадцять. Ті то згадані розписки решту вище вказану становлять суму дванадцять тисяч шістсот сорок два злотих. Однак, зумовлюючи то пану Яну Вартерисовичу, якби із згаданих розписок швидкого задоволення від згаданих осіб, коли в якій розписці не вийшло, тоді повну апеляцію і здорове право до пана Лукаша пану Яну Вартерисовичу або тому, при кому б такі розписки знаходились. Тоді, зложивши ті суми, дані частинами, як за золоті кобірці, вище вказані, злотих п'ятнадцять тисяч, також згаданих розписок, де злотих дванадцять тисяч шістсот шістдесят два. Що обидві суми становлять злотих польських двадцять сім тисяч шістсот шістдесят два, які витративши з істотної суми, тобто п'ятдесяти трьох тисяч вісімсот чотири, проходить виплата пану Яну Вартерисовичу від пана Лукаша сума злотих двадцять шість тисяч сто сорок два, які нижче описаним чином пан Лукаш Сеферович пану Яну Вартерисовичу має платити трьома частинами. Зокрема, першу частину, тобто злотих вісім тисяч сімсот чотирнадцять, дасть Пан Бог, на ярмарок Львівський, який буде у 1651 році. А другу частину, теж злотих вісім тисяч сімсот чотирнадцять, дасть Пан Бог, на ярмарок Ярославський. А третю частину вісім тисяч сімсот чотирнадцять дасть Пан Бог, на ярмарок Львівський в році 1652 і то згідно особливих розписок, на вище згадані частини даних через пана Лукаша і дружину його, їх же власними руками підписаних, згідно яких вище згадані частини мають бути через названого пана Лукаша і дружину його в призначені і вище вказані часи сплачені під умовами, в тих же розписках описаними. Нічого тоді більше між названими сторонами в тій справі не залишаючи жодних розбіжностей, претензій, реєстрів, записів, рахунків, боргових розписок і інших якихось названих речей, але і про все вони всі скасовуються і анулюються на вічні часи, як між самими сторонами, так і їх потомками. А якби яка сторона того компромісу не виконала, або в цілому, або в частині і в будь-якому пункті зобов'язання дві тисячі червоних злотих мають пропадати, частина яких стороні, яка дотримувалась того компромісу. А друга половина буде належати на потреби народу вірменського львівського, яка має бути віддана за першою вимогою до будь-якого суду до рук панів старших присяглих прав вірмен львівських, як провізорів всього вірменського народу.

Сторона сторони зарозвіє без всякої претензії, винятку, суперечок, протестів, апеляцій і всіх інших оборон, які лише людський розум може придумати, не відходячи від того ж суду, положити і повністю віддати і повинен буде відлічити. Що для кращої ваги того компромісу при печатках наших і при підписах сторін своїми руками підписались. Діялось у Львові дня 19 липня року Божого 1650.

Ян Вартерисович, дозволяю на той компроміс рукою власною. Я, Лукаш Сеферович, дозволяю той компроміс рукою власною.

Locus Sigilli..

Криштоф Аведик Захнович, старший права вірмен львівських, третейський суддя тієї справи, рукою власною.

Криштоф Івашко Лишкович, третейський суддя, рукою власною.

Івашко Стефанович, старший права вірмен львівських, третейський суддя тієї справи, рукою власною.

Сімон Стецькович, третейський суддя тієї справи, рукою власною.

Ф. 52, он. 2, спр.528. С. 830–836.

Tenor Compromissi

My nizey podpisani na sprawie między Panem Janem Warterisowicem Starszym Praw Ormian Lwowskich, a Panow Lukaszem Sefferowiczem, z drugiey strony, a to względem pewnych differentiey, Praetensyi od tychze stron mianowanych, za Compromissarze dobrowolnie obrani, y przez danie nam mocnych rąk y podpisanie do tych kart przyięci. Przesłuchawszy stron przerzeczonych, Controwersie Racie y wywodow, takze przeizrawszy do tey sprawy należące Documenta, po długiey deliberaciey, takowey Decret Compromissarskiey uczynilismy. A naprzod co sie tycze Praetensyi Pana Jana Warterisowica, ktore ma przeciw Panu Lukaszowi Sefferowiczowi względem pewney Summy onemu do rąk własnych daney na kupia Towarow roznych w Persiey w Miescie Stołecznym w Izpahinie rzeczonym, podlug Instructiey daney przez tegosz P(ana) Jana Warteriszowica mianowanemu Panu Lukaszowi Sefferowiczowi w Roku 1648 die 23 Marty w Lwowie pisany przy odebraniu y skutecznym odliczeniu, czterech Tysięcy Czerwonych złotych, takze talerow Starych Tysiācy Szesc Set, Lewkowych talerow Tysiāc Dwanascie y puł, co to wszytkiego uczyni złożywszy w iedno pomienione Czerwone złote z Talerami Staremi y lewkowemi talerow starych Dziesięc Tysiēcy y Pięcset, ktorych to Talerow 10500 względem pewnych Membran Zydzowskich, ktore Pan Lukasz Sefferowicz zostawil był wyiezdziāc ze Lwowa wte drogā przy Panu Janie Warteriszowicu, ktoremu wygodzil względem tych ze Membran mianowanych Talerow Starych Trzy Tysiāce y Pięcset one za własną iego mianuiāc, z tym iednak dokłādem, ze po zwroceniu sie z tey drogi z Persiey Pozytek na kupnych Towarach, y z tey mianowaney drogi z Persiey przywiezionych, wytrāciwszy, iednak wprod wszytkie Unkoszty na poły dzielic sie mial. A ze Pan Lukasz nie stawilszy tych wszytkich pomienionych Towarow w Spachinie pokupionych do Lwowa, ale ich pewną niemalā Czesc w Constantinopolu, przez Syna y Factora w tey tam drodze do tego przysposobionego one poprzedal, y temi pieniādzmi iako sam ze Pan Lukasz powiedzial, dlugi ktore tak w Spachinie, iako y w Tochacie zacignione, y na Interest nabytę popłacic. Tam ze w Constantinopolu rozkazal, gdzie potym po niemalym Czasie po przyiezdzie Pana Lukaszowym Towary pozostālę z Constantinopola przez Syna y Factora, z drugiemu Towary, ktore był pozostawial, Pan Lukasz w Siedmi Grodci Ziemi do Lwowa są przywiezione z niemalęmi iednak Sumami dlugow pozostālę kupcom Perskiem, Co my vszystko widzāc, y dobrze te vszystkā sprawę przetrutinowawszy, y one u siebie uwazywszy, y podane Regestra rękā własną Pana

Lukaszową pisane prze- zarzawszy, Valor Towarow, tak w Constantinopolu poprzedanych, iako y do Lwowa przywiezionych zrozumiawszy zebigąc iednak miedzy stranami wszelakim ieznaskom y Prawnym terminom, kosztom Galasom, Te wszytkie Towary, y z pozytkami ich, nakazujemy aby przy Panu Lukaszu y w iego dispositiey, iako począł onemi disponowac, y one tak w Constantinopolu, iako y tu iusz we Lwowie przedawac aby oney do ostatka zpredawał iako iusz własną swoię, a ze przez tak długi czas Pan Lukasz Sefferowic w dispositiey swoiey miał Talerow Starych Siedm Tysiēcy własnych Pana Jana Warteriszowica w te droge onemu na spólnę sprawę danyh, o czym wyzey iest wyraznie, ktoremi podług woli swoiey obracał, y onemi disponował, y pozytki sobie z Towarow za onę pokupione pomnazał. Takze względem Dziewiętnastie Tysiēcy Trzysta, y Cztery złotych Polskich pochodzących z pewnych Membran Zydzowskich, wyzey mianowanych, ktorych było za Summę złotych Polskich Dwadziescia Tysiēcy y Cztery, Pięćset Czterdziesci y Dziewięć niedobraných wyzey mianowanych ztych Membranowych Summ pochodzących Złotych Dziewiętnastie Tysiēcy Trzech Set y Czterzech. Względem ktorých Membran wygodził był Pan Jan Warteriszowic Panu Lukaszowi wyzey wyrazonych Talerow Starych Trzy Tysiāce Pięćset, tak ze przed tą drogą pozyczanym obyczaiem dał mu był Trzynastie Tysiēcy Dwiescie złotych. Za ktore to wygodnie Summy wyzey mianowane miał miec zupełną Satisfactiā od Zydzow przereczonych podług pomienionych Membran y Osobliwy Assecuratiey y obligaciey daney przez Pana Lukasz Panu Janowi Warteriszowicowi w Roku 1648 die 20 Marty daney. Co my to wszytko uwazywszy u siebie y dobrze zrozumiawszy nakazujemy aby P(an) Lukasz dał Panu Janowi Warteriszowicowi. Tak względem mianowanych Siedmi Tysiēcy Talerow Starych iako y względem niedobraney Summy Dziewiętnastie Tysiēcy y trzech Set y Czterech złotych, z tych pozytkow, ktore sobie przez te wszytkie Czasy pomnazał, y ieszcze pomnazac będzie. Dał Summę złotych Polskich Trzynastie Tysiēcy y Pięćset, ktore przydawszy do Summ Kapitałnych, iako do Siedm Tysiēcy Talerow Starych, to iest do Dwudziestego y iednego Tysiēcy złotych polskich, tak ze tesz do Dziewiętnastu Tysiēcy y trzechset y cztery złotych. Co uczyni wszytkiego in Summa Summarum złotych Polskich Piędziesiąt Tysiēcy y trzy, Osmset y Cztery. Ktorą to Summę iusz za istotnu I prawdziwą wynalezlismy. A ze Pan Lukasz ad rationem tey Summy, ktora iest wyzey wyrazona, to iest złotych Piędziesiąt Tysiēcy y trzy Osmset y Cztery dał przez ręce nas Compromissarzow Panu Janowi Warterissowicowi kobierce Perskie złote z jedwabiem in Dwadziescia y Cztery, to iest Dwanastie wielkich, a Dwanastie małych, ztą declaraciā ze cenę tych kobiercow na wynalazek nasz cale puscił, Ktorých Dwadziescia y Czterech kobiercy cenę kladziemy złotych Polskich Piętnastie Tysiēcy. Item ten ze Pan Lukasz oddał zarazem pewną Membrany podług ktorých Pan Jan Warteriszowic ma sobie wybirać Summy pewną podług Czasow wtych ze Membranach wyrazonych od person wyzey specificowanych. A naprzod od Pana Mikołaiia Hadzieiowica Mieszanimi Zamoyskiego, w Jarmark Jarosławski w niniejszym Roku złotych Siedm Tysiēcy Pięćset y Szesc. Druga Membrana Pana Krzysztopha Derzachariaszowica zapłata tak ze w tym ze Roku w Jarmark Jarosławski na złotych Trzy Tysiāce. Trzecia Membrana Pana Iwaszka Stephanowica z Panią Mikołaiową Gierdzielową zapłata takze w Jarosawski Jarmark w niniejszym Roku na Złotych Szescset Czterdziesci y Cztery. Czwarta Membrana takze Pana Krzysztopha Derzachariaszowica, zapłata w Jarmark Lwowski w Roku 1651 na złotych Tysiāc. Reszty pozostały od pewney Summy przy Panu Janie Warteriszowicu złotych Pięćset Dwanastie, ktoreto Membrany zpomienoną Resztą wyzey mianowane czynił Summa Dwanastie Tysiēcy Szescset Szescdziesiąt y dwa złotych. Waruiąc to iednak Panu Janowi Warteriszowicowi, Jesliby z pomienionych Membran skuteczną go satisfactia od pomienionych Person, w ktorey kolwiek membranie niedoszła, tedy zupełny

Recurs, y zdrowe prawo do Pana Lukasza. Panu Janowi Warteriszowicowi lubo temu przyęłmby sie takowe Membrany naidowali zachowuiemy. Złozywszy tedy te Summy dane ad rationem, iako za kobierce złotę wyzey mianowane złotych Piętnascie Tysiecy, takze z pomienionych Membran pochodzących złotych Dwanascie Tysięcy Szescset Szescdziesiąt y dwa, Czego oboia Summa czyni złotych Polskich Dwadziescia Tysięcy y Siedm. Szescset Szescdziesiąt y dwa, ktore potrzaciwszy z Summy istotney to iest Piędziesiąt y trzy Tysięcy Osmset y Cztery, przychodzi Residuum Panu Janowi Warteriszowicowi od Pana Lukasza Summa złotych Dwadziescia Tysięcy y Szesc Sto Czterdziesci y dwa, ktore sposobem nizey opisanemi Pan Lukasz Sefferowicz Panu Janowi Warteriszowiczowi płacic ma. Trzema Ratami, A naprzod Pierwszą Ratę to iest złotych Osm Tysiecy Siedm Set Czternascie, da Pan Bog w Jarmark Lwowski przypadający Anno 1651. A drugę Ratę, tak ze złotych Osm Tysięcy Siedmset Czternascie, da Pan Bog w Jarmark jarosławski. A trzecią Ratę Osm Tysięcy Siedmset Czternascie da Pan Bog w Jarmark Lwowski w Roku 1652 a to podług osobliwych Membran, na wzwyż pomienione Raty danych przed Pana Lukasza y Małzonkę iego, onych ze własnemi Rękami podpisanych podług ktorych zwysz pomienione Raty mają bycz przez mianowanego Pana Lukasza y Małzonki iego na Czasiech naznaczonych y wyzey wyrazonych pławnę pod Conditiami w tychze Membranach opisanemi, nic tedy więcey między przerzeczonymi Stronami w tey sprawie nie zostawiając zadnych differentiey, Praetensey, Regestrow, Auscugow, Rachunkow, Rewersow y iakim kolwiek nazwiskiem Rzeczy iakiey sie y owszem one wszystkie Caszuiąc, Annihiluiąc, wiecznemi czasy umarzamy, tak między samemi stronami, iako y Potomkami ich, A gdzieby ktora strona temu Compromissowi dosyc nie czyniła, lub in toto lub in parte, y w ktorym kolwiek punkcie Vadium Dwa Tysiące Czerwonych złotych przepadac ma, ktorych połowica stronie czyniący dosyc temu Compromissowi. A druga połowica na potrzeby Publiki Ormianskiey Lwowskiey nalezec będzie, ktora do rąk Panow Starszych, przysięgłych Praw Ormian Lwowskich, iako Prowisorom wszystkiey Publiki Ormianskiey ma bydz oddana za pierwszą Requisitią do ktorego kolwiek Sądu, Strona Stronę zapozwie bez wszelakiey Dilacyi Exceptyi, Controwersyi, Protestacyi, Appellacyi, y wszystkich inszych obron, ktore tylko rozum ludzki wymyslic moze, nie odchodząc od tegoz Sądu, położyc y skutecznie oddac, y odliczyc powinien będzie. Co dla lepszey wagi tego Compromisu przy pieczęciach naszych, y przy podpisach stron Rekami swemi podpisalismy sie. Działo sie we Lwowie die 19 Juli A(nno) D(omini) 1650. Jan Warteriszowicz pozwalam na ten Compromis m(anu) p(ropria). Ja Lukasz Sefferowicz pozwalam na ten Compromis m(anu) p(ropria). Locus Sigilli.

Krzysztofh Awedik Zachnowicz Starszy Praw Ormian Lwowskich Compromissarz tey sprawy m(anu) p(ropria). Krzysztofh Iwaszko Lyszkowicz Compromissarz m(anu) p(ropria). Iwaszko Stephanowicz Starszy Ormian Praw Lwowskich Compromissarz tey sprawy m(anu) p(ropria). Simon Steczkowicz Compromissarz tey sprawy ręką własną.

№ 168

1651р., червня 10. – Мандат польського короля Яна Казимира, виданий персидським купцям Грегору Ага і Грегору для стягнення боргів з львівського вірменина Лукаша Сеферовича

Зміст мандату священого королівського маєстату

Ян Казимир, з ласки Божої король Польський, великий князь Литовський, Руський, Пруський, Мазовецький, Жмудський, Інфляндський, Смоленський, Чернігівський, Шведський, Готський, Вандальський дідичний король.

Славетним війтові, старшим і всьому судові львівському нації вірменської, вірним нам і милим, ласку нашу королівську. Славетні вірні нам милі. Віддали нам скаргу Грегорж Ага і другий Грегорж, вірмени і купці з міста столичного Асфагану, короля перського. В ній з жалем великим оскаржуючи, що протягом двох років з Лукаша Сеферовича, міщанина львівського, розрахуватись і боргу свого відібрати не можуть. Що це діється на шкоду тих чужоземців, які такий довгий час чекають справедливості. Пожалівши тих людей, обманутих Лукашем Сеферовичем, даємо то писання наше до вірності ваших. Суворо наказуємо і хочемо мати в кінці, щоб втручанням свого уряду вчинили повний розрахунок, щоб той Сеферович то, що їм належить зараз віддав і заплатив, не прикриваючись жодними заборонами і записами, виданих з нашої канцелярії. Яких ми на той час відкладли, маючи думку, що ці скаржники є іноземці і два роки чекають справедливості. А позвані, як ми маємо достатню інформацію, зволікають лише заборонами, які отримали з нашої канцелярії. І на закінчення всі засади правні стосовно вчинення тим людям швидкого розрахунку виконувати так, щоб вже більше оскаржень до нас в тій справі не поступало. Інакше не чинить для ласки нашої і з повинності своєї. Дано в таборі під Сокалем дня десятого місяця червня року Господа Тисяча шістсот п'ятдесят першого, панування нашого польського третього, а шведського четвертого року. Ян Казимир король. Печатка прикладена мала канцелярії урядової. Ян Ужинський секретар й(го) королівської величності.

Ф. 52, оп. 2, спр. 529. С. 434–435.

Tenor Mandati Sacrae Regiae M(aies)t(a)tis

Jan Kazimierz z łaski Bozey Krol Polski, Wielkie Xiąze Lithewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflantskie, Smolenskie, Czernichowskie A Szwedzki, Gottski, Wandalski Dziedziczny Krol.

Sławetnym Woytowi, Starszym y wszytkiemu Sądowni Lwowskiemu Natiey Ormianskiey, wiernie Nam milym łaskę Naszę Krolewską. Sławetni wiernie Nam mili. Oddali Nam Supplikę Grzegorz Aha, y drugi Grzegorz ormianie y kupcy z Miasta Stolecznego Aspahanu, krola Perskiego w ktorey Sie z zalem wielkiem uskarzaiac ze przez dwie lecie z Lukasz Seferowicza, Mieszczanina Lwowskiego sprawiedliwosci odniesc, y dlugu swego odebrac niemoga. Co ze sie dzieie z szkoda tych Cudzoziemcow, ktorzy przez tak dlugi czas sprawiedliwosci czekaią. Uzalichzy sie tych ludzi przez oszukanie Lukasz Seferowica zawiedzionych, daiemy to pisanie Nasze do Wiernosci waszych, surowie rozkazuiac, y koniecznie miec chcąc abyscie z powinności Urędu Swego skuteczną sprawiedliwosc uczynili, zeby ten Seferowicz to co im należy zaraz oddał, y zapłacił, nie zasłaniając sie zadnem Moratoriumi y Rescriptami z Cancellariey Naszey wydanemi ktorych my na ten czas uchylamy, maiąc uzgląd ze ci skarżący sie są cudzoziemcy, y przez lat dwie sprawiedliwosci czekaiący a Pozwany iako mamy dostateczną informatią, na zwłokę tylko Moratorias z Cancellariey Naszey otrzymał, a na ostatek wszytkie beneficia prawne uzględdem uczynienia tym ludziom prętkiey sprawiedliwosci odcinamy tak zeby iusz więcej uskarzania sie do nas w tey sprawie niemieli okaziey, Inacey nie uczynicie dla łaski Naszey y z powinności swojey. Dan w Obozie pod Sokalem Dnia Dziesiątego Miesiąca Czerwca, Roku Panskiego Tysiacznego Szescsetnego, Piecdziesiątego Pierwszego Panowania Naszego, Polskiego trzeciego, a Szwedzkiego Czwartego roku. Jan Kazimierz Krol. Locus Sigilli Minoris Cancellariae Regni. Jan Uszynski Sekretarz Ie(go) Krolewskiey Mosci.

КОМЕНТАРІ

1.

Михайло Корнякт – грецький купець з острова Криту. Про початок його торгової діяльності у Львові відомо мало. З архівних матеріалів видно, що торгові операції у Львові він почав в 1546р., торгував бавовною, фарбниками, прянощами, але найбільше вином, які привозив з Леванту. Деякий час вів торгові операції спільно з італійцем Пандольфі. Очевидно Михайло Корнякт не мав львівського міського права, актові документи говорять про нього як про “трека з Кандії”, або “жителя Галати”. (Галата – передмістя Константинополя). В 1553р. до Михайла у Львів переїхав його молодший брат Константин, який до цього працював митником Молдавії. Деякий час брати спільно вели торгівлю з Сходом, але в 1563р. Михайло помер, залишивши своє майно Константину.

2.

1. Алакант (аліканте) – один із сортів іспанського вина. Назва походить від іспанського міста Аліканте і долини, де вирощували виноград, з якого виготовляли вино цього сорту.

2. Згідно з умовами договорів, які заключалися між купцями, східні купці привозили вино в дунайські порти Кілію, Ізмаїл або Рені, де вивантажували його. Найнявши фурманів (візників) в Молдавії, купці везли вино возами до Хотина або до Снятина, де його чекав купець, який купив вино. Розрахувавшись за вино, він перевантажував вино на свої вози і вів його до Львова. Часто львівські купці їхали за вином до дунайських портів.

4.

...Михайлів брат Константин – мова іде про грецького купця Константина Корнякта з острова Криту (Кандії) (див. док. №1). Спочатку Константин працював молдавським митником, сприяв торгівлі свого старшого брата Михайла, який торгував у Львові. В 1553 р. Константин вів спільну торгівлю з братом. Після смерті Михайла в 1563 р. Константин торгував самостійно, досяг значних успіхів, переїхав до Львова. За заслуги перед королем в 1569 р. він одержав привілеї, які ще більше сприяли його торгівлі (AGZ, t. 10. Lwow, 1884. s. 97, 100). Король Сігізмунд-Август звільнив Корнякта від усіх митних оплат і дозволив вільно торгувати вином та іншими товарами по всій країні.(AGZ, t. 10. s. 97). Важливим джерелом доходів Корнякта була аренда мит. 28 березня 1571 р. Король призначив його митником руських земель.(AGZ, t. 10. s. 110). Згідно з королівською грамотою, Корнякт мав право збирати мита на території Руського, Волинського, Київського воєводств та на інших територіях. У цьому ж році король дозволив своєму митнику відкрити нову митницю в Кам'янці для купців, які везли товари з Туреччини і Волощини (AGZ, t. 10. s. 110). В цьому ж році К. Корнякт був зарахований до шляхетського стану (AGZ, t. 10, s. 110). Значним джерелом доходів Корнякта було лихварство, надання позик (кредитів) під заставу земельних володінь магнатам і шляхті. На кінець XVIст. Він володів містечком Куликів, селами Дзібулки, Клодно, Збоїська, Сулимів, Дорошів, Грибовичі та іншими (*Łoziniski W. Prawem I lewem. T. 2. Lwow. 1903. S. 296*). Лише у Львові йому належало три будинки, один з яких пізніше купив король Ян Собеський (Сьогодні в цьому будинку розміщений Львівський Історичний музей). На кошти К. Корнякта в 1570–1580 рр. у Львові була побудована вежа біля Успенської церкви, в якій після своєї смерті в 1603р. він був і похований.

6.

1. Львівський ярмарок св. Агнешки проводився у Львові. Місто мало право проводити щорічно два великі ярмарки, які тривали дві неділі. Перший – св. Агнешки, починався 21 січня, другий – св. Маргарити, починався 13 липня.

2. Сукно лунське гданське – англійське сукно, відоме як лондонське (лунське). До Львова його привозили з Гданська, куди воно надходило з Англії, тому його називали “лунське, гданське”. Крім нього у Львові було англійське сукно, яке поступало через Німеччину – сукно “лунське нюрнберзьке”.

(ф. 52, оп. 2, спр. 18. С.1200)

7.

1. Право складу – один із заходів регламентації торгівлі в період середньовіччя. Вимагало, щоб купці зупинялись у містах, які мали право складу і протягом певного часу, різного для кожного складського міста (3, 7, 10, 14 або і більше днів) продавали там оптом свої товари лише місцевим купцям або шляхті, після чого могли їхати далі. З правом складу пов’язаний дорожний примус – зобов’язання купців транспортувати товари точно визначеними шляхами, що вели через складські міста. Дорожний примус полегшував контроль над торгівлею і забезпечував збирання державних торговельних мит. Праву складу підлягали не лише іноземні, а й місцеві купці інших міст (*Volumina legum.-Petersburg, 1859. Vol. 2. p. 48, 56; Торговля на Україні... С. 342*).

У містах, які мали право складу, було введено посаду перекладача. При призначенні на цю посаду він давав присягу, що буде чесно виконувати свої обов’язки. Іноземні купці, прибувши до міста, повинні з’явитися до перекладача, який вважався торговим посередником між прибулими і місцевими купцями. Вони повідомляли, який товар привезли, в якій кількості, які товари вони хочуть купити. Одержавши ці дані, перекладач знайомив їх з діючими цінами на місцевому ринку, зв’язував їх з купцями, слідкував щоб товари продавались по встановлених цінах, щоб вони не були продані купцям інших міст, допомагав прибулим купцям знайти потрібні товари. За одержані послуги іноземні купці платили “перекладацьке” (*Zubrycki D. Kronika miasta Lwowa. Lwów, 1844. S. 102*).

8.

Пера – одне з передмість в Константинополі. Тут місцеві та іноземні купці часто заключали торгові угоди.

9.

1. Значну питому вагу серед товарів, які привозили з Леванту були вина. Вони поступали з Константинополя, Греції, Малої Азії, з островів Криту, Хіосу, Кіпру, Наксосу та інших територій Східного Середземномор’я. Як правило вино морем на кораблях привозили в дунайські порти Ізмаїл, Кілію, Рені, в яких були обладнані склади, де вино вивантажували і зберігали. Звідси вино возами везли до Львова. Найбільше привозили грецького вина мальвазії, з інших сортів привозили мускат, бастард, аліканте, ретінесту, іпсिम, латику, канарське, сілістрійське та інші. Купці привозили крупні партії по 200–300 куф вина (*Łoziński W. Patrycyat i mieszaństwo lwowskie w XV1–XV11 wieku. Lwów, 1892. S. 50–51*). Договори на привезення вина заключалися в Константинополі, Львові та інших

містах. Готуючись в дорогу, купці скуповували вино в Анатолії, на островах Середземномор'я та інших районах.

2. В документі мова іде про умови продажу вина П'єром Галанті, представником Роха де Григіса з Криту константинопольським купцям євреям Ребі Якобу Сидісу і Хаскелю Леві. В суперечці, що виникла між ними було вирішено для об'єктивного розгляду справи просити суддями Марка Лангіша, жителя львівського і єврея Хаїма Когена з Константинополя. Вони повинні розібратися і судити "...як сумління буде говорити як на одну сторону, так і на другу. А якщо ці два не зможуть між собою згодитись, тоді третього мають прийняти до себе, хто їм сподобається". Обидві сторони зобов'язувалися погодитися з їх рішенням, заклавши 500 талярів. В разі невиконання рішення суддів половина цієї суми піде на ратушу, інша половина – на противну сторону (спр. 243. с. 419–420).

10.

Третейські судді – див. словник застарілих слів.

11.

Однією з поширених форм обміну була продаж товару з пізнішою оплатою (в кредит). Щоб гарантувати вчасне повернення боргу, купець, який взяв товар, крім боргової розписки давав кредитору цінні речі в заставу. Це відбувалося при свідках, які перевіряли стан речей, що заставлялися і оцінювали їх. Заставлені речі виступали матеріальною гарантією даних зобов'язань, певний час вони звільняли боржника від покарань. До вказаного терміну повернення кредиту заставлені речі зберігалися, за ними доглядали, щоб повернути власнику цілими. Але в разі несплати боргу вчасно кредитор міг вільно розпоряджатися заставленими товарами (спр. 243. с. 507–508).

12.

Мова іде про м. Алеппо, яке знаходилося на важливих торгових шляхах, що вели з Сходу від Персидської затоки до Середземного моря і до Константинополя. До 1508р. місто знаходилося на території, яка належала арабам. В 1507–1508рр. шах Ірану Ісмаїл I завоював території Близького Сходу з Багдадом. В 1513р. почалась ірано-турецька війна, в ході якої Іран був розбитий. Після цього султан Селім I виступив в Сірію, яка була під владою мамлюкського Єгипту. 24 серпня 1516р. в битві біля Мердж Дабік, в районі Алеппо війська єгипетського султана були розбиті, м. Алеппо було зайняте турецьким військом. В ході дальшої боротьби Османська імперія оволоділа Сірією, Палестиною, Ліваном і Єгиптом (*Новичев А. Д.* История Турции. Л., 1963. С. 81–82).

14.

1. Патрон – капітан корабля. Оскільки освіта не була основним здобутком капітана, на кожному кораблі повинен бути писар, як правило людина освічена. Він повинен був вміти вести корабельні книги, визначати оплату моряків і вартість фрахту. Записи в його книгах вважалися при судових суперечках надійними доказами. Писар був ніби корабельним нотаріусом і кожне судно вантажопідйомністю більше 60т. повинно було мати його (*Фрейденберг М. М.* Дубровник и Османская империя. М.: Наука, 1989. С. 152).

2. В торгівлі грецькими винами існував звичай, що розрахунки між купцями відбувалися через 40 днів після привезення вина до Львова. Встановлений термін 40 днів

існував для того, щоб перевірити якість привезеного вина. Через 40 днів вино відстоювалося і якщо воно не псувалося, за нього розраховувались і спускали до підвалів (спр. 244. с. 684–685).

16.

Кандія – так в актових книгах часто зустрічається назва острова Криту в Східному Середземномор'ї. У 823–861 рр. належав арабам, в 961–1204 рр. – Візантії. Завойований хрестоносцями в 1204 р., в тому ж році проданий Венеції. При венеціанцях його головне місто Кандак стали називати Кандія (суч. Іракліон). За Крит велась венеціансько-турецька війна 1645–1649 рр., у 1669 р. острів захопила Туреччина. У Венеції на острові залишилось тільки три міста (Суда, Спіналонга, Грамвуса) (СІЕ. Т. 8. С. 160–161).

17.

1. Король Сигізмунд-Август 28 вересня 1571 р. видав Константину Корнякту грамоту, якою призначив його митником руських земель. Своїм чиновникам він наказує надавати допомогу Корнякту в збиранні мита (AGZ, t. 10. s. 110). В іншій грамоті король повідомляє кам'янецького старосту Миколу Потоцького, що дозволив своєму митнику К. Корнякту встановити митницю в Кам'янці для збирання митних оплат з купців, які їхали з Волощини і Туреччини (AGZ, t. 10. s. 110).

2. Вага, важниця – міські контрольні ваги, у переносному значенні – приміщення, в якому зважувалися товари, що продавались на вагу. Зважування супроводив особливий митний збір – вагове. Спершу вагове належало до мит державної скарбниці, а з часом у багатьох містах переходить у відання магістратів і стає однією з статей міських прибутків (Торгівля на Україні (XIV – середина XVII ст.) упор. В. М. Кравченко, Н. М. Яковенко. К., 1990. с. 344).

Львівська міська вага- міські контрольні ваги, де купці, які привозили до Львова товари, зважували їх і за це сплачували митний збір - вагове.

3. Ладан – ароматична смола дерев босвелії, зустрічається головним чином на Аравійському півострові і в Сомалі. Ладан був головним предметом вивозу. На ринках був відомий у вигляді молочно-білих або коричневих в'язких шматків, які вживалися як благовонні речовини. Білий і без будь-яких домішок ладан вважався кращої якості і цінився дорожче (Фехнер М. В. Торговля Московского государства... С. 103). При спалюванні ладан дає приємний запах. В християнському культі мав широке використання. Ладан як благовонне куріння використовувався в палацах, на торжествах (Пигулевская Н. Византия на путях в Индию. М.–Л.: Изд-во АН СССР, 1951.с. 169).

18.

1. Зловживання чиновників та шляхти негативно впливали на розвиток торгівлі. У зв'язку з цим турецький султан постійно звертався до польського короля з проханням пропускати його купців в Росію. Як правило, польські королі намагалися виконати ці прохання, видаючи відповідні розпорядження місцевій адміністрації. Подібна домовленість була досягнута на основі одного з перших договорів між Польщею і Туреччиною в 1489р. Договір гарантував безпеку купців і цілість їх товарів (Grzegorzewski J. Dwa fermany z wieku XV111. Krakow, 1917, s. 12). Так, в одному з листів султан писав королю: "Повідомляємо, що купець наш на ім'я Мехмет Челебі посланий до Москви для задоволення потреб наших і є необхідність, щоб він, купець, повернувся щасливо і

посилаємо посланця нашого до вас з тим листом...щоб тому нашому купцю на окраїнах ваших ніякої шкоди не трапилось” (*Kraszewski J. Podroże I poselstwa polskie do Turcii. Kraków, 1860, s. 79*). Поданий нами документ показує реакцію польського короля на подібні листи султана (ЦДІАЛ. Ф. 52, оп. 2, спр. 17, с. 911).

2. Кориця (або кассія, або сіпатотит) – благовонна кора дерева з Цейлону. Корицю привозили на узбережжя Африки купці. Вона знаходила широкий збут в Європі, її вживали в їжу, використовували як лікувальний засіб, вона входила складовою частиною при приготуванні пахощів (*Пигулевская Н. Византия... С. 181*).

19.

1. Прибувши до міста, яке мало право складу, східні купці зобов'язані були зупинятись у гостинних дворах і там вести оптову торгівлю з місцевими купцями. (*Volumina legum. t.2.s.684*). Але приїжджі купці це правило часто порушували. Вони зупинялись в монастирях, дворах магнатів, міщан, де вели роздрібну торгівлю (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 397, с. 873). “На гарнці і кварта шинкують, на фунти важать і на лікті кроять і міряють, частину продають, а частину залишають своїм агентам, чим наносять збитки львівським купцям”, – зазначається в одному документі (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 388. с. 603). Подібна торгівля зменшувала кількість надходжень до скарбниці. Тому Сигізмунд III 22 серпня 1618 р. видав постанову, якою зобов'язав іноземних купців “зупинятися лише в гостинному дворі, котрий на те й побудований” (Сборник Муханова. Спб., 1866. С. 193).

Очевидно, даний документ свідчить про те, що турецький купець, прибувши до Львова, зупинявся в монастирях або приватних будинках (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 245, с. 486).

20.

1. мова іде про посла польського короля Держка, який в 1580р. перебував в Константинополі.

26.

1. Про сукно “лунське, гданське” див. док. № 6.

28.

1. Левантійські купці, торгуючи в містах Польщі, намагалися знайти собі впливових покровителів серед місцевої аристократії, випрошували в них різні грамоти і привілеї. Даний документ свідчить про ставлення до левантійських купців канцлера і гетьмана коронного Яна Замойського. Гетьман Замойський, розбудовуючи своє місто Замость, намагався перетворити його в центр міжнародної торгівлі. Він запрошував іноземних купців селитися в Замості, давав їм можливість будувати будинки, надавав купцям торгові привілеї, звільняв їх від різних оплат, при потребі захищав їх в судових справах. Даний документ свідчить про намагання гетьмана Замойського звільнити від митних оплат у Львові, надати потрібну допомогу в судових справах з кредиторами грецькому купцю Прокопу Сиропуло з Кандії, який поселився в Замості (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 248, с. 91).

30.

1. Документ свідчить про умови торгівлі вином у Львові. Доставивши вино до Львова, купці зберігали його в підвалах львівських жителів, які арендували (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 247, с. 1223).

31.

1. Львівська митна комора...Територія країни була поділена на митні округи, в яких на головних торгових шляхах встановлювали митні комори. Митним коморам окремих регіонів підпорядковувалась значна кількість прикоморків – митниць, розташованих на проміжних пунктах найбільш жвавих торгових шляхів, де купці сплачували мито. Відомо, що на Волині діяли Луцька, Володимирська, Ковельська і Кременецька митні комори, до яких належали прикоморки в містах Дубно, Горохові, Дубровиці, Корці, Заславі, Літовижі, Берестечку, Жабчому, Турійську, тощо. До Київської митної комори належали Вишгородський, Житомирський і деякий час – Таванський і Звягольський прикоморки. Львівська митна комора мала прикоморки в Галичі, Усті, Монастирищі, Шаргороді, Ярищеві, Могильові, Рашкові, тощо.

Встановлення державних митних прикоморків у приватних володіннях зменшувало прибуток шляхти від стягнення приватних мит і тому супроводжувалось, як правило, впертим опором з боку землевласників (Торгівля на Україні... С. 343).

2. Мостове – проїзне мито, збирання якого виправдовувалося необхідністю утримання і періодичного ремонту мостів.

3. Плата “служі пана канцлера, що мальвазію віз з Кам’янця...” –купці які знаходилися під захистом гетьмана Замойського, просили його звільнити їх товари від сплати митних оплат. Гетьман посилав свого слугу з відповідними документами назустріч мальвазії, яку везли з дунайських міст. Слуга канцлера забезпечував охорону і безмитний провіз мальвазії до Замостя (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 247, с. 1175).

4. Біля 1587р. константинопольські євреї Мордохай Коган, Моше Коган (брати) та Давид Пассіс одержали від султана дозвіл на монопольне право торгувати вином з Річчю Посполитою. У Львові вони створили факторію, яка контролювала всю торгівлю вином. Інші купці (турецькі та львівські) були незадоволені, між ними та факторією розгорілась гостра боротьба, яка закінчилась ліквідацією факторії (*Łoziński W. Patrycyat...*, s. 52–53). В поданому документі турецький купець пише, що львів’яни, “...якби могли, то з’їли б його..”.(ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 31, с. 1178).

5. Мова іде про місто Замостя.

34.

1. Італійські міста здавна вели жваву торгівлю з країнами Близького Сходу. Для захисту інтересів своїх купців вони створили консульську службу. В цьому відношенні важливу роль зіграли хрестові походи, в яких італійські міста приймали активну участь. За це вони одержали чималу долю здобичі. Вони одержали по кварталу майже в кожному місті і утворили ряд італійських колоній, які користувалися особливим управлінням і були вилучені з під контролю загальної системи управління і суду. На чолі італійських колоній стояли особливі посадові особи з італійців, які з кінця XII ст. у венеціанських колоніях одержав назву “байюло”, на чолі генуезьких колоній стояли два консули. Ці представники призначалися з метрополії і обиралися там так, як і інші посадові особи. В руках італійських консулів зосереджувалась цивільна і особливо торгова юрисдикція по справах їх співвітчизників. Глава венеціанської колонії в Константинополі – байюло (звідси –

байло), виконував важливі дипломатичні доручення Венеції і представляв одночасно і консула і посла Венеції в Константинополі.

Після взяття турками Константинополя венеціанська колонія зберегла своє самоуправління і свого байюло з його адміністративними і судовими функціями. Він одночасно був і постійним дипломатичним представником Венеції при дворі султана. Львівські купці при потребі зверталися до венеціанського байло (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 34, с. 1296; История дипломатии. Т. 1 / Под ред. В. П. Потемкина. М. 1941. С. 157).

36.

Про монопольну торгівлю мальвазією у Львові – див. док. № 31.

37.

Документ свідчить про існування торгових об'єднань купців Криту, які торгували у Львові. Показано умови його створення та діяльність (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 248, с. 32–36).

40.

1. Люблін був великим центром торгівлі хутром. Його привозили сюди з Московії, України. З Любліна його вивозили в Англію, Німеччину, Італію, Туреччину та інші країни.

41.

1. Певну участь в торгівлі з Польщею та Московією приймали турецькі султани. Вони купували там кречетів, соколів, велику кількість хутра. Періодично султани посиляли до Москви своїх купців за хутром (Katalog dokumentow tureckich. s. 165). Польські чиновники, згідно з умовами договорів вільно пропускали султанських купців через українські землі (*Charewiczowa L. Handel średniewiecznego Lwowa. s. 87.*). Проте, досить часто на українських землях султанських купців затримували, відбирали частину товарів, брали довільні платежі. Про подібний випадок свідчить і даний документ.

У зв'язку з затриманням султанського купця, король Сигізмунд III написав лист до кам'янецького старости Яна Потоцького, в якому наказував відшкодувати збитки султанського купця (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 21, с. 144).

42.

1. В документі йдеться про порушення, які чинили орендарі, що збирали оплати з вина. Згідно з рішенням поборового сейму 1578р. іноземні купці, які торгували вином, платили мита 4 злотих за кожну куфу мальвазії і мушкетелу вина. (Vol. leg. t. 2. s. 194; AGZ. t. 10. s. 125.). Вальний сейм Варшавський в 1578р. прийняв постанову, згідно якій всі іноземні купці, які проживали в Польщі і які не мали міського права, крім встановлених оплат від товарів зобов'язані були платити ще 4 злотих від особи кожного купця. (Vol. leg. t. 2. s. 193.). Пізніше ця постанова неодноразово підтверджувалась в 1580, 1588, 1595, 1611рр., тощо.

2. На полі Давидовському – тобто на шляху до Львова біля села Давидове, за 10 км від Львова.

43.

1. Зі Львова на південь вели дві основні дороги. Одна з них проходила через Бібрку, Рогатин, Галич, Коломию, Снятин, Чернівці, колишню столицю Молдавії Сучаву, долиною річки Серет до Дунаю (*Лесников М. П. Пути балтийско-черноморской торговли XIV–XV вв.... С. 82*).

2. Про митні оплати за вино див. док. № 42.

3. В 1588 р. Львів був вражений чумою. Багато жителів міста померло.

4. Львівський архієпископ мав свою резиденцію в Дунаєві.

49.

1. Надання товарів і грошей в кредит відбувалося шляхом видачі особами, які позичали гроші, боргової розписки, тобто письмових зобов'язань на ім'я кредитора, відомої під назвою вексель. В ньому були вказані умови позики, сума боргу і час повернення. Органи державної влади приймали участь в забезпеченні гарантії кредиту. Всі акти купівлі-продажі, в тому числі і кредитні операції між купцями обох країн мали бути завіреними органами влади і внесені до міських книг. Лише такі акти визнавалися дійсними і в необхідних випадках давали право звертатися за допомогою до органів влади (КДТ. С. 299).

Кредитні договори між купцями укладалися обов'язково в присутності двох або більше свідків-поручителів, які скріплювали договір своїми підписами, печаткою і також відповідали за своєчасну сплату боргу. Наявність свідків давала кредитору впевненість у тому, що видані ним у кредит гроші або товар будуть одержані якщо не з боржника, то з тих, хто ручався за нього. В даному документі показано, як кредитор при допомозі кадія – судді затримав поручителя Греська Якубовича і стягнув з нього суму боргу (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 515, с. 757).

52.

У зв'язку з існуючими небезпеками купці перевозили товари, об'єднавшись в каравани. Крім того, чимало купців намагалися приєднатися до посольств, які рухалися під охороною. Крім безпеки в дорозі, проїзд в складі посольства давав купцям можливість провезти свої товари без митних оплат (*Łoziński W. Patrusyat... S. 274*). Частина купців намагалася приєднатися до свити духовних осіб, які рухалися до Москви, або поверталися звідти на Схід (*Кантерев Н. Ф. Характер отношений России к православному Востоку в XVI–XVII вв. М., 1885. С. 117*).

56.

...саме тоді дороги через неякі тривоги були дуже небезпечні....в 1594р. три васали турецького султана: трансільванський князь Сігізмунд Баторій, молдавський господар Арон Воевода і валахський господар Михайло Хоробрий заключили між собою союз для боротьби за звільнення від турецької залежності. Михайло Хоробрий спільно з господарем Молдавії завдав кілька поразок турецьким військам, переправився через Дунай і в кінці 1594 р. дійшов до Балканських гір.... Султанський уряд, зайнятий війною з Австрією, не міг вести тривалої війни з М. Хоробрим і змушений був просити у нього перемир'я. На кілька років султан втратив контроль над дунайськими князівствами (*Новичев А. Д. История Турции. С. 137*).

64.

про торгівлю султанських купців, про їх звільнення від оплат див. док. № 65.

65.

документ свідчить про торгівлю турецьких султанів.

67.

В документі вміщена інформація про перевезення купцями товарів. Купивши товари в Туреччині, купці склали їх точний список (реєстр), упаковували їх в бельні, фаси, кіпи, вузли тощо. Товари перевозили в бочках, мішках, ящиках, що захищало їх від негоди. Складені в мішки товари зашивали, обмотували навоцценом полотном, зашивали і нашивали герби власника. Всі одиниці упаковки нумеровалися і заносилися в реєстр.

68.

Основним засобом транспортування товарів сухопутними шляхами був колісний транспорт. Відомі вози фурманські, німецькі і вірменські, які відрізнялися один від одного зовнішнім виглядом і вантажопідйомністю. Купці частіше всього використовували вірменські вози, навантажуючи на воза до 15 ц. (один центнер = 65кг.) товару і запрягаючи по 8 коней. Значно рідше для перевезення товарів використовувалися воли і мули. В окремих випадках використовували в'ючних коней і верблюдів.

В XVIст. існувала особлива категорія візників (фурманів), які займалися перевезенням товарів. Купці наймали їх за певну плату для перевезення своїх товарів. Фурмани відповідали за збереження товарів в дорозі і у випадку їх пошкодження, відшкодовували збитки. В актових книгах Львова міститься чимало договорів і судових справ між візниками і купцями, які порушили умови договору.

70.

В документі показано, що з вини фурмана було зіпсовано товари під час перевезення. Фурман розуміє це і зобов'язується відшкодувати купцю заподіяні збитки.

74.

Біле хутро лиса – тобто хутро песця.

76.

1. При перевезенні товари упаковували в бельні, кіпи, вузли, в'юки, бунти, тощо.(див. док. № 67). Всі одиниці пакування нумеровали, нашивали на них “герби” власника і ставили його печатку. Вони були охоронними знаками купецького товару, мали юридичну силу в торгівлі і в судових справах (*Charewiczowa L. Handel... S. 21*).

2. Документ свідчить про зв'язки львівських купців з константинопольськими патріархами (а також з александрійськими) (Архив Юго-Западной России. Ч. 1. Т. XI, с. 6).

78.

Документ фіксує умови договору грецького купця з фурманами українських міст, вказані обов'язки обох сторін.

79.

У договорі грецького купця з львівськими фурманами звернена увага на вартість перевезення вина, умови оплати праці фурманів (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 388, с. 1021).

81.

Наведено зразок договору львівського купця з фурманом про перевезення товарів зі Львова до Константинополя. В договорі визначені зобов'язання обох сторін. Згідно звичаю, після приїзду до Константинополя купець або його фактор на другий день повинен попередити фурмана, чи буде він мати товари для зворотної дороги до Львова. Якщо фурман матиме товари, то він повинен чекати купця дві неділі за власний рахунок. Якщо ж купець за дві неділі не міг завантажити фурмана товаром, то весь наступний час, який фурман чекатиме купця, той мусив утримувати його з слугами і кіньми власним коштом. В разі, якщо купець не потребував послуг фурмана в зворотну дорогу, фурман був вільний і сам мусив шукати чим завантажити свої вози в зворотну дорогу (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 388, с. 1232).

82.

Представники феодальної знаті приймали участь в східній торгівлі. Польські магнати, духовенство і шляхта, намагаючись одержати красиві східні товари, відправляли на Схід своїх слуг, які намагалися приєднатися до купців, що відправлялися до Туреччини. Не маючи належного досвіду в торгівлі, посланці магнатів в значній мірі залежали від купців. В наведеному документі мова іде про скаргу шляхтича В. Вроблевського, якого послав на Схід магнат Миколай Остроріг разом з львівськими купцями і які привели його до витрат (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 517, с. 164–166).

90.

Права купців Речі Посполитої і Туреччини були гарантовані умовами польсько-турецьких договорів, які періодично закривалися або продовжувалися. Вже в одному з перших договорів з 1489р. вказувалось, що купці обох країн можуть вільно торгувати на Чорному і Білому морях, на суші. Договір гарантував безпеку купців і збереження їх товарів (*Grzegorzewski J. Dwa fermany z wieku XVIII. Kr., 1917. S. 12.*).

Поданий документ свідчить про переслідування і утиски львівських купців на території Туреччини яничарами, які відправлялися на війну (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 252, с. 2055).

92.

Документ свідчить про те, що під час перебування в Туреччині купці періодично викупляли з турецької неволі українців і поляків, які потрапили в неволю (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 388, с. 1759).

95.

В історичній літературі існують різні погляди на характер східної торгівлі Львова в XVI – серед. XVII ст. Так, польський дослідник А. Шелаговський вважає, що чорноморська торгівля мала головним чином транзитний характер, що товари, які надходили з країн Сходу, через українські землі везли в країни Західної Європи (*Szelągowski A. Pieniadz I przewrot cen w XVI–XVII w. w Polsce. Lwyw, 1902, s. 52.*)

На думку Я. Рутковського, після турецьких завоювань на Чорному морі торгові шляхи, які вели зі Сходу через українські землі, втратили своє міжнародне значення, а завезені східні товари здебільшого залишалися у Польській державі (*Rutkowski J. Historia gospodarcza Polski. Warszawa.1953, s. 56*). Відомий польський історик В. Лозинський вважав, що в Польщі осідала незначна частина привезених східних товарів, основна ж їх маса відправлялась на захід (*Łoziński W. Kupiectwo lwowskie w XVI w. s. 435*). Автор стверджує, що львівські купці виступали лише як посередники між східними купцями і західними.

Даний документ переконливо свідчить про транзитний характер східної торгівлі львівських купців.

97.

В торгових операціях українських земель з країнами Сходу широко використовували кредит. Надання товару і грошей в кредит відбувалося шляхом видачі боргового зобов'язання (векселя) особами, що брали його. В ньому зазначалась сума боргу, умови, на яких його видано і термін повернення. Як правило, зобов'язання давали в присутності свідків, поручителів а також представників місцевої влади. За несвоєчасну сплату боргу відповідали і той, хто поручився за боржника... У випадку несвоєчасної сплати боргу кредитори тривалий час стежили за появою боржника або його поручителя. Зустрівши його, вони з допомогою властей арештовували їх, конфісковували частину товару на суму боргу або кидали до в'язниці. Згідно з правом кругової поруки, купці однієї держави колегіально відповідали за несвоєчасну сплату боргів одного з них. Система кругової поруки, заходи, які застосовувалися до порушників договорів, підтримувалися купцями обох сторін, зацікавлених в торгівлі.

В поданому документі кредитор, не маючи змоги стягнути борг з боржника, затримав брата одного з поручителів (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 253, с. 402–403).

98.

Мова іде про боротьбу, яка велась в придунайських князівствах під керівництвом валашського господаря Михайла Хороброго в 1594–1601 рр. проти турецьких гнобителів. В 1594 і 1595 рр Михайло Хоробрий завдав кілька поразок турецьким військам, звільнив від них всю Валахію. В 1599р. він оволодів Трансільванією, а в 1600 р. – Молдавією. Проте його не підтримали селяни, яких він не звільнив від феодалного гніту, не підтримали і феодали. В 1601 р. трансільванські магнати виступили проти нього і розбили. В тому ж році він був вбитий (*Новичев А. Д. История Турции. С. 11*).

108.

В другій половині XVI ст. у Львові активізувалась торгівля грецькими винами. До Львова везли мальвазію, іпсिम, латику, аліканте, ретінесту та інші сорти вина. На своїх кораблях купці привозили значні партії вина до дунайських портів – Кілії, Ізмаїла та Рені. У цих портах були обладнані склади вина. Звідси його на возах відправляли до Львова. Перевезення вина було небезпечною справою, на купецькі каравани нападали татари, різні зловживання чинили чиновники і шляхта, відбираючи частину товару. Даний документ свідчить про розгром татарами коломийських фурманів, які прибули до Ізмаїла за вином.

109.

Дунайський склад – про створення дунайських складів в Кілії, Ізмаїлі та Рені, куди купці привозили вино кораблями див. док. №108.

110.

Подвійна китайка – тканина, яка з обох сторін має однакову якість.

113.

Року 1043 згідно нашої лічби (тобто згідно вірменської лічби) – згідно християнського літочислення 1594 рік (різниця – 551 рік).

118.

...прибуло військо Михайла Воєводи – мова іде про боротьбу валашського господаря Михайла Хороброго проти Туреччини в 1594–1601 рр. В 1598 р. його війська розбили турок біля Нікополя, захопили місто а потім і міста Свіштов, Кладово та інші. Валашська кіннота переправилась через Дунай, рушила на Софію. В Болгарії почалося повстання, яке не одержало підтримки мас. Михайло Хоробрий відступив до Валахії (Новичев А.Д. История Турции. с. 138).

122.

Важливою умовою, яка позитивно впливала на розвиток торгівлі, було повернення майна померлих іноземних купців. Статті польсько-турецького договору від 15 липня 1568р. забезпечували збереження майна купців, які померли в чужій країні. Місцеві органи влади зобов'язані були зберігати товари померлого до того часу, поки спадкоємці не придуть з відповідними документами і не доведуть своїх прав на майно померлого купця (Книга посольская метрики Великого княжества Литовского. Кн. 1. М., 1843. С. 269).

123.

Хіос (Сакез) – острів в Егейському морі. На ньому є місто з такою ж назвою. На острові є чимало винограду, виготовляють і продають велику кількість якісного вина. Родить мастика, її збирають султану як натуральну повинність (Путешествие Арсения Суханова (Правос. палест. сбор. Т. VII. Вип. 3. Спб., 1889. С. 21)

124.

Підтримка турецькими правителями торгівлі знайшло відображення в польсько-турецьких договорах. Так, вже в одному з перших договорів від 1489р. були вміщені статті, які гарантували безпеку купців. Даний документ свідчить про зловживання, які чинились в Туреччині по відношенню до польських купців.

126.

При несвоєчасній сплаті взятих львівськими купцями кредитів, турецькі кредитори зверталися за допомогою до султанів. В окремих випадках турецькі султани відправляли посланців з відповідними листами до польського короля, де просили допомогти його підданам відібрати борги. Король писав листа до міських властей Львова, в якому наказував стягнути відповідні суми з боржників (КДТ. С. 200). Так, коли львівський

купець Микола Бернатович не розраховувався з турецькими кредиторами, у 1602 р. в Польщу прибув посланець турецького султана Ібрагім Чауш з дорученням Порти стягнути з нього понад 100 тис. талярів. Король Сігізмунд III дав чаушу мандат, в якому вказав: “...до суду позвати Бернатовича Миколая батька, Аведика і Яна синів, щоб вони з тими турецькими купцями, їх кредиторами, яким винні понад 100 тисяч талярів ... розраховалися і не чекали наступного мандату... згідно з договором Польщі і Туреччини” (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 517, с. 373). Подібний лист Сігізмунд III видавав в 1612 р. (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 31, с. 543), і в 1624 р. (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 522, с. 391).

127.

Дати на аманат – дати в заклад, залишити заручника.

128.

Згідно умов договору купців з фурманами останні мали право, перевозючи купецькі товари до Туреччини, брати певну кількість власних товарів “на свій заробіток”.

129.

У містах Туреччини ціни на товари, які поступали зі Сходу, були значно вищими, ніж в Ірані. Наприклад шовк-сирець коштував приблизно на 50% дорожче, ніж в Ірані (*Байбуртян В. А.* Армянская колония Новой Джульфы. Ереван, 1969. С. 22–23). Щоб мати більший прибуток, львівські купці змушені були їхати вглиб Азії і, уникаючи посередництва турецьких купців, виходили безпосередньо на іранські ринки, торгували в Ісфагані, Кашані, Тебрізі та інших містах Ірану (*Кривонос В. П.* З історії торгівлі львівських купців в Ірані у XVI – середині XVII ст. // Дослідження з історії України. Вип. 29. 1993. С. 17–26).

131.

Користуючись правом кругової поруки, син померлого кредитора затримав і стягнув борг покійного львівського купця Мурата Керімовича з львів'янина Христофора Норбеговича (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 520, с. 959).

132.

Караван-паша мав в каравані повну владу. Разом “з компанією” він міг судити і карати винних. Документ свідчить про розв’язання одного з конфліктів в каравані (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 521, с. 577).

136.

При заключенні кредитної угоди боржники закладали певні товари. В тексті боргових зобов’язань зазначалось, що закладені речі повинні зберігатися до закінчення терміну сплати. Використовувати закладені речі заборонялося. Але після закінчення терміну, якщо боржник не повертав боргу, кредитор міг користуватися закладеними речами на свій розсуд (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 385, с. 378)

137.

Кошеніль (від грец. *coccum*, іспан. – *cochinilla*) – промислова назва кількох видів комах підряду кокцид, з яких добували червону фарбу кармін. Після винайдення анілінових фарб попит на кошеніль дуже зменшився (УРЕС. Т. 2. С. 224).

138.

Вперше рішення про сплату четвертого гроша було прийняте на Петрковському сеймі в 1565 р. В ньому вказувалось, що всі купці, які будуть з Польщі вивозити товар за кордон, крім стародавніх оплат або мит прикордонних, які дають по три гроші, “щоб четвертий гріш вибирали поборці” (Vol. leg. Т. 3. S. 162). Пізніше рішення про сплату четвертого гроша приймали на сеймах в 1578, 1580, 1581, 1588 та інших роках (Vol. leg. Т. 2–4). Коронний підскарбій своїм листом нагадує поборцям про необхідність сплати четвертого гроша.

139.

В зв’язку з нестачею золота і срібла європейські уряди забороняли вивозити їх за кордон. Подібне чинив і уряд Речі Посполитої. Ситуація змінилася лише в кінці XVI ст. коли в зв’язку з географічними відкриттями в європейських країнах збільшилися запаси золота і срібла. У 1598 р. Варшавський сейм дозволив вивозити за кордон золото і срібло і встановив розмір мита при вивозі грошей. Ця оплата бралась в Кам’янці і в Снятині в розмірі 6 грошей від 10 злотих, що становило 2% від суми, що вивозилася.

Використання різних грошових систем в торгівлі привело до необхідності обміну грошей. Часто львівські купці їздили обмінювати золоті монети на срібні в Гданськ і Крелевець. В Яссах, Адріанополі і Константинополі вони обмінювали срібні монети на золоті. В XVI–XVII ст. турецькі золоті монети були високої якості, що визначило високий попит на них в Європі (*Беров Л. Движението на цените на Балканите... С. 43*)

141.

1. Важливим пунктом кредитних зобов’язань було встановлення строків повернення боргу. Частіше всього кредит надавався на півроку або на рік. Оскільки купці найчастіше зустрічалися в період ярмарок, то і кредит брався, як правило, до наступного ярмарку. Порушення строків повернення боргів одним купцем-боржником вело за собою невиконання і порушення договорів іншими купцями.

2. Львівські купці намагалися привезти свої товари зі Сходу до початку ярмарків в польських містах, що свідчить про транзитний характер їх торгівлі.

142.

Про порушення строків повернення боргів львівськими купцями див. док. № 126.

145.

Видана опікунами інструкція факторам, які відправлялися на Схід свідчить про добру обізнаність львівських купців з ситуацією на Сході.

146.

Важливу роль у зв'язках Персії з країнами Західної Європи відігравав Львів та львівські купці. Як свідчать матеріали ЦДІА України, м.Львів, торгівля персидських купців в місті активізувалась в 1625–1650 рр. У матеріалах львівського магістрату нами встановлено імена 96 персидських купців, які в цей час торгували в місті, а деякі з них жили тут. Крім того персидські купці торгували в інших містах України, Польщі, окремі з них торгували в Голландії, Франції, Пруссії (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 397, с. 1020).

149.

Документ містить унікальну інформацію про зв'язки вірменського католика з Джульфи з львівською вірменською общиною, зокрема з львівським вірменським єпископом М. Торосовичем. Католикос просить єпископа допомогти персидським вірменам стягнути борги з львівських вірмен.

150.

1. Актові книги Львова свідчать, що для купівлі потрібних товарів і сировини для розвитку свого ремесла, разом з купцями на Схід відправлялися львівські ремісники, серед них кравці, миловари, ювеліри, аптекарі, тощо (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 393, с. 280; спр. 397, с. 431; спр. 398, с. 1461).

2. Мова іде про торгівлю забороненими товарами. До них належали предмети озброєння і “все, що належить до війни”. За вивіз таких товарів турецькі закони суворо карали. В таку ситуацію і потрапив львівський ювелір Станіслав Ніклевич (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 45, с. 2154).

151.

Труднощі ведення торгівлі змушували купців об'єднувати свої капітали. Найбільш поширеними серед купецьких об'єднань були товариства – добровільні, малочисленні, тимчасові об'єднання, які не охоплювали всієї діяльності кожного учасника. Поширеними формами товариств були об'єднання найближчих родичів. Торгували батько і син, рідні брати, купець і “брата його син”, “купець і чоловік сестри” і т.п. Торгові об'єднання створювались не лише на родинних, але і на ділових відносинах. Існували об'єднання купців українських міст і східних купців. Такі об'єднання давали можливість східним купцям везти свої товари без митних оплат на території Речі Посполитої, а львівським купцям – на території Турецької держави....

Після припинення спільної торгівлі купці робили взаємні розрахунки і давали один одному записи про відсутність взаємних претензій.

154.

Мова іде про розвинуті кредитні відносини в торгівлі з Сходом. Боргові зобов'язання починають передавати в інші руки, з однієї особи на іншу.

155.

Документ свідчить про існування в українських містах об'єднань фурманів, які займалися перевезенням товарів купців. Члени об'єднання фурманів Снятина могли заключати договори з купцями від імені всіх членів об'єднання (в т.ч. і відсутніх).

159.

Деяку участь в торгівлі з країнами Сходу приймали польські магнати, духовенство і шляхта. Вони посилали на Схід своїх слуг або наймали купців, даючи їм гроші, відповідні листи, намагаючись одержати східні товари.

160. Торгові поїздки на Схід були важкими і небезпечними для купців. Відстань від Львова до Константинополя купецькі каравани проходили за 35–40 днів, вся торгова поїздка на Схід тривала більше трьох місяців. Тяжкі погодні умови та небезпеки були причиною смерті купців.

162.

Значною перешкодою в розвитку торгівлі з країнами Сходу були дії місцевих органів влади Польсько-Литовської держави, Московії та Туреччини. В XVI ст. в багатьох договорах вказувалось, щоб у купців товарів не віднімати і вільно пропускати. Проте безпека купців не була гарантована, їх постійно грабували (Памятники дипломатических отношений Московского государства. Т. 2. Спб., 1884. С. 192, 513.) Особливо небезпечною була дорога під час воєн. Польські і литовські органи влади взагалі не пропускали купців через українські землі, торгівля заборонялась. Постійні небезпеки чекали купців на дорогах Молдавії, де часто велась боротьба за молдавський престол і молдавські господарі вели війни з Туреччиною.

На розвиток східної торгівлі негативно впливали постійні грабежі та розбої на дорогах. На українських землях розбійники грабували купців на Дніпрі, біля Остру, Бару, Снятина (АЮЗР, Ч. 7. Т. 5. С. 187; КДТ, с. 162, 180.). На морі купецькі кораблі грабували пірати (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 536). Періодично купців грабували на Балканах (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 526, с. 694).

163.

У зв'язку з тим, що перевозити товари поодинці було небезпечно, купці об'єднувалися в каравани. В історіографії існують різні думки про розміри караванів. Так, А.В. Верзілов і В.Є.Сироечковський вважали, що до складу каравану входило 100–120 купців (*Верзілов А. В. Очерки торговли южной Руси с 1480–1569 гг.*, с. 15; *Сироечковский В. Е. Гости- сурожане. М., 1935. С. 76*). Інші дослідники, С. М. Соловйов та І. Козловський доводили цю цифру до однієї тисячі (*Соловьев С. М. История России с древнейших времен. Кн. 2. Т. 6–9. Спб., 1894. С. 408; Козловский И. Краткий очерк истории русской торговли. К., 1898. С. 47*).

Старшим каравану обирали караван-пашу – найбільш досвідченого купця, який часто бував на Сході, знав турецьку, грецьку та інші східні мови і звичаї. Караван-паша мав в дорозі повну владу над членами каравану, разом з іншими купцями міг судити і карати винних. Караван-паша був представником каравану перед місцевими властями, захищав інтереси купців, відповідав за їх дії. Це зафіксовано в ряді польсько-турецьких договорів. Один з пунктів такого договору, підписаного в 1598р. стверджує, що “...якщо в обозі трапиться крадіжка, конфлікт, ні кадій, ні інші турецькі чиновники не втручаються, караван-паша, старший в обозі сам розбереться і наведе порядок” (*Łoziński W. Patrusyat... S. 271*).

В даному документі львівський суд виправдав караван-пашу, який покарав порушника “...щоб на майбутнє коли хто буде до поганської землі їхати, старшого свого слухали і рішення його виконували” (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 526, с. 718).

164.

Важливу роль в розвитку середньовічної торгівлі мали два інститути торгового права – право складу та зв’язаний з ним дорожний примус. На українських землях право складу східних товарів мали Львів (1379 р.), Київ(1544 р.), Луцьк(1558 р.).В актових документах право складу для Луцька підтверджується листом Сигізмунда-Августа від 28 березня 1558 р. як здавна надане (АЮЗР. К., 1869. Ч. 5. Т. 1. С. 24). Щодо Києва, то перша пряма вказівка на існування київських складів відноситься аж до 1618 р., хоча сам гостинний двір на міському ринку, де відбувалися торгові операції, пов’язані з правом складу, згадується в урядових листах, починаючи з 1555 р. (Каталог документів з історії Києва XV–XIX ст. К., 1982. № 38, № 125). Право складу зобов’язувало купців зупинятися лише в цих містах і продавати свої товари купцям даного міста (у Львові – 14 днів, Луцьку – 3 дні, в Києві – 1 день). Після перебування в місті встановленого часу, купці мали право везти свої товари далі. Підкоряючись праву складу і зв’язаному з ним дорожньому примусу, купці зобов’язані були везти товари точно визначеними дорогами. Про це йшла мова на Петровському сеймі 1565р., де був прийнятий “Статут про склади”. За перевезення товарів іншими дорогами, за ухилення від сплати встановлених оплат купців штрафували, товари конфісковували. Львівські органи влади пильно стежили за дотриманням купцями права складу, суворо карали винних (ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 2, спр. 400, с. 1436).

СЛОВНИК ЗАСТАРЛИХ СЛІВ

Абаз	срібна персидська монета.
Адамашка	гатунок шовкової тканини з двома лицевими сторонами. Назву одержала від м. Дамаск.
Адзямський	тобто персидський.
Актор	позивач до суду.
Алакант/аліканте/	один із сортів іспанського вина. Назва походить від іспанського міста Аліканте.
Альтембас	(від турецького слова <i>алтин</i> – золото і <i>бас</i> – тканина), рід золотої парчі, основа якої шовкова, а утік золотий, на відміну від другого роду парчі – злотоглаву, в якій навпаки – основа золота, а утік – шовковий. Виготовляли в Туреччині.
Аманат	залог, зложник, взятий для більш повної гарантії дотримання угоди.
Амаський	товар, виготовлений у м. Амасья (суч. Туреччина).
Амбра	сіра воскоподібна речовина, яка міститься в кишках кашалота. Амбру часто виловлювали в водах Індійського океану. Має приємний запах. В середні віки використовували як ліки і як благовонну речовину. Амбру вивозили на ринки Ірану, Індії та Єгипту.
Ангурський	товар, виготовлений у м. Ангурії, або в районі цього міста (Ангурія – суч. м. Анкара в Туреччині).
Аніс	рід трав'янистих рослин родини зонтичних. Два види поширені в Середземномор'ї. Плоди містять ефірну й жирну олію. Ефірну олію використовують у медицині, парфюмерії, харчовій промисловості.
Арбітр	посередник, свідок в судовій справі.
Аршин	див. метрологічний словник.
Атлас	(<i>перська</i>) товста, перська шовкова тканина; м'яка, з блискучою рівною лицевою поверхнею (завдяки т.зв. атласному переплетенню ниток). Назва походить від араб. "рівенький".
Алюн	див. квасці.
Баволниця	бавовняна тканина, яка вироблялась в Туреччині.
Багазія	гатунок бавовняної тканини різних кольорів.
Байка, бай	м'яка, товста, довговорсиста тканина. Привозили з Сходу, потім з Англії.
Байло	вищий венеціанський чиновник в Константинополі та інших торгових центрах Сходу, де були колонії венеціанських купців. Призначались Великою Радою Венеції. Мали вищу судову та адміністративну владу в колонії.
Баришник	посередник в торгових операціях між купцями.
Бархан	бумазя, рід грубої і теплої бумажної або вовняної тканини, одна сторона її вичесується, інша залишається з ворсом.
Батман	азіатська міра ваги, персидський батман= 7 фунтам.
Баша (паша)	(турец.) титул військових і цивільних урядовців в Османській імперії, а після її розпаду – в деяких країнах, що входили до її складу.

Бачмаги	черевики, виготовлені з шкіри.
Безмін	див. метрологічний словник.
Бей	(турец.) князь, в Османській імперії-правитель округу.
Бейлербей	“бей над беями”. Турецький чиновник, який управляв бейлербейством (намісництвом).
Бейлербейство	адміністративна одиниця в Османській імперії (намісництво).
Беля	кіпа, тюк товарів, міра ваги різного розміру (б. сукна=10 поставів, б. полотна= 60 поставів)
Бесаги	верхній одяг, накидка без рукавів.
Білий лис	песець.
Біркове хутро	хутро турецьких або валашських овець, які відрізнялись круглим і жирним хвостом. Також єгипетські бірки чорної і сірої шерсті.
Блавати	всі взагалі шовкові тканини, назву одержали від того, що спочатку вони були голубого кольору.
Блям	хутро певного розміру.
Бобки	лавровий лист. Рід рослини лаврових. Вічнозелені дерева і кущі. Використовується як ефіро-олійна пряна і декоративна рослина.
Бочка	міра для рідких і сипучих тіл (литовська б.=12 руськ. четверикам і 2 гарнцям. Польськ. б.=10,976 рус. четверикам).
Бронь	зброя, предмети озброєння.
Брунатний	темнокоричневий.
Бунт	зв'язка, тюк, одиниця лічби товарів – 15 штук.
Бурський	товари, виготовлені у м. Бурсі.
Бурграбій	староста, управитель міста.
Бурштин	янтар.
Бурштиновий	янтарний.
Байка (бязь)	бавовняна тканина полотняного переплетення. Виготовляють білизну, одяг та підкладки до одягу.
Вайтовський	ножі сорт ножів, які поступали до Львова з Австрії.
Вексель	(нім. – обмін), борговий документ встановленої законом форми, що засвідчує зобов'язання боржника /векселедавця/ заплатити іншій особі певну суму грошей у визначений строк.
Венеційський	товар, виготовлений у м. Венеції.
Війт	голова міської Ради. До 1378р. посада війта у Львові була спадковою, з 1378р. – виборна.
Війтівський суд	суд у містах з елементами магдебургського самоврядування, де головою був війт.
Вірменський суд	суд, який мала львівська вірменська колонія. Він розглядав спірні питання між членами вірменської общини.
Віцина	осетрина.
Висока Порта	так в європейських дипломатичних документах і літературі офіційно називали уряд Османської імперії.
Воєвода	особа, яка стояла на чолі воєводства, найбільшої адміністративно-територіальної одиниці в Речі Посполитій.
Волоський	походить від слова Волощина (див. географ. пок.).
Вор	мішок (часто для грошей).

Воротний	вартовий при міській брамі.
В'язка соболів	сорок шкірок соболів.
Габа (аба)	грубе, товсте, просте сукно, яке привозили з Туреччини (його виготовляли на Балканах) для вироблення плащів та верхнього одягу.
Газа	легка, прозора тканина з шовку або льону, також вид галуна з золотої чи срібної пряжі з шовком. Назву одержала від сирійського міста Газа.
Газука	вид верхнього довгого одягу з рукавами.
Галадзука	див. мухаїр.
Гарас (гарус)	гатунок кольорової шерстяної тканини. Назва походить від міста Аррас (тепер – Франція).
Гарнець	міра об'єму сипних тіл, що дорівнювала 4 квартам, або 3,76 л.
Гетьман	командуючий військами, гетьман коронний – командуючий військами на території Польщі.
Гданська фарба	фарба, привезена з Гданська.
Голі слова	словесна заява, не підкріплена письмовим документом.
Гість	іногородній або іноземний купець.
Гостинець	торговий шлях.
Гривна	срібна монета (див. метрологічний словник).
Гвіхт	фунт.
Гвоздика	сушені квіткові зав'язі гвоздичного дерева, вічнозеленого, висотою до 15м. В середні віки гвоздика була одним з найбільш важливих видів прянощів.
Дактиль	фінік.
Дека	попона, прикриття на коня.
Декрет	вирок, рішення суду.
Делія	верхній одяг у вигляді плаща з широкими рукавами і широким коміром, які з середини підшивали дорогим хутром.
Дзефер-баба	назва вежі в Константинополі, в'язниця.
Дідизна	спадковий маєток, власність.
Дідичний	спадковий.
Диляція	відстрочка, перенесення судового терміну від виконання.
Доломан	верхній одяг, прикрашений гудзиками і шнурами.
Дукат	червоний золотий, червонець – золота монета в 3,5г золота, вперше стали випускати у Венеції (1284р.) в Україні називали червоним золотим.
Едикт	наказ, постанова.
Емір	(тур.) привілей
Єдваб	шовк.
Єдвабніца	тонка шовкова тканина, з якої виготовляли дамські вуалі.
Єпанча, опанча	широкий і довгий верхній одяг без рукавів, плащ.
Єздизький	виготовлений у м. Іезд (суч. Іран)
Екзактор	збирач податків.
Жупан	довгий верхній одяг з вузькими рукавами.
Заповідні товари	товари, якими заборонено торгувати.
Земля	грунт, фон, поле.

Застава	майно, власність, передані кредиторів у тимчасове володіння для забезпечення боргового зобов'язання.
Зла монета	фальшива монета.
Золотий (злотий)	польська лічильна одиниця в 30 грошів.
Злотоглав	шовк, оздоблений золотим шитвом (тканина з золотого або срібного дроту на шовковій основі).
Ізюм	сушений виноград.
Індіго	синя фарба.
Імбір	сухий пряний корінь, вирощують в Азії, Африці. Використовують в медицині, кулінарії.
Інструкція	детальні вказівки, настанови, які давав купець своєму фактору, відправляючи його на Схід.
Інформація	повідомлення.
Іпсिम	сорт вина, яке привозили з Греції, островів Середземного моря, Близького Сходу. Назва походить від сіракузької долини Іпсиму (Сіцилія).
Істизна	сума збитків, виставлена в судовому позові скривдженою стороною.
Ізумруд (смарагд)	темно-зелений вид берилу. Дорогоцінний камінь першого класу. Найбільші родовища знаходяться в Єгипті.
Кабат	жіночий одяг без рукавів.
Кадій	духовні феодалі, знавці духовного законодавства в Османській імперії. Вони виконували судові функції, розглядали судові справи, збирали різні оплати з населення при розгляді судових справ. Найбільше значення серед них мали кадії Бурси, Адріанополя, Стамбула.
Калган	трав'яниста рослина з запашним корінням
Камка	дорога шовкова тканина з кольоровими візерунками, часто ткана золотом або сріблом.
Камлот	(від грец. верблюд) – сукно, яке спочатку виготовляли з верблюжої шерсті а потім з вовни овець.
Канавац	смугаста бавовняна або шовкова тканина, смугасте італійське сукно.
Канар, конар	різновид цукру, який привозили зі Сходу до Львова.
Кантар	міра ваги= 96 фунтів (40,3кг).
Карбач	бич, нагайка.
Капа	чоловічий або жіночий одяг, який надівали зранку.
Караван	група купців, об'єднаних в одне товариство для безпечного руху.
Караван-паша	старший у купецькому каравані.
Каразія	грубе просте сукно.
Карамурзал	турецький купецький корабель з підвищеною кормовою частиною, важкий і довгий, розвивав значну швидкість
Караван-сарай	заїзжий двір, де купці і мандрівники могли зупинитись на нічліг і відпочити.
Карвасар	назва походить від “караван-сарай”.
Карвасарник	власник караван-сараю.
Кассія	рослина сімейства бобових. Плоди кассії використовувались як лакомство і як ослаблюючий засіб. Чимало росло в горах Малабару.

Кафур	(араб.) – камфора.
Квасци	використовували при виготовленні скла, при дубленні шкір, для очистки шерсті, як закріплювач при фарбуванні тканин.
Кварта	міра об'єму для сипких і рідких тіл, становить четверту частину гарнця (близько 1 л.).
Ківер	1). вид широкої і високої шапки, ковпак. 2). завой, турецький тюрбан.
Кіпа	пачка, упаковка товарів.
Кіта (плюмаж)	головний убір, прикрашений султаном з пір'ям птахів (чаплі, сокола, страуса).
Клейноти	коштовності, герб.
Кмін	трав'яниста рослина з пахучим насінням.
Кобірець	килим.
Кобеняк	плащ без рукавів для захисту від дощу і вітру.
Коленський	товар, виготовлений у м. Кельн (в Німеччині).
Колтриш	грубе просте, дешеве сукно.
Комора	митниця.
Коморник	митник.
Компромісар	третейський суддя.
Контракт	договір.
Консул	чиновник.
Корд	меч, палаш.
Кордибан	козляча шкіра, вичинена спеціальним способом, яку вживали для виготовлення жіночого взуття.
Кориця	кора вічнозеленого коричневого дерева. На Сході кращу корицю здавна поставляв Цейлон, але чимало вивозили з Малабару. В XVI ст. малабарська кориця цінилась у 4 рази нижче цейлонської.
Крайка	груба, вовняна кольорова пряжа.
Кредит	надання товару або грошей в борг.
Коц	вид покривала, виготовленого з шерсті.
Кошеніль (червець)	(грец.cossus) комаха з сімейства червців, які вміщують фарбуючу речовину яскраво червоного кольору.
Куна	хутро куниці.
Кунтуш	чоловічий верхній одяг (суконний, шовковий). Носили з поясом і без пояса, інколи одягали лише на один рукав.
Кутас	китиця з кінської збруї.
Куфа	одиниця виміру рідин, бочка ємкістю до 40 відер.
Куфтер	цупка шовкова тканина.
Камінь	міра ваги, що дорівнювала 32 фунтам, тобто приблизно 13 кг.
Капа	покриття верхнє (на ліжко, диван), є жіноча капа, є покриття на коня типу деки.
Китайка	вид шовкової тканини.
Квит, квитанція	боргова розписка, квит поборовий-документ про внесення митних оплат.
Квитове	оплата митникам за написання митного квиту.
Косматий	товар хутро.

Копа	одиниця рахунку = 60.
Кармазин	тонке, яскравочервоне сукно.
Латика	сорт грецького вина. Назва походить від сіціл. м. Ліката.
Лавник	член міського суду (лави) у містах з елементами магдебургського самоврядування.
Лагвіч	одиниця виміру
Ладан	висушений сік/смола/ дерева босвелія з породи <i>cistus</i> батьківщина якого – Сомалійський пів-в і Аравія. Має приємний смолистий запах і здавна використовується як благовонна речовина в релігійних обрядах.
Лазур	синя фарба.
Лежа	постій, стоянка, квартира. Плата за лежання – плата за квартиру.
Лентвійт	війт передмістя чи міського села.
Лібра	одиниця ваги=1 фунту (402,224г), лібра паперу= 24–25 аркушам.
Лікоть	міра довжини= 68,77см (див. метрологічний словник). Львівський лікоть=73,2см.
Лімонія	сік з свіжих лимонів.
Літра	пакунок шовку або золотої пряжі, вагою біля 240 г.
Лихва	в розумінні процент (прибуток) за кредит.
Логофет	завідував державною канцелярією в Молдавії.
Лот	вага, яка становить 1/32 частину польського фунту, використовували для зважування коштовностей.
Лунський	лондонський, тонке англійське сукно. Лунське, гданське – сукно англійське, привезене до Львова через Гданськ.
Лут	міра ваги, дорівнювала 14,613г.
Лямпорти	шкура дикого звіра (частіше – леопарда), яку носили на панцирі.
Магерка	невисока чоловіча шапка з пером. Часто її робили з сукна.
Магістрат	міська управа.
Малжонка	(польск.) дружина.
Мальвазія	сорт вина, яке привозили до Львова з Греції, островів Середземного моря.
Манеля	жіночий браслет.
Мармурка	хутро чорно-бурої лисиці
Мармурковий	виготовлений з хутра чорно-бурої лисиці.
Мастичне дерево	розводили на о. Хіос. Деревина давала дуже цінну благовонну речовину
Махрам	турецька тканина, з якої виготовляли хустки.
Мембран	пергамен, запис на пергаменті, розписка.
Менніца	монетний двір.
Мешина	тонкий сап'ян, шкіряні штани, хутром всередину
Миля	міра довжини=біля 8,5км.
Мито	плата за провіз товарів, за продажу товарів, за право торгувати ними.
Митник	особа, яка займається збиранням митних оплат.
Мідниця	мідний посуд, міра сипних і рідких тіл.

Мірра	висушений сік дерева, яке росло в Аравії. Дуже цінна благовонна речовина, яка вживалась при релігійних церемоніях а також як ліки при шкіряних захворюваннях. В середні віки мірра вивозилась з Аравії в Палестину, Кіпр, Сірію, Александрію, звідси – в Європу.
Місюрський	египетський.
Мовашер	оцінювач товарів.
Молодець	в розумінні наймит.
Мостове	мито, яке брали за переїзд через мости.
Мосяжний	бронзовий, латунний.
Мускателовий квіт	див. мускателовий горіх.
Мускателовий горіх	плід мускатника, вічнозеленої рослини, висотою від 5 до 20м. Плоди мускатника дуже схожі на персики і містять одну крупну зернину. Це і є мускатний горіх. Зернина обгорнута товстою темно-коричневою оболонкою, зовні якої є м'ясистий червоний "насінник", так званий мускатний цвіт. І мускатний горіх і мускатний цвіт в середні віки були найдорожчими прянощами.
Мускус	речовина з різким специфічним запахом, який виробляють сімenni залози самця кабарги. Ці залози розміщені під шкірою над мускулами живота, вирізаються разом з шкірою і висушують. В результаті одержують препарат з круглих зерен, величиною з чечевичне зерно. Мускус в середні віки цінився як сильний збуджуючий засіб і як ароматична речовина. Вивозили його з Китаю, Тибету через Індію в Передню Азію і в Європу. Мускус продукт, що виробляється мускусними залозами деяких тварин, зокрема оленів і кабарги.
Мухаїр	вид шерстяної тканини, яка виготовлялась в Туреччині.
Мушкат	сорт вина, яке привозили з Греції та островів Східного Середземномор'я.
Негоціант	великий купець, що торгував оптом, переважно за межами своєї країни.
Недокунки	хутро молодих куниць.
Обрус	скатертина.
Оганка	опахало.
Око	одинаць ваги в країнах Близького Сходу, становить 3,2 фунта (1,34кг).
Оксамит	вид шовкової тканини різного кольору (від грец. – шестинитний) з щільним коротким ворсом по шовковому фону заткана пряденими срібними чи золотими нитками.
Оливкове масло	масло, одержане з плодів оливок. Використовується в харчуванні та в медицині.
Опонча	широкий і довгий плащ без рукавів, верхній одяг. Виготовляється з грубого сукна габи.
Орт	срібна польська монета, її вартість на початку XVII ст. становила 10 грошів, в середині XVII ст. – 18 грошів.
Охромити	скалічити.

Оливки (маслина)	дерево або кущі, вічнозелена рослина, широко культивують в середземноморських країнах заради їстівних плодів. З них добувають і харчову олію (див. оливкове масло).
Пасамони	матеріал для підшивання одягу.
Паробок	слуга.
Патрон	корабля власник, шкіпер корабля.
Паша	воєвода у турок, почесний титул.
Пахолок	хлопець до послуг, учень.
Пахарник	підчаший.
Пенязі	гроші.
Перекладач	присяглий у місті, яке мало право складу, призначався перекладач, який приносив присягу місту. Він надавав всю необхідну допомогу східним купцям, які прибували до міста. Повинен був знати східні мови.
Півгак	рід гаківниці, ручна вогнепальна зброя.
Пивниця	підвал.
Пластр	вміщував певну кількість монет, часто по 600.
Пленіпітент	уповноважений.
Поборця	збирач податків і мит.
Поветріє	пошесть, епідемія.
Повод	позивач.
Помаранч	апельсин.
Попелиця	хутро білки.
Португал	західноєвропейська велика золота монета, вартістю в 10 дукатів. Вперше карбована в Португалії в кінці XV ст.
Постав	сувій тканини, довжина різних тканин у поставі коливалась від 20 до 80 ліктів.
Прикоморок	мала митна комора.
Принципал	головний позивач у процесі, особа, чию справу веде адвокат.
Прокуратор	адвокат.
Протестант	скаржник.
Покоцини	пояси, оковані залізною бляхою.
Піпа	міра для рідких тіл, російська=440 літрів; шведська=469 л.
Райця	член міської ради, радник.
Рата	сплата боргу по частинах (ратами).
Ревень	рід багаторічних рослин родини гречкових. Походження – Монголія, Китай.
Рейфоркат	оксамит.
Рекогніція	свідчення, визнання.
Різа	див. метрологічний словник.
Рукоємство	поручительство.
Сагайдак	колчан для лука і стріл.
Сакезький	хіоський.
Сап'ян	тонка, м'яка, фарбована козяча шкіра спеціальної вичинки.
Сестринець	племінник, син сестри.
Сигнет	перстень з печаткою.

Синовець	племінник.
Склеп	магазин, крамниця.
Складське місто	місто, яке мало право складу.
Скрипт	документ, письмовий акт.
Сорок	одиниця рахунку для хутрових товарів (сорок штук)
Сорочинське пшоно	на думку одних вчених – рис, на думку інших – кукурудза.
Спашне	митний збір за право випасу худоби.
Спеняжити	продати за гроші.
Стравні речі	продукти харчування.
Стрий	дядько.
Субмітовати	зобов'язувати.
Такса	оцінка.
Тальяр	див. метрологічний словник.
Тариф	(араб.) список, реєстр. Представляє собою перелік товарів з визначеним розміром оплат.
Тасьма	опояска, подібна до стрічки, відрізняється від поясів тим, що значно вужча їх. Виготовлялась з шовку або з бавовни.
Татарське зілля	корінь річкового айру. Використовували в медицині.
Татарський мухаїр	сукно, привезене з Криму.
Тафта	шовкова тканина з полотняним переплетенням.
Тахер	(турец.) одиниця рахунку, яка становить 10.
Тebінки	прикрашені шкіряні підвіски до сідла.
Тлумок	мішок.
Тмін	вид прянощів, використовували в харчуванні.
Товариство	група купців, які об'єднались для спільного, більш безпечного перевезення товарів в дорозі.
Томас	різновид цукру, який купці привозили зі Сходу.
Торгове	плата за право продавати товари на ринку.
Тороки	ремені позаду сідла для прив'язування речей.
Третейський суд	суд, обраний за взаємною згодою сторін для розгляду конкретної справи. Назва походить від “третій” – незацікавлений.
Тузін	одиниця рахунку, дюжина, дорівнює 12.
Тумульт	замішання, безпорядок.
Туркмени	племена, які жили на північному сході Ірану (до 500 тис. в провінції Діарбекір, в районі Байбурту).
Туркменські килими	килими - виготовлені туркменами, які живуть в Ірані.
Туркус	бірюза.
Тестамент	заповіт.
Універсал	урядовий розпорядчий акт на виконання певної справи, адресований органам влади на місцях.
Утерфін	гатунок тонкого сукна.
Фаїм	грубе, просте сукно типу каразеї.
Фактор	довірений у торгових операціях; особа, яка вела торгові операції від імені купця.
Фалендиш (фалюндиш)	гатунок тонкого англійського або голландського сукна.

Ферезія	верхній чоловічий одяг з широкими рукавами без коміра і пояса, підшитий хутром.
Флорентін	тканина типу атласу, виготовлена у Флоренції.
Фіги	плодове, субтропічне дерево. Плід – горішок. Вирощують в Туреччині.
Флорен	грошова монета, що дорівнювала 1 гульдену або золотому.
Форстат	візерункова шовкова тканина.
Фортель	хитрість, обманливий прийом.
Франгія	палаш.
Фунт	див. метрологічний словник.
Фура	перевезення вантажу, товарів.
Фурман	візник, який займався перевезенням купецьких товарів.
Фаска	діжка з одним дном, бочка, місткістю близько 30 кварт; в'язка, паунок на 12 бунтів.
Харас	легка вовняна тканина.
Ходжа	крупний східний купець, комерсант.
Хутро	ціле одиниця рахунку хутра. Одне ціле хутро вміщує два з половиною сороки, тобто 100 штук шкірок.
Хрисовул	грамота, документ господаря з печаткою.
Цвіковський	товари, виготовлені у м. Цвіккау (суч. Німеччина).
Цвеліх	гатунок льняної тканини.
Цівка	трубка, на яку намотано золоту пряжу або шовк для вишивання.
Цінгатура	пояс з шовку або іншої тканини.
Ціха	печатка або знак міських митників, бурмистрів, клеймо, що ставилося на спаковані товари на знак сплати мита.
Цина	свинець.
Цло	пограничне мито.
Цирограф	документ, власноручна розписка, вексель.
Цукрова тростина	рід багаторічних тропічних, рідше субтропічних рослин родини злакових. ¹³ Видів її росли в Південно-Східній Азії і на прилеглих островах. Через Ормуз і Аден цукрова тростина поступала в країни Близького Сходу і Середземномор'я.
Цитварне	сім'я висушене нерозпукле суцвіття цитварного полину. Застосовують як лікувальний засіб.
Центнер	див. метрологічний словник.
Цинамон	рослина, належить до прянощів, до Європи привозили з Сходу.
Чамара	верхній одяг з довгими рукавами, часто його підшивали хутром.
Чапрак(чепрак)	суконна, килимова підкладка під кінське сідло.
Четвертий гріш	оплата, яку ввів польський уряд в 1578р. Її платили іноземні купці, які жили і торгували в містах Польщі але не мали міського права. Платили за товари, які вивозились.
Чамлот міський	сукно, виготовлене міськими ремісниками в країнах Сходу.
Червець	фарба, відома під назвою “кармін” або “кошеніль” (див. кошеніль).
Червоний злотий	див. дукат.
Черевчатий	багряний, темночервоний.
Шамський	дамаський.

Шафар	економ, прикажчик.
Шафран	рід багаторічних трав'янистих рослин родини півникових. Поширені у Середземномор'ї. Вирощують як фарбувальну (дає жовту фарбу) і як пряну рослину, а також в медицині.
Шацовати	оцінювати.
Швагер	шурин, зять.
Шишак	металевий шолом з вістрям, на кінці якого була невелика кулька(шишка).
Шифунт	міра ваги, дорівнювала 10 каменям.
Шлик	кругла або конічна суконна шапка, обшита хутром.
Шовк дертий	сирий, необроблений шовк.
Шовк кручений	те ж само (див. шовк дертий).
Шнітухи	гатунок англійського сукна.
Штірійський	товари, виготовлені в Штірії (суч. Австрія).
Штука	див. метрологічний словник.
Юхта	сорт грубої шкіри,вичиненої здебільшого рослинним дубленням. Виробляють з шкур великої рогатої худоби (ялова юхть), коней, свиней.
Ямурлук	тепла, шерстяна накидка, плащ.
Ярмулка	шапочка, феска.

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Адріанополь (Едірне) – турецьке місто на Балканах, друга столиця Османської імперії.

спр. 45, с. 2155, 2156, 2157, 2158.

спр. 248, с. 949, 952, 954, 956, 957; спр. 252, с. 2083.

спр. 253, с. 78; спр. 387, с. 1251; спр. 391, с. 84, 85.

спр. 516, с. 30, 217, 421, 468, 594, 596, 659, 650, 653, 660, 761.

спр. 517, с. 71, 265, 267, 268, 419, 420, 422, 1051.

спр. 518, с. 432, 438, 511; спр. 519, с. 270, 273.

спр. 522, с. 419, 420, 1102, 1105, 1106; спр. 523, с. 358, 359.

Айтос – місто на території сучасної Болгарії.

спр. 517, с. 420; спр. 252, с. 1964.

Аккерман – місто і фортеця в гирлі Дністра. До завоювання його турками (1482 р.) місто мало назву Білгород (тепер Білгород-Дністровський, Одеської області).

Алеппо (Алаб) – місто на Близькому Сході. Сучасне місто Халеб на території Сирії.

спр. 243, с. 865; спр. 516, с. 468.

Амстердам – великий міжнародний порт в Голландії.

спр. 397, с. 1020.

Анатолія – ейялет (адміністративна область Османської імперії) з центром в м. Кютах'я, який включав північно-західну частину Малої Азії.

Ангурия – місто в Малій Азії. Сучасне місто Анкара, столиця Туреччини.

спр. 24, с. 827; спр. 28, с. 1041, 1042; спр. 60, с. 782; спр. 252, с. 2055, 2083, 2211, 2238;

спр. 253, с. 257, 739, 740, 911, 912, 913, 1530, 1531, 1532, 1533; спр. 386, с. 83;

спр. 387, с. 572, 573; спр. 391, с. 85; спр. 398, с. 1150, 1151; спр. 402, с. 736;

спр. 516, с. 138, 468, 594, 654, 656, 660, 766; спр. 517, с. 71, 324, 912, 913, 927, 947, 951, 953, 954; спр. 519, с. 230; спр. 520, с. 607, 809, 960; спр. 522, с. 141, 143, 344, 447, 694, 695, 1102, 1103, 1104, 1106; спр. 523, с. 358, 359.

Арабська земля – арабські володіння, пізніше захоплені турками і включені до складу Османської імперії.

спр. 243, с. 865.

Айас – місто на Близькому Сході, лежить на шляху від Бурси до Алеппо.

спр. 522, с. 1104, 2237.

Аяччо – місто на о. Корсіка.

спр. 252, с. 2237.

Б

Баба – місто в північно-східній Болгарії.

спр. 45, с. 2158; спр. 517, с. 421; спр. 524, с. 642.

Багдад – центр ейялету в Османській імперії. Сьогодні – столиця Іраку.

Базарджик – місто в північно-східній Болгарії.

спр. 248, с. 956; спр. 517, с. 421.

Балабандія – населений пункт на території сучасної Болгарії.

спр. 517, с. 420.

Базарле – населений пункт в північно-східній Болгарії.

спр. 517, с. 420–421

Балкани – гірська система на півночі Балканського пів-ва, в Болгарії проходить зі сходу на захід, простягаючись на 600 км. Ширина з півночі на південь до 50 км.

спр. 248, с. 956; спр. 516, с. 645; спр. 517, с. 419, 421.

Барський ярмарок – ярмарок у м. Бар (на території сучасної Вінницької області).

спр. 60, с. 785.

Баянкей – населений пункт на території Балканського пів-ва.

спр. 517, с. 420.

Березів – населений пункт на території сучасної Львівської області в районі Сокаля.

спр. 253, с. 1530.

Бібрка – місто на території сучасної Львівської області, розміщене в 30 км. від Львова.

спр. 21, с. 134, 136.

Біхадос – населений пункт на Балканах.

спр. 517, с. 420.

Брібозне – населений пункт на території Тернопільської області.

спр. 517, с. 422.

Броди – місто на території сучасної Львівської області.

спр. 526, с. 694.

Бузьк – місто на території сучасної Львівської області.

спр. 400, с. 1437.

Бурса – місто в північно-західній частині Малої Азії, перша столиця Османської імперії.

спр. 60, с. 783.

В

Варсамі – населений пункт на о. Кріт.
ф. 39, оп. 1, спр. 11, с. 206.

Варшава – місто в Речі Посполитій, тепер столиця Польщі.
спр. 18, с. 959; спр. 20, с. 1250; спр. 91, с. 543; спр. 247, с. 1178, 1179; спр. 522, с. 391, 421.

Венеція – місто в Північній Італії.
спр. 243, с. 875; спр. 248, с. 33, 34; спр. 251, с. 793; спр. 253, с. 260; спр. 516, с. 468; спр. 529, с. 147.

Відень – місто в колишній імперії Габсбургів, тепер- столиця Австрії.
спр. 240, с. 940.

Вільно – центр Великого князівства Литовського, тепер – столиця Литви Вільнюс.
спр. 17, с. 912.

Винниці – район Галати, передмістя в Константинополі.
спр. 251, с. 794.

Воеводка – населений пункт біля м. Бібрка, Львівської області.
спр. 21, с. 136.

Волоська земля – Волощина, історична область на півдні Румунії. З XIV ст. Феодалне князівство, з XVI ст. – під владою Туреччини. В 1859р. об'єдналася з Молдовою в єдину державу, в 1861р. названу Румунією.
спр. 255, с. 32; спр. 519, с. 270, 489; спр. 521, с. 311, 577; спр. 524, с. 371.

Волощина – див. *Волоська земля*
спр. 36, с. 292; спр. 243, с. 424; спр. 245, с. 1009; спр. 251, с. 32; спр. 257, с. 400; спр. 386, с. 84, 85; спр. 402, с. 736, 737; спр. 517, с. 333, 1044, 1050, 1051; спр. 520, с. 636; спр. 522, с. 142.

Г

Галата – передмістя в Константинополі, розміщене на північному березі бухти Золотий Ріг.
спр. 247, с. 1236; спр. 248, с. 955; спр. 251, с. 753, 794; спр. 252, с. 1867, 1868; спр. 516, с. 658.

Галац – місто на лівому березі нижнього Дунаю.
спр. 521, с. 577.

Галицьке передмістя – одне з передмість середньовічного Львова.
спр. 21, с. 134; спр. 515, с. 359.

Галич – місто, розміщене на важливому шляху, який вів зі Львова до Константинополя. Зараз знаходиться в Івано-Франківській обл., лежить на правому березі Дністра.
спр. 47, с. 526; спр. 394, с. 413, 414.

Гданськ – портове місто на півночі Польщі, одне з міст Ганзи
спр. 60, с. 784; спр. 247, с. 1139; спр. 253, с. 33; спр. 397, 1020, 1021;
спр. 398, с. 220; спр. 402, с. 736; спр. 522, с. 141, 142, 446, 447; спр. 523, с. 359;
спр. 529, с. 149.

Галліполі (Галіболу) – місто, розміщене на березі протоки Дарданелли.
спр. 522, с. 1102, 1105, 1106.

Глиняни – містечко на території сучасного Золочівського р-ну, Львівської області.
спр. 21, с. 135, 145; спр. 247, с. 1175; спр. 248, с. 950, 951, 955; спр. 517, с. 314.

Д

Дамаск – місто, центр турецької провінції Шам, сьогодні столиця Сирії.

Добруджа – область між нижнім Дунаєм і Чорним морем.
спр. 21, с. 589.

Давидівське поле – поле біля села Давидова (нині Пустомитівського р-ну, Львівської області).
спр. 21, с. 144.

Дерненчі – населений пункт на Балканах.
спр. 517, с. 420.

Дербент Великий – населений пункт в Туреччині.
спр. 525, с. 694.

Дзефер-Баба – башта-в'язниця в Константинополі.
спр. 520, с. 959; спр. 253, с. 794.

Дністер – одна з великих рік на межі України і Молдавії.

Дунаївці – населений пункт на території суч. Хмельницької області.
спр. 21, с. 134.

Дунай – найбільша ріка в Європі, впадає в Чорне море.
спр. 248, с. 952; спр. 252, с. 1964; спр. 253, с. 165; спр. 254, с. 1358;
спр. 257, с. 400; спр. 386, с. 83, 84; спр. 387, с. 1251; спр. 391, с. 85;
спр. 394, с. 413, 414; спр. 517, с. 419, 421, 947, 1051, 1052; спр. 522, с. 1106;
спр. 522, с. 1106; спр. 524, с. 642; спр. 526, с. 718.

Дунайський склад – склади грецьких вин, які були створені на березі Дунаю в містах Ізмаїл, Рені, Кілії.

спр. 253, с. 1951.

Е

Едірне (Єдрне) – див. *Адріанополь*

Ж

Жовква – місто, районний центр Львівської області.

спр. 522, с. 420.

Жуховичі – село на території сучасної Тернопільської області.

спр. 517, с. 422.

З

Замостя – великий торговий центр в східній Польщі.

спр. 21, с. 135; спр. 60, с. 782, 784, 786, 787; спр. 247, с. 573, 574, 763, 1175, 1179–1182, 1221; спр. 248, с. 91; спр. 257, с. 400; спр. 397, с. 1021; спр. 517, с. 314, 333; спр. 400, с. 1496; спр. 529, с. 146.

Зборів – місто, сучасний районний центр в Тернопільській обл.

спр. 248, с. 948, 949; спр. 517, с. 422.

Земля французька – територія Франції.

спр. 398, с. 220.

Золочів – місто, зараз районний центр Львівської області.

спр. 248, с. 951, 956; спр. 253, с. 32, 35; спр. 517, с. 422.

Е

Ерзерум – місто на території Туреччини у верхів'ї Кара-су (верхів'я Євфрату).

Важливий торговий центр на шляху з Трапезунду в Тебріз.

спр. 258, с. 28.

Є

Єрусалим – місто в східному Середземномор'ї (суч. Ізраїль).

спр. 247, с. 1178.

І

Ізмаїл – місто на нижньому Дунаї.

спр. 252, с. 1868; спр. 253, с. 1640, 1641; спр. 389, с. 1951; спр. 394, с. 413, 414; спр. 517, с. 1052.

Ісфаган (Паген) – одне з найбільших міст Ірану.

спр. 398, с. 220; спр. 529, с. 140, 143, 144.

З

Золотий Ріг – затока біля європейського берега Босфору, відокремлювала центр Константинополя (Стамбула) від Галати.

К

Кам'янець-Подільський – місто-фортеця на р. Смотрич, притоці Дністра. Зараз місто обласного підпорядкування в Хмельницькій області.

спр. 21, с. 137; спр. 60, с. 782, 787; спр. 243, с. 85, 423, 876; спр. 247, с. 983, 179; спр. 248, с. 950, 951; спр. 252, с. 1965; спр. 253, с. 1946, 1977; спр. 255, с. 32; спр. 257, с. 400; спр. 387, с. 1251; спр. 391, с. 84; спр. 388, с. 955, 1023; спр. 402, с. 738; спр. 515, с. 367; спр. 516, с. 453, 468, 761; спр. 517, с. 334, 419, 422, 776–778, 1051, 1052; спр. 518, с. 512, 513; спр. 520, с. 636; спр. 521, с. 576; спр. 522, с. 1105; спр. 526, с. 694, 695.

Кам'яний Потік – населений пункт на Балканах.

спр. 517, с. 420.

Кандія – середньовічна назва острова Криту.

спр. 243, с. 424, 875, 876; спр. 244, с. 684; спр. 247, с. 573, 763, 1180, 1296; спр. 248, с. 91; спр. 394, с. 413.

Кани-замок – фортеця на території Молдавії.

спр. 253, с. 261.

Кафа – місто на південно-східному березі Криму. Теперішня Феодосія.

спр. 60, с. 785.

Кілія – місто в гирлі Дунаю. В XVI ст. торгове значення міста зросло, в ньому був створений склад грецьких вин.

спр. 243, с. 94, 422–424; спр. 244, с. 684; спр. 247, с. 1181, 1182; спр. 248, с. 33, 34; спр. 388, с. 955; спр. 516, с. 452, 453.

Кінезем – населений пункт в Туреччині

спр. 517, с. 918.

Козлов – населений пункт на території сучасної Тернопільської області.

спр. 517, с. 422.

Коломия – місто на шляху зі Львова до Константинополя. Зараз районний центр Івано-Франківської області.

спр. 253, с. 1641.

Константинополь – столиця Османської імперії, місто розташоване на березі Босфору, на важливих торгових шляхах, які ведуть зі сходу на захід.

спр. 21, с. 134; спр. 24, с. 827; спр. 45, с. 2154, 2157, 2158, 2159; спр. 243, с. 419, 422, 423, 424, 507; спр. 244, с. 684, 1123; спр. 245, с. 486, 1046;

спр. 247, с. 1173–1175, 1178, 1182, 1221, 1296, 1297; спр. 248, с. 1, 32–35, 948–951, 954, 955, 957, 958; спр. 250, с. 1369, 1370; спр. 251, с. 794; спр. 252, с. 1866, 1867, 1964, 2055, 2083, 2084; спр. 253, с. 31–33, 57, 78, 257, 261, 402, 403, 793–795, 1530, 1531, 1533, 1946; спр. 254, с. 1358; спр. 255, с. 32, 34, 35; спр. 257, с. 400, 401; спр. 387, с. 572, 573, 1251; спр. 386, с. 863; спр. 388, с. 1232; спр. 391, с. 84, 85; спр. 515, с. 359, 367, 368, 477, 491, 505, 757; спр. 516, с. 31, 83, 84, 452, 454, 466, 468, 654, 656, 660; спр. 517, с. 164, 324, 333, 334, 419, 420, 422, 912, 913, 927, 929, 931, 939, 941, 944–947, 954, 1043, 1050, 1071, 1085; спр. 518, с. 431, 432, 438, 510, 513, 1187, 1188; спр. 519, с. 270, 1175; спр. 520, с. 809, 559–561; спр. 521, с. 931, 1061, 1062; спр. 522, с. 141, 142, 344, 420, 695, 807, 1102, 1105, 1106, 1163; спр. 524, с. 371; спр. 525, с. 98; спр. 526, с. 14, 15, 694; спр. 527, с. 1078.

Косів – місто на території сучасної Івано-Франківської області.
спр. 253, с. 164.

Костерлемедє – населений пункт на Балканах поблизу Провадії.
спр. 526, с. 14.

Корона – територія Польщі.
спр. 36, с. 293; спр. 398, с. 220; спр. 519, с. 489.

Краків – великий торговий центр, колишня столиця Польщі.
спр. 516, с. 478; спр. 519, с. 230.

Крит – один з найбільших островів східного Середземномор'я. Лежить на важливих шляхах міжнародної торгівлі.
спр. 243, с. 419; спр. 248, с. 32, 34; спр. 394, с. 413.

Кролевець – одна з середньовічних назв Кенігсберга (тепер Калінінград). Важливий торговий порт на Балтиці в XVI ст.
спр. 522, с. 142.

Кучук Рачмадзей – населений пункт на території Болгарії.
спр. 517, с. 420.

Л

Лагодів – населений пункт на території Львівської області.
спр. 21, с. 135.

Лопушина – місто в Молдавії, лежить над річкою з тією ж назвою, притокою Пруту.
спр. 253, с. 1641; спр. 516, с. 453.

Лусарчиха – населений пункт в Болгарії.
спр. 517, с. 419.

Луцьк – одне з великих міст на Волині. Сучасний центр Волинської області.
спр. 17, с. 776, 777, 778; спр. 243, с. 865.

Люблін – одне з великих міст в Польщі. Сучасний центр воєводства.
спр. 17, с. 776; спр. 18, с. 958; спр. 243, с. 866; спр. 247, с. 1175, 1221;
спр. 248, с. 948, 957; спр. 397, с. 1021; спр. 398, с. 1150;
спр. 516, с. 466, 644, 650, 655, 656, 886; спр. 522, с. 142, 447.

Львів – найбільше місто Західної України, центр Руського воєводства. Сьогодні – центр Львівської області.

спр. 24, с. 827; спр. 60, с. 783; спр. 28, с. 1041; спр. 29, с. 264; спр. 31, с. 543;
спр. 36, с. 293; спр. 47, с. 526; спр. 240, с. 137, 939; спр. 243, с. 94, 95, 419,
420, 422, 424, 507, 875, 1291; спр. 244, с. 684, 1129; спр. 245, с. 486, 1041;
спр. 247, с. 573, 574, 738, 983, 1173–1182, 1220, 1221, 1265, 1266;
спр. 248, с. 34, 948, 949, 951, 956, 957; спр. 250, с. 842, 1369, 1370;
спр. 251, с. 794; спр. 252, с. 1963–1965, 1867, 2056, 2083, 2084, 2211, 2238;
спр. 253, с. 31, 32, 35, 57, 257, 261, 739–741, 911, 912, 1641;
спр. 255, с. 32, 36; спр. 257, с. 400; спр. 258, с. 26, 27; спр. 386, с. 863, 864;
спр. 387, с. 572, 573, 1251; спр. 388, с. 955, 956, 1021, 1023, 1232, 1233;
спр. 389, с. 1950, 1951; спр. 391, с. 85; спр. 394, с. 413, 414;
спр. 397, с. 1020, 1021; спр. 398, с. 1150; спр. 399, с. 544; спр. 400, с. 1436;
спр. 402, с. 737, 738; спр. 515, с. 359, 367, 368; спр. 516, с. 85–85,
217, 421, 452–454, 466, 468, 644, 645, 650, 655, 656, 660, 670, 761, 767;
спр. 517, с. 265, 334, 419, 422, 927, 929, 935, 1043, 1051, 1052; спр. 518, с. 431;
спр. 519, с. 230, 270–272, 311, 314, 1175; спр. 520, с. 608, 609, 635, 636,
809, 810, 959–961; спр. 522, с. 142, 391, 419, 447, 553, 1103–1106, 1163;
спр. 526, с. 694; спр. 527, с. 1079; спр. 523, с. 604; спр. 529, с. 140, 143, 144, 148, 149.

М

Мечин – місто на березі нижнього Дунаю.
спр. 524, с. 642.

Місібег – населений пункт в Болгарії.
спр. 517, с. 421.

Микулинці – населений пункт на шляху зі Львова до Константинополя на території сучасної Тернопільської області.
спр. 517, с. 422.

Молдавія – держава в басейні Дунаю та Дністра. З XV ст. перебувала у васальній залежності від Туреччини.
спр. 24, с. 827.

Москва – столиця Московської держави.
спр. 17, с. 909, 910; спр. 20, с. 1250; спр. 21, с. 589, 590; спр. 24, с. 832.

Н

Нікласовичі – населений пункт недалеко від Львова.
спр. 517, с. 422.

Нове село – населений пункт в Болгарії.
спр. 517, с. 419, 420.

О

Облучиця – населений пункт на нижньому Дунаї.
спр. 248, с. 950, 951; спр. 253, с. 32, 35; спр. 254, с. 1358.

Оріс – місто в Епірі.
спр. 394, с. 413.

Оринин – населений пункт біля Кам'янця-Подільського на території сучасної Хмельницької області.
спр. 517, с. 422.

П

Панство персидське – Персія (сучасний Іран).
спр. 398, с. 221.

Панство турецьке – Туреччина.
спр. 398, с. 221.

Панство польське – Польща.
спр. 398, с. 221.

Пера – передмістя Константинополя.
спр. 243, с. 94; спр. 247, с. 1296; спр. 520, с. 961.

Перемишль – місто на території Польщі.
спр. 519, с. 273, 274.

Персія – держава на Середньому Сході, середньовічна назва Ірану.
спр. 258, с. 26, 27, 30; спр. 520, с. 810; спр. 528, с. 603; спр. 529, с. 143.

Піков – населений пункт біля Кракова.
спр. 253, с. 1641.

Пілінас – населений пункт на Балканах.
спр. 517, с. 419, 420.

Польща – держава в Східній Європі.
спр. 24, с. 827, 832; спр. 45, с. 2158; спр. 60, с. 785; спр. 391, с. 84;
спр. 402, с. 736; спр. 520, с. 608, 961; спр. 524, с. 371; спр. 527, с. 1078;

спр. 245, с. 1009; спр. 248, с. 1, 949; спр. 251, с. 260; спр. 252, с. 420, 1867;
спр. 253, с. 1530.

Порта – так в європейських державах в середні віки називали Туреччину.
спр. 24, с. 832.

Поток – населений пункт на території Болгарії.
спр. 29, с. 264.

Провадія – місто в Болгарії
спр. 398, с. 1150; спр. 252, с. 1964, 1965; спр. 386, с. 83; спр. 516, с. 419, 420;
спр. 526, с. 15.

Прут – річка в Молдавії.
спр. 248, с. 951.

Р

Ретимна – портове місто на острові Крит.
спр. 247, с. 1296; спр. 243, с. 33, 34, 35.

Річ Посполита – так називалась Польсько-Литовська держава, утворена в 1569 р.
спр. 36, с. 292.

Розвадів – населений пункт в Любельському повіті.
спр. 388, с. 1759.

С

Сарай – місто в Туреччині на шляху з Адріанополя до Дунаю.
спр. 526, с. 15.

Сербське – село в Болгарії.
спр. 391, с. 85.

Сібін – місто в Угорщині
спр. 528, с. 603.

Сіліврія – населений пункт біля Константинополя на березі Мармурового моря.
спр. 526, с. 14.

Сіс – місто в Малій Азії.
спр. 524, с. 370.

Скала – місто на території сучасної Тернопільської області.
спр. 247, с. 1175; спр. 248, с. 950, 951; спр. 517, с. 422.

Скутари – місто на малоазійському березі Босфору напроти Константинополя.

спр. 517, с. 945.

Снятин – місто на р. Прут на шляху зі Львова до Константинополя, сучасний районний центр Івано-Франківської області.

спр. 21, с. 134, 136; спр. 47, с. 525, 526; спр. 394, с. 414; спр. 522, с. 1105, 1106.

Сокаль – сучасний районний центр Львівської області.

спр. 400, с. 1436, 1437.

Спінос – населений пункт біля Ізмаїла.

спр. 253, с. 1641.

Стамбул – див. Константинополь.

спр. 60, с. 785; спр. 520, с. 609; спр. 529, с. 147.

Степанівці – населений пункт в Молдавії, поблизу Дністра.

спр. 248, с. 951; спр. 252, с. 1965; спр. 388, с. 1022, 1023.

Сучава – колишня столиця Молдавії. Сьогодні – місто в Румунії.

спр. 24, с. 827; спр. 243, с. 876; спр. 253, с. 257, 258; спр. 516, с. 468, 655.

Т

Тарнув – місто на території Польщі, недалеко від Кракова.

спр. 388, с. 955.

Татарське село – населений пункт недалеко від Ізмаїла.

спр. 253, с. 1641.

Тебріз (Темрич) – одне з найбільших ремісничих і торгових центрів Ірану в долині річки Мехранруд.

спр. 258, с. 28.

Теребовля – населений пункт на шляху, що вів на південь зі Львова в Молдавію. Сьогодні – районний центр Тернопільської області.

спр. 247, с. 1175; спр. 248, с. 950, 951, 956; спр. 517, с. 422.

Тінтул – населений пункт на території Молдавії

спр. 516, с. 468.

Токат – великий ремісничий і торговий центр в Малій Азії на шляху від Константинополя до Ірану.

спр. 60, с. 783; спр. 529, с. 143, 144.

Тополі – населений пункт на Балканах.

спр. 517, с. 420.

Торонів – населений пункт на території Львівської області.
спр. 400, с. 1436, 1437.

Торунь – великий торговий центр в Польщі.
спр. 253, с. 32–34, 260; спр. 522, с. 142; спр. 523, с. 358.

Трапезунд – місто в південному Причорномор'ї на території Туреччини. Важливий пункт в системі торгівлі країн Європи з Азією.
спр. 258, с. 28.

Тулча – місто на нижньому Дунаї, на території сучасної Румунії.
спр. 247, с. 1182.

Туреччина (Османська імперія) – одна з найбільших держав на Близькому Сході.
спр. 17, с. 909, 910; спр. 21, с. 589; спр. 36, с. 292; спр. 45, с. 2154; спр. 60, с. 786; спр. 248, с. 947, 949; спр. 252, с. 1963, 2055, 2083; спр. 253, с. 31, 793, 912, 1529, 1946; спр. 386, с. 863; спр. 387, с. 1251; спр. 388, с. 1232, 1233, 1760; спр. 391, с. 84, 85; спр. 515, с. 368, 369; спр. 516, с. 83, 138, 453, 454, 465, 646, 647, 650, 655, 656, 670, 671; спр. 517, с. 164, 165, 419, 1043, 1053; спр. 518, с. 1118; спр. 519, с. 269, 270, 271, 273, 489, 1175; спр. 520, с. 609, 635, 636, 809, 961, 962; спр. 521, с. 310, 311; спр. 522, с. 419, 446, 553; спр. 524, с. 641, 642; спр. 526, с. 14.

Турецька дорога – так називали поїздку купців до Туреччини.
спр. 253, с. 402; спр. 516, с. 646.

Турецька земля – територія Турецької держави.
спр. 20, с. 1250; спр. 252, с. 2083; спр. 253, с. 402, 741; спр. 398, с. 1151;
спр. 515, с. 368, 477; спр. 516, с. 30, 654, 660; спр. 517, с. 324, 1043;
спр. 522, с. 553, 1102; спр. 524, с. 371; спр. 526, с. 718.

Ф

Французська земля – територія Франції.
спр. 398, с. 220.

Х

Хаджійове село – населений пункт в Болгарії.
спр. 517, с. 421.

Хелм – місто в Польщі.
спр. 36, с. 293.

Хіос – один з великих островів в Східному Середземномор'ї. Купці Хіосу вели активну торгівлю зі Львовом.
спр. 29, с. 264; спр. 255, с. 31.

Хомбергазі – населений пункт на Балканах.
спр. 517, с. 419, 420.

Хотин – місто-фортеця на правому березі Дністра.

спр. 240, с. 137; спр. 243, с. 422, 423, 419; спр. 248, с. 950, 951; спр. 252, с. 1965;
спр. 255, с. 32; спр. 388, с. 1022; спр. 394, с. 414; спр. 516, с. 453, 468;
спр. 517, с. 334, 421, 1052.

Ц

Царгород – див. Константинополь.

спр. 253, с. 78, 913, 947; спр. 517, с. 419, 1051, 1052; спр. 519, с. 231; спр. 520,
с. 959, 960, 962; спр. 521, с. 577.

Ч

Чатзер – населений пункт біля Адріанополя.

спр. 248, с. 954.

Чахатай – населений пункт в Болгарії.

спр. 517, с. 421.

Чуфут-бургас – населений пункт біля Константинополя.

спр. 526, с. 14.

Щ

Щирець – населений пункт біля Львова.

спр. 21, с. 135.

Я

Язловець – місто недалеко від Кам'янця-Подільського, в середні віки відоме завдяки своїм ярмаркам.

спр. 400, с. 1436, 1437.

Ярна вода – населений пункт в Болгарії.

спр. 517, с. 419.

Ярослав – місто на території Польщі, значний торговий центр.

спр. 516, с. 466, 650; спр. 517, с. 913; спр. 522, с. 420; спр. 527, с. 1078;
спр. 529, с. 148, 149.

Ясси – столиця Молдавії. Місто на торговому шляху зі Львова до Константинополя.

спр. 45, с. 2154, 2157; спр. 29, с. 264; спр. 244, с. 684; спр. 247, с. 1175, 1220,
1226, 1265; спр. 248, с. 948, 951, 952, 956; спр. 252, с. 1965; спр. 253, с. 1946,
1947; спр. 255, с. 32, 35, 36; спр. 387, с. 1251; спр. 388, с. 956, 1023; спр. 394,
с. 413, 414; спр. 399, с. 546; спр. 516, с. 468; спр. 517, с. 419, 421, 947; спр. 52,
с. 577, 1062; спр. 522, с. 345; спр. 524, с. 642; спр. 526, с. 695; спр. 527, с. 1078.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

Абенканіас Саламон – турецький купець, єврей з Константинополя.
спр. 516, с. 660; спр. 518, с. 439.

Абініанас – турецький єврей
спр. 518, с. 439.

Абенмаєр Самуель – турецький купець, єврей з Адріанополя.
спр. 247, с. 1180, 1182; спр. 516, с. 660.

Абрагам – єврей з Кам'янця.
спр. 516, с. 512.

Абрагам (Алгазович) – турецький єврей
спр. 515, с. 440, 510, 513.

Абунтес Давид – турецький єврей
спр. 518, с. 439.

Авак – митник кам'янецький
спр. 21, с. 137; спр. 516, с. 452.

Августинович Атабей – вірменин львівський
спр. 387, с. 1251.

Августинович Тобіас – вірменин львівський
спр. 387, с. 1251; спр. 517, с. 912, 913.

Аведикович Аведик – вірменин львівський
спр. 521, с. 931, 1062.

Аведикович Миколай – вірменин львівський
спр. 521, с. 1062.

Аведикович Симон – вірменин львівський
спр. 397, с. 1022; спр. 522, с. 696.

Аведикович Христофор – вірменин кам'янецький
спр. 253, с. 1947.

Аврамі Міхаель – житель м. Ретимно з Криту.
спр. 248, с. 35.

Агнешка – львівська міщанка.
спр. 240, с. 939–941.

Агопсович Вартан – вірменин, львівський купець.
спр. 521, с. 311.

Агопсович Гаїк – вірменин, львівський купець.
спр. 521, с. 311.

Адам – фурман з Вольбрана.
спр. 247, с. 1223, 1237.

Айдин – вірменин турецький з Ангурії.
спр. 60, с. 783

Айхінгер Августин – львівський міщанин.
спр. 240, с. 939, 940.

Акбаба – турецький яничарин.
спр. 252, с. 2056; спр. 517, с. 946; спр. 519, с. 1175.

- Аксантович Аттабей* – вірменин львівський.
спр. 253, с. 257, 260, 261; спр. 516, с. 767; спр. 517, с. 265, 267.
- Аксантович Івашко* – вірменин львівський.
спр. 253, с. 912; спр. 517, с. 928, 935, 940, 941.
- Аксантович Тобіас* – вірменин львівський.
спр. 522, с. 1963, 1965; спр. 253, с. 31, 34, 57, 58, 78, 259, 1534; спр. 517.
- Алгас* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 517, с. 71, 73, 928, 945, 955.
- Алгас Аслан* – турецький купець з Кінезему.
спр. 517, с. 938
- Алгас Ібрагім* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 518, с. 439, 510.
- Алгас Ісаак* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 518, с. 439, 510.
- Алембек Якуб* – вірменин львівський.
спр. 516, с. 645.
- Алембек Ян* – львівський міщанин.
спр. 252, с. 1866.
- Альберт* – фурман з Тарнова.
спр. 388, с. 955.
- де Альберті Томазо* – італієць, львівський купець.
спр. 250, с. 842.
- Амон Йозеф* – турецький житель.
спр. 247, с. 1379.
- Амурат* – турецький султан.
спр. 245, с. 1009.
- Анапліот* – турецький купець.
спр. 247, с. 1181.
- Анастасович Голуб* – вірменин львівський.
спр. 521, с. 1061.
- Андрій* – писар львівської митної комори
спр. 247, с. 1173.
- Андрій* – житель Коломиї
спр. 253, с. 1640.
- Андрій* – польський посол у Туреччині.
спр. 245, с. 1009.
- Андрій Грек* – турецький купець.
спр. 17, с. 776.
- Андрійович Еліаш* – вірменин, львівський купець.
спр. 253, с. 1947; спр. 522, с. 1102, 1104.
- Анрійович Кость* – вірменин, львівський купець.
спр. 253, с. 59; спр. 516, с. 30.
- Андрійович Миколай* – вірменин, львівський купець.
спр. 516, с. 646, 658.
- Андрійович Михайло* – міщанин яський, купець.
спр. 522, с. 345.

- Андрійович Філіп* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 576, 578.
- Андрійович Якуб* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 312
- Антоній* – ювелір константинопольський.
спр. 402, с. 565.
- Антос* – міщанин львівський.
спр. 516, с. 646.
- Антосович Шимко* – вірменин львівський.
спр. 518, с. 512.
- Аркір Ян* – венеціанський купець з Константинополя.
спр. 21, с. 134; спр. 251, с. 793.
- Армурасович Стецько* – вірменин кам'янецький.
спр. 387, с. 572, 573.
- Арфаніс Мануїл* – грецький купець з о. Хіосу.
спр. 247, с. 983.
- Асвадор* – фурман кам'янецький.
спр. 391, с. 84.
- Асвадор* – зять священика Христофора.
спр. 516, с. 651, 652.
- Асвадзядурович Мадзадур* – вірменин турецький з Токату.
спр. 398, с. 1279.
- Асвадорович Мінас* – син священика з Константинополя.
спр. 516, с. 656, 657.
- Асвадорович Мардірос* – житель Константинополя.
спр. 516, с. 655.
- Асвадорович Синан* – син священика з Константинополя.
спр. 516, с. 656, 657.
- Аслан, зять Алгаза* – єврей турецький.
спр. 515, с. 491; спр. 517, с. 937, 939.
- Асланович Мінас* – грецький купець.
спр. 520, с. 607.
- Афендик Яній* – львівський житель, переселенець з Греції.
спр. 21, с. 589; спр. 389, с. 195, 1952; спр. 399, с. 546; спр. 517, с. 937.
- Афтенді Абай* – турецький житель.
спр. 518, с. 439.
- архибіскуп (архиєпископ) львівський*
спр. 21, с. 134.
- Ахеллі Габріель* – грецький купець з Кандії.
спр. 247, с. 1296; спр. 248, с. 32–35.
- Ахов Дузян Абрагам* – єврей турецький з Адріанополя.
спр. 517, с. 268.
- Ахмат Ходжа Аягле* – турецький житель з Ангурії.
спр. 517, с. 939, 951, 952.

Б

- Бабович Кірко* – персидський купець з Ісфагану.
спр. 528, с. 603, 604.
- Бабукович Ованіс* – вірменин кам'янецький.
спр. 526, с. 695.
- Багдасарович Аха* – персидський купець з Ісфагану.
спр. 528, с. 603, 604.
- Байдулович Миколай* – вірменин львівський.
спр. 527, с. 1078.
- Баластреро Августин* – грецький купець з Криту.
спр. 244, с. 684, 685.
- Балі Ходжа* – вірменин турецький з Константинополя.
спр. 245, с. 486.
- Балович Симон* – вірменин львівський, купець.
спр. 52, с. 370.
- Балович Христофор* – вірменин львівський, купець.
спр. 524, с. 370.
- Бальцер мечник* – львівський міщанин.
спр. 516, с. 452.
- Барбаріго Георгій* – грецький купець з Криту.
спр. 247, с. 1296; спр. 248, с. 2, 32–35.
- Барташевич Станіслав* – львівський міщанин.
спр. 248, с. 947, 959.
- Бартлов* – житель Замостя.
спр. 21, с. 135.
- Баторій Стефан* – польський король.
спр. 17, с. 909, 912.
- Баша (паша)* – вищий чиновник в Туреччині.
спр. 253, с. 794; спр. 518, с. 513; спр. 524, с. 642.
- Бостанджі Баша* – турецький чиновник в Адріанополі.
спр. 45, с. 2155.
- Беакр Йозеф (Юсуф Бакар)* – турецький купець з Ангурії.
спр. 247, с. 1379; спр. 253, с. 1532.
- Бег Абун* – турецький купець.
спр. 518, с. 440.
- Беднаж* – фактор.
спр. 253, с. 1641.
- Бедросович Бобрік* – вірменин львівський.
спр. 252, с. 2238; спр. 515, с. 477, 478, 491; спр. 516, с. 646; спр. 517, с. 71, 73, 929, 945, 947.
- Бейхадін Сінан* – турецький житель.
спр. 516, с. 657.
- Бернат* – вірменин кам'янецький.
спр. 520, с. 636.

Бернатович Аведик – вірменин львівський.

спр. 252, с. 1963, 2083, 2084; спр. 253, с. 32, 35, 402, 403, 739–741, 1530, 1534; спр. 517, с. 71, 913, 927, 929, 930, 935–940, 943–946, 948, 950–954; спр. 518, с. 434, 510; спр. 526, с. 14.

Бернатович Бернат – вірменин львівський, син Миколая Бернатовича.

спр. 252, с. 1963; спр. 253, с. 260, 402, 403, 739–741, 1530; спр. 517, с. 913, 943–947; спр. 518, с. 432, 436, 437, 441, 442, 513, 540, 1187, 1188.

Бернатович Бернат – вірменин львівський, син Яна Бернатовича.

спр. 524, с. 642.

Бернатович Миколай – вірменин львівський.

спр. 252, с. 1963, 2083, 2084, 2237; спр. 387, с. 573; спр. 515, с. 359, 367, 369; спр. 516, с. 137, 138, 466, 646, 647, 649, 651, 652, 670; спр. 517, с. 71, 72, 912, 913, 927, 929, 930, 935–940, 943–946, 948, 951–955; спр. 518, с. 510–512, 1187, 1188.

Бернатович Торос – вірменин львівський, син Миколи Бернатовича.

спр. 252, с. 1963; спр. 253, с. 402, 403; спр. 388, с. 1232; спр. 516, с. 138, 655, 660; спр. 517, с. 164, 165; спр. 519, с. 489, 1175, 1176; спр. 521, с. 312.

Бернатович Ян – вірменин львівський, син Миколи Бернатовича.

спр. 252, с. 1963; спр. 253, с. 35, 402, 403, 739–741, 1530, 1534, 2083, 2084; спр. 517, с. 71, 913, 927, 929, 930, 935–940, 943–946, 948, 950–954; спр. 518, с. 433, 510; спр. 524, с. 641; спр. 529, с. 145.

Бернатовичі – вірмени львівські.

спр. 517, с. 927, 956; спр. 518, с. 93, 434–437, 442; спр. 253, с. 1529, 1531.

Бернгард Лоренцо – венеціанський байло в Константинополі.

спр. 247, с. 1296; спр. 248, с. 35.

Берсіано Леонардо – італійський купець, житель Львова.

спр. 520, с. 636; спр. 521, с. 311.

Біндага – слуга, житель Коломиї.

спр. 253, с. 1642.

Білобриський Ян – польський чиновник, скарбовий писар.

спр. 521, с. 310.

Бірецький Бартош – польський житель.

спр. 21, с. 144.

Богач Андрій – фурман.

спр. 388, с. 955.

Бобрикович Якуб – вірменин кам'янецький.

спр. 386, с. 863.

Богдан – вірменин львівський, слуга Івашка.

спр. 516, с. 657; спр. 517, с. 265, 267.

Богданле Якуб – єврей з Константинополя/

спр. 248, с. 959; спр. 516, с. 594, 595.

Богданович Богдан – вірменин львівський

спр. 45, с. 2157.

Богданович Миколай – вірменин львівський.

спр. 397, с. 1022.

Бонсенйор Яків – турецький купець.

спр. 518, с. 510, 439.

Борглюдович Адам – вірменин львівський.
спр. 257, с. 400.

Богуслав Георгій – фурман кам'янецький.
спр. 388, с. 955.

Брайкович Матіаш – міщанин львівський.
спр. 399, с. 545.

Бурказ – міщанин ангурський.
спр. 60, с. 786.

Буцький Павло – міщанин кам'янецький.
спр. 20, с. 1250.

Буяк Альберт-Войцех
спр. 388, с. 955, 1021, 1022.

В

Валах Януча – міщанин з Валах.
спр. 388, с. 1247, 1265, 1266.

Валлер Христофор – венеційський байло в Константинополі.

Вардалахус Ян
спр. 243, с. 95.

Василь – львівський житель.
спр. 516, с. 452.

Васильович Філіп – вірменин львівський.
спр. 516, с. 595.

Вартирис – вірменин, купець з Замостя.
спр. 523, с. 146.

Вартерисович Агопша – житель Сучави.
спр. 516, с. 655.

Вартерисович Івашко – вірменин, львівський купець.
спр. 521, с. 313, 931, 1019, 1061; спр. 529, с. 143.

Вартерисович Захаріаш – вірменин, львівський купець.
спр. 521, с. 312.

Вартерисович Миколай – вірменин, львівський купець.
спр. 252, с. 2055, 2237; спр. 257, с. 400; спр. 521, с. 312.

Вартерисович Сімон – вірменин, львівський купець.
спр. 520, с. 809; спр. 522, с. 807.

Вартерисович Якуб – вірменин, львівський купець.
спр. 253, с. 795; спр. 516, с. 659, 757; спр. 517, с. 419; спр. 521, с. 312; спр. 522,
с. 807.

Вартерисович – вірменин, львівський купець.
спр. 522, с. 695.

Варсі Сімон – молдавський митник.
спр. 247, с. 1265.

Варшаві Леон – грецький купець з Кандії.
спр. 247, с. 1221, 1222, 1236; спр. 248, с. 1.

Василь – львівський фурман.
спр. 516, с. 452.

- Вевеллі Константин* – грецький купець з Криту.
спр. 394, с. 413.
- Вевеллі Ян-Баттіста* – грецький купець з Криту.
спр. 253, с. 1640–1643.
- Весая Рабі Мошей* – турецький житель.
спр. 520, с. 960.
- Відас Абрам* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 243, с. 507, 508.
- Вількович Ісаак Сологай* – єврей люблінський.
спр. 516, с. 886.
- Вільчек Альберт* – львівський адвокат.
спр. 258, с. 26; спр. 519, с. 230.
- Вітембергер Ярош* – львівський міщанин.
спр. 248, с. 947–949, 959.
- Віхман* – гданський купець.
спр. 522, с. 447.
- воєвода Руський*
спр. 522, с. 1105.
- Войцех* – львівський міщанин.
спр. 516, с. 651.
- Войцех* – кам'янецький міщанин.
спр. 520, с. 636.
- Войцех* – перекладач львівський вірменський.
спр. 387, с. 1251.
- Волошин Павло* – кам'янецький фурман.
спр. 388, с. 955.
- Вроблевський Валентин* – польський шляхтич.
спр. 517, с. 164, 165.

Г

- Галанті Петро* – грецький купець з Галати.
спр. 243, с. 84, 85, 95, 419, 507, 508, 1291; спр. 247, с. 1297.
- Галицький Ян* – кам'янецький фурман.
спр. 515, с. 367.
- Гамбаїс Абрам* – єврей турецький.
спр. 247, с. 1265.
- Гамбіліс Бернард* – грецький купець.
спр. 247, с. 1175, 1182, 1221.
- Ганус* – міщанин з Глинян.
спр. 21, с. 135.
- Геделлі Йозеф* – турецький купець.
спр. 247, с. 1173–1177, 1181, 1183, 1220–1222.
- Георгієвич Дмитро* – грецький купець із Замостя.
спр. 517, с. 314.
- Георгій* – ювелір з Константинополя.
спр. 402, с. 565.

- Герат* – гданський купець.
спр. 522, с. 447.
- Герберт* – німецький купець.
спр. 60, с. 786.
- Герухна* – львівська міщанка.
спр. 516, с. 656.
- Гілдей* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 516, с. 658.
- Гірагошович Балі* – вірменин з Ірану.
спр. 397, с. 126.
- Глинський Андрій* – чиновник снятинської комори.
спр. 21, с. 136.
- Глушкович* – вірменин львівський.
спр. 522, с. 695.
- Глушкович Миколай* – вірменин, львівський купець.
спр. 522, с. 419.
- Глушкович Петро* – вірменин, львівський купець.
спр. 387, с. 573; спр. 515, с. 477, 478, 479, 491; спр. 516, с. 83, 84; спр. 519, с. 273.
- Гозовид Лука* – купець з Константинополя.
спр. 399, с. 544.
- Голубович Анастас* – вірменин львівський.
спр. 521, с. 1062.
- Голубович Григорій* – вірменин львівський.
спр. 45, с. 2157.
- Голубович Даніель* – вірменин, львівський купець.
спр. 522, с. 553, 554; спр. 524, с. 372.
- Голубович Кіркор* – вірменин кам'янецький, війт.
спр. 253, с. 1946.
- Голубович Марк* – вірменин, львівський купець.
спр. 521, с. 577, 578.
- Голубович Симон* – вірменин, львівський купець.
спр. 253, с. 1946.
- Голубович Христофор* – вірменин, львівський купець.
спр. 516, с. 83, 452; спр. 522, с. 446, 1102, 1104.
- господар волоський*
спр. 248, с. 951; спр. 253, с. 1947; спр. 517, с. 1044.
- господар молдавський*
спр. 24, с. 827; спр. 516, с. 468.
- Горіціус Якуб* – міщанин львівський.
спр. 516, с. 594–596.
- Гречин Юрій* – грецький купець з Сучави.
спр. 243, с. 876.
- Грек Сава* – грецький купець, житель Львова.
спр. 18, с. 954; спр. 21, с. 589.
- Грек Михайло* – грецький купець з Кандії.
спр. 240, с. 137, 939–941.

де Григіс Рох – купець з Криту.

спр. 243, с.94, 419, 422.

Григлік Ян – львівський фурман.

спр. 388, с. 1021.

Григорович Якуб – вірменин львівський.

спр. 251, с. 794; спр. 517, с. 324.

Григорій – слуга Константина Корнякта.

спр. 245, с. 1040.

Грицько – фурман з Хотина.

спр. 240, с. 137.

Грицькович Криштоф – фурман з Кам'янця.

спр. 526, с. 694.

Голий Собко – житель Коломиї.

спр. 253, с. 1643.

Грот Станіслав – чиновник снятинської комори.

спр. 21, с. 136.

Гуга Сімон – ножовник, львівський міщанин.

спр. 252, с. 1866.

Гулерно Нікорозо – грецький купець.

спр. 21, с.136.

Д

Давид – єврей львівський.

спр. 516, с. 452.

Давид Петро – львівський міщанин.

спр. 529, с. 146.

Давидович Ісаак – турецький єврей з Адріанополя.

спр. 517, с. 268.

Давидович Захаріаш – вірменин, львівський купець.

спр. 515, с. 505; спр. 517, с. 72.

Давидович Голуб – вірменин, львівський купець.

спр.253, с. 261; спр. 515, с. 477, 478, 491, 505; спр. 516, с. 138; спр. 521, с. 312;
спр. 522, с. 344, 1102.

Давидович Марк – вірменин, львівський купець.

спр. 522, с. 344, 446.

Давидович Христофор – вірменин, львівський купець.

спр. 520, с. 809; спр. 522, с. 344, 807, 1102, 1104, 1106.

Даміло Андрій – грек турецький з Константинополя.

спр. 21, с. 134.

Данаксі Миколай – грек турецький.

спр. 247, с. 1175.

Данилович Миколай – польський шляхтич з Журова, підскарбій коронний.

спр. 36, с. 292; спр. 521, с. 310.

Дарона Занц – грек з м. Ретимно з Криту.

спр. 247, с. 1182; спр. 248, с. 33, 35.

Дерабрагамович Ісай – вірменин кам'янецький.

спр. 521, с. 576.

- Дерзахаріасович Криштоф* – вірменин львівський.
спр. 529, с.145, 148, 149.
- Дерістагезович Вартан* – вірменин, персидський купець.
спр. 397, с. 1022.
- Дерлукашевич Гресько* – вірменин, львівський купець.
спр. 521, с. 1062; спр. 524, с. 372; спр. 529, с. 149.
- Демко* – житель Коломиї, наймит.
спр. 253, с. 1643.
- Дзержек* – польський посол в Константинополі.
спр. 245, с. 1040.
- Дзядурович Мартин* – вірменин львівський.
спр. 397, с. 1022.
- Дірадуrowич Курило* – вірменин львівський.
спр. 521, с. 1062.
- Дірацій* – ювелір з Константинополя.
спр. 402, с. 565.
- Діуванас Абрагам* – єврей турецький з Адріанополя.
спр. 516, с. 217, 653, 658.
- Доброцький Григорій* – львівський житель.
спр. 391, с. 84.
- Докторович Якуб* – єврей львівський.
спр. 21, с. 135, 144.
- Домажерські* – вірмени львівські.
спр. 253, с. 793, 794; спр. 516, с. 30, 657, 757; спр. 522, с. 695.
- Домажерський Миколай* – вірменин львівський.
спр. 516, с.766, 767.
- Доновакowич Богдан* – вірменин львівський.
спр. 516, с. 137, 656.
- Драгоман Якуб* – слуга воєводи Руського.
спр. 45, с. 2154.
- Драгоманo Антаначі Гулло* – турецький житель.
спр. 520, с. 961.
- Дрозінський Вацлав* – польський посол в Туреччині.
спр. 250, с. 1369; спр. 391, с. 85.
- Дузьян Абрагам* – єврей турецький з Адріанополя.
спр. 517, с. 268.
- Духна Ян* – львівський міщанин, ювелір.
спр. 240, с. 939–941; спр. 247, с. 1223.

З

- Забока Ісаак* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 248, с. 958, 959; спр. 516, с. 645.
- Задикович Гресько* – вірменин, львівський купець.
спр. 516, с. 651.
- Задикович Томан* – вірменин, львівський купець.
спр. 21, с. 590; спр. 516, с.137; спр. 387, с. 572.

- Задикович Торос* – вірменин, львівський купець.
спр. 516, с. 137; спр. 525, с. 98.
- Задикович Якуб* – вірменин, львівський купець.
спр. 387, с. 572, 573; спр. 516, с. 137, 138; спр. 520, с. 607.
- Залеський Матвій* – львівський чиновник.
спр. 522, с. 419.
- Замойський Ян* – канцлер, гетьман коронний.
спр. 247, с. 1179, 1180, 1221; спр. 248, с. 91.
- Захаріасович Бернат* – вірменин львівський.
спр. 529, с. 145.
- Захаріасович Вартик* – вірменин львівський, купець.
спр. 517, с. 1043, 1045, 1049, 1085.
- Захаріасович Оган Данчик* – вірменин персидський з Ісфагану.
спр. 398, с. 220.
- Захаріасович Петро* – вірменин львівський, купець.
спр. 251, с. 794.
- Захаріасович Христофор* – вірменин львівський, купець.
спр. 522, с. 344.
- Захаріаш* – замойський міщанин, ювелір.
спр. 400, с. 1437.
- Захарків син* – кам'янецький фурман.
спр. 47, с. 529.
- Захновичі* – вірмени львівські, купці.
спр. 529, с. 149.
- Захнович Аведик* – вірменин львівський, купець.
спр. 519, с. 269, 270.
- Захнович Гресько Дрінгач* – вірменин львівський.
спр. 526, с. 15.
- Захнович Криштоф* – вірменин львівський, купець.
спр. 45, с. 2157; спр. 521, с. 312.
- Захнович Якуб* – вірменин львівський, купець.
спр. 516, с. 421, 454, 767; спр. 519, с. 269–273; спр. 521, с. 312; спр. 522, с. 344.
- Зигмунтович Петро* – вірменин львівський.
спр. 252, с. 1866.
- Зубкович Івах* – міщанин галицький, фурман.
спр. 394, с. 413.

Е

- Елгаз Хахам Абрагам* – єврей турецький з Адріанополя.
спр. 517, с. 268.
- Елі Ребі* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 518, с. 510.
- Ефенді Бернік* – суддя з Адріанополя.
спр. 45, с. 2155.

Є

Слонек Павло – львівський бурмістр.
спр. 21, с. 144.

І

Іасанік Альмул – турецький житель.
спр. 521, с. 1061.

Ібрагім – єврей з Адріанополя.
спр. 517, с. 265, 267.

Ібрагім-баша – турецький воєначальник.
спр. 253, с. 73, 261.

Іван – вїйт в Хотині.
спр. 240, с. 939, 940.

Іваніс – кухар.
спр. 518, с. 512.

Іванісович Бобрик – вірменин кам'янецький, лентвойт.
спр. 60, с. 782.

Іванко – писар молдавського господаря.
спр. 248, с. 948, 951, 952.

Івашко – слуга, житель Коломиї.
спр. 252, с. 1640.

Івашкович Георгій – вірменин львівський, купець.
спр. 28, с. 1041; спр. 1369, 1370; спр. 252, с. 2055, 2211, 2237, 2238; спр. 253, с. 402, 403, 911, 1529, 1947; спр. 388, с. 1759, 1760; спр. 391, с. 84, 85; спр. 516, с. 83, 421, 454, 464; спр. 517, с. 72, 912, 913, 927, 956; спр. 518, с. 440, 1188; спр. 519, с. 269, 274.

Івашкович Захаріаш – вірменин львівський, купець.
спр. 250, с. 1370; спр. 251, с. 794; спр. 252, с. 1963–1965, 2055, 2056, 2083, 2084, 2238; спр. 253, с. 31, 34, 57, 60, 78, 257, 261, 403, 739, 793, 795, 1534; спр. 386, с. 863, 864; спр. 391, с. 84, 85; спр. 516, с. 138, 454, 464, 468, 767; спр. 517, с. 71, 314, 333, 912, 913, 927, 929, 940, 946–948, 955; спр. 518, с. 431–437, 441, 442, 510–513, 1187, 1188; спр. 519, с. 230, 231, 271, 1175.

Івашкович Голуб – вірменин львівський, купець.
спр. 253, с. 794; спр. 516, с. 657, 757, 766; спр. 521, с. 311, 911.

Івашкович Миколай – вірменин львівський, купець.
спр. 253, с. 1947; спр. 516, с. 651, 656; спр. 520, с. 809; спр. 521, с. 1062; спр. 522, с. 345.

Івашкович Христофор – вірменин львівський, купець.
спр. 45, с. 2157.

Ізраель Гасан – єврей турецький з Константинополя.
спр. 253, с. 912; спр. 522, с. 807.

Іліас – вірменин львівський.
спр. 516, с. 468.

Іліасович Андрій – вірменин львівський.
спр. 516, с. 30, 645, 654.

Имам Елак – турецький купець з Ангурії.
спр. 517, с. 922.

Іліасович Ованіс – вірменин кам'янецький.
спр. 398, с. 1150.

Ісайович Якуб – вірменин кам'янецький.
спр. 398, с. 1150.

Й

Йожеф – єврей турецький з Константинополя.
спр. 516, с. 659.

Йожефович Ібрагім – єврей з Адріанополя.
спр. 517, с. 268.

Йожефович Ісмаїл – єврей з Адріанополя.
спр. 517, с. 268.

Йожефович Христофор – вірменин львівський.
спр. 253, с. 1946.

Йожефович Якуб – єврей з Адріанополя, купець.
спр. 47, с. 526.

Йосипович Давид – міщанин луцький.
спр. 17, с. 778.

К

Кавако Мікім – турецький житель з Галати.
спр. 252, с. 1867.

Кавалла Левтері – грек.
спр. 247, с. 1297.

кадій – суддя в Туреччині.
спр. 518, с. 513; спр. 253, с. 794.

Кайтаза – турецький житель з Ангурії.
спр. 60, с. 785.

Калиновський Адам – львівський адвокат.
спр. 253, с. 911; спр. 517, с. 1043, 1049.

Камазо – турецький житель з Ангурії.
спр. 517, с. 942.

делла Камеа Георгій Мадріпалло – турецький житель.
спр. 520, с. 961.

Каменді Яків – єврей турецький з Адріанополя.
спр. 519, с. 270, 272.

Каменчанин Василь – житель Кам'янця.
спр. 517, с. 955.

Каменчанин Дрінгач – житель Кам'янця.
спр. 526, с. 14.

де Кампіс Козьма Салуаго – грек турецький.
спр. 255, с. 31, 34; спр. 257, с. 400; спр. 388, с. 955.

Камп'ян – львівський райця, лікар.
спр. 21, с. 135; спр. 516, с. 651.

- Канелла Габріель* – секретар венеціанського байло.
спр. 520, с. 961.
- Каніас Саламон* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 253, с. 78, 261.
- Каніола Миколай* – грецький купець, житель Ретимно з Криту.
спр. 247, с. 1182; спр. 248, с. 35; спр. 394, с. 413.
- Капрус Габріель* – вірменин львівський, купець.
спр. 253, с. 741; спр. 516, с. 83–85, 137, 138, 454, 464, 468.
- Караджа* – писар митника в Яссах.
спр. 244, с. 685.
- Каракас-Челебей Ілля Поліхрон* – турецький купець.
спр. 253, с. 739–741; спр. 517, с. 71; спр. 518, 439, 440, 510, 513, 1187, 1188;
спр. 521, с. 1061; спр. 522, с. 1163; спр. 525, с. 98.
- Караман Тіорне* – турецький купець з Ангурії.
спр. 24, с. 827.
- Карамоні Мойсей* – турецький купець.
спр. 519, с. 270, 273; спр. 522, с. 1163.
- Карімович* – вірменин львівський.
спр. 516, с. 644, 651, 655, 761, 884, 886; спр. 520, с. 959–962.
- Кармені Каспер* – грецький купець.
спр. 240, с. 137.
- Кармоні Мусі* – турецький купець з Адріанополя.
спр. 518, с. 431, 510.
- Карпа Аяглем* – турецький купець.
спр. 253, с. 259.
- Каспрович Гресько* – вірменин львівський.
спр. 253, с. 403.
- Кастеллі Абрагам* – єврей турецький.
спр. 247, с. 1175, 1177, 1183, 1379.
- Кастеллі Якуб* – єврей турецький.
спр. 247, с. 1180.
- Катакалло Антоніо* – грецький купець з о. Хіосу.
спр. 247, с. 1175, 1183, 1224; спр. 250, с. 842.
- Кауташ* – турецький житель з Ангурії.
спр. 60, с. 785.
- Кваска Миколай* – фурман.
спр. 253, с. 57, 78.
- Кеворович Георгій* – вірменин кам'янецький, війт.
спр. 521, с. 576.
- Кеворович Івашко* – вірменин львівський.
спр. 521, с. 312, 577, 576.
- Ківерович Аксанти* – вірменин львівський.
спр. 516, с. 594–596.
- Ківерович Іваніс* – вірменин львівський.
спр. 516, с. 594–596.
- Кіност Сімон* – львівський міщанин.

- спр. 248, с. 32.
Кіріакі Георгій – грецький купець.
спр. 255, с. 36.
Кіріакі Дзюрдзі – грецький купець.
спр. 253, с. 1640.
Кіріакі Стефани – грецький купець.
спр. 21, с. 144.
Кісай – турецький яничар.
спр. 518, с. 513.
Кішкан Петро – фурман снятинський.
спр. 47, с. 525.
Коген Йозеф – єврей турецький, купець.
спр. 247, с. 1180, 1182, 1183, 1220–1222.
Коген Мордохай – єврей турецький з Константинополя, купець.
спр. 247, с. 1173, 1174; спр. 248, с. 1, 1176, 1177, 1182, 1220–1222, 1236, 1379.
Коген Моше – єврей турецький з Константинополя, купець.
спр. 247, с. 1173–1176, 1181, 1220–1223, 1236.
Козеж Лавр – житель Коломиї.
спр. 253, с. 1642.
Козловський Миколай – польський шляхтич, чиновник, підсотник сяноцький.
спр. 521, с. 311.
Конфортіно Антоній – грек, житель Галицького передмістя м. Львова.
спр. 21, с. 134, 136; спр. 245, с. 1040; спр. 247, с. 1222; спр. 252, с. 1866,
1867; спр. 516, с. 658.
Копелло Гієронім – секретар венеціанського байло в Константинополі.
спр. 251, с. 794.
Корнякт Константин – грецький купець з Криту.
спр. 17, с. 776; спр. 21, с. 136; спр. 243, с. 1291; спр. 245, с. 1040; спр. 247, с. 1223.
Костович Аведик – вірменин львівський, купець.
спр. 516, с. 84; спр. 522, с. 694; спр. 523, с. 358.
Костович Габріель – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 312.
Костович Каспар – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 312; спр. 522, с. 694.
Костович Симон – вірменин львівський, купець.
спр. 252, с. 694, 2211; спр. 517, с. 324; спр. 521, с. 312.
Кохановський – польський посол в Константинополі.
спр. 257, с. 400.
Кохен Абрагам – єврей турецький з Адріанополя.
спр. 517, с. 268.
Кохен Йозеф, син Мордохая – єврей турецький з Адріанополя.
спр. 515, с. 367, 369; спр. 516, с. 217, 258, 269.
Кохен Хаїм – єврей турецький з Константинополя, купець.
спр. 243, с. 95, 420, 1178; спр. 244, с. 1123.
Кочанович Івашко – фурман галицький.
спр. 47, с. 525.

- Кравець Мартин* – львівський житель.
спр. 515, с. 359.
- Краловський Себастьян* – львівський міщанин.
спр. 243, с. 876.
- Красницький Станіслав* – львівський чиновник.
спр. 21, с. 144.
- Красуцький Альберт* – львівський чиновник.
спр. 522, с. 391.
- Криволка* – житель Коломиї.
спр. 253, с. 1640.
- Криштофорович Габріель* – вірменин львівський, купець.
спр. 258, с. 26; спр. 521, с. 310.
- Криштофорович Івашко* – вірменин львівський.
спр. 400, с. 1436.
- Криштофорович Йозеф* – вірменин львівський.
спр. 521, с. 310.
- Криштофорович Йолбей* – вірменин львівський.
спр. 521, с. 310.
- Криштофорович Марк* – вірменин львівський.
спр. 517, с. 268.
- Криштофорович Якуб* – вірменин львівський.
спр. 521, с. 310.
- Крушецький Ян* – львівський міщанин.
спр. 248, с. 1.
- Кубайченя Матвій* – житель Косова.
спр. 253, с. 1641.
- Кубацьовський Томан* – львівський міщанин.
спр. 526, с. 695.
- Куджинський Симон* – фурман з Кам'яця.
спр. 17, с. 776.
- Кутний Станіслав* – фурман львівський.
спр. 517, с. 419; спр. 388, с. 955, 1021, 1022.
- Кухарський Зорян* – міщанин Лагодова.
спр. 21, с. 135.

Л

- Лаврентій* – єпископ.
спр. 31, с. 543.
- Лазар* – вірменин львівський, купець.
спр. 526, с. 694.
- Лазарович Стефан* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 311, 577, 578.
- Лангіш Габріель* – грек, львівський купець.
спр. 389, с. 1950; спр. 517, с. 334.
- Лангіш Марк* – грек, львівський міщанин.
спр. 243, с. 95, 420, 508.

- Лау-Лазарович Анука* – вірменин персидський, купець.
спр. 397, с. 1020.
- Левко* – житель Коломиї.
спр. 253, с. 1642.
- Лелечко* – наймит.
спр. 517, с. 422.
- Лені Рабі Хаскель* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 243, с. 94, 419, 422, 1291.
- Летвойт Ян*
спр. 253, с. 1641.
- Лисак Григорій* – львівський передміщанин, фурман.
спр. 248, с. 949; спр. 250, с. 1369, 1370; спр. 388, с. 955; спр.391, с. 84, 85; спр. 516,
с. 670; спр. 520, с. 636.
- Лібардович Бальтазар* – вірменин заможський.
спр. 400, с. 1436.
- Лісобродський Миколай* – львівський міщанин.
спр. 245, с. 487.
- Лукашевич Симон* – вірменин кам'янецький, судовий чиновник.
спр. 60, с. 786.
- Лукашевич Ян* – вірменин львівський, міський перекладач.
спр. 21, с. 134; спр. 247, с. 1177, 1182, 1183, 1222, 1266; спр. 248, с. 33.
- Людвіг* – львівський урядовець.
спр. 244, с. 1123.

М

- Максимус Пантелеймон* – турецький грек, купець.
спр. 255, с.31–36.
- Малінський Овстахій* – віт луцький.
спр. 17, с. 777.
- Маніович Іван* – фурман з Снятина.
спр. 47, с. 526.
- Мануйло Бернар* – грецький купець.
спр. 243, с. 422.
- Манулакі* – грецький купець.
спр. 399, с. 546.
- Маргарита* – львівська міщанка.
спр. 520, с. 635.
- Марди Ездра* – турецький купець з Константинополя.
спр. 253, с. 402, 440; спр. 518, с. 440, 510.
- Мардирос* – вірменський купець з Бродів.
спр. 526, с. 694.
- Мардирос* – вірменин кам'янецький, караван-паша.
спр. 45, с. 2157.
- Маріно Якулем* – турецький житель.
спр. 252, с. 1867.

- Марко* – фурман.
спр. 518, с. 513.
- Маркович Іван* – фурман снятинський.
спр. 47, с. 525.
- Маркович Марута* – вірменин кам'янецький.
спр. 398, с. 1150, 1151.
- Маркович Стець* – фурман галицький.
спр. 47, с. 526.
- Мартин* – наймит.
спр. 517, с. 1052.
- Марулій* – єврей.
спр. 247, с. 1220.
- Матіас* – житель замойський, слуга.
спр. 60, с. 783.
- Матіасович Марек* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 311.
- Махмет Шейх Заде* – ангурський купець.
спр. 517, с. 933.
- Махмуд Бек* – турецький житель з Ангурії.
спр. 518, с. 440.
- Махмут баша* – турецький чиновник.
спр. 518, с. 513.
- Махун Харджі* – ангурський купець.
спр. 517, с. 946.
- Ментес* – єврей адріанопольський.
спр. 518, с. 432, 438.
- Мечнік Бальцер* – львівський житель.
спр. 516, с. 452.
- Мігелі* – грек, фактор.
спр. 253, с. 164.
- Міздрах Абраам* – турецький купець.
спр. 247, с. 1175, 1220, 1266.
- Міздрах Якуб* – турецький єврей, купець.
спр. 516, с. 596, 658.
- Міка Франціск* – фурман з Войниці.
спр. 387, с. 1251.
- Міклаш Івашко* – вірменин кам'янецький, присяжний права вірменського, кам'янецького.
спр. 253, с. 1946.
- Миколаєвич Аведик* – вірменин львівський, купець.
спр. 516, с. 649.
- Миколаєвич Андрій* – вірменин львівський, купець.
спр. 519, с. 489, 1175, 1176.
- Миколаєвич Асвадор* – вірменин львівський, купець.
спр. 522, с. 141.

- Миколаєвич Івашко* – вірменин львівський, купець.
спр. 251, с. 794; спр. 516, с. 654, 661, 751; спр. 517, с. 1053, 1086; спр. 518, с. 513;
спр. 519, с. 1175, 1176; спр. 520, с. 803; спр. 521, с. 311; спр. 522, с. 344.
- Миколаєвич Симон* – вірменин львівський, купець.
спр. 252, с. 2055.
- Миколаєвич Стецько* – вірменин львівський, купець.
спр. 251, с. 794; спр. 519, с. 489, 1175, 1176; спр. 520, с. 809; спр. 521, с. 311;
спр. 522, с. 344, 1102; спр. 523, с. 358.
- Миколай* – фурман з Хотина.
спр. 240, с. 137.
- Миколай* – грецький купець, слуга Корнякта.
спр. 17, с. 776; спр. 240, с. 137.
- Михайло* – воєвода молдавський.
спр. 253, с. 78, 261; спр. 254, с. 1358.
- Михайло* – житель Коломиї, слуга.
спр. 253, с. 1640, 1642.
- Мірзядзянович Скіндер* – персидський вірменин, купець.
спр. 397, с. 1020, 1021.
- Могила Ієремія* – воєвода Молдавії.
спр. 24, с. 827.
- Мордохай Йозеф* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 516, с. 421, 454.
- Мордохай Йозеф* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 518, с. 439, 511.
- Моржіскапка Северин* – міщанин кам'янецький.
спр. 21, с. 137.
- Моржіскапка Станіслав* – міщанин кам'янецький, бурмістр.
спр. 17, с. 777; спр. 243, с. 876.
- Моссо Абрам* – єврей турецький.
спр. 243, с. 420, 508, 875.
- Мостицький Андрій* – львівський чиновник.
спр. 252, с. 1867; спр. 253, с. 741, 911; спр. 517, с. 1043..
- Мошкович Маєр* – єврей з Луцька.
спр. 243, с. 865.
- Мросс Симон* – константинопольський купець.
спр. 399, с. 544.
- Мудло* – єврей.
спр. 253, с. 912.
- Мурат* – вірменин кам'янецький, присяглий права вірменського кам'янецького.
спр. 253, с. 1946.
- Мурат-хан* – житель і купець з Кафи.
спр. 60, с. 783.
- Мурадович Кіркор* – вірменин персидський, купець з Ісфагану.
спр. 528, с. 603, 604.
- Муратович Сефер* – вірменин львівський, купець.
спр. 516, с. 761; спр. 520, с. 960, 961.

- Мусей Сипо Огли Рабі* – турецький житель.
спр. 516, с. 421, 454; спр. 520, с. 959, 960.
- Мусейович Дмитро* – грек, ангурський купець.
спр. 252, с. 2211, 2237, 2238; спр. 253, с. 259, 911, 1531; спр. 517, с. 927, 934, 935, 937, 938.
- Мусі Ходжа* – турецький житель.
спр. 517, с. 943..
- Мускович Альберт* – львівський адвокат.
спр. 388, с. 955.
- Н**
- Намісник Лукаш* – вірменин кам'янецький, присяглий права вірменського кам'янецького.
спр. 253, с. 1946.
- Намісник Якуб* – вірменин кам'янецький.
спр. 521, с. 574.
- Настя* – львівська міщанка, кухарка.
спр. 516, с. 651.
- Натанел Йозеф* – єврей турецький з Константинополя.
спр. 248, с. 959.
- Нахман* – єврей турецький.
спр. 518, с. 439.
- Нахманович Ісаак* – єврей турецький з Адріанополя, купець.
спр. 47, с. 526.
- Невріди Дзяні* – грецький купець.
спр. 255, с. 32.
- Неввідіс Миколай Доместікос* – грек з Константинополя.
спр. 244, с. 685; спр. 247, с. 983.
- Ніконович Йозупка* – міщанин луцький.
спр. 17, с. 776.
- Ніклович Станіслав* – львівський ювелір.
спр. 45, с. 2154.
- Німець Герберт* – гданський купець.
спр. 60, с. 786.
- Німець Якуб* – фурман.
спр. 388, с. 955, 1021, 1022.
- Ножовник Ментес* – турецький житель з Константинополя.
спр. 253, с. 78.
- Ножовник Мусей* – турецький купець з Константинополя, брат Якуба.
спр. 521, с. 1019; спр. 518, с. 510
- Ножовник Мусі Кармоні* – турецький купець з Константинополя.
спр. 518, с. 432, 440, 510, 511; спр. 519, с. 270, 271, 272, 273, 274.
- Ножовник Хамі* – турецький купець з Константинополя.
спр. 518, с. 439, 510, 511.
- Ножовник Якуб* – турецький єврей, купець з Константинополя.
спр. 521, с. 1019, 1061, 1062.
- Норбегович Христофор* – вірменин львівський, купець.
спр. 520, с. 959, 961; спр. 521, с. 577, 578.

Норсесович Бартоломей – вірменин кам'янецький, купець.
спр. 45, с. 2157.

Норсесович Захаріаш – вірменин кам'янецький, купець.
спр. 387, с. 572, 573.

Нурідзянович Сефер – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 312.

О

Овак – митник кам'янецький.
спр. 21, с. 134

Овчар – турецький житель, пастух.
спр. 526, с. 14.

Огли Бакиш Каладзін – турецький купець з Ангурії.
спр. 517, с. 931, 933.

Огли Ісах Хусейм Кучук Хадзяли – турецький купець з Ангурії.
спр. 253, с. 1532.

Огли Йозеф Кохен Софчі – єврей турецький з Константинополя.
спр. 253, с. 1534; спр. 517, с. 942; спр. 518, с. 43, 510, 512, 513.

Огли Кутлубег Сарі Юсуф – турецький купець з Ангурії.
спр. 253, с. 1533.

Огли Мехмет Хаджі Хайдар – турецький купець з Ангурії.
спр. 253, с. 1532.

Огли Офей – турецький житель з Ангурії.
спр. 517, с. 941.

Огли Сака Канідзов – турецький житель з Ангурії.
спр. 517, с. 947, 954.

Огли Сефер Айгін – турецький купець з Ангурії.
спр. 253, с. 1533.

Огли Сипо – єврей турецький з Константинополя.
спр. 520, с. 959; спр. 516, с. 658.

Огли Султаниша – турецький купець з Ангурії.
спр. 517, с. 936–938.

Огли Хаджі Байрам – турецький купець з Ангурії.
спр. 517, с. 937.

Огли Хаджі Русел – турецький спяхій з Ангурії.
спр. 517, с. 946.

Огли Хаджі Хайдар Хусейн – турецький купець з Ангурії.
спр. 253, с. 1532.

Огли Харагоз Асланкулі – турецький купець з Ангурії.
спр. 253, с. 1532; спр. 519, с. 230, 231.

Огли Ходжа Сефер Айдин – турецький купець в Ангурії.
спр. 517, с. 932.

Огли Челебі Пирл – турецький купець з Ангурії.
спр. 517, с. 933.

Огли Юсуф Питлі – турецький купець з Ангурії.
спр. 253, с. 1532.

- Огли Юсуф Хаджі Якуб* – турецький купець з Ангурії.
спр. 253, с. 1532.
- Огли Яхел* – турецький житель з Константинополя.
спр. 516, с. 658.
- Огорілок Якуб* – львівський міщанин.
спр. 244, с. 1123.
- Озелу Йозеф* – турецький єврей.
спр. 518, с. 439.
- Осман* – турецький житель з Ангурії.
спр. 517, с. 941.
- Оцф Йозеф* – турецький купець.
спр. 247, с. 1178, 1180.
- Отобонус Марек* – секретар венеціанського байло.
спр. 247, с. 1297.
- Окольський Бартош* – львівський фурман.
спр. 248, с. 957; спр. 388, с. 1232; спр. 515, с. 359, 367; спр. 517, с. 334.
- Ованісович Богос* – вірменин львівський, купець.
спр. 526, с. 718.
- Ованісович Івашко (або Кеворович)* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 1019.
- Олексій* – житель Коломиї, слуга.
спр. 253, с. 1640, 1642.
- Олюхна* – львівський міщанин.
спр. 516, с. 594

П

- Павло* – слуга.
спр. 391, с. 84; спр. 518, с. 512.
- Пагуді Міхаел* – турецький купець.
спр. 247, с. 1175, 1177, 1183, 1237.
- Пайок Войцех* – львівський міщанин.
спр. 247, с. 1237
- Пако Георгій* – грек турецький, купець.
спр. 21, с. 137.
- Палюх Матіуш* – фурман з Хотина.
спр. 240, с. 137.
- Панчако Амброзій* – грецький купець з Криту (Кандії).
спр. 247, с. 1296.
- Пассіс Давид Мошо* – єврей з Константинополя.
спр. 244, с. 684, 685; спр. 247, с. 1177–1181, 1200, 1221, 1379.
- Патрихіс Миколай* – грецький купець з Кандії.
спр. 244, с. 684, 685.
- Патрихіс Франціск* – грецький купець з Кандії.
спр. 244, с. 684, 685.
- Пердікарі Антоні* – грецький купець.
спр. 21, с. 137.

- Пердікарі Міхаель* – грецький купець.
спр. 21, с. 137.
- Пероні Антоні* – турецький купець.
спр. 251, с. 793, 794.
- Першовський Мартин* – львівський житель з Галицького передмістя.
спр. 515, с. 359.
- Петро* – викуплений з турецької неволі.
спр. 248, с. 949, 956.
- Петрович Аведик* – вірменин львівський, купець.
спр. 397, с. 1022.
- Петрович Габріель* – вірменин львівський, купець.
спр. 398, с. 220.
- Петрович Вартик* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 1062.
- Печифура Ян* – фурман львівський.
спр. 388, с. 955, 1021, 1022.
- Пікаторо Даніель* – грецький купець.
спр. 21, с. 137.
- Пінто Ісаак* – єврей турецький, купець.
спр. 247, с. 1173–1176, 1179, 1220, 1221.
- Піріно Марк* – писар, нотаріус в Ретимно на Криті.
спр. 248, с. 33, 35.
- Піскокопуло Ян* – грецький купець з Криту.
спр. 247, с. 573, 574.
- Пицимуха Ян Влох* – італієць, житель Львова.
спр. 243, с. 875.
- Подлесецький Станіслав* – польський шляхтич.
спр. 253, с. 1640, 1642.
- Паластроні* – турецький житель.
спр. 518, с. 439.
- Плако Дзюрдзі* – купець з Константинополя.
спр. 399, с. 544.
- Полудняк Ян* – фурман.
спр. 388, с. 955.
- Пондінелі Філіпо* – грецький купець з Ретимно (о. Крит).
спр. 248, с. 33.
- Попович Захаріаш* – вірменин львівський, купець.
спр. 398, с. 1279.
- Попович Мурат* – кам'янецький судя.
спр. 253, с. 1947.
- Попович Норбег* – вірменин львівський, купець.
спр. 516, с. 651, 761, 884, 886; спр. 520, с. 960.
- Попович Симон* – вірменин львівський, купець.
спр. 253, с. 403.
- посол французський*.
спр. 521, с. 1061.

Потоцький Ян – кам'янецький староста.

спр. 20, с. 1250; спр. 29, с. 264.

Прагіота Ласкарі – грек з Константинополя.

спр. 247, с. 1175–1177, 1183, 1237.

Претвіч – шляхтич.

спр. 247, с. 1179.

Пржемиський – житель Щирця.

спр. 21, с. 135.

П'ялий – турецький житель.

спр. 517, с. 324.

Р

Рабічка Каспар – вірменин львівський.

спр. 516, с. 645; спр. 522, с. 695.

Рабічка Миколай – вірменин львівський.

спр. 516, с. 656.

Рабічка Торос – вірменин львівський.

спр. 516, с. 645, 655.

Ралі Олександр – турецький купець.

спр. 21, с. 134.

Рап – краківський купець.

спр. 516, с. 655.

Реколт – гданський купець.

спр. 522, с. 447.

Релі Соломон – турецький купець.

спр. 247, с. 1180.

Ресул – турецький житель.

спр. 522, с. 1163.

Робертсон Томас – купець.

спр. 399, с. 546.

Рожич – львівський чиновник.

спр. 258, с. 30.

Розвадовський Миколай – польський шляхтич.

спр. 388, с. 1759, 1760.

Роман – житель Коломиї, слуга.

спр. 253, с. 1642.

Ромашкович Петро – вірменин кам'янецький.

спр. 391, с. 84; спр. 521, с. 576.

Ротендорф Дорота – львівська міщанка.

спр. 247, с. 573, 574.

Ротендорф Матіс – львівський міщанин.

спр. 247, с. 573, 574.

Ротендорф Христофор – львівський міщанин.

спр. 21, с. 136.

Ротендорф Яній – львівський міщанин, сукколектор.

спр. 21, с. 136.

- Рошо Пантолі* – грек.
спр. 21, с. 137.
- Ругович Михайло* – вірменин персидський, купець.
спр. 397, с. 1020–1022.
- Русек Ян* – фурман.
спр. 388, с. 955.
- Рутко Альберт* – фурман львівський.
спр. 388, с. 955
- Ручка Матіс* – фурман.
спр. 253, с. 58, 258.

С

- Савич Марк* – вірменин львівський, купець.
спр. 254, с. 1358.
- Салагович Асланкулі* – вірменин ангурський.
спр. 516, с. 595.
- Саламон* – єврей краківський.
спр. 529, с. 145.
- Салон Самуел* – турецький купець.
спр. 247, с. 1173–1175, 1181, 1182, 1220, 1221.
- Самченя Габріель* – фурман львівський.
спр. 388, с. 955, 1021, 1022; спр. 520, с. 635.
- Сангвінако Дзюрдзі* – турецький купець.
спр. 243, с. 422, 507, 508.
- Семен* – фурман з Кам'янця.
спр. 17, с. 776.
- Сенінський Андрій* – польський житель.
спр. 18, с. 959.
- Сеніор МайєрЯків Бон.*
спр. 518, с. 439, 440, 510.
- Серво Михайло* – грецький купець.
спр. 243, с. 95; спр. 247, с. 1177, 1183.
- Сергій* – фурман кам'янецький.
спр. 516, с. 761.
- Сергійович Івашко* – вірменин кам'янецький.
спр. 521, с. 576.
- Серебкович Давид* – вірменин львівський, купець.
спр. 516, с. 595; спр. 517, с. 266; спр. 522, с. 807.
- Серебкович Криштоф* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 312, 576, 578, 1061, 1062; спр. 522, с. 391.
- Серебкович Лазар* – вірменин львівський, купець.
спр. 258, с. 26.
- Серебкович Миколай* – вірменин львівський, купець.
спр. 253, с. 741; спр. 516, с. 645, 656.
- Серебкович Якуб* – вірменин львівський, купець.
спр. 258, с. 27.

- Серкіз* – вірменин, ангурський купець.
спр. 60, с. 782; спр. 527, с. 785, 1078.
- Сеферович Івашко* – вірменин львівський, купець.
спр. 526, с. 718.
- Сеферович Лукаш* – вірменин львівський, купець.
спр. 528, с. 603, 604; спр. 529, с. 140, 148, 149.
- Сигізмунд III* – польський король.
спр. 20, с. 1250; спр. 31, с. 543; спр. 522, с. 391.
- Сидіс Рабі Якуб* – єврей з Константинополя.
спр. 243, с. 94, 419, 422, 1291.
- Сидор* – фурман і міщанин з Галича.
спр. 47, с. 525, 526.
- Симонович Юрій* – вірменин, міщанин львівський.
спр. 523, с. 1946.
- Синанчик Ясько* – житель замойський, слуга.
спр. 60, с. 783, 786.
- Синявський* – польський чиновник, шляхтич.
спр. 522, с. 141.
- Сипо Мусей* – єврей з Константинополя.
спр. 516, с. 421, 454, 658.
- Сипос Яхел* – єврей з Константинополя, купець.
спр. 516, с. 421, 454, 660.
- Сиропуло Прокіп* – грецький купець з Кандії, житель Замостя.
спр. 247, с. 738, 763, 1179, 1265, 1296; спр. 248, с. 32, 35, 91.
- Сільнер* – вірменин.
спр. 245, с. 436.
- Сімкович Василь* – фурман львівський.
спр. 520, с. 635
- Сімонович Аведик* – вірменин львівський.
спр. 516, с. 644–646, 653, 659.
- Сімоновичівна Анна* – львівська міщанка.
спр. 520, с. 959.
- Сіпоз* – турецький житель.
спр. 518, с. 439.
- Сліпенький Андрій* – житель Коломиї, слуга.
спр. 253, с. 1643.
- Сломницький* – польський житель.
спр. 21, с. 135.
- снятинський староста* – польський чиновник.
спр. 516, с. 646.
- Сокирка Альберт Войцех* – фурман львівський.
спр. 253, с. 57; спр. 388, с. 1021, 1022.
- Соколик Андрій* – фурман львівський.
спр. 388, с. 955.
- Сокольник Мартин* – фурман з Хотина.
спр. 240, с. 137.

- Солтишек Станіслав* – фурман.
спр. 388, с. 955.
- Сольда Альберт Войцех* – фурман львівський.
спр. 388, с. 955, 1021, 1022.
- Соразон* – турецький житель.
спр. 518, с. 439.
- Соферглов* – житель Ангурії.
спр. 517, с. 942; спр. 518, с. 512.
- Стамбергер* – купець гданський.
спр. 522, с. 447
- Станіслав* – львівський міщанин, доктор, міський Райця.
спр. 21, с. 135; спр. 516, с. 651.
- Стахера Станіслав* – фурман.
спр. 388, с. 955.
- Степачко Павло* – фурман з Коломиї.
спр. 253, с. 1641, 1642.
- Стецько* – житель Коломиї, слуга.
спр. 253, с. 1643.
- Стецькович Лука* – вірменин львівський, купець.
спр. 45, с. 2157.
- Стецькович Симон* – вірменин львівський, купець.
спр. 526, с. 14.
- Стецькович Хадзік* – вірменин львівський, купець.
спр. 526, с. 694.
- Стецькович Христофор* – вірменин львівський, купець.
спр. 526, с. 14.
- Стефан* – вірменин кам'янецький, присяглий права вірменського кам'янецького.
спр. 253, с. 1946.
- Стефан* – вірменин львівський.
спр. 253, с. 402.
- Стефан* – грецький купець з Кандії.
спр. 247, с. 738.
- Стефанович Івашко* – вірменин львівський, купець.
спр. 21, с. 590; спр. 522, с. 695; спр. 529, с. 145, 148.
- Стефанович Лазар* – вірменин львівський, купець.
спр. 252, с. 2211; спр. 516, с. 637, 658, 660, 761; спр. 517, с. 72.
- Строїловський Якуб* – міщанин з Луцька.
спр. 17, с. 776.
- султан турецький* – правитель турецької держави.
спр. 31, с. 543.
- Сунін Христофор* – львівський міщанин.
спр. 252, с. 1965.

Т

- Табакє* – житель з Ангурії.
спр. 60, с. 785.

- Тарасович Андрух* – галицький житель, фурман.
спр. 394, с. 413.
- Тарафацький Семен* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 311; спр. 522, с. 141.
- Таритарг Шимко*
спр. 518, с. 513.
- Татесович Охан* – персидський купець.
спр. 397, с. 1020.
- Татулович Кірко* – львівський міщанин, фурман.
спр. 253, с. 58, 59.
- Телемба Данило* – міщанин з Коломиї.
спр. 253, с. 1642.
- Тизива Роман* – фурман галицький.
спр. 47, с. 525.
- Ткач Мацей* – міщанин з Кам'янця.
спр. 243, с. 876.
- Тобіасович Андрух* – міщанин галицький.
спр. 394, с. 413.
- Тодор* – ювелір з Константинополя.
спр. 400, с. 564.
- Томанович Григорій* – вірменин львівський, купець.
спр. 253, с. 78, 258, 259, 403; спр. 387, с. 1251; спр. 516, с. 761; спр. 517, с. 164, 165,
930, 932–935, 940; спр. 518, с. 431–437, 441, 442, 510, 512, 1187; спр. 519, с. 230,
231, 271; спр. 523, с. 359.
- Томанович Йозеф* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 312.
- Томанович Христофор* – вірменин львівський, купець.
спр. 243, с. 423–425, 1291; спр. 253, с. 59, 402; спр. 254, с. 1358; спр. 387, с. 572;
спр. 391, с. 84, 85; спр. 516, с. 217, 452, 761; спр. 517, с. 912, 929; спр. 521, с. 313;
спр. 522, с. 344.
- Томанович Якуб* – вірменин львівський, купець.
спр. 253, с. 402.
- Торосович Алмас* – вірменин львівський.
спр. 515, с. 478; спр. 516, с. 421, 454, 468, 655, 656; спр. 517, с. 164.
- Торосович Андрій* – вірменин львівський, купець.
спр. 252, с. 1963, 1964; спр. 253, с. 32, 35, 259; спр. 517, с. 72, 1043, 1049, 1085;
спр. 521, с. 312.
- Торосович Григорій* – вірменин львівський, купець.
спр. 253, с. 741.
- Торосович Івашко* – вірменин львівський, купець.
спр. 516, с. 138, 421, 454; спр. 529, с. 145.
- Торосович Криштоф* – вірменин львівський, купець.
спр. 516, с. 421, 454, 466.
- Торосович Петро* – вірменин львівський, купець.
спр. 515, с. 505.

Торосович Торос – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 312; спр. 526, с. 695.

Торосович Якуб – вірменин львівський, купець.
спр. 516, с. 421, 454; спр. 517, с. 164.

Тохтамисович Арондон – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 577, 578; спр. 522, с. 553, 554.

Тохтамиш – вірменин львівський, слуга Сави.
спр. 18, с. 959.

Трекель Герард – гданський міщанин, купець.
спр. 402, с. 736, 738.

Трецінський Ян – фурман львівський.
спр. 388, с. 955.

Трусік Павло – фурман львівський.
спр. 388, с. 955

У

Урі Ісак – угорський житель.
спр. 521, с. 1061.

Уроміович Хайват Мехдесі – турецький купець.
спр. 524, с. 370.

Уроміович Андрій Ходжа – турецький купець.
спр. 524, с. 370.

Уханський – белзький воєвода.
спр. 387, с. 572.

Ф

Фабіан – міщанин львівський, ювелір.
спр. 18, с. 958; спр. 247, с. 1223.

Федорович Сава – грек, львівський купець.
спр. 21, с. 590.

Фелікс – купець з Константинополя.
спр. 257, с. 400.

Фіданхе Ісаак – єврей.
спр. 247, с. 1220.

Філіпка – вірменин львівський.
спр. 21, с. 134.

Філіпович Григорій – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 576, 578.

Фінюрісді Даніель – львівський ювелір.
спр. 248, с. 958.

Х

Хаджейович Миколай – вірменин замойський, купець.
спр. 60, с. 782, 786; спр. 402, с. 736, 738.

Хаджі Миколай – міщанин львівський.
спр. 529, с. 146.

- Хазарович Миколай* – вірменин львівський, купець.
спр. 524, с. 641.
- Хасан Емісці* – турецький житель, маршалок, баші.
спр. 598, с. 440.
- Харабей* – турецький житель, купець з Ангурії
спр. 398, с. 1150.
- Харагосович Асланкулі* – вірменин турецький, купець з Ангурії.
спр. 60, с. 782, 785, 786; спр. 402, с. 736; спр. 519, с. 230.
- Харайович Войцех* – львівський міщанин, війт.
спр. 252, с. 1866.
- Харбурасович Стецько* – вірменин кам'янецький.
спр. 521, с. 574.
- Хачадурович Іваніс* – вірменин львівський, купець.
спр. 258, с. 26.
- Хачамов* – турецький чиновник.
спр. 521, с. 1062.
- Хачко* – вірменин з Кам'янця.
спр. 518, с. 512, 513.
- Хачкович Юсько* – вірменин львівський.
спр. 252, с. 2055; спр. 517, с. 928, 941.
- Хелмський Миколай* – польський житель, арендатор мита з вина
спр. 21, с. 144.
- Хидир Хаджі* – вірменин турецький, купець з Ангурії.
спр. 28, с. 1041; спр. 516, с. 761; спр. 519, с. 230; спр. 522, с. 446.
- Ходжа* – турецький купець з Адріанополя.
спр. 516, с. 30.
- Ходжа Айдир* – турецький купець з Ангурії.
спр. 517, с. 71, 73.
- Ходжа Ахмат* – турецький купець з Ангурії.
спр. 517, с. 951.
- Ходжа Мехмет* – турецький купець з Адріанополя.
спр. 516, с. 595, 596.
- Хаджалійович Кучук* – турецький купець.
спр. 252, с. 2237.
- Ходженко Лукаш* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 312; спр. 526, с. 695.
- Хоенський Станіслав* – львівський житель. чиновник війтівського суду.
спр. 515, с. 368.
- Харахасович Ілля* – єврей турецький.
спр. 518, с. 440.
- Хосров* – житель Адріанополя.
спр. 516, с. 30.
- Хохоровський Якуб* – польський чиновник, збирач митних оплат з вина.
спр. 21, с. 134–136, 144.
- Христофорович Аведик* – вірменин львівський, купець.
спр. 258, с. 27.

- Христофорович Андрій* – вірменин львівський, купець.
спр. 516, с. 651.
- Христофорович Габріель* – див. *Христофорович Аведик*
спр. 521, с. 311; спр. 258, с. 26.
- Христофорович Йолбей* – вірменин львівський, купець.
спр. 521, с. 312.
- Христофорович Марк* – вірменин львівський.
спр. 517, с. 267.
- Христофорович Миколай* – вірменин львівський.
спр. 517, с. 265, 270.
- Христофорович Юсько* – вірменин львівський.
спр. 387, с. 572; спр. 519, с. 1175, 1176; спр. 521, с. 312.
- Христофорович Якуб* – вірменин львівський.
спр. 521, с. 313.
- Хухульський Якуб* – бурграбій Хелмський.
спр. 36, с. 293.

Ц

- Церехці Израель* – єврей турецький з Ангурії.
спр. 516, с. 660.
- цезар (султан) турецький* – глава турецької держави.
спр. 20, с. 1250; спр. 516, с. 757.
- Целар* – польський купець з Кракова.
спр. 515, с. 478.
- Циганський* – польський житель, слуга воєводи Руського.
спр. 45, с. 2154.

Ч

- Чалабей Ахмат* – турецький купець.
спр. 252, с. 2237.
- Чалабей Дербіш* – турецький купець.
спр. 253, с. 59.
- Чалабей Емір Мехмет* – турецький купець з Ангурії.
спр. 253, с. 1532.
- Чалабей Омар* – турецький купець.
спр. 252, с. 2237.
- Чатал Ахмат* – турецький купець.
спр. 252, с. 2237.
- Чауш Абді Челебі* – турецький купець з Адріанополя.
спр. 24, с. 827, 832; спр. 253, с. 261, 794; спр. 516, с. 30, 654, 757, 766, 767; спр. 522,
с. 391.
- Чауш Ахмат* – турецький купець з Ангурії.
спр. 253, с. 1533.
- Чауш Бесрам* – купець з Константинополя.
спр. 253, с. 60; спр. 518, с. 440, 510.
- Чауш Гамаріджі* – турецький купець.

- спр. 520, с. 809.
- Чауш Гой* – турецький яничарин.
спр. 517, с. 946.
- Чауш Емір Махмут* – турецький житель.
спр. 252, с. 2238.
- Чауш Мурат* – митник в Константинополі.
спр. 522, с. 1105, 1106.
- Чауш Сай Мустафа* – турецький купець з Ангурії.
спр. 517, с. 940.
- Чауш Сари Мустафа* – турецький купець з Ангурії.
спр. 252, с. 2238; спр. 253, с. 1531; спр. 517, с. 932, 937.
- Чауш Ходжа Ахмат* – турецький купець з Аяччо.
спр. 252, с. 2237.
- Чауш Хусейн* – купець з Константинополя.
спр. 515, с. 505.
- Чауш Шейх Заде Махмед* – житель з Безестану.
спр. 517, с. 933.
- Челебея Абді син* – турецький купець.
спр. 518, с. 440.
- Челебей Місір* – турецький купець.
спр. 520, с. 607.
- Челебі Мехмет* – турецький купець.
спр. 20, с. 1250; спр. 516, с. 659, 660.
- Челебей Сулейман Йозефович* – турецький купець.
спр. 516, с. 594.
- Челебей Хаджі Хасан* – арабський купець.
спр. 243, с. 865
- Челебей Харахас* – турецький житель.
спр. 521, с. 1061, спр. 522, с. 1163.
- Челебей Якух* – турецький купець з Кінезему.
спр. 517, с. 937.
- Челебі Гулаб Огли Хусейн* – ангурський купець, тесть Дмитра Мусейовича.
спр. 252, с. 2238; спр. 253, с. 258; спр. 254, с. 1358; спр. 387, с. 1251; спр. 516, с. 657, 766; спр. 517, с. 71, 73, 936, 938.
- Челебі Кулабі Емір* – ангурський купець.
спр. 517, с. 933.
- Челебі Кутлубек* – турецький житель.
спр. 523, с. 359.
- Челебі Мадей* – турецький купець.
спр. 29, с. 264.
- Челебі Махмет* – житель Константинополя.
спр. 17, с. 909, 912; спр. 518, с. 513.
- Челебі Пирл Огли* – турецький купець з Ангурії.
спр. 517, с. 934.
- Челебі Хаджі Хайдан Огли Махмет* – турецький купець з Ангурії.
спр. 517, с. 934.

- Челебі Хусейн* – турецький купець.
спр. 29, с. 264.
- Чиж Іван* – фурман львівський.
спр. 388, с. 1021, 1022.
- Чирахай Ізраель* – турецький житель.
спр. 516, с. 654
- Чобан Авак* – митник константинопольський.
спр. 517, с. 334.
- Чорний Йозеф* – єврей турецький з Адріанополя.
спр. 517, с. 268.
- Чорний Хайм* – єврей турецький з Адріанополя.
спр. 518, с. 432.

Ш

- Швець Якуб* – вірменин львівський.
спр. 245, с. 487.
- Шелігович Якуб* – львівський юрист.
спр. 517, с. 1045.
- Шембек* – львівський житель.
спр. 21, с. 137.
- Шимко* – наймит.
спр. 517, с. 422, 939.
- Шльома Ізраель* – єврей молдавський з Ясс.
спр. 248, с. 949.
- Шолудивий Стецько* – слуга, житель Коломиї.
спр. 253, с. 1643.
- Шольц Вольфанг* – львівський радник.
спр. 252, с. 1866.
- Шольц Йозеф* – львівський міщанин, купець.
спр. 243, с. 1291.
- Шольц Кампіан* – львівський міщанин, купець.
спр. 516, с. 655.
- Шольц Станіслав* – львівський купець.
спр. 247, с. 983
- Шольц Христофор* – львівський купець.
спр. 247, с. 983.
- Шпонер Георгій* – львівський міщанин.
спр. 247, с. 738, 763.
- Шпонер Дорота* – львівська міщанка.
спр. 247, с. 763.
- Шуцький Войцех* – львівський перекладач.
спр. 245, с. 487.

Ю

- Юрійович Дмитро* – грецький купець з Замостя.
спр. 517, с. 334.

Юраш – міщанин з Коломиї.

спр. 253, с. 1642.

Юхнович Івашко – вірменин львівський, купець.

спр. 520, с. 809.

Юхнович Томан – вірменин львівський, купець.

спр. 516, с. 594, 595.

Я

Язловецький – снятинський староста.

спр. 516, с. 646, 661.

Якуб – вірменин кам'янецький, присяглий права вірменського кам'янецького.

спр. 253, с. 1946; спр. 388, с. 955.

Якубович Аарон – єврей львівський.

спр. 243, с. 95.

Якубович Гресько – вірменин львівський, купець.

спр. 253, с. 791, 794, 795; спр. 516, с. 217, 644, 655, 656, 757, 766, 767.

Якубович Захаріаш – вірменин львівський, купець.

спр. 520, с. 607; спр. 522, с. 419.

Якубович Івашко – вірменин львівський.

спр. 253, с. 912; спр. 516, с. 644, 654, 658.

Якубович Лазар – вірменин львівський.

спр. 258, с. 27.

Якубович Симон – вірменин львівський, купець.

спр. 522, с. 807, 1163.

Якубович Торос – вірменин львівський, купець.

спр. 253, с. 795; спр. 516, с. 421, 454, 644, 651, 654, 658, 885, 886; спр. 519, с. 271, 272.

Якубович Христофор – вірменин львівський.

спр. 45, с. 2154; спр. 516, с. 30, 644, 654, 655, 660.

Ян – священник львівський.

спр. 520, с. 959.

Ян – ювелір львівський.

спр. 253, с. 1643.

Яній – молдавський чиновник.

спр. 24, с. 827.

Яній – грецький купець з Кандії.

спр. 243, с. 1291.

Янкулова Домна – міщанка львівська.

спр. 247, с. 1175.

Ярошків Дмитро – житель Коломиї, слуга.

спр. 253, с. 1643.

Яскович Ян – львівський міщанин.

спр. 516, с. 655.

Яхел – турецький єврей.

спр. 212, с. 213.

ПРЕДМЕТНО- ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК.

АКТИ ПРАВИТЕЛІВ, ОРГАНІВ ВЛАДИ, СУДУ, ЩО ТОРКАЮТЬСЯ ТОРГІВЛІ.

Безмитні-	64,68,69,193,194,
Протекційні -	64,69,70,84,193,194,282,428,429,472,473, 550,551.
Декрети Його Королівської Милості-	171,172
Декрети султанського Маєстату-	193
Засідання суду:	
Ангурського-	365.
Арбітражного-	90,91,106,107.
Бузького міського-	53.
Бурмістра львівського-	191,192.
Галицького міського-	454,
Жовківського міського-	469.
Замойського вйтівського -	82,
Кам'янецького вірменського -	505,535,537.
Коломийського міського-	375,376.
Королівського-	324,406,423,488.
Львівського вйтівського-	62,82,96,127,155,158,159,164,165,171, 173,175,190,235,236,256-258,260-263,292,379,383,417,459,487,488,503, 506,507,508,513,514,531,540,541.
Львівського вірменського-	162-168,175,178,179,181,182,183,184, 187,196,231,241,243,246,247,251,261,266,276,277,279,281-283,286,287,294,295, 296,339,352,353,356,357,358,361,362,370,372,380,397,400,399,401,402,405,406,408,419,424,4 30,431,433,442,444,445,457,459,460-462,465,467-470,472,495,505, 515,518-521,524- 529,533,546,547,550.
Львівського лавничого-	49,85,170,232,233,234,268,269,271, 272,273,289,290,291,306,307,308,315,318,320,322,376,414,422,425,426,435-437.
Львівського старости-	513.
Снятинського міського-	509.
Суд турецького баші-	168,322.
Суд турецького кадія-	167,168,322,444.

Третейського суду-	47,88,90,91,136,487,488,523-525,544,545, 547.
Трибуналу королівського-	90.
Суду Порти-	168.

Право, на основі якого велась торгівля:

Вірменські статті-	237.
Львівське право-	317,
Магдебурське право-	32,375,532.
Посполите право-	237,273,488.
Саксонське право-	185.
Турецьке право-	423,457.
Шляхетське право-	292,375.

Каравани купецькі:

136,287,301,317,318,325,332,375,405,406,412,425,426,436,442,450,457,497,505, 526,527.

Листи протекційні:

64,68-70,84,95,183,192,194,147-149,151,157,
171,182,236,282,287,364,381,406,420,428,463,464,472,488,505,518,550.

Листи безмитні:

64,69,84,183,191,194.

Листи купців:

173,177,183,184,271,272,287,289,299,300,305,308,320,332,334,362,386,400,405,406,421,425,4
26,457,461,469,490,492,536,537.

Льготи, привілеї:

92,505.

Печатки купців:

7,56,58,62,79,88,123,155,159,166,168,196,233,234,241,264,271,273,278,289,282,283,289,290,3
05,307,314,318,329,330,338,366,379,397,398,402,404,405,408,411,418,429,435,445,446,450,45
6,461,464,472,488,494,495,505,510,514,516,524,525,536,537,546.

“Подарунки” :

64,49,106,130,152,168,204,208,211,254,318,332-335,373,423,453,480,497,499.

Присяги(клятви):

47,49,107,114,118,151,152,158,159,173,177,190,214,236,318,322,325,371,375,376,417,437,
449,474,477,505,510, 532.

Склади :

70,133,148,335,375,379,426,433,435-437,480,531.

Судові справи між купцями:

116,117,162,164,171,175,177,178,180,185-187,195,196,237,268,-273,276-278,
281,305,317,318,352,355,357,363-366,372,381-384,404,434,444-446,
449,459,465,466,468,472,473,479,480,481,482,487,488,512,513,529,533,535,540,548,544-
547,550.

Судові справи купців з представниками інших станівL

157,231,235,265,266,294,296,425,497,491.

Контракти, торгові угоди на поставку:

Анісу-	509,510
Вина -	56,110,114,115,116,117, 256,257,375,413, 421,452.
грошей-	58,59,122,123,128,164,246,285,286,292,332,333,335,356,405.
Оливи-	117.
Прянощів-	362.
Різних-	64,65,173,235,236,238,245,246,263,271,286,305,333,352, 353,362,425,480,
Сап'ян-	362.
Хусток-	362.
Хутра-	362.
Шапок-	268,362.
Шкіри-	237,338,362.
Шовку-	400.
Шовкових товарів-	123

Етнічний склад учасників:

Англійці-	461,514
Араби-	54.
Вірмени-	35,39,41,42,43,45-49,52,53,66,67,82,90,95, 96,108,111,112,117,150,155,158,159,162,164-167,171-173,175,177-178,180,185- 187,190,195,196,198,199,200,206,211,212,214,235-239,241,243, 244,246,248,249, 250,251,253,254,256, 258,260,261,262,265, 266,270,271,273,276,277,278,280- 283,286,287,289,290,291,293,299-302,305,307,308,313-315,317,318,320,321, 322,325,328- 339,352,353,355,356,361,363-366,370,372,373,375,376,380-386,397-401,404,405-408,411, 412,415-418,423,425,429,432,433-437,441,442,444-446,449, 450,451,455- 457,459,461,465,466,468-470,472-482,490,492-494,497,498,499,503-506,507 512,516,518, 524,529,531-533,535-537,540,542,544,546,547,550.
Греки-	1,2,4,5,32,34,38,39,40,44,45-47,49,50,53,56-59,60,61,68,70,78- 82,84-86,88,89,90,96,111,112,115-118,126,148-150,151, 152,155,190,211,212,241,246,251,254,256,257,258,259,261,262,268,276,277,280, 290,291,299,300,301,302,322,324,328,330,331,364,373,375,376,378,379,412,413, 414,421,422,425,452,459,460,514.
Євреї-	5,7,38,41,43-50,52-54,55,56,57,59,86-92,94,95,96, 106,107,108,110,114, 115,122,129,133,135,136,148-151,152,158,159,164, 166,167,169,179,181,196,198,208,212,213,261,262,281-283,317,318,325,335, 357,366,370,372,373,384-386,397,400,444,445, 459,472,490,510.
Італійці -	46,68,78,79,87,108,111,112,117,118,152,177,212,205, 206,268,269,406,408,433, 445,446.
Молдавани-	57,110,128,129,191,192,193,209,299,302,320,412.
Литовці-	35,36.
Німці-	151,461,462,536,537,540.
Перси-	487,488,493,494,495,499,503,508,523,524,531,542,543,545,550.

Поляки- 36,64,65,68,69,74,84,85,92,93,94,111,116,117,118,147,148,149,
150,151,158,164,169,173,199,209,214,244,245,246,247,265,266,276,292,375,376,406,416,420,4
25,428,429,463,465,472,473,497,498,508,525,531,532,535,536,537,540,545,550,551.

Турки- 41,52,58,60,63,64,85,87,88,90,91,94,95,96,106,108,111,
112,113,114,117,118, 147,166,167,177,179,190,191,192,193,195,196,207,
208,209,210,212,213,241,242,246,253,254,261,278,283,290,296,302,313,314,315,
317,320,322,329,330-335,337,338,364-366,370,372,373,381,384,385,386,397, 398,
400,401,404,412,413,420,429,430,441,442,445,446,452,457,470,481,490,492, 497,498, 499,
512, 513,514, 515,516,533-537,540.

Українці- 1,4,6,34,35,39,40,56,60,61,68,73,74,86,115,122,129,135,157,
158,159,169,181, 190,196,205,207,209,211,231,249,250,256,258,268,278,291,
295,299,300,315,324, 339,352,355, 356,372,373,376,415,416,433,437,452,509,514,527.

Франки- 92.

Етнічну приналежність не встановлено

1,34,36,38,39,40,41,43,44,45,48,49,52-62,68,70,74,80,81,82,85, 86,88,89, 90,91,93-
96,106,110,111,112,114,115,116,117,118,128,129,134,135,136, 148,151, 152,157,
158,159,162,171,172,173,177,184,190,195,199,200,205,206,207,209,
210,211,214,246,249,250,251,256,257,258,261,263,264,266,268,272,278,290,294,
295,296,301,302,315,317,320,324,325,333,335,339,352,355,356,357,365,372,373,
375,376,385,386, 397,398,406,415,416,427,432,433,435,449,450,461,462,463,
464,465,467,472,499, 505,506,509,514,520,527,546.

Мито:

Збір митних оплат-	115,151,152,181,233,237,262,266, 353,463, 464,479,481482497518
Зловживання при зборі митних оплат-	147-152,173,497,499.
Небезпеки,грабежі і розбої-	158,159,258,314,335,338,375,412, 423,425, 433,453,465,526,527.
Оренда митних оплат-	151,152.
Ув'язнення купців-	236,291,317,318,320,321,322,324,353, 364,438,444,446,491,513,540.

МИТНІ КОМОРИ І ПРИКОМОРКИ.

Адріанопольська-	131,133,357.
Волоська-	193,250,353,357,425.
Дунайська -	131,246,250,251,254,272,294, 357,410, 425,453,482,518.
Кам'янецька-	130,181,295,357,464,
Кілійська-	181.
Константинопольська-	115,173,181,183,208,212,246,247, 254, 261,294,357,457,482.
Львівська	
Снятинська-	151,464.
Яська-	56,57,95,131,181,183,184,246, 254,261, 272,294,295,457,527.
Митні оплати збирали в:	
Бібрці	
Глинянах-	130.
Журовичах-	296.
Козлові-	295.
Лопушні-	181.
Скалі-	130,295.
Степанівцях-	130.
Теребовлі-	130,295.

Тульчі- 95.

ВИДИ МИТНИХ ОПЛАТ.

Вагове- 131,133,296,357.

Військовий податок- 463

Возове- 131,246,276,294,295,357.

Ворітне- 133,181.

Гостинне- 82,89,107,147.

Гребельне- 64.

Від воза- 357.

Від грошей- 233,246.

Від коней- 131,258,272,294,295,357.

Від особи купця- 294.

Від товару- 238,239,246,247,258,295,333,334,357.

Квитове (за оформлення документів)- 295.

Коморне- 133,266,373,426,463,464,497.

Наулом (плата за корабель)- 181.

Мастерія (менше мито)- 181.

Мито велике- 131.

Мито королівське- 107.

Мито мале- 131,246,247.

Мостове- 64,89,194,246,295,296.

Перевізне- 106,107,131,133,181,194,246,256,258,
272,294,295,324,332,334,335,425,426,510.

Перекладацьке- 133,334.

Посередницьке- 106,133,334.

Складне- 69,133,148,335,357,373,426,433,463.

Стаєнне- 131,272,294,357.

Стравне- 88,89,94,106,118,129,130,190,212, 213,233,
239,246,250,251,258,261,262,264,272,280.

Хаджімал(плата на кораблі)- 181,241.

Четвертий гріш- 406,408,463,464.

Чопове

Інші оплати купців в дорозі:

Вантажникам- 133,181,272,334,357.

Кур'єрам- 89,107,325,332,333,334.

Лежання (чекання фурманом купця) - 264,307,357.

Маклерам- 133,334,357,377.

на ратушу- 89.

Оренда підвалів і приміщень- 89,107,131,250,258,272,294,324,338,357,430,
446,510,531.

Охоронцям митничим - 181,332,334,357,372.

Проживання- 250,258,324,338,357,430,446,510,431.

Слугам, челяді- 89,106,107,131,155,294,296,339,357,373,446,465,510.

Слугам кадія- 373.

Слугам митничим- 131,181.

Судові справи- 106,107,325,363-366,430,497.

Фурманам за фуру- 62,88,89,107,134,155,157-159,162,170,181,
190,212,231,233,236,237,249,250,251,254,256,258,261,263,264,268,272,295,296,301,329,332,3
34,353,357,375,376,416,422,425,426,432,433,453,465,476,480,481,482,507,509,510.

Харчування- 94,106,118,129,130,133,190,212,213,233,239,246,250,
251,258,261,262,264,272,280,294,295,296,300,307,324,334,335,336,338,357,373,384,430,433,4
37,482,510,536,542,543.

Утримання коней- 251,264,272,294,295,296,357,373,446.

Інші витрати- 106,118,129,130,133,155,238,239,256,258,264,272,294,
300,324,325,332,334,335,338,339,353,357,411,425,426,430,466,468,469,470,474,476,477,480,4
81,482,487,492,498,510,516,518,519,531,541,542.

МІРИ РЕГІОНАЛЬНІ.

Бельні ангурські- 175.

Вага гданська- 307.

Вага замойська-	531.
Вага краківська-	207.
Вага львівська-	60.
Вага турецька-	328.
Гроші литовські-	60,294.
Гроші львівської лічби-	331.
Гроші польської лічби-	148,199,200,203,204,206-213,292.
Гроші турецької лічби-	43,48,58,356.
Злоті литовські-	53.
Камінь-	6.
Камінь львівської ваги-	60,62,135.
Копа литовська-	60,181,182,244.
Міра турецька(довжини)-	261.
Мірка шкоцька-	73.
Монета польська-	1,3,165.
Монета турецька-	164.
Монета шльонська-	245.
Орти гданські-	481.

ПРЕДМЕТИ ТОРГІВЛІ.

Аптекарські товари:

Татарське зілля-	155,244.
Бурштин-	531
Взуття-	71,72,207.
Вино-	7,32,34,36,38,41,42,43,45-49,56,57,59, 68,69,80,84- 96,106,107,110,114-118,148-152,256-259,277,375,378,379,413 ,414,421,425,452- 454,463,464,474,573.
Військові вироби-	207,497,498.
Годинники-	333.
Головні убори:	
Кіти-	266,437.

Шапки-	1,128,181,212,238,268,277,362,432,433,436
Горілка-	268.
Гроші-	261,266,280,-283,286,287,291,292,294,295, 299,300,302,307,314,318,322,322,324,325,327-332, 334-338,353,356,357,361- 366,370,372,375,379,380,381-388,397,400,401,405,411, 413,416,419,425,430,432, 435,437,441,442,445,450,453,455, 456,459,461-463,465, 467,474,476,479,480 482,488,490,492,494,495,505,507,510,512,514,516, 520,524, 527,528,530,535, 536,537,540,542-546.
Дерев'яні вироби-	214,251,276,277.
Завої-	430,431,437.
Залізо, мідь, олово-	72,73,194,276,537,
Зброя-	67,71,155,199,207,214,244,266,276,277, 332,333,373,376,448,499.
Золото, срібло, дорогоцінності-	3,55,73,74,135,200,207,214,238,276, 277,301,355,365,435,437,537.
Кайма-	73.
Каламари-	214,277.
Калитки-	71.
Ківери-	356,
Кінська зброя-	70-74,132,133,155,171,186,187,199,244,251,266,276, 277,498.
Кістка слонова-	132.
Килими-	36,64,67,122,162,164,171,186,187,198,201,207,214, 243,244,249-251,266,276,305,307,356,362,459,537.
Китиці-	67.
Книги-	214,277,365.
Кобірці-	71,72,131,133,184,207,272,299,300, 545,546
Ковдри-	67,73,199,244.
Коци-	72,133.
Коні-	48,70,74,128,133-135,147,155,183,198 ,209, 214, 250,277,294,299,332,335,357,373,465,468,480,497,499,518,519,527,533.

Металеві вироби-	527,528.
Коси-	81,490.
Котли-	207.
Ножі-	38,71,73,81,209,266,301,307,332, 384,387, 425,426,433,455.
Москательні товари :	
Лаванда турецька-	250,251.
Ладан-	60,61,73,132,133.
Куркума-	132.
Мило-	72.
Мірра-	132.
Муміє-	132.
Нагайки-	162,238.
Намети-	72,199,266,497.
Нитки-	133,536,537,540.
Образи-	527.
Одяг-	70,71,72,73,128,133,134,167, 244,277, 335.
Позументи-	246.
Полонені-	70,129,134,292,405,498,499.
Посуд-	71,73,207,335,355,365,437,527.
Пояси-	70,72,73,132,162,244,250,272,430,431.
Продукти:	
Масло-	268.
Риба-	357.
Рис-	48,72,251,268.
Ревень-	132,244,276.
Оцет-	69.
Продукти садівництва:	
Апельсини-	133,135.
Горіхи-	133.
Ізюм-	132,251,421,514,537.

Кайса(сушені абрикоси)-	132.
Лімонія-	47,69,86,87,88,94,422.
Лимони-	133.
Лимонний сік-	69,87,88,89,251.
Оливи-	72,86,87,88,94,117,268.
Фіги-	73,251,514.
Фініки-	251.
Прянощі:	
Аніс-	509,510.
Бобки-	73.
Гвоздика-	73.
Голки мускатні-	73.
Імбір-	64,72,261.
Калган-	132,
Квіт мушкателовий-	72,276.
Кмін-	72,132.
Кориця-	64.
Лавровий лист	
Мускатний горіх-	72,132.
Перець-	60-62,64,72,73,132,198,207,214.
Перець горошком-	132.
Прянощі-	209.
Цинамон-	72,244,250,308.
Шафран-	72,124,125,171,184,186,187,207,244, 249,250,251,261,272,308,353,356,361,362.
Різні товари “дроб’язок”-	64,171,173,175,177,194,238,250,266 ,286,290,308,314,329-331,334,353,361-363,365,436,461,463,464,466-469,474,476, 479,495,497,498,531,536,542,544.
Рогожа турецька,єгипетська-	276.
Рушники-	70,362,528.

Сап'ян-	64,67,72,155,171,181,186,187, 238,239,244,249,299, 331,356,362.
Сепети-	207,290,290,365,537.
Свічки-	333.
Стрічки(крайки)	-362.
Скло-	276,527.
Сумки волосяні-	71,199,244.
Сурми військові-	266
Сукна:	
Габа-	244.
Каразея-	41,49,53,301.
Мухаїр-	64,92,132,171,173,175,187,203-207,212,214,243,244, 251,261,299,306,307,330,333,441,442,476,480.
Сукно-	92,177,204,211,266,333,335,383,436.
Сукно лунське,гданське-	6,81.
Сукно лунське-	1,6,41,81,128,135.
Чамлот-	64,92,171,173,175,184,186,187,200- 207,210,212,214,243,244,249,250,261,272,278,280,291,299,300,305- 308,315,320,324,330,333,334,335,461,462,467,480,481,482,492,537.

Східні бавовняні і текстильні вироби:

Багазея-	70,132,133,162,164,171,184,186,187, 194,198,199,243, 249,299,307.
Підголівки-	71.
Полавники-	276,277.
Полотно-	70,72,73,132,134,244,362,430.
Полотно на ковдри-	430,431.
Простирадла-	430,431.
Скатерті-	528.

Східна текстильна сировина:

Бавовна-	72,92,133.
----------	------------

Вовна-	481
Шовк дертий-	72,73,171,186,187.
Шовк кручений-	70,171,186,187.
Шовк сирий-	535,540.
Східні шовкові тканини:	
Адамашка-	124,165,214,244,356,361,527.
Аksamит-	196,276,356,361,536.
Атлас-	70,301,356,361,385,386.
Златоглав-	171,186,187,459
Камка-	70.
Кармазин-	123.
Китайка-	73,123,124,165,211,261,286,301, 335,356, 361,385,386.
Тафта-	244.
Телятін-	332.
Шовк-	35,92,171,173,184,186,187,198,212,233, 243,250,266,272,299,303,305,306,307,308,334,362,386,399,401,445,494,536.
Шовкові товари-	164,194,385,537,540.
Глумок-	204.
Торби-	132,133,214
Тютюн-	529.
Тясьма турецька-	70.
Фарба:	
Дубовий горішок-	72,
Індіго-	64,72,243,244,476.
Червець-	200,286,287,307,325,328,333,334,381, 382,462,468,476.
Фольга-	72.
Церковне начиння-	527.
Худоба-	277,334,336.
Хустки-	70,162,244,250,272,356,362,437.
Хутро-	60,70,72,73,128,129,133-136,155,162,194, 199,214,244,246,247,254,286,332,333,353,362,365,373,381,382,384,385,457,459, 468,474,533.

Шапки-	128,181,212,238,268,277,366,432,433,436,
Шашки-	207.
Шкатулки-	72.
Шнурки-	132,133,135.
Шпалери-	72,276.
Шкіра-	67,72,181,199,238,239,244,251.
Ювелірні вироби-	527.
Юхть-	246,383,384.
ТОРГІВЛЯ КОРОЛІВСЬКОЇ СІМ'Ї-	536.
ТОРГІВЛЯ СУЛТАНА-	60,61 64,147,191,193.
ТОРГІВЛЯ МАГНАТІВ і ШЛЯХТИ-	84,85,92,265,266,465,497,499.
ТОРГІВЛЯ ПОСЛІВ-	68,69,169,416,425.
ТОРГОВІ ШЛЯХИ І ПЕРЕВОЗИ	
Дозволені шляхи-	148,150,151,152.
Контрабандні шляхи-	191.
Перевози:	
Через Дністер-	130,246,295.
Через Дунай -	130,246,294,295,357.
Через Прут-	130.
ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ:	
Сухопутні:вози-	48,95,110,129,130,131,134,135,150, 159, 162,163,169,170,181,190,199,231,233, 235-238,249,250,251,256-258,263,271 ,272,293,294,295,296,299-302,305,308,320, 357,371,375,414,416,425,453,468, 480,482,497,498,499,505,510,518,527,529,531,533.
Візок-	527.
Ридван	251
Верблюди	172,290.
Коні(в'ючні,верхи)	238.336.
Мули-	334,336,480.
Водні засоби (кораблі)-	43,56,57,69,94,95,111,117,118, 181, 238, 379,412,437.

ФІНАНСОВО-БОРГОВІ ОПЕРАЦІЇ

Аманат-	430,431,435,457,459,479,480,482,487,490,492.
Вексель-	86,94,96,106,111,505.
Договори-	7,8,34,43,45,81,110,111,117,118,119, 155,235,256,257, 263,282,378,425,487,488,535,540.
Доручення-	169,171,270,305.
Задаток-	159,258,379,426,481.
Заклад-	43,49,55,81,152,196,236,241,264,487, 488, 514,540,545.
Застава-	53,55,72,135,136,169,236,241,261,278,280, 291,300,433,457,476.
Зобов'язання-	111,116,175,179,235,258,280,400,430,509,546.
Квит(квитанція)-	152,175,178,179,196,197,241,282,283, 308, 324, 366,370,380,381,386,388,423,445,463,476,477,503,507,508,510,516.
Контракти-	281,435,436,437,452,454,468,474,510,518.
Мембрани (див. Розписки)	
Порука-	53,57,82,90,96,122,150,151,152,164,167, 169,173,178,179,208,209,258,295,317,318,322,324,397,400,401,487.
Розписки-	1,3,32,35,39,41,52,54-59,81,85,88,91,93, 95,96,107,118,1123,164,166-168,175-179,185,195-197,208,209,211-213,241,242, 282,283,287, 289,291,308,314,317,318,322,328-331,337,363-366, 370,371, 380, 385-388,397,398,400,401, 411,418,429,430,441,444-446,455,461,474,476,477, 505,507,508,510-514,545,546.
Угоди-	34,106,107,108,114,155,169,175,190 ,196,204,211,231, 232,235,238,241,257,268,278,307,328-331,432,450,476,535.
Цирограф (див.розписка)	

ЯРМАРКИ:

Барський-	536.
Гданський-	307.
Краківський-	163.
Луцький	-55,61.

Люблінський-	36,55,60,163,190,198,204,211,233,244, 301,307,331,400, 430,461,469,492,508.
Львівський-	39,56,79,158,159,204,379,400,414,514,546.
Торунський-	175,307,469,470.
Язловецький-	531.
Ярославський-	204,287,441,533,545,546.

МЕТРОЛОГІЧНО-НУМІЗМАТИЧНИЙ СЛОВНИК

МЕТРОЛОГІЧНІ ТЕРМІНИ

Аршин-	міра татарська, вживалась на Русі, дала початок львівському ліктю /дорівнює 1- ліктя краківського/. в ХІХст./перед 1876р./ аршин=0,817058м.
Барило-	міра об'єму =24 гарнці=96 кварт краківських.
Батман-	одиниця ваги, становить до 20 кг.
Безмін-	міра ваги, дорівнювала одному фунту або одній лібрі.
Бельня-	упаковка товарів різного, залежно від їх виду, розміру /бельня сукна=10 поставам, беля паперу=10 рез/.
Блям-	частина хутра певного розміру.
Бочка-	тара для перевезення рідких, твердих і сипучих тіл, місткістю 72-122 гарнці. Дорівнює половині куфи. Крім звичайної бочки зустрічається ще і велика бочка /фас, фат/, якою перевозили металічні вироби, перець, інжир, хутрові вироби, сушені фрукти. В документах зустрічаються різні назви бочок для перевезення і продажу вина - велика бочка, піпа, бочка, бочонок, куфа.
Бунт-	одиниця лічби товарів, в'язка, тюк, дорівнює 15 штук.
Вор-	1. мішок, в якому перевозили гроші, прянощі та інші товари; 2.одиниця ваги, дорівнює 57 фунтів, або 23 кг.
Вузол-	одиниця упаковки товару
В'юк-	одиниця упаковки товару /наклад на коня чи верблюда/.
Гарнець-	міра об'єму=4 квартам=3,76 л./гарнець краківський=3,15л/.
Гривня-	міра ваги; дорівнювала фунту, близько 400г.

Гривна-	одиниця рахунку=48 грошей.
Грош-	монета, яка використовувалась на території Великого князівства Литовського. Рівнялась 10 пенязям, становила 1/60 литовської копи.
Денарій-	дрібна монета XVІст. На Україні їх називали пенязі. З 1579р. їх амінили шеляги.
Дукат-	золота монета в 3,5г. золота, вперше стали випускати у Венеції /1284р./. На Україні їх називали “червоні золоті”.
Дюжина -	одиниця рахунку =12 штук. На дюжини продавали металічні вироби /ножі, коси, сокири/, шапки, гудзики та інші дрібні вироби.
Камінь-	одиниця ваги, камінь важкий=60 фунтів, камінь легкий =32 фунтам= 12,8кг., камінь львівський=32 фунти. Для зважування коштовних товарів, зокрема прянощів, вживався камінь меншої ваги, що дорівнював 11 фунтам.
Кантар-	одиниця ваги, становить біля 4 каменів.
Кварта-	міра об’єму сипних тіл і рідин, близько 1 л./0,96 літра/.
Копа-	одиниця рахунку =60 штук.
Куфа-	одиниця виміру /і перевезення/ рідин, бочка= близько 40 відер.
Лібра-	міра ваги, приблизно дорівнювала 1 фунту. Лібра паперу- становила 24 /25/ аркушів.
Лікоть-	міра довжини =38- 50см. Це- довжина чоловічої руки від ліктя до кінця середнього або великого пальця= 0,59388м. Відомі лікоть краківський =58,6см.,львівський=73,2см., гданський =47,24см., волоський,турецький, нюрнбезький.
Літра-	міра зважування шовку =327,5г. або золотої пряжі, вагою близько 240г.
Лот-	міра ваги для зважування коштовностей, становила 14,5г
Лут-	міра ваги, дорівнювала 14,613г.
Ока-	міра ваги, дорівнювала близько 3 фунтам, що становило близько 1,282 кг.
Миля-	одиниця виміру відстані, стара литовська миля =7,28983 російським верствам, німецька миля=7,3 км.

Португал-	золота монета в 10 і навіть в 20 дукатів. Вперше карбована в Португалії в кінці ХУ ст.
Постав-	сувій тканини, довжина різних тканин у поставі є різною від 20 до 80 ліктів./постав англійський=42 - 44 ліктів, пруський - 42 лікті, краківський - 36 ліктів, польський - 30 ліктів.
Реза паперу-	становила 20 лібер, тобто 480 /500/ аркушів.
Сорок-	одиниця рахунку шкір хутрових звірів =40 штук.
Тахр-	міра лічби, дорівнює 10,вживалася при підрахунках дрібного краму
Тузін-	міра лічби, дорівнює 12 /дюжина/.
Фаска-	1. бочка місткістю біля 30 кварт. 2.в'язка, пакунок на 12 бунтів.
Фунт львівський-	міра ваги=32 лоти або 48 шкойців або 405,224г.
Цетнар/центнер/-	міра ваги, становить близько 5 каменів, що дорівнює приблизно 65 кг./цетнар львівський приблизно дорівнює біля 4 каменів/.
Ціле хутро -	одиниця виміру шкір хутрових звірів,дорівнює 2,5 сороків, що становить 100 шкірок.
Штука тканини-	сувій тканини /див. постав/.

НУМІЗМАТИЧНІ ТЕРМІНИ.

Акче /аспр/-	срібна турецька монета до кінця ХУ11ст./від грецького- "аспр". Вперше стали чеканити в Бурсі в 1328р.
Алтун-	золота турецька монета. Вага приблизно=3,5г. Прирівнювався до ваги європейського дукату
Гріш-	срібна монета, що карбувалася в Чехії, Польщі, Литві. З ХУст.- основна монета на території України.Рівнялась 10 пенязям.
Гривня-	вагово-грошова одиниця, як лічильна одиниця = 48 грошам.
Золотий/злотий/-	польська срібна монета, а також грошова одиниця, що дорівнювала 30 грошів.
Золотий угорський-	(див. -флорен)
Копа-	лічильна одиниця в 60 грошів.

- Орт- срібна польська монета, вартістю на поч. ХУ11ст. в 10, в серед.ХУ11ст.-18 грошів.
- Пенязь- назва денарія на Україні, дрібної білонової монети польського і литовського карбування Х1У- поч.ХУ11ст.
- Таляр- срібна монета /29г./, що карбувалась з поч.ХУ1ст. у Богемії, пізніше- в Німеччині, з 1580р.- у Речі Посполитій. В 1528р. таляр дорівнював 30 польським грошам в кінці ХУ1ст. 35-37, в 1611-1619рр.- 40-45, у 1620-1630рр.-60-75 грошів.
- Флорен- золота монета вагою 3,5г., карбувалась з 1325р., до ХУст. називалась флореном, пізніше – червоним золотим.
- Червоний золотий - золота монета вагою 3,5г. у 23,5 карати, в ХУ ст. дорівнювала 30 срібним грошам.
- Шкоєць- польська рахункова одиниця, рівнялась 2 грошам.

Перелік документів

1.1559р., травня 14.- Копія розписки львівського ювеліра Яна Духни та його дружини Агнески, виданої купцю Михайлу Греку з Кандії за куплене вино.....	32 -34
2.1559р., листопада 15.- Лист хотинського вйта Івана львівському купцю Августину Айхінгеру	34-35
3.1560р., 17 липня.-Розписка, видана львівським вірменином Іванісом Поповичем віленському міщанину Андрію Соболю про взятий борг.....	35-36
4.1560р., вересня 26.- Розписка львівського міщанина Іваніса, Хачкового зятя, видана греку Константину Корнякту.....	37-38
5.1568р., червня 20.- Розписка, видана турецьким купцем Мордохаєм Коганом про взятий борг у турецького купця Леоні Варшаві	38-39
6.1569р., липня 30.- Розписка, видана грецькому купцю Константину Корнякту з Кандії львівським міщанином Войцехом Пайочеком і його дружиною Агнешкою.....	39-40
7.1570р., березня 3.-Зміст договору між турецьким купцем євреєм Хаскелем і львівським вірменином, перекладачем Христофором.....	41-43
8.1570р., травня 16.-Договір константинопольських купців Рабі Якуба Сидіса і Рабі Хаскеля Лені з купцем Рохом де Григісом з Криту на купівлю вина	43-44
9.1570р., грудня 29.-Запис умов договору, на яких купець Рох де Григіс продав вино константинопольським купцям євреям Рабі Якобу Сидісу і Хаскелю Леві.....	45-47
10.1570р., грудня 29.-Рішення третейських суддів-грека Марка Лангіша, львівського міщанина і єврея Хаїма Когана з Константинополя в справі між греком Петром Галанті і євреєм Якубом Сидісом з Константинополя	47-52
11.1571р., березня 6.-Розписка, видана турецькими купцями Дзюрдзі Сангвінако і П'єро Галанті єврею Абраму Відас з Константинополя.....	52-54
12.1572р., лютого 24.-Розписка, видана арабським купцем Хаджі Хасан Челебеєм луцькому єврею Маєру Мошковичу.....	54-56
13.1577., травня 20.-Розписка львівського міщанина Якуба Огорілка і раєцького слуги Людвіга, видана константинопольському купцю Хаїму Когану за куплені товари.....	56
14.1577р., червня 13.-Розписка, видана грецьким купцем Францішком Патрихісом з Кандії єврею Давиду Мошо з Константинополя	56-57

- 15.1577р., липня 1.-Розписка, видана грецьким купцем Миколаєм Патрихісом з Кандії турецькому купцю греку Брошу про взятий борг.....57-58
- 16.1577р., липня 3.-Розписка, яку грецькі купці з Кандії Миколай Патрихіс і Августин Баластреро видали Константинопольському єврею Давиду Моше за взяті гроші59-60
- 17.1577р., вересня 9.-Свідчення митника Руської землі Константина Корнякта про товари турецького купця Андрія Грека60-64
- 18.1579р., березня 19.-Декрет короля Стефана виданий турецькому купцю Махмет Челебі на вільний проїзд через польські землі в Москву і назад до Туреччини.....64-66
- 19.1580р., лютого 10.-Протест вірменина Ходжі Балі з Константинополя проти львівського шевця вірменина Якуба.....66-68
- 20.1580р., березня 19.-Інструкція Константина Корнякта своєму представнику Антонію Конфортіно в Константинополі.....68-68
- 21.1581р., квітня 29.-Охоронний лист турецького султана Амурата на вільний проїзд польського посла з товарами територією Туреччини..... 69-70
- 22.1582р., червня 20.-Інвентарний опис майна львівського міщанина купця Сави Грека70-78
- 23.1583р., квітня 16.-Розписка львівського купця італійця Томазо де Альберті, видана греку Антонію Катакалло з острова Хіосу про взятий борг 79
- 24.1583р., грудня 3.-Розписка, видана львівською міщанкою Агнешкою Якубосовою греку Андрію Дамілу з Константинополя.....79-80
- 25.1585р., травня 10.-Розписка львівського міщанина Георгія Шпонера, видана греку Прокопу Сиропуло з Кандії.....80
- 26.1586р., березня 5.-Угода грецького купця з Хіосу Мануїла Арфаніса, фактора Нікорозія Доместіко з львівським купцем Станіславом Шольцом про розрахунок з боргом.....81-82
- 27.1586р., березня 17.-Скарга грецького купця Яна Піскокопуло на львівських міщан Матіса Ротендорфа та його дружину Дороту.....82-84
- 28.1586р., квітня 28.- Лист канцлера і коронного гетьмана Яна Замойського до міських органів влади м. Львова з проханням не перешкоджати в торгівлі греку Прокопу Сиропуло з Кандії, який є міщанином і купцем Замостя.....84-85
- 29.1586р., червня 23.-Скарга грецького купця з Кандії Прокопа Сиропуло на львівську міщанку Дороту, яка винна йому гроші за взяте вино.....85-86

30.1587р.,квітня 30.-Зобов'язання турецького купця Моше де Моше Коген про взятий борг у грека Антоніо Катакалло.....	86-87
31.1587р.,червня 3.-Обвинувачення турецького купця з Константинополя Мордохая Когена своєму брату Моше Когену, з яким вели спільну торгівлю, у якій Моше допустив витрати.....	87-106
32.1587р.,серпня 7.-Рішення судових арбітрів Йозефа Когена і Йозефа Геделлі в справі між рідними братами Моше Когеном і Мордохаем Когеном, турецькими купцями..	106-110
33.1587р.,вересня 1.-Запис договору єврея Абрама Гамбаїса з Янучем Валахом з Ясс про перевезення товарів до Львова.....	110-111
34.1587р.,вересня 19.-Копія зобов'язання кандійського купця Георгія Барбаріго перед своїми спільниками в торгівлі, взята з канцелярії венеціанського байла Прокопом Сиропуло.....	111-113
35.1587р.,жовтня 14.-Надання турецьким купцем Давидом Пассісом прав і повноважень своєму представнику Абрагаму Кастелло	113-114
36.1588р.,січня 19.-Свідчення константинопольського купця Мордохая Когена про монопольну торгівлю вином з Польщею.....	114-116
37.1588р.,лютого 13.-Судова справа між торговими спільниками, купцями з Криту Прокопом Сиропуло та Георгієм Барбаріго	116-122
38.1589р.,травня 15.-Розписка львів'янина Бобрика Бедросовича євреям з Константинополя Ісаку Алгазу, його сину Абрагаму і зятю Аслану за взятий борг ..	122-133
39.1589р.,травня 15.-Записи торгових документів, виданих львівськими купцями слугі чауша турку Хусейну Йозефу в Константинополі.....	123-127
40.1590р.,січня 20.-Свідчення Станіслава Барташавича на обвинувачення, висунуті львівським аптекарем Ярошем Вітембергером.....	127-147
41.1590р.,липня 16.-Лист короля Сигізмунда 111 до кам'янецького старости Яна Потоцького.....	147-148
42.1591р.,січня 18.-Свідчення львівського чиновника Станіслава Красницького про порушення,які допускалися при збиранні мита з грецьких купців	148-150
43.1591р.,лютого 22.-Свідчення грецьких купців, які везли до Львова вино, про зловживання орендарів митних оплат у Бібрці.....	150-154

44.1591р.,серпня 6.-Угода між львівськими греками Савою Федоровичем і Янієм Афендиком про ведення спільної торгівлі.....	155-156
45.1591р.,вересня 21.-Скарга львівського фурмана Бартоша Окольського на Миколая Бернатовича, який не заплотив йому за перевезення товарів зі Львова до Константинополя.....	156-158
46.1591р.,жовтня 7.-Відповідь львівського купця Миколая Бернатовича фурману Бартошу Окольському, який вимагав оплати за перевезення товарів до Константинополя.....	158-162
47.1592р.,травня 13.-Скарга львівського купця Норбега Поповича, який завдав йому і його спільнику Мурату Керімовичу збитків при поїзді в Туреччину	162-164
48.1592р.,серпня 25.-Скарга львівського купця Голуба Давидовича на Петра Глушковича за завдані матеріальні збитки	164-166
49.1593р.,квітня 12.-Розписки львівського купця Греська Якубовича,видані євреям Абрагаму Джіванасові і його спільнику в торгівлі Йозефу Кохану з Адріанополя...166-167	
50.1595р.,лютого20.-Свідчення львівського купця Якуба Вартерисовича про арешт його товариша Греська Якубовича в Константинополі.....	167-168
51.1595р.,лютого 24.-Доручення адріанопольського купця Якуба купцю Георгію Давидовичу зі Львова.....	168-169
52.1595р.,серпня 23.-Свідчення королівського посла Вацлава Дрожинського про домовленість між львівським купцем Георгієм Івашковичем і фурманом Григорієм Лишком, вчинену в Константинополі.....	169-171
53.1596р.,січня 2.-Скарга львівських купців братів Івашковичів проти Капруса Поповича,який виконував їх торгове доручення в Константинополі і не розрахувався з ними після повернення.....	171-172
54.1596р.,серпня 23.-Свідчення кам'янецьких жителів Захаріаша Норсесовича і Стецька Армурасовича про поїздку в Ангурію, зроблене на вимогу Якуба Задиковича.....	172-174
55.1596р.,листопада 16.-Скарга львівського вірменина Якуба Задиковача проти вірменина старшого львівського Миколая Бернатовича.....	174-177
56.1597р.,березня 3.-Свідчення турецького купця Антонія Пероні про торгову поїздку у Венецію і до Львова.....	177-178

57.1597р.,серпня 26.-Протест вірменських купців зі Львова Георгія і Захаріаша Івашковичів проти Алмазія,Криштофа,Івашка, Якуба Торосовичів, за яких вони ручались в торгових операціях.....	178-180
58.1598р.,січня 2.-Скарга львівського купця вірменина Христофора Голубовича проти львівського вірменина старшого Габріеля Капруса, який обманув його під час поїздки до Константинополя.....	180-183
59.1598р., січня 8.-Лист до львівського купця Захаріаша Івашковича від львівського вірменина Габріеля Капруса, який був перекладачем у складі польського посольства в Константинополі.....	183-185
60.1598р.,січня 11.-Скарга львівських вірмен братів Георгія і Захаріаша Івашковичів проти львівського вірменина Габріеля Капруса.....	185-189
61.1598р.,лютого 18.-Запис угоди вчиненої турецьким купцем Корпою Челебі з фурманом Франціском Мікою про перевезення товарів зі Львова до Константинополя.....	190-191
62.1598р.,березня 12.-Лист воєводи Молдавії Ієремії Могили до бурмістра та райців Львова, в якому попереджає їх про контрабандний проїзд турецького купця через територію Молдавії.....	191-193
63.1598р.,березня 12.- лист турецького султана до молдавського господаря Ієремії Могили з проханням взяти з турецького купця митні оплати згідно звичаю.....	193-194
64.1598р.,березня 26.-Лист турецького султана до турецьких чиновників, виданий Абді Чаушу, який відправлявся в Москву за товарами.....	194-195
65.1598р.,серпня 25.-Скарга львівського вірменина Іваніса Ківеровича проти Олухни, дружини його померлого спільника в торгівлі Томана Юхновича, за спільно взяті ними і ще не заплачені борги турецьким купцям	195-198
66.1598р., жовтня 19.-Реєстр рахунку львівських вірмен братів Тороса, Івашка і Христофора Якубовичів, опікунів дітей їх померлого брата Григорія Якубовича.....	199-231
67.1598р.,листопада 13.-Скарга львівського передміщанина фурмана Лишка Григорія проти львівського купця Миколая Бернатовича, який не розрахувався за перевезення товарів.....	231-232
68.1599р.,квітня 10.-Угода Миколая Бернатовича та його синів Аведика і Яна з братами Георгієм та Захаріашем Івашковичами, які найнялись на два роки виконувати їх торгові операції в Туреччині.....	232-235

69.1599р., червня 22.-Зобов'язання кам'янецького фурмана вірменина Якуба Бобриковича про відшкодування збитків, завданих львівському вірменину Захаріашу Івашковичу під час поїздки в Туреччину.....	235-237
70.1599р., липня 15.-Скарга львівського вірменина Криштофа Голубовича проти львівського старшого вірменина Габріеля Капруса, який обманув його під час поїздки до Туреччини.....	237-241
71.1599р., липня 21.-Свідчення угод, на яких турецький купець Константин Корпа надає кредити львівському купцю Голубу Івашковичу.....	241-242
72.1599р., грудня 8.-Розписка, видана турецькому купцю Іллі Поліхрону Каракасу львівськими купцями Бернатом Бернатовичем, Григорієм Томановичем і Захаріашем Івашковичем.....	242-243
73.1600р., травня 3.-Список товарів, які були в коморі львівських купців Норбега Поповича і Мурата Керімовича, спілників у торгівлі.....	243-245
74.1600р., травня 30.-Рахунок грошей і товарів, які Захаріаш Івашкович одержав від грека Дмитра Юрійовича, купця з Замостя, а також перелік витрат, які він здійснив, везучи їх до Константинополя.....	245-248
75.1600р., листопада 9.-Список товарів, які Захаріаш Івашкович відправив з Константинополя до Львова, а також суми грошей, видані фурманам для їх перевезення	249-254
76.1600р., липня 18.-Запис витрат за транспортування товарів, які зробив Захаріаш Івашкович в Константинополі	254-255
77.1601р., січня 4.-Договір грецького купця Козьми Салуаго де Кампіс з фурманами Львова, Кам'янця та інших міст про перевезення вина з Кілії до Львова	256-257
78.1601р., лютого 22.-Договір грека Ласкарі Прагіоти з львівськими фурманами про перевезення мальвазії від Хотина до Львова.....	257-260
79.1601р., травня 25.-Скарга львівських купців вірмен Бернатовичів на свого фактора Бобрика Бедросовича, який використав їх гроші на свої потреби	260-263
80.1601р., серпня 3.-Запис договору львівського вірменина Тороса Бернатовича з львівським фурманом Бартошем Окольським на перевезення товарів зі Львова до Константинополя.....	263-265

81.1601р., вересня 1.-Скарга шляхтича Валентина Вроблевського на львівських купців Якуба і Алмаса Торосовичів, які обманули його при поїзді в Туреччину	265-267
82.1602р., лютого 6.-Судова справа, в якій розглядається прохання померлого Антонія Конфортіно до Войцеха Харайовича продати його товари в Константинополі.....	268-270
83.1602р., березня 18.-Скарга львівського купця Захаріаша Івашковича на Тобіаса Аксантовича, який обманув його.....	270-276
84.1602р., квітня 22.-Список товарів, якими львівський купець Захаріаш Івашкович розраховувався з греком Дмитром Георгієвичем з Замостя згідно з судовим рішенням.....	276-278
85.1602р., квітня 22.-Судова справа львівського вірменина Шимона Костовича проти Якуба Григоровича, який взяв в нього борг в Ангурії і вчасно не повернув	279-280
86.1602р., травня 2.-Зобов'язання львівського вірменина Георгія Івашковича видане Дмитру Мусейовичу з Ангурії за взятий кредит.....	280-281
87.1602р., травня 10.-Захист львівського купця вірменина Давида Серебковича, опікуна дітей померлого Миколая Криштофовича, проти висунутих обвинувачень.....	281-286
88.1602р., травня 21.-Виписка з реєстру львівського купця Миколая Бернатовича про гроші і товари, відправлені фактору Георгію Івашковичу в Ангурію	286-288
89.1602., травня 29.-Свідчення львівського купця Симона Миколаєвича про утиски львівських купців в Туреччині.....	289-290
90.1602р., червня 1.-Свідчення львівського купця Георгія Івашковича про торгові розрахунки з ангурським купцем Дмитром	290-292
91.1602р., липня 10.-Визнання шляхтича Миколая Розвадовського про сплату грошової суми львівському купцю вірменину Георгію Івашковичу, який викупив його з турецької неволі.....	292-293
92.1602р., серпня 9.-Запис реєстру видатків львівського купця вірменина Якуба Вартерисовича львівському фурману Кутному за транспортування товарів зі Львова до Константинополя і до Львова.....	293-299
93.1603р., січня 20.-Лист Миколаю Бернатовичу від Захаріаша Івашковича, який виконував його доручення в Ангурії.....	299-305

94.1603р.,січня 20.- Свідчення Тобіаса Аксантовича проти висунутих Захаріашем Івашковичем звинувачень про порушення, допущені Тобіасом під час виконання ним торгового доручення у Туреччині.....	305-313
95.1603р.,квітня 8.-Договір львівських вірмен Аведика, Яна і Берната Бернатовичів з турецьким вірменином Ілієм Каракасом	313-317
96.1603р.,серпня 6.-Скарга львівського вірменина Криштофа Томановича на турецького єврея Єздра Марді, який допустив зловживання по відношенню до нього	317-320
97.1603р.,листопада 13.-Лист львівського купця Захаріаша Івашковича з Константинополя до Тобіаса Аксантовича.....	320-321
98.1604р.,лютого 7.-Свідчення львівського купця Захаріаша Івашковича про насильства, які терпіли львівські купці в Туреччині за борг, який не заплотили купці Домажерські	321-323
99.1604р.,березня 27.-Рахунок понесених витрат, пред'явлених купцем з Ангурії Деметрієм Мусеєвичем львів'янину Георгію Івашковичу.....	324-327
100.1604р.,травня 28.-Реєстр витрат, вчинених фактором львівських купців Бернатовичів Георгієм Івашковичем в Ангурії.....	327-352
101.1604р.,липня 30.-Судова справа львівського вірменина Андрія Торосовича проти фактора Вартика Захаріасовича, який порушив інструкцію і завдав купцю збитків..	352-355
102.1604р.,серпня 13.-Судова справа між львівськими вірменами Вартиком Захаріасовичем і Андрієм Торосовичем.....	355-361
103.1604р.,вересня 10.-Інструкція львівського вірменина Андрія Торосовича, видана своєму фактору Вартику Захаріасовичу, який відправлявся в Константинополь.....	361-363
104.1604р.,грудня 2.-Скарга львівського купця Георгія Івашковича проти купців Бернатовичів, які не виконали взятих зобов'язань і привели його до витрат в Туреччині.....	363-370
105.1605р.,лютого 25.-Перелік розписок, взятих у турецьких купців- кредиторів, які після втечі Захаріаша Івашковича з Константинополя розібрали його товари	370-372
106.1605р., лютого 25.-Свідчення Григорія Томановича проти Захаріаша Івашковича, який був фактором у Миколая Бернатовича і призвів його до витрат	372-375
107.1605р.,березня 19.-Свідчення Станіслава Подлесецького про розгром татарами біля Ізмаїла коломийських фурманів, які їхали за вином до Дунаю	375-378

108.1605р., липня 3.-Договір константинопольського купця Ласкарі Прагіота з львівським греком Янієм Афендиком про продаж йому мальвазії.....	378-380
109.1605р., вересня 9.- Заперечення Захаріаша Івашковича проти обвинувачень висунутих проти нього Григорієм Томановичем.....	380-397
110.1605р., вересня 16.-Розписка львівського вірменина Давида Серебковича, видана турецькому єврею з Константинополя Гасам Ізраелю	397
111.1606р., серпня 25.-Зміст розписок за борги, взяті у Туреччині на ім'я львівського вірменина Миколая Бернатовича його факторами.....	397-399
112.1607р., серпня 3.,-Свідчення, видане львівським купцем Георгієм Івашковичем Аведику Захновичу про відправлені з Туреччини товари до Львова.....	399-404
113.1607р., серпня 27.-Скарга турецьких купців Хаджі Хидира і Харагоса Асланкулі, вірмен з Ангурії проти львівського купця Захаріаша Івашковича, який обманув.....	404-406
114.1617р., вересня 21.-Список купців, які в складі купецького каравану їхали до Туреччини і платили четвертий гріш на кордоні.....	406-411
115.1607р., жовтня 30.-Зміст розписки, яку львівський вірменин Георгій Івашкович дав в Ангурії за взятий борг	411-412
116.1607р., листопада 6.-Свідчення львівського купця Христофора Томановича про пограбування Марка Савича на Дунаї	412-413
117.1608р., січня 28.-Скарга турецького купця Козьми Салуаго де Кампіс на свого фактора Пантелеймона Максимуса, який порушив інструкцію і завдав йому втрат	413-415
118.1608р., лютого 22.-Свідчення львів'ян про торгові операції братів Георгія та Захаріаша Івашковичів в Туреччині.....	415-418
119.1608р., березня 12.-Скарга львівського вірменина Тороса Бернатовича проти Андрія Миколаєвича свого спільника в торгівлі, який обманув його та інших спільників....	418-420
120.1608р., березня 15.-Лист кам'янецького старости Яна Потоцького до львівського уряду з проханням за турецького купця Хусеїна	420-421
121.1608р., червня 30.-Скарга хіоського купця Козьми Салуаго де Кампіс на Пантелеймона Максимуса з Хіосу	421-423
122.1610р., серпня 31.-Свідчення львівського купця вірменина Юська Криштофоровича про утиски львівських купців в Туреччині.....	423-425

123.1612р., червня 13.-Заява Козьми Салуаго де Кампіс жителя Львова проти львівського фурмана Адама Борглодовича, який не виконав умов договору при перевезенні товару до Константинополя і привів до втрат.....	425-428
124.1612р., липня 5.-Лист польського короля Сигізмунда 111 до уряду Львова з наказом розрахуватись з турецькими купцями	428-429
125.1613р., березня 13.-Скарга турецького купця Мінаса Аслановича з Ангурії на Якуба Задиковича, який не хотів повернути борги свого сина.....	429-432
126.1613р., квітня 24.-Судова справа між Маргаритою, дружиною померлого львівського передміщанина фурмана Гаврила з фурманом Василем Симковичем, який не повернув взяті в Гаврила товари	432-435
127.1614р., січня 16.-Судова справа між членами торгового товариства Іванісом Хачадуровичем і Лазарем Серебковичем, які здійснили торгову поїздку до Персії...435-441	
128.1614р., лютого 28.-Скарга львівського вірменина Івашка Миколаєвича проти свого фактора Івашка Юхновича, який під час поїздки до Ангурії порушив дану йому інструкцію.....	441-444
129.1614р., жовтня 17.-Скарга львівського купця вірменина Христофора Норбеговича на нащадків померлого Мурата Керімовича, які успадкували його майно, але не розрахувались з боргами в Константинополі, за які Христофор був там арештований.....	444-449
130.1617р., лютого 11.-Зміст копії скарги львівського вірменина Філіпа Андрійовича на Григорія Філіповича, який образив його під час поїздки до Туреччини	449-452
131.1617р., березня 22.-Зміст договору грека з Криту Константина Вевеллі з галицькими фурманами на перевезення вина	452-455
132.1618р., серпня 7.-Свідчення про борг львівського купця Івашка Ованісовича турецькому купцю Якубу Ножовніку.....	455-456
133.1618р., вересня 18.-Свідчення, зібрані львівським вірменином Івашком Вартерисовичем в Константинополі, де він залишив хутро в заставу.....	456-459
134.1618р., вересня 20.-Заява львівського купця Голуба Івашковича проти Івашка Вартерисовича про невиконання ним торгової інструкції, в результаті чого купець зазнав втрат	459-461

135.1620р., травня 3.-Лист львівського вірменина Марка Давидовича до свого фактора Христофора Голубовича.....	461-463
136.1621р., січня 8.-Лист коронного підскарб'я Миколая Даниловича про збирання четвертого гроша з купців, які їхали за кордон.....	463-464
137.1621р., жовтня 22.-Рахунок, пред'явлений львівським вірменином Асвадором Миколаєвичем родичам львівського купця Семена Тарафацького, який помер, не заплотивши йому за роботу.....	465-466
138.1623р., червня 2.-Скарга львівських купців вірмен Христофора Захаріасовича, Стецька Миколаєвича, Голуба Давидовича, як опікунів майна і дітей померлого Христофора Давидовича, на Марка Давидовича, який був фактором померлого і не відзвітувався	466-468
139.1624р., березня 12.-Скарга львівського вірменина Миколи Глушковича проти фактора Захаріаша Якубовича, який під час поїздки в Туреччину порушив інструкцію і привів його до втрат	468-472
140.1624р., квітня 11.- Мандат короля Сигізмунда 111, виданий турецькому чаушу для війта і лавників Львова про стягання боргів з львівських вірмен, які не повертали їх турецьким купцям.....	472-473
141.1624р., жовтня 18.-Скарга львівського вірменина Арондона Тохтамисовича проти вірменина Даніеля Голубовича	473-475
142.1625р., травня 2.-Заява львівського вірменина Каспара Костьовича проти своїх братів Симона і Аведика, які користувалися його грошима але не давали йому процентів і рахунків	475-479
143.1627р., листопада 21.-Скарга львівських купців Криштофа Голубовича, Стецька Миколаєвича і Голуба Давидовича, опікунів дітей і майна Криштофа Давидовича проти Криштофа Голубовича і Еліаса Андрійовича, посланих факторами в Ангурію	479-487
144.1628р., березня 22.-Рішення третейських суддів в суперечці, яка виникла між персидськими купцями	487-490
145.1628р., березня 31.-Лист константинопольського купця Каракаса Челебея до Шимона Якубовича зі Львова про повернення боргу.....	491-492

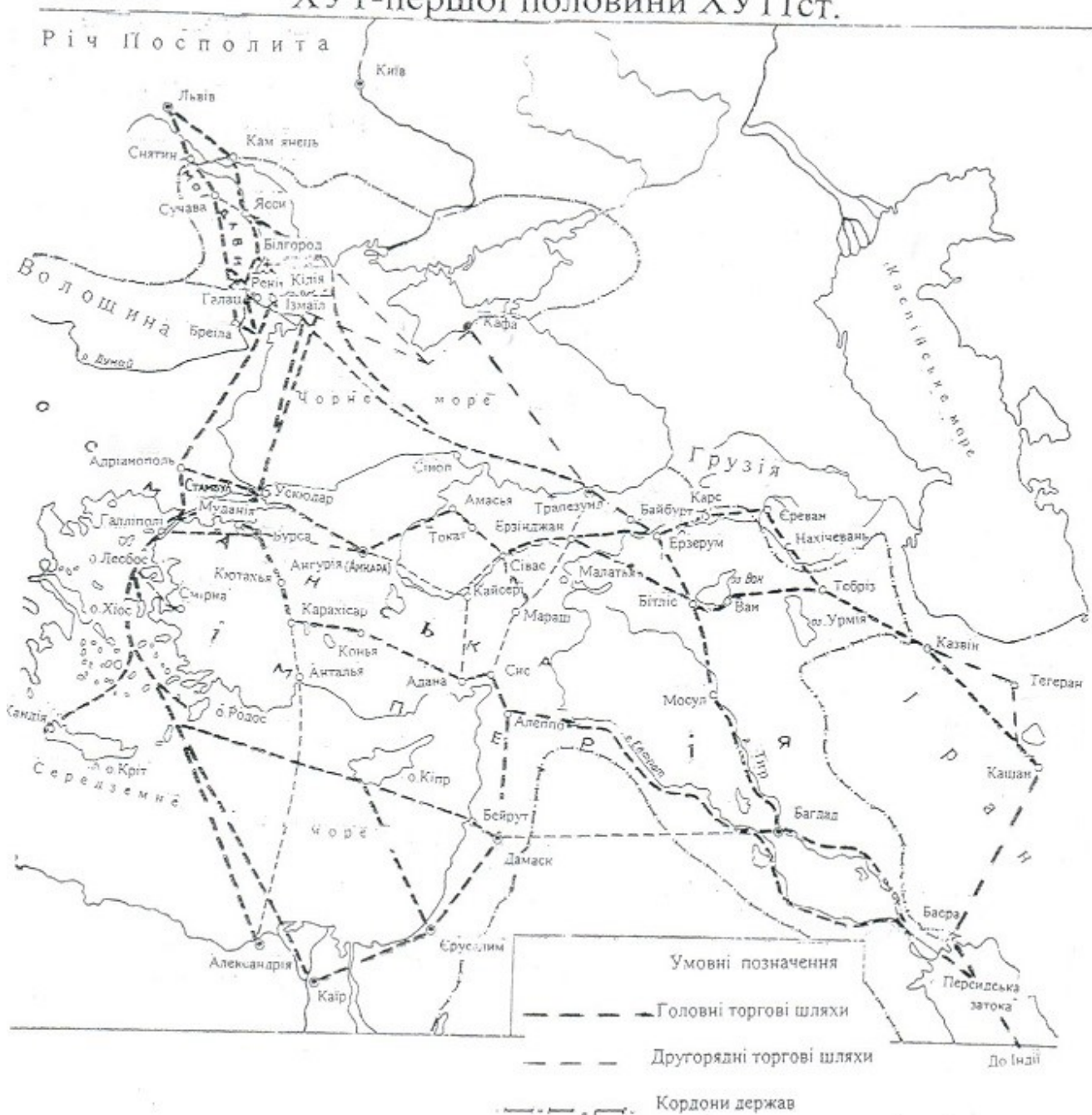
146.1630р.,січня 11.-Скарга львівського купця вірменина Стефана Миколаєвича проти свого фактора вірменина Аведика Костьовича за несвоєчасний звіт про торгівлю поїздки до Ангурії.....	492-493
147.1630р.,липня 23.-Прохання вірменського Католикаса з Джульфи до старших вірмен Львова допомогти уповноваженому перських купців Фарухові стягнути борги з львівських купців	493-496
148.1630р.,жовтня 23.-Скарга ювеліра Станіслава Ніклевича на купців Львова, з якими він їздив до Константинополя і був затриманий турецькими чиновниками.....	496-501
149.1631р.,лютого 28.-Запис львівського вірменина Габрієла Петровича і персидського купця Огана Захаріасовича про остаточне припинення спільної торгівлі, про відсутність претензій один до одного.....	502-504
150.1631р.,листопада 6.-Скарга львівського вірменина Симона Голубовича, якого під час поїздки до Туреччини обікрали в дорозі.....	504-506
151.1632р.,травня 24.-Визнання кам'янецьких фурманів, які перевозили товари ангурського купця Харабея про те, що той повністю розрахувався з ним	506-507
152.1632р.,березня 6.-Визнання єреванського купця Охана Кіркоровича про те, що він заплатив борги львівських купців турецькому і персидському купцям і пред'явив їх розписки	507-509
153.1632р.,березня 13.-Зобов'язання снятинських фурманів про перевезення товарів турецьких купців	509-512
154.1632р.,липня 16.-Скарга турецького купця Мадзадура Асвадзядуровича з Токату на львівського вірменина Захаріаша Поповича, який не хотів повернути боргу	512-514
155.1635р.,лютого 6.-Договір між константинопольськими купцями Лукою Гозовид, Симоном Мросом і Дзюрдзі Плаком про непривезення товарів до Львова	514-515
156.1635р.,березня 2.-Заява кредиторів турецьких купців Хайвата і Андрія Хаджі Уромшовичів з міста Сіса про звільнення від боргів свого зятя Христофора Баловича і його брата Симона	515-518
157.1636р.,серпня 8.-Скарга львівського купця Яна Бернатовича на Миколая Хазаровича, через якого він поніс великі втрати під час поїздки в Туреччину	518-520
158.1640р.,лютого 27.-Свідчення львівського купця про поїздки до Туреччини і про причину смерті Симона Стецьковича в дорозі.....	520-523

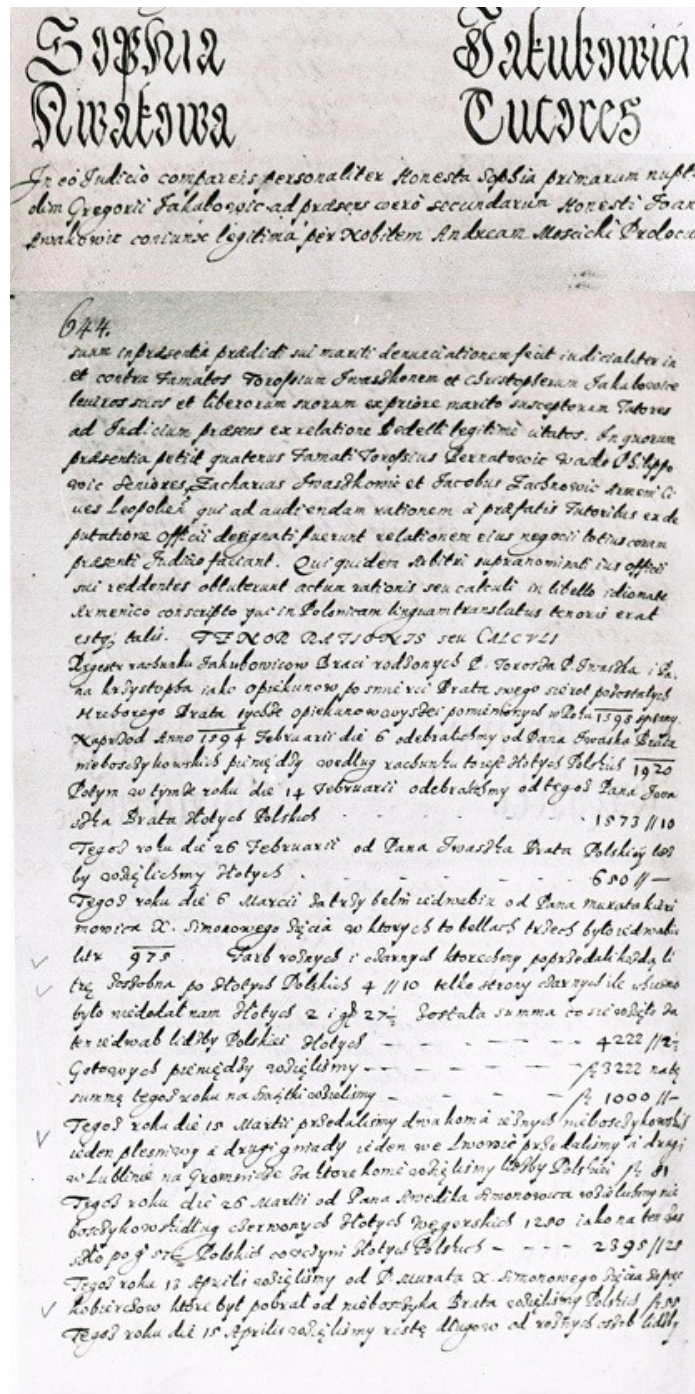
159.1640р.,березня 13.-Договір, укладений між синами померлого купця Вартана Худавердійовича	523-526
160.1642р.,січня 28.-Свідчення львівських купців про пограбування купецького каравану, який їхав зі Львова в Константинополь.....	526-529
161.1642р.,березня 7.-Рішення львівського вірменського суду в справі між львівськими купцями вірменами Івашком Сеферовичем і Богосом Ованісовичем	529-530
162.1642р.,грудня 12.-Свідчення вірменина з Замостя Бальтазара Лібардовича про порушення права складу Львова фурманами з Замостя, які везли товари персидських купців і про їх арешт	531-533
163.1646р.,липня 3.-Протест львівського купця вірменина Миколая Байдуловича проти турецького вірменина Серкіса	533-535
164.1648р.,березня 25.-Договір ангурського вірменина Асланкулі Харагозовича з вірменином Миколаєм Хаджейовичем з Замостя	535-539
165.1648р.,лютого 20.-Скарга ангурського купця вірменина Асланкулі Харагозовича проти Герарда Трекеля з Гданська	539-542
166.1650р.,травня 20.-Скарга перських купців Кіркора Бабовича, Ахи Багдасаровича і Кіркора Мурадовича проти львівського купця Лукаша Сеферовича, який не повернув взятого боргу.....	542-544
167.1650р.,липня 19.-Рішення третейських суддів в справі між львівськими вірменами Яном Вартерисовичем і Лукашем Сеферовичем.....	544-550
168.1651р.,червня 10.-Мандат польського короля Яна Казимира, виданий персидським купцям Грегору Ага і Грегору для стягнення боргів з львівського вірменина Лукаша Сеферовича	550-551

ДОДАТКИ

СХЕМА

шляхів східної торгівлі Львова
XVI-першої половини XVII ст.

1598, жовтня 19. Реєстр рахунку товарів львівських вірмен Якубовичів (уривок)

Караван-сарай в Каппадокії (п-ів Мала Азія)

Внутрішній двір караван-сараю

Караван верблюдів в дорозі

Караван купців прибув до караван-сараю

Левковий галер

Орт

Голандський левенталер

Срібна турецька акче

Зміст.

1. Передмова.....	с.3 - 26
2. Документи.....	с.27 - 450
3. Коментарі.....	с.451 - 467
4. Словник застарілих слів.....	с.468 - 478
5. Географічний покажчик.....	с.479 - 491
6. Іменний покажчик.....	с.492 - 525
7. Предметно-тематичний покажчик.....	с.526 - 542
8. Метрологічні терміни.....	с.542 - 544
9. Нумізматичні терміни.....	с.544 - 545
10. Перелік документів.....	с.546 - 558
11. Додатки.....	с.559 - 564

Від автора

Східна торгівля Львова

в середині XVI -першій половині XVIIст.

В збірнику вміщено копії 168 документів, які зберігаються в Центральному державному історичному архіві України, м.Львів. Документи написані на польській і латинській мовах, перекладені на українську мову. Зроблено вступ, алфавітний, географічний покажчики, системи вимірів, словник та інші розділи, які згідно з вимогами необхідні при написанні подібних збірників. Обсяг збірника 569 сторінок.

Зібрані матеріали дають можливість вивчити торгівлі зв'язки Львова з Сходом в середині XVI-першій половині XVIIст. Переважна більшість документів висвітлюють торгівлю Львова з Туреччиною, країнами Близького Сходу, Іраном. Чимало документів розкривають зв'язки Львова з Критом, Хіосом, іншими островами Східного Середземномор'я, а також з Італією.

Документи свідчать про важливу роль Львова у посередницькій торгівлі країн Західної Європи з Сходом. Місто займало панівні позиції в цій торгівлі. Крім того, місто відіграло важливу роль в транзитній торгівлі купців Туреччини і Ірану з Польщею, Прусією, Німеччиною, Нідерландами та іншими країнами Західної Європи.

Документи дають цікавий матеріал про умови торгівлі купців, основні форми її організації, про асортимент товарів і форми товарообміну (особливо розвиток кредиту).

Зібрані документи містять значний матеріал про національний та соціальний склад купців, їх побут, про активну торгівлю у Львові вірмен, греків, італійців, євреїв та представників інших народів Сходу, їх участь у суспільному і культурному житті міста. Чимало хто з них поселився у Львові. І сьогодні у місті на площі Ринок стоять будинки грека Корнякта, італійців Бандінеллі та Массарі. В значній мірі завдяки цій торгівлі Львів швидко розвинувся, розбагатів і розбудувався.

В історичній літературі питання східної торгівлі Львова ще не вивчені.

Публікація і наукове використання архівних документів дасть можливість в майбутньому науковцям, дослідникам і студентам вивчити ще одну невідому сторінку

історії України, більш глибоко вивчити історію міста Львова, його роль в міжнародній торгівлі країн Західної Європи з Сходом і значення цієї торгівлі в історії міста. Без ґрунтовного вивчення архівних матеріалів про зв'язки Львова з країнами Сходу історія міста не буде вивчена належним чином.

Доцент, кандидат історичних наук
Володимир Кривонос

Наукове видання

Від редакторів

Збірник документів “Східна торгівля Львова у XVI- першій половині ХУІІ ст.” є результатом багаторічної праці к.і.н. доцента Володимира Кривоноса. Планувалося видати збірник до 750-річчя Львова (2006), проте копітка робота затримала вихід цього надзвичайно цікавого та важливого видання. Перше видання побачило світ у 2011 р. На жаль, з технічних причин у виданні допущено ряд суттєвих недоліків: пропущено низку оригінальних текстів, недостатньо уважно вичитаний текст, при наборі випав науково-довідковий апарат, допущені технічні помилки, тощо. Тому, беручи до уваги важливість і актуальність даної праці, пропонуємо до уваги друге видання, перероблене та доповнене, з урахуванням попередніх недоліків.

Підбірку документів з фондів Центрального державного історичного архіву України, м.Львів здійснив к.і.н. доцент Володимир Кривонос. Переклад з старопольської мови виконали ст.лаборант Ірина Ключковська та ст.викладач Наталія Царьова. Переклад латиномовних документів виконали Наталія Віхоть та Наталія Царьова. Іменний та географічний покажчики, підрядкові примітки та загальне редагування виконав к.і.н. доцент Модест Чорний. Словник застарілих слів уклали Наталія Царьова та Модест Чорний. Звірку документів з архівними оригіналами та загальне редагування перекладів провела Наталія Царьова. Комп’ютерний набір здійснила Майя Яковенко.

Пропонуючи дане видання до уваги читачів, редактори сподіваються на зацікавленість тематикою і будуть вдячні за зауваження та побажання.

**Східна торгівля Львова
в середині XVI - першій половині XVII ст.**

Упорядник Володимир Кривонос

Науковий редактор Роман Шуст

Редактори Наталія Царьова, Модест Чорний

Технічні редактори Наталія Царьова, Наталія Віхоть, Олег Файда

Компютерна верстка Майя Яковенко. Юрій Лазірко

Художнє оформлення Володимир Якубовський

569

Львів — 2018